

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

**Sefer ohel Ya'aqov ve-huh hibur na'eh ve-neḥmad 'al
ma'amerim tamuheh ḥidushe agadot ve-ḥidushe ṭe'amim**

...

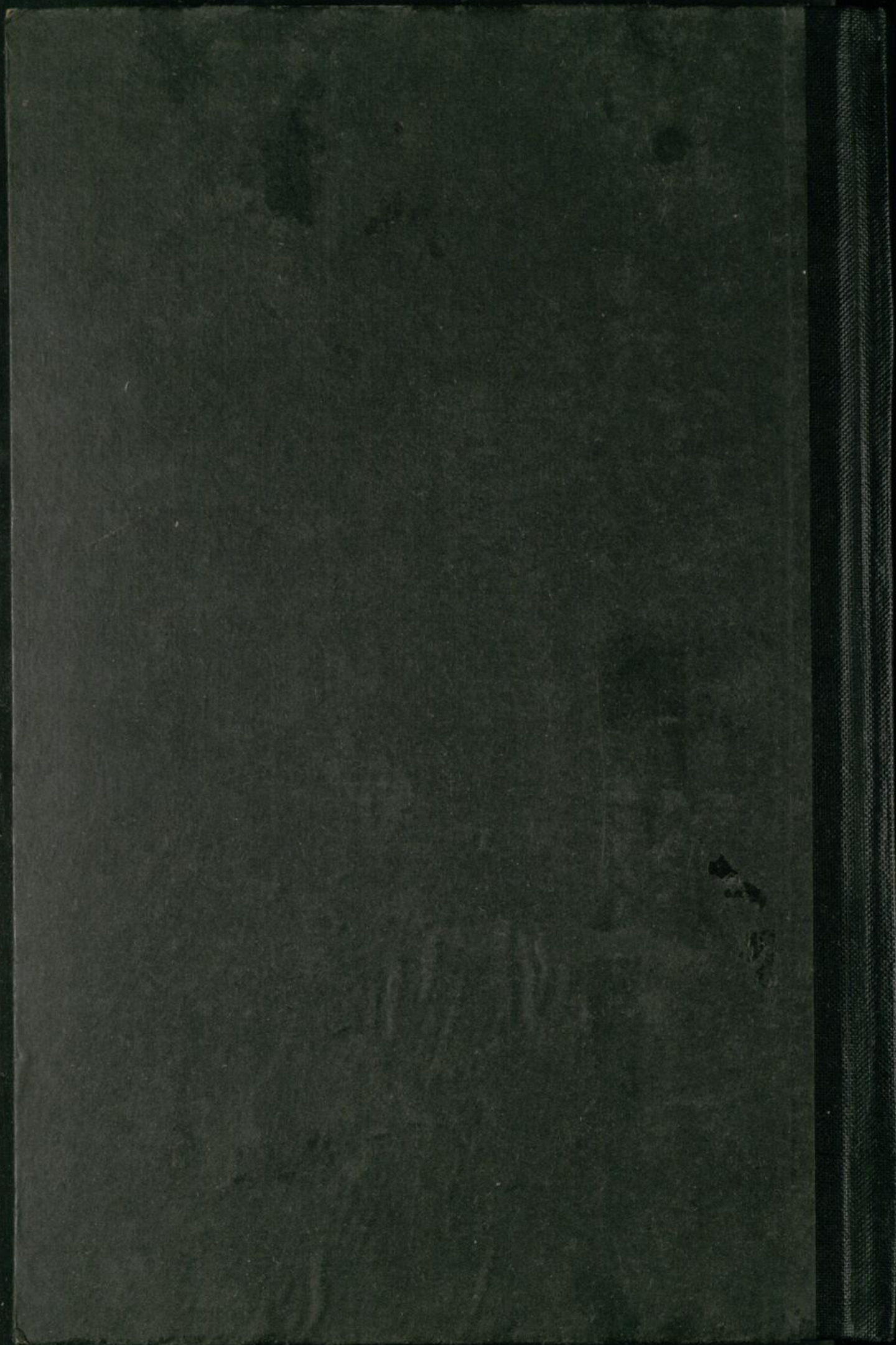
Shapira, Ya'aqov Kahana

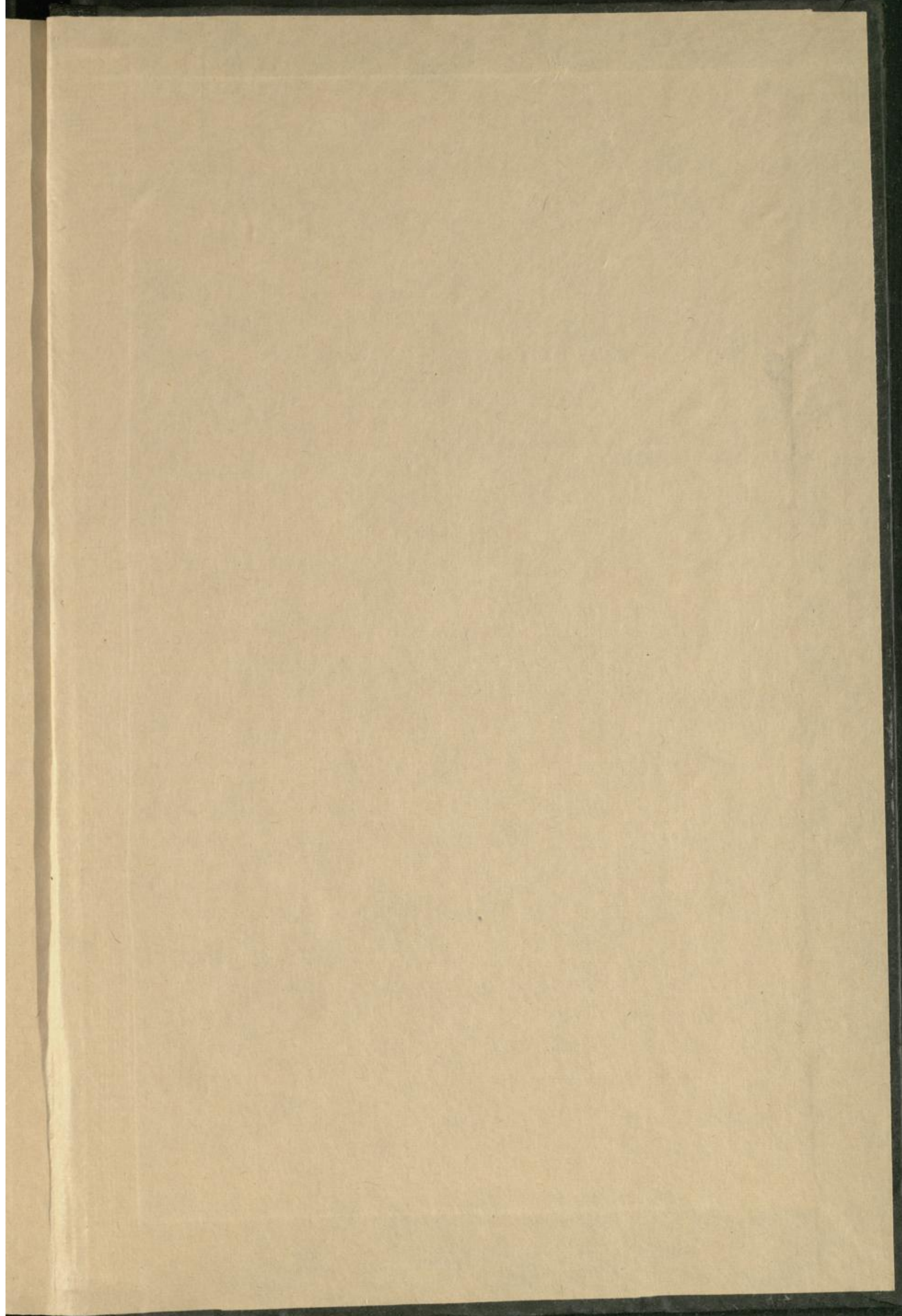
אריפּש אנהכ בקעי

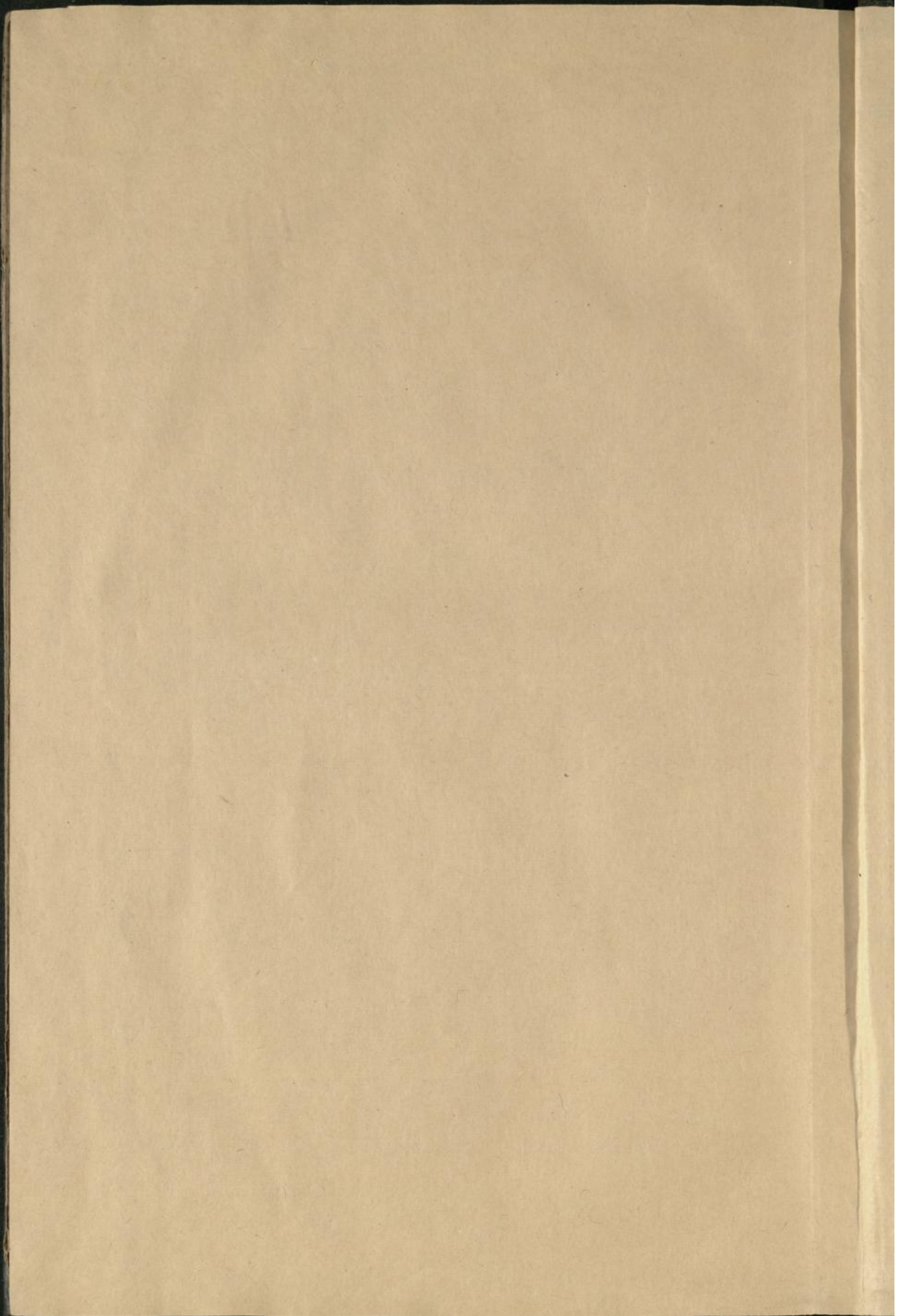
Frankfurt de-Odrah, 479 [1719]

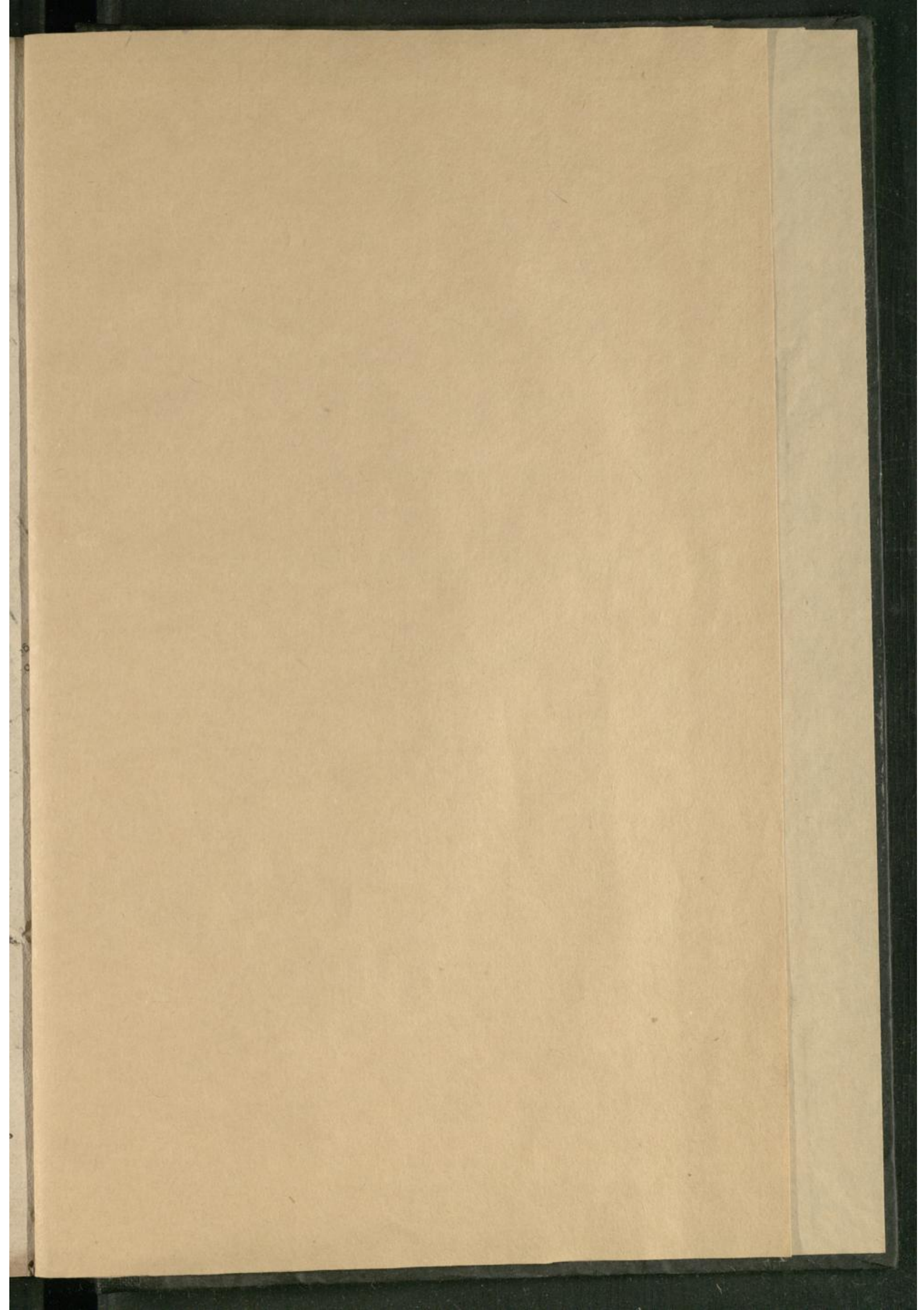
VD18 10050418

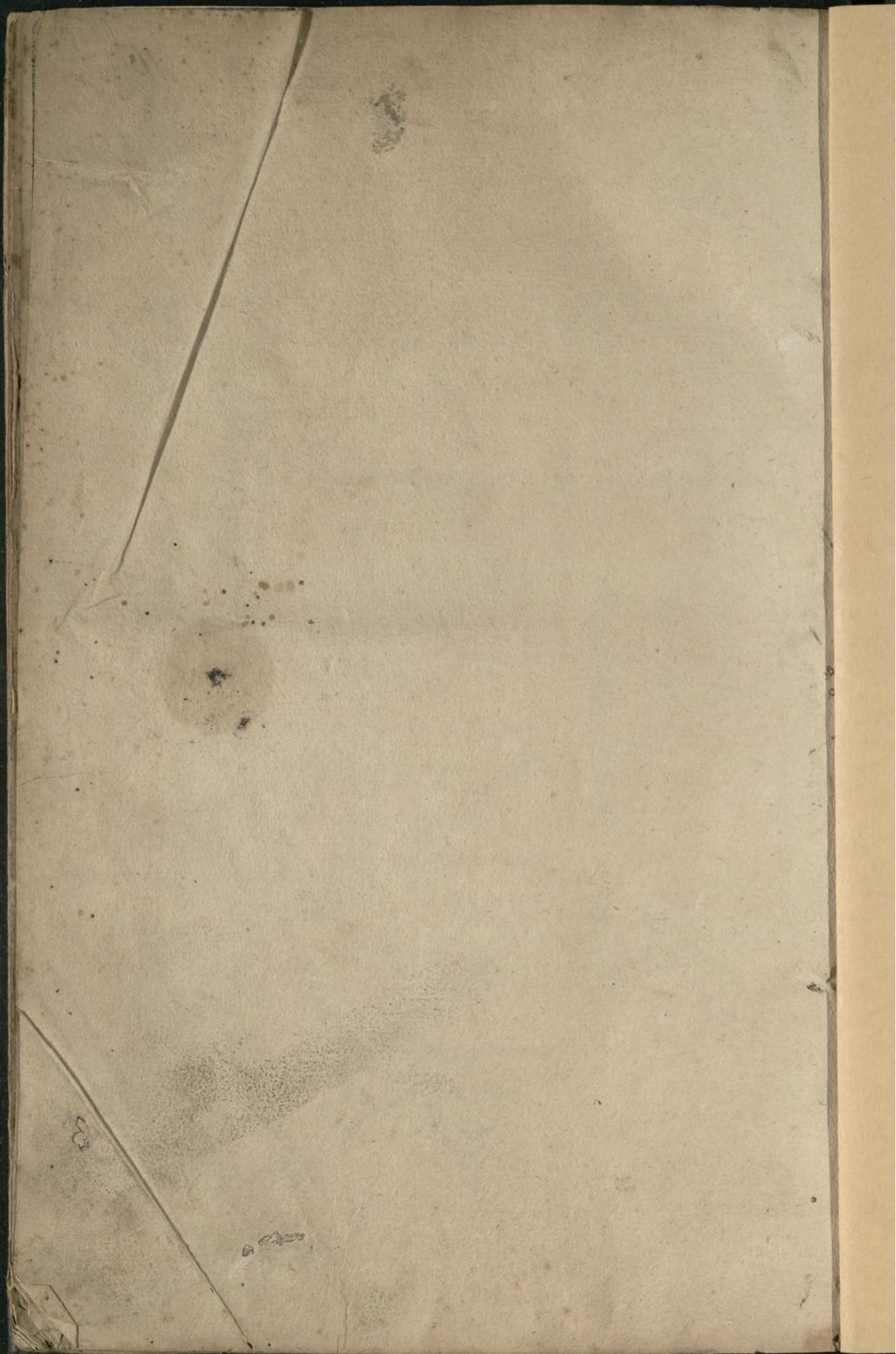
[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9381)











16

300,-

opg. Jacob Spira

אנכי
אשר
אני



אורח ה' כהונה ספר אברהם בר' יוסף
אורה יעקב ח' 3 לט

וכו' תבחר כלה וכחוד על תאחרים תחול' חידושי אב"י
וחידושי טעמים וליקוטים וע"פ פשוטו וע"פ דר' שום נפלאים
על כל ק"ק וק"ק ונס"ף הספר החדשי דימוס חטור יורה דיעב
אשר חבד הרב הגאון הגדול עה"ל ר' יעקב בכנא שפירן
שקיס חב"ד דק"ק טיטשין ונשאד קהלות :
כן הרב המופלג והחסיד מוסרד דוד כ"ן ז"ל הנה נכד הגאון
השפירס מוכרר יתקן הכהן ז"ל שטי' חב"ד וז"ל בק"ק
קראתא חושינו של הגאון זיכר'ו ז"ל מלובלין כוכב אל כדס
ע"י כניו האחים הכהנס אחושלניש"ס הא' שנייחד הרב המופלג
מגיד ז"ל דק"ק שר' אדיטש ונשאד קהלות כבוד זיכר'ו חטה
חפשי'ל כהנא שפירא והסני סדונו לו האלוף התורני האדונוס
הדאס זיכר'ו יתקן כהנא שפירא עכ"פ דק"ק טרעספאל
סאך ונחאס לעיר זאס כ"שדאל ק"ק
כ"סדקדלטיא :



נדפס בק"ק פרנקפורט דאדרה
תחת ממשלת אדונינו המלך הגדול
האדיר והדמוחם
פרידריך ווילהלם יורה
ויתנשא מלכותו מעלה מעלה :
בדפוס האדון מיכעל גושלק ובביתו
B. 6.
בשנת תע"ט לפ"ק
1719



הסכמות

הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק פראג יע"א והמריגה יצ"ו נשיא בא"י מופת' הדור כבוד מהר"ר דוד נר"ו אופנהיים ולפניה היה אב"ד דק"ק נ"ש ומדינות מערהרין גם נרזקבל לק"ק ברוסק דליטא וכל הגלילות יצ"ו :

שפתו

כהן ישמעו דעת ותבונה טובים אותו טוב ונלגל וכי פולאים אשל יעקב איש תם וישר בכל דרכיו דרכו נועם נעים וזירות זרות הארץ טובה ורחבה עניים פגול גדול כשם המפורס יא חפי כהן גדול כהנאל אשר נטע ארום וקבע יפדות אהל ויתדות דרכים דרכים דרכן חריף וטובן : ס"פ פטר חמד אהל יעקב אשר חיברתאון הפועל ופועל כ"ס פה"ר יעקב סכין שפירא אשר היה אב"ד בכמה קדושות ספוארות וריבץ פורה בישראל גודש שמו בפעמים העמומי' בהלכה שליכות עולם ועלואו פלא ברכת ה' אינו יאה ונולת' יאה וכאם שפירא זיקר יתנו לבעליהן : ופנה מינה הרב שפועל אחריו ברכה בניו סאל'וסם בעורכ פה"ר טפס ואחריו פה"ר יעקב כהני דק"ק נכפני ערבי ידיוה כמנחה לקרוב ע"ג מוכח דעמוס לברין שזעתי' בעלמא דכול'קאטו ולכס' עלמא עני' בדבר העוסף הכל : וכלשונו של ארנאן : לשון נס : אע"פ שלח דאיש רח' איש עליון לדונעא נקט ודונעא השקי חטרא חקיד' חד ומטרי ט"ל . קסי ל'מ' חלי . ע"פ הכל חלק לעקום אחר ואחר הרוב הוא נוכר את הווי' . ע"כ אפרתי כל פן דין סוכא שוכיל לאורייתא : אשר דאיתי שכלו פוך של שחכר . ורבים נפשו עדין וינרו וילמדו אית חותין ון רחמי לבייט כסיוט שיש בו עוש . יתורה פסיו ומי זרעו לא יוש כ"ד המדבר לכבוד פתורס ול'עדיס פיסם יום ב'ך אחר שני יורו שסטין ליעקב : כלס דור קטן כן כעמוס המפורסם הקיין מו"הרר אכידס אופנהיים וז'לפס פוך עם אמי יושב עדה ישון . פחונס פס ק"ק ניקלשבורג וכלל עדינות מערהרין ופ"ע על ק"ק ברוסק דליטא עם כל הגלילות :

הסכמות

גאוני עולם מופת' הדור אב"ד וד"מ דארגע ארצות מדינת פולין יצ"ו :

הן פראו הרב הפועלג כ"י הועיק העדמי העגמי הרב סחור גדול מוסר' יעקב כחוסר' דוד כן ספס פוסק יסכס בכנס קהלות חיבור נאס ונחש' נוף דכס חמרי נועם פרי גדסי יספו ויסכרו דודים שפי' של תורה לתורס ולפעורה . אשר חיון וחקיקר וחיבור ונקט נפשי' כחד כרסן' כמדרכי כלסן טופח בדרכים ודורסן . דרס דורס ונכס שוף כל עוף כפורה כככל פיו פיו מחלל רברבן וסוה כיופ יעקב אש וכמטיט יפוכן כלס מחלוק לכתה כנז' כך כחא דבריו שניס וחידוסי . ופקס אהלנו של תורס כל יסע וכל יפט יעדוסי . חיבר ספר כלס וחיבר הוא כלס לשון ושון כלס לו קרא עם הספר כשעו וכסם פעמי' : (אשל יעקב) ויעקב איש תם ויבס אשלים' דורס דעושות חמרות וקלים . לפיכא לאור כסע תעלושות חספס של תורה כל אלה חכר אל עסק פקודות כנסתר ונעלים . ע"כ אשרנו כל מן דין פשוכו ללא ויסונו חונס מעיינותיו מ'פן אינו' ויורקו עליו כעט כרוז ועוטרפ לוכות כסם רבים לדורות למשמר . לפיכא חיבור נאס ונחמד הנ"ל לביט דעוסי : כ"ד פפארות סנדלוים מרזו ורכנ דלרבע ארזות פחותים ס"פ כסעושות קדש דרזוני ר"א סיוס יום ב' ח' פשרי פחאל' : הקטן שאלו חיונס בנליל ק"ק קראקא יצ"ו ואחר' נקטבל נס לאב"ד ר"ע כ"ק קראקא יע"א : כלס שקטון ארי' יפודל ליכ חונה ק"ק קראקא לע"ע : סק' מדרכי ככס' ענ' פה"ר' פירס זכ"ל כבור מק"ק לובלין : כלס יוסף סנ"ל עלכוט חונד כ"ק פועקסלל ונליל יצ"ו :

הגאון הגדול המפורסם מופת' הדור כבוד מוה"ר גבריאל זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק מעץ :

הסכמה והחרם הגאון הגדול המפורסם מופת' הדור כבוד מוה"ר שמואל זצ"ל שרייה אב"ד דק"ק פרנקפורט מיין יע"א ואגפ"ה

הסכמה והחרם הגאון הגדול המפורסם מופת' הדור כבוד מוה"ר גבריאל זצ"ל אב"ד ור"מ דק"ק מעץ :

האמת יורה דרכו כי האיש שפגוע הרב הגדול מהר"ר יעקב כ"ן שיש מוכתר כנישוקו ר'יעקב כהנא עכירו כייטי כי שיש פועלג בתורה וכסמיות וכל העשויו היו לשם שמים ועשה כחו שני בניו יקירם לקבלתו וכו' וכו' אשר חיבר אביהם סמוכו ז"ל וקראו בשמו אהל יעקב אשר דרס על כספ האפרים ותורה וראיתי כי דברי בניו על אדני הסכל קולע אל השערש ולא יחטא בכן כמנתי עם כספ רבנים אשר סמכיוס דעסס ורזונס לכרית ספר כסוף לבית שלום לחטן יתפרסם פורתו לכל ישראל ונהניו גוד כניזיה אחר כו כיווי בו שחמא עלכל איש בר ישראל יהיה עם שיהיה שלח יעלה על דעתו להסיג נכול בני היחבר ספר אהל יעקב הנ"ל לסדסס אותו עשך עשרה שנים אחר שיגור ספר כסוף כדסס כלעי דעות ודכן בני סחכר כלל ולא יועיל לעובר שהוא מוס ערמוס ורעס כעולס ולשוטע לדבריו יונכס ונכנז עליו ברכת טוב ולראי' בחתי על פה' יום יום ב' יא' קיין סנ"ט לס"ק : כלס דקטן יוסף שמואל וקראקא חונה פס ק"ק פנקסאט דעיין :

הסכמת הגאון הגדול המפורסם מופת' הדור כבוד מהר"ר יעקב כ"ן נר"ו אב"ד דק"ק פרנקפורט דמיין יע"א

בראותי כהסקפה ככספ מעעלס עשלו' פדססמוח החיבר פטר אלוס יעקב אשר קיטר מחותני כרס פחור כנדול סחאון מהר"ם נר"ו כיודעו וכסכרו פה ספולג בתורה וכסמיות ולא חמדס הוא עיקר וכסמיות טעמי בקסס מולי יריעס אית וראיתי דרכים נכוחים רזון לחוידן אפירה כעיסה משם קול יעקב כל לו כל חליו ססוכין דיבור א'ל'אחרו לקרות ונא'ל לכפונ שיוחק ככספ כומר דברי סחכס ז"ל הנ"ל להביאם לביט דעוסי פנס סחין דפתינו כוחס דעוסי כדעסס ספרים סכמה וכמה טעמיס דאיו אף אחר אשר דאיתי שניס רבנים ונאויס ר"א יצ"ו אשר נס עם לא נמנעו דס חלכא לסכסס להדפסס ספרי דרזונס הנ"ל וכסוכן מחותני הנאון הנ"ל וביטלו רזונס דעסס אחרו ידעו הרב שפועלג סמוכו הנ"ל ע"כ אשלי' לסכסס איתס לביטא סכסר הנ"ל לביט דעוסי וכס' ספוי' כיוי אחי' ספועלים ספורוכי' אשר עם כסס ככספ לקיים חנות כוכוד לאחר מות אביהם ונזירתי כחמורס לברקי' חיו' דרכנ דלית ליס אסופא מי ווי אשר ימלא לבו לסדסס אית הנ"ל עשך עשרה שנים מיוכלות ונגזר סכסר סנ"ל פה"ר סמדכר לכבוד סמורה ולועדיס סיוס יום נ'ל'מחן דהאי שחל פל"ט לס"ק פטרוד על סמורה ועל סעכודס קטן נכריאל כפופר' ז"ל ס"פ סקראקא

הסכמות הגאון הגדול המפורסם מופת' הדור כבוד מהר"ר מאיר נר"ו אב"ד ור"מ דק"ק לובלין והגליל יצ"ו :

מכירי סייט לשעבר אית הרב קט פלג מו"הר יעקב כהרס מו"הר דוד ז"ל ועכשו בניתי ע"ס פדכריס אשר כיתן לכתוב כסתר שלו אהל יעקב ספיה גדול בתורה ותורה אית פיה כסיכו ולסוכו סויה דפדתי גדול וכסללות ע"כ וחקיק כסדר עילו כעט כרוז ועודתי . להיות לחמדת לדורות : כ"ד סכותב לכבוד סמורה סיוס ו'ספועלג כו כי טוב י'ו סנלו תעז"ל קטן מאיר כלת"ל סאלוק ספופרסס מו"הר כניטן ונחלק זכ"ל עלובלין חונה כ"ק חקט ובעט הוא אב"ד דק"ק לובלין :

הסכמות הרב הגדול הגאון מוהרר וואלף שפירא ז"ל
אב"ד דמדינת פיהם יצ"ו:

האי מאן דסיק כיומי דטקן נחו אילכא שפירא דמלכא
מבין כיון שככה בעולמו להסתכות כן ועולותיו
כיוצא כהן ח"ל יחיד אחים שאל"ל וזלן ראשיתו שני עטיכי
לכך שלכתיב לדבר מנוח ומוגד לכן קאזד נמוס בידם מצינו לנס
תביין הרב הגדול ספר חסד יעקב שפירא זשוער"י שפיר"י והנס
דחפשי' דרז ובה טורח ע"פ ורוק חוטרת וקחי אשקדא חסד
בל יבין עקב חסדו פסדו על עתירי' כפירי' מעול'י אחרת
דוסי' כוונ' נשים ראיון לזאתן ולדורן כאלולסן דו עילאס
ותעאש יתקלסון לפושט ולחות לכני פאלי דלודיות' וכשחפשות
הסם מוס' מתחיות מרכי נאנוי ישיני ארץ וכתבון עילין כעכתב
חרוט וחוקן וכל כי פאלי מילת' למינו כפסי' תורס זה וזה גורס
ולחזיק ככספ' קדשים פשוט ייפס חל' יפה לתורס ונתתי ירי
אשר הולך ויכרס כעסירו גדול יו"ב ד"ח לחסד סל"ל פנח"ל ;
בנין כער וחתף כסתנן ה' פשוט יו"ב כר"ס וז"ל ה' שפירא ;

הסכמו' המאור הגדו' הגאון בעל המחב' מנחת יעקב :
ותורת שלמים וחק יעקב שנרקבל אב"ד ור"מ בק"ק
מינצק והגליל יצ"ו ולע"ע אב"ד בק"ק מיון :

ראיתי חסד כתיבס בסגנון א' מתנאים - כגודל שנת החיסד
ובעקבר מדבס דרוטס נלחסי על פיס חייס חלוביס .
לפושעיהס מתוקים ועריבס : ולכבוד כבוד ומועדי חלמי על
פחות היום יוס כ"ך יוסן תל"טל סקטן יעקב כ"כ' סופ"ר יוסף
דיטר מפלאג חסן הגאון עכו"ר וואלף שפירא אב"ד דמדינת פיהם

הסכמות הרב הגאון הגדול אב"ד דק"ק לוציק
והגליל יצ"ו

נס אני עסקי לדברי פנאונים סל"ל וככו דדבר חסד חלוקי' למשוער
כ"ד חלה פיוס יצ"ג סיון תע"ל : שמואל סקטן סהונת ק"ק זוניץ
ואנשי' זמ"ס דק"ק לוציק

הסכמות הרב הגדול הגאון מוהר"ר זאב וואלף חונד
בגליל עליין סביב לק"ק מינסק :

כל הכיבוי' מתנאים . כסגנון אחד ספערס כגודל שנתו של חיבור
כגודל עיביר סרב סופלג כישל' נוסכי קרית' כוונ' דברי נפלא'י
מסוקי' כדבש ונס עמוקי' יוד' למוקח' של שלכס וכלל פאי' אדיר' וסעלה
מדבית' טבא כהן נס ידי תכוון פתוס סיפוטו מפימסיו' חונס לזכות
פרכי' ונס דיו עס פנאונ' דדבר הירוים ושפוט' שיח' פשוט' חלילה לסגו'
ולטרי' חונ' דרכסיוס יו"ד י"ט חיר' פ"ש'ל' דקטן ספס וחס פסוקי'
וחלף חונט' כגליל עליין סביב לק"ק מינסק

נס אחי קאייס מילי דכחות ולפסיס על כל סל"ל ;
חליו' כ"ח"ח סרב כגאון מוהר"ר זאב חונט' פ"ק מלחלוב :

הסכמות ש"ב הרב המאור הגדול מוהר"ר אייזק אב"ד
דק"ק פלאציק :

הנה שיצתי וראיתי פערחה עילך קדוש כוס עמלל דררין כהווי'
דחכי' ורע' : כחרי' דבי' שילי' וכלב' : מי יקומו כחו חכס
עדיף מכי' : ה"ה כבוד ס"ב פאר' כגודל כ"ש פו"ר יוד' יעקב וז"ל
שלטת בהתקין' פאשפחו' כבוד ח"ה וקני הגאון סופוסס ס"ד'ס
עלובל' ונתורס עמודת' על חכמי' שלה שטיח אחרי' ברכה לכבוד
על מלכא כמדנית' טבא טבא סלפלא חדיבת' ומורפ' חסוי' ליש
שבה ופלל וככונס חכמי' אחרתי' לכות סניף' לאריות
לכבו' כיומי' פדרי' אחיות' אבי' על פמוח דכפ' לזכ' ת"ב חת' הרבי'
פי פערבר לכבוד התורה ולמודיס היום יוס ד' ד' חלול לסדר הכתרת'
לד'כו' והנעלות' לנו ל'עשות' א"ת' כל' פתורה ח' את' לט"ק ;
חלס כזער יחח' חיווק הפכונס כן כמאור כגודל עמוד' יהוד' ח' ח' ;
ז"ל החיכס פ"ק פלאציק ואנשי' יו'

הסכמו' ש"ב הרב הגדול המופלא מוה"ר יצחק כ"ן ז"ל
ר"מ בקלוי' דק"ק אוסטרא

יעף חלי אחד מן השרשי' שרפי' קודם כתיבה פלא ונדוס וכל דבריו'
דברי חדות סיו עפוק מרגליו דלות בי' טיטו וקוסר כעיס
כעיסה וקיל יעקב הניס לאחזי וכל ישראל ששעו ולמשע' חוון תלכס
פטי' לשזוע דכלי' ס"ב כין וככד חדוסי' וקני סרב כגאון עוכר"ר
יעקב כ"ן ז"ל אגרת' עכשד'ל' ספולסוככס עכייס ככנס והכני חתן
ידי ואכסעוטי' להסכים עס כבוד התאוות הגדולי' פאיו' ארץ
ולכתי' ספער הכתמד שחיבור כבוד ס"ב הרב המופלא ומפלג
כניס דפוס . היום שנכפל בו כי טוב ח"י פנחס ד"ן לט"ק ;
פעריר יעקב כ"ה סרב כגודל עוכר"ר עס מויר כ"ן ז"ל כח' סוד' חונט'
פ"ק חכטרו' :

הסכמות הרב המופלא מוהר"ר אב"ד דק"ק וואלטיש
ביודעי וסכירי קא חסינא כיוסי' במדינת סולין קטן סהונ' כרבי' תורס
בישראל ולא חש מתוך חוסל חוסל יעקב סוה תורה ע"כ נס חני באת
פאלד מן הסכמי' ופתן אמת ליעקב כ"ד לכבוד התורה ס' יו"ד
שכט פ"ט לט"ק והשע' פערס ס"ס ככל העתכר עיר כנימין

יבא חכמי' וסכתי' בת' דעו פתן חסד ליעקב כהן נס אחי
כוח כעוכ' להקטר כנישאל' פ"ו לט"ק סקטן שמואל ונויל כהן שפירא מלכות חו"ק גרדיין לט"פ

הסכמות הרב הגדול הגאון כבוד מוהר"ר אריה גר"ו
אב"ד דק"ק פרגקפורט דאדר והגלילות יצ"ו

יעקב איש תם יושב חוסלים ; אשר לו ד' ושס כסס כגדולים .
בחיבורו שחיבור על אשירס כס"פ פרי קודס ילוביס ; חין סקטו
כגער' ופדרסיס טלח חידוש כו פלי תליס ; דכריס טלח שפסו חוון
עפולס . פ"ס חד מדכני קשיתי' הרב סהונ' כגודל שמואל כבוד
סענוח עוהר"ר יעקב זלפ"ה ככנא שפירא אשר כניח אחריו כרכה
אשרי' שלו ככס דרוסי' כפלאיס ומדכס עתוקיס וככר' קא חוינא
פלא פוס גדולי' סודר חכמי' סולין אשכנזי אשר תלו ויינס וככסו סודיעל'
ורסו' לסרסיס וארעפי' נס חני אפי' שפסוסיס לסכמיס עס חוון
שורוני' ככר כשס פאזס דעין עיני' חלו ולא וד ואורו עיני' ועוקף
גורתי' נורס כח"ס לכל יעמקן סוס אדס כחיוס תחכולה וטנדקי'
להרס' ספר כ"ל סני' מל"ס ע"ד סוס י' סניס חיו' פסלו' סהרסס סל"ל
וקשוע' לדכרי' ככס עלי' כרבות טוכ סיו יוס שנכפל כו כי טוב
לפדר ולטרי' כל פערס בילס קוסיס ובתוכסו' לט"ק

הסכמות ש"ב הרב המאור הגדול המופלא של הרב
המתבר ז"ל אב"ד ור"מ דק"ק קאליש :

ראינו חת יקר פפארת פאר פפענו' . על ספר כחיד שחיבר
א' חסל חסל יעקב חד עכני עלי' ש"ב הרב סהונ' כגודל
סמוסלג כדוון כסו' ר' יעקב כ"ן . וגדולי' דיקוס כחייתנס וכו' ;
טלח זכס כחי' להנח' לאור פעלות' ; ועס' קצו כניו פחתי'
פ"ס חחיס סגורני' סרבינס ספול' חיס' ספול' טס' עשיל כ"ן
ואחיו ספרונס סער יעקב כן לסוטי' לאר' פפלוס ; ססר כחזער
סל"ל וחק ח' כחוסס לחסכס עסס להכיל' לכתי' דמקס סוס אינש
לא דייס יו' לזדעי' ססר סל"ל ע"ך עסר סניס כחדעו' ושפיות' ל"ד
סכות לכבוד חכמי' של תורה היום יו' נ' שוב לפ"י פ"ד לכך ;
חלס יחח' ועלי' סמוסס כח"א ככוס' דר' חריס יהוד' קר' יו' סלונג'
חונט' פ"ק קאליש

הסכמות ש"ב הרב המופלא כבוד מוה"ר אייזק היה
אב"ד בבמח קהלות ולע"ע פ"ו מדינה

יען פראיטי' דברי אמת וככס וישר ססר כחוד ביד כני תרי אחיס
סכסיס ערילוט יוחסין פחכין סרב סהונ' כגודל ס"ב
עכיס חני חמי' ס"ס פכונח חס"ר יעקב כהנא ואכני טווד כעול'
ססיס וסכריות' באת ליתן ג"ב ודי עסקן סיוס יו' נ' טוב לפ"י פ"ד פ"ק
קאליש יחח' חיווק סמוסלג כדו' עוכר"ר עזיח'ל ועלי' סכק'ס
ל' חיווק רבי סענדל'ס סקאליש

הסכמות ש"ב הרב הגדול מוהר"ר דק"ק טרידין
הנה פכרו סל' חכמי' סמוסי' ככוס' פרי ח"י' ש"ב ס"ה כרכני סמוסלג

עוכר עסס כ"ן וסחורני עוהרר יחח' כ"ן כני ס"ב סענוח סרב
פמור' כגודל עוכר יעקב כ"ן סגיר' ככד ס"ו כגאון סוסרר יחח' כ"ן
ז"ל ססיס אב"ד בק"ק קראקא וסש' לא יוש' עתק' חסל של יעקב חני
וכילו חכילות כתיבי' על אכיו' ז"ל עס סחיכר על חדות' ושאר' דרוסיס
פלאיס וקדוסי' וסכתי' בת' דעו פתן חסד ליעקב כהן נס אחי
כוח כעוכ' להקטר כנישאל' פ"ו לט"ק סקטן שמואל ונויל כהן שפירא מלכות חו"ק גרדיין לט"פ



רבהמונא מ"ד מי כהחכם יודע פשר דברי מי
 כהק"ב שיודע לעשות פשרה בין שני צדיקים
 בין חוקי ובין ישעיה חוקי אמר ליתי ישעי לגבאי
 שכן מציעו גבי אליהו ראול לגבי דאהאב וישעיה
 א' ליתי חוקיה לגבאי שכן מציעו ביהורם ראול
 לגבי אלישע מה עשה הק"ב הביא יסודין על
 חוקי וא' לישעיה לך ובקר את החולה שנא' בימים
 ההם חלה חוקי' למות ויבוא אליו ישעי ויאמר אליו
 כה אמר ה' צבאות צו לביתך כי מת אתה ולא תחי'
 מאי כי מת אתה ולא תחי' מת אתה בעה' ולא תהיה
 בע' הב א' למאי כולי האי א' משום דלא עסקת
 בפרי' ורבי' א' משום דהוא ברוח הקודש דנפקי
 מנאי בנין דלא מעלי א' להדי ככשי דרחמנא למה
 לך מאי דמפקדת בעי לך למעב' ומה דניחא קמי
 קודשא בריך הוא לעביד א' השתא הב לי ברתך
 אפשר דגרמי זכותא דידי ודיך ונפקא מנאי בנין
 דמעלי א' כבר נגודה גזירה (ופרש"י שפחות) א' לן
 אמוין כלה נבואתך וצא כך מקובלני מבית אבי
 אבא אפילו הרב חרה מונחת על צוארו אל ימנע
 עצמו מן הרחמים וכו' מיד ויסב חוקי פניו אל הקיר
 ויתפלל א' הלאמוזכר נא את אש' התהלכתי לפניך
 בלבב שלם והשוב בעיניך עשיתי א' רב יהוד' אמר רב
 שסמך גאולה לתפילה ר' לוי אמר שגנו ספר
 רפואת ע"כ בגמר' : ובמלכים ב' ד' ויהי ישעי'
 לא יצא עיר התיכונה ודבר ה' אליו לאמור שוב
 ואמרת א' חוקי' נגיד עמי כה א' אלהי דוד שמעתי
 את תפילתך ראיתי את דמעתך הנני רופא לך כיום
 השלישי תעלה בית ה' והוספת על ימך חמש
 עשרה שנה ומכת מלך אשור אצילך ואת העיר
 דאזת וגותי על העיר הזאת למענני ולמען דוד
 עבדי ע"כ :

וגזרין ברבי חמירי ס"ל סמוך לזה סמך א' חמירי רבן עשה
 דברים עשה חוקי על שלש הדור לו ועל שלש לא
 פדו לו עין עם סוף ברכות ונמסרין וזנב שאני מוסק סמך

ה"ל מענין לענין באותו ענין כיושב גס זה סמך אמר למה על ג'
 הדור לו ועל ג' לא פדו לו ובס"ד הכה הקילות לבאר החמירה ס"ל
 וכנה דיוקדוקים שבו סמך רביס סמך לפורטן כולם כאחד
 מה שהיה נורך הסכרת סדרות ודאי חסון הוא מה דקמיה לו
 בזה דקאמר כה חמר ה"ו לביתך ולכל לטורח הוא דהוה ליה למוסר
 נקיבור כה חמר ה' כי עת אסת' ולא פתי ודי הוה ליה למוסר על
 אותו עין שביטל מפי' וזה חוכמת ל' חס הוא יצוה לביתו ואם לא
 נבלתי ספק הוא שאף חס לא יצוה לו הכביח לחמר לו לביתך כודאי
 ה' יעוה כי למי יעוה הון ועושר שבו ודאי שיש כאן חס למוסר
 ללמוד מאותו יסוד לשון כדאיתא בחמית בגמרא דמכאן ולענין
 דמוסר שכיב מרע אינו נדיך קנין מדקפיהו לו לביתך ס"ט
 כנראה דפליגי חך עדיין קשה למה סמך לן קרא בחוקי'
 שהיה הוא בחמית לא עת ולכל לטורח הוא כמאן סמך וטעי הוה
 ליה לרמי אותו לטורח כמלכיס הקורנייס כמין גבי שאל סמך
 כמלחמה הוא וכניו כלל שום חולה וסמך הוה לטורח כמלחמה
 לו שהוא נועל כמלחמה הוה לו להוסיף ג' לו על ביתך : ועוד
 קשה לי באותו סמך שהיה למוסר סמך ה' חס ה' חס לטורח
 מי משמין נורקין וכדאית' בספרים שרבינו שעי' הוה נורקין
 וע"כ הביא הק"ב יסודין על חוקי ולישעי' אמר לך נפקי את החולה
 ולפום דהשתא אותן מילות יסודות הן סמך לו ה' לך ובקר את
 החולה וסמך הוה ל' למוסר לך חל חוקי' חלל ג' חלילולא חמר
 לך ובקר את החולה כ"ל עדיין סמך חוקי' וחק שנגע בו יד ה'
 שהיה עליו יסודין ונער חולי ה' לו וישעי' דאזול לגבי' עב"ס לא
 סבל שום נער בזה ע"ל חוקי' ס"ל דכפר עדיף ליה מכוון
 וכדאית' בחמית כוה סלונתא כש"ס כמאן עקויות אי צמר עדיף אי
 כוונת עדיף וא"כ עדיין יאמר חוקי' שהוא עדיף שפ"ס וישעי' הוא
 דאזול לגבי' וע"כ סמך הק"ב כה בעילות יתרות ואמר לך ובקר את
 החולה ליתור סמך חוקי' ולהיראת סמך עדיף עשעי' והוה
 דאית' גמ' דכדריס ס' אין בין המודר דף לט ע"כ תנא בוקר חולים
 אין להן שיפור חתי אין להן שיפור אלישא אין שיפור לחתך סמך
 והא כל מכוה אין שיפור לחתך סמך חלל חמר רבי אליעזר אין
 שיפור דאשילו גדול הולך חלל קטן ע"כ ולמי זה י"ל סמך הוא הופעת
 החמיר מי כהחכם יודע פשר דבר זה סמך סמך יסודין על חוקי
 להיראות כוה שהוא עבר הדך על ישעי' שלא רצה ללך חללו וסמך
 ה' ולישעי' חמר ה' כך אל חוקי' וכן יטעה העומה לומר שהיה
 עם חוקי' שאף שהוא סבל הכמר י"ל נער עדיף לי מכוון
 ועכ"פ ישעי' הכריח ללך חלל וז"ל חוקי' הוא הגדול מישעי' לכוה
 חמר לו לך ובקר את החולה ר"ל סמך ביקר חולי' אין לו שיפור
 ואשילו גדול כתי' ללך חלל קטן וז"ל חמר הוא הגדול מכוון ל' חמר
 כראה ללישעי' הלשון חמר מייבנהכס ומי יודע פשר סמך חמיר
 ומי הוא מיותר וכך הוה למוסר מי כהחכם יודע פשר עינין ברי' ק'
 א א A סמך

כאור סמך
 ו' דברים עשה
 חוקי' על ג'
 הדור לו וכו'

קושי חוקי' למה
 ס"ס חוקי'
 לחוקי' על ידי
 ישעי' לו לסימך
 וכלת מוסר
 שזאת ס"ס
 ח"כ קביהו
 ליה להורי' זה
 נבי שאלו וכו'

מסכת

אוהל יעקב

ברכות

שאף הוא הירגש בזה ולדרכו הטוב הוא תהליך ולי נראה ליטב באופן
 זה שהרי עוד גם זה נרץ ישוב למה לי להק' כה כולי האי שהכתיב
 יסורין על חוקי' וליטע' אחר כך ובקראת החולה והלא הוא
 יסודע הדיון עם מי ויהי לו הפסוק הדיון מי הוא מחויב ליתך אצל
 מי בלי שום הכאת חולה כלל אלא נראה לי משום דחיתא בעירובין
 אילו ואילו דברי אלהים חיים פר"ש היבא דפליגי שני
 מ"ד הק"כ"ה עשה כדברי שניהן ועיין בריע' בא' בעירובין מה
 ששאלו דבני גרפת האין אפשר שיהי' דברי שניהן דברי אלהים חיים זה
 חוקר וזה חתיר ותרגו שם שהראוהו למשפט כל דבר מ"ט פכיל' איתו'
 ומ"ט פכיל' היתיר ומסרו לחייו הדור ויהי' כהכרעה בידם ובדרך
 האמת יש טעם וסוד בדבר : ואנו פרשתי באופן זה אילו ואילו
 ד"ח ר"ל היכי דפליגי שני דיעות הק"כ"ה עשה כדעת שניהן ר"ל של
 כל חד מהון פסק לו כסדרתו ואם הוא עובר לפי סדרת ענינו
 אז הק"כ"ה מעגשו אצל אש הוא עובר לפי סדרת חבירו ועשה
 כסדרת עגמו חין הק"כ"ה מעגשו ואף שהוא אליבא דהלכת' לאוהדי
 ולאסור מ"ט כיון שהיה לפי סדרתו היתיר חין הק"כ"ה מעגשו :
 מטעם שאילו ואילו ד"ח וכן הוא במק"ט גבי עין שמרדע שא'
 לבגלו עגמו שרי ולדרך אחר ח"ל וכו' משתי אחרתי שאסור והלא
 לא אחרת אלא משתי דרכים ש"מ דאי הוה אחר משתי דכש"ה הוה
 אסור משום שהוא עובר על סדרת עגמו וזו פירושו לדעתיה של
 ח"א ד"ח וכל זה נראה הוא שהק"כ"ה עסק לכל חד באשמו נכשי'
 אכל כאן שחוקי' וישע"ש' מחולקי' באיזה סברא כאשר אכתבנו
 בקונטרס' ותמצא בלוח הטעמים וכל חד לפי סדרתו הי' סובר
 שהכריעו לגביו וע"כ אשדו חוקי' ליתישע"ש' לגבאי וכן ישע"ש'
 אחר לית חוקי' לגבאי והק"כ"ה דם"ל ששני הסברות אמת הן וא"כ
 אי אפשר לכת' דדי שניהן כי אש הק"כ"ה שהוא בעל היכולת לעשות
 משאי אפשר אפשר ועשה כשרה כאן בין שני הדיוקי' הללו ויהי' דיי
 שניהן באופן זה שחלה חוקי' והק"כ"ה אחר לו ליטע' לך ובקראת
 החולה ואז חוקי' הוא אחר שהק"כ"ה החוקר סברתו שישע"ש'
 ויול אצלו שהוא חולה וי"ל שזה עגמו ר"ל דהוא סבירא ליה צערו
 צדיק ליה מקומו ונדול הוא עגמו של ישע"ש שהוא הי' נרץ להכנות
 בגד חוקי' ונכוח אצלו ויהי' סדרת חוקי' וישע"ש' אחר להיטק
 שהק"כ"ה החוקר סברתו שהוא גדול מחוקי' וע"כ יסרה ה'
 ביקורים ואף שהוא הי' נרץ עכ"ל ליתך אצל חוקי' בלא לא
 בתיבס אחר לו שהק"כ"ה מלכות יעירות לומר לו נרץ את החולה
 אלא לומר שביקור חולים חין לו שיעור מאי חין לו שיעור דאשילו
 גדול והלך אצל קטן ולעולם אינו הוא גדול ממנו וכמאן עשה
 הק"כ"ה כדעת שניהן וזוהי כוונת השאמר מי כהכנס ר"ל מי
 הוא שיעשה כוח לכפר פשרה כוח שיכא ידו שניהן ומי יודע פטר
 דבר ר"ל מי הוא כוח לו אחר וזו היא החכמה ומי יודע פטר
 דבר שזו היא החכמה נשלחה שעדיין חין אחד איהן יודע עיקר
 פשרה שהרי כל אחד יכול להחזיק סברא מעגמו וע"כ מי יודע פטר
 וכו' וא"כ נרץ גם לומר ומי שהי' ואין כאן שום יתור לשון הל"ל
 וק"ל : עוד י"ל מה שאמר הק"כ"ה לך ובקראת החולה
 והוא כמותר ל"ל ליטע' ע"ר פשוט מאוד והוא זה על פי שהקדמונו
 כבר דביקור חולי' אצלו שיעור והוא אשילו גדול והלך אצל קטן ומאן
 הן ילפת לה מהק"כ"ה שהלך לבקר אש החולה אחרים וכאן
 שחוקי' וישע"ש' אף שהי' גדוקים גמורים וטעו בדבר זה להחזיק
 בהאווה ולומר ליתיה הוא לגבי והק"כ"ה רונה להוכיח שאניהן שלח
 כדת עשו ע"ו הביא יסורי' על חוקי' וליטע' אחר בפירושו
 שלא כדת עשה ומי אחר לו לך ובקראת החולה ר"ל הי' לך
 לילמוד מביקור חולים שאין לו שיעור אשילו גדול אצל קטן ומאן הן
 ילפת לה אלא מהק"כ"ה שהלך אצל קטן וא"כ לא יפה עשית כוח
 שלא הלכת אצלו שהי' לך ללמוד ממנו שאף שאת בדעתך גדול
 ממנו מ"מ הי' לך לילמוד ממנו וכן חוקי' הי' לו לילמוד ג"כ ממנו
 ולא הי' לכן לחלוק בדבר זה ומדחלקו בדבר זה ש"מ דהן לא
 למדו דין ובקראת חולים דאל"כ לא הי' לכן לחלוק בדבר זה ומדחלקו
 בדבר זה ש"מ דהן לא למדו דין ובקראת חולים דאל"כ לא הי'
 מחולקי' בדבר זה ולכך בא הק"כ"ה ולימד דין זה שהביא חולה על
 חוקי' וליטע' אחר לך ובקראת החולה ולמדן דין זה שאשילו גדול
 אצל קטן נרץ ליתך ולא להחזיק הנאווה כלל בכל מיני ולא
 בביקור חולים בלבד ואף שהמרא יליף לה לצנן בביקור חולי'
 משום שהק"כ"ה הלך לבקר החולה ומעשה שהי' כך הי' אכל באמת
 כלל מיני נרץ לילמוד וכן"כ"ה ולכך יפה שוכח הק"כ"ה אותו
 דין זה שהוא ביקור חולים וק"ל : וכדי ליטע' הקושיא דזו

פי' עשה על
 מה ששאלו
 דבני גרפת
 האין אפשר
 שיהי' חלו ואילו
 דברי אלקי' חיים

לבייתך דמותר הוא ואין כאן מקומו ל"ל ליטע' ע"ו דחיתא בסוכת
 בצא פתרא פסק מי שית דף קמ"ו אחר רבי יוחנן אחר רב מנין
 למת' ש"מ שהיה מן הסודים שחאמר והעברתם את כחלתו לביתו
 דהאי והעברתם מותר הוא דה"ל כחלתו לביתו אלא יש לך פצירה
 שהיא כזו ואיזה היא זו מפני ש"מ שכתו שכתו חין נרץ שום קצין
 כך מתנ' ש"מ חין נרץ שום קצין רב מנשיא בר ירמי' אחר
 מהבא דכתיב ביומי' ההם חלה חוקי' ילך יהודא לזנות ויבא אליו
 ושערי הנביא ויאמר כה אחר ר' זו לבייתך כי מת אהה בנוואה
 בעלמא רמי בר יוחנן אחר מהבא ואחיתופל דאש כי לא נעשה
 ענינו וילך אל עירו וזו אל ביתו ויחנך את עגמו בנוואה בעלמא
 ע"כ נמצא : וכדו שכתב אל הביאור דריבין חנו לבסין
 מחוקם בשאי פליגי הני ג' מ"ד ולמה לא ילפי כולנו מהאי קרא'
 והעברתם דתת' בתורה מילתילך מדברי קבלה מחוקים אז
 מאחיתופל ואף דלאכורה י"ל דבזה פליגי דחיתא בבבא בתרא
 בפסקי' שנואלין אחר רבי יוחנן משום דבב' רב' מי שחינו מתיא
 בן לירשו הק"כ"ה מלא עליו עברה ואין עברה אלא גיהנם
 דכתיב יום עברה שיו' ההוא וכן כתיב והעברת מה התם גיהנם
 אף כאן גיהנם : וא"כ י"ל לזו דליף מהעברתם הח' דלעיל
 דכל מי שאינו מתיא בן לירשו חין לו חלק לעולם הבא וזו חין
 לו שום לימוד על מתיא ש"מ והוכרח לילמוד מדברי קבלה או
 מחוקי' או מאחיתופל ומאן דליף מהעברתם למת' ש"מ דחין
 נרץ קצין ח"כ י"ל שם"ל דאף מי שאינו מתיא בן לירשו יש לו
 חלק עולם הבא אף עדיין קשה ד"ל לא הוה לתלמודא ליתתם
 אלא הוה ליה לפרש כי בן סג' שתלמודא ליתת מתיא בתיא
 פליגי ולמקרא ועוד יש להקשות דלמאן דליף מהעברתם למת' ש"מ
 ש"מ שאין נרץ קצין קשה תתי עבדי כהאי קרא' לנו לבייתך שהרי
 מהאי קראת חין שום לימוד אחר כי אש לזנות ש"מ וכיון שהיא
 יליף נוואת ש"מ מהעברתם ח"כ האי זו לבייתך מאי עבדי כ"ל
 לפרש דמנשיא הנמרץ הוא דכ"ע ילפי עגמו' ש"מ מהאי קרא' דש
 לבייתך והא דקאמר רבי יוחנן אחר רבי מנין למת' ש"מ שהיא חן
 הפורה הכי קאמר מן הסודים מתיא ר"ל אף שיש לו לימוד מדברי
 קבלה דילפינן מנו לבייתך חן מן התורה ענין ר"ל קרא' דחית'
 חוקי' מניין לו"א מהעברתם ר"ל קודם דחית' חוקי' הוה ליטע' חן
 מהעברתם ואז לא הוה ליטע' חן מי שאינו מתיא בן לירשו חין
 לו חלק עכ"ל ויכול ליתן חן שחינו מתיא בן לירשו יש לו חלק ע"ש
 אכל כיון דחית' חוקי' וביד' כתיב דמותר הוא ואין לילמוד
 ממנו שום לימוד כי אש למת' ש"מ ואילו הוה האי קרא' והעברתם
 למת' ש"מ כי קשה לכת' ל' זו לבייתך לאתו לימוד אלא
 מדהונך לומר האי קרא' זו לבייתך לאתו לימוד למתות ש"מ
 דהעברתם לאו לגזנות ש"מ הוא דחית' ולמאי איתא אלא למי
 שאינו מתיא בן לירשו חין לו חלק עכ"ל ודוק כי כיון הוא
 ועדיין חנו דריבין ליטע' עוד דבתי תתי מ"ד דפליגי דחית' יליף חן
 לבייתך וחד יליף מאחיתופל בשאי פליגי וביוזר' קשה לי על
 הסדרן בנמצא דמיתיה ברישא רב מנשי' בר ירמי' דליף מחוק'
 וחדר מיתיה דמי בר יוחנן אלא מאחיתופל וה"ל חוקי' דחית'
 מאחיתופל לסדר ברישא רמי בר יוחנן דליף מאחיתופל וחדר רב
 מנשי' דליף מחוקי' ו"ל לי לישב ע"ד דחית' כע"ד חלק דחית' מאחיתופל
 לא הוה סבירי שעתיה ויהא הוה קא כבי תלת מאס בעי' בהוגדל הכורס
 אלא דלא הוה מסקי' אליבי' דהלכת' ע"כ ולפי זה י"ל באמת דכ"ע לא
 פליגי בין רב מנשי' ובין רמי בר יוחנן אלא תרנויהו ב"ל דילפינן
 מחוקי' אכל מאחיתופל חין למילף ד"ל דלא מסיק אחיתופל אליבא
 דהלכת' והוא שלא כדן עשה ואף שדמי בר יוחנן אלא קאמר דליף
 מאחיתופל ר"ל דלכתר דקאמר רב מנשי' דליף מחוקי' דלכת' כתיב
 כה אחר כ"ו לבייתך וא"כ שהק"כ"ה עגמו אחר נו לבייתך לברא' לילמוד
 זה בנוואה בעלמא וא"כ גם אחיתופל כדן עשה שהרי גם הק"כ"ה
 סיבכם לדבר זה וא"כ שפיר יליף מאחיתופל שהוא היה קודם לחוקי'
 זין רב ואין לומר שהוא מסיק שלא אליבא דהלכת' אלא יש דאי'
 גדולה מחוקי' שהק"כ"ה עגמו אחר בלשון זה דכתיב כה אחר כ"ו
 לבייתך טעמו זה הסדרן יקודם תתיילב דם מנשיא דליף מחוקי'
 וחדר מאחיתופל משום דמאחיתופל בלא חוקי' אי אפשר למילף חין
 לומר דהוא מסיק שלא אליבא דהלכת' ודוק כי כיון הוא ועשה
 שעגמו פשרה בין כולוהו נתיא' אבא אל הביאור קושיא דלעיל דכ"ע
 הראש לכן הק"כ"ה זה הלימוד בני חוקי' שלא עת באותו חולי' וטוב
 סיה

ביאור פלוג
 ג' אשדו ח' כ"כ מהיב
 שיש ללמוד
 דמיתות ש"מ
 חין דריבין
 וכו' א' מתיא
 כגמי עגמו

שום סמכות
 נלמול יש
 חוקי' ויש
 נלות יתיר
 וכפול
 ומכאן
 בטוב עש

ישוב על מה
 שהוכרז כ"ה
 להביא דוקא
 חולה על
 חוקי' הלא יש
 לתלוביה מיל'
 ולעש' פשרה
 בתיבס בלא
 הכי

מסכת אהרן יעקב ברכות

מילתא ואני יש לי תלמידי הרבה ויש לי ע"כ אך שהלסוקנות אינו מדויק קדח לימתי כולי סאי והל"ל למה אקלי חע"כ כיון שיש לי תלמידי חל"ל כל שחוקי בדקדק לשמו ח"ל מהי כולי האי ר"ל שלמי סכרתי שאני סוכר ע"כ תלמידי בתלמוד יש לי נ"ב ע"כ ואפילו לסכרדך שאת ס"ל כחידך דס"ל כן עמם וא"כ אין לי ע"כ אבל אתה חומר לי כי מת אתה בע"ה ולא תחילע"הב וע"כ ח"ל לימתי כולי האי כי די בחמת מקן ולזה השיבו ישיע"לפי שלא עסקת בה"ר ר"ל חילו עסקת בה"ר וכו' וכן ומהו חף בזה יש פלוג"א קיים ס"ר דלחד ס"ד הוה קיים ס"ר חל"ל דהוית בעונש זה דלת וית בל"ל בני"י וכן את חמת שדי לך בעונש זה שאין את בע"כ אבל שאת"ל לך עסקת בל"ל בה"ר וחית כאן שלוש מחלוקת בדבר דלחבא חקן ס"ל שהוה חייב מיתה ולאחרי ס"ל שאין לו חע"כ וכן עזאי ס"ל פתרוייהו שהוה חייב מיתה ואין לו חע"כ ואף חני ס"ל כן עזאי וע"כ חני אומ' לך כי מת אתה בע"ה ולא תחילע"הב ד"ל שוה הוה עונש אחר שלא עסקת בל"ל בה"ר :

ויבוא סבין חוקי' וישע"ל שישע"ל ע"כ עזאי

שהרי חזאי לי ברוח הקודש דנפקי מכאי בני' דלח מעלי ואין לך הוכחה גדולה שזו שאף שאני לח עסקתי בה"ר אין השכינה נסתלקת ממני ואילו ה"ה האמת כדעת אחרי' דלמדי בזמן שיש זרע וחף דלח מעלי השכינה שורה ח"כ ה' לשכינה להסתלק ממני אלא ש"ה דהלכה כר' ברבי' דס"ל ע"כ ח"ל ישי' זרע כשר או השכינה שורה אבל חס אין זרע כשר או אין השכינה שורה ואני הוה דחזאי דנפקי מכאי בני' דלח מעלי ואם הייתי עוסק בה"ר או הייתי גורם לסיק שכינה וא"כ לפי אחרת שאין לי חע"ה ודוק :

פילטול עם לחוקי' ע"כ ישיע"ל ה' הוכחתו דכר' ברביה ע"כ עזאי

ובאופן

אחר ל"ל ליישב ע"כ דאי' בפ"ק דע"א ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרסר ביום וישו"ל לדי טומאה בלילה ויחאן ח"ל ר' פנחס בן יאיר תורה וביאה לדי זריות וזרות וביאה לדי קניות נקיות וביאה לדי פרישות פרישות וביאה לדי טהרה טהרה וביאה לדי קדושה קדושה וביאה לדי ענוש ענוה וביאה לדי יראת חטא ויראת חטא וביאה לדי חסידות חסידות וביאה לדי רוח הקודש עב"ל כנשא שהתורה וביאה לעולות כ"ל עד סוף מעביאה עד לדי רוח הקודש וזוהי תורה היא דווקא כשאין בה הרבה זמות שהרי ויחאן הוה כלמוד שכאח' ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרסר ביום ויבוא לדי טומאה בלילה ועלי קאי ר' פנחס וקא' שהתורה שר' כו' בל"ל הרבה היא וביאה לדי כל המעלות הל"ל וזהו כמי בקידושין איזבו לומד תורה בטורה כל שנושא חשב וזאת"ל לומד תורה שאז הוא יכול לסיים בל"ל הרבה : וכבר אמרנו לעיל שישע"ל אחר לחוקי' כיון שיחאן דווקא ודווקא אל ילמוד סופרים ותורתו איכה נחשבת לכלום שהרי ישע"ל הוה ס"ל ג"כ איזו הוה הלומד תורה בטורה זה הכושר אשה ואח"כ לומד תורה וכל הוה משום הרבה כיון שחס לא נשא אשה אי אפשר לסיים בל"ל הרבה וחוקי' שלא נשא אשה אין תורתו נחשבת לכלום אבל חוקי' באמת ירע שאין בו שום הרבה ותורתו הוה תורה בטורה כיון כמי שהוה נושא אשה ואח"כ לומד תורה דז"ל כתר טעמות שהוה משום הרבה והוה חף שהוה בל"ל אשה לא פי' לזו שום הרבה חף פי' יגיד זאת שאין לו שום הרבה ל"ל ויתפלל אל ה' לאחור ויכרסנו לעיל מחי לאחור אלא שחוקי' התפלל אל ה' לאחור שהוה יגיש לכל העולם ויגלה זאת שהוה כיו"ל מאותו חטא שהרי הוה מאותו ג' דברים שהק"ה מכרו עליהם וא' מהן רווק דבר בעיר ואינו חוטא וישע"ל הוה דס"ל שבלתי אפשר הוה להיות כו"ל מהרבה דדאי' כנגד ששנו ג' דברים אין אדם כו"ל חסן ככל ויס וא' מהן הוה הרבה וע"כ שם גם בתוספו וע"כ ח"ל חוקי' בראי' הדורה להראות לו שאין שו הרבה וזהו שא' לו דחזאי ברוח הקודש ר"ל הל"ל כבר למדנו וא' פנחס ויהאי קרא ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרסר ביום ויבוא לדי טומאה וכו' שאז חס הוה לומד תורה בטורה בל"ל הרבה אז הוא יכול לבוא לדי כל חשון המעלות וסוף כל המעלות עד שיבוא לדי רוח הקודש ואני הוה דחזאי ברוח הקודש וא"כ שבאיתי עד סוף כל המעלות שהוה עד רוח הקודש ואני לא היה תורה שלי בטורה לא הייתי בא חף למעלה ראשונה שבנו"ל ואני שבאיתי עד סוף כל המעלות שדי הוה העד שאני כו"ל מהרבה ותורתו תורה וא"כ יש לי התכלית שיש לי תלמידי ויש לי חלק ע"כ כשאין דס"ל כן לא משע"מטעם כן אלא פן היינו תלמיד ולמה אחרת כי מת אתה ולא תחילע"הב ודוק :

זכר על דוד וקדח לעגנו עני' בת"ס כי יאיר ועני' אבי

ביאור פ' הסקוה שה חוקי' נקדמי וחז"ל חל לאחור שהוה כראש בעיני

ובבבדי

לישב גם הוה דקא' ישע"ל לחוקי' כהדי ככשי דרמנאן לפעם לך מה דתסקדת בעי לך למייעבד וזריכין אנו לערש עזאי הוה דקא' כהדי ככשי דרמנאן ליה לך וזו שייך לעזין ידח דרש חס' ישי' לו זרע כשר אשלא וע"כ קח' קרא גם לערס אל תנח ידך כי מי יודע איהו סקן ויכשר אשלא חוקי' שראש ברוח הקודש ונפקי מיני' בנין דלח מעלי ואין כן סוד ויש שייך כאן כהדי ככשי דרמנאן לפעם לך ויש ליישב באופן הפשוט מאד ע"כ דאית' בה' סני דנידע' מלאך הענווה על הדיון לילה שמו והוה משמיד העושים לפני סק"ה וא' מה פתח חן העיטסהוואת וקא' לו סק"ה הכל חסא או טעם פניו משיר נבור או חלש חן מדקדק ומשע"ל לא קח' : ואותו שם בטהרה"ה א וזילב דיוק או כו' והוה ס' הכתוב אל ויהלל חסם וכו' ר"ל כי הסכר לא ישוכח ולא ינוכח וע"כ אילו הו' חסם נבור ועשיר שההכריזים מעת יצרתו לא זוכה ולא יוכלל בקן כ"ל בנאש' ויתקבל המתהלל השכל ויעו

קושי' על פ' עוסק בב"ק ועני' תלמוד זל חן עש' זל וח"ל שם זל לחאסין עני' לחלק פ' בין למד ללמוד וכו'

עשוה טמא' שהסיב חוקי' לישע"ל באחרו דחזאי ברוח הקודש ע"כ עליו ותנא' נפת

מסכת אוהל

יעקב

ברכות

אשה ולא תחיל לשה"ב וכו' כבוד גדול עשו לוכמותו סכריו
עליו שפוח בע"ב ולא משהו רמ למטה שאל ח"ו עשונו
רמ למטה ה' נעשה גם רמ למטה ח"ו וזהו מנוחתו כבוד : וק"ל

ישב מדש
ילקוט בחקותי
מפי רב ה"ה
מוה"ר וואלף
ר"ז אב"ד
דגליל מייסק

ואגב זה שאני בן הסחור משה עשיל כנגד עוסק בענין
לימוד זה של אדוני חבי ב"ה רב המהר"ל ז"ל חסדתי
לחובי על הטוב ג"כ מה ששמעתי מפי קדוש הרב ס"ה מהר"ר זאב
וואלף אב"ד דגליל מייסק וז"ל דא"י מדרש ילקוט ש' בחקתי
ור"מ בחומת כביאן וז"ל אם בחקתי תלכו יכול זה קיים
מנוח ת"ל ואת מנוחי תשמרו שרי קיים מנוח אמור ועם אני
מקיים אם בחקתי תלכו שתכיו עתלים בתורה ע"ל וקשה כלל
אינו מוכח מחלן רק דאם בחקתי תלכו קאי על לימוד תורה ולא
על קיום מצוה והל"ל שפירו עוסקים בתורה ולעם עדיין ואומר
משהו עתלים בתורה תחלה נקדים ס"ה בפרקי אבות אם למדת
מורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך תורה רכב אל תחזיק טובה שפיר
פירוש הדבר הוא שאל למדת תורה רכב אל תחזיק טובה שפיר
התורה שלמדת לעצמך אלא תלמוד גם לאחרים וק"ל ולפ"ו יש
לחזור לדקדק על מתיבת העולם שפיר כי לכן נזכר היכן מצינו
מכרח הולך בשביל זה שילמוד גם עם אחרים ומתתי בה' יש
ר"ת ללמוד על מנת ללמד ע"ל והשתא יומח הכתיבת טעם כי
לכן נזכרת על מה שאמר פת"ה אם למדת תורה הרבה אל תחזיק
הטובה א לעצמך אלא תלמוד גם עם אחרים כי לכן נזכרת כי
האדם לעצמו יולד כפי"ה והוא ר"ת ללמוד ע"ה ללמד וק"ל הכלל
שחומר הכתוב שחומר לעצמו יולד מורה על שחייב ללמוד עם
אחרים וכו"ה מיישק ונקדים עוג' אב"ד וכו"ה עשו לו בנותיו
שכניחו ס"ה על משתו ואמרו קיים זה ס"ה בוס ופר"ן בגמ' האידנא
במי שבדין הכי ומתוך שם קיים אמרין ללמד לא אמרין אכל
בחוקי אמרו ללמד ומתוך בגמ' והאמר ער גדול תלמוד שיכיר
לידי עשה ופר"ה וז"ל אלמא עשה עדיף עליה ומתוך שה
שלימוד עצמו אכל אם ללמד עם אחרים עדיף מעשה ואיתא
בבב"ב רבא ס' כ"ה שא"ה דהקדמינו יסדאל נעשה לנשטע תפוס
דנעשה הוא עשה וכשע"ה הוא ללמוד ועשה עדיף מלימוד לכן
הקדמינו נעשה לנשטע והוא כפ"ה שפירם אלמא עשה עדיף וק"ל
ומשתא יומח אם בחקתי תלכו יכול זה קיים הטעם ת"ל ואת מנוחי
שמרו הרי קיים המנוח אמור ועם אני מקיים אם בחקתי תלכו
אלא ע"כ דקאי על לימוד תורה וקשה שא עשה עדיף מלימוד ולכן
הקדמינו נעשה לנשטע ולמה הקדים הכתוב כאן לימוד קודם לעשה
לכן אמר שפירו עתלים בתורה ר"ל דלימוד התורה האמור כאן
בתורה הלכו אם בחקתי תלכו קאי על לימוד התורה עם אחרים
שהוא עדיף מעשה לכן לא אמר סתם שפירו עוסקים בתורה
אלא אמר שתכיו עתלים שפירם סתם שפירו עוסקים בתורה
שפירם ר"ה אכל לדעת ר"ה שפירם דהקדמינו עשה עדיף וכו"ה אמר
גדול תלמוד שפירם ליד עשה שפירם דאם הלימוד עכ"ל ליד
עשה ח"ה ח"ה לקיים אם לא שחזר תחלה והאך אמת קיים
אמרין ללמד לא אמרין לא בכלל קיים הוא גם הלימוד ומתוך
בגמ' הוא ללמוד בעצמו הוא בכלל קיים אכל ללמוד אמרין לא אמרין
אכל בכלל קיים ולמטה ו נראה פי' כהדרש ילקוט כ"כ כן אם
בחקתי תלכו יכול זה קיים המנוח ת"ל ואת מנוחי עשאו הרי
קיים המנוח אמור וקשה דא"כ לא לכתוב כלל אם בחקתי תלכו
דקאי על לימוד תורה הוא לימוד הוא בכלל קיים לכן אמר שתכיו
עתלים בתורה דאם שפירם התורה אם בחקתי תלכו שפירם
ללמוד אמרין לא אמרין שהוא כרוח הכיפ לעצמו וזה אינו בכלל
קיים ודוק : דה"ה :

ולפי זה
לך מה דמסקת לך בעי לך לעמוד וכבר התלמי
בקומי מה חידש בוס שא"ה דמסקת לך בעי לך לעמוד שהוא
סוד' והלא כבר הובחנו על זה שא"ה לו משום דלא עסקת בס"ר
וכ"ל לישב שאין כאן שום יתור לשון כלל ודבר גדול חידוש לוישע'
בזה שא"ה לו בבדי כפשי וכו' אין חזון כא דכרבים אשר הסגנו
שפירם בכבוד של חוקי' הוא שחילקנו בין למד לעצמו ובין ללמד
לאחרים ונדלעיל אן חזון גא' גם דבריו בגמ' לידע איזה הכרח

הוא החכמה לתרין לחלק בין למד ללמד והוא זה שאמר בגמ'
שכל חוקי' אמרו קיים אכל על אחרים לא אמרו קיים רבא בר רב וזיתא כוז
חזא ח' חפילו קיים אמרין ללמד לא אמרין ופר"ן עליו והאמר דאמר שם
גדול תלמוד תורה שתיכח לידע מעשה וכשירם התוס' סברי אי דקא עסק
אפשר לקיים בלא לימוד וכיון דאמרין קיים מילא כתיב אמרין ללמד
וז"ל ח' רבותי' בזה שאלו על חוקי' לימוד ולאחר' אמרו לכם
קיים ולא אמרו לימוד והלא לימוד הוא בכלל קיים וח"ה ח' וזכ"ה טע'
כבוד עשו לו שאמרו עליו לימוד והלא טוב הוא שיאמרו עליו
קיים וזו הוא לימוד בכלל שחייבו עליו לימוד וח"ה ח' ח' ח' ח' ח'
בכלל כך היא קומי' היקשין למי דברי התוס' ומתוך לו מתרין
מח קומי' זו שם חילק בין למד לעצמו ובין ללמד לאחרים שא"ה
יש לו תלמידי' וזהו הדין לידע ע"ה שפירם ח"ה ח' ח' ח' ח' ח'
באמת קיים הוא עדיף שכלל קיים הוא למד לעצמו אכל לימוד
לאחרים הוא עדיף גם מקיים שכלל קיים הוא למד לאחרים הוא
לידי ע"ה עכ"ה תלמידי' וזהו פירושו של בגמ' ונקט כלל זה בדרך
שלימוד לאחרים הוא גדול ח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ולא אמרו קיים ח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
הוא גדול מקיים אכל קיים הוא גדול ח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ההכרח בגמ' שא"ה דעל חוקי' אמרו ללמד לאחרים דאי אפשר לומר
למד לעצמו אמרו עליו ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
שכלל קיים הוא למד לעצמו אלא ח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ומאי רבותי' בין למד ללמד אלא שפירם בעולם הבא הוא ע"ה ח'
בתלמוד וזהו כבודו של חוקי' וכל זה הוא כחא' אכל אם לא קיים רק חס"ה
חוקי' שהוא קיים כל התורה כולם אכל ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ענה ח'
למד ולא אמרו לימוד לאחרים ומאי קא קשי לך ולמה לא אמר
קיים סברי בכלל קיים הוא למד לעצמו וטוב ה' לימוד עליו קיים
י"ל אמת הוא שפירם עדיף אך דעה שלא אמרו על חוקי' ח' ח' ח'
אפשר שהרי יש מנוח ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
רק למד לעצמו ולא לימוד סברי ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
על חוקי' ללמד ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ח'
קיים ח'
הוא סוכמתו דים חילק בין למד ללמד ופיקר החילק הוא שפירם
ללמוד יש לו חלק ע"ה אכל בין שאלו בלאו לחלק זה בין למד
ללמוד י"ל באמת דלא עלי בתלמוד כלל ואין כאן שום כבוד
לחוקי' וע"ה אחרי אריכות הסתפול שבין עם שא"ה ישע"ה לחוקי'
בבדי כפשי וכו' שהרי האמת הוא דאמר ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ישע"ה לו גם בגמ' מנחה ורמב"ם ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
היה וטוב בעיני ה' מכל אשר היו לבניו ופירם בדר"ה ח' ח'
יותר מדוד שדוד חטא אכל הוא לא חטא וח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
עליו קיים וכיון שאלו ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לאחרים ומתוך קשה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לאחרים מביא לפ"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
כבודו סכריו שלם כמותו ודלא כשע"ה אכל ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
מאמרו חולי שחלם בוואו לא ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ס"ר וזו ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
וזו אין צורך לפי החילק זה בין למד ללמוד וי"ל שבתלמוד לא
פליא ע"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
אשה והיו לו בניו וחש"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לוח' חילק הכוח בין למד ללמוד וחוקי' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לחוקי' בבדי כפשי דמחנה לחם לך ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לחוקי' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
בבן משו הוא דתלי ע"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
אך שהוא מלוגתא בין אחי ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לו חש"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ואין לו חש"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
תלמוד ובתלמוד תלי ע"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ליסברתך משום דחזון לך ברוח הקודש ומנוח הוא כר' רבבי
וכפרתו בעיל אף עדין אין שום סכרע בין סכרו האמת עם
מי ודלמא האמת הוא כחזון דס"ל בן חזון דחזון ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ע"ה ח'
לו בחזון ועיקר סכרו הוא שפירם בוס שיאמרו עליו לימוד
שפירם

ואמר הגמ' פ'
כל כתיב פ'
התורה פ'
אין רגשות
לעצמו וכו'

שהוא לאחוריו שאני ועמם מוכח בתלמוד שלי מילתא ואף חוקי שטרם עליו רוח הקודש חף הוא רחב כדרכו הקודש שיכריחו עליו שכן היינו תלמיד ויש לו ע"כ וע"כ א' ישע' כדאי ככמי דרשנא ליה לך עיקר הוכח שאת הוכחת שהלכה כר' ברכיש א"כ ישע' עשית מלח עסקת כפ"ר הלל הוא מוכח מנה שירות הקודש שורה עליך חף זה הוא סוד כתי יודע זאת שרונה הקודש שורה עליו שיוכלו מכת זה להוכיח להם מהלכה כדבי ברכיש וכן כל העולם ינטו קו לאחורו פאחרי דס"ל כל זמן שזרעך אחרך חף ודע שאינו כפר וא"כ לא יאות עבדי' ואין לך חש' ואחרי שיעמוד רם לטטה יעשוק גם רש לעלמה ומאי אחי לך רוח הקודש ששורה עליך כיון שהוא כבוס ומכוסה מכני אדם ומאי חש' לך עוד למיור שאת רוחה ברוח הקודש שלא יעשוק רש לטטה וחדרבת שכבוד יעשו לי במוטע שואמרו עלי למיור שהוא לאחוריו שאני וקשה מאי שבה אלה מוכח שהלמיר ע"כ ע"כ לא יעשו רש לא לטטה ולא למוטע לא ל"א לו ישע' כוה טובה שיהא שאת רוחה שלא יעשוק רש וחדרבת כבוד עשו לך זהו לבי כדעת שאת נוסח אשה ויהיו לך כפי' ואו"יבלו לומר עליך קיים וכיון שלא יאחורו הוא מוכח דלמיר שאני אבל ע"כ קיים ו"ל עתה כדאשר הוא עם שאין לך חש' ואי אפשר לומר ע"כ קיים ו"ל שאין טוס חילק בין לעד ללימד ואו"י בן תלמי' חילפת ו"ל לו מה דמסקת לך כפי לך למעבד ר"ל שזה שאתה רוחה שיכריחו לך שהדבר תלי בתלמוד והו דווקא מה דמסקת לך כפי למעבד ר"ל אחרי שתקיים כל התורה ואי יכול לומר עליך קיים וכיון שלא יאחורו קיים רק למיור מוכח הוא שאת בן עש"כ אבל עתה כוודאי שיעשוק רש לטטה ולמעלה ודוק כי חרף הוא : ולא ח' חוקי' ח"כ הכ לי כרתך ועדאנת היראה שהוא בעגונו ח"ל דחואי ברוח הקודש דכספי מתאי כיון דלא מעלי ופה ל' לי' ישע' לרה הואת לכך ח"ל חוקי' דלמיר וכו' ודוק דרמי דקפת מתאי כיון דפעלי ר"ל שהיה אנו עומדין בסלונתא דמי ח"ר חי ע"כ תלי סבן ומש' או בתלמוד וכו' וירענו כדכר שאלנו ואילו דח"ר וכדמרתמי לעיל שהק"ב עקיים כפי הדיעות ומה ישע' הק"ב כאל לקיים כפי הדיעות' ל' כיון דמעלי ואני תלמוד תורה והנה לפי סברתי תלמיד ולפי סברתי כן והנה כדברי שמו : ח"ל כד נגודה עליך נגודה פיהם' שתמות ואף כן קשה מאי חידש לו טוס כדבי כד ח"ל כשורה זו כי תת אשה ולא תחיה ו"ל למש' פ"ס דח' שמי שירומי' כחאי קרא ס'א הוא פירש' וכדח' לב סגור' שפירשו מת אהת בע"ל' ולא תחיה לבע"כ' פירוש השני הוא פיר' דק' שפירש ולא תחיה שלא תרפא מחולי וכן תרגום יבנות' ולא תחיה חמיר' דק' וקשה במאי פליגי :

ואף שיש לומר באמת לא פליגי והאמת הוא כפי' הדר' של תרפא מחולי וז' רק מחולי וז' שאת מת ומה שפירשו ר"ל ולא תחיה לבע"כ ר"ל דהיינו ק' דכיון שהוא מת מחולי וז' והוא בלא בני ואין כן לורשו שמילת הוא שאין לו חש' : אך זה הוא ביחא לשון דב"ל כן תתם אבל לחאן דס"ל בן היינו תלמיד כוודאי פליגי ונר' ביאור בתאי' פליגי ו"ל דהנה פליגי דעה היה עגוב' של חוקי' חי שמוס דלא רנה ליוול לבני דישע' או שמוס דלא עסק פ"ר ומאי דנ"ר הוא ע"כ דחית' כשק' כל כתבי מאי עד אין מרפא אחר רב יודא אחר רב כל המכוס פ"ח אין רפואה למכוס עכ"ל ונמר' זש צריך קפת ביאור ו"ל ע"כ סא דח' כסרן יש כוחין דרש' ר' פנחס בל עי' טוס לו נער או חולי כעון ביתו ילך אצל חכם ויכפרנה שח' חסת ע"ך תלמידי העוס' ואיש חכם יכפרנה :

אחרי כן
רש
עסק
ש' קר
ט' ט
מ' ט
שכוס
ש' אחר
ש' אחר
רזיון
ז' פה
ז' דה
ז' ליש
ז' רזיון
ז' ל' ו
ז' כוור
ז' פה

ואחר הג' פ'
כל דר' כ' כל
המכוס פ"ח
אין רפואה
למכוס וכו'

כד ש' יקר תפילמו ויהי שלא יקטרו דקטרוניו ופירש מהרש"א שר"ל ו"ל לא פליגי אלא שר"ל אחר מיתבך על הקטרוניו ועל זה אחר רבי יוחנן אחר יתבאר שיתפלל על זה שלא יקטרוניו ע"כ פ"ס :

והי נראה דפליגי וכו' הוא דפליגי דחאן דס"ל שיקדים דווקא תפילה לגרס אבל שהגרה כבר באה טוב לא יתפלל אלא מה ישע' ילך אצל חכם אחר ולרבי יוחנן דס"ל שיתפלל על הקטרוניו ואז חס הוא חכם אינו צריך לילך אצל חכם אחר וכו' ו"ל שגם כמפרשים ס"ל המה מחולקים בזה דהדר' ס"ל שגובשו הוא שלא רנה לילך אל ישע' והוא בכלל כולל פ"ח שזה מוכח שאין רפואה למכוס ולכן פירש ולא תחיל' שלט ירפא מחולי וז' נש' ו"ל ס"ל שהטעם שלו הוא כשכיל שלא עסק כפ"ר ועובט שהוא כשכיל זה שאין לו חש' כדיון מי' שאינו מוכיח כן לורשו אבל עכ"פ ע"כ שירפא מחולי וז' אך כשימות חיות שיות אין לו חש' כדיון כן נראה לי שפלוני דכתיב שמי שטרש' דפליגי דביכורו של ישע' שאי קאשר כי מת אשה ולא פתי' ואף חוקי' מוס' היה מסומך בדברי ישע' חס הוא שירשו ולא תחיה לטולם הכא שמוס דלא עסק כפ"ר ואשר שלא ימות מחולי וז' רק חיות שיות לא יהיה לו חש' עכ"כ בשמות חוקי' מושע' דקאשר לי' מאי דמסקת לך כפי לך למעבד ולו וכולל לבוא לדי חותם הכרעה שיש לך ע"כ וכדמרתמי לעיל וסבר חוקי' מוס' הוא עיקר עגובו ואם ימות אינו לו חש' אלא שצדין לא ימות מחולי וז' ו"כ אחר רב לי כרתך אבל ישע' לא כן פ"ל כי הוא ס"ל שזה הוא עגובו שסוף לא רנה לילך אצלו והוא בכלל ביה פ"ח שאין לו רפואה למכוס וע"כ אחר לו כימת אשה ולא תחיה ר"ל כשירה דר"ק ולא תחיה מחולי וז' שדרי זה הוא עגובו של הכוס והו מחולי וז' נש' חן לו בני' והוא ס"ל כן פירש ומעילת אין לו גם חש' ולכן אחר לו כבר נגודה ביה ופירש' שפשות ר"ל שפשות מיד ולא תרפא ואין לך כפי' ליתא וגם הוא ס"ל היערוך שיש לא כבר כחאן דס"ל שיקדים תפילה לגרס אבל בת צ"ה לא חכמי תפילת עגובו שאין חכום מתייר עגובו חכמי האסורין ו"ל ח' חוקי' לישע' בן אהרן כלה בבואתך וז' וז' ע"כ דח' כפ' שאל דף ק"ט אחר רבי יעקב בר ברי' דבת יעקב כל שחכירו כעגש על דו' אין עכביסן חותמו לחייתו של הק"ב ענה לו אליהא מרוח של כבוד דקאשר אנו אלק ואפתנו וקאשר לו הק"ב דא חזאנוטובו' ואחר רב יודא אחר רב כל מחזיננו של ק"כ' ודחא דהפס' שמוס דובר שקיים לא יבן לגד' טיי אלא תכבא מכבוד נדר דכשיב ספר' ואתה דליתו טובי' אכבודך ק' אלא תכבא דרביה גם עמוס לדקוק לא טוב ואין לא טוב אלא רע וכתיב אתך לא יערוך רע ע"כ והנה אחר הספקא הואת מנא שחף בכבות כח' עגובו בשכיל שאזכא בעגש על ידו כל ל' אנו מחזינך ו"ל לו חוקי' כיון שגלי' דעתך וסברתך שאני בעגש על יך וכל שחכירו עגובו על ידו חומרים לו נא ו מחזיננו של הק"ב עכ"כ גמ' אהת שחזרת שעיקר עיני' שלי כעבודך שכוית חותך וא"כ גם אתה באות' עגובו שכל שחכירו עגובו על ידו חן מכביסן חותמו בחייתו של הק"ב עכ"כ כלם כבואתך ונא שחזיננו של הק"ב עכ"כ ואין אתה דחוי לפיות ששכוסה שורה על יך וע"כ כלה בבואתך וק"א :

ובאופן אחר כ"ל ליישב ע"כ הפשוט מאוד ע"כ דח' לפסקי' וישע' עד לא יבא פטיר התיב' ודבר ס'א'לו טוב אל חוקי' כגוד עשי ותאחר חליו כה אחר ה' כגני' ארפא לך וכו' השלישית תפילה ביה' והוא הויך דבר כבואתו הראשונה שהוא ל' א' לא תחיל' לרעתו שלא ירפא מחולי וז' א"ל עתה רכני ארפא לך ל' א' כלה כבואת' ונא ר"ל כוח שאתה אומר שאין רפואה למכתי דרי כלה כבואתך מיד בשעתא ואתה בעגמן תעבך כבואתך הראשונה וע"כ שחזרת לי שאין רפואה למכתי שמוס דס"ל דאף החכם צריך דווקא חכם אחר שיתפלל עליו לא כן הוא כן סוקולני עבית אבי אהל לעולם אל ימנע אדם עגבו מן הרחמי עגבו ולא צריך חכם אחר כי אם מי שהוא עם הדרך או שוא צריך לילך אצל חכם שירפא לו :

אמר בן המחבר תמה חשע'יל כהנא ספק שלא תחתי' הלימוד זה ככתיב של אדוני אבי הרב הספד' ו"ל אך שומעתי חסיו קדשו ולעני' דעתי החלוש' וראש' לי שראוי גם וס' לפעלות על הדעוס דאיתא

ביאור פירש'
ורד' כ' כסוק
כי מת אשה
ולא תחי' שח'
ישע' לחוקי'
וכחאי פליגי
רש' ורד' ק'

דאינא בפסוק וישעי' עד לא יבא עיר התיבונה ודבר ה' יהיה אליו
 פוש אל חוקי נגיד עמי ותאמר אליו כה אמר ה' יהי חרפה לך וכיום
 השלישי יעלה בית העב' והרכב המרמשים הקשו על פסוק זה
 כי הפסוק זה אין לו שחר ונרדף לידרוש כי מתיישבות הפסוק דכתיב
 וישעי' עד לא יבא ודבר ה' ישמע' על ימעי' וזה
 חס לאחור ועפרו לפומי' כי הוא חרף גדול ותיגלו כך שהק"ב
 ברחמי הרהר כל זאת לילמוד מלת השם יתבר' שמו של לבני
 את שם אדם כי חסלה היה הק"ב כה' ברחמי' אחי' מיד לישעי' אלמ' חוקי'
 בשורת טוב' או היה חוקי' אוש' על ישעי' שהוא בודה מלבו ולפעמי'
 אשר כך ולפעמי' לבייך ואינו בר סתמא לכן המעי' ק"ב עד ד' יא
 וטוב אחר כי זה השכל תחייב כל זמן שהוא מדבר בבואה ואין
 יוצא משם אינו ראוי לחזור לחוקי' משיג' משם או לפעמי' כשתה
 בבואתו ע"י תפלה או שאר זמנים וחוקי' שהוא חוז ברוח הקודש י"ל
 שגם זה רעה פיקרע ג"ד שלו ויתפקך בבואתו כפי' לכן אשר
 בדיקת לשונו בן אהרן בל וכלה בבואתך ק"ל :

ואגב

דאלו עוסקין בענייני דחוקי' חל עלינו חובת הביאור
 בזה הכוונה אחרי שכל ישעי' להגיד לו כי המלך מלכו
 של עולם דיבר טוב אליו וירשאהו והנימתי על העיר
 הזאת לחשבי ולחמני דוד עבדי ויחזר לו חוקי' אה' אות ויאמר ישעי'
 הלך הכל עשר מעלות ר"ל שילך הכל כשעה א' מה שהוא דרכו
 לילך כעשר שעות היינו כשהי' רק ש' שעות על היום נעשה שתי' שעות
 שעות ויכלה היום כולה בשתי' שעות ויאמר לו חוקי' לך הכל עשר
 מעלות אחורני' ר"ל כשהי' י"ב שעות ילך הכל אחורני' והיה רק ה'
 על היום ויהיה היום חוזר לאחוריו ובו' חל' לא לחס דקדק חוקי' כו'
 המוס' שיהיה דווקא אחורני' וכל' די' לו בזה המוס' שאמר לו
 הכתיב לך הכל עשר מעלות ולא אחורני' והלא פ"ו רבתי כתב
 עיני' תהיה עם ה' אלהיך שלא לבקש שום אה' ודי' ה' לך כיון שהבאי'
 כעצמו אחר לו שיתן לו חות ולא לבקש עו' אחורני' ולא יהיה כחושב
 חכמים חוזר ונ"ל לישב ע"י דאי' בחלק וכשירש' רש' בישעי'
 ובמהר"א ו"ל עוד היום כבוב לעשות' אחי' עוד היום כבוב לעמוד
 שאותו היום הוא עדין נשאר מחטא נוב עיר הכהנים ובשיבול
 אותו היום גם יכלה עין כוב עיר הכהני' ואין הק"ב מוכידי' עו'
 נעין שם שזה היה הכוון שכל סתרי' בחד יושא מה דהוה לי לחיטי'
 בעשרה יומי' כדי שלא יעלה אותו היום ואין לקטרג על ירושלים
 וכן הוא באמת עם כתי' שבאותו היום שכל סתרי' רצה עמו לבטול
 ירושלים ח"ל סתרי' תהייתו (פ"י משום חולש' דאורחא) שאדם
 יעני' מן הדרך ולחזר ויבטלו' והיה בליב' שהוא ויבא מלך' ה'
 ויך את כל חגי' סתרי' ולמה בליב' הכס ויני' יאמר לו חס' היה
 הכה אותם באותו יום שכלו מיד אל' ג"ל שאותו היום הוא
 עדין נשאר מעון כוב עיר הכהנים ולא היה רשות לחלק' מפני
 הקטרו' אבל כשכלה אותו היום ואין שום קטרו' ואז ויך מלך' ה'
 ויא' עו' כתי' ואל' כמס' מועף כוד המניק שלא נמסר חוקי'
 נסייעתו שם שייסי' תתנה' כוד המניק כוד סתרי' שהוא המניק
 לישאל שכל' גלה לעשרת השבטים ולא כראשונ' שהם עשרת
 השבטים שנעטרו כידו אבל אילו לא בן עשתי' שהם עייבי' בתורה
 עכ"ל :
 ואינא עו' בחלק פלוגתא ר"ע ורבנן ח"ל
 עשרת שבטים שנלו' טוב אינן חוזרין לעולם שנאמר ויתשם חשב'
 אדמותם וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה מה היום אינו חוזר
 ביום שהוא הולך טוב אינו חוזר כך עשרת שבטים אינן חוזרין לעולם
 וח"ל חז"ן הם מה היום מאשיל ומאיר כך הם עתידים
 לבאר להם יתוך האשילה ע"כ פלוגתא שם ולשום ריהטא
 הוא מעתבר טעי' דעת האומר שאין חוזר' והוא מרויך מלישעי'
 דקרא וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה ר"ל אותו היום נעמו הוא
 אינו חוזר כיון שהלך לו שוב אינו חוזר וע"כ כתיב כיום הזה ר"ל
 שאינו יום נעמו הוא אינו חוזר ולתיך מ"ד הוא דחוק מאוד שא'
 מה היום חוזר ומאשיל ובי' אותו יום הוא חוזר ומאשיל הלא הוא
 יום אחר וכאן כתב' כיום הזה נשפך דמא' יושא קשתעי' קרא
 חס לא שאינא פעם ח' שאותו יום נעמו הוא חוזר אז י"ל שאף
 השבטים הם חוזרין ועתה תורו כל הדברים שנאמר לא כראשונ' הם
 שבו חוקי' וסייעתו לא עשה להם ה' כראשונ' אך
 עדין יש למקח מאי לא כראשונ' שאם נאמר שהראשונים שהם
 עשרת השבטים אינן חוזרין לעולם או י"ל לא כראשונ' שאינם
 חוזרין לעולם אבל חוקי' וסייעתו חוזרין הם מן הגולה וע"י אשפ"ב

ביאור סיוכות
 שכן ישעי'
 וחוקי' בעני'
 האות שכתב
 ישעי' הלך
 הכל עשר
 מעלות וכו'
 וחוקי' כיקש
 שילך הכל
 אחורני' וכו'

ועל כיד סתרי' עשה ואף שנאמר ולא נמסר מועף כיד המניק ר"ל
 כלל מפרש ואילו וקאמר ולא כראשונ' ר"ל מה שמורתי ולא נמסר
 לחו' שלא נמסר כלל חל' נמסרם קן אך לא כראשונ' כהראשונ'
 כיון שנמסר טוב אינן חוזרין שנאמר כיום הזה אין חוקי' וסייעתו'
 חוזרין הם אך אם נאמר שהראשונ' אף הם חוזרין ומאי לא כראשונ'
 מוכרח לומר שלא נמסרו כלל כידו וכו' לא כראשונ' אך כל זה הוא
 תלי' בפלוגתא דכתי' קרא וישליכם אל ארץ אחרת כיום הזה מה
 היום כולך ואינו חוזר אז ל"ב השבטים חוזרין ואז אין שום פירוש על
 ההוא כענינו חוזר אז ל"ב השבטים חוזרין ואז אין שום פירוש על
 הכי קרא לא כראשונ' אלא שלא ימסרו כיד אובי' כלל : וכבר
 הקדמנו עוד היום כבוב שאותו היום הוא נשאר מעון כוב עיר
 הכהנים ועתה כיון תבין מה הוא הענין ששי' אחר לו דווקא אותו
 מוס' ככל שילך עשר מעלות ולא מוס' אחר אלא הוא הדבר
 שהק"ב ח"ל והנימתי על העיר הזאת אך שחוקי' ומתיירא שראש'
 סתרי' תקע אהלו כבוב לעמוד חטא נוב עיר הכהנים וכן גרום
 החטא וכן מנינו גם נבי' אבות העולם שלא היה להם נטיון
 שאמרנו ג' כן יגרסו החטא וז' כ' גם זה דוגמת חוקי' לקטרו'ג
 של כוב אך כבר אמרנו עוד היום כבוב לעמוד שלא היה נשאר
 מקטרו'ג של כוב רק אותו יום לבד ואם יכלה שוב חוק' טען ואין
 עבר רע ולזה חס הכתיב כיוון כזה המוס' שאמר לו ילך הכל עשר
 מעלות ר"ל כשהי' שתי' שעות על היום ילך הכל כשעה א' והי' י"ב
 שעות ויכלה היום ואז ויחזר' לא יעלה על ראשך ויהיה כיון הכתיב
 שכל דווקא בחזונו מוס' אך שערין ה' חוקי' עו' איהו דחג' טוונס
 כלבו שפסע בדברי הכתיב ח"ל ולא כראשונ' שלא יהיה כן עם חוקי'
 וסייעתו כיון עם הראשונ' ו"ל שהראשונ' הם ע"ש אינן חוזרין
 לעולם והכתוב מסייע' לדבריו מאן דס' שאינן חוזרין סתרי' נאמר
 וישליכם כיום הזה מה היום אינן חוזר' הם חס אינן חוזרין ואז דלמא'
 בזה שאנו חוזרין אבל עכ"פ נמסרין לנו כידו אך לא נמסרין
 כדרך שנמסרו ע"ש שלעולם אינן חוזרין אבל עכ"פ נמסרין לנו
 וז"ל חוקי' וישעי' מה שאדם נותן לי הסימן ככל שילך עשר מעלות
 ויכלה היום ואז אין קטרו' אז חס אותם שסמין עדין י"ל שכלה היום
 ויכלה הקטרו'ג שלא יעשה לנו כעשרת השבטים שאינם חוזרין לעולם
 אבל נמסרין אחרת אלא תן לי מוס' זה ילך הכל אחורני' שבעת
 שיכלה היום שהוא י"ב שעות והוא ככלות היום תיכף ישבו ויחזרו
 היום ויהי' שעות על היום ואז יהיה לי למופת גדול שאף אם
 לא נמסר כלל כידו סתרי' עתה כשתעשה מוס' זה להיות היום
 חוזר היום כעצמו שהוא בכלות היום יחזור לקדמותו אז ל"ב ע'
 ש"ש אף הם יסו חוזרין דמאי אחרת וישליכם אל ארץ אחרת כיום
 הזה מה היום אינו חוזר הלא כבר דאנו שאף היום חוזר וכיון שאף
 ע"ש חוזרין הם ח"כ מאי לא כראשונ' אלא ג"ל שלא נמסר כלל
 ואז לכטח שכנה כשפי' וע"כ ביקש חוקי' אזה המוס' שילך הכל עשר
 מעלות אחורני' ודוק כי כבון הוא : וי"ל באמת דמאי דתי' בעת' סתן
 דח' דס' מה היום מאשיל ומאי זה הוא חתכו'ג לומר לאותו
 מוס' שיהיה כיומי' חוקי' שהיום כשהיה עת להאשיל שהי' י"ב שעות על
 היום חוזר ומאיר וא"כ גם השבטי' יחזרו ככ' וק"ל :

ועתה נחזור לפנינו הראשון ליישב סיומא דהוא אחר שהתחילו בו
 וז"ל ומיד ויסב חוקי' לפניו אל הקיר ויתפלל אל ה' לאחור
 וזר נא אשר התהלכתי לפניו באמת ובשלש פלס והטוב בעיניך
 עשיתי רב' א' שסוף גאולה לתפילה שמואל ח' שגנו ספר רשות
 ונרדף ביאור אף טיך לבחן סיוכות גאולה לתפילה או נכיוות ספר
 רשות ועוד האך ללמוד מה שאח' והטוב בעיניך עשיתי ססוף
 גאולה לתפילה או שגנו ספר רשות וז"ל ליישב ע"כ דאי כירושלמי
 דקא חזי' שם עוגזין של מי העובר על ג' תפיסות האמונין בגמרא
 תיכף למיביה שחיטה תיכף לגמול' דיום סעודה תיכף לגאולה
 תפילה וקא חזי' שם כעוגזין של העובר עליון ואין להאריך
 בלא כי תמצאם בקונטרס הליקוטין שלי אך מה שאני נרדף לדרוש
 זה וכאן כל העובר על סיוכות זו של סיוכות גאולה לתפילה אזי
 השטן מקטרג על אותו תפילה כן הוא כירושלמי : וז"ל לתת טעם
 לזה באמת השטן מקטרג דווקא על מי שאינו סוף גאולה לתפילה
 וז"ל ע"כ דאי' בתפילות שהאדם חסד דשואל וזו כי הוא כני
 לתפיל' לא דחא הוא מקדשא ומזלי וכי הוא מטי וכן קרו' במתן
 כי האי תנא וכו' רשב"א אומר כיון בן וכן כך קורא ק"ס ומתפלל
 כדי שיסוף גאולה לתפילה בתלי' קיפולגו וכו' תפילה מעומד
 עדין

פירוש
 עיר
 עי
 קדוש
 בעיניך
 שסוף
 לתפיל
 שם וע
 דב
 בספרו
 דר' כר
 ל
 חזק
 פ

חוקי' ה'
 חזיר' שלח
 יפול כיד
 סתרי' כ'
 כשכל
 קטרו'ג כוב
 עיר הכהני'

מסכת אהרן יעקב ברכות ה

עדין ומ"ח סמך גאולה לתפילה עדין ונס דבר זה זריך מיוזם
בכח פליגי וי"ל דלענין כפולגותא דתנאי שהקדמו לעיל דחי'כפ' **פ**
גמיר הדין היערוך שוב לא כגזר ר"א אומר לעולם יקדים אדם
תפילה לגדה כשכבר היה הגדת שוב אינו מושיל תפילה עממי
הקטריגים ר"ל שזריך להתאחז בתפילות שיעבר הוא הקטריגים
ר"ל זריך שיתפלל בכונה גדולה ויגבר הוא הקטריגין ר"ח חזק אפר
היערוך שוב לא כגזר שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגין
ודבר זה לא ידעתי לפרש ומש יעשה שלא יקטרנו הקטריגין וי"ל
ע"ס דליתא בברכות כל הסוחר גאולה לתפילה אין הטען מקטרנו
באותו יום וי"ל שזה הוא כמי טעמו של ירושלמי דלית זמון עוכשו כל
שאינו סוחר גאולה לתפילה שהטען מקטרנו על אותו תפילה ר"ל כיון
גאולה לתפילה חבל בזמן שהוא אינו סוחר גאולה לתפילה אז יש
לו דעות לקטרנו ולס"ל ל"ל לישב הא דחי'כפ' דר' ברוכי'עפס א'
סוחר גאולה לתפילה ולא תסוחר חוכי תפילתו כ"ל היום ולמש באמת
כן וכי תפוס דלת סוחר גאולה לתפילה לא היה תסוחר חבל לפי
הא דלעיל חמי שפיר רק נקדים עו'דחי'כפ' דחזק רבי פורענותא
אתא לעולם תפי' שהטען בא וקטרנו שישראל חוכי' לסינות שריון
כגזר ואסור לתלות שחוק פיו בעולם הזה וע"כ כשאחזק רבי
פורענותא בעל לעולם מכח קטריגו של טען ולזה ר' ברוכי' בישא דסוחר
גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו כל היום וע"כ לא פסוק
חוכא מפומי' כל היום ר"ל שלא פסוק חס בא לירו איזה חוכא חבל
חס לא היה סוחר גאולה לתפילה ודחי' חס היה בא לירו איזה
חוכא היה מונע עמיו שלא לחזק שאז יקטרנו עליו הטען חבל כיון
שסוחר גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו בכל אותו יום ולכן
לא פסוק חוכא תפילתו כ"ל אותו יום וק"ל ; ולס"ל גם
ר"ל ור"י בהא פליגי לפי שר"א ח' היערוך שוב לא כגזר שיעקרים
תפילה לגדה חבל כיון שבה הגדה אז רבו הקטריגין ואמר ר"ל מה
יעשה זה וא' שיתגבר על הקטריגין ר"ל שיתכוין בתפילתו שיהא
תפלתו מעומד ובכונה גדולה ואז יתגבר על הקטריגין ור' חזקא א'
יש לו רשאה אחרת שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגין
ו"ל הוא כ"ל חסדן ר"ל גאולה לתפילה וחו' לא יקטרנו הקטריגין
ושלונותיהו הוא בזה דלענין חוכא דשומאל וליו ור"כ' דתא חזק
תפילה מעומד שיהא בכונה היא עדין ור"א חסדן גאולה לתפילה
עדין ; וע"כ ר"ל דס"ל תפילה מעומד הוא עדין ע"כ קודא חזק
שיתגבר על הקטריגין ר"ל שיתגבר בתפילתו שיהא בכונה חבל
ר"י חסדן ר"ל חסדן ר"ל גאולה לתפילה הוא עדין וע"כ הוא חזק עיקר
תפילתו יהיה שלא יקטרנו הקטריגים ומה היא חסדן גאולה לתפילה
וכפולגותא זו דלחן קיימין אי תפילה מעומד היא עדין ואי חסדן
גאולה לתפילה היא עדין וכדל' לקיים שיהא אילו ואילו דר"ח
כדרכי בחכמה זו תמיד וי"ל שהוא כאופן זה שהתפילה מעומד היא
התפילה להתעלות שאליתו חבל חסדן גאולה לתפילה הוא שחזו
אל מקום טובה היא אותו התפילה עממי הק"כ ביותר מתפילת
מעומד ועתה חזרו נא כל אותן פלונות שישבו הכל לחדא
פלונותא ועב"ט היערוך שוב לא כגזר שיעקרים תפילה לגדה וכדלעיל
ואם בהה הגדה מה יעשה אז פליגי ר"ל ור"ל דלר"ל יתגבר על
הקטריגין ר"ל חסדן ר"ל גאולה לתפילה זו תפי' שהוא כ"ל תפילת מעומד הוא
עדין ור"י כ"ל עיקר תפילתו שלא יקטרנו ומה היא פירשנו לעיל
שיסוחר גאולה לתפילה שאז אין הטען מקטרנו ותפילה זו היא טובה
בעיני הק"כ מתפילת מעומד כדפירשתי לעיל ולזה חזק' שהיה
חולה והרי כבר באה עליו הגדה וכת' היערוך שוב אשר לא כגזר
אז או הוכרח לעשות כר"ל שיתגבר תפילתו שיהיה מעומד ובכונה
גדולה או כר"י שיעקר תפילתו יהיה שלא יקטרנו ומה היא חסדן
גאולה לתפילה ונבי חזק'כתיב ויבס חזק'עניו אל הקיר ויתעלל
דששע שרק השכבת פניו אל הקיר חבל לא עמד ואז קשה שלא
כתיב היערוך שוב אשר לא כגזר שיעקיר תפילה לגדה חבל כיון הרי
כגזר כבר באה ונאי אית לך לז' שיתגבר סיה' תפילתו מעומד ובכונה
ושלא לא כתיב כאן שום עמידה וא"כ מה יעשה לקטריגין ר"ל
והטוב בעיניך עשיתי ר"ל והטוב בעיניך שהרי בעיניך הוא טוב יותר
מקטריג גאולה לתפילה תפילה מעומד וא"כ שמי שוא ששכחתי
גאולה לתפילה אין אני מתירא מהקטריגין וק"ל ;

סו'כזוהר פ' פרותה ושם עת' תחאי קדח והטוב בעיניך גאולה לתפילה יעוין שם ועבין קת דברי ר"ל בברכות מש' דר' ברוכי' לטע לא סמך חוכא מפומי' כל היום

אינו מושיל לו כלום ושוא נלמוד תחאי קדח היערוך שוב אשר לא
כגזר חבל כיון שהוא כבר באה הגדה אז אין תבוס עתיר עמיו
עכית האסורין ומה נלמד כל הסבוס ת"ח אין רשאה למכמו שכלאמר
והיה הם מלעבידים בתלמידי חלשים וכו' עד אין מרעא שאין רשואם
למכמו כמנא שנת"ח הוא נקרא ספר רשואות וכלאזו לדעת שאין
דס"ל שאף ת"ח זריך לילך חבל חכם אחר דוקא שיתפלל עליו
חבל חזק'סונו כ"ל שאם הוא חכם אינו זריך לחכם אחר אלא כ"ל
יתפלל לעצמו וזו"ל חזק' כן מקובלי מביית חבי אבא לעולם אל
ימנע אדם עצמו מן ברחמים שכל מי שהוא חכם יכול הוא להתפלל
לעצמו וכואפ דרבה תורה בישראל ולזה אמר ר"ל והטוב בעיניך
עשיתי מלמד שגזר ספר רשואת שהרי חס אתה תשמע לתפילתי
שאני מתפלל על עצמי הכל ילמדו ממני זאת ויהיו הכל עוסקין
בתיורה וכל א' יגול להתפלל ואין זריך לילך לשום רשוא רשוא
יהיה ספר רשואת נכחו וק"ל ; וכל זה הוא דרך משה ומתן
אבל בחמת ז"ל שאין כאן שום פלונותא רק ער א' חזק ומר א' חזק
ולא פליגי סר' לוי הוא דאמר שגזר ספר רשואת בזה שהוא פתח סתח
זה והתרים נגד האי קדח היערוך שוב אשר לא כגזר דהא חס שהוא
היה חולה ושיב כגזר לא הירצנה לילך חבל חכם אחר אלא הוא
בעצמו התפלל ומה עבדי כהאי קדח היערוך שוב וכו' אלא הוא
כ"ל שזה נא'על מי שהוא אינו חכם חבל חס הוא בעצמו חכם
אינו זריך לשום חכם ורב אי' שסוחר גאולה לתפילה ר"ל שאף לאתו
חילק אין זריך ומאי קא קשי' לך הלא כתיב היערוך שוב אשר לא
כגזר והטעם הוא שאז רבו הקטריגים וכו' והטוב בעיניך עשיתי
מלמד שסוחר גאולה לתפילה וכל הסוחר גאולה לתפילה אין הטען
מקטרנו כל אותו היום ויכול הוא להתפלל חס על עצמו וק"ל ;
סלין מתמר ה"ל

ובכרי לישב עוד פאמר ה"ל שהזכרנו שם דברים עשה חזק'
על ג'הודו לז' ופ"ל ג'ל' הודו לז' ו"ל ליישב באופן זה
שכיון שהודו לז' על ג' פראשמי טוב חי אפשר ס'ל'הודות על ג'
הכודים והא לך חילו שם דברים ששעה חזק'נירר עמנות אבינו
על מטה של חבלים ולא כדרגש כדרך מלבים ואזכר ל"ל לתת טעם
אשאי קרי לז'נירר עמנות אבינו ולמה לא אמר סתם גירר נשמו
אל אבינו שהרי באותו יום עצמו שעת הוא בא לקפודם וכו'דחי' היום
חזק'ל'ל כלל גופו וכיותר שאותו היום לא היר'כ' בשעות כדי שלא
יהיה סתאי לסעדו ור"כ' אשאי קרי לז'עמנות וי"ל לפי פשוטו שהרי
רשעים בחיייהן קריון חתי' וא"כ איך יאמר עליו כשעת עמנות מת
ולכל הוא כבר קריון מת עמון רב לזה קראו השתא עמנות להראות
בזה שהוא כבר מת בחייו וכאילו הוא גופו כרקח ואינו רק עמנות
ונס בגז'עמנו כמה פעמים שאם' בלשון התלמוד כשעה ג'ל' של
עמנות וכו' כשעה חדא דיהבו בירכבן עממי' כעשה עמנות אלא
פירשוהו הוא כדלעיל ; ועו'עממי' אדחי'אית לי לטע רשמי'
נקרין עמנות בחיייהן ואין להאריך כאן וחזרו לענין הראשון סא'
הוא שגירר עמנות אבינו והשני הוא שפית נחש הכושות והשלישי
שגזר ספר רשואת חילו הן שלשה שהודו לו ועוד שלשה שלא הודו לו
ואילו הן קינן דלתות סיכל ושינן לחזק' אומר שבו'שפתם מי גיחוון
עליון והנ'שעבר כסן בניסן ; וי"ל לישב ע"פ הפשוט מאד
העל דלא אייתינא לכלל הדריש והוא זה דחי'ברס'י טעם מה תטאס
בזה שפסם מי גיחוון וי"ל רש"י סתם מי גיחוון כדכתיב למה יבואו
מלכי אשור ומלכי מצרים וימנאו לשנות ולא הודו לו לפי שהיה לו
לכטוח בהק"כ ע"כ והוא מלת לו הוא כמיותר שהיה לכתוב שהיה
לכטוח בהק"כ וימלת לו שפסע כאילו מדיין דווקא לו כי לכטוח
יותר מכל העולם וי"ל שהוא באמת כדקרוקן זה אית'הוה שהודו לו
שגזר ספר רשואת ומה הי'טעם כדי שלא יבטחו בהפס"כ א"כ כחשו בה'
וא"כ כיון שהודו לו לזה ואין שוב עשה כזה שפסם מי גיחוון וע"כ אס'
שהי'ל'לכטוח בה'שהרי הוא גזר ספר רשואת כשכל זה ואין הוא
לא כטוח בה'וע"כ בדקוקא חזר שהי'ל'לכטוח בהק"כ ;

טעם אשאי קרי ליש חז'ל' כבי חזק' לשון שגירר עמנו אבינו ולמה לא אמר שגירר נשמו של אבינו

ובאופן אחר ר"ל לישב שזכה שגזר ספר רשואת והודו לו שוב
כשקיצן דלתות סיכל לא יכלו להודות לו והוא באופן
שהרי דלתו' הכול היו קודם והוא הוסיאם לחולין וע"כ אפשר שיביא
לו פירוש סיכל להוסיאם לחולין אף שכיון שגזר ספר רשואת שוב אז
אפשר הוא להוסיאם לחולין וע"כ לא הודו לו והוא דתלי בשלונותא
אם יש שאלה הקדש או לא ואילו לא הודו גזר ספר רשואת שוב
אפשר

וד תחאי חזק' ולתו וב בעיניך תי ועלי ח"א ד גאולה לך חזק' לך חזק' פסר

מסכת אהרן יעקב ברכות

שוכח א"ל
שם שאלה
בהקדים
פירוש לחוקי
על אשר קיין
דלתות היכל
וסיגור למתך
אשר אך שכן
שגבו ספר
רשומות טובה
שאין שאלה
בהקדים ואו
באשר ספרתו

אשר לומר דכח א"ל יש שאלה בהקדים אך כיון שגבו ספר רשומות
או כוכב לומר שאין שאלה בהקדים וא"ל אך קיין דלתות היכל
וסיגור למתך אשר : והא לך דא"ל ב"ב פ"ג מחלין וגם כנדרים
פ"ג כ"ג ו"ב ח"י יש שאלה בהקדים או לא יעו"ש : ואיתא
בספרי לא יחל דברו להם כאשר למי שהייתי אומר אם חכם
תמיד לאחרים למח לא יתיר גם לפגמו לכך כתוב לא יחל דברו
וילפינן מינה הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו ע"כ הוא בספרי
ואיתא כאלשון ריש סדר הטות דהאריך שם בקושיות בעיור הלשון
וכפל האתור כאן בגון לאסור אימר על כפשו ועיקר קושי' שלו כפי
דא"ל לא יחל דברו וילפינן מינה הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין
לו ודמשתע שם הורה לגדור וכדו א"ל ככל היוצא מפני יעשה משמע
שהזהירה תור"ש יעשה ככל היוצא מפני דווקא ואין לה שום התי' ומתוך
עלמלו בהריף פעלה שם החלטות דעתו שזו הוא פירושו של
לא יחל דברו לא יחל לא הוא ולא אחרים לו וכשכיל כך אמרם
תורה ככל היוצא מפני יעשה שהוא פירוש של לא יחל דברו שלא
תחמר הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו ל"א ככל היוצא מפני
יעשה דווקא יעשה ולא שיתיר לו דברו וכדא"ל בחגיגה במשנה היתיר
גדדי שורחין באויר ואין להם על מה שישמכו ואף דאית' שם כמה
תנאי' דאמריש להם על מה שישמכו ח"ל הפלחה העללה חד
לחיסור חד לפסיר וח"ל אשר נכספתי באמי והדרי בי וח"ל כל
דרי לבו וכו' א"ל יהודא אשר שמואל חי הואי תם הוה חמינה
מילתא דערשתא מכולנו שנאמר לא יחל דברו הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו א"רבה לכולנו אית לכו פירכא ח"ל
מדשמואל דלית ליה פירכא וח"ל י"ל שם לכן היתיר אך למי מה דא"ל
בספרי נסתר גם הלימוד הא דשמואל ואין לכן שום היתיר שהרי
הקדמוי כבר לשון הספרי שהוא אומר דלכך כתוב לא יחל דברו
דלא תיחא אם הוא מוחל לאחרים למח לא יתיר גם לעצמו מוחל
פ"ש לכך כתוב לא יחל דברו וילוף הספרי הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו כן הוא בספרי וכל זה הוא דווקא אם אבי אומר
שאין אה סברא לומר כיון שהוא מוחל לאחרים יתחול גם לעצמו
ואו יוכל לפרש בדעת הספרי הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו
ועוד דעת גמ' דברכות אין החכום תמיד עצמו מביט האסורין אבל
דעת התקשה שם במי דקא' ולוקי ר' יוחנן לנפש' ופ"ש שם הא
ר"י חוקי לאחרים בדא"ש ש"ל לאחרים בב לי ירך יהב ל"יורי
וזוקמה כנזא שהקשן הוא דפ"ל אופו סברא כיון שהוא יכול להקדים
לאחרים פשיטא הוא שיכול גם להקדים לעצמו אך היתרין א"ל אין
החכום תמיד עצמו מביט האסורין ומסברא דנפש' א"ל כן ואין כאן
שום הוכחה האמת עם מי ו"ל סברת התקשן הוא מסתבר וח"ל
גבי כדרי' י"ל אם האמת הוא כאותן דפ"ל שם היתיר לגדריש ויש לכן
על מה שישמכו וח"ל מי שהוה יחיד מושתע ויכול להתי' לאחרים
פשיטא שהוא יכול להפסיר גם לעצמו ככרת התקשה דלעיל וח"ל
לדריש קשה מאי לא יחל דברו דאין לומר לפי שהייתי אומר אם
לאחרים הוא מוחל מכ"ש לעצמו לכך הוא אומר לא יחל כלל לפי
סברתו האמת הוא הכי וא"ל מאי לא יחל ואו ג"ל כדעת הית"ק
במתיבתא דפ"ל היתיר גדריש פורחין באויר ואין לכן על מה שישמכו
ואין לכן שום היתיר בעולם שהרי לכולנו אית פירכא לבר מדשמואל
דילוף כדעת הספרי הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין זהו למי
סברת היתרין אבל לפי סברת התקשן דפ"ל ולוקי לנפש' שהוא
שחוק הסברא אם לאחרים הוא מהני מכ"ש לעצמו וא"ל מאי לא
יחל אלא ג"ל לא יחל הוא כדעת האלשון דפ"ל כת"ק שאין לכן היתיר
וא"ל לא יחל הוא כפשוטו שלא יתיר דברו כ"א ככל היוצא מפני יעשה
ועתה חזר נא מה דהעלתי לך ובין תבין כמתניתין דמסכת חגיגה
דפ"ק דא"ל היתיר גדריש שורחין באויר ואין לכן על מה שישמכו
והורה תנאי' דפ"ל יש לכן על מה שישמכו ואף שיש פירכא לכולנו
לבר מדשמואל דאין לו פירכא דא"ל לא יחל הוא אינו מוחל אבל
אחרים מוחלין לו וח"ל קשה לפ"ק לפי שהוא אומר אין לכן על מה
שישמכו והלא הוא דאמר שמואל אין לו שום פירכא אבל לפי הא
דלעיל י"ל שפ"ק החזיק הסברא כדעת התקשן בגמ' דפ"ל ולוקי
לנפש' שהוא החזיק הסברא אם לאחרים הוא יכול פשיטא שהוא
יכול גם לעצמו וא"ל גם לפי דשמואל יש פירכא שהוא א"ל יחל
הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו שהרי אם הוא יכול לאחרים
למה לא יכול לעצמו אלא לא יחל כפשוטו שאין לו שום היתיר כלל
אבל שמואל הוא דפ"ל ככרת היתרין שאין חכום תמיד עצמו מביט
האסורין וע"כ הוא דפ"ל הוא אינו מוחל אבל אחרים מוחלין לו :

ועתה פסוק למח לא יהודו לו על דלתות שקינן מוח שגבו ספר
רשומות בהקדים עו' הקדשה ח' דא"ל בגמ' דגדריש פ' גערה המאורסה
נא' כאן זה הדבר נאמח להלן זה הדבר בשחוטין חזן מה בשחוטין חזן
אשרן וכמו וכל ישראל אף פרשת נדרים אשרן וכמו וכל ישראל ויה
כאן ראשי המטות אף להלן ראשי המטות וכו' ראשי המטות בשחוטין
חזן למחי הילכתא אמר רב שעת לומר שיש שאלה בהקדים וכו' דא"ל
אין שאלה בהקדים ראשי המטות דכתיב בשחוטין חזן למחי הילכתא
ב"ש לית להו ג"ש עב"ל כנזא דמאן דילוף ג"ש ז"ש דכתיב גבי נדרים
זהו דכתיב גבי שחוטין חזן הוא דפ"ל דיש שאלה בהקדים דילוף
בג"ש מנדרים אך מאן דלא ילוף ג"ש הוא פ"ל דאין שאלה בהקדים
וכל זה הוא דוקא אם יאמר שיש היתיר לגדריש ואו ילפינן בג"ש זה
זה ואו גם בשחוטין חזן שהוא קדשים י"ל שיש שאלה בהקדים אבל
אם באמר כת"ק בחגיגה דפ"ל דאין היתיר לגדריש או פשיטא דאין
שאלה בהקדים דמתיבי ילפינן על בג"ש זה וכל הלא נדרים נופו אין לכן
היתיר ואפ"ל זה זה מאי עבדי ליה י"ל כתיב' כנז' זה דגבי שחוטין
חזן לומר על השחוטין הוא חייב ועל היתיר'ק א"ל חייב זה דגבי
גדריש י"ל כדא"ל שכל הכניאים מתכבאי' כפס ומשה התנבא כזו
ותיריכו' דבייש בזה אך נקוט הכלל כיון שאין היתיר לגדריש או
פשיטא הוא שאין שאלה בהקדים ועתה הוא מוכרח ועצמו כיון שהודו
לו על זה שגבו ספר רשומות והאך הוא גבו ספר רשומות וכי הוא
קינן כל הספרי מכל ספרו' א"ל ח"ל כ"ל כאשר כתיבתי בדפנין בקודשין
שהחילק הי' בין חוקי' וכו' ויעי' בזה דא"ל כ"ל כתיבתי מי שיש לו חולין
או גבר כתיבן כיון ילך ח"ל חכם ויכפרה וחוקי' אף קודם שאלה פ'י
לו עכ"ל זה הנשר נידל כנוס דחזן לי' כרוח הקדש דהו' לי' הכין דלא
מעלי וי' דרי' להתפלל על זה וע"כ יעשי' א"ל דא"ל ליתי לגבאי' וחוקי'
א' מקובלני וכו' א"ל לעול' א"ל יע' א"ל ענינו מקודשתי' וכו' היו מחולקי'
שישני' הוא דפ"ל כדעת היתרין בגמ' דפ"ל אין חכום תמיד עצמו
מביט האסורין אבל חוקי' הוא דפ"ל כדעת התקשן דקאמר ולוקי
לנפש' הוא פ"ל אם לאחרים הוא יכול מכ"ש לעצמו וע"כ הוא אומר
כך מקובלני מביט א"ל לעולם אל יונע אדם עצמו סן דרתיים ר"ל
שהוא בעצמו יכול ואין צריך לאחרים א"ל מי שהוה ע"ה עביו באח' שלך
אלל חכם ויתיר ולכך אילו לא גבו ספר רשומות והיו קינן דלתות
היכל י"ל שגבו ספר רשומות ויחך גמ' חכם ילך ח"ל חכם אחר דוקא
שאלה דפ"ל דיש שאלה בהקדים ומחל ילוף לה י"ל בג"ש מנדרים זה
זה ואף בגדריש פשיטא הוא שיש היתיר ומאי לא יחל דברו הוא פ"ל
כדשמואל דלית ליה שום פירכא ולא יחל הוא אינו מוחל אבל אחרים
מוחלין ואם תקשה לך אם לאחרים הוא מוחל ולמה לא יתחול לעצמו
י"ל כדעת היתרין בכרכות דפ"ל אין חכום תמיד עצמו מביט
האסורין וגם גבי תעילה י"ל אף שהוא חכם ילך ח"ל חכם אחר דוקא
אבל עת' שגבו ספר רשומות והאך גמ' לא בזה שהו' שכל א'יתפלל
על עצמו שהרי א' דקדוקי' מביט א"ל אבי אבא שאל יונע אדם עצמו חזן
הרתיים והוא כדעת התקשן דפ"ל ולוקי לנפש' שאם יכול לאחרים
עכ"ש לעצמו וא"ל מאי לא יחל דברו דאין לומר כדשמואל דפ"ל כנז'
אינו מוחל אבל אחרים מוחלין הלא לפי סברתך דפ"ל כדעת התקשן
שאם הוא יכול לאחרים מכ"ש לעצמו אלא ג"ל לא יחל הוא כדעת
ת"ק דפ"ל לא יחל הוא כפשוטו שאין לו שום היתיר והיתיר גדריש
שורחין באויר וא"ל שאין היתיר לגדריש מכ"ש שאין שאלה בהקדים
דמתיבי ילפת לה וא"ל אך קינן דלתות היכל והוויאם לחולין
הלא אין שאלה בהקדים דוק :

ואגב דאנו עוסקין בספרי גדריש ביהא כה מלתא דקשה לכך
עין רואה כהאי קרא דכתיב ככל היוצא מפני יעשה וכו' ו
אמת מיותר כאן דפ"ל כל היוצא מפני יעשה ומאי חכ' כל
היוצא מפני י"ל ע"פ דא"ל בגדריש כל הסודר כאילו כנה ביה וכל
השקיימה כאילו הקדים עליה והשפעת אימר הכמות וגם טוב משניהם
אשר לא תדור וגם כאן אמרו ע"פ הדרוש שלי דאין היתיר וא"ל
יש לחוש ין וסודר הקדש או חיוב עמי ות"א שזה כשהוא טוב לב
ורצה לגדור דבר לקדושת אף שיראת חט' כנגדו עליו שהו' כאילו הוא
בונה כהם וא"ל הוא יחל לגדור ויפסיד הקדש לו' א"ל ככל היוצא
מפני יעשה ר"ל שהרי שביין שחשב בלבו לעשות יהיה כאילו היוצא
מפני יעשה מיר והוא ע"פ דא"ל בחגיגה שם הכנו תנאי' דפ"ל היתיר
גדריש יש לכן על מה שישמכו וחד משהו ר' יצחק הוא דפ"ל שיש
היתיר וילוף מהאי קרא דא"ל דריש לבו יביאה כל זמן שמדבר לבן
עמו ואינו מתפרט יביאה אבל אם מתפרט ואין לבו עמו יתיר לו
גדור וא"ל שם בגמ' לכולנו א"ל לכו פירכא וכו' דרבי יצחק איש
פירכא

הוכחה דמתו
שגבו חוקי'
כ' רשומות לך
לא הודו לו
על קינן
דלתות
היכל

א"ל ח
לחוק
לחבר
בזה פ'
אזו"ל א"ל
לו על ס'
תי'

פלבנות
הכבוד
והכנינה
עשה פ'
כהונן
ששינה
הק'
כש זרק
לא נוס'
לעשות
ותלי בפלו
ח"ל שח'
הק' ביה כבו
של דריקו'
תכודו או

פירכהו ודלמא לאסוקי מדשחאל דא' גמר בלכו גריק שיניא בשעתו ק"ל כל כדבי לבו יביאה שאם לא כדברק בלבו יביאה ואין גריק להוניה בשפתיו נפשא דאם נאמר שאין העיר לכדרי' או יהיה פירושו דהאי קרא כל כדבי לבו שאין גריק להוניה בשפתיו כ"א רק שגמר בלבו גריק לקיים לו זה יהי' כוונת הפסוק דאכלל שיוניא פשו יעשה ר"ל דלא תיפאז כיון שעונשן של כדרים הוא כאילו בנה בנה ות"כ מי שיהיה דבט לבו לכדור אך מיראת פגושט שהוא כאילו בנה בנה יודל לכדור ויבטל מחשבתו ויפסיד ההקדש לו"ל כלל שיוניא מפיו יעשה ר"ל שדרי לפי סכרה ו דאין העיר לכדרים ות"כ שאי עבד בנה דרבי יצחק דא"ש להן העיר מהאי קרא כל כדבי לבו אלא ג"ל לאסוקי מדשחאל דלא גריק שיוניא בשפתיו אלא כיון שגמר בלבו גריק לקיים לו"ל תאי קא קאי"ך טן ופסיד ההקדש דכשיחשוב בלבו ויהיה מיראת דאם מעונש שהוא כאיסר הכמות ושי כיון שאין לו העיר והוא מיראת דאילו כשיש לו העיר אין מעוש עורא שדרי יכול להפיד אבל כיון שאין לו העיר ות"כ מיראה זו אף בעת שייטב לבו ומעט ויפסיד ההקדש לו"ל זה אינו כלום שדרי לפי שיטת זו הוא בכל היוניא מפיו יעשה שאין גריק להוניה בשפתיו ות"כ כאילו הוניה מפיו יעשה ואינו כאן שום הפסד קדשים כלל ודוק :

הוא ס"ל שהק"כ החמיר בכבודו של ישראל יותר מכבודו ולכן א"ל עשה לך שרף ר"ל עשה לך שכל כבודך אינו מוחל אך עשה שמי עבדו מכל וידע דרך ארץ וחלוקת כבוד להי מהכבוד שלו ומחל גם הוא על כבודו ועשה כחש אבל הנינוי ס"ל שאין סק"כ מהמיר בכבוד הכריות יותר מכבודו ות"כ חטא עשה :

ולפי זה

ל"ל לישב הא דאית' כנמרח דכרדים מ"ד נשפך ונ"ל ינחם אתה כהן לעולם על דברתי מלכי דקם שמעום שהקדים מלכי דקם ברפת אברהם לכרבת קונו משום ככי הוניה קה"כ ככה הכהונה משם ולענה לאברהם עכ"ל ואחור תמוז הוא בעיני על מרי האף כנדול דוה שמעום חטא זה הוניה קה"כ ככה הכהונה ממנו וכי בדבר זה הוא פגם הכהונה אם חטא כוה שמעום בכבוד הק"כ היה לו לפגשו בעונש אחר ואילו היה חוטא כוה אדם אחר שאינו כהן היה פגושט עונש אחר שדרי אי אפשר לעלו הכהונה ממנו כיון שהוא בלאו הכי אינו כהן ות"כ אין הפגושט שוה לכל וטוב היה לו לפגשו נ"כ כוה פגושט כמי שהוא אינו כהן : ועו"ל לרקדק בלשון שאמר על דברתי מלכי דקם והוה ליה למימר על דברתי ופירושו יהיה על דברתי שדבר שלא כהונן אבל עתה שהוא אומר על דברתי משמע שהוא קאי אדברי הק"כ וכן וכן לו תמר : וזה הדיקדק לבדו ל"ל לישב ע"פ דאי' כווי העמודי' ההקדש שם נ"כ על הלשון שהוא לשון שליבה שאמר אברהם וכי מקדישין ברכת עבד וכו' והוה ליה למימר בכוונת' והא' אין מקדישין וכו' ויתבאר ע"פ מדרש פת"ש לך ואתברכה מבכרין אמר ר' ירמיה' החמיר הק"כ בכבודו של דיקים יותר מכבודו בכבודו כתיב כי מבדיל אברהם וכויו יקלו על ידי אחרים וכבודו של דיק כתיב ואברהם מבכרין ומקללך ארור אתה ונסה בטעות זה היה שם כי הוא הבין שהק"כ החמיר בכבודו של דיק יותר מכבודו וסבר שם הוא הוא הבין שהק"כ החמיר של דיקים יותר מכבודו וזה לא יעשה בישראל וע"כ אשר לו אברהם דק שליבה וכי מקדישין ר"ל לו נאה להק"כ לעשות כן אבל אז אין דשאין לעשות כן וזה דברי ווי העמודים וע"כ דת"ח ואני באיתי כמלקט אחר הקונוי' לישב גם הלשון שאמר על דברתי מלכי דק ולא אמר על דברתי אלא שלזה כיון שראו לו שאף שהק"כ הוא פגושט כן הוא רשאי למחול על כבודו אבל אז אין דשאין לומר כן ולכן הוא אומר כשעב' פ'ל"א ינחם אתה כהן לעולם על דברתי שהוא אומר בדברתי שאני הדברי אומר כן כהא רבי ירמיה' שלמד מכלן שאמר מבדיל אברהם וכויו יקלו וכו"ל א"ל חמי הוא בדברתי אומר כן אבל אתה אינו רשאי לעשות כן וזהו על דברתי שתיקר עונשו הוא שהוא אחר בדברתי ולא היה לו בינת אדם להבין אף שהק"כ עשה עשה אבל לא יעשה זאת וק"ל :

ובברי

לישב מה שלא הודו לו על שפסדו מי ניהוין ל"ל לישב באופן זה שאחרי שהודו לו על שכירת כחש כחושפ וכיון שהודו לו על שכירת כחש כחושפ שוב אי אפשר הוא להודות על שפסדו מי ניהוין והוא ע"פ דאי' בנתי' פ"ב כהה דתביא רבי יוסי' ח' ואת הכמות אשר על פני ירושלים אשר תימין לכר השמחה אשר בכך שלמה ועשתה' שיקון נירוכו' וכו' ויערום יאשיהו אשר בא אסא ולא ביערום יהושפט ולא ביערום עד שכל יאשיהו אלא מקיש ראשוני' לאחרוני' מה אחרוני' לא עשו ותלה כהן הכתוב לכחצי' אף ראשוני' לא עשו ותלה כהן הכתוב לגנאי' ע"כ פנת' ובתוס' להפגד כדאי' פ"ק דחולין גבי כחש כחושפ שביער חוקי' דתסת' לא ביערו אבותיו שהיו עדי' לבערו לפי שעשה המש' ע"פ הדברי אבל כהן למה הכוונה ולא ביערו ע"כ בתוס' פ"ט : ויש להקשות לשי' זו מה שפירשו התוס' שהראשוני' היו ראו לבערו לפי שהיה ע"פ הדיבור ואין פגע חוקי' באותו עמד וכו' לישב דכזה היו מחולקי' חוקי' פ"ט הראשוני' ע"פ דאי' נגדו העור טעם למה שינה משם שדרי הק"כ א"ל עשה לך שרף והוא לא כן עשה שנאמר ויעש משם כחש כחושפ אלא משום דהק"כ החל על כבודו שם התלכוכה על סק"כ ועל משם שנאמר דפר העם באלהים וכעשה והק"כ החל על כבודו אבל על כבודו של משה לא רצה למחול ואמר לו עשה לך שרף ע"פ שמשם הוא מלאך ההקדש שרף ולכן א"ל הק"כ עשה לך ר"ל לך שבבילך שרף שאת הוא שרף אך עשה שהוא חכם והבין הדבר שהק"כ החל על כבודו ולא עשה שרף רק כחש שהוא רמו על חטא נגד הק"כ כמעשה כחש הקדמוני שחטא נגד הק"כ ע"כ בגירו העור וכיוני איתא ו"ל כשגיל שפיה תשה ועשה כחש ולא שרף כעו שאמר לו הק"כ לך טעם אחריו ישראל שזה החטא הוא גרם ע"כ בגירו כחש דאי' א"ל פלוגתא בין גירור העור ובין הניוני שלטי דברי גירור העור יפה עשה משם ולפ"ד הניוני חטא משם כזה שעבר דברי פיו של הק"כ ועדין אנו צריכין למודעי במאי פלוגי הניו שבי החבורות הגדולים וכי מי הכריחו להניוני ללמד חוב על משה וטוב היה לו ללמד זכות כמו שעשה הצורר שאור נ"ל דזה תלי בפלוגתא דאי' פ' פלוגתא בנ"ד מיתות רבי יצחק ורבי יוחנן ח"א וינו אילו הדינין שנאמר כי ידעתיו למען אשר יבוא את בניו ה' וזו ברכת השם שנאמר ומוקם שם ה' וכו' ופ"ה שחאמר ל"א היה לך אלוקי' וכו' דאי' וזו ע"פ שנאמר כי הואל הלך אחר זו ופירש"י וזו כבאי' הבעל וחלוקי' וזו דיקן שנאמר וקרב בעל הבית אל אלוקי' ע"כ בנ"ד ואתא כווי העמודי' תאי' פלוגי דבי יצחק ור"י ותיקן שם דבזה פלוגי אי החמיר הק"כ בכבוד הכריות יותר מכבודו או לא דלתאן דאי' וינו וזו דיקן ואין זה אלא צורך הכריות שנאמר ומטעמם בין איש ובין רעהו והדר אמר אלוקי' וזו ע"פ ש"ס מדהקדים וינו שהוא דיקן לאלוקי' שהוא ע"פ ח"א הוא החמיר בכבוד הכריות יותר מכבודו אבל אם נאמר וינו ע"פ ח"א ואלוקי' זו דיקן ח"כ איפכא הוא שהק"כ נלפ"י לית' שגם בגירו העור והניוני בזה העם מחולקי' שהכיר המור

א"ל שהודו לחוקי' על אשר כחש כחושפ אף על פי שהודו לו על שכירת כחש כחושפ

מה שקרפן נאלץ גם לכעל מוס כדי להרכוש פבושת שסרתו תלוי בכעל מוס ע"ד הכבי' אוכלי' ובעלי' עתפרי' אך עכ"פ לא יסי' אוכלין לזון ארוך רק לית' ח' מוס

דמט חקי' את' לך דל' יק'

פלוגת' בין גירור העור והניוני אי עשה עשה כהונן כמה עשינה ועשה כחש והק"כ לא גזר רק לעשות שרף ותלי בפלוגת' ח"א שהחמיר הק"כ בכבודו של דיקים יותר מכבודו או לא

והיה קשה וכו' כל שעה שירצה שהיה דוד היה זמן רב קודם
דמיאל ולמה לו לחתני עדיאל וגם יכול האחרון דקאמר יכול
והיה טובע זרבינו ואח"כ יתפלל וקאמר כבר פירש שלמה לשמוע
אל הרינה רנה וז תפלה ותפלה וז בקשה ואח"כ השיב לו והלא בנתי
ילפיני מהאי קרא למוע אל הרינה ואל תפלה לעולם יתפלל
חדש בסתת הכנסת שחשך לשמוע אל הרינה בתקום רנה עם
תפלה תפלה פירש שהתפלל ויהי דוקא בב"ב וא"כ הדין ילפי
מהאי קרא שיתפלל תפלה ואח"כ יתבע זרבינו :

וכברו ליטע כ"ל ע"פ דאי' כפ' מי שמתו המשיע קולו
בתפלתו הרי זה מקטני אמנה חמך רב הונח
לא שני אלא שיכול לבנות את לבו בלחש אבל אין יכול לבנות את
לבו בלחש מותר וה"ל ביחוד אבל בניכור חסור דחתי למטרד
ביבוא ע"כ : ומאן דיש כאן חילוק בין יחיד לבניכור דבניכור
לעולם חסור אבל ביחוד שחש שאינו יכול לבנות בשהוא מתפלל
בלחש זה הוא מותר : וכבר ידענו דיש פלוגתא בזה אי שנות
זריכות כוונה או לא ובההיא ירושלמי בעשש דר' בון שפעם
א' היה רונה לבון וכו' וכו' תבאם שחשך דחין כרידכונה לתפלה
ואח"כ ביחוד התפלל חסור לו הנבחה קול וזקף שאין יכול
לבנות מה בכך ומעט שלח יהא מקטני אמנה : ואיתא
בגמרא כפר תפלות כפחור מר סבר מסין גאולה לתפלה עדיף
ומר סבר תפלה מעומד עדיף ופירש רמ"י שיכול לבנות את לבו ;
במאן מתאן שפעעודה היא פוזב לכוונה ו"ל הא דמלבי"ם מי מ"ר
אי מסין גאולה לתפלה עדיף או תפלה מעומד עדיף פלגי בהא
אי מנות זריכות כוונה או לא דלעתא דאמר מסין גאולה
עדיף ו"ל דהוא ס"ל מנות אין זריכות כוונה ולכך מסין גאולה
עדיף מתפלה כעמידה דעיקר פעולה של עמידה היא הכוונה
הלא הוא ס"ל דחין דין כוונה ולמ"ד דס"ל עמידה עדיפה ו"ל
הוא ס"ל מנות זריכות כוונה : ועתה אבאר לך היכול הראשון
דקאמר הלכה אדם מישראל שיהא עומד ומתפלל מהו שיהא מותר
לו להתפלל בקול גדול ולסוים ריהטא יש כאן יתור לשון אבל
לכתי האמת בדקדוק אחר השואל לכי סהוא ידע מתנארי ס"ל
שכחשיע קולו הרי זה מקטני אמנה אך הי' ידע גם מזה לא
שאלו אלא שיכול לבנות בלחש ואם יכול לבנות בלחש או אשור
אפילו ביחוד : וגם ידע מזה הפלוגתא אי מסין גאולה לתפלה
עדיף ואי תפלה מעומד הוא עדיף ופלוגתא היא אי מנות זריכות
כוונה ועמידה נזכר הכוונה : ולזה בא השואל בדקדק לשנו
הלכה אדם מישראל רונה לומר שהוא רק יחיד ולא רבי' לכן
אזיר אדם מישראל נשוב חמך אף שיהא עומד ומתפלל רונה לומר
שהוא היה מתכוון בתפלתו וע"כ הוא מתפלל כעמידה ומר
שהוא מותר לו להתפלל בקול גדול שהרי הוא יחיד וגם מתחשתו
ביבית שהוא רונה לבנות שהרי ע"כ הוא עומד ומתפלל ועל כזה
אני שואל אם מותר לו להתפלל בקול גדול : ולפ"ו קשה בין
שהשואל היה יודע שהנמרא שהוא וגם מכל החלוקים ואי
אחרים לא שני אלא שיכול לבנות את לבו בלחש אבל אם אין
יכול לבנות מותר וא"כ מה שואל אלא ז"ל דהשואל קא בעבי לוי
אי מנות זריכות כוונה או לא ודילת' היא כמתן דס"ל דחין זריכות'
לוונה וא"כ אף שאין יכול לבנות בלחש מיה בכך ולזה יפה
השיב לו המשיב כבר פרשה חנה שנאמר והיא מדברת על לבה
ומכאן ילפינן שהתפלל דין לבנות על לבו וכיון שיש לימוד
שכדין כוונה א"כ ו"ל שהלכתא הוא כמתן דס"ל שדין כוונה
ואז אם אינו יכול לבנות בלחש מותר לו להתפלל בקול וזהו
כדי כיון שא' הלכה אדם מישראל וכו' רונה לומר שזה עי'
מתקא לוי' אם הלכה הוא שדין כוונה שהרי האי לא שני
בנתי' הוא חיל' חליבא עתא דס"ל שדין כוונה וכו' ויפה מתורן
הקושי' שלי למה לא השיב לו המשיב יחזיקוה לא ישמע שהרי גם
השואל לא שאל על הנבחה קול כ"א אם מנות זריכות כוונה
וע"כ השיב לו מנות מדברת על לבו דדוק כי נכון הוא בנתי'
וקרוב לאמת . אך עדין קשה למה לא השיב לו המשיב'
בקיבור ולמה א' כך שבו חכמים היה עומד ומתפלל יכול ישמוע
קולו וזה כ"ל ליטע ע"פ מה דאי' בס' מי שמתו המשיע
קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה וכל העבדי' קולו פירש'
שהוא יתור המשיע הרי זה מביחי' ה"על ובאן השואל אי' ל'
ד א I D כזה

ביחור ח"א
מסין גאולה
לתפלה עדיף
או תפלה
מעומד עדיף
תלי' תפלה
אי מנות
זריכות כוונה
או לא

בפרק אין עומדין א"ל רבי הויה בר אבא
לעולם יתפלל אדם בבית שיש בו
חלונות שנאמ' וכיון פתיחין ל' וגומ'
יכול יתפלל אדם כל היום כולה כבר מפורש ע"י
דמיאל חמנין תלתא וגו' יכול מושבא לגולה הוחלה
כבר נא' די הוא עביד מן קדמת דנא יכול יתפלל
אדם לכל רוח שירצהת' ל לקביל ירושלים וכו'
יהא כולל בבית א' כבר מפור' ע"י דוד דכתי' ערב
ובוקר וצהריים וגו' יכול ישמוע קולו בתפלתו כבר
מפורש ע"י הנה שנאמר וקולה לא ישמע יכול
ישאל אדם צרכיו ואח"כ יתפלל כבר מפורש ע"י
שלמה שנאמר לשמוע אל הרנה ואל התפלה
רנה זו קלמו שלה' ותפלה זו היא בקשה ע"כ
המאמר בגמ' וצ"ע גדול האין הוי יכול למקשרי
זה לזה והו הגוסס בגמ' : וברבה פר' ואתחנן
הוא בנוסח אחר ו"ל הלכה אדם מישראל שיהיה
עומד ומתפלל מהו שיהא מותר לו להתפלל
בקול גדול כך שנו חכמי' היה עומד ומתפלל יכול
ישמוע קולו בתפלתו כבר פרשה חנה שנאמר
וחנה מדברת על לבה : יכול שיהא מתפלל
שד' שותן פ"א ח"כ כבר מפורש ע"י דמיאל וחמנין
תלתא בימא הוא בריך על ברכויה ומצלי ומודי
קמי אלהא : יכול יהא מתפלל בכל שעה
שירצה כבר פירש ע"י דוד דכתיב ערב ובוקר
וצהרי' אשוח' ואחמני' וישמע קולו : יכול יהא אדם
תובע צרכיו ויוצא לו כבר פירש שלמה לשמוע
אל הרנה ואל התפלה רנה זו קלומו של הק' ברה
ותפלה זו שאלת צרכיו ע"כ הוא ברובה וצריך
אני לבאר שני הגוססאות האלו :

והנה הנסח כרכה כ"ל לבאר אך מקודם אביע לך הדיקדוקים
המיוחדים עם והנה שאח"כ דקאמר הלכה אדם מישראל שיהיה
עומד ומתפלל מהו שיהא מותר לו להתפלל בקול גדול ולסוים
ריהטא מהו כתי' יתור לשון וקאמר הוה ליה למיתר מהו להתפלל
בקהל גדול ולא להרבות בלשונו ולומר אדם מישראל וגם זה
אדם מישראל שיהא עומד ומתפלל מהו לי אש הוא עומד או אש הוא
יושב וכו' קשה על השואל וגם על המשיב ג"כ קשה שאמר כך שני
חכמים היה עומד ומתפלל יכול ישמוע קולו כבר פרשה חנה
וחנה היא מדברת על לבה ולמה לא השיב לו בקיבור כבר פרשה
חנה ועדין יש לדקדק שהשואל אחר מה להתפלל בקול גדול
והמשיב משיב יכול ישמוע קולו : ועוד קושי' גדולה יש כאן
שהרי השואל שאל אם מותר להנבי' קולו וכתי' הכראה השיב לו
עתה שאתה להנבי' קולו שאתה וחנה מדברת על לבה דמשמע
שעל לבה היה מדברת בלא סדמת קול וקשה לוי הרי באותו דף
בגמ' בגמ' לוי' מתחם מדברת על לבה מתאן שהתפלל דין
לבנות על לבו והנבחה קול ילפי' לה מדכתיב בחנה וקולה לא
ישמע ואף כאן היה לו לומר כבר פרשה חנה שנאמר וקולה
לא ישמע : ועוד קשה דקאמר יכול יהא מתפלל שלשתא כאח'
וקאמר כבר פירש דמיאל דכתיב וחמנין תלתא וקאמר יכול הכל
שעה שירצה כבר פירש ע"י דוד שנאמר ערב ובוקר וצהריים ואף
כאן קשה בקיבור א"ל על יכול ראשון שאמר יכול יהא מתפלל
שלשתא כאח' הוה ליה למיתר כבר פירש דוד ערב ושוקר וכו' ואזו

אור שלק
ז הודו לו
וזק"ל ח'
תוס יי
חון מכה
הודו לו ע'
תיפת נז
זמנת

מסכת אוהר יעקב ברכות

עושה אחת לחחר התפלה והכל עושה הנוהג הוא וי"ל שזה הוא
 פירושו דקרא ענתו ונתנו תפלת ביום טוב כדן על ברכות
 ומלבי קדם חלפה דהוא נוסח אהא לזשעוין סדניאל הים
 תפלה בתפלה וזמין לא בשעת אחת עושה הנוהג סדר
 גרף לשהות בין תפלה לתפלה וז"ל כמי דהוב ברך על ברכות
 שהכריעו גרמת הכונה יותר ען הפיחה וזו אית בירושלמי ס'
 הרוחה כל ברכיא טבין חון וסכריא דחוריותא ופירושא שם
 שהכריעו על ברכי גרמת הכונת לב ומקרבין הכונה :
 ולפי"ו וזו שהיה לו על שלפשו שחל יכול יתפלל שלשת כא'
 הוא מ"ע שה"ג אז אין את י"ל לי"ל לה מתנה סכריא וז"ל
 הוא מ"ע שה"ג אז אין את י"ל לי"ל לה מתנה סכריא וז"ל
 האמת אהך שאין תפלה זמן גרמתא ושעיד ילפינן מחנה סכריא
 כוונה וח"כ סכריא כוונה הרי אי אפשר קח להתפלל שלשת
 כא' שהרי גרף לשהות בין תפלה לתפלה עד שתחונן דעתו
 ולזה הכיח רחיה מדניאל שאף שהוא הים כוונה על ברכות וז"ל
 גרם לכוונה ועם כל זה הים מתפלל זמין תפלת סומי ולא
 שלשת כא' : וזו מתוך הקושיא שלי למה לא השיב לו
 הפישיש על יכול ראשון כשחל יכול יתפלל שלשת כא' הים לו
 להשיב בקריק מדוד מנח"ע וכוונה וז"ל לא היה קשה
 כלל היכול שהי דקח"מ יכול יתפלל בכל שעה שירצה אינו קשה
 ככל שהרי עיקר השאלה של שאלה הים מתח זה שאמר כבר פרשה
 חנה וחנה מדברת על לבס וכיון שהיא ילף מחנה ש"ד הרי
 ערב ובוקר וזכרים שאין דוך לאו דווקא הוא וע"כ שאל יכול
 יתפלל שלשת כא' שהרי אין כאן ע"כ שהיו דהאי ערב ובוקר
 לאו דווקא הוא וח"כ הדין הים יכול להשיב לו מדוד דכתיב ערב
 ובוקר וזכרים הן דייקין לזה מה לאו דווקא הוא וע"כ חייבי
 מדניאל שהשם טובח אף חם הוא עושה כוונה אי אפשר להתפלל
 שלשת כא' וי"ל הים לו מדניאל שחלפה וזמין תפלת וז"ל וזה
 בא השואל על השאלה זו יכול הוא יתפלל בכל שעה שירצה
 רונה לומר אחד שאת השפת' לי מדניאל ולמה לא מדוד אלא
 שאת הורה לי בדבר זה שאין תפלה מנות עשה עומין גריח והאי
 ערב וז"ל לאו דווקא הוא ועל שלפשו שחלתי יכול יתפלל שלשת
 כא' שהשם לי מדניאל שאף חם כמעט הוא עושה כוונה הרי גרף
 לשהות בין תפלה ואף דניאל כשכ"ל זה התפלל תפלת וזמין ולא
 בששם א"כ שב"ל הכונה ולמה אין כאן שום זמן גרמתא וח"כ
 יתפלל בכל שעה שירצה חף לא בששם א"כ לאו דווקא הוא
 כיוון שאין זה מ"ע שזמן גרמתא והשיב לו השואל כבר פרשה דוד
 סנאמר ערב ובוקר וזכרים רונה לומר דווקא חילו ומניולא
 בכל שעה שירצה והיו דווקא מ"ע שזמן גרמתא ואף שאין הכן
 שחל חף דלא חכ"רי עד עתה הוכחנו שהיא ערב ובוקר
 וזכרי לאו דווקא הוא וע"כ השיב לו על יכול לראשון מדניאל
 ואף עתה חזר ויעיר להשיב מדוד זה השאלה חנה שחלפה
 בן חכם וזכרי הוא וזלמדך כינה שכל שאלה הראשונה שאל
 יכול יתפלל שלשת כא' לא הים יכול להשיב מדוד כלים בפרשת
 א"כ עתה אחרי ששאל יכול הראשון יכול יתפלל שלשת כא' והשיב
 לו מדניאל ואז שאל גו' יכול בכל שעה שירצה ועתה ישיב
 השיב לו מדוד : והוא באופן זה חף בלי שום
 הקדמה חף זכור בא תוכן פלפול הראשון בעיקר השאלה
 הראשונה חם ששאל השואל הים שיחא מוגר להתפלל בקול
 גדול הים עיקר השאלה חם גרף כוונה או לא וע"כ השיב
 לו החשיב מחנה וז"ל עובדת על לבס שזמין גלמוד חף
 בגרמתא עובדת על לבס מנח"ע מהתפלל גרף לבון על
 לבו וז"ל לו להשואל דהאי ערב ובוקר דבי דוד לאו
 דווקא הוא דל"כ חף חף יכול ללפיק מחנה וזלמדך חכ"ל
 חם אינחא זקום ללמוד גרף לבון ולא מחנה הרי דהאי
 הוא שובל לומר דהאי ערב ובוקר גרף חכ"ל דווקא הוא וז"ל
 מ"ע שה"ג ואז עתה נקוט האמת גרף הרי דהאי ערב שששם לו
 החשיב דלפינן כוונה מחנה וז"ל בא השואל בשאלתו יכול
 יתפלל שלשת כא' וזכרי שששם מדניאל וזמין תפלת
 ביומא שפירשו הוא שאף עושה כוונה לתור
 אי אפשר להתפלל שלשת כא' דכרי דניאל עושה
 כוונה השלל בתפלתא זמין וח"כ חף מדניאל מוכח דגרף
 כוונה

והיינו בטו' א"כ
 ס' ד' דנשים
 חייבין ברין
 בתפלה עושה
 עליו הו' מנות
 עשה עושה
 גרמא

וישום הקושי
 דלמה לא
 השיב בקושי
 על יכול
 שיתפלל ג'
 עיני מדוך

ביאור
 למורי דמי
 אי עו
 לכרי קול
 בתפלה חן

מסכת אהרן יעקב ברכות ט

תמידין תקנום שהתקנותא הוא אי ערבית הוי רשות או לא
דאם כחמר חכות תקנום הוי ערבית שתין יעקב חוכה כמו
תפלת שחרית שתין חדרהם או תפלת מנחה שתין יצחק חסל
חס נחיר נגד תמידין תקנום או הוי ערבית רשות שהרי רק
גמי תמידין ליום וא"כ ערבית הוא רשות ועתה בין עבין
זו זה דהא דאמר רבי חנינא שא"ל יתפלל אדם אלא בבית
שים בו חלונות וטעמו הוא כדאמר רשב"א ו"ל שיסתכל
לשמים שיראה ג' חלונות ומי ואו ודאי הוי ערבית כמו חנין
תפלות דמה לי בשחרית שהוא רואה חילוף ושמי ומה לי ערבית
שדואה ג"כ חילוף וא"כ הוי ערבית חוכה וזה אפי' אביבא דמין
ס"ל אבות תקנום דחלו למחן דס"ל נגד תמידין תקנום ואו
הוי ערבית רשות וא"כ מוכח שאין טעם התפלת מנחה חלופי
ומי' ואו גם אין צריך לפתיחת חלונות ו"ל באחת הא דאיתא
פלוגתא בפ' טעמ' חלופי אי עיניו למטה ואי עיניו למעלה ו"ל
דבאח' פלגי דמין דס"ל עיניו למעלה הוא ס"ל אבות תקנום
ואו הוי ערבית חוכה וטעם שזו חלופי ומי' וע"כ עיניו
למעלה שאו יראה חילוף הוסיף ומחן דס"ל עיניו למטה הוא
ס"ל נגד תמידין תקנום ואו ערבית הוי רשות וא"כ אין טעמו
נגד חילופי ומי' וא"כ אין צריך להסתכל לשמים כ"א עיניו למטה
וק"ל ועתה תבין האמרא מה שהיו
אותן לינומות עושין שהיו הולכין אל חלונותיהן של דוד דקאמר
אל חלונותיהן לשון רבי' ואל קאמר אל חלונותיהן של דוד לשון יחיד
שהרי אל חלון או הקרוב להם דרך תבוא היו יכולין לרבה ברוחם
אל ח"ל ו"ל דקאמר לשון רבים דוקא אחרונות רבי' רונה לומר
שהם ראו שדוד היה מתפלל שלם תפלת ככל יום שהרי כן
כתיב פיר ובוקר וזהו הדין והשמים חף שחלונותיהן עין
לא נכתב האי קרא דעדין לא היה נכתב שער תהלים שלו אף
ההנהגת תפלתו היו רואין שהיה מתפלל שלם ככל יום ואו
ודאי הוא שמונתו היה באלו שלם תפלת שחבות תקנום שהרי
נקוט אחת ביד שהוא אחר תפלה לעבי כי יעטוף ולפניו ויבא
ישפך שיחו ויין שיה אלא תפלה דלפניו מיתחך דכתיב ויבא
יבא לשון שדוד וא"כ בין שהוא למד מיתחך דשיחה לשון
תפלה הוא שחיר שאף דוד הוא דס"ל תפלת אבות תקנום
וע"כ הוא מתפלל ערב ובוקר וזהו וכולם חובת דכולם שון
וא"כ הוא הוי מוכח כמו דוד בין דס"ל שלשת חובת הוא
ס"ל כמו דטעם דח"ל ו"ל תפלת חף אבות תקנום מ"ל צריך
ליתן טעם לתם דדוקא שלם א"ל כטעם הרש"ב ו"ל משום
חלופי ומי' וא"כ היה צריך דוד גם לפתיחת החלונות כדי
שיוכל להסתכל לשמים ויראה כל חילופי הוסיף ו"ל מה היו
עושין חוכה לינומותא היו הולכין אל חלונותיהן של דוד שראו
שהיה פותח חלונותיהן שלם מעשים ליום כדי לראו חלופי
סומני ומזה הוכח להם דעת דוד מה שהוא מתפלל ערב
ובוקר וזהו שהוא ס"ל אבות תקנום וע"כ גם מה שהוא
מתפלל ערבית היא חוכה דחלו בלא פתיחת החלונות חף
אם היו רואין שהוא מתפלל גם ערבית עדין ו"ל שהוא ס"ל נגד
תמידין תקנום ואף דכתיב סמי' ליום ודי בשני תפלות ו"ל חף
שהוא מתפלל לא חשים חוכה הוא כ"א רשות אף אדרי שראו
פתיחת החלונות ומאי טעמי' אלא שיראה חלופי סומני וא"כ
עכ"ל חילוף הוסיף דערבית ודשחרית וא"כ חוכה הוא וא"כ
מוכח הוא דאבות תקנום וזכר כתבנו בהסקייתא הוסיף
דאם אבות תקנום או אלא נכחו תפלה וא"כ שבו של מקום
וכא לך בקי' שהרי ילמין מיתחך שתין תפלת מנחה שחומר
ויבא לשון ואין שיה אלא תפלה שחומר תפלה לעיניו כ"א יעטוף
והדר לשמי' וישפך שיחו אבל אם נאמר נגד תמידין לא ס"ל
דשיחה לשון תפלה ואו שבו של מקום תפלה וחזר נא
זה בהסקייתא וע"כ א"כ דאיתא דאיתא שני פירושי' על לשמוע אל
הכנס ואל התפילה הפי' הא שחמו של מקום תפלה ופי' הכ' רבה זו
בית הכנסת ולזה הוסיף בלא אלא חלונותיהן שהיה פותח חלונותיהן
ולמה אלא כדי להסתכל לשמים לראות חילופי ומי' וא"כ מוכח
הוא שח"ל שתפלת אבות תקנום וא"כ ס"ל אבות תקנום
וע"כ הוא הוי שתין תפלת מנחה שחומר ויבא לשון ואין
שיחה אלא תפלה שחומר תפלה לעיניו והדר ולפניו ה' ישפך
שיחו וא"כ מוכח הוא שחלפת נכחו תפלה וא"כ מאי לשמוע אל
הכנס ואל התפלה דאין לומר רבה זו תפלה שיחא שבו של מקום

תפלה הרי כאן שח"ל אבות תקנום מוכח הוא שחלפת נכחו
תפלה א"ל לשמוע אל הכנסת דאיתא דס"ל במקור' וכו' שאין
תפלה ששעית כ"א בבית הכנסת וע"כ איתא חומי' יבנה
שעוקש חומי' בית ה' כלך סכרי הוכחנו לדודך שאין תפלה
ששעית כ"א בבית הכנסת ודוק הטוב כי נכון הוא :

ובבבוי לישב למה קראו לינומותא הלא כדון דברו וגם
קוש' כשני' שהעלתי למה סי' דוד שח"ל על שאמר
בית ה' כלך שאמר ששחתי באומרים לי בית ה'
כלך ולמה לא שחתי על שאמרנו לו חומי' יבנה היקדש : ו"ל
שזה היה לינומותא שלהם שאמרנו לו חומי' יבנה היקדש והוא
ע"פ מה שכתבתי טעם מספיק וקרוב לחמת לזה שא"ל וק"ל
לדוד רק אתה לא תפנה את הכותל הזה ולמה היה זה עונשו
דוקא שהוא לא יבנה את הכותל הזה עד מתי יהיה עון זה
וילדי הכהן וכו' עד שאמר לו הק"ל למה עד מתי יהיה עון זה
בידך ע"י משה וכו' ע"ל הכהנים ע"י נכר שאלו וכו' ומוך
שיכלה ודעך או שתמסור ביד אויב אחר דוד רבש"ע מוטב שח"ל
במסר ביד אויב ואל יכלה ורעו וכו' נמצא שדוד הוא בידר לו
שיחא הוא נמסר ביד אויב ואיתא בספ"ק דברכות אחר רבי יוחנן
כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נוטלי' תחתיו שנאמר ושמי
עוקש לעמי ישראל וכו' ב"ה ונטעו וטעו וטעו תחתיו ולא ירגו עוד
ולא יוסיפו בני עולה לענותו ע"כ שם נמצא שביט המקדש שהיה
מקום קבוע לתפלתו הוא כונה כדי שלא לענות ישראל תחת יד
אויב : וא"כ דוד שח"ל לעצמו שיחא הוא נמסר ביד אויב ע"כ
איתא שר הוא שיחא הוא כונה כ"ל שלא לענותו ביד אויב ע"כ
אמר לו הק"ל רק אתה לא תפנה את הכותל הזה : ושני שם
שלוה כטעמים טעם ל"ס מה שזכרנו עוד מזה ותמנא נחת :

ועתה פקח וראה שזה היה הלינומות שלהם
שאמרנו לדוד חומי' יבנה היקדש אחרי שהם
ידעו שאי אפשר הוא שהוא יבנה היקדש וכוה היו מבעינין אותו
שאמרנו לו חומי' יבנה היקדש רופה לומר הרי אתה מאתת בנין
ב"ה שבתרת לך להיות נמסר ביד אויב ועתה הוכחנו לך מזה
פתיחת חלונותך שאין תפלה נשועת אלא בבס"כ ובכ"ה ס"ל וא"כ
חומי' יבנה אלא דוד ח"ל חף שהם מבעינין אותו כזה דאדכרו לי
בנין ב"ה אכל שח"ל חוכה לינומותא לבי כהן כלך שבו כוונת
לרעתו וק"ל :

ובבבוי לישב גם הנייחא בתלמוד שלנו כ"ל לישב ע"פ
דאי' פלוגתא בפ' מנחות חלופי ו"ל ר' חייה ור"ש
בר רבי הוי יתבי פתח חר מייבון ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו
למטה שנאמר וכו' עיניו וכו' כל הימים וחד חומר המתפלל
צריך שיתן עיניו למטה שנאמר נשא לבביו אל כל כפיס אל אל
בשמים וכו' ובמאי פלגי וכו' דפלוגתא דאיתא חזונו נריכות כוונה או
לא והוא ע"פ דאיתא בספ"ק דתעמי' א"ל חומי' אין תפלתו של אדם
נשועת אלא ח"כ חשים נששו בכפנו שנאמר נשא לבביו אל כל כפיס
אוק' ר' שמואל בר כהנא חומר אע"ל ודרש וישתוהו
בשמים וכלשונם יבכו לו וככה לא כגון ולא נאמרו בבדינתו
ואע"כ ודאי רחום יכפר עון ונא' קשיא אהדרי לא קשיא הא באידי
הא כבבור ע"כ : וכאן קשה על האי' ר' שמואל בר כהנא חומי' למה
לא הוקשה לו הכי תרי קרא אהדרי בלא דרשא של ראמי א"ל
בשמיח בלא דרוש של ראמי שדרש נשא לבביו אל כל כפיס צריך
כוונה לא הי' קשה פרי קראי אהדרי דיכול לומר דפרשו של נשא
לבביו הוא כהאי דאי' כפ' חזונו חלופי נשא לבביו אל כל כפיס אל
אל בשמים הוא שצריך שיתן עיניו לשמים רק שיסתכל לשמים ואין
צד שום כוונה בהאי' והוא רחום וכו' חף מלבס לא נכון ולא
כא' זנו וכו' ו"ל ת' לוחי נפקח האי' אסתכלות לשמי' ו"ל אהו טעמא
דפתיחת חלונות שיראה חילופי ומי' ויודע להק"ל שחין שייך בו
ית' לא חילוף ולא שימו כלל אף עתה שדרש דאיתא נשא לבביו
שצריך כוונה וע"כ הוקשה לו הא תרי קראי אהדרי ולכפ"ד הוא
פשוט דהני דפלגי' בס' חזונו חלופי דח"ל צריך שיתן עיניו למטה
וא"כ עיניו למעלה דבזה הוסיף פלגי' דח"ל צריך שיתן עיניו למטה
ויחיי נשא לבביו אל כל כפיס אל כל בשמים ו"ל דס"ל שצריך כוונה
למעלה אבל עיניו יהיו למטה ואם כן לא סבירא האי' טעמא
דחילופי חומי' דאם כן היה צריך להסתכל למטה

טעם הגון
קרוב לאית
למה ענוש
הק"ל למה
דוקא כזה
ענוש שלא
יבנה היקדש

ועיין גם
בילקוט שושל
משו' סקדים
כבודו לכבוד
המקום ע"כ
אמר
רק אתה לא
תבנה ופי'

טעם כזה
שאו"ל
שלינומותא של
דוד הי' הולכין
אל חלונותיהן
של וא"כ עיניו
יבנה ב"ה
וישפך שיחו נ"כ
לשון
תלמוניו

שי' על
רו' הכוונה
! שיחא
ובית
ה' כ' כ'
דאם
תפלתו
ע"י יתת
והדומות
לא גם
רין כו'
יקו'
ד יתת
כ' אחר

מסכת אהרן יעקב ברכות

למעלה ומעלה הוא דהין גרין גם לחלונות כיון דהין גרין
להקטיל לשמים דק עיניו יהיו למטה אבל מאן דמ"ל דנשא
לכבדו שיען עיניו למעלה ואין גרין שום כוונה חשילו ביחוד
כהיה דקח רחום אפי"ו טלח נחמו בכריתו וכו"ל בשביל מה
יסעל לשמים ח"ל בשביל חילופי ומי'ואו גרין דווקא שיהיה
חלונות * ואי'ס'אין עומדן הסתכל גרין שיכוון
לבו לשמים וכו' תמא אחר ר' יהודה כך היו מנהגו של ר"ע כשהיה
מתפלל עם הניכור הוה מקנר וכשכח לביתו היה חדם ענינו
זויות וו נאלו בזויות חזרת חסדי כריעו והשתחויות ו
הקשה כאן הר"ף איהתלמו מנהגו של ר"ע כהאי דרוש דלמעלה
מי ופירש הוא שיתחנה ודרשו שגרין לבוון לבו ולא חיכתת לי'
הברכות תפלה כי א' המרכה וא' השמע יט ולכו פוח מקשיך
מנהגו של ר"ע שחף הוא היכ כבית הכנסת מועט ובכיתו היה
מאריך עכ"ל ופ"ו ל"ל לישב היח דאי'כירושלמי דברכות וכן אפר
דכי פנחם הסתכל בכה"ב כאילו הקריב מנחה טהורה פה טעם
שנאמר באשר יפולו בני ישראל את המנחה ככלי טהור כן בית
ה'עין עם כבודת שהוקשה לו למה דומא דווקא למנחה שהיא
פועט מעל הקרבנות שהם כבשים ואלו' ופיר'ותירין עם מה
שתיין אבל לי נראה ש"פ הא דלעיל מנהגו של ר"ע מי' כשהיה
מתפלל בבית הכנסת היה מקנר וכשהיה עתפלל בכיתו היה
מאריך בתפלה : ואי'תא במנחה כאשר ריח ניחוח שגור
הגדול וכן בקטן שנקרבות נאמר ג"כ ריח ניחוח לומר לך ח'
המרכה וכו' וכבר שיכוון לבו : ולו'א' בירושלמי כל
המתפלל בבית הכנסת דומה הוא פנחם כאילו הקריב קרבן
מנחה רונה לומר שלא יאחר כי טוב לי להתפלל בבית
ולאחרית בתפלה מליך לבי הכנסת ולקנר עם לו'א' זה אינו
אלא דומה הוא לקרבן מנחה שחף שהיה הועט מעל הקרבנות
ואפי"כ נאמר ריח ניחוח לומר לך אחד המרכה ואחד
הפועט כך כל המתפלל בבית הכנסת חף שהוא גרין לקנר
ריח ניחוח הוא והוה שאמר באשר יפולו בני ישראל את המנחה
בית טהור כן הוא בית ה'שהו דומה למנחה וק"ל :

טעם ופירוש
שא' בירושלמי
הסתכל
בכה"ב הוא
ממש כאילו
הקריב קרבן
מנחה

תפלה לתפלה ימתין וגם שעה אח' לפני'לחזרה וסכל הוא משום
בוונה וכו"ל אי אפשר הוא להיות מתפלל כל היום שחף
שחלופי ומי'הם בכלל חבל עדין גם כוונה גרין שמשום כוונה
הוא דכתיב ומונח תלתא וכו"ל אסור כל היום :
עדין קשה מ"ל דהא דכתיב נבי דניאל וזמין תלתא שטוחאשט
כוונה ודילמא הוא משום חלופי ומי'וכוונה חין גרין ואו מותר
להתפלל כל היום כיון שחלופי ומי'הם בכלל כל היום
לו'א' כבר מפורש בדניאל וזמין תלתא שהרי כאן היה יכול
לשכב בקינר על אותו שאלה שאל יוכל יתפלל כל היום
כולה ת"ל וזמין תלתא ולמה לי' למיוד שטוחאשט בדניאל
והלא בררש הראשון שאמר רבי חיית לעולם יתפלל אדם בבית
שיש בו חלונות שאמר וכיון פתיחין לי'ולמה לא אחר גם שם בזה
השון כבר מפורש בדניאל וכיון פתיחין לי'אלא כ"ל שזה כיון
השמים שחף הוא היה מתירא ומקנש שלי' פן יאמר האומר דהא
דכתיב נבי דניאל וזמין תלתא הוא משום חלופי ומי'וכוונה
אין גרין כלל וכו"ל מותר להתפלל כל היום לזה הוא כיון
להראות שזה אינו פ"כ א'כבר מפורש בדניאל רונה לומר
דאילו האי וזמין תלתא הוה חת'י לזה החלופי ומי'א'כ' יהיה
קשה שלא דבר זה הוא כבר מפורש ברישא דקרא דכתיב וכיון
פתיחין לי'ולמה למד רבי חיית שבלול יתפלל בבית שישי בו
חלופי וטעמו משום חלופי ומי'א'כ' למע לי' עו' קרא דכתיב
וזמין תלתא ח"ל שגרין גם כוונה וכו"ל אי אפשר חשילו
להתפלל ג'ב'ת' ח' ומי'ש'טכל היום הוא אסור וק"ל :

ולוה הוא בא כשאלה או יכול ששכח לגולה החולה
ועו'הוא ש"ע דחיתא פלוגתא וכבר הקדמתי
אותו כלוג' בקינר ועתה איני למנח העלונתא
וכסאי דפליגי והוא זה לשונו תניא רבי חיית ורבי שמעון בר רבי
הו יתבי פתח חד מנייהו וא' המתפלל גרין שיען עיניו למטה
שנאמר והיו עיני ולכי עם כל הימים : וח"ל המתפלל גרין
שיכוון לבו למעלה שנאמר טלח נחמו בכריתו אל כפי' אל ח"ל בשמים
אדכי אתא ר'שמעאל בר יוסי לבריהו ח"ל במאי עסקיתו ח"ל
בתפלה ח"ל כך אמר אחא המתפלל גרין שיען עיניו למטה ולפני
למעלה לקיים שני מקראות הללו : וכירש מהר"א דעלמתי
הוא כהא דאי'כירושלמי ארשב"ן משחרב ב"ה הכשמי' כסאו טלח
שכינתו בשמים ר"א בן פדת אומר כן חרב ובין חין חרב אינו
וו מוקמו שחזור והיו עיני ולכי עם כל הימים ופירש מהר"א
שחף האי דפליגי הכא וא' שיען עיניו למעלה שנאמר פסא
לכבדו הוא לאחד החורבן אבל ביון ש"ה קיים לכ"ע עיניו
למטה כתי'ש ושמיפת אל תחנת עבדך אשר יתפללו אל תמוס הזה
וכו' שנאמר והתפללו ח"לך דרך ארנס וכו' רבי יוסי בר ר'
ועשה פשרה בכיה עיניו למטה ולכו למעלה כי לא סילק
שכינתו טעם כי דעתו לכו' עוד עם כב"ה בכינו עכ"ל :
בנזא דנפשא לן מזה דלאחר חורבן ד"ל שילק הק"כס
שכינתו לשמים שנאמר ה' בשמים כסאו וע"כ הוא גרין שיען
עיניו למעלה לשכינה ע"ש ויתפללו ח"לך דרך ארנס וכו' יז'
שאין טעם של חלונות הוא להסתכל לשמים משום חלופי ומי'
כ"א לשמים ששם השכינה ומי' דקודם החורבן שאו
השכינה היה במקדש ואו לכ"ע עיניו למטה שכיון ששכינה
למטה אבל אם נאמר שחף ביון ש"ה קיים גרין שיען עיניו
למעלה אז ודאי הטעם הוא משום חלופי ומי' ד"ל לשכינה
הרי השכינה היא למטה : ועתה תבין
גם זו שאלה שאמר יכול ששכח לגולה החולה רונה לומר
שעדין אי באחלתי הראשונה עומד יכול יתפלל אדם כל היום
כולה ומה ששכחתי לי מדניאל דכתיב וזמין תלתא הוא משום
כוונה וכו"ל גרין שהיות והמתנות כיון תפלה לתפלה ואי אפשר
להתפלל כל היום עדין אי אומר דהאי וזמין תלתא וכו' ל' להתפלל
כל יום עדין אי אומר דהאי וזמין תלתא וכו' חת'
לך למימר שהרי כבר מפורש הוא מנח פתיחת חלונות שהטעם
הוא להסתכל לשמים והוא משום חלופי ומי'הם ד"ל
שגרין להסתכל לשמים משום דשכינה שם וכא' ד"ל הכשמי'ם
כסאו שילק שכינתו לשמים ולו'א' יכול ששכח
לגולה החולה רונה לומר ששכח לגולה שהוא אחר
חורבן בבית שאהוא החולה לו לפתוח לו חלונות ומוכח הוא חס'
הטעם שיתכלל לשכינה הוא שאמר חורבן סילק שכינתו לשמי'

ועתה
החלונות
דניאל
ג' חלופי
ע"ע

סברא לומר
דלאחר
החורבן אז
סילק הק'
שכינתו לכו'
שכ"ס' שש'
כסאו ואו'
דטעם שש'
לית עיניו
למעלה כו'
תפלה הוא
משום ששט'
ולא משום
חלופי וכו'

מסכת אודל יעקב ברכות

למנוח וא"כ אין ללמוד ממנו תלמוד שהוא משום כוונה ד"ל
שהוא משום חלופי ומי' ופתיחת חלונות הוא משום שכינה וא"כ
שאין שום לימוד שגריך כוונה ואין גריך שהיות והסתמות וא"כ
יכול הוא שתפלה כל הימים לר"ה כבר נאמר די הוה עבדי
שקדושת דתא רובה לומר וכו' שארפת שפתיחת החלונות יהיה משום
שיסתכל לשכינה זה אינו שהרי הוה עבדי הקדמת דתא חף כהיות
ש"ה כהניו והרי או כ"ע מודו דעבדו לויטה ששם כה"ה למטה
הוא השכיב לא נ"ל סתמוהא הקדמת דתא היתלו חלונותיו פתוחין
מפני שהיה נכונ' וכו' ש"ה שם חלופי ומי' וא"כ מי' ומנין תלפא
שהרי לחלופי ומי' אין גריך וא"כ משום כוונה וא"כ גריך שהיו
והתנוגות בין תפלה ובן א"כ אחרו להתפלל כל הימים וק"ל :

ולזה בא ע"ה בשאלה ויכול ושיימי קולו בתפלתו כבר הוגדר ע"ה
הנה שחומר וקולה לא ישיימי וכאן ית' לדרקן למס שניה כאן
שכנוסח מדרש רבה אחר יכול ע"ה קולו כבר עפורש ע"ה חנה
שנאמר וחסה היא מדברת על לבה וכאן עיימי ראי' מהאו קולא
וקולה לא ישיימי ואף ששם הכנוסח מדרש רבה שם כתבתי על
קוטי או עירש מסמיך אבל כאן ל"ל עירש אחר והוא זה דחילוי
השם פרשתי והוכחתי חלשון השואל שטיקד שאלתו היה של
שואל חי גריך כוונה או לא והוא ידע מהגאון דס' מי שישעו
דחי לא יכול לבנון כחש שיוכל לשמייע קולו אף שסתקף
לזה חי גריך כוונה והוא יכול להשייע קולו חבל אם אין גריך
כוונה אין רשאי להשייע קולו ועפ"ה השיב לו שחנה מדברת על
לבה שגריך כוונה וא"כ שגריך כוונה יכול להשייע קולו אבל
כאן הרי הוכחנו שגריך כוונה מדחיל שחומר וזוכין תלפא
וחע"שכ הוא שואל יכול ושיימי קולו בתפלתו וא"כ מי' קא
זכעי ליה א"כ דזה הוא דוקא זכעי ל' מהוא ידע מהאו דחילוי
דחילוי שם ר"ל דאם לא יכול לבנון כחש שמועד להגב' קולו
אבל אם יכול לבנון כחש אז א"כ ששם שהוא מקטני חמיה
אך כ"ן שראה השואל אחר שהשיבו לו ע"ה דבר חדש שלא נודע
לו עד עתה שהיו דכתיב גבי דוד ערב ובוקר וזה"ש הוא
משום חלופי ומי' ושיימי של חלופי ומי' הלך כתבתי בסם
דשכ"ה שגריך להודות שכל נבא שמיימי יש להם חילוף ומי' והוא
י"ת באין שני כלל ואז ידע כי כל חלופי העינים חלופי ומי'
שיימי קולו אף כהנורא יכול לבנון כחש שמועד עיקר טעמו של
השיימי קול הוא שלא יהא מקטני חמיה והלך מוכח ערב
ובוקר וזה"ש שם ג"ה חלופי ומי' מוכח שאין הוא מקטני חמיה
וא"כ יכול הוא להשייע קולו אף שהוא יכול לבנון כחש שהיו
אין שום בית מיימי לר"ה כבר עפורש ע"ה חנה שנאמר וחסה היא
וכו' וקולה לא ישיימי רובה לומר שהרי גבי חנה כתיב וחסה היא
מדברת על לבה ומכאן ילפינן שגריך כוונה וא"כ כתיב וקולה
לא ישיימי והלא כיוון שהיו כוונה לבה היה מותר לה להשייע
קולה ואעפ"כ כיוון שהיה יכול לבנון כחש לא הריייה קולה
ואף כאן חף שאין שום בית מיימי ח"ה כיון שאפשר לו לבנון
כחש אחר להשייע קולו וק"ל ושאלה זו יגב' ית' אדם תובע
גריכו וא"כ יתפלל כבר שרש שלמה לשיימי אל הרכה וכו' והלא
כבר פרשתי כנוסח הראשון וכאן אין שום' שמו' לשון כנוסח זה
באותו שאלה ועי' שם מירוש' כי כנון הוא וסולק לפני כנוסחות
בגמ' :

ששם לשתיה
החלופי גבי
דחילוי להראו'
ג' חלופי ומי'
ע"ה ש"ה

ולזה בא בשאלה ישאל ותפלל אדם לכל רוח שירצה והוא ע"ה
דחילוי כ"ל ואחר דמי יחושט כ"ל כולו ונחזיק טובה
לאבותינו וכו' וכו' לנו מקום תפלה שנאמר ונבא השימי לך
משפתותי וכו' עי' שם חלופי ומי' חף שכינה בכל מקום או לא
וכו' ואף דב ששם סדר שכינה בכל מקום דאחר רב ששם
לכל רוחות ארוקין וכו' וכאן אין חף גריך לשום עבא כ"ל
ללמוד מכאן שכל התפלה גריכו להיות למקום שהשכינה שם
וע"כ גם דב ששם דש"ל שכינה בכל מקום ע"ה אחר לשיימי'
אוקמן לכל רוחות אבל אם נאמר דאין השכינה בכל מקום אז
גריך לבנון דווקא לחיות רוחו ששכינה שם : ומי' דאם נאמר
שאין קס"ד בזה שיכול להתפלל אף לרוח שאין שכינה שם או
הוא שיימי שיכול להתפלל לחיפה רוח שירצה והיינו אם נאמר
שלעולם גריך להתפלל דווקא לשיימי שביכול חלופי ומי' ואף
בשיימי כ"ה קיים שהוא השכינה הוא למטה הוא יסתכל לשיימי
ולא למטה למקום ששכינה א"כ ודאי הוא שיהא מותר להתפלל
לחיות מקום שירצה וכו' א"כ אחר שהשיב לו די הוה עבדי הקדמת
דתא רובה לומר חף כהיות כ"ה קיים היה מותר שפתיחן ליה שהיה
שסתכל לשיימי משום חלופי ומי' ומי' ששכינה היה או ליטה
א"כ שאין קשרת בזה וא"כ יכול יתפלל לחיפה רוח שירצה וק"ל
ולזה א"כ ע"ה לקביל ירושלים רובה לומר שאף שהיה שסתכל
לשיימי היה שסתכל לחיות ששם סדר כנר ירושלי' והוא כאלו
מתפלל לבית המקדש שהרי שמי' כ"ה של ששם מוכון נגד
ג"ה של תפלה וא"כ כשהוא מתפלל לחיות חלק הקריע שהוא
נגד ירושלים הוה חשם שסתכל לבית המקדש של תפלה שהוא
נגד כ"ה של תפלה והוא יצא ידו כולן אבל לכל רוח שירצה
הוא אסור וק"ל : ולזה הוא בא בן השאלה יכול היה
כוללן בבית חירוש' אחר אחר שאת אחרת שפתיחת החלונות של
דחילוי היו לתפלה למקום מקדש של תפלה וא"כ שפתיחת
החלונות אין ללמוד לחלופי ומי' וא"כ אין ללמוד לכוונה והוא יכול לכוללן כבש
אז ואין גריך להתייך בין תפלה לתפלה לר"ה כבר עירש דוד
ערב ובוקר וזה"ש יש ללמוד מכאן לחלופי ומי' וא"כ אסור
לכלל בבית חירוף כאן חף גריך לישב לזה לא השיב על
השאלה הראשונה ששאל יכול יתפלל אדם כל הימים כולה היה
ל' ותייך להשיב מדוד שנאמר ערב ובוקר וזה"ש עששתא היא
מין דמשאל דבר זה שהרי לעיל אמרנו דפתיחת חלונות הוא
ששם שסתכל לשיימי ויראה ג' חלופי ומי' והיה קבר השואל
דאין גריך כוונה כי אם חלופי ומי' לזה היה לו להשיב מדוד שח'ל
כל הימים שאין חלופי ומי' כן כלל ויה היה לו להשיב מדוד שח'ל
ערב ובוקר וזה"ש הוה ג' חלופי ומי' אף שגריך להתפלל
לו יכול יתפלל כל הימים ואז ערב ובוקר וזה"ש קן ככלל לכך
הוכרח להשיב לו דחילוי להתפלל למטה להקדש של תפלה והוא
ואז אי אפשר להתפלל כל הימים אלא עתה שירצה השואל דהוא
שפתיחת חלונות הוא להתפלל למטה להקדש של תפלה והוא
ומי' תלפא הוא גריך ל' חלופי ומי' אין לומר על כוונה
וע"כ הוא בא לשא' יכול יהא כללן בבית ח' כלי הסככני' שהרי
ל' שאין גריך כוונה לזה אחר כבר מפורש ע"ה דוד שנאמר ערב
ובוקר וגו' רובה לעולם הוא ומי' תלפא אין גריך ל'
חלופי ומי' אף שאין ללמוד מירש' דקדא וכיון שפתיחן ל'
ד"ל שסתכל למטה להקדש של תפלה הרי כבר מפורש
ע"ה ד' דוד דכתיב ערב ובוקר וזה"ש ואם כן ששם נאמר

י"ה לוי
אחר
וכן זה
א"כ ק"ל
כתיב ל'
ה' בשם
אז וא"כ
גם ששם
א עיני
גלה כ'
א' הו'
ה השג'
חשום
פי וז'

סדרות הרי"ף
ח"ה א סגנד
תמיד תיקנ'
התפלות הו'
ערבית רשות
ואי חבית
תקום חו'
הוא חוכה

ועתה אכתוב קצור הפלוגות שהכתיב בזה השואל והם
דקפא מיי' וכן לך פלוגתא דר' כ"ה תפלת כשהוא או תפלת חכות
תקום או נגד תמירין תקום וזהו אשכול שהריה פלוגת תלוי
בו והא לך ח' פלוגתא דר' כ"ה דע"ה ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
שכחו של מקום תפלה והוא באופן זה : שהרי שם הוא הפלוגתא
בזה דמין דש"ל שאלת גריכו תפלה יליף להיחא דכתיב תפלה
לעני כי ישפוק ולפניו ס' שפוק וחי' ח' חלופי ומי' תפלה שחאש'
ויח' יתקן לשון כהד' וחי' דש"ל ששחו של מקום תפלה
מדכתיב אשפוק לעני שחי' וז"ה שפוק לעני ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
והדר דרעי לעני ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
תפלה לעני שחלף והדר ולפניו ה' ישפוק שחי' ועב"ה הוה
ילפי דאין שיהא חלף תפלה מדכתיב בני יתקן ויח' יתקן
לשון והו' תפלה ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
פיקון תפלה מוכח דפתיח ויח' לשון אבל ח' חלופי ומי' נגד תמירין
תקום ואז חכות לא תקני ולא כלום והוא דכתיב בני יתקן
ויח' יתקן לשון ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
שיח' ששחו של מקום תפלה :
וסוד
סקות' מה סכתה הרי"ף ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
דשות או לא שגרי ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
שני ל' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי' ח' חלופי ומי'
מוכח

מסכת

אורה

יעקב

ברכות

למוד ח"א
פסלת ערבות
רשו או חוכה
תלי בפלות
תקנוס חובות
תעודי תקנוס

חוכה דלמה נרעה : וכל דעה דפליגי ר' יהושע ור' ג' אי
תפלת ערבי דשות או חוכה ג' כהה סליגי חובות תקנוס
או כגוד תמידין : ועו' ל' דגם זה הפלותא סהבתי בקונטר'
רשון אי סק"כ עתמיד בכבודן של ישראל יותר מכבודו חו' לא
גם זה דהו' תלי בפלותא אי שאלת נרבי תחלה שיהו
נרבי אדם או שיהו של תקנוס תחלה שיהו בכבודו של הק"ט
וסכל תלי אי חבות תקנוס או כגוד תמידין : ולפ"ל ל' ל'
לפרט המחמד שביארתי לעיל ור' מה היו לפני הדור עושין
היו הולכין חלל חלוקתו של דוד ואומרי אחתי יבנה המקדש
וכו' ור' ג' ע"פ דהי' בלוקט שמואל ור' כתוב ח' חומר התנה
עכשיו ל' בית וכפוכ ח' חומר לא התנה עבדה וכו' חלל לא
אפה עבדה שחין אפה כונה אותו התנה עבדה שכן כונה
אותו חנה הקדמת כבודך לכבודי שמהר' עמך יושב בבית
ארזים תבנת בני ביתי הקדש חלל שלמה בן מקדי' כבודי
לכבודו שהקדי' בניו ביתי לביתו : וזהו אפרט שלגני' הם
באו חלל חלוקתו שראשו יושב בבית ארזים וע"כ חמרו לו
אחתי יבנה המקדש שהרי את הקדמות כבודך לכבוד המקדש ור' ל'
ועוד ל' סא דהי' בנה' ח' ר' אליעזר גדולה תפלה יותר מן
הקדמות ג' כ' תלי בהא חס נא' שחבות תקנוס י"ל שהיו יותר
מהקדמות חלל חס נא' שהיו נגד תמידין והיו תפלה רק
תפלותי קדמות כו"ט וכשלתה פרי' עתמידו וחי אפרט לומר
שהיו יותר מהקדמות : עו' י"ל נא דהי' ר' א' שתפלה יותר
תקדמות י"ל דתלי בהא דהי' סלוגתא בין כ"ט וכו' ור' כהנסי
ג' ח' חומרי' שהם כוכשין עונותיהן של ישראל דת' ארזת וירחמו
יבנתו עונותיו וכו' ח' כל דבר שהוא ככהו כסונו לזוף אלא
כשהם שהם יוכבסין עונותיהן של ישראל פ"א חס יהיו חסתי'
כשהם כגלג' יבנו ולפ"ל חס נא' שהוא כוכש לפי שמהו והעין
עבדו חינו נחלל או תפלה גדולה יותר מהקדמות חלל חס
גלג' כה"ה דק"ט שהם מכבסין לגמרי י"ל שאין תפלה גדולה
מכן : וסכל תלי כזה אי חבות תקנוס או נגד תמידין כדלעיל :
וע' הי' דהי' בנה' דהי' ר' חנינא חין תפלתו של אדם כשעשת
אלה בבית הכנסת גם זה הוא תלי בפלותא או חבות תקנוס
או נגד תמידין שהרי תכסין ילף לה דרכיה לשמוע אל הרכה
וחל התפלה במקום רנה עם תפלה וזהו דעת ר"ח ובה' חין
עומדין ולפי'ן מה' קרא לשמוע אל הרכה ואל התפלה שיהא
שכחו של תקנוס תחלה ואח"כ שאלת נרבי וגם זה הוא תלי
באוזן פלותא' אי חבות תקנוס או נגד תמידין רשח נא' חבות
תקנוס ואו יתקן תיקון תפלת מנחה שנה' וינא לשון ואין שיהא
אלה תפלה ואו י"ל שאלת נרבי תחלה ודרכיה תפלה לפני
כי יעשו ודבר לפני ה' יספך שיהו וא"כ תלי לשמוע אל הרכה
וחל התפלה דהי' לשמוע אל הרכה שיהא שכחו של תקנוס תחלה
ששהי כיון שחבות תקנוס או שאלת נרבי תחלה וא"כ ל' חס
במקום רנה עם תה' תפלה שיהא תפלה דוק' כה"כ חלל חס נא'
נגד תמידין ואו שיהא לשון תפלה הוא כלל שהרי חבות
לא תקנו כלום ואו שכחו של תקנוס הוא תחלה ור' לשמוע
אל הרכה שיהא שכחו של תקנוס תחלה ולעולם תפלה כשעשת
אף שאין בבית הכנסת : ועוד מה דהי' סלוגתא כה'
מנות חליצה ח"א החתפלת נריך שיתן עיניו למטה שנה' והי' עיני
ולר' גם כל הימים וח"א נריך שיטון לבו למעלה גם זה הוא
תלי כהה אי חבות תקנוס או לא והוא ג' שיהודעתין לעיל
טעמו של רש"ח כזה דהי' ר' חייא לעולם יתפלל אדם בבית
שים בו חלונות וכתב רש"ח טעמו כדי שיוכל להסתכל לשמים
שעמו יראת ג' חלופי זמני שהוא ערב ובוקר ונהרים והודוקא
חס נא' שחבות תקנוס : ואל כל חלו' זמני' הם שוי' חלל חס
נא' נגד תמידין תקנוס ואו ערבי' היו רשות וח"כ חין טעם
התפלת נגד חלופי זמני' ולפ"ל היו חין דהי' עיניו למטה
הוא ספר נגד תמידין תקנוס וערבי' רשות ואין טעמו שום
חלופי זמני' וע"כ חין נריך להסתכל למעלה וע"כ ח' עיניו
למטה חלל חס נא' עיניו למעלה הוא ספר חבות תקנוס
ועו' כל שלום תפלת כולן שוין לחיובא ואו י"ל שניך דוקא
להסתכל למעלה שחוס חלופי זמני' וע"כ ח' לעיניו למעלה :

ועוד תלי זה הסלוגתא כהה אי מנח נרבות כוונה או לא

זכור ע"פ דהי' בס' חתת חליצה ח"א עיניו למטה חתתי עיני
ולכי גם כל הימים וח"א עיניו למעלה שנה' נשא לכסיו חל
כשי' חל חל כשמי' : וח' כסין דתעבי' חמר רב
חמי חין תפלתו של אדם ששעשת אלא ח"כ חיים נפשו שכחו
שיכוון כל לבו כחילו הוא נפשו בכחו שנה' נשא לכסיו חל
כפי' וכו' חנקי' סמואל חומר עלי' ודרש ויפתחו ביהם
ובלשונם יכזבו לו ולכם כל עינם ולא נאמרו כבריתו וחפ"כ
וכוח רחום יכפר וכו' ולפ"ל ל' דהי' חין עיניו למטה הוא
ואף דכפיה נשא לכסיו חל כפי' הוא ח"ל כד' חיי' דהי' דריך
כוונה וילף מזה שנה' נשא לכסיו חל כפי' חמר דהי' נפשו
ככפו וחין דהי' עיניו למעלה וילף חתתא לכסיו חל כפי'
הוא ח"ל דהי' נריך כוונה וע"כ הוא וילף חתתא לכסיו שניך
ליין עיניו למעלה : ואף זה הוא תלי בהא ח'
חבות תקנוס או לא הדרי חס נא' חבות תקנוס ואו ג' תפלות
נגד חלופי זמני' ואו נריך להס' נכל למעלה ואו חין נריך
כוונה חלל חס נא' נגד תמידין תקנוס ואו לא ח"ל נגד חלופי
זמני' וחין נריך להסתכל למעלה וחיי' נשא לכסיו חל כפי'
חלל חמר נריך כוונה :

וגם פלותא דהי' בנה' אי חסין גדולה לתפלה עדין או

טעם ה
שמה רב'
ביקש ט
ככתוב קוד
ועוד נגד ה
אדרתו חבשו
אשר תשו
החטאת ו
הוא כדי ש
לבייש עוב
עבא

טעם ותי
למה חו' ו
יקתוב כתי
ודוד ח' ל'
יקתוב קמו

מסכת אוהר יעקב ברכות יא

לתפלה בלחש כדו שלח לבושי וע"כ הוא אחר אל יתנו סורחני
שלח לבושי : ועשה מקושר יפה במדרש היכול דווקא
בזאתהן שהרי משה אחר ואפתח אל ה' בעת שהיא לאמור מי
לאמור שיכונן סורחני לדורת וידעו הכל חטאו של משה ואף
דכתיב במקום אחר תשחטו את העולה וכו' ומחול ילמין
לתפלה ששהח בלחש כדו שלח לבושי ואת אומר שיכונן סורחני
ותבושי אל'ל שאין זה טעמו כ"א כדעת האלפאך וא"כ יפה אחר
הלכה אדם מישראל שיהי עומד ומתפלל יפה שיהי מופר לו
להנהיג קולו בתפלתו וע"כ אחר הלכה אדם מישראל רוצה לומר
שהרי כאן ב'תנאים' משה אחר ויכונן ודו אחר לא יתנו וע"כ
הלכה מהו ל'א' כבר פרשה משה שהרי היא היתה אחר משה
והי' מתפללת בלחש וק"ל :

שעם הנון
שחשה רב"ע
בוקש שיה'
ככתוב סורחני
והוא נגד כתי'
שדרשו מבחוק'
אשר תשחט
התעורר וכו'
והוא כדו שלח
לבושי עובדי
עכ"ל

ועוד כ"ל להדיק אותו נדק משה רב"ע אף הוא ביקש שיכונן
סורחני ואף לפי הא דלעיל מהו סבר לה ומי שהוה וכו'
במשכנתו וכו' יהי מוכיר שדושו של האלפאך שהק"כ הולך
אחר החשבה אחרי שיכונן חטאו של משה ואף שיתבייש ואחי
במקום אשר תשחטו אל'ל כשירש האלפאך וכו' הוא יהיה מונח
מאופו חטאו וא"כ טוב הוא דעת משה א"כ אף אחר יתנו
סורחני הלא לפי דעתו ומחשבתו טובה אף דבר לכתיב וי"ל
מך אחר משה יתנו סורחני ע"פ דאיתא בגמרא ס"ק דע"ו
לא דוד היה ראוי לאותו טעם ולא ישראל היו ראויין אל'ל כדו
להודות תשובה וזכירא ע"כ ומדשו הפנים וזכירא לכתוב חטאם
וקבלת תשובת' ולפ"ו זהו שא"משה רב"ע יתנו סורחני רוב'לומ'
שעשה שהי' צופה ויבשו בעד החלול כחאופו שחטאם של
ישראל וטטאו של דוד יהי' נכתב לדורת כדו להודות תשובה
ול'א' למח לך להמתין עוד עד דוד הלא כבר ישראל חטאו
ואת תכונן חטאם וכתוב גם סורחני ויהי הגריבותא ממי
ומישראל כמו שהוה מדוד ומישראל והוה ואפתח אל ה' בעת
שהוה לאמור יתנו סורחני לדורת : וזה שאמר לו הק"כ
דב לך והוא ע"פ דאיתא בגמרא דאמר תמר בשביל יחיד ומרפסה
בשביל רבי' ומרפסה בשביל יחיד לא וכו' וכולם חזרו בשביל משה
באר ועין וכן שאמי משה דכר' דייקין ל'ול'א' לו הק"כ אף
אפשר לכתוב סורחני ולעשות זריכותא מיוחד ורכים ולעשותך
יחיד הלא אתה הוא כיוון כרבים וע"כ רב לך אל תוסף דבר
אל' מישראל' דוד דכתיב נבי' כי יחיד ועני אני וק"ל :

ועין בלוח הטעמים ותמצא עוד טעם מספיק למשה שביקש
שיכונן סורחני ושבוה הוא יהי כינל מאופו דיעה שס"ל שחשה
הטוב דכר' לפי ועל' כוה שאמ' ודו זה כמך והב' שהשפעת
לכם גרמה להם שעשו את העגל וכו' עין גם בלוח הטעמים
ותמצא כחת בעו"ה : ולפי הא דלעיל שהקדמתי במאמר
דירוש'ל' באיכה וכוונתא שהיו אומרים מתי יבנה המקדש ובארתי
לעיל מה היה ליכנותא כוה שהיו אומרים מתי יבנה המקדש
והוא ע"פ מה שכתבאר לי טעם מספיק כוה דקאמר לו הק"כ
לדוד רק אתה לא תבנה את הבית ועובן דכר' הוא עם שעוקר
בנין הבית היה כדו להפיל האויבים תחת ישראל וע"כ כל
הקובע מקום לתפלתו אויבים מושלים תחתיו והוא כלמד
שפ"ה שהיו מקום קבוע לתפלה כדאיתא בברכות ובחלק איתא
שדוד בירד לו שיהא כמסר ביד אויב שהק"כ א"ל עד עתי יהי
עון וזו טעון בידך וכו' ור'נוק שמתמור ביד אויב או יכלה זרעך
אשר לגיני רב"ש מוטב שמתמור ביד אויב ואל יכלה זרעי :
וא"כ כיוון שדוד בחר לו שיהא כמסר ביד אויב ע"כ אי אפשר
הוא לו שיהא בונה ב"ה שהרי בנין ב"ה הוא פועל שאויביו יהיו
נוסלין תחתיו וסך הכחיה שלו וע"כ א"ר אתה לא תבנה את
הבית כן הוא כ"ל טעם מספיק לדוד שכלתי אפשר הוא שהוה
יבנה הבית :

ורפ"ו נ"ל גם לישב מדרש רבה פ' שופטים
א"ר יהודא בר ר' אלעי על ג' דברים
נצטוו ישראל בכניסתן לארץ ואיר'ו וזן למחות
זרעו של עמלק ולמנות להם מלך ולבנות להם
ב' המקדש ומינו להם מלך ומיחו וברו של עמלק

ולמה לא בנו להם בית המקדש שהיה ביניהם
דלטורין תרע לך דאמר רבי שמואל בר נחמן
דורו של אחא' עובדי ע"ז היו והיו יוצאין למלחמ'
ונצחין ולמה כן שלא היה בהן דלטורין וכו' אבל
דורו של שאול היו דלטורין שנאמר ובבוא דואג
ובבואו הזיפו' וכו' לפיכך היו גופלי' במלחמה ע"כ:

ותמוה הוא חדא וכו' זה עונשו של לשון הרע והלא עונשו של
לשון הרע הוא מורע שזו מוטרקין שלו מונח רע ויהי לו
לק"כ להעניש' כוה ועוד שהרי זה היה בידם לכנות ואין זה מנח
עונש של בני כ"א שחאר עבירה גוררת עבירה ואף שיך
עבירה וז'שעברו על כיווי של הק"כ ולא בנו ב"ה בשביל שהיה
בעלי לשון הרע וגדולה מוה שאמר במדרש תרע ויבחי רחיה
שהיה בעלי לשון הרע כיוי שאלו שהיו כמה דורת אחר כניסתן
לארץ ולמה לא בנו עד שאלו וי"ל מה הוה טרושו שהאמת הוא
הא של בני ב"ה בכניסתן לארץ כמו שנגטו הוא סן הקב"ח
לומר שהיו אף בכניסתן לארץ בעלי לשון הרע דאי לא כן אף
שום טעם לומר למה לא בנו ב"ה כ"א שחאר שהיו בהם בעלי
לשון הרע אף עדין קשה ומה בכך ואין שיך לשון הרע לכנין ב"ה
לו"ה תרע לך שהיה כוה פלי שאם יש לשון הרע אין בכין ב"ה
שהרי בדורו של אחא' שהיו עובדי ע"ז והיו נצחין במלחמה
ודורו של שאול היה מוסלין במלחמה בשביל שהיו דלטורין וא"כ
שהעונש של דלטורין הוא מוסלין ביד אויב ומה פעולה של בנין
ב"ה שהיו אויבים וסלין תחתיו והלא כיוון שיש לשון הרע ביניהם
הם מוסלין ביד אויב וע"כ מוכח הוא הא דלא בנו ב"ה משום
שהיו יודעין בעצמן שיש ביניהם בעלי לשון הרע ועונשם
שיפלו במלחמה וא"כ מה פעולה יעשו בכנין ב"ה וע"כ לא בנו
ודוק כי כנון הוא : ועין במובנה ג' דכתי' גם והלכו
גוים ועמים רבים אל בית אלקי יעקב אלבי יעקב ולא חלוקי
אברהם ואלוקי יצחק אשל למלך שהיו לו שלשה אוהבי' ובקש
לכנות הבית פלטין שלו הבית לראשון אוי ומר הייתי אותו
שהיה הר מתחלה הבית לשני אחר זכור הייתי אותו שהיה שדה
מתחלה הבית לג' אחר זכור הייתי אותו שהיה פלטין מתחלה
א"ל חייך שאני בונה פלטין ואני קורא אותו על שדך וכן הוא
אומר הכני שם את שבות אהלי יעקב והלכו עמים רבים אל בית
אלוקי יעקב לא כאברהם שקראו הר ולא כיצחק שקראו שדה
שאמר ויצח יצחק לשוח בשדה אל'ל כיעקב שקראו בית אל שאל'ת'
ויקרא למקום ההוא בית אל ע"כ : ואף כאן כדרך ליתן טעם
וכי בקריאת שם תלי מלתא ומה לו אם קראו הר או שדה או
בית ולא לא היה יעקב קראו בשם בית ח'ו' לא היה נבנה שום
בית המקדש אל' ל"ל לישב שבאמת בקריאת השם תלי מילת' ואחלו
לא היה יעקב קורא בשם בית אל היה איה טענה על בנין
בית המקדש והוא ע"פ דאיתא בילקוט וירא את המקום
מרחוק ומלמד שהיה עמק תלה אחר הק"כ אין כבודו של מלך
להיות שריו בעמק והנביאו ונעשה הר : וזה הר התורה
שמירא' נעשה הר : ואיתא במפרשים טעם מספיק לדבר זה למה
באמת נעשה הק"כ ואת שעשה סן בקעה הר לפי שאין כבודו
להיות שריו בבקעה וכי נסגרו כל השרים הנעשים משפט
ימי בראשית ויהי לו לכבוד באחד הקרים ולא לעשות מבקעה
הר ופירשו שם פ"פ דאיתא בע"ז שאין לך כל הר ונבנה
שאין בו ע"ז והיו כל השרים פסולים לכך היה כרך דווקא
לעשות מבקעה הר וזהו שאמר אשר יאמר היום בשר ה'
יראה שהיום נעשה הר ואין בו טעום פסול ע"ז ואף אם יעשו
אח"כ ע"ז אין פוסלין כיוון שהיה באה בגבולי' וכהיה
דאשרו יטו' בע"ז : ול'א' הכני שם את שבות אהלי
יעקב והלכו עמים רבים אל בית אלוקי יעקב רוצה לומר שהכל
יודו ויאמרו שהוה כקדושתו שאמר ואף לאחר החיובין
שעשו שם גוים ע"ז לא סגלו כוה כלום והוה שאמר
לא כאברהם שקראו הר דמשמע שהיה הר דאו היה פסול
לכית המקדש וכן לא כיצחק שקראו שדה שם שדה נדרש
לע"ז ולג"ש וס"ד שחאר ונהי עשו בא חן השדה ודרשין שם
דעת רבות בשדה אל'ל כיעקב שפירש ואמר בית אל רוצה
לומר

כיווד המדרש
ג' דכרי נטטו
ישראל כמטה
שכנסו לארץ
וכו' ויהי' כחולד
למה לא ענש
הק"כ דורו
של שאול שהי'
דלטורין כנכ"ע'
שזו ענשם

וכי
אחי
ב
ח
ל

מסכת אהרן יעקב ברכות

לומר שהק"כ עשה חטאו בתחלה בית אל שעשה מן הכקעה
הר ולא שם און האומות יכולין לפסלו וע"כ והלכו גוים
רבים אל בית אלוקי יעקב שהוא פירש הדבר וה' זכנו
ב"ב און :

ונאמר זה גם אודיעך מה הו' יראת יעקב שא' מה נורא העוקם
כזה און זה כי אם בית אלוקי וכתיב גם וירא יעקב מאור
ועדון לח ידענו מה הו' יראתו וכי בשביל זה שנתגלה לו
שם כבוד השכינה ליעקב הו' ירא ויחף א' מה נורא העוקם
הזה און זה כי אם בית אלוקי וכל ע"כ דאי' בהרבת שאלת
טעם למה נאמר גבי יעקב וספרת ימה וקדמה וכו' רז"ה
לומר דבדודי' תלי מילתא שאם הוא רז"ה לעשות און
ישראל עד מקום שהוא רז"ה הוא יוכל שאלתו אנוכי עשך
ככל אשר תלך וא"כ בכל מקום שהוא הולך שכינה עמו ולפ"ו
תירך כע"כ הירך אחריו ישראל הלל במדאי' אחר אבילות פסח
וזהו חזנה ארון ועירך שם לפי כשנא' יעקב למגדים
באתם השכינה עמו כבוד אנוכי ארד עירך ואנוכי אעלך
גם עלה וכו' נעשה און מגדים בלך ישראל כיון ששכינה
שם : ועירך שני שם שנבדיל נאשן על כנפי נשרים
לא' והלכו שם הפסח ואז שם אמרו ההלל ולפ"ו י"ל שאון
השכינה עמך עם יעקב ולזה כיון שכל יעקב ויפגע במקום
ההוא ושם השכינה נתגלה אליו ולכן וירא יעקב מאור
וירא און זה כי אם בית אלוקי שאלן אני רוחה השכינה
אבל לא כשאלתי הייתי כבוד שכלל מקום שאני הולך השכינה
עמי וע"כ וירא מאור : ולא א' אם יו' אלוקי עמדי
ושמירי בדרך כזה אשר אנוכי הולך ואז ויהי כל אשר תפן לי
אחי בכל מקום אשר אני הולך ואז ויהי כל אשר תפן לי
עשר אעשרנו לך והוא שכלל אנו חייב בהפסד וע"כ הוא
א' אם יו' אלוקי עמדי בכל אשר אני הולך ואז כיון שהוא
עמדי פנה בכל מקום שאני הולך כח"ו חייב בהפסד ואז
עשר אעשרנו לך וק"ל :

ביאור פסוקי'
ונא' וירא
יעקב וכו'
ואמר און זה
כי אם בית
אלוקי וכו'
אלהינו וכו'
אלהינו וכו'
אלהינו וכו'
אלהינו וכו'

בפרק הרואה ת"ר פעם א' גזרה מלכות הרשעה של

ועסקו ישראל בתורה הלך ר"ע והקהיל קהילות רבנים ועסק בתורה ובה
אצלו פפוס בן יהודה ואמר לו וואי אתה מותרת
ממלכות א"ל אמשול לך משל למח"ד לרז"ה
שבים ושועל וכו' לא היו ימים מועשים עד
שתפשו לר"ע והביאו גם לפפוס והבשוהו
א"ל פפוס לר"ע אשריך ר"ע שנתפשת על
ד"ת איי לו לפפוס שנתפש על דברים בטלין
כשהוציאו ר"ע להריגה זמן ק"שהי' והיו פורקין
בשרו במסירות של ברזל והי' מקבל עליו עול
מלכות שמים א"ל תלמידיו רבינו עד כאן א"ל
כל ימי חיתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפי'
הוא נושג נפשך אמרתי מתי יבוא לידי
ואקיימנה ועכשו שבא לידי ולא אקיימנה והי'
מאריך בא' עד שיצא נשמתו בא' יצאה ב"ק
ואמרה אשריך ר"ע שיצא נשמתך בא' באו מ"ה
ואמרו רבוננו של עולם זו תורהו שכתרה ממתים
ידך ה' א"ל חק"בה חלקם בחיים יצאה ב"ק ואמרה
אשריך ר"ע שמומן את לע"ה ע"כ :

ביאור הפסוק
פ"ה הרואה
ר"ע הקהיל
קהילות ועם
כתורה ועבר
על גזירת
המלכו' שגזרו
אן שלא ילמד
אדם תורה

וכמו כיוצא זה סתם וחסדו הוא ועיון סודו וכאשר נכתב
על הגליון שהוא פ"ע דרש ותי' הוא זה הולך דח"ל ונלמד סוד
זה אך כנגדו ל"ל לבאר פ"ע קט שכל ע"כ אשר הוסיף
מכאן וקנת מקנת חגלה מהקדוקי' הנעלה' בזה החומר
תחלה למה דוקא ר"ע שם נשאו בכפו והקהיל קהילות רבנים
והכניס עמו למכנה גדולה כיו לעבוד גזירת הפלמט
ולתקיי' בנשאו כיון תורה ולא עשה כן שום א' שכל פ"ח

שבישראל ועו' דק"ח כל ימי חיתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך
אפילו הוא נוטל חית נפשך וקשה להבין מה הו' צערו ואם שני'
מצטר כדי לקיימו שמיטא קשה מה לו לצער על זה הלל די לנרס
בשעתו בלחם שיכוח לידו שירצו לישול נשאו חזנו ואז מן
ההכרת שיקיימו אבל לרחוק עמנו לבוא ליון נמיון מי הכריחו
והלל תלמוד ערוך הוא בחלק לעולם אל יבוא חרס עמנו ליד
כסיון שהרי דוד שהכוח עמנו לידו כסיון והכשיל בה וגם הו'
לו ללמוד משלוח הקן דכתיב בתורה כי יקרא קן יישור וילטיין
ויוכי ולא שאתה חתו' לחזור עלי' כשדות וכרמי' חלה אם יקרא
ועו' אנו נירך לרקדוק זה דק"ח כל ימי חיתי מצטער על פסוק
זה ולמה לא ח"על ע"הו וזו כדי לקיימה כל זה הוא דקדוקי'
דק"ח אבל על ח"ה יש כאלו קושי' עמנו שאלאכי השרת אמרו
ר"ב של עולם זו תורה זו שכתרה וזה הו' אחרי שכבר יצא ב"ק וא'
אשרך ר"ב שיצאה נשמתך בא' ולמה לא באו מ"ה מיד כשאל'
עמקרו כשרו במקרק' ברזל ואז הו' להם לומר זו תורה זו שכתרה
וסן ואלו יבילו חתו' מתימה חמורה אבל הם התעונו עד שיצא
כשעתו וב"ק חמרה אשריך ר"ע ואז הם באו ומתי' אהנו ל' או ענה
דיוקו הו' ע"ה שם שהשיב להם ק"כ חקם בחיים לא ידענו
פירושו אם הוא רז"ה לומר שיש לו ע"כ וזו חלקו בחיים הלל
אך הו' ק"כ חמרה וזה אשרך ר"ע ושמיטא דהאי אשריך ק"ח א"ה
וחף שכלל מקום אחריון אשריך כע"כ ושוב לך בע"כ הלל כאן
אי אשר לומר שהאי אשריך ק"ח אע"כ שהרי כבר יצא נשמתו
אלא שקאיא ע"ה וא"כ מה חידש לו הק"כ פנה שא' לו חלקו בחי'
ולבאר כל אלה ל"ל ע"כ דאי' כח"ה אוקול' וגם כח"כונת
האר"י ו"ל ישראל להם קדושו שמו ישראל שר"ת של
י"ג ש"שים ר"ביו א"ותיות ל"תורה ר"ל שהתורה ס"ר אותיות יש
בה וכל ישראל ס"ר והם כולם יש להם לכל א' אחיה בכות א'
זו התורה וע"כ גם השכינה און שורה על פחות חס"ד ישראל וגם
ען העטם ס"ת שחפרה אות א' פסולה ואי' שם כח"ע שזו הטעם
דפיקוח כסף דוחה שכת' והוא הדיון שארי חנות חזק ע"ו וג"ע וס"ד
וע"ן כל זה במהדרין ונעמיהו מתי' פיקוח נפש דוחה כל מנות
כאמורה בתורה לפי שכשמה של כן אדם היא הוצר והאות
היא החשובה כחיות בו הוא חיות כיו הנקיבה והנקיטה
שבתורה שהשמה נחיות בו הוא חיות כיו הנקיבה והנקיטה
וע"כ כח"ה חיות אשר יפגע חותם האדם ותי' כן ולא שניות
בהן שאון הנשיה נרדתי כפני פמנה ע"כ מ"ע :

וזה מצינו ש"ם חלף ונדוה סגנר' איך בכלל ס"ר של ישראל דק
ישראל לבדוקן ס"ר וכדאי' גם כמטוה ובקדושתו י"חמין דהאי
מישרא קאים נריום לישראל כספתה וכדאי' סם בתוספת ואל"כ
שאון הנר' בכלל ס"ר א"כ איך ילחם סוס אחו' בשום חות שבתו'
שהרי התורה היא ס"ר אותיות והיא פירנסה רק לכו' ישראל ואין
לנר' שום אחיה בתורה שכתב כ"ל בתורה שבע"פ ולחוק סכר'
זו ע"ן כספר הגאון מהו ישיע' מנתן טעם לשכח על האי נר'
דקאחי מתחילה לשמאי' שלחמו תורה על רגל א' ודחשו והדר בה'
להלל וכי נעלם הו' חיותו נר קדמותו של שמוי' נעמותותו
של הילל ולמה לא בא תחילה אל הילל חלה הוא הדבר מפני
שכנר' און להם אחיה בתור' שכתב כ"ל בתורה שבע"פ ושמוי'
כינגד תור' שבע"פ והילל נגד תורה שכתב וע"כ כיו בית שמוי'
מחדדי טע' ולכן חותו נר הלך אל שרשו שהוא תורה שבע"פ
עכ"ם ועתה אחרי שכת' י' עדי' כח"ה שאון הנר' בכלל ס"ר של
ישראל ל"ל לפרש דהאי קרא אשר יעשה אותן האדם וחי' כהן
וילטיין מי' ואל' שניות ומכאן שפיקוח נפש דוחה כל מנות כל זה
אנו קאי' כ"ל ישראל ולא חנר' כי שאני ישראל שיש להם אחיה
בתורה ואתיות שבתורה משיעבודת' להן אבל גוים שאין להם שום
אחיה כסום אות שבתורה ואין אותיות התורה משיעבודת' להן
כדאי' שאין שום אות שהתורה נחת מתינין כ"ל שכן דרשין ופני'
האות שבתורה וזכריון לייסור נפשו על קדושת הטם :

ולפי זה נתייש קושיא דהאשונה למה דוקא ר"ע הוא שם
כפשו בכפו ויהי נפשו על קדושת הטם יותר משאר
פ"ח שהרי לזה און אנו כתיבן שום חתי' לכתוב הורח' מקום שר"ע
הי' בנר' וכדאי' ברכנטי' שמי' מתי' אהתער ר"ע ס' ברכנטי' שר'
דורש וי"ן שהוא וי"ו סרדי' מפנה וגם בס' כוונת האר' י' שהי' דורש
פניו כל זה שלא כיו שום אחיה כנ"ף התורה כ"ל בתורה ובתור'
שבע"פ ועכ"פ שום א' משאר פ"ח ישראל און נירך לחפור נפשו'
בשכ"ל

קראי
הסדר
איש
אומים
וחיבה
א' או'
כפשו
כונת

טעם
באיש
הסבת
חד נר
כ"ם וחלך
לפני
בשם
מקדמותו
של כ"ם
ועבותות
של כ"ם

מסכת אהרן יעקב ברכות יב

בשמי' שום מזה שבתורה שהרי הוא שיש לו אחוזה באות
שבתורה והוא שמועברת לו ואין הוא צריך למסור נפשו אבל
ר"ע שהוא בן גרים ואין לו שום אחוזה בשום אדם שבתורה ולא
עליו כאחד אשר יעשה אותו האדם וחי בהם לכך דווקא ר"ע
פוא שיעד דבר זה ולכן הוא שם נפשו בכפו למסור נפשו שלו
נחה לנפשו כן ולא לאחר וק"ל :

ועתה

אחרי שהעלתי שיש חילוק בין ישראל לגרים
בזה תבין דלא תקשי לך תרי קראי אהרני שהרי
קרא אשר יעשה אותם האדם וחי בהם מיני

ישוה תרי
קראי דפירי
קדרי פ"א
אשר יעשה
אותם האדם
וחי בהם וע'
א' או' ככל
כפ"ך אף הם
כוט"ל כפ"ך

ולפי'ן וחי בהם ולא שימות ואין צריך למסור נפשו בשביל שום
מזה שבתורה וקרא אהרני כפי' בכל נפש אפילו הוא נטול
נפש נשמת דנר"ך לחסור נפשו וא"כ קשי תרי קראי אהרני
אלא נ"ל דיש חילוק בין ישראל לגרים דישאל שיש להם
אחיה בתורה והוא שמועבר לו עליו כאחד אשר יעשה
אותם האדם וחי בהם ולא שימות אבל גרים שאין להם שום
אחיה בתורה בשום אדם וחי ואין האדם שמועבר לו עליו כאחד
בכל נפש אפילו הוא נטול את נפשו אך לא כולו תלמידי דניא
בגידא לירע דבר זה לחלק אבל ר"ע הוא דע דבר זה וע"כ הוא
מסר נפשו : ועתה תבין תחילת המחלוקת שהזכירנו ר"ע להרבי'ה
והיו פורקין בשו' בתקרא ברוב והוא היה מקבל עליו עול מלכות
שמים א"ל תלמידיו דבינו עד כאן ופירש מהרש"א עד כאן ובי
אפה תחוב למסור נפש שהרי התלמידין היה קשה להן מתקרא
זה אשר יעשה אותן האדם וחי בהן ולא שימות אף שיש עוקרא
בכל נפש אפילו הוא נטול נפשך אך שם פלו ענין בהאי
קרא אשר יעשה אותם האדם וחי בהן כי היו דורשין טוב לכפשה
אבל ר"ע שהוא היה יודע שיש לקיים אף שני הזקראות האלו
ולחלק בין ישראל לגרים וכו' לכו כל ימי הימי' מנאמר על
מקור זה בכל נפש אפילו הוא נטול נפשך ר"ל שהי' מתירא
מדבר זה שהאי קרא דווקא בכל נפשך הוא יבטל א"ל מן התורה
ואין מי שיקיים אותו ואף אם בא לדי' חיה דבר הוא יהיה דורש
עובד לנפשו ויחזיר בלא כבוד קרא אהרני אשר יעשה אותם
האדם וחי בהם ולא שימות והא' ראי' שאית אתי שהרי אף לי
אתם אומרים בן רבינו עד כאן ובי מחויב אתה למסור נפשך
ומוצ' דבריכם כיכר שאיתם אף שדעתם גם מחיי קרא בכל
נפשך אתם רונים שאף אפי' יתויק האי קרא אשר יעשה שהרי
ע"כ אמרתם בלשון שילול רבינו עד כאן ובי מחויב אתה
ולמה לא אמרתם לי למה כתיב אשר יעשה אלא שאיתם ידעתם
שיש עוד קרא בכל נפשך וע"כ אמרתם בלשון שילול ובי מחויב
אתה ר"ל שאין בל' תיוב נגור כיון שיש שני מקראות ויחיי חייב
דמזכרת זהאי קרא וכו' א"כ הוא מוכרח הוא שאיתם לא
ידעתם לתרן שני מקראות האלו דלא תקשו דאלו אתם יודעין
לתרן ומה היא דיש לחלק בין גרים לישראל גרים יכולים
למסור נפשן מפני שאין להם אחוזה וא"כ אף אתם אומרים
לי ובי מחויב אתה שמיטא שאפי' מחויב אלא שאין אתם יודעין
לחלק וע"כ אתם אומרים ובי מחויב אלא י"ל כיון שיש עוד
קרא אשר יעשה וא"כ שאי חייב דפשת להאי קרא בכל
נפשך הרי גם כתיב אשר יעשה וא"כ עדי' הית' מנאמר כל ימי
על מקור זה שאחר אף אם יבוא לדי' ילמוד בן ויבטל האי
קרא בכל נפשך וכו' א' אהרני מתי יבוא לדי' ואקיימה ר"ל
דווקא כשיבוא לדי' דאילו לת"א אחר שהוא מישראל אי אפשר
לקיים בפי קרא שהרי עליו נאמר אשר יעשה וכו' אלא אם יבוא
לשום גר וע"כ אהרני מתי יבוא לדי' שאפי' בן גרים ואפי'
יכול לקיימה ועכשו שכל לדי' ולא אקיימה וא"כ שאף אם אי
לא אקיימה ואך יקיים אותו מסוק בכל נפשך דוק :

ובברי

לישב בקושת שני' הא דאמרנו מ"ה זו תורה וזו
שכרה ולמה לא אמרנו מיד כשרא שיהו סורקין
בשו' במסרקות של ברזל וכו' לישב באוסן זה
משום דעיקר קושת של מ"ה היה על שראו מיתה משוכה כו'
שהיו סורקין בשו' אך מתחילה היו סורקין כוודאי שזה הוא שכר
אבל אחרי ששענו ב"ק שהיה אומר אשריך ר"ע שינא כשתך בא'
ואז יש קשה להם וכו' וזו היא שכר והוא ע"כ דאיתא במסנהדרין
ואכתב לרעך כיוון ברור לו מיתה ופה ואף שזה כאחד לכ"ד של
מטה אך כל מה שזכר לנו הק"כ הוא תקיים תחלה והוא כלמד
שהאי קרא ושאר את משמש ה' ואיתא בירושלמי את משמרת
ש' אף הק"כ שזכרה לקיים מה שהזכרנו לנו אדאשכחן שה'

קיים עמדת וכן וכיוצא חולים וכו' והוא שאף מ"ה באו בטענה
זו לאמר זו תורה וזו שכרה ר"ל זו תורה שיהי גם זה הוא דין
תורה לברור לו מיתה ופה וא"כ ע"כ אף אתה מחויב לקיימה
אך קודם ששענו ב"ק לא היו יכולים לבוא בטענה זו כי היו
יראי שהיו מסופקים בדבר א' וכן הוא דאין דווקא לאותו עונש
אך אחרי ששענו ב"ק שאמר אשריך ר"ע שינא כשתך בא' ואז
כתחוקו מ"ה בטענתם וכחו ואמר זו תורה וזו שכרה : והוא
ע"כ דאיתא במסרשים אשריך ר"ע שינא כשתך בא' שהיה ר"ע
במקום א' מפני עשרה קטולאי הם היו עשרת השבטים המגולגלין
ובאותו מעשה דיוסף היו דק תשעה וזרעו לשבייה בהוייהו
דלכויו עשרה וכשכחו לדין אותן עשרה השבטים היה ר"ע במקום
השבייה ונאמתי בשם מהר"ל הפירא על האי קרא וכל מעשר לה'
בקר ונאן אשר יעבור עדת השבט העשירי הוא היה קודם לה'
פירש מהר"ל וכל מעשר הוא ר"ע מה שנת ר"ע בקר ונאן ע"כ
שאפי' להם עדין לא הבעתי אפילו לרועי נאן שהו' העשירי ששיר
תשעה היו מגולגלין ועשבים שהיו תשעה באותו מעשה והוא
ר"ע שהיה העשירי הוא קודם לה' שהיה הוא במקום השבייה שהיה
שם בדירוק וע"כ הוא קודם לה' ע"כ דברי מהר"ל הפירא ואפי'
כעלקט אחר הקוצרים כ"ל עו' להשיך גם סיפא דהאי קרא
דכתיב לא יחליטו וכו' והיה הוא ותמורעו יהיה קודם לה' וי"ל
זהו הוא פירשו במקדים מה דאיתא במסרשים שהקשו על זה
המעשה שארעו לעשרה הרגו מלכות ששכלו מיתות חמורת על
עון יוסף והא' הם לא עשו לאחיבין יוסף כלום כ"ל ויתכבלו
לכזיפתו כתיב אבל טעמל לא שלחו בו יד להמיתו וא"כ על מה
עשה ה' ככה לדקוים הללו ושפירש המסרשים ח"ו ששענו להם
כלום אלא הם נעלמו ונולמת המין להם הק"כ תתתיבן שכן היו
סבורין שהן כשתיבן וכו' ופירש לה' נעשה להן דבר רק הפחד שכל
להן קודם שהחליטין הק"כ בהנולמת וזה הוא עונשן הראוי להם
שכנסו שהשבטים דמיו לעשות ולא פשו אף כהן שחם היו דק
בפחד זה אבל לא הניעו עד שיעדי מות ע"כ במסרשי' : ולפי'
כ"ל זה המסך המסוקי' א' והעשירי הוא קודם לה' זהו ר"ע שגור
העשירי הוא קודם לה' במקום השבייה ואז קשה קוש' המסרשים
ה"ל שהרי אף על השבטים תמי' נדולה הוא שהיו כדויו' במיתת
חזורה כו' והם לא עשו כטעמל כלום מכ"ש על אותו דיוק ר"ע
שהוא אף לא מן השבטים ולמה הוא יחז' כידון ל' א' והיה הוא
ותמורתו ר"ל שאף לשבטים לא נעשה דבר כ"א תמורת כיתנו
תחתיון ואף ר"ע שהוא אף בוחבשה לא חטא כלום שהרי לא היה
באותו כלל של ויתכבלו : ולמה הוא דווקא נכח לעשירי ל' א' הוא
יהיה קדם לה' ר"ל הוא דווקא יכול להיות במקום השבייה קודם
לה' שהוא בן גרים ויכול למסור נפשו כדלעיל אבל לא אחר מת'
של ישראל שאינו יכול למסור נפשו כלל וע"כ הוא דווקא קודם
לה' ולא אחר וק"ל :

ביאר הס' אפי'
הוא ותמורתו
יהי' קדם דקאי
א"ר' שהי'
במקום שבייה

ישוה תוספות
בקיודשין
ובכבודות
בעני' שיעק
המסוכי שפי'
כיון שגניע
לאת האלהיך
תירא עיין
עליו

מסכת אוהל יעקב ברכות יג

של טעם הנקרא ריע לו אבל הק"ה אינו כן שאין לדמות אליו ואינו נקרא ריע ואין שייך לומר ואהבת לרעך וכל זה כדי להראות שהוא טעם בלתי מודע זה שבת ולומר את וכו' לכו' וכתב מיתא שלו ידעו הכל שהוא טעם בלתי מודע דא"כ לא היה להק"ה לרדוף כן וע"כ יפה עשו מ"ה ששקפו ולא אמרו כלום אך אחרי ששמעו שה"ק שאמר ר"ע שיצא כשמתך כח"ל שיצא כשמתך כמתוך א' וא"כ אחרי ששמעו מ"ה דבר זה שהוא במקום השכיבה וא"כ הוא גריד ואח"כ כביכול לשיכיה לו"ה רב"שע וזו עברה וזו עברה ר"ל עכשיו רדיונו שזו עברה וזו עברה למה זה הוא שכרו בעיניו מאונה כזו הלא לרכות שהרי האמת אמת שת"ק נקראים ריעים ואחים להק"ה וא"כ שזו עברה וזו עברה למה זה הוא שכרו בעיניו מאונה כזו הלא כתיב והאבת לרעך כמון וזוהו שהוא היה במקום השכיבה מוכח הוא שהוא ריע למקום וזו עברה ר"ל וזו שכר בעצמו יהיה נסתר הלימד ויב' פרי מילי וכתרי אהדרי במקום א' אלא מיתים ידך ר"ל שכל העונות יהיו על ידך ומכ"ש הוא בעצמו שמתו יצא לידו זה : וזו"ה למה שהק"ה חלקם בחיים וזכה קממו לעיל שהק"ה חזון להם גולמי תחתיהם וכן נשאר בחיים ואין האן מית' כלל ע"כ גם מ"ה אמרו אשרך וכל מקום אשרך קאי אע"ה דוק :

ולפי זה ל"ל לישב גמ' בסנהדרין דאית' גם נס מזה המאמר אך כנסת אחר וז"ל :

תנו רבנן זה ספר תולדות אדם מלמד שהראה לו הק"ה לאדם דור דור ודורשיו וכו' וכיון שהגיע לדורו של ר' עקב שמח בתורתו ונרע עצב במיתתו וא' ולי מזה יקרו ריעך אל ע"כ :

והוא בוודאי ג"כ ולפי הקדמות הקודמת דליעיל הוא נתישב שפיר וזה ימים באורו שהראו לו לאדם דור דור ודורשיו ואז אדם ראה בדורו של שיעון העמסונו שהוא ה' דורש כל אהין וכיוון שהגיע לאת' ה' וכו' פירש ומהם לא לא שהיה ירא לדמות שהו"ל שאף ת"ח אין לדמות לכבוד המקום עד שח"ר ר"ע ולידך את' ה' לרכות ת"ח שמת בתורתו שהרי מכת תורתו של ר"ע נלמוד שת"ח דומין לו ומקראים ריעים להק"ה שהרי ע"כ הוא יביה ת"ח ועל מעלה גדולה כזו ששמעו מתורתו של ר"ע שמת בתורתו ומתעבב במיתתו ר"ל כיון שראה כמה הוא יהיה מיתתו וראה שיהיה מיתתו חשונה בעסקות ברזל והיה קשה לו קושי מ"ה שאמרו זו עברה וזו עברה ונסיג גם לאדם קשה שהרי לפי תורתו שהוא ריבה מיתת ה' הוא נקרא ריע להק"ה וא"כ קשה ואהבת לרעך כדור לו מיתת יפה וזו"ה אדם ולי מקו ריעך אל ר"ל שהרי הוא ריעך אל וא"כ אך רעין אמתו במיתתו זו א"כ שפאמת הוא טעם כזה וזה חטאו שהוא ריבה ת"ח וע"כ זהו עונשו דווקא במיתתו זהו הורש שלבני הק"ה אין שייך לומר ואהבת שאין הוא ריעך ולזה הוא נקטעב במיתתו שהרי מכת מיתתו הוא כסתי ליתודו ופעלת ת"ח יורה טעם וע"כ נתעבב דוק :

ולפי' ל"ל לישב גמ' כדכתיב משה למרומם אמר רב יהודא אמר רב כיוון שעלה משה למרומם מצאו להק"ה שהי' יושב וקושר כתרים לאותיות א"ל רב"שע מי מעבב על ידך א"ל אדם א' יש לי שעתיך להיות בסוף כמה דורות ועקיבא בני יוסף שמו שעתיך לדרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלפזות א"ל רב"שע דרראהו ר"י א"ל חזור לאחורך הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הי' מדבר תשש כוחו כיון שהגיע לדרב א' אמרו לו תלמידי רבי מנין הוא לך א"ל הלכתי למשה מסיני נתישבה דעתו חזר ובה לפני הק"ה א"ל רב"שע (הראתני תורתו הראני שכרו) יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה על ידי א"ל שרונק כך עלה במחשבה לפני א"ל רב"שע הראתני תורתו הראני שכרו א"ל הו' לאחור' חזר מש' לאחוריו ורא' ששוקלין בשרו במסרק ברזל א"ל רב"שע זו תורה זו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני ע"כ וכו' וזה הדברים כפינו ונכרשם על הנלין וז"ל כל זה על דרך דמם הוא לנגיד שלמות השורה ומתעבב של ר"ע ופיר כיפס

באור המאמר בסנהדרין זה ספר תולדות אדם מלמד שהראה לו הק"ה לאדם דור דור ודורשיו וכו' וכיון שהגיע לדורו של ר' עקב שמח בתורתו ונרע עצב במיתתו וא' ולי מזה יקרו ריעך אל ע"כ :

ק"ה ר"ע חז' תיח' ק"ה

לבו התורה כי לא בשמים היא : וז"ל לישב אף בהקדים קצת מהדיקדוקי' כי כוונתו הו' דקאמר שמנאו להק"ה ששוקר כתרי' לאותיות א"ל מי מעבב על ידך ר"ל כתוב מה שנתנה וא"ל הק"ה שאלהם א' עתיד לפמוד אחר כמה דורות והוא ידרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכות ומה השיב לו הק"ה כדאמרי קשה למה לך התנין בשביל שהוא ידרוש באותן התנין לא ייטו תנין והוא ידרוש אם הוא חריף גדול כגוף התורה כמו שאמרי ת"ח והנה קושי' זו לכה כוכל לישב ע"פ מה שהקדמנו לעיל שהגרי' אן להם שום אחיהו ששום אות שבתורה כ"ל בתנין וקוץ' וכו' דאית' ככפבי באר' י"ל ש"כ ר"ע שהיה בן גרים דתנין וקוץ' וכבר ידענו שהגרים אינן בכלל ס"ר של ישראל ולזה יפה השיב לו הק"ה למה שאמר מי מעבב על ידך למה לך התנין כמובן הכל בתורה וא"ל הק"ה אדם א' עתיד לפמוד סוף כמה דורות ר"ל שהוא אדם אדם שאינו בכלל כלל ס"ר של ישראל כי הוא בן גרים ואין לו שום אחיהו ששום אות שבתורה וע"כ אינו קושר תנין שהוא ידרוש בתנין לו"ה לו הק"ה והוא ידרוש על כל קוץ וקוץ תלי תלין ודוק : על כל קוץ אבל לא בשום אות כי אין לו שום אחיהו בן וקוץ' : אך כדי להבין כל המאמר שהוא כולה תפוס מישא' לכוונתו דקאמר משה הראה לי וכו' דאית' ששם בקש לעמוד על תורתו ואית' כאן קושי' למה דווקא על תורתו בקש משה לעמוד ולא ע"פ חכם אחר מכל ת"ח אלא ל"ל ע"פ דאית' במגילת' ששמו ארבי' אבא בר' דר' מייא בר' אבא א' ר' יוחנן מתי דכתיב ועליהם ככל הדברים תלמד שהראה הק"ה למה דקדוקי' תורה דקדוקי' טופרים ומה שטופרים עתידים לחדש ע"כ בנת' וכו' לפת' קצת טעם על זה שהיך נתגלה למשה אפילו מה שת"ח עתידין לחדש ולמה כן אלא מוכי שמשם היה כלול מס"ר ישראל שהיו כולם תלוי' באישונו כמו כל הנשמות שהיו תלויים באדם וע"כ היה אדם נוסף ויבטו מסוף העולם ועד סופו שגם כן פירושו שהי' מיליו גדול עד שהיה מניע בשבילו מה שיכלו כל הנשמות להשיג מסוף העול' ועד סופו והוא מטעם שכל הנשמות כלולות בו ואף משה שכל הנשמות ס"ר מישראל היו כלולות בו וע"כ היה יודע מה שכל א' יודע אף ר"ע שהוא היה בן גרים והוא לא היה בכלל ס"ר של ישראל וא"כ לא היה ר"ע בכלל של משה וע"כ לא נתגלה למשה תורתו של ר"ע ולזה כתי' ל' שלכוכו זו אמרו רז"ל כל יקר דאתה עינו זה ר"ע שאפילו דברים שלא נתגלה למשה נתגלה לר"ע וזו שבת הוא משאר ת"ח אלא ששום שבו' בן גרים ולא היה באישונו של משה וע"כ גם תורתו לא נתגלה לו וע"כ אמרו רז"ל מני ולא קם כתיב בישראל במשה כגבולות לא קם אבל בחכמה קם וזו ר"ע וא"כ שמשם ידע מה שכל הסופרי' עתידים לחדש חזן מתורתו של ר"ע שלא נתגלה לו וע"כ ארבי' שש הראהו לי ר"ל מאחר שאת אמרת שהוא ידרוש תנין וקוץ' ולזה לא ביקר בתורה אלא מפני שהוא בן גרים וא"כ אין הוא בכלל ס"ר של ישראל וא"כ אף שנתגלה לו התורה מכל ס"ר מפני שהן תלויין באותיות אבל תורתו של ר"ע אין נתגלה לו ולכן ביקש אף על תורתו ואמר הראהו לי וקוץ' : וא"ל בק"ה חזור לאחורך ודבר זה צריך פירוש ואית' במהרש"א שפירש חזון לאחורך שתחזור האלף בית לאחורך דרך תש"ק וגם זה אינו מובן וז"ל לתקן קצת דבורו והוא ע"פ דאית' בשבת בהאי גר' דקאמרי גיירי ע"פ שאלמוד תורה שפכת אבל תורה שבע"פ אין אינו רוצה ללידה וכו' עד שאלמוד הילל א"ב ג' ולומר אשך ליה דרך תש"ק א"ל הלא אתמול לא כך אמרת לי וכו' עד שח' לו כשם שבו' אית' עליו קאמרי' כך תורה שבע"פ סמוך עליו דידי בני' מכת שפדן לו ה"פ דרך תש"ק מכת זה קיבל מימנו גם תורה שבע"פ ולכן גם כאן י"ל שמשם כיון שהק"ה יגלה לו תורה שבע"פ וסוף ולימדוהו לכל א"ל הק"ה הלא צריך אית' תחילה ללמוד ה"פ דרך תש"ק וזו אית' תבוא גם לתורה שבע"פ כן ז"ל לפקד דברי מהרש"א ועם כל זה דחוק הוא : אבל אית' דרך אחר הוא כזה ובהקדמ' מה דא' בסגול' בתרא בההוא גברא דהוה בעי אחוי' אית' כחא דהכרי' אתא לקמי' דרב א"ל לא תחוי' ולא תחוי' א"ל מחויבא מחויבא ית' רב כהנא קמי' דרב שטי' לקושי' מילי' וכו' א"ל רב' ששעתא דאיכא יוני דקסי' אשפיכת דמי' תא סק לארעא דישאלך וקטיל ע"ך דלא תקסי' לר' יוחנן שבע שני' וכו' עד דא' ר"ל ל"ל לשיין מר' במתיבתא דלמחר ארי' עלה מבבל אחתסו' כדרא קמי' א' ר"י שמעתתא ולא חקשי' אש' שמעתתא : ולא חקשי' אחתסו' אחורי' שבע דבי' עד דאזנתוס דברי' בתרא א"ל ר"י לר"ל אחרי שא' נעשה שועל ארבי' כהנא יהא רעוא' דהני שבע דרי לקסי' תילף שבע שמי' דא' לי רב קם אכרעי' א"ל

ולזה נראה לומר דא' בת דקידו קהל גריסין אקרי אבל קהל ישראל לא אקרי

טעם שלמריב"ה נתגלה חף מה שתלמיד עתיד לחדש ותורתו של ר"ע לא נתגלה לו

נסכת אוהר יעקב ברכות

א' לי' נסדר מר ברישא א' שמעתתא ומקמי א' שמעתא ומקמי עד דאוקמוהו בדרת קמא ר'י' הוה ית' חסכע בסתריק שליטי לית כוליהו בסתריק עד דיתי' אחרעת וכו' ע"כ בגמ' ומהר"ש דחך עבדו למתוה טעם למה א"ל רב לרב כהנא דלת תקמי לי' טבע שנין וגם למה טבע דרי ועין שם והוא דחוק בעיני וכו' מה הוא טעמו דרב הוה חריף גדול כדא' בעדובין פ"ק א"ר כהני דמחדדו מחבראי דחויי' לר' אחיז מחחורי' ואלימלת חויי' תקמי' הוה מחדדי טעו דכתי' והיו ערך דוחת חת מורד וכו' כנחא דרב הוה חריף והוא ידע גם ברב כהנא שהוא חריף וחסן יבוא ר'י' לירי' כיסופא וכהא דא' בעמנות ובתעבי' והא רמא שמעלמי' הכיסופא דשעי' דרב שיעי' ה' חריף ולא ה' יבוא רבו לתרן לו דהחקה לו וע"כ ביקש יהי רבן שתיכלמי מכיסופא דשעי' וע"כ ל"ל שגם כאן זה ה' טעמו של רב שהוא ידע ברב כהנא שהוא חריף גדול ויבוא ר' יוחנן לירי' כיסופא שהיו חד מיין כי ע"ל להסם עדיף כתיבי מנייהו וע"כ גור עליו שלא יקשי' לי' טבע שנין עבר הכי שנין שלא יעסקו בפולסול ישנח חריפתו דככלא' וע"כ רב כהנא שאופכוהו בדרי קמא ולא חקשי' לי' עד דאזתבוהו בדרי בתרא עד שלא דתא עמי הרב כלל וחף אחוריו לא ראה שהיו כו' אחר כיה טורת והוא ידע שחריפותו תלי ביה שהיו רב שני' רבו א"ל דבר זה הא דמחדדי דחויי' מחחורי' וע"כ הוא א' יתא רעוהו שאותן טבע דרי והא חילף טבע שנין ר"ל אחרי שאני עומד אחר טבע טורת ואין רוחה את הרב אפילו מחוריו וזה יבטל חריפותו כמו טבע שנין ועם כל זה חקשי' ליה וכו' עד דשמיט ר'י' כל טבע בסתריק ויתבי' אחרעת וכו' לירי' כיסופא כן כ"ל לפדס הא דהנחול :

טעם כיון כמעשה דרב כהנא עם ר'י' שב"ק דלת הו' תקשי' לר'י' עד דהו' יתבא לי' בדרי בתרה וכו' הוה וקשי' ליה

ולפי' והג"ל לפרש גם חותנו מאמר שהתלמו בו וזהו שהק"ב א"ל למה שמעתי אדם א' לעמוד אחר פניה דורת שיבא הוא דורס על כל קין וקין תלי תלין של הלכות והוא חריף גדול לז"א טעם רבש"ע הראהו לי לפי ששעה דנה לקבל חריפותו והוא תלי בראיית פני' כי הא דרב וע"כ הוא אחר רבש"ע הראהו לי שגנה לעמוד על חוד חריפותו ולהחזיר ממוה והוא בראיית פני' וע"כ א' הראהו לי וכו' הק"ב חזר לחזור דבר זה וסובל שני פירושי' או ע"כ א"ל הק"ב חזר לחזור שריו לו שר"ע הוא גדול בחריפותו עמו ובאשר הקדמו לא קם ככוח בכוה' לא קם אכל בחכמה קם ומנו ר"ע וכחא דא' בילקוט סוף וברי' כל יקר ראתה עיני דברים שלא תגלה למשה נתגלו לר"ע וא"כ י"ל שלכתי א"ל הק"ב חזר לחזור לפי שהוא ביקש וכו' הראהו לי שגנה לראות פניו ולהיות יושב כדרא קמא וכו' הק"ב שאינו כן דמן הוא ידעו דברים שלא נתגלו לך ואין את יודע להקשות ולפסול שם כלום ואיתבך בדרי בתרא כמו שאירע לרב כהנא אך טרם כהנא באותו ה' יודע להקשות אף שגוריות רבו ה' פלוג ולכן הוא קם בדרי קמא והא יעבידוהו יהי חילף טבע שני חבל אתה אס יעבידון חרי' לר'י' יתבא שהוא ידעו דברים שלא נתגלו לך וא"כ אין לך טעם להגלל חותנו כסופא וע"כ חזר לחזור חתמיהו והו' אס בין תבין מוטב שאומרים לך עלה משאומרים לך רב כן האומן א' או י"ל אפכא שא"כ א"ל חזר לחזור הוא לאו עמוס כיסופא דמשא אלא עמוס כיסופא דר' עקיבא וכו' הא דר' יוחנן שגור רב על רב כהנא שלא תקשי טבע שנין כי סיכא דלת חתי' ר' יוחנן לירי' כיסופא כן הוא כתי' י"ל שאף כהנא הו' עיקר דלת חתי' ר"ע לירי' כסופא ששעה ה' ביקש לעמוד על חריפתו וכן וקשה ולא ידע ר"ע לטרך ויבוא לירי' כסופא ויאמר לו את הוה שחך הולך וכו' והא דלת א"ל ה' הק"ב למשה דלת תקמי' לי' טבע שנין כי הא דרב כהנא י"ל שאני הכא דככל ה' רב למשה חדא שהרי למשה שעלה משה למדון ה' וכו' והו' חשש למר שלא תקשי ליה רב טבע שנין כמו התם דהוה חילופו של טבע שנין אותן טורת אף כחן אחרי שמעו משה דא' ליה חזר לחזור והוא הבין עטעם שהוא עמוס כסופא דר"ע וע"כ גם הוא הלך וישב אחר שמונה טורת כמו רב כהנא וזה הוא כן ומכיון וא"כ ה' טעם רבש"ע ידע דטעם הוא עמוס כסופא אך כוה ה' מסוקא אי עמוס כסופא דר"ע או עמוס כסופא דמשה דמן הוא ידעו דברים שלא נתגלו למשה ויבוא

משה לירי' כסופא וכו' א"ל הלך וישב אחר שמונה טורת ולא ה' יודע מה הוא אומר מיד טעם כוחו של משה ר"ל שנין שמשא דאף שהוא חינו יודע מה ר"ע אומר ולמה כן אלא שכן דברים שלא נתגלו למשה וע"כ הוא אינו יודע מה הוא אומר ואם הבין מה שאמר הק"ב חזר לחזור הוא חמוס כסופא דירי' ולא עמוס כסופא דר"ע וע"כ טעם כוחו עד שכוזו לדבר אחד א"ל תלמידיו רבי מנין הוא לך א"ל כלכס למשה חסויני גתשכס דעתו ר"ל שנין שראה שכיוו שיש דברים שאין אני יודע מה הוא אומר הלא גם יש דברים שאף הוא אינו יודע סודן והא דא' שהוא תולה בו וא"כ י"ל ששני הפירושי' חמת הם שגונו הק"ב ה' לטובת שיהיו וכו' הא דחזרין יהי רבן שלא אכשל ושלח ושלחו חסרי' כי חזר וכו' וא' רבש"ע יש לך חסד כוה ואתם כותן התורה על דיו א"ל שעתן כך עלה במחשכס :

ונר לפרש ע"פ הא דא' בפרק ביצד מעברין בני יהודה שהקפידו על לשונן נתקיימה תורתן בידן בני גלילא שלא הקפידו על לשונן אין נתקיימה תורתן בידן מידו בהקפידה תליא מילתא לא בני יהודה מתוך דקפרי' על לשונן דהוה רייקי לישנא ומתנחי' סימנא מתקיימה בידם בני גלילא דלא מתנחי' סימנא לא מתקיימה בידם רבינא א' בני יהודה דגלי' מסכתא מתקיימה בידם בני גלילא דלא גלי' מסכתא לא מתקיימה בידם וכו' בני גלילאי דלא דייקא לישני מאי דרינא בנן האי גלילאי דא' אמר למאן אמר למאן אמר לי גלילאה שושה עמר למלכש או יאמר לאתבסאה שה לשוחט שאין מרקדקין בין אלוף לעין והוה כמו מאברין או מעברין או אכחו או עכוזו עכ"ל :

א' פיהרש"ל בני יהודה דגלי' מסכתא היינו שנתכונו לטורח כהלכה כדא' ט' חלק דכתיב גבי דוד ירידך ירחונו וישתחו ששחופלו שנתכוונו ללמוד כהלכה ושאלו דלת גלי' מסכתא שלא כה' כהלכה ומשיים שם בטעמא למע דלת ללמוד כהלכה ושאלו לא זכה והטעם הוא דלת חסין חליבי' דהלכתא אז דתתא משכט יהודא אז משכט לוי ודוד דחיי' יהודא חסין חליבי' דהלכתא וכן בני יהודה דתנו חיהודא חסין חליבי' דהלכתא וכוהו נתקיימה בידן שהוא חליבי' דהלכתא : ועתה חזר נא לשני תבא קמא הוא כסופא דייקא כלשני' שבריו אינו מתנחמי' לחסוקי' כתי' גלילאי דמתנחמי' כלשני' בנן חתי' כי האי גלילאי דא' אחר לתאן אחר לתאן א"ל גלילאי שושה עמר שהוא למון נמר ללבוש או אינו שהוא שה לאתבסא שה לחשוט וכו' כנחא ויחך גימנוס לשונו כותן לו מה שאין לבו חסן כן שהוא חסן עמר ללבוש אך יתבא גימנוס לשונו סבורי' שהוא חסן אומר לחשוט ומתנין לו דבר שאין חסן בו וזהו כ"ל פירוש דהאי קרא תאות לבו כפתה לו וחרשת שפתיו כל מע' טלס י"ל חתיני' פאות לבו כפת לו מה שהוא חסן כותן לו כשחרשת שפתיו כל מע' י"ל כשחרשת שפתיו פל מע' שהוא יכול לדבר כדמוהו בלי גימנוס אבל כשחרשת שפתיו כמע' שהוא גימנוס אז תאות לבו לא כותן לו וק"ל אך כנש' דקא ארכרי' תורה והקש' כנש' חרידי' בהקפדה פלי' מילתא קיוס התורה ר"ל מה שפיר הוא נד אחריני' שאינו מביני' לשונו ומתני' לו מה שאין לבו חסן אבל לעבין קיוס תורתו מה בכך שהוא גימנוס עכ"ל הוא יודע אף גימנוס ולא לא יתקיים בידו לז"א אלא דייקא ליסמי' ונתחתי' סימנא ובסימנא תלי' מילתא שמתכ סמימין כתקיימה בידם כל זה הוא סברת ת"ק אבל רבינא שהוא סוף התלמוד הוא א' בני יהוד' גלי' ומקבתא שנתכוונו ללמוד חליבי' דהלכתא ומטעם דחתי' משכט יהודא וכו' וא' בברכות חנה הטייה דברי' כלפי מעלה שח' ותפלל חנה על ה' וכו' משפ' הטייה דברים כלפי מעלה שנאמר ויתפלל משה א"ל אל תקרא א"ל אלא על וכן אפילו בני בני רב שואלין למה לך פולג האי לעשות

סי' כ"ב א"ל

כיצור סמיה כני יהודה דייקי' לישני עורת מתקיימה בידן וכו'

סי' הססוק תאות לבו כפת לו וחרשת שפתיו כל מע' טלס

כיצור סמיה כני יהודה דייקי' לישני עורת מתקיימה בידן וכו'

מסכת אהרן יעקב ברכות יד

לדעת ר' יוחנן ארבעה עשרה ימים... מה שכתבתי שם וכו' אורח דברי ר' יוחנן... לשוב לא היה יכול לומר ע"י שהיה מאונותיה ח"ע היינו שמתקום ע"י היה אומר אל"ף וע"כ אמר שם אל תקרא אל ה' אלה על ר"ל ח"ע שהיה כתיב ב"ה ולא בע"י משום שהיה היה אומר במקום ע"י א' וע"י שם כנח"ל ששם לא היה יכול לדייק בלשמו וכו' אמרין מי שהיה מדקדק בלשמו תורתו נתקיימה בידו אך לשי קושי הנמרח מרי בקדשיו תליא מילתא ולא בסמימי וכו' מה שעשה הק"ב תנין לאותיו הוא ג"כ סימני בדעתו שהיה קני' בסמימי שהיה הכני לך ציונו וכו' ועתה תנין מה שאמר משה רב"ע ש' לך אדם כזה ואתה גותן תורה על ידי וכהקדושה דאיתא בלוקט חיות בהאי קרא שקמי וכו' אילו מי ישראל שומעין תורה מפי הק"ב לא היו שוכחין אבל טעו ששעמו משה סבו ב"ר עובד כקדושתו עובד וא"כ גריכין אנו לשמו' כל הטענות לשכחה והיה אפשר לומר שיהיה סימני וכו' עשה ר' יוחנן לאותיות א' לאלו כל אדם וכו' להבין סודות התנין כ"ל ר"ע שהוא בן גרים ואחיותו ושרשו משם ע"כ הוא דרש תנין וקיימן כדלעיל וכו' אחר משה אחר מראה שהוא יושב אחר משה שורת ולא היה יודע מה הוא אומר וסבין שאין לו אחיה בענין ול"א רב"ע יש לך אדם כזה שהיה יודע סודות התנין והן סימני לתורה ואתה גותן תורה על ידי ר"ל שהיה על ידי ויכול לבוא לידו שיהיה ויכוון שיש לך אדם כזה שיכול לעשות בעצמו לשכחה ע"י התנין שהוא יודע לדרוש תן על ידו וע"כ אחר משה ואתה גותן התורה על גבי שנותן קאי אהורה שכתב"ע מה הוא החילוק בין נתן לנותן שנותן משם עדינותו בכל יום שהיה מתעורר בכל יום והחילוק מלאתו במשרשי וכו' ע' שהוא גר אחיותו בתורה שבעל פה וק"ל כנח"ל ששם בא באותו טעם שהיה שהוא כבוד פה ואינו מדויק בלשנו' ושני שהוא אינו בקי בסודות התנין ול"א לו ק"ב שנתן כך עלה במחשבה ר"ל על מה שאת אומר שאת אינו יכול למדוק בלשנו' חזו קאי אהורה שבע"ד אילו תורה שכתב הכי היא כתובה אך תורה שבעל פה יש לרשמי מי שהיה שומע מההגיונים ויחסי היה סבר שהוא ילמוד תורה שבע"פ ומה ששעמו מוכי איש מי איש זהו הלכה למשה מסיני והאותו אינו כן שהרי הקדמוני מה דאית' בענינה ועליהם ככל הדברים שאמרו דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים מה שעתיד ל"א לחדש היה משם יודע וכתבתי חזו טעם עסקתי למה באות משם ידע אלא משום שכל הכשונות היו כלולות בו כדאיתא ביבשה תורה פרשת יתרו שהמדין שם שהשפעת הכהנים היה משם שהשפיע עליהן כסוי וא"כ גילה כל אחד ואחד בדורו מה שקיבל וכו' לא שייך גימטום מה היה דק במחשבה מה שקיבלו כסוי וא"כ התלמידים יהי' תפסה בכל דור ודור וכו' דאית' ב"ש משם ספיר קא אמרת שכל ת"ח הוא משם בעצמו וזהו א"ן צריך ראי' שכל אדם יודע מחשבות עצמו וא"כ משם שהוא היה כלול מן ר' נשמות שהן כל כלל ישראל וא' שאומן השמות קבלו כהר סיני כל התורה דקדוקים היה משם יודע הכל אף כלי שום שירט שפתינו כי הכל הוא היה אכלו במחשבה א' את א' אחר מיד גימט' כל א' השנה לפי ערכו ול"א לו ק"ב מה שאת אומר שאין את מדויק בלשנו' וא"כ אין התורה מתקיימת על ידך שתוק דייק' א"ן את כרי' לומר בעל פה לשום תלמיד אלא כך עלה במחשבה ר"ל מה שכן שתודים לחדש מנח' הן יודע' כך עלה במחשבה הן יודעין ממה שעלם אז במחשבה שאז היו כולם במחשבה א' וק"ל :

דאיתא בהאי מיתרא א"י רבי האי דמחזקו מחזקאי דמזוית לרבי מאיר מחזקו ואילו חזיתו לר' מאיר כספיו הנה מחזקי טע' וכו' א"ל בשתי חלוקת אילו דמחזקו משפט דמחזקו עמי אחרי' ל' על שם מי שהוא רואה בספיו הוא נתחדד ממנו וזהו מוכיח וע"כ זה היה נקרא ר' יהודה ומאיר משמע שהוא מאיר לחכמים אבל כל מהם יהיו בעצמן מאיר והוא ע"כ שהרי לא יכלו לעמוד על סוף דעתו וע"כ זה הוא נקרא מאיר שהוא בעצמו מאיר אבל לא מוכיח עמי אחרי' שהרי אין יכולים לעמוד על סוף דעתו : ולפי' ל"ל שזהו הוא שאמר משה אחרי ששמע מפינו של הק"ב שהיה הוא היה דורש על כל קוץ וקוץ עלי תלין והוא חריף גדול בייקם הוא הראהו לי כדלעיל וכו' מאיר שישב אחר שמונה שעות לח היה יודע מה הוא אומר ר"ל כההיא דר' מאיר שאי אפשר היה לעמוד על סוף דעתו שהיה אומר על טמא טמא וזרחה לו פני' וכו' ע"כ כשחזר וביקש שיכתב התורה על ידו יוכח חריפותו הגדול לז"א לו הק"ב למשה שתוק ר"ל וס' לך לשתוק ולא לומר דבר זה ר"ל מנח חזוה טענה אתה בא שיכתב תורה על ידו אלא משום שהוא חריף עד שאתה אינו יכול לעמוד על סוף דעתו שהיה אתה אינו יודע מה הוא אומר וא"כ הדין אפשר ליתן התורה ע"י הלא גם רבי מאיר הוא שלא היה בדורו כמותו ולא קנינו הלכה כמותו שלא יכלו לעמוד על סוף דעתו וא"כ אתה שאין את יודע מה הוא אומר ואם את אין יכול לעמוד על סוף דעתו איך הוא שיכול לעמוד על סוף דעתו וא"כ אי אפשר לקבוע הלכ' כמותו והוא שאי אפשר להיותו נתינת התורה דלא כהלכתא ומה שאני משנה איתו הוא שיכול להלפלפול הוא דרך שלקא אדעתך אז הוה אמינא אז חס ר"ל שהכל הוא עד לא אחינא לאית' לז"א לו הק"ב כך עלה במחשבה שהוא תורתו דרך ה"א חזו דרך ס"ד ולא לקבוע הלכה וא"כ מה שאמרת שאתה מוגינס בלשני' והוא דייק בלשני' וגם ידע סוד התנין וזהו אמת סיומא ועוד אמרין בנמרח בני יהודא דדייקי לישני ואחרי' סיומא תורה מתקיימת בידן בני האמת כן אלא כרבינא בנמרח דקאמר בני יהודא דגלי מסכתא ופירשו שלומדים אליבא דהלכתא והטעם הוא דאית' מיהודא אז מושבט לוי וא"כ מהס' ותורתו אמת שהיא אליבא דהלכתא וע"כ אי אפשר ליתן התורה ע"י ר"ע כ"א על ידך שלך יתן אחתי' התורה וק"ל ול"א משה רב"ע הראיתי תורתו הראיתי שכר ר"ל אחרי שכדעתני שאין תורתו אליבא דהלכתא וא"כ אין זה כ"א דרוש וקבל שכר וכדאי' ב"ב חס"ל עסק קדושתו אינו אלא הלכתא לישחא ואינו אלא דרוש וקבל שכר וע"כ הראיתי נש שכר ח"ל ק"ב חזר לאחור ר"ל שמשם היה רוצה לידע מתן שכרן של מצות כדאיתא בגמרא הודיעני נח דרכך ושכר כזה שאין תורתו אליבא דהלכתא ל"ל שהוא דבר קט' מאד וא"ל ק"ב חזר לאחור והוא ע"כ דאיתא בלוקט סוף עקב לא יחזר לשלם לשוכאיו אין ניתנין לו משא' כהדס שצריך לחזור משאו מאחוריו שהוא משאו גדול אלא ניתנין לו משאו שאדם יכול ליטלו לפניו שהוא דבר מועט וע"כ א"ה ק"ב לא כשאת' שכר כיוון שהוא לא אליבא דהלכתא שכרו מועט הוא אלא חזר לאחור שניתנין לו משאו שהוא נוטל מלחמיו שהוא רב טוב ולמה כן שהרי אורח חיים סן תפלת : וכיוון שחזר משה לאחוריו ראה ששוקלין בשבו בתקולן אחר רב"ע וזו תורה וזו שכרה ח"ל ק"ב שתוק כך עלה במחשבה וא"ף כאן קשה מה דקאמר ליה ק"ב שתוק כך עלה במחשבה וכלא ככריות במעשה דרבי עקיבא שהיו שוקלין אותנו במסרק כזול הוא מלאכי השדת ואתרו רבובו של עולם זו תורה וזו שכרה ואמר ליה ק"ב חלקם חלקם באיים ופירשו הפירשים שלא נעשה עמהם דבר כי חס חלקם באיים וגולמים ניתנו תחתיהן ולמה כאן לגבי משה לא אחר לו ק"ב כן אלא ח"ל שתוק כך עלה במחשבה וזולת הקושיא שאמר זו תורה וזו שכרה אף שכבר כתבתי במסכת ברכות ביאור לזה שאמריו מלאכי השדת זו תורה וזו שכרה אבל כאן ל"ל קצת באופן אחר דעם גבי מלאכי השדת הונחתי ומכח ששעמו הבה קול שאמר אשירי רבי עקיבא וכו' אבל כאן ל"ל יוכח שרבי עקיבא דרש התנין והוא כן גרים מכת זה היה קשה למשה זו תורה וזו שכרה ר"ל זו תורה שהיא התנין ואם כן קשה זו שכרה והוא ע"כ דאית' בקשר כונת האר"י דף ס"ב ע"ב מה הלשון בסור

ביאור הנמר שביקש משה שניתן תורה ע"י ר' עקיבא והשיב הק"ב שתוק וכו' עיין עליו והוא כפתור ופחד

ט"ע מ"ט כו"ל ח"ת אל ה' אלה על ה'

מאיר הנמר בעורבין ארז' ל' ל' ר"ת שמו אלה בני הנדאי שמו

א' ב"ל לישב באופן אחר והוא ע"כ דאית' בערבין ע"כ אחר רבי אחא ברבי חנינא גלוי ודוע לבני מי שאת' והיה העולם שאין א' דורו של רבי מאיר כמותו ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו מפני שלא עמדו חביריו על סוף דעתו שהיה אומר על טמא טמא ומראה פני' תבילת ר' מאיר שמו אלא ר' יהודה שמו ולמה נקרא ר' מאיר שהיה מאיר עמי חכמי' בהלכה ולא ר' יהודה שמו אלא ר' כסאי שמו ואחרי' ל' ר' אלעזר בן ערך שמו ולמה נקרא שמו רבי כסאי אלא שהיה מוכרי עיני חכמים בהלכה ולא כשעמו שום א' מהאשרשים למרש החילק בין מוכרי לעאיר וכו' שהוא ע"כ

מסכת אורח יעקב ברכות

בסוד ר"ג שיהא נשמתו בא' טבא על צד השכינה שר"ג דכן גרים
 וחסידים הם וצריך שיעדע שמשותף הגרים בשכינה הם תלויים
 ואינו עובדים שם והוא אשרין ר"ג שיבא כמשתך בא' או יאמר
 עירש אחר כי עקיבא הם אבותיו יעקב ויעקב חטא ביוסף
 ששלחו בלא לוי' שהיה דרוק סוד בלא לוי' וכזה עשה עון היחוד
 ולכן יבא נשמתו בא' שהיה תיקון יחוד עב"ל ופ"א יש בלא שני
 דיעות הא' שר"ג הוא יעקב וחטא ביוסף והוא עונש הראוי
 לו או ר"ל שהוא בן גרים וגרים דבוקי' בשכינה וע"כ יבא נשמתו
 בא' כמקום יחוד והכ"מ משני דיעו' חילו דאם נאמר שהוא יעקב
 וחטא בסוד לוי' וראוי הוא לעונש זה אך אז קשה לתם לוי'
 להק"ט מה הגון וכשאמר משם מי מעבכ על דך ומאי חית לך
 למימר שעתיד להם אחד לעמוד ועקיבא בן יוסף שמו ושמו
 ערש התגין תיבא הוא לרעת שם"ל שהוא בן גרים ואין לו
 אחיה בסו' אות שבתורה כ"א בתגין אכלהם הוא יעקב שהוא
 ישראל ויש לו אחיות באותיות התורה ח"כ למה לך התגין ואם
 נאמר שהוא בן גרים ואז צריך התגין ופ"א שהוא ב"ג ואין בלא
 שום חטא בעולם ואין הוא ראוי לאותו מיתה החמורה ואף
 שגא שהוא בתקום שכינה עב"ל אינו ראוי להיות משוכה ואדרבה
 כיוון שהוא בתקום השכינה הוא ריע להק"ט וכתבתי ואהבתי
 לרישך כבוד וא"כ ממה נפשך קשה חזא ולו"א משה כיון שראה
 ששוקלן כשרו וכבר שיע מק"ט שהיה יודע תגין לו"א
 דב"שע וזו טורה ר"ל כיון שזו טורה שהוא דורש תגין
 וא"ז סברה דהרי קשה ממה נפשך או אמתין למה לך או אמתיה
 חמורה שלו קשה ודוק ככונן הוא :

ולוח

אמר לו הק"ט מה שפוק כך עלה במחשבה
 לפני ואף שהיה לו להשיב כמו שהשיב למ"ה חלקם
 בחיים שהרי לא נעשה לכן דבר כ"א גולמת היו תחתיהן והם
 בחיי חיות ופ"ל לישב דבר זה חף כלי שום הקדמה רק שצריך
 אלה לידע החילוק בין עשה למ"ה דמשה היה כשעלה לנורא
 לקבל התורה והראה לו הק"ט מה שעתיד להיות אחר כמה
 מדות ויהיו עשרה סדני מלכות וחד נפסון הוא ר"ע אבל
 מעשה דמ"ה היה באותו עשה שדנו את ר"ע ותבירו ועשה בין
 תבין חשבון למה לא אמר הק"ט כיון שאמר למ"ה שהרי ידעת
 קושי' המפסדים ופירושים שהכתיב לעיל שהקשו למה סבלו
 צדיקים חילו חיות חמורות כזו והלא הם לא עשו כשעלה ולא
 כלום כ"א ויתקבלו להחיותו כתיב אבל באמת לא חיותו אותו
 הגדול שהיו סבורים שיעשו להם עונשם חילו ולא היו יודעים
 דעת הק"ט שהוא יתן גולמת תחתיהן וחילו היו יודעין גם
 תחתיהם שהיו גולמת תחתיהן אז גם שום פחד ומורא לא
 יעלה על דאדם וידין הוא עונשם של ויתקבלו ע"כ היה צריך
 דבר זה להיות דווקא בסוד עד שיקבלו הפחד ואז צריך מורה
 נחלץ ולזה נאמר משה רב"שע וזו טורה וזו סברה שהיה קשה
 לו חמה נפשך וא"ל הק"ט שפוק ר"ל חף שיש לי תירץ על
 מיתה זו אך סבלתי אפשר עתה לגלות שאם אני אגלה עתה
 שום פחד לא יהיה להם ואין יקבלו עונשם של ויתקבלו ולו"א
 כך עלה במחשבה ר"ל שהרי מנשו הוא רק שחטאו במחשבה
 של ויתקבלו וא"כ גם הם צריכין לקבל עונשם כזה ואף שאני
 אמרתי לך תירוצי שהרי אמרתי לך כך עלה במחשבה אך שתוק
 שלך אני מגלה ולא לאחרים וזהו לגבי משה שהרי עליית משה
 היה זמן רב קודם מעשה עשרה סדני מלכות אבל גבי מ"ה
 שאני שאז היה המעשה ולאחר גמר כל העבינו' שהרי חף לאחד
 זו טורה וזו סברה ואז כבר קבלו עונשם הפחד עד שלא ניתנו
 הנולמת תחתיהן ואז בעירוש הגד להם הק"ט חלקם בחיים
 ולא נעשה להם רק הפחד שהיה להם עד שפאו גולמים
 תחתיהן וק"ל :

ובאופן

אחר ל"ל לישב מה דאמר משה הראהו לי ולמה
 גם יבא אחר שמונה שורת דווקא לא פסות ולא
 יותר ולמה לא ידע מה הוא אומר אך נקדו' מה דאיתא בוהר
 אהא דאמר רז"ל בשלשה דברים נתקשה משה עד שהראה לו
 אומר

הק"ט מה באצבע וזהו פירושו שם בוהר באריות אך אפי סק"ט
 פוכן דברים אמתין לך שהרי עשר ספירות הן ונ"ה הראשונה קן
 בתכלית העלמה וחלו הן כתי' חכ"מ בי"ה וכן בינה והלאה
 התחלת העליות שזהו התחלת הסבין ועשר אצבעות ידיו
 כן גוד הספירות ומשתחשבו מ"טה למעלה היינו מאצבע הקטן
 שהוא ורת וסמוך לו שהוא קמינה ובשלישי שהוא אונה והרביעי
 הוא אצבע לו"א שלשה דברים נתקשה ומשה ר"ל בנ"ג הראשונות
 שהן בתכלית העלמה שהקשה לתמה ולא ידע כלום עד שהראהו
 הק"ט בהצבע שהאצבע הוא גוד הספירה ה' כשתחשבו
 האצבעות מיטה למעלה מהם הוא התחלת העליות אבל
 בג' הראשונות נתקשה משה בן הוא בוהר : ואית' בספר הנוגד
 דף ק"ט ולא קם נכחא טור כמשה נכחא לא קם אבל חכם קם
 ומי ר"ע דנכחא בתגלי' וחכם נכחא בנ"ג ע"כ שם נכחא שר"ע
 שהי' כמעלת החכמה שהיה שרשו מאותו ספירה חכמה כי על כן
 נקראו חכמים על שם שרשם : והוא נמי משמעותי ליקוט בוהר
 דאמר כלי קר ראתה עינו זה עינו של רע"ק ראתה עינו זה
 שלח ראתה עינו של משה בן הוא שם ופ"ל שגם שם זהו משמעות
 שראתה עינו של ר"ע יותר ועינו של משה שהרי עין משה לא ראה
 כ"א מבר"ה ואילך שהוא ופסירה הן נ"ה ופ"ל חבל בג' הראשונות
 נתקשה אבל ר"ע שהיה שרשו מחכמה שהוא טפיר שמי' וא"כ הוא
 ראה יותר : ופ"ל עוד לתת טעם שזכו שפסיים כענין דר"ע
 ופ"ל צריך שיעדע שמשותף הגרים בשכינה הם תלויים ואינו עובדי'
 משם נראה שגם בן לברר זה הוא מתכוון שהרי ר"ע שרשו הוא
 בחכמה שהיא דבוקה בכפר וזה ממש שרשו שהוא דבוק בשכינה כן ל"ל
 וכונן הוא : ועמ"פ שבין למה ישב משה אחר שמונה שורת
 שהרי אס תחשוב הספירות מיטה למעלה הוה ב"ה ספירה שמיני'
 ולו"א שהלך משה וישב אחר שמונה שורת ר"ל עד אחר הכי"ס
 שהוא חכמה ששם שרשו של ר"ע ולא היה יודע מה הוא אומר
 שהרי חכמה היא מאותן שלשה דברים שנתקשה בהן עד שנתקשה
 של עשה ע"כ נקרא טורה תשי' שאם לווד' אדם ואינו מתין
 אז תשש כוחו וע"כ חור משה ואמר רב"שע יש לך אדם כזה ואתה
 כותב טורה על ידי ואל' הק"ט שתוק והוא ע"פ דאיתא במסכת
 שבוטות של הגאון שהו' שיע' בך ק"ג ע"ג ופ"ל כבר אמרו
 עני משה בפני חמה ואם תאמר מה מעליותא הלא עקיבו יש
 אדם היה מכהה נגלה חמה וכ"ש סניו ויתרין שם ופ"ל דע כי יש
 חילוק בין נגלה חמה לחמה עניוה ופני משה כפני חמה רעו על
 שרשם להעלה שהוא גבוה על גבוה שהוא פוד תפארת ודע כי
 לפסו דיהטא יש קושי' גדולה ישראל מוכין ללכנס ואותיות לחמה
 והלא מעלת חמה גדולה מלכנס ואיתא בוהר שהענין אומות
 מוני' לחמה בעת סיבוכה כמו שבאמר הוה"ל אל דרום
 וסוכב אל צפון וכו' אבל מעלת החמה בעמידה זהו מעלה גדולה
 לישראל כמו שאמר יהושע עשה נבבעון דום ונראה דעל זה רעו
 כשגילה הק"ט ששכחות שאר הנביאים בחלום אדבר בו לא כן
 משה עבדי פה אל פה אדבר בו עינש' פה אל פה דברתי אליו
 ואתה פה עמוד עידי הנה זה יהיה רעו גדול למשה מאחר
 שנכוחות ביום ומתין הם פני חמה ואיהו חכמה שלא תאמר הלא
 סאמות גם הם מוכין לחמה שהיה שרשם לו"א ואתה פה עמוד
 עידי פ"ל שזה בחיבת חמה בהלכות ואתה בחיבת העמידה ולא
 לגדולה וכו' הוא בספרו של הגאון שהו' דר' ישע' ולפי דבריו
 ל"ל גם כן לישב מה שכתבנו ותקורם ל"ל למרש שלוח רעו דר"ל
 לא קם נכחא בישראל בישראל לא קם אבל באומות קם
 וכו' ולמה באמת כן אלא ל"ל שהרי ישראל הם מוכין ללכנס שום
 שרשם אך משה בלחודוהי הוא חמה שנאמר פני משה פני חמה
 ומי יהושע פני לבנה והלבנה אין לה אור עדיה כלום כ"א
 מהחמה ולזה נראה לי שום רעו גדול בתורה ויהושע תלא רוח ה'
 כי משה פתך ידיו עליו ר"ל יהושע פני לבנה ואין לו אור כ"א
 מהחמה זה משה וע"כ כל נכחא ישראל יניקתם דווקא ממה וזהו
 שאמר לא קם נכחא בישראל למרש כמשה בישראל לא קם מפני שכל
 ישראל הן כגלגל בסוד לבנה והם יונקין ממה וע"כ אי
 אפשר להיות כמשה עניוה אבל באומות קם ר"ל שהרי באומות
 ששם שרשם תחתיה והם לא צריכין לניקת משה וע"כ באומות
 קם וק"ל ועתה תבין מה שאמר משה כשראה שר"ע דורש
 תגין חכא שהוא בן גרים ושרשו מחמה כמו שארי אומות
 העולם ונדול כמעלת חמה פ"ל ששם לא היה יודע מה הוא

ביאור על
 פקושי' הק"ט
 השיב למשה
 כששאלו לו
 על ר"ע או
 טורה וזו סבר'
 השיב הכ"ס
 כך עלה לפני
 במחשבה
 ובאמר שאלו
 ה"ה או
 השאלה השיב
 להם חלקם
 בחיים

משה רב
 פ"א יעקב
 בספרי
 דר' עמו
 ע"ע
 חמה כה"ל
 ועשלת
 רכ"ע
 מעלה ית
 מעלת ר'
 ישוב קושי'
 גדולה לה
 ישראל מני'
 ללכנס ואל'
 לחמה והלא
 מעלת חמה
 גדולה מן
 הלבנה
 מאי דעל
 א"א דק
 גרים אין
 קהל או
 כגלגל מר
 וחזו ישר
 בערב

מסכת אהרן יעקב שבת מו

אומת העולם וגדול כוונת חכמה עד שגשה לא הי' יודע מה
הוא אומר וע"כ פה משה ואהרן רבש"ע יש לך אדם כזה ואהרן
נותן התורה על ידי ר"ל שעל עניוה"י יש לך אדם כזה
שהוא כמוני שנטעם שאני מעמלת החמה חף הוא שהוא כ"ג
והוא מעמלת החמה ואהרן נותן תורה על ידי שהרי אני אינו
מכין מה שהוא אומר חן על ידו ול"א לו הק"כ להטעם טועם
אפה בדבר זה שהרי לפי כבודתך יהי' קשה ח"כ מעמלת חמות
גדולה מעמלת ישראל ח"ו אלא ח"כ שיש חילוק בין גבל חמה
בין חמה בעמידה ר"ל בשתיקות כמו שא"י הוטעם שיש כבוד
דום וכתיב ויעמוד השמש שירושם של ויעמוד היא דום ואו
בשתיקות הוא מעמלת לו"א הק"כ להטעם שתיק ר"ל הלא
בשתיקה הוא מעמלת שמת מעמלת חמה בשתיקה מה שא"כ
ר"ע חף שהוא כ"ג והוא מעמלת חמה רק כביבוכה ולא
בעמידה וק"ל ועיין בביאורו למכתב כבודת ונס קמנא
כפת מה שנתחדש לי כהאי קרא ואהרן מה שמווד עמדי
בלין בעו"ה מאמר דר"ע ב"ל"א ובי לא"א :

ישב מה
שחז"ל על
כל פתורה
יעבור ואל
יעבור חז"ל
ש"ד ונ"ע

מישראל שיש לו אחיוה באות שבתורה אבל אם אין לו
אחיוה או אין שייך לומר שיהא האות גרחה מספיק ולזה
בע"ז שהוא כבוד בכל התורה כולה ואין שייך לומר שיהא
האות גרחה ומכיון שהרי אם היא יעבור ע"ו אין לו שום
אחיוה וע"כ יתבר ואל יעבור וכן ש"ד נדרין חכמים כלשון
נחות שאמרתי מאי חוית דדך סומק טפי ר"ל חף שתקטה
לך שהרי לא תרנח היא תנזה א' מן התורה כמו שאמרתי חנות
מיחא שהטעם שלי ידחה המנוה הכתובה בתורה לא תרנח
ולזה רמזו חכמים בנחות לשון וא' מאי חוית וכו' ר"ל תיבח
המנוה הכתובה בתורה לא תרנח יכול אתה לדמות שמינוה
היא משועבדת להטעם חף מאי חוית דדך סומק טפי שהרי
גם חכך הוא יש לו נטעם וא"כ חף להטעם שכל ידחה נטעם
אחרת חף עדין ו"ל שיש גם כנשמות חילוק שיש אחיה נטעם
שהיא נשמות מנחות עשה ויש נטעם אחרת שהיא נשמות
מנחות לא תעשה וא"כ חותכה נטעם מנחות עשה ידחה אותה
נטעם הנשמות מנחות לא תעשה כדון עשה הדומה לא תעשה
אך חף יגיד לנו זאת מחיה מנוה נשמות נאחות ולזה רמזו
חכמים בלשונם מאי חוית דדך סומק טפי מדמי דחכך ר"ל
מייגיד לך שאת מנחות עשה ודילמא חכך הוא מנחות עשה
וכוא כומק טפי וק"ל וגם בנ"ג גרחה הנשמה שהיא ראו לקול
ואינו כולד וק"ל :

ועתה פקח עיניך וראה מה גדולה מהדרוש ה"ל כי טוב
הוא להבין ולהשכיל ללמוד וללמד ולפקוח עיני העברי'
מדא ו"ל הא דא' כנח בקידושין לחד מד' מפני מה גרים קשים
לישראל כספחת ח"א מפני שאין בקיאים במצות ישראל כענין
עליהן מטעם ערכו וח"א הרבה הן מדקדקין יותר מישראל
וכוונת ק"כ מזכיר עובדיהן של ישראל והוא ע"ש כי באש
להזכיר עובי נבי אשה אלתנה הנרשתי וכו' לפרש פתאי
סלינו ו"ל דפליגי בהא חזי יש להם אחיה בתורה עשה
באותיותיהם או לא שאין להם אחיה כ"א בתנן : נמצא דלמאן
דמ"ל שיש להם אחיו באותיות התורה הם בני כללן של ישראל
ואף הם דין ח' להם בישראל וחס ישראל אינו מחויה למסור
נשמו שבביל אינו מנוה ואו חף הגר אינו מחויב למסור נשמו
והוא דמ"ל דקשין הם כעמט מטעם ערכות וגם הוא דמ"ל שאין
בקיאים במצות כי מסתבר הוא להיות שגר אינו בקי בישראל
ושאין דמ"ל שאין להם אחיה באותיות התורה כ"א בתנן וע"כ
הם מחויבין למסור נשמו על כל המצות שבתורה ואו אין
הגרים בכללן של ישראל ואין ישראל כענין עליהן שבביל
ערכות שהרי הם אין בכלל ישראל וא"כ קשה ליה מאי כספחת
לוה הוא אומר שכן הרבה מדקדקין יותר מישראל ואף שהוא
נגד הסכרה לומר שהרי יהי' יוצר מדקדק מישראל ע"ש הרי
הוא שחומר שהגר מחויב למסור נשמו על כל מצוה מה שא"כ
ישראל ולכן הוא מדקדק יותר מישראל ואו ק"כ מזכיר
עובדות ישראל והיו פלוגתי וק"ל :

אמר אני בני החומר ומכ"ש מה ששמעתי שנבחר רבא ולא אדבר
ליאת שמו ישוב על גמרא תמוה כמסכת ע"ו ו"ל מפני מה אמרו
בבבית בית אונקיותיהם לומר אחר כי טובי' דודך מין
פירוש רש"י לא רנה לגלות טעמו של דבר כדמפרש בגמרא שיש
טוי פירושים על פסוק זה כי טוב דודך מין ח"ס שאמרנו כנסת
ישראל על קדבר ואידך פירוש שאמר הק"כ על תלמודי
חכמים עשאו סיוב לתורה שחכ"ב לפני הק"כ יתבר מנחות
כי חידו דברי סופרים יותר מנוכה של תורה ואיתא שכל מה
שאמרנו חכמים לא נילו טעמא של דבר עד ר"ב חודש שמת
יהי' אחיה תלמיד שלא יסבור הטעם הזה ויורה היתר בדבר
זה לכן לא נילו עד ר"ב חודש וכיוון דדשדש וגם כאן איבא
נפקותא גדולה אי אימא זה הטעם שאמר הק"כ על ישראל
ר"ל על ת"ח שחכ"ב לפני הק"כ יותר מדברי תורה וא"כ
חידו דברי סופרי' ואי' זה סכרה שחידו ד"ס גנו ח"כ אין
לחוש שמת יפקק אחיה תלמיד כי חידו ד"ס מאד וא"כ
ר"בן שלרש"י קשה מאי השיאו לו ד"ל לכן פ' רש"י שלא רנו
לגלות ר"ל שזה הוא הפירוש שישראל אמרו על הק"כ כי טוב
דודך מין ולא חידו ד"ס ולכן לא רנו לגלות וק"ל וזה הוא
בגמ' שם ישמעאל אחי שאף אתה קורא ר"ל מלא לך הא
דלמא הק"כ אמר על פ"ח וק"ל :

טעם על
שתיקות נפש
דוחה כל מצות

ועוד ל"ל שזה הוא רמז ואלה המצות אשר יעשה אותם האדם
ומי בהם שיש כאן יתור לשון שיתבת האדם הוא מיותר וי"ל
שהרי כבר ידעת ע"כ דפין הקודמין שמכאן נלמד אלה מצות
אשר יעשה אותם ומי בהם ולא שישות בהם מכאן שאין
כייך למסור נשמו והדרכא שתיקות נפש דוחה כל מצות
והטעם הוא כאשר הבאתי לך בשם עשרה. מאמרתי מפני
שהטעם הוא הוכר והוא שבתורה היא כנקיבה ועיין גם
בפ"ק קידושין ותמצא שם שהתורה נקראת כלשון נקיבה
וע"כ מצות התורה נדחין מפני הנשמה מדון והוא ישולב בה
אף שאין זה דין עשוט ואדרכתא מתכאי כתובה הוא ושניהם
ושלטו בשוה אלא מחטא חוה ואדם כאשר והוא יושל בה
ולזה הוא חמנו אלה המצות אשר יעשה אותם האדם ר"ל
שמכא האדם הראשון כאשר ומי בהם ולא שישות וק"ל :

ועוד ל"ל שזהו הטעם שיתחן הי' משפחה דמוקבא עד
העקידה ואו באותו מעמד פרחא עשנו נשמתא
דמוקבא ונכנסה בו נשמתא דדוכרי ולמה כן אלא ל"ל
מטעם זה ונ"כ שהרי חמנו שהמנוה שבתורה היא הנקיבה
והנשמה של אדם זכר היא היא הנקראת בעלה של מנוה וע"כ

עוד ל"ל דגם האי פל גתא דא' בש"ס כמה פעמים אי ד"ת
חזוין אי ד"ס חזוין ו"ל שגם כן בהא פליגי דלמאן דמ"ל
דגרים כוונת יש להם אחיה בתורה כמו ישראל ענין דין ח'
להם או שניהם מחויבין למסור נשמו על כל המצות או שניהם
אינו מחויבין או כדאי' הסתבר הוא לומר שד"ת הם חזוין
מדברי סופרים אבל למאן דמ"ל דגרים אין להם אחיה כ"א
בתנן ובתורה שבע"פ ואז הגרים מחויבין למסור נשמו אבל
ישראל אינו מחויבין למסור נשמו מטעם שכל ס"ד אותיות
שבתורה משועבדי לו וא"כ ע"כ על תורה שבע"פ אף ישראל
מחויבין למסור נשמו דאין שייך כאן לומר שהאות משועבד לו
כיון שהיא תורה שבע"פ וא"כ לדודי' ד"ס חזוין שהרי על דמ"ל
אינו מחויב למסור נשמו ועל ד"ס מחויב למסור נשמו וק"ל :

עו' בקידושין דכעי לאקשוו שם בנח' שהגרים נקראין קהל ותידן
שם קהל גרים אקרי קהל ישראל לא אקרי : וגם שם זה
הוא החילוק בין עקשן לעדן שהקשן הוא דמ"ל שהוא בכללן
של ישראל ודין אה להם והעדן שהי' לו שאינו כן כ"א קהל
גרים אקרי אבל קהל ישראל לא אקרי ואינו שוה בדיון כלל
ואין ישראל בערבובין וק"ל ועוד ל"ל דהא חזוין בנח' על כל
המצות כולן כאשר בהן יעבור ואל יתבר חון ע"ו ושפירת
דחיים ונ"ע ודבר זה צריך טעם למה כן ומאי שאל היו תלתא
ו"ל שהרי הטעם הוא שהאות שבתורה הוא המשועבד לנפש
ישראל וע"כ האות נדחה מפני נשמו וכל זה הוא דוקא בישראל

המנוחה היא נדחית מפני הכבוד וא"כ אין זה שייך ל"א דווקא אבל איש מהוא וכו' אבל הנקבה י"ל שהיא נדחית מפני פסוקו כגון המנוחה שהנשים שייכות בהן שאין שייך להן לומר שהמנוחה היא הנקבה ויש להן לומר שאי חיות כעו שהמנוחה היא הנקבה ח"ו היא הנקבה ויכולה היא לשאור כפשה בשביל המנוחה ולזה היה נרדף יחזק לכוונת עד עת העקירה נשתתף דווקא דאל"כ לא היה יכול לתקור כפשו בשביל קיום תורת עולם ואף אם ירצה לתחול על דמו חיוב ראשי וכדאיתא בפסחים בהפ' דקאמר מהו ראו חגיגה מישאל ועודים שמסרו עצמן לכבשן האש ופירש משרש"ל ואף שלמדו ק"ו שמרדכי י"ל דשמי צמדע שלא כאמר לה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אבל חגיגה אף כתיב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות משמע לפי דברי מדרש"ל שזה הוא עוה דווקא ולא שימות בהן וזה הוא דווקא באדם וכו' שייך וע"כ היה מן ההכרח להיות יחזק מנשתתף דווקא וק"ל : ועיין בלוח הטעמים תנועה ע"ט טעמים לשבח ביה : ע"ל"ל בהא דאמר ר"ל השמש בתנא חלף ולמה בן ו"ל ע"מ דאיתא בספר מן חיים בדרוש התנין שהתנין הם לאותיות כנשתה לנוף וא"כ שהתנין הם ג"כ נשתה חקרי וע"כ שהאות נדחה מפני הכבוד מפני שזוהי הוא חיוב נקרא נשתה רק גוף אבל התנין שאף הם נקראים נשתה ואזו מתי חיות לדחות נשתה דהאי מתי וע"כ השמש בתנא חלף וק"ל :

בראה לי בן המחבר מת"כ להגיד טעם לשבח להא דאמר ר"ל אנשים יש להן אחיה בתורה שכן סודין וזין טעמן וישראל אין להן אחיה בתני אותיות שכן נופי התורה על פי דתיאח בספר נחלת בנימן טעם לקבלת התורה במדבר מטעם בלשון גורד שר ומושל על עבדיו כמו בן פק"ה הוויא את ישראל מעבדים לו לעבדים ונור עליהן לקבל התורה ומכר ההכרח היה לקבל התורה וכל שע"כ לא זכו לתנן סוד התורה לא בן הגרים אלא מעתה ומרמז הטוב וכו' לפיכך התורה ואנב ל"ל לישב הפסוק תורת ה' תמימה משיבת נפש כי ר"ת ישראל יש ששים ריבוא אותיות לתורה וא' חסר אחת עקול כי אין לישראל או אחיה ונרדף להיות תמימה בספר גליה רז"ל אי"ט טעם טע"כ דוחה למנוחה כי הכבוד נקרא וכו' והתור לק"ו וי"ט טעם ל"ל תורת ה' תמימה מטעם אחיה נשתה באות ואזו משיבת נפש ר"ל פיקוח נפש דוחה המנוחה ודון :

ואנב

ביאור המדרש פ' יתרו בחדש השלישי מניי שפיקוח נפש דוחה המנוחה וכו' כאלוהי וזה כי חיותה מני פירושם על פסוק ויהי כבלתו לרבה חתנו ח"ט ככלה תקושה ככ"ד קיסוטי כך תלמיד חכמים נרדף להיות בקי ככ"ד ספרים ועוד פירש שכל מה שלמד הק"ה עם משה היה עשוקה עד שנתן לו הק"ה בהמתנה ככלה שניע"ל להשתן

ביאור המדרש פ' יתרו בחדש השלישי מניי שפיקוח נפש דוחה המנוחה וכו' כאלוהי וזה כי חיותה מני פירושם על פסוק ויהי כבלתו לרבה חתנו ח"ט ככלה תקושה ככ"ד ספרים ועוד פירש שכל מה שלמד הק"ה עם משה היה עשוקה עד שנתן לו הק"ה בהמתנה ככלה שניע"ל להשתן

ואנב
בראה לי בן המחבר מת"כ להגיד טעם לשבח להא דאמר ר"ל אנשים יש להן אחיה בתורה שכן סודין וזין טעמן וישראל אין להן אחיה בתני אותיות שכן נופי התורה על פי דתיאח בספר נחלת בנימן טעם לקבלת התורה במדבר מטעם בלשון גורד שר ומושל על עבדיו כמו בן פק"ה הוויא את ישראל מעבדים לו לעבדים ונור עליהן לקבל התורה ומכר ההכרח היה לקבל התורה וכל שע"כ לא זכו לתנן סוד התורה לא בן הגרים אלא מעתה ומרמז הטוב וכו' לפיכך התורה ואנב ל"ל לישב הפסוק תורת ה' תמימה משיבת נפש כי ר"ת ישראל יש ששים ריבוא אותיות לתורה וא' חסר אחת עקול כי אין לישראל או אחיה ונרדף להיות תמימה בספר גליה רז"ל אי"ט טעם טע"כ דוחה למנוחה כי הכבוד נקרא וכו' והתור לק"ו וי"ט טעם ל"ל תורת ה' תמימה מטעם אחיה נשתה באות ואזו משיבת נפש ר"ל פיקוח נפש דוחה המנוחה ודון :

כ"א
כ"ב
כ"ג
כ"ד
כ"ה
כ"ו
כ"ז
כ"ח
כ"ט

טעם כגון
בן המחבר
מה דאמר
ר"ל אנשים
אין להם
אחיה רק
בתנין
רזין וסודין
תורה ולא
באותיות
קטע



בפרק

ביאור המדרש פ' אין עומדין א"תם ארבה את זרעיתם כוכבי השמים וכו' הארץ הזאת אשר אמרתי היא אשר אמרתי אשר אמרת מבעי' לי וכו' הלא אמר משה לפני דן"ה בה רב"שע דברים

שאמרת לי לך אמור להם לישראל בשמי הלכתי ואמרת לי להם בשמך וכו' :
ואף שיש כאן עוד אריכות דברים תפוסים אך עשה אין לי בעסק כהן כי אם את זאת ראיתי לבאר השיב מה טע' משה דברים מאמרתי

אין עומדין ותדבר אליהם ארבה את זרעיתם כוכבי השמים וכו' הארץ הזאת אשר אמרתי היא אשר אמרתי אשר אמרת מבעי' לי וכו' הלא אמר משה לפני דן"ה בה רב"שע דברים

שחמרת לי לך חמור לכן לישראל בשמי חמרת לכן בשמי
 ושמי רבותי כזה ושמי שבתו דעשה דקאחר דברים שחמרת
 לי לך חמור לכן לישראל חמרת לכן בשמי מהי עיתי שלא
 יאמר גם דברי ר' אליעזר עמוהין כן שאמר ע"כ דברי תלמיד
 ושכן ואילך דברי הרב ור"י עד ככוכבי השמים דברי
 תלמיד מכהן ואילך דברי הרב פירושו זהו דבור של הק"ה
 שאמר וכל הארץ הוזהר אשר חמרת אתה כאשר חמרת כן
 אקיים ע"כ וכר"י שאמר דברים שחמרת לי בסנה חמרת לי
 אעלה אתכם מעמי מרים אל ארץ טובה ורחבה ואף בר"י
 קשה למה לי לרש"י לפרט היכן היה ושהיה בסנה בשליחות
 הגזילה למרים וכו' ור"י לא לחכם פ' רש"י כן : וכל
 לישב הכל באר הטיב באופן אחד כל לישב ע"פ דאיתא בויקרא
 רבה הן יקרי לי ארצים כל מקום שבאמר לי אינו זו ממנו לא
 בעולם הזה ולא בעולם הבא וכו' ור"י הוזהר ור"ל יראה
 מהטעם שהחמור לי הוא תולה אותו בהק"ה וכמה שהוא קיים
 כך זה שנאמר בו לי קיים ע"כ ולפי זה זהו פירושו שאמר
 מהם דברים שחמרת לי חמרת לכן בשמי רנה לומר הארץ
 אתה רנה לבנות הרי חמרת כי לי בני ישראל וכו' שנא' הן לי
 ברי אינוו כלל לא בעולם הזה ולא בעולם הבא אף שאינו
 ידוע למה כן ואף כלמד מתיבת לי שאינו זו לוי"ה חמרת לכן
 בשמי רנה לומר שאני ערשת לכן שזה הוא פירושו של לי
 שפולה אותו בהק"ה וכו' שהוא נשמו קיים לעולם כך זה
 שנאמר בו לי הוא קיים וזהו שאמר חמרת לכן בשמי שתיבת
 לי הוא תולה בשמי שקיים לעולם ואף אתה רנה לבנות
 ודוק כי נכון הוא : ולפי זה יפה מתפרש גם קטנות הנמרה
 שאמרת חמרת מיכתי ולזה תירץ אמת הוא שר"י לומר חמרת
 אף עה שאומר חמרת הוא קא אזה שאומר לכן פירושו של לי
 שהוא בשמי שהק"ה אמר לי וזהו חמור שהוא באילוי חמור בשמי
 באופן אחר ובתקדים מה דאיתא בר"י
 פרשת מטות זה הדבר אשר גזר ה' פירש"י זה הדבר אשר נתבאר
 בכה אחר ה' כחנות הילכה ופ' והנביאים התבאר בכה אחר
 ה' הוסיף עליהם עשה שנתבאר בלשון זה הדבר ע"כ הוא בר"י
 פ' מטות : וביקראל בספוק ויאמר משה אל כל עדת
 בני ישראל לאחור זה הדבר אשר גזר ה' לאחור וכר"י זה הדבר
 אשר גזר ה' לי לאחור לבס : וכל עין עובר ע"כ
 הוסיף לו על רש"י למה לא פירש רש"י כאן בפרשת ויקראל
 דכתיב ג' ו' הדבר וכו' לו לפרש זה הדבר הוסיף עליהם
 עשה שנתבאר בו ולא היה לו לרש"י להסתפק עד פרשת
 מטות וכל זה כר"י ביאור ואבן שאני עוסק בביאורי כר"י חכי
 לדקדק למה לי לרש"י שפירש שם בפרשה ויקראל זה הדבר אשר
 גזר ה' לאחור גזר לי לאחור לבס וזהו פירושו של לאחור ויאמר
 תמוה הוא וכי כר"י תיבת לאחור שום פיר' הלא אין לו שום
 פירש כ"ל לאחור לבס ואם כר"י הלא כנה לאחור כתיבי
 תבראשית עד ויקראל ולפי פירש"י כלום כי אם כאן :
 ועוד דקדק ח' כר"י חכי לדקדק בר"י פרשת מטות ואחר כך
 אבאר הכל באר הטיב בע"ה זה והוא דאיתא בר"י מטות זה
 הדבר משה נתבאר בכה א' כחנות והנביאים התבאר בכה
 א' למה לי לרש"י לפרט היכן התבאר משה בכה עד שאומר
 כה אחר חמרת ובאמר נביאים אחרו סתם שנתבאר בכה
 וכל פירש היכן ולמה כן ור"ל לישב הכל על כוון כה"ה רן
 ע"כ שני הקדמות הא' הוא שר"י חכי לפרש מה מעלה יש בלשון
 זה יותר מבלשון כה דקאמר הוסיף עליהם משה שנתבאר בזה
 אדילתא כל הנביאים העתיד' הם עומדין אילו נאמרין בכל לשון
 ואם אינה כביא ירנא יאמר כה אז זה וזה שני הם אלף ל"ל
 דיש חילוק גדול בין זה לכה והוא ע"פ דאיתא בתפארת שמואל
 ששעבתו של משה שאמר נביאים הוא שהשכינה נכנסה בגרמו
 של משה ומדבר גרמו של משה מה שאין כן שאר נביאים שהיו
 שומעין תחילה הדובר מפי הנבוכה ואחר כך היו אומרים
 לישראל כחצא מעלתו של משה היה שנבואתו היה מה שניבא
 לישראל באילוי הם שומעים מפי הק"ה שהרי זה הוא הדבור
 בעצמו שהכינה מדברת וכל זהו מרומן בספוק וידבר העם
 באלהים וכמהם ואמרין בתפארת מלמד שלל הדובר בשלמותו

ביאור מדרש
 רבה פ' ויקרא
 כל מקום ש'
 לי אינו זו לא
 בע"ה ולא
 בס"ה

אין
 חמרת
 חמור
 חמרת
 חמור
 חמרת
 חמור
 חמרת
 חמור

של מקום כאילו מדבר שהכינה עצמה והוא מטעם הל"ל וע"כ
 גם חילוק בין כה ובין זה כתי' בזה תלית דעשה אחר שהשכינה
 נכנסה בגרמו ומדברת ומרומן שייך בו לשון זה לומר שזה
 דבר הוא כעצמו הדיבור של שכינה אבל שארי נביאים
 שאמר ששעמו חמור לומר לישראל מה שעצמו שייך ללשון כה
 אחר ולא לשון זה ועתה לפ' כן פתחן אילו היה נבוי משה
 כתיב זה וכתוב נבי' לאחור כגון בפרשת ויקראל דכתיב זה
 הדבר אשר גזר ה' לאחור שפירושו של לאחור הוא גזר לי
 לאחור לבס ואף אותו זה והלשון כה חדא הוא דאין לומר
 על אותו זה שזה הוא הדיבור כעצמו שהשכינה מדברת
 לישראל הלא כתיב לאחור ופירושו לי גזר לאחור לבס דעשה
 שלי גזר הק"ה אבל אדם איננו שומעים מהק"ה כ"ל
 עמו ולפ' דקדוק דברי רש"י שלא פירשו בפרשת ויקראל על
 אותו זה הדבר דכתיב שם ששמה הוסיף על כל הנביאים
 שנתבאר בלשון זה דאכתו יהיה קשה מאי הוסיף הוא דאכתו
 מאי מעלותא בין זה ובין כה ומאי חמרת דזה הוא הדיבור
 עצמו של הק"ה וישראל שומעים שהשכינה עצמה הרי זה אינו
 דהא כתיב נבי' לאחור שפירושו הוא שהיה גזר לי לאחור לבס
 דעשה ישראל אינו שומעין כ"ל מפי משה כמו בשאר
 נביאים וע"כ כאן בפרשת ויקראל לא פירש"י כ"ל בפרשת מטות
 דשם כתיב זה הדבר ולא כתיב לאחור ועם הוא שפיר דזה
 היה הוספה וע"כ גם מזה הטעם כר"י רש"י לפרש בפרשת
 ויקראל פירושו של לפתוך מה שלא פירש מתחילת הפרשה
 ועד עתה מטעם זה כתי' שלא תקשה לך הקושיא הל"ל למה
 לזה הוסיף רש"י לפרש פירושו של לאחור ואף תדע שאף
 אפשר כאן לפרש שזה הוא הוספה וק"ל :
 אפשר לך גם עפ' שדקדקתי לעיל בר"י פרשת מטות דקאמר
 כל הנביאים התבאר בכה אחר ה' למה פירש היכן נתבאר
 ואילו גבי משה קאמר ומה התבאר בכה אחר ה' כחנות וללא
 כר"י הוא לומר כחנות ור"ל ע"פ דאיתא בברכות ודוד מי פוה
 ידע חנות לילה חיות היא השתא משה לא היה ידע דכתיב
 כחנות לילה חכי יונא בתוך מרים חכי כחנות אליהם
 דאמר קודשא כר"י הוא כחנות חכי איבא ספיקא קמיר קמיר אלא
 וירא ח' אף עשה ודוד הוה ידע אלא מאי כחנות קאמר משה
 שחא יטעו אינטגרנו פרעה ויאמר עשה בדאי הוא ע"כ
 וכדוראי דהאי ר' וירא דסליג ואמר ששעה פוה ידע וכו' יכול
 לומר כחנות אף קשום אינטגרנו שיעשו הוא משום דמלכותו
 של משה הוא שהשכינה היא עוברת מרומן ואם כן אי אפשר
 לומר שחא אינו יודע וכל המדבר עליו כאילו הוא מדבר
 על השכינה אף טעמא הוא משום אינטגרנו :
 תבין דעת רש"י שהוסיף לפרש הכין כחנות משה בכה שדרי רש"י
 פירש הוסיף משה שהתבאר בזה ועם היא הוספה של זה
 שהשכינה כעגלה היא מדברת מרומן ואף בפרשת ויקראל
 דכתיב זה הדבר וכתוב לאחור ואם כן אי אפשר לאמר
 שהשכינה מדברת עם ישראל כיוון דכתיב לאחור וכלעיל
 ואם כן לא ה"ל בלשון זה אלא ל"ל משום דעליתו היה
 בשארי נבואה שהשכינה מדברת מרומן ע"כ גם כאן אף
 דכתיב לאחור חמור בלשון זה ואם כן הוא קשה למה
 יאמר משה למעמים בלשון כה ואף שאמר דכאונן נבואה
 היבא דלא נכנסה השכינה בגרמו ויאמר כה והלא היבא דכתיב
 לאחור כתי' הוכיח הוא שאין השכינה מדברת מרומן וא"כ
 הוא חמור בלשון זה וא"כ קשה למה הוא יאמר בלשון כה
 לזה פירש"י משה התבאר בכה אחר ה' כחנות ר"ל דכאן אי
 אפשר באופן אחר כ"ל לומר בלשון כה שהרי כאן ח' משה
 כחנות וא"כ מאן אמרה אליהם קודשא כר"י הוא מי איבא
 ספיקא אלא משה אמרה משום אינטגרנו פרעה וא"כ שאף
 משה הוה ידע ר"ל שאף כאונן נבואה השכינה היה מדבר
 מרומן והיה ראוי לומר בלשון זה אף ע"כ היה מוכרח לומר
 כחנות משום שחא יטעו ואם כן אי אפשר הוא לומר
 בלשון זה לומר שהשכינה היא המדברת ואם כן קשה
 כתי' R 2 כ ו

הא דעשה את
 כה א' כחנות
 חמור
 חמרת
 חמור
 חמרת
 חמור
 חמרת
 חמור

מסכת אהרן יעקב ברכות

כדי לתפא אומר כחנות ופי איכא סיקא קמי ריקס וע"כ
אי אפשר הוא שם לומר זה כ"א כ"ב וע"כ יפה פירש' ומשה
הסבכת כ"ה אף דתקשי לך ולמה לא בלשון זה וב"ה היכן
הוא כתבתי שהרי א' כחנות ושם אי אפשר לומר בלשון
זה וד"ק כי נכון הוא :
תבוא אל ביתור גמרא אשר הפחלמו בה דק"ל האי
אחרתי ארבע טבעי לי חלא כך אשר משה רבנו של עולם
דברים שאמרתי לי לך אומר להם לישראל משמי אחרתי
להם ששקן וזה ימי מירושו הלא ידעתי שמעלתו של משה
ה' ששכנתו היא סודר' מרובו ומש שמה אומר אין זה
דבורו של משה ב"א דוברו של הק"ה אף היכא דכתיב
לאומר שמינו הוא ה' נזה לי לאומר לכם שאו אי אפשר
לומר שזה הוא דובר מין של הק"ה וע"כ הקשה בנ"י האי
אחרתי אחרת טבעי ליה ר"ל הכי לגבך אין שייך לומר
אחרתי חלא אחרות מין של הק"ה הוא וז"ל אחרת טבעי
לי וב"ה חלא כך אשר משה רבנו של עולם דברים שאמרתי
לי לך אומר להם בשמי ר"ל הלא היכא דכתיב לאומר שמינו
הוא נזה לי לאומר לכם או אי אפשר לומר שזה הוא דובר
מין של הקדוש ברוך הוא וע"כ יפה פירך דברים שאמרתי לי
לך אומר להם לישראל שזהו לאומר או אחרתי ולא אחרתי
ודוק כי נכון הוא :
דברי האומר ה"ל גם בלשון דש"י מה שדקדקתי לעיל
אקדים לך מה שיש להקשות על כןן זה שהוכחתי לעיל
דנבואת משה דוקא בלשון זה ואף דכתיב לאומר וע"כ
ה' וז"ל אחרתי אחרת טבעי ליה ר"ל הכי לגבך אין שייך לומר
כמה טעמים כתיב בפרשה בה אשר ה' שלח עמי ויבדדתי
וה"ל עמי פירך שם למה לא אחר בלשון זה : וי"ל לתרץ
ע"פ דאי' בזהר פגום ועברתי בארץ מצרים אבי וכל הארץ
אבי וכל ארץ אי הכי יקרא כני הוא למצרי' דלא דמי מתן
דפגמי מלכא למתן דתפשי דדיוטא חלא למדנו בה ונבדדתי
אל ה' אחר הקדוש ברוך הוא אופה זו שפילה ומוסרת אין
דאי' לשנר לה' מלאך דבר קדוש בין דשפס ארורים ומטובי'
אילו חלא אבי עושה מה שאין מלאך יכול לעשות
שאומר אבי מעקום קדושי יכא כך ולא שאני עובר שם
אלא שאני אומר גומר מעקום קדושו ובעש כן וכו' פירך
א' ע"י פירך שני והוא זה לפי שאין מלאך מבין בין טיפה
שהיא בכבוד לשאינו בכבוד וע"כ דוקא אבי בעמתי ועברתי
שם שאני הוא שמכחין ואף שהוא במקום טומאה :

טעם שהק"ה
בעצמו עבר
בפוך מצרים
אף שהוא
מקום טומאה
ע"י פירך

קשה קושי' הוזהר שזהו יקר כני למצרי' שהוא כפגמו
יכי ואינו דומה למתן דפשים מלכא וכי ל"ה כחנות לילה
אבי יונא בארץ מצרים ר"ל שאני בעמתי ולא ע"י מלאך
ולמה כן ומיין בקרא וית כל בכור בארץ מצרים כתיב
הוזהר לפי שאין מלאך מבאין בין טיפה שהיא בכבוד וכי
טיפה שאינו בכור ולכן אבי יונא בעמתי וא"כ שוב ה' ראוי
לומר בלשון זה ולמה אחר משה בלשון זה חלא משום
כחנות וקרא מסייע לדברי דש"י ודוק :
ואף שיש עוד ס"פ לדברי ולומר הלא יש בוזהר עוד תירץ
על אבי לומר שאין רבנו לומר שהוא בעצמו עובר שם
אלא שהוא גומר מעקום קדושו כדלעיל וא"כ כאמת שאין
הקדוש ברוך הוא שם אף שהוא אומר אבי וא"כ הונדך לומר
כה ולמה ליה לרש"י לתרץ משום כחנות הוא אחר בלשון
כה זה אינו קושיא כלל שפיר דכתיב אבי וכן יטעו לומר
שאני עשה הוא וא"כ הים נרין לומר זה אי לא דעמתי
משום כחנות וק"ל :

ובאופן
אחר כ"ל לישב הקושיא דלעיל
דלמה הוא אומר בנ"י וז"ל ובע'
בא כמה פעמים בלשון כה ולא
בלשון זה ד"ל משום דאי' בפרשים טעם למש גאולה
של מצרים ה' ע"י משה שהוא בשר דם משום שגלוי וידוע
למי שא' והיה העולם שעתידין ישראל להיו' מ'נלות ואילו ה'
הגאולה ע"י הקדוש ברוך הוא שהוא קיים לעולם היה ג"כ
הגאולה עולמית לכן גאולת מצרים הים ע"י משה אבל
גאולה אחרונה שיהי' בב"ה יהיה ע"י הקדוש ברוך הוא :
וא"כ אין כאן קושיא כלל למה אחר משה בלשון כה אחר
ה' שלח עמי ויעבדתי וכן בכל אופו ענין דגאולת מצרים
י"ל דשאני ועבדתי דאי אפשר לומר בלשון זה' דהוא משמע
שזהו הדיבר של הקדוש ברוך הוא בעצמו והיה נרין להניח
גאולה עולמית לכן אחר משה בלשון כה וק"ל :

ולפי
כ"ל לישב מה שאמ' בתחילת ההאמר וזו
לחברתם וליבחק ולישראל עבדך אשר
נשבעת להם כן אחר משה לקדוש ברוך הוא אילו נשבעת
בשמים וארץ הייתי אומר כשם ששמים וארץ בטלים כן
שבעתך בטילה אבל עתה שנשבעת כן מה אמה קיים
לעולם אף שבעתך תפא קיים לעולם ודבר פגום הוא
מאוד וחולין הוא לומר דבר כזה ח"ו שהקדוש ברוך הוא
לא יקיים שבעתו ואף אם ה' נשבע בשמים ובארץ אבל
לפי הא דלעיל דחלקנו בין גאולה ש"י הקדוש ברוך הוא
שהיא עולמית ובין גאולה ש"י ושהו שהוא בשר דם שהיא
אינה עולמית וי"ל למה כתבנו משה באחריו כן נשבעת ותדבר
לכלות דאילו לא נשבעת כן אין כאן פתחון פה לומר
אין אמה רונה לכלותן הלא נשבעת ארבה את זרעכם
וכי' אין זה פגום כלל וני בשביל זה שנשבעתי להרבות
זרעם לכן אין אבי רשאי לכלותם לעולם הלא כבר
קיימתי שבעתי שהיו בעצמים כנכבדי השמים לרוב
ועתה שחטאו למה לא אכלם וע"כ אחר משה רבנו של עולם
שפיר מזה הטעם אבי הגואל שלא יהי' הגאולה עולמית
אבל אם ה' הגאולה ע"י ה' הגאולה עולמית כשם ששקן
קיים לעולם וא"כ כ"ה הוא כאן נשבעת בספק להרכות
זרעם נרין הוא שהיא אופו שבעת קיימת לעולם כשם
ולכ"י נתי אפי' כני' משה שא' בנ"י אחרתי אחרת
טבעי ואמר רבי אליעזר ע"כ כאן דברי תלמיד מתאן ואילך
דברי רב ופירש' שאמר הקדוש ברוך הוא כאשר אחרתי אתן
לזרעכם כן אקיימתי ועירך הבני הוא חלא כך אחר משה
רבנו של עולם דברים ש"י לך אומר להם אחרתי להם
בשקן : ונ"ל לפירש' שאי קא קשי ליה דקא' אחרתי אחרת
טבעי לי וכי הו' אשר לא ידע דבר זה שאף שמה אחר
אחרתי שלא מלכו הוא אומר כ"ה שהקדוש ברוך הוא אחר לר'
אלא

סדרות פשוט
אף דכתיב ג'
מכת בכורים
אבי עפ"כ ל'
הי' שכינה
עצמו שם ד'
מקור קדושו
הי' גור ואו'

שם שמש
פ' וקרא'
שפיל'
לעצמו
אשר
דברות נא
לעשה ולא
נכבדם
פ'ק

טעם שמש
פ' מדבר כל'
כה טמכות
בכורי' ולא
כל' זה שהוא
מעלתו על
שאר בניא'

אלא כ"ל ט"ס כאן קושיא גדולה בדברי משה שא' אמרתי שהרי
 משה ביקש כאן ואמר וכו' אשר נשבעת להם כן בשמן גדול
 נשבעת להם מה שאת קיים לעולם אף שבעתך נדון שנתא
 קיים לעולם דאילו נשעים ובארץ נשבעת הייתי חומר כשם
 ששמים וארץ בטלים כן שבעתך בטילה ופירשתי שזה אי אפשר
 לומר ח"ו שהיא השבעה בטילה שלא יקיים שבעתו כלל כ"א
 כשישבע בשמו זה אינו דבין כן ובין כן נדון לקיים שבעתו
 אך שהחילוק הוא בזה אם הוא נשבע בשמו נדון לקיים שבעתו
 שלא יהא בטל לעולם אבל אם לא נשבע בשמו נדון לקיים
 שבעתו ואחר וכן יכול לבטלה ובאן אמר משה וכו' אשר נשבעת
 לאברהם וכו' כך נשבעת ונדבר אליהם ארבעה אפי' זרע' שנים
 זה את פנמך אמר' תלית בשמן שהרי אמרת ארבעה שהריבוי
 יהיה ע"י ולא ע"י שום שליח ושירי קאפי' משה שתלה הכל בדבורו
 של הק"ה ונרץ שהיה קיים לעולם אך זה קשה איך אמר
 וכל הארץ הוציא חסר אמרתי אתן לזרעיתם ונחלו לעולם שהרי
 הוא בוד' ואין דיבורו קיים לעולם ול"א ר"א ע"כ דברי תלמיד
 ופיר' ע"י ככוכבי השמים ומכאן ואילך דברי הרב סירש וכל
 הארץ הוציא חסר אמרתי וכו' דברי הרב שהק"ה אמר אמרתי
 אתן ואחייבתי וכו' כיון שהיה דברי הרב חתי שפיר דקאמר
 נחלו לעולם זהו דברי ר"א ומ' דהני הוא חומר לעולם הן
 דברי משה ומה דקאפי' לך כיוון שהן דברי משה שהיה כול' ואין
 הוא חומר ונחלו לעולם ול"א כן אמר משה רב"שע דברים
 שאמרת לי לך חומר לכן לישראל בשמי אמרתי לכן בשמן ר"ל
 כיוון שאת אמר לי שאני יאמר לכן בשמן ואני אמרתי לכן
 בשמן וא"כ הן תלוי בשמן ושמן קיים לעולם וע"כ נחלו לעולם
 דבר' שפירש שהיה תוסס כוונה זו ו"ל רש"י דקאמר דברים
 שאמרת לי בטנה אמרת לי אעלה אתכם עמני מערים אל ארץ
 טובה ורחבה ע"כ ברש"י ותוסס זה הפירוש שאמר משה שהרי את
 בעמך אמרת לי אעלה אתכם וא"כ אינו הוא הטעם שהרי לי את
 בעמך אמרת ומה נכך שאני אמרתי לכן לישראל כלא בשמן
 אמרתי מה שאמרת אני אעלה אתכם וא"כ שאת הוא העעלה
 וא"כ נחלו לעולם וק"ל :

פא כתיב י"ג רבוין לז"א חלא למשה שיאמר לאהרן ר"ל שהרבוין
 מלמדנו שזה מה שאמר משה לאהרן וזה הפירוש שאילו השכינה
 דברה עם אהרן ואם כן אי אפשר להרשע לנו חיותו לומר
 כ"א ע"י רבוין ומיעוטין דאילו הוה כתיב וידבר ה' אל משה
 דבר אל אהרן הוה משמע שה' דיבר אל משה ומשה דיבר אל
 אל אהרן כמו שאר נביאים שדיברו אל ישראל ואילו הוה
 כתיב רבוין לכד הוה משמע שכוון שדבר' שכינה עם משה
 כן דברה גם אל אהרן ואין מוס הפרש בין משה לאהרן כלל לכך
 כתבה תורה רבוין ומיעוטין שהריבוי בא ללמדך שנתא
 ולאהרן נאמרן אך כן תאמר שאין שום הפרש בין משה לאהרן
 לזה בחו"ג מיעוטין לומר לך שלא נאמרן לאהרן שום בשום
 עם משה בלא שום הפרש חלא וכו' נקרא שנתאמו לאהרן עם
 שמה חומר לו ולמה כן אלף משום שהשכינה נכנסה בנרצו וזה
 כאילו אף אהרן שמע מפי השכינה אבל עכ"פ אינו כמשה
 ודוק כי נכון הוא :

ועי' פ' יעקב
 ברכות
 ע"כ
 כינה
 ו שם
 ו' וקדושה
 וזר וכו'

ולפי

ביאור דבור

זה ל"ל אהא בתוספת בוכים פ' מרת חטאת
 דף קט"ו ע"כ דר"ה וקובל שרי על שתיקתו
 ו"ל ה' תוספת פניא בתורת כהנים שבשכר
 זה נתייחד הדיבר אל אהרן דכתיב בפרשת יין ושכר אל תשם
 וידבר ה' אל אהרן שומע אני שהדיבר אל אהרן ולא אל משה
 ותימא דכתיבי דרש בפרשת קרח דכתיב וידבר אל אהרן
 שומע אני שהדיבר אל אהרן ע"ל כאשר דיבר ה' ביד משה
 לו בפרשת תצתוע השדופי' ה' לחדנו שהדיבר למשה שיאמר
 לאהרן : ושם זה קורא נתייחד הדיבר ה' דכתיב אל
 אהרן ולא שיאמר לכני ישראל ע"כ הוא בתוספת :

וקשה לי למה לנו לתוספת לחזק ולתתן באופן זה שמה שיאמר
 לאהרן ולא לכני ישראל קרא נתייחד ולפי דברי התוספת ע"י
 קשה הקושיא שלי שהיה קשה לי על רש"י דא"כ קשה למה לי
 וידבר אל אהרן כלל ואם ללמד שהדיבר הוה למשה שיאמר
 לאהרן הלא די בזה שאמר קרא כאשר דיבר ה' ביד משה לו ולא
 לכתוב וידבר ה' אל אהרן כלל אבל לפי דברי רש"י ליתן
 התימא של התוספת באופן זה שהת"כ ופיר' אחר
 מילתא מתכוונ' ומה שכתב בתורת כהנים שבשכר זה נתייחד
 אלנו הדיבר דכתיב בפרשת יין ושכר וידבר ה' אל אהרן ל"ל
 שלזה הוא מתכוון מה דכתיב כאשר דיבר ביד משה לו
 ומה שפירש דיבר וכו' כאילו השכינה דברה וזהו וידבר ה' אל
 אהרן וע"כ נקרא נתייחד הדיבר אלנו כן הוא כוונת רש"י
 והשפיר ל' לחלוק הוא בא ל"ל לפרש דבריו ולזה הוא דרש
 בפרשת קרח דכתיב וידבר ה' אל אהרן שומע אני שהדיבר
 אל אהרן ר"ל שומע אני שהדיבר אל אהרן ומש' בלא שומע
 לז"א כאשר דיבר ביד משה לו ה' ללמדנו שהדיבר
 למשה שיאמר לאהרן וזהו וידבר אל אהרן ר"ל שבא ללמדך
 שמה שדיבר משה לאהרן וכו' כאילו השכינה דברה אליו
 וזהו נתייחד הדיבר ואם כן קשה לי על דברי התוספת שדברו
 בזה דמה שלא נאמר לכני ישראל וכו' נקרא נתייחד הלא אין
 נדון לזה :

פירוש ש' כש'

קרא כפסוק וידבר ה' אל אהרן שומע אני שהדיבר אל אהרן וכו'

שם על רש"י
 פ' וקרא במה
 שפיר' אליו
 לעשה את
 אהרן וי"ג
 דברות נאמר
 למשה ולאהרן
 ונכנס י"ג
 פיעוטן

ולפי

ומכל מקום נראה לי שדברי התוספת נדקוקים הוה שהתוספת
 נדקוקים בלשון ע"כ דקאמר שבשכר זה נתייחד הדיבר אל
 אהרן והלשון נתייחד השמע אליו ביחוד ולא לאחר ולזה
 דקדוק התוספת בלשון לאמר ושם זה נקרא נתייחד
 שיאמר לאהרן ולא לכני ישראל ושירי קאמר נתייחד ובאמת
 ל"ל שם התוספת ס"ל לומר זה דעה שנתאמר בפרשת
 קרח כאשר דיבר ביד משה לו וזהו וידבר ה' אל אהרן לפי
 שמה שמשע דבור הוא מה שהשכינה דברה ודוק כי נכון הוא :
 ועיין בלוח הטעמים טעם לב' מה שבכתבי שם ותמא
 נחת בפירוש קרא בפרשת בהעלותך כי לא כן משע
 עבדי כי נאמן הוא בכל בתי' ולתפי נדון התורה לכתוב
 כי לא כן עבדי משה וגם כי נאמן הוא ותמא שם
 עבדארי הטיב בעו"ס :

ספק

זה שחלקנו לעיל בין כוחות משה שנתבאר
 בלשון זה ובין שאר נביאים שנתבאר בכ"ה
 שום משמע זהו הדיבר בעצמו של הק"ה והיו כאילו ק"ה
 בעצמו דיבר לישראל מה שא"כ לשון כה משמע שומע מפי משי
 קצ"ה וישראל שומעין ומשי משה ואינו דומה שומע מפי של הק"ה
 לשומע מפי של משה ולפי"ל ל"ל לישב בפרשת ויקרא ברש"י
 וז"ל ויקרא ה' אל משה וידבר אליו פירש' אליו לעמע את אהרן
 ר' הוה חומר י"ג דברות נאמרן בתורה למשה ולאהרן ונגדון
 י"ג מיעוטין ללמדך שלא לאהרן נאמרן חלא למשה שיאמר
 לאהרן ובאן הן שואל ל' לכתוב ל' רבוין ולא נרשע לשום
 מיעוט וזה שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן חלא למשה שיאמר
 לאהרן קשה ה"ל ללמדך שנתאמו למשה שיאמר לאהרן
 ויש שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן מיותר הוא וגדולה מזה
 דקשה כאן שאמר שיקרא הלימוד היה שנתאמו למשה שיאמרן הוא
 לאהרן וז"כ קשה דה"ל ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן ואינו
 נדון לא רבוין ולא מיעוטין :
 אבל לפי הא דלעיל
 שהוכחו שנתבאר משה שהתבאר בלשון ז"ה זהו הדיבר בעצמו של
 הק"ה וכל השומע משמו של משה כאילו שומע מפי השכינה
 ענתה וזה אינו מפורש בתורה כ"א ע"פ הלימוד דקאפי' לן המה
 משה נתבאר כו"ה ושאר נביאים בכ"ה וכן יעלה חיה חכם חזיה
 פיר' אחר על כוחות משה בלשון זה והתורה בקשה להראות לך
 אותו לומר דו"ה הוא משה זה הוא שהשכינה מדברת ולזה
 פירש' כאן בויקרא דכאן למדך תורה חידש זה ובאן אין מקום
 לטעו' ומה עשתה התורה רתב' ב"ג רבוין ללמדך שנתאמו למשה
 ולאהרן ואחר כך י"ג מיעוטין שלא לאהרן נאמרן ואם כן קשה
 הא כיצד לז"א ללמדך דבר חידש ויש הוא החידש שמה
 שנתאמו למשה והשומע משמו של משה זהו מפי השכינה ענתה
 וזהו שאמר ללמדך שלא לאהרן נאמרן ר"ל שלכן בא המיעוטין
 לומר לך שלא דברה השכינה עם אהרן כלל אך עדיין קשה

מסכת אוהל יעקב ברכות

פרק

אין עומדין וז"ל אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא לבעלי תשובה אבל לצדיקין גמורין עין לא ראתה אלקים וז"ל ת

ופרש"י עין לא ראתה לא כדאי ולא גלית לשום נביא ע"כ פרש"י

ובגמרא ופליגי ארבי אבחו דאמר רבי אבהו מקום שבעלי תשובה עומדין אפילו צדיקין גמורין אינן יכולין לעמוד שנאמר שלום לרחוק ולקרוב רחוק ברישא ורחוק לקרוב ורבי יוחנא ל" מאי עין לא ראתה אריב"ל זה יין המזשומר בענביו משישת ימי בראשיתה רבי שמואל בר נחמני אומר זה ערן שלא שלטה בו עין כל בריה שמוא תאמר אדם הראשון הכין הידה בגן ושמוא תאמר הוא הגן הוא ערן ת"ל ונחר יוציא מערן להשקות את הגן גן לחוד וערן לחוד :

ביאור התאמר דכרכו' תאי לא דתת אל' קי' וולתך ארי' כל זה יין המזשומר מ' ימי כדלפניו וכו'

פ"כ שתאמר והוא תמוה חזק דקשה כאן דקאמר מאי עין לא ראתה וכי מי הוא שיוכל להגיד מה שלא ראתה עין ועי' יודע מה הוא עוקשה וכי החיך תליח קושיא זו כסגולתא דקאמר כאן וזאתן קח האי קרא עין לא ראתה אי אכריקין אי אבעלי פשוטה ואז הוקשה לו מאי עין לא ראתה ולמה לא הוקשה לו זנוף דקרא דכתיב עין לא ראתה ועוד קשה במאי קמפלגי הכי מאן דאמר דת"אמר דקרא ערן וחד אמר בעלי פשוטה ערש"י במאי פליגי וז"ל לישב הכל בעה"ז על כנון ובהקדים דקרא אח' כגשון דו"ל שאמרו בגמרא שבר משה בהאי עלמא ליבא וכו' ואי לא לחיזק דקראו כגשון לומר שבר משה בהאי עלמא ליבא ולא אמרו חין כותבין שבר משה בהאי עלמא וכן הוא בגשון דקרא דקאמר היום לעשותם ואמרו דו"ל היום לעשותם ולא פייס ליעול שברם דתלי מקומו במקבל לא חזר ולא פייס ליתן שברן וכדרי להבין דברי חכמים וחדותם אקדים עוד מה דאיתא מדרש ילקוט כשרשת עקב וגם בסוף ואתחנן ולמה ריביתא הוא כמדדשות חלוקת ואכי מודע אהרן קאיתגא לפשות פתחוק' והא' לך דאיתא בסוף ואתחנן ומה לשנובו לא יאמר לשלם לשנובו אמר רבי אליעזר לשנובו הוא דלא יאמר כה' לאוה' יאמר והיינו דרי' כל דאמר היום לעשותם ולא היום לקבל שברן היום לעשותם ולמחר ליעול שברן זה הנסוח הוא כשרשת ואתחנן וכשרשת עקב ומשלם לשנובו כה"ע ואין בידו לשה"כ מהו לא יאמר לשנובו אינו כותבן לו לשנובו שבר משה שלאחריו אלא משה שלפניו משל למה הדבר דומה אדם יש לפניו משאוי של ה' יערוות או של יוד פוטט ידו וכוטל אכל אס' פיה משאוי של ק' ליעורא מהו עשה טועבו על כתיבו לאחריו כך מתן שברן של אד' כה"ע כדאדם שנושא משאוי קל מלפניו אכל מתן שברן של דיקים הוא משאוי גדול שכל הכתף אחר דוד כרוך היום יום יעמום לנו כדקראו מתן שברן לאחריהם שנושא כל ישרי לב פ"כ וגם כאן כרוך ביאור חזק מי כדרימו למרש פאי לא יאמר שאין כותבין לו משאוי משה שלאחריו אלא משה שלפניו ולמה הוציא משנובו לא יאמר שהוא לשון עיבוד שהוא כותבן לרשעים כה"ע ולכדיקים מאחר שאין כותבן לכן מיד כה"ע אלא מאחר לכן לשלם כה"ע ודי בזה ופי' כדרימו עוד למרש לא יאמר חין כותבין משה שלאחריו וז"ל למרש שאין לכן שום סגולתא אחרכה שמינוס וחדא פירושו של חכמה ובהקדים רק הקדמה א' דאיתא בסוף חלק בלתי יתן למ' כה"ע לכל דקרא מלא עומסו מאחר כרוך היום יום יעמום לנו ומקמי שם בגמרא והא' כתיב מים בורע תיבון ואם כן אי אפשר הוא ליתן מלא עומסו כגשון שהוא רק בורע תיבון פס בגמרא שעתיד הק' כה' להקביל לכל דקרא ונדק' ש"י עולמית

ביאור מה שאמרו רז"ל בגמ' שבר משה בהאי עלמא ליבא דקשי לכאור' דה"ל לשון זה חין כותב' שבר בהאי עלמא וכן נבי הי' לעשות וכו' קאמר נ"כ בהאי לשא

שכאמר להקביל אוהבי יש בגמ' ר"ס"י ואז כשיהיה כל כך עולמית וזו יכול ליתן מלא עומסו ע"כ פ"כ וכו' עבין שני מדרשים אילו דשרשת ואתחנן ושרשת עקב דלית כאן שום סגולתא וחדא היא פירושו להתרבה דלפי שכל משה הראשון יש כאן חיוב קושיא ובה מ' השני לתמן מ' הראשון דמתחלה קאית' לא יאמר ופירש לשנובו הוא דלא יאמר וכותבן לכן שברן כה"ע אלא חכ' לצדיקים הוא מאחר שאין כותבן לכן שברן כ"כ כה"ע אד' שכל זה קשה למי כן וכן וזוהי גם השרש רופה בזה ששכר הטוב יהיה קיים לו לט' כה"ע ולכן לקבלו כה"ע וכן שדרין שאין אית כותבן לו שכרו הטוב כ"כ כה"ע וכן שדרין הוא רופה עתה וידקין כותבן כן ששכר כיוונו תתן שכרו ולא תלין אפך פעולת שכר לזה הוא כה' בפירושו השני כמתרן דכבר וז"ל לא יאמר יש לו עוד פיר' אחר שאין כותבין לו לרשע משה שלאחריו שאין כותבין לו לרשע משאוי גדול כדאם שנושא משאוי מלאחריו כ"כ כדאם שנושא משאוי מלפניו וא' כ' אפשר לו לקבלו בהאי עלמא וע"כ כותבין לו כה"ע והו' לא יאמר מה שאין כן צדיקין שכותבין להם משאוי כדאם שנושא משאוי מלאחריו שהוא הכרה מיוחד וזו אי אפשר לו לקבלו בהאי עלמא וע"כ דווקא לרשעים הוא דלא יאמר אלא לצדיקין מאחר אד' עדין קשה ויבא לך סא' ששכר של צדיקין הוא גדול כל כך עד שתי אפשר לקבלו בהאי עלמא לז"ל אחר כרוך היום יום יעמום לנו דליפיק מיני' שעתיד הק' כה' ליתן לכל דקרא מלא עומסו וא' כ' קשה קושיית הגמרא דאי אפשר ליתן מלא עומסו שדרי השולם בורע תיבון ואי אפשר כו' להקביל מלא עומסו אלא כ"כ שעתיד יהיו ש"י עולמית וזו אפשר הוא ליתן מלא עומסו וא' כ' שפיר קאמר לא יאמר לרשעים הוא דלא יאמר וכותבן לכן שברן תיבך כגשון הוא אכל לצדיקים הוא מאחר שאין כותבן להם אלא לט' כה"ע אד' קשה למי כן לזה הוא מפרש משה שיש עוד פירש על לא יאמר שאין כותבין לרשעים משאוי גדול שלאחריו ולכך יכול ליתן מיד מה שאין כן לצדיקין וכו' ק"ל :

וזהו

שרשו חכמים כגשון שפך שאמרו שבר משה בהאי עלמא ליבא ולא אמרו חין כותבין אלא ליבא ר"ל שבר משה בהאי עלמא ליבא שאין העולם די מקביל שהעולם כדבר בורע ושכרן של צדיקין הוא מלא עומסו וע"כ א' שבר משה בהאי עלמא ליבא כה"ע עולמים שעתידין להכריעות וגם כקרא דקאמר היום לעשותם ולא היום ליעול שברן ולא אמרו רז"ל ולא היום ליתן שברן אלא מיד כותבין חין שום מניפה רק מיד השקבל וע"כ הוא אומר ולא פייס ליעול שברן וק"ל : ועיין עוד חזק כדרישו שלי למכתב דברים ותמוזא כותב' כה"ע ולפי' כדאם אל ביאור התאמר שהתפלגו בו וקושיא זו כדאם חין הוא יודע מה שלא ראתה עיניו ומאי קאמר מ' עין לא ראתה ומי יכול להגיד לו שכיוון שלא ראה מההיא ר"ל לשייח' דלעיל שאין פירושו של עין לא ראתה שלא ראה ולא ידע שום עין מה הוא אותו שבר זה אינו דא"כ חף על אותו כתיב עשה קשה טכא ידע חף הוא שיש שבר בזה ואם שהוא רק בעצמו ידע א"כ חין שייך לומר עין לא ראתה כלה' גם עינו ראה ואיך הוא אומר אלהים וולתך אלא כ"כ פירושו הוא עין לא ראתה ר"ל מדוב גדלו לא יוכל עין לשלוש בולראותו כולו והו' דאמר בגמרא ושמואל אמר זה עין שלא שלטה בו עין והו' כוונת שמואל שתיקן כגשון לומר שלא שלטה בו עין לראותו כולו דאז כקרא שליטה אכל ראי' חף ראי' כל דפן נקרא ראי' אכל באשת' י"כ שידעין מה הוא השבר אד' מדוב גדלו שהוא מלא עומסו ואי אפשר הוא להיותו כ"כ כה"ע עולמית שעתידין להכריעות וע"כ אחר עין לא ראתה כי הוא הכרה מאד וכו' א' שמואל מהו ואמר זה עין והוא ע"כ דאיתא בספחים פ"י שהיה טעם מדרש ת"י' פרכה על ת"פרכה והוא ח"ס' כדאם כו' ח"ס' בעלים ועילם ח"ס' בעדן נמצא שכל כך גדול הוא עין וכו' א' עין לא ראתה שאי אפשר לעין לשלוש בולר' שגם כה"ע נופא רישו לזה עין לא ראתה מדוב גדלו שאי אפשר להקביל בהאי עלמא אלא עדין יעש' ש"י עולמית ואז יהיה כדי להקביל ואם כן תפילא

פי' אד' כאות סוף ע"י

טעם מהו שנוה בהאי עלמא ליבא מפני שהעין כדבר בורע ושכרן של צדיקין הוא מלא עין ע"כ

עמילא הוא שעין לא רחש' שהרי אף אותן עולמי' עדין לא כבדו
שם ויהי חתום שבר כולו חבל עב' פ' ידעו מה הוא וע"כ ח' שמואל
וזו עדין שהוא גדול כ"כ וק"ל :

או י"ל שהוא חסד הטו הוא אינו ע"פ פשוטו ואף שאין לי
עסק בקנסות כ"כ כגלה מהנסתר וכל שזה
קחי על החור הגדול הנגבו לנדויקם לעתיד לבוא
ועין בחגיגה ע"אין דרשי' שדרש אחאי קרח ויהי ה' את האור כי
טוב נכדיק' לע"ל ועל' קחמר עקלה רחמה כי הק"כ טעמו ונגבו
פחת כסא הכבוד טלו ובושר סקודי הוא נלמוד מהאי קרא
וימנע מרשעים אורן שהאור הנגבו הוא כמנע מרשעים ולא יתנו
מאותו ויו של אותו האור כ"כ נדקים וי"ל שאותו אור הוא
ע"פ דחמירי ר"ל שעתיד יהיה עמי לבנה כמי חמה וחמה
יהיה שבעתי וכו' וזו לרעתי הוא האור הנגבו לעתיד לבוא
ועפ"י ל"ל טלו כוונת ר"ל ע"ד הק"כ שיוניא חמה מנרתקה
נדויקן מתעדין ורשעין כידונין כהר ר"ל שעתיד הק"כ להניח
חמה מנרתקה טלו האור הנגבו וכאילו הוא ביתן כהרעק וזהו
נדויקן מתעדין כה טלו וכו' ליהנות מאותו אור ורשעים
כידונין בה זהו ר"ל טלו טלו טלו לא יזכו להנות מענה זהו דכס
שעיניהם טמו לראות : וע"כ אמר שמואל זה עדין וכו' אמר שכל'
וזהו יונת מעדן ונדרש בוורר שאין זה כהר אלא כהר כן הוא
בוורר ור"ל שכל אופנו כבוד הנגבו הוא קחי ועתיד הוא לבא
מעדן ששם הוא מקום גבוותו וע"כ הוא כמי קחמר וחדש היכן
קיה ר"ל קלה גבי אדם כמי טלו נוסע ועכשיו היה מסוף
העולם ועד אופנו וא"כ הוא כמי כהר אותו אור וע"כ הי' עכשיו
מסוף העולם ועד אופנו לר"ל אדם היה כגן ואותו אור הוא
עתיד לבא מעדן וא"כ הוא כמי עדין לר"ל וזהו יונת מעדן
להשקות כגן גן לרוד ועדין לחור וק"ל : ות"ל וכו' יין העשומר
בעכשיו משעת ימי בראשית ל"ל טלו כמי קחי חמירה עליונה
שהוא כ"כ דלין עם מנע גוי ולכן הוא יין הפשוט משעת ימי
בראשית ר"ל שהוא לעולם מתעטף שהוא שש קנות והוא כמטרים
פ"ו שהוא כולה שבת וגוי ששבת חייב מיתה וע"כ הוא יין
הפשוט מנע גוי וסם יזוחו גימ' כח ועשלי פורה שזוכו ליום
שכולו שבת וזהו עין לא רחמה אטילו אדם פראשון שהרי הוא
כבדא כמי וביקר כל ילין שלא כל כלל קדושת שבת וע"כ
עין לא רחמה כי נגבו הוא לנדויק' לעתיד וכו' וכן לראותו
ב"כא : ועין בכתבי מהר"ל קרוק עוה שבינה כיה שבת בראשית
נשם ס"ג הוא עולה כבי"כ וכבר נחלקה הדעות ע"כ ס"ג
ע"ה כ"ל למחוק והוא ש"פ מנרתק עם פ"ה ופ"ה עם כ"ן וס"ג
הוא י"ד חתימות וכן הוא אינו חלל א' אותיות וחות האחרון
של ס"ג הוא י"ד מ"ה א' חתימות ואין לה יונג שהרי ב"ן אין לה
כ"א א' אותיות וזהו שאמר שבת לכל יתת כן ווג ולי לא יתת
וכו' אמר להם הק"כ כי היא כן ווג :

פ' מעדן
אדמר כי
מכיש
כאותו האור
מקוף עולם
ועד אופנו

ובכרי לישב חיי קושיא לחם לא קשא ליה אקרא דקא'
עין לא רחמה אלווקס וולתך וי"ל דלא קשי לי'
כ"א אהא דחמר ר"ל לא נתבכחו הכביאים אלא לבעלי
תשובה אבל נדויקן גמורין עין לא רחמה ופליגי אהא דחמר ר"ל אהבו
במקום שבע"ל תשובה גמורין אטילו נדויקן גמורין אינן יכולין
לעמוד ואף כן גרין פירש בחמי פליגי חי פליגי אהא מילתא
גוסא דחמר רבי אהבו במקום שבע"ל תשובה גמורין אינן נדויקן
גמורין יכולין לעמוד אהא פליג ר"ל וס"ל דיכולין לעמוד א"כ
ימיה קשה היה לו לפליג עם במקומו היכא דחמר רבי אהבו הא
מילתא ומדקחמר כאן אר"ל לא נתבכחו כל הכביאים אלא
לבעלי תשובה אבל נדויקן גמורין עין לא רחמה ופליגי אהא
דחמר רבי אהבו דחמר במקום שבע"ל תשובה גמורין אטילו
נדויקן גמורין אינן יכולין לעמוד יהיה כן פירושו שלא אהא
ר"ל לפליג רחבי אהבו כ"א כהא דהוא ס"ל שבע"ל תשובה
גמורין מדקחמר אטילו נדויקן גמורין אינן יכולין וכו' אבל ר"ל ס"ל
אף שאין יכולין לעמוד עם ס"ל נדויקן הם עדין והוא
ע"ל שבע"ל תשובה מקומו תחת כסא הכבוד ולזה ס"ל
לרבי אהבו שם עדין ואף נדויקן גמורין אינם יכולין לעמוד
עם אהא ר"ל הוא ע"ל לעולם נדויקן עדין ואף שבע"ל

תשובה מקומו תחת כסא הכבוד זה אינו רח"י ד"ל שאין זה
תחת כבודו ניתן להם מקום זה כ"ל טעמו כדאיתא בעוללת
אשרים מפני שאלאחי השרת מקטרנין על בעלי תשובה על
מעשיהן טעמו ולכן מקומו תחת כסא הכבוד מקום שאין
רשות לכל עין לראות שם ואף מלאכי השרת שאלין חי' מקום
כבודו ואין שום קיטרנ עליהן ולטעם זה י"ל שהנדויקן
עדין והמקום אין רח"י כלל ולפ"ו או לא שיטתו בגמ' דכתיב
דחמר ר"ל כל מה שנתבכחו הכביאים לא נתבכחו אלא לבעלי
תשובה וכו' אבל נדויקן עדין ופליגי אהא דחמר רבי אהבו
במקום שבע"ל תשובה גמורין אטילו נדויקן אינן יכולין
לעמוד מדקחמר אטילו משמע ל"י שום שבע"ל תשובה נתונים
תחת כסא כבודו הוא משום כבודו ומנעו שרין גדול נדויקן אהו
פליג ר"ל שאין זה מכה כבודן כ"א תחת קיטרנ מלאכי השרת
אבל בראשית הגוף העסק דקחמר רבי אהבו שמוקין של שבע"ל
תשובה הוא תחת כסא הכבוד וזה אינו פליג כ"ל כוה שרבי
אהבו ס"ל שהיו מכה מעלתן הדמה אהא ר"ל הוא ס"ל שאין זה
עכה מעלתן כ"ל תחת הקיטרנ של מלאכי השרת אבל נדויקן
שאין שום קיטרנ עליהם אין זריקין להיות נקטר מכל עין ו
נעשה תבין למה לא הוקשה לו אקרא גוסה מאי עין לא רחמה
ד"ל דעין לא רחמה קחי אבע"ל תשובה וכדברי אהבו דס"ל
דזהו מכה מעלתן וכו' להיות מקומו תחת כסא הכבוד וס"ל לא
ניתן רשות לשום עין לראות שהרי אף מלאכי השרת שאלין
זה לזה חי' מקום כבודו אף לשי דברי ר"ל דחמר כל מה שנתבכחו
הכביאים לא נתבכחו אלא לבעלי תשובה אבל נדויקן גמורין
עין לא רחמה והרי נדויקן אינן תחת כסא וא"כ מאי עין לא
רחמה וכו' א"ל ח' שמואל זה עדין טלו טלו טלו עין כל כרי' ר"ל
שעה שאמר עין לא רחמה אין זה פירושו שלא רחא לא מימי
ולא מקפתו אלא לא שלטס מרוב גדלו וכדלפיל שעדין גדול
כ"כ שתי אהבו לראותו וראשו לכופו ע"ל הוא נוסע לשון
שליטה וע"כ אמר זה עדין וק"ל :

כאור פלוגת'
ר"ל ור"ל חי'
נדויקן גמורין'
עדין חי' ב"ת
עדין

ועתה עקב עיניך כלל העולם עוה הפלוגתא בין חמי
עדין רח"י נדויקן עדין וחי בעלי תשובה
עדין וכמאי דפליגי דליגי הא' הוא הח' שבע"ל
לך לעיל דפליגי לחם מקומו של בעלי תשובה תחת כסא
הכבוד דלמאן דס"ל בעלי תשובה עדין הוא ס"ל שמקומו
זה מכה כבודו ומאן דס"ל נדויקן עדין הוא ס"ל שמקומו
של בעלי תשובה הוא שם מכה איתתא דס"ל שמקטרנין
עליהן ואף טעמו תשובה עתה דשומן ניכר שאין החטא נחמק
לגמרי : וזה תלי בפלוגתא כגמרת
כובס או כובס דכובס שהק"כ טעם עין ואינו רח"ה לגמרי
ואז לפי סברא זו אין שום יראה מהקיטרנ ואם כן
מקומו הוא מנה מעלתו ולמאן דס"ל כובס כהאם שובס
כקומו ורשמו ניכר וחו י"ל שמקומו הוא מכה יראת
הקיטרנ ואז י"ל נדויקן עדין :

פלוגת' גמרי'
ד"ל חי כובס
או כובס
וכמאי פליגי
עין עלין

עוד י"ל דפלוגתא תלי ע"פ דאיתא באבילתא
אמי פירושים על האי קרא וישלח כבודי
ככל הארץ פירש אהא שיראל
נקראין כבודו של הק"כ והם יהיו חסודין בין האומות
והוא וישלח כבודי שהוא ישראל בכל הארץ שיהיו חסודין
בין האומות ופירש השני הוא וישלח כבודי שיראל חוטאין
ואני מוחל לסם וזהו כבודי בכל הארץ שאומות יאמרו
אשרי העם שה' אלהיו אשרי העם שככה לו פ"כ ולפ"ו
אין דס"ל זה הפירש של וישלח כבודי שזהו כבודו שהק"כ
מוחל עמוותיקן של ישראל ואם כן בעלי תשובה עדין שהרי
מכוחים נתגדל כבודו של הק"כ ולמאן דס"ל כפירש
השני של וישלח כבודי שיראל הם נקראים כבודו של הק"כ
י"ל דווקא נדויקן הם נקראים כבודו והם עדין
שבע"ל תשובה : וזהו נמי תלי הא
דאיתא בגמרת לפעמים שזוהי כעשין לו זכות ולפעמים

מסכת אהרן יעקב ברכות יט

ולפני דברי שנין במקדים הא דאמר ר"ל כל העוסק בתורה יסורין בלתי הימנו שחשד וכמי דשק ניבטיה עוף ועוף זה תורה שחזר התעורר עיניו כו וחינו ואין דשף חלה יסורין שחשד ולחזיתו דשף חזר רבי יוחנן הא חשילו עינוקת של בית רבן יודעי' שחשד ויחזר אם כן שמוע תשמוע לקול ה"ל ה"ל ויהאזנת למתניו וכו' חלה חזיתו כל שחשד לו לעוסק בתורה ואינו עוסק הק"כ כע"כ עליו יסורין מעוברין ועוברין אותו שחשד בחלמתי דומים החשתי מטוב וכא"כ נעכר ו' ולפ"י ר"ל לפי דברי רבי יעקב בר אחי דקאמר כל היסורין שיש בהם ביטול תורה אינו יסורין של חסדה ואם הוא רוצה לומר שמכא ביטול תורה באין עליו יסורין ופתי חידוש הוא בזה הלשון כבר א' ר"ל דבר זה דאמר כל שחשד לו לעוסק בתורה ואינו עוסק שק"כ כע"כ עליו יסורין וכו' שחשד בחלמתי דומים החשתי מטוב וכא"כ נעכר וא"כ מה חידוש הוא בזה ועוד למה לי לחתני מהאי קרא אשרי הגבר אשר תסרכו יו ופתורתך תלמדנו הלא הוא כלמוד מקרא דלעיל דשם כתיב וכא"כ נעכר שהוא משמע שכן יסורין מעוברין שאין של חסדה חבל מהאי קרא שהוא חומר ופתורתך תלמדנו אינו כלמוד תורה ר"ל ששכח היסורין כונה לומר כל היסורין שיש בהם ביטול תורה ר"ל ששכח היסורין הוא אינו יכול ללמוד ע"כ הוא חומר שאינו של חסדה היסורין יסורין הם מבטליה ובדאי' בערוכין חילו קיימת עוקבת לא הוה תבא וכי הא דח' שחזר לכתבו חלוק בכן בכל יום וחילו בן לא היו תנאי וכו' שהוא חזר ע"פ הא דאמר ר"ל לעיל כל העוסק בתורה יסורין בלתי הימנו ודאמר יסורין בלתי הימנו ש"ס שהוא עוסק בתורה בעוד שהיסורין עמו חן שמכח התורה הם בלתי הימנו ול"א רבי יעקב בר אחי כל יסורין שיש בהם ביטול תורה אינם יסורין של חסדה ובמקדים מה דאי' כעשה דר' אליעזר בר"ם כעשה שהיה רוצה לעוסק בתורה רצו ליסורין שילכו מימנו ולא עסק בתורה וכדאי' על יסורין כזה ח"ל שהם יסורין של חסדה שהעקבלן עקבלן בהסדה שהרי אם הוא רוצה הוא יכול לשלמן מעליו ח' חבל אם הוא אינו יכול לשלמן מעליו ודאי שאין זה בכלל יסורין של חסדה ול"א כל יסורין שיש בהם ביטול תורה ר"ל ששכח אותן יסורין אי אפשר לו לעוסק בתורה ואז ע"י תורה יכול לשלמן מעליו וא"כ כיוון שהוא בידו לשלמן מתי שירצה שירצה ודאי שכן יסורין של חסדה אבל כיוון שאי אפשר לו לעוסק בתורה ואז אי אפשר לו לשלמן מעליו אין זה יסורין של חסדה וזהו שמייתי האי קרא שחשד אשרי הגבר אשר תסרכו יו ופתורתך תלמדנו ופירש"י הא כלמוד ששכח היסורין כיון דאם לבוא לידו ת"ת ר"ל שהיה כשהוא רוצה לשלמן מעליו הוא נזקק ללמוד ואז כל העוסק בתורה יסורין בלתי הימנו וא"כ כשיש בהן ביטול תורה ואין לו שום תקנה לשלמן מעליו וא"כ אין זה יסורין של חסדה כלל וק"ל :

אדם הוא לכתוב על העומר בשעת שיותו האם כסף תלוה אותו וכו' ע"פ דאיתא אין בעל הרחמים פוגע בנפשות תפילה כ"א ככנסיו ואם הוא פוגע תשכוס מיד מקבלו ואם לאו אז פוגע בגופו ולזה היה בכינוי על החולי שלו שלא היה עשיר דחילו היה עשיר אז היה פוגע בכנסיו תפילה חבל ע"פ שאין לו שום כנסיו ואז הוא פוגע בגופו תיקף ולזה כנסו ר"ל וק"ל :

אמר רבי חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלהי אברהם יהידי בעורו וכו' ואברהם מנא לן שקבע מקום לתפלתו דכר"ב וישכם אברהם בבוקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה' ואין עמידה אלא תפלה :

ודבר זה נזקק שירש וכו' בקביעת מקום תפלה מילתא והלא לא כן כתי' חלה כלל מקו אשר אזכיר את שמי חבנו אלך וכדכתיב כתיב וכו' לישב ובהקדים מה דאיתא בעלמס' ח' י"ו :

ויאמר אליהו התשבי אל אחאב לאמור היה אלהי ישראל אם היה השני האלה שר' ומטר חי ה' אלהי ישראל אשר עמדתו לפניו כי אם לפי דברי :

ביאור נ"ל כל הקובע מקום לתפלתו חלקי אברהם ימי בעורו

ולפני דיהטא נראה כאן מדכרו שהוא כמיהר שחזר כ"א לפי דברי והלא למדו ר"ל כל השפיהר אם כתיב הוא ככונתו מסתלקת ואין חזר כ"א על פניו וכו' שלא לשום ויהיה דיבר אליהו בן ח' ולא למנסיו דקדק בלשנו לומר חי אשר עמדתו לפניו והאי אשר עמדתו הוא כמיותר ופירש ר"ק אשר עמדתו אשר חי רגיל לעמוד לפניו בתפלה וכו' לישב חן אודישך ע"ד מהיכות אשר ה' באותו מעמד בין אחאב ובין אליהו כשהיו הולכים חבל מיל שבעה וימנו והיה אז ויכוח בין אליהו ובין אחאב שאלהיו נשבע שלא יהיה נשעים אחרי שחאחב ח' לחלילה הלא משה דבר ר' ועבדתם אלילים אחרים וכו' ועבר את השמים ולא יהיה מער וכל הפני' ללבו עובדי ע"י היו והי' אשר ואת תלמידו ורוצה שתקיים כבודך יותר מכלולת משה וע"י קצן חליוו וכשבע חי אשר עמדתו לפניו אם יהיה הפני' חלה טל ומטר כ"א לפי דברי וכדאי' שיש כאן חייה סתירה לאחאב והוא ע"פ דאיתא בפ"אין עומדין כשחלה בנו של רבן שב"ג אמר לו לר' חנינא שויבך רחמים וביקש רחמים והי' א"ל ר"י בן זכאי אילמלא הטיה ב"ו את ראשו כל היום אינו משגיחן עליו אמרה לו אשתו וכי הוא גדול ממך א"ל לאו אלא הויה דומה כעבד לפני המלך ואני דומה כש' לפני המלך ומירושו שם הוא כעבד בן בית יוצא ונכנס בלי רשות ואני כשר לפני המלך שא"כ רגיל לכוח לפניו ע"כ שם ומנא שטיקת הוא תלי כמי שהוא רגיל וכן הוא חומר נמי בתפלו' ששעמידן לפני תפילה וכן רגיל וגם שם ר"ל שטיקת קפידת הוא להיות רגיל והא דאמר זקן ורגיל ר"ל כיוון שהוא זקן יכול לומר עליו רגיל ושלמותו ועד זקנותו כעשה רגיל וזהו כמי שאמר בגמ' אם תשילתו שגורס בפירוש חמי שהוא מקובל ג"כ וזהו פירושו אם הוא שגורס בפיו וזהו כדאי' מכת רגילות שכל דבר שהוא רגיל בו היא שגורס בפיו וע"כ היא מקובל זק"ל ולפ"י תבין מה שחליוו שהי' תירץ מסתין לאחאב שחאחב ח' לחליוו דברי משה רבן אינו מתקיימן ודברך שאתה תלמידו והיו מתקיימן והוא לא ידע הדין שחליוו כעבד ורגיל לפניו כק"כ ובהגלות תליו מילתא ולזה הסביר לו אליהו הדבר וא"י ה' אליהו אשר עמדת לפניו ופירש הר"ק שאני רגיל לעמוד לפניו אם יהיה טל ומטר כי אם לפני דברי ר"ל אחרי שאני עמדת לפניו שאני רגיל וע"כ כי אם לפני דברי ר"ל שאני כעובד חבל משה הוא כשר וע"כ דברי יותר מתקיימן מדברי משה וק"ל ולזה כיון כיו דר' דק וכן אל המקום אשר עמד שם את פני ה' חבל אברהם ומה נזקק לכתוב ראי' אברהם וכו' לא יזכור שפירוש של ועמד חן בלא דאי' חלה שלדבר זה הוא ככונן שהוא תלי ברגילות דווקא ונבי אברהם כתיב אל המקום אשר עמד שם ש' שהוא רגיל מדקבע לו מקום ש"ס שרגיל הי' ק"ל ולפ"י יש לישב הקושיא דלעיל שח"ל כל הקובע מקום לתפלתו וכו' בקביעת מקום תפלה מילתא חלה ג"ל שחאחב ח' לרגיל הוא רגיל חלה חלה ברגילות חן עדיין אין שיעור לדבר איזה נקרא רגיל ח' כל

ביאור דברי דר"ק בויכוח בין אליהו ואחאב שטי' הר"ק אשר עמדתו שאני רגיל וגם יש הרבה דיקותיו וזאת ה'

בגמרא איתא עין עין כתיב הכא בחסד ואמת יכופר עין וכתיב התם ומשלם עין אבות אל חיק בניחם אחריהם :

וקשה למה לי האי ג"ש עין עין הלא בלא האי ג"ש תפורה בקרא הוא דכתיב ומשלם עין אבות אל חיק בניחם ומקרא עבדו יכול ללמוד מיתת בני' מכפרת על עון אבותיהם וכו' לפי דברי דאי לאו ג"ש ה"א דווקא ע"י יסורין של בני' י"ל שהוא מכפר עון אבות וכדאיתא בשבת אין מיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון שהוא מור חבל ע"י מיתת בנייהם אינו מכוסר עונותיו כיון ג"ש דכתיב שם כחזר ואמת יכופר עין חסד ו' הוא ג' וי' חסדי' ואתה ו' תורה ואם ע"י ג"ש וע"י תורה מכוסר עון הלא אין כאן יסורין לכן גם מיתת בני' יכולין לכפר ובאמת להם כן וכו' מני שחידו של אבות הוא נקרא שנג חבל בני' לא לרגיל הוא רגיל' שחכות יחטא והיה יקבלו עונשם וע"י מיתה יכופר וק"ל :

בגמרא כד חלש ר' אליעזר אעל לגבי ר' יוחנן וכו' וישאל מאי קא בכית אי משובס תורה דלא אפשר וכו' וראי' בושום מוונני וכו' :

ופירש"י שלא היה עשיר וכו' ומקום פתחו הוא כאן וכי דרך בני

במה בני' שם אברהם דתו

ביאור הנ"ל דבר כו' כתיב בחסד ואמת וגו' וכתיב ומשלם עין אבות וגו'

מכנת אוהר יעקב ברכות

ביאור הנ"ל
בברכות
שכלל רי"ל
כנסו
עלמדין
לפקרו וכו'

כל הקובע זקן לתפלתו ר"ל שהוא רגיל ב"כ עד שמכח רגילותו
הוא נדון לקובע מקום זהו נקרא רגיל וכאשר חף בכל מקום
חסד אזכיר את שם שבת וכו' ושלח בקבועי מקו' תל"ח ב"ח כרגילותו
בפרק תפילות השחר דף כ"ח ע"ב בשחלה רבי
יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו כיוון
שראה אותם התחיל לבכו' וכו' עד ולא עוד אלא
שיש לפני שני דרכיו ואין אני יודע באיזה מוליכין
אותי ולא אבכה וכו' :

ואף כן ג"כ למה הוא דוג על שני דרכים וביה לו ללמד על שיש
בן עזון וגיבור ואינו יודע אם אהיה מתפסח עין או מתפסח
גהני ויחלי חכמת לי כדרכי וכו' ל"ס ע"ג דאיתא בספר חסידים
שאמר תלן בתי הוא שניגל שלח ירחא גיהני ואף שהוא נדון נגזר
עולובין אותו דרך גיהני וטעמין אותו על פתח גהני כדרי שרחה
שם ח' מקרובין ותפלל עליו ויעלהו חסד ע"כ שם נמשך שעלולם
אדם כספק חף אם הוא שמוליכין אותו דרך גהני ערין הוא מסופק
מן הוא נדון כדרכיו חף שמוליכין אותו כדרך גהני הוא כשכיל
שיגיל ח' מקרובין או י"ל שזה שמוליכין אותו הוא עגמו יוד לניהיל
ולפ"ו ג"ל לישב הא דאיתא בפ"ל כרמבי בעי
ר' אליעזר מרב איזו בן העור'ם הבא א"ל
ואוניך תשמענה דבר מאחריך לאמור זה הדרך

ילכו בה כי תאמינו בו :
ועדן לא ידענו מאי קא נכבי ליה והלא זה קא מיירי לאחר עותו
וזה אם ירחא שמוליכין אותו ידע אם לבן עזון כדרי הוא בן ע"כ
נאם לנהני וכו' אלא ג"ל לפי ספק הדקן מוליכין אותו דרך גהני
כדי להניל ח' מקרובין ולזה קא נכבי ליה איזו בן הע"כ ר"ל
חף שמוליכין אותו דרך גהני ח"ך הוא ידע אם הוא נדון או לא
וכאם שהוא יודע שמוליכין אותו לדנו כגהני' או חף שהוא כדרך
יהרה כשמוכה ולא יהיה מתחילן רשמי' שאפילו על פתחי של גיבול'
איזו חורדים בשמוכה ול"ל תשמענה דבר מאחריך לאחר זה
הדרך ילכו בה כי תאמינו בו ע"כ תכריזין זה לפניו כדי שיוציא
ספק זה מלבו שלא יהא אותו נדון כדאגת הידחה חף שעה ח'
לאחר שוילכו אותו לנהני' ולכך תכריזין לפניו זה הדרך ילכו בה
כי תאמינו ולפ"ו כדאם לי זהו כוונת ר"ל שאמר רשעים אפילו
על פתחי של גהני' איזו חורדים בשמוכה ולמה דווקא על פתחי
של גהני' אלא ל"ל לפי שגד הפתח הוא מסופק כרשעו סוף
שמוליכין אותו כדרך גהני' הוא ידע שהוא נדון וזה שמוליכין אותו
הוא כדי להניל ח' מקרובין וכל זה הוא יכול להיות כספק גד
הפתח אבל מהפתח וחיך מדווחין אותו לנהני' או הוא רוחא חמת
הדבר שהוא איזו נדון ולזה הוא חומר רשעים אפילו על פתחי
של גיהנם איזו חורין שגד הפתח יכול להיות כספק לומר שהוא
נדון ואינו חוזר בתשובה וק"ל : ולפ"ו ג"ל שזה הוא כוונת
הספק שאמר ישירים דרכי ה' נדקו' ילכו בה ופושעים כשלו בה'
ר"ל ישירים דרכי האף שם דרכי לשון רבי' א"ל עין וכו' לנהני'
שניהם הם ישירים שאף שהוא נדון נדון לילך בו כדרך ישר לו"ל
נדקיים ילכו בה וישירים דרכי האף שהוא כדרך גיהנם הלא הוא
שומע וזה שמכריזין לפניו זה הדרך ילכו בה כי תאמינו בו ופושעי'
יכשלו בה שרשעו הוא סבר שאף הוא נדון כדרכיו וזה שמוליכין
אותו הוא כדי להניל ח' מקרובין וכאמת ח' איזו בן ע"כ ופושעים
יכשלו בה וק"ל : ועיין בזה שמתקן דווקא אותו קמח שהי'
מקרהו בשמוכה ולא הספק לעשות תשובה וית אותו נדון יכול
הוא להיכשל ע"י אחד מקרובו דודו או בן דודו ואלו אכל אותו
רשע שלא כהרס כלל בשמוכה עליו באזר ואין מידי מניל :

ביאור נ"ש' כל
כתבי בעי
ר"ל מרב איזו
בן ע"כ

ולפ"ו ג"ל שזה הוא כוונת ר"ל שם סכ"ח' ולא ע"י שיש לפני שני
דרכים ואינו יודע לאיזה מוליכין אותו ר"ל שאינו יודע באיזה דרך
סוף שמוליכין אותו דרך גיהני' ח' איזו יודע אם להניל ח' מקרובין
או לדון אותו שם וזהו עיקר הכינת : ועיין בזה ש"א וכו' ר"ל
שם להם כ' דרכים כזה ואף יעקב סלך לדרכו וישר' דרכי ה'
איתא בפ"ק דברכות רב הונא היה לי ת' דני
דחמרי איתקיף אע"ל לגבי רב יהודה אחוה דרב
סלא חסיד' ורבין אמרו לי לעינין מר במילי' א"ל מי
חשודא בעיניכו אמרו לי מי חשוד קודש' בריך
הוא דעביד דינא בלא דינא אמר להו אי איכא

רשמי' עלי מלתא לימא אמרו לי הכי שמי' ח'ל'
דלא יודי' מר שבשא לאריסא א"ל מי קא שביק
לי מדי מיני' הא קא גניב כולי' אמרו לי היינו
דאמרי אינשי בחר גבבי גביב ומעמא טעים :
וכו' והרבה ד' קדוקין כנפלי' כן כוב העומר חל' דקאמר עי
חשודא בעיניכו וכו' ל' מי חשוד קודש' בריך הוא וקשה והוא
האיך היה סבר שא"י חשודא בעיניכו טלמי דבריו עביד ליה
הק"כ' דכא בלא דינא ח' ויך עלה זה על דעתו ופשיט' קשה לאמר
סח"ל מי חשוד קודש' בריך הוא וכו' ואמר אי איכא דשמי' עלי'
ולא הם יאמרו ויפרכשו חטאו ופשיט' ח' זה כבודו ורובו לכישו
וליהדי' חטאו כ"ח שהוא כעגמו ויפשיט' חף אחרי שיתח' ל'ל'
יודע למה וטוב הוא לו יפשיט' יצרו ויפרכשו חטאו וע"כ קשה היכי
ח' אי איכא דשמי' עלי' ח' דילמא ליכא ח' דשמי' וע"כ ע"י
חשוד קודש' בריך הוא : וכו' לישב רק ע"כ הקדמה ח' ח' ח' ח'
שהכתי' כחומר שדרש ד' דוסת' ח' למה היה דוד דומה בפרק חלק
והוא דאיתא במוסכת יומא :

תנו רבנן מפרסמין החנופי' מפני חילל' דהשם :
ופירש"י שיי' שהוא חנוף ועובר כספר ואי אפשר למגשו עטני חילל'
השם שלא יאזרו ח' שבר ועונם כלל מהרי' זה הוא נדון וכעגמו
וע"כ מי שהוא מכיר בחטאו בריך למרסו : ולפ"ו יב' פירשו
שהם חמרו לו לעינין מר כפלי' רשו לו שהק"כ' כעגמו בחטאו שהוא
עבר כספר שהוא איזו נגלו לכל וע"כ ח"ל' לעינין מר שהוא איזו
נגלו לו"ל מי חשודא בעיניכו רונה לומר כיוון שאני איזו חשוד
בדבר א"כ אי אפשר הוא להכניס אותי עטני חילול' הס"כ
וזה הסיכו לו מי חשוד קודש' בריך הוא סיכ"כ'
קודש' בריך הוא לא עביד דינא בלא דינא' וכו' מי איכא דשמי' עלי'
עלי מלתא ליתא דונה לומר שהרי תנן מפרסמין החנופי' מפני שהוא
מכיר בחטאו וכו' שפרסם כדי שלא יכיה חילל' השם ע"כ ח' איכא
ח' דשמי' עלי מילתא ליתא מחייב הוא להניד ולפרסם שלא
יכיה חילל' השם וק"ל :

מה שהאיר עיני ה' בזה המאמר במסכת שבת



תנא

רבי יוהו מעשה בתלמיד א' ששנה הרבה וקרא
הרבה ושימש ת"ח הרבה ומת בחי' ימיו והייתה
אשתו נוטלת תפילין שלו והיתה אשתו הולכת
מבתי כנסיות לבתי מדרשו' ואומרת בעלי שקרא
הרבה ושנה הרבה ושימש ת"ח הרבה תורה דכתי'
בה כי היא חייך ואור' ימך מפני מה הוא מת בחי' עמי
וימיו ולא הי' אדם יכול להחזיר לה דבר עד ששנה
אלוהו וא' פעם א' נתארחתי אצלה וספרה לי כל
המאורע ואמרת לי לה בתי בימי נדווחך מה הוא
אצרך ואמרה לי לא נגע בי אפילו באצבע קטנה
בימי ליבונך מה הוא אצרך א"ל אכל עמי ושתה
עמי וישן עמי בקירב בשר אמרת לה בתי בריך
ה' שהרגו ולא נשא פניו לתורה שהרי אמר' תורה
ואל אשה בנידת טומאתה לא תקרב :
ע"כ הוא כוסח כהנא דין' ובריך ביאור חל' שאמר ה"ל' תורה
דכתיב בה כי היא חייך ואורך ימך עטני מה הוא

ביאור חל' ח'
דברכות רב'
סוכא ס"ל ח'
דכי דחמ' ח'
איתקיף וכו'

ביאור ח'
דקידושין
שעלם ל'ס
בחזירתו
דש ל' ח'
למה ח' ח'
ק

מסכת אהרן יעקב שבת כ

מת קמי ימיו ולחיה גורן אמרה תורה דכתיב וכו' הלא גם בשאר
תננות קמי כתיבי הוה חייך : ועוד קשה למה האשה הוהת מינה
בלשונה ולא אמרה כהיא דקידושין דכתיבי גבי מילוח קמן למען
יארבוין יומך דקדחת העם היכן ארבות ימיו של זה והיה גם כאן
להאשה לומר היכן ארבות ימיו של זה : וכוונת תמוז לי על דור
דועה שהיה אז בימי התנאים' ולא היה אדם שהיה יכול להשיב
דבר וכוונתו שהאשה הוהת לא מאותן נשים הוה שעליהן נאמר
אין חכמה לאשה אז לא כהלך כי כל שאלתה היה ע"ם שקלי וטריא
עשיטא התלמוד וא"כ ח"ו נקדחת חכמתם שלא יכלו לתרץ קושי'
האשה וי"ל שהאשה האשה הוהת שאלה ככן חכם ע"ם שיטת
התלמוד ומה דלא היה שום חכם דיוכל להשיב ר"ל שהאשה
הוהת שאלה ע"ם קושיא התוספת דקיימא בתימא בתוספת ו"כ אין
לתתה על אשר לא היה שום חכם שיכול להשיב שהיה דבר זה
שאלה האשה היא קיימה בתימא ואם היה שום תירץ לא היה
קיימה בתוספת בתימא ולפי שכל התיקו נגמרא וגם כל התימא
בתוספת תמיד לחיה לתרץ וע"כ גם קושי' האשה שהיה קושיית
התוספת שעלה בתימא ע"כ לא היה אדם שהיה יכול להשיב עד
שבא אליהו ז"ל : חף מקודם ר"ל לישב השמן שאמר אשה תורה
דכתיבי בה כי היא חייך וכו' וכו' ע"ם דאיתא כדריס דף ס"ב
ע"כ לא לשהיה אה האלפסין ולדקדק בו שלא יאמר אהראן אהיה
חכם אשה שקראתי חכר ואחיה וקן וינכה בשיבה אלא עושה
דברים לשם פעולו לשם ולא לשום כבוד ועולם ולזה אין אנו
זריקן שום דתי' שיש חילוק בין לשמה ובין שלא לשמה דלשמה קרא
קם חיי' וכו' ועל כזה האהמה בתנא חתפיה התנא ככתי' של תנא' :
ולזה דקדק האשה בלשונ' לתי' בעלי שפכה הרב' קרא הרבה ושמיש
ת"ח הרבה ר"ל חף שקרא הרבה לא היה דעתו שהיה נקרא בשם
חכם וכן שפכה הרבה שלא על מנת שיהיה וקן וינכה בשיבה כ"א
לשמה ושאין ימיר לזה אמרה ושמיש ת"ח הרבה שהיה משלים עצמו
והיה בתלמיד לשיהרוב לזה ח' שמיש הרבה ר"ל לא כאלותן
תלמידות שהשמיש את הרב דבר מועט ואחרי כן הם בדרעס
כאלו הן למדו כל התורה כולה על רגל א' וידועין אחר הגדולה
אלה בעלי לא כן הוה כ"א שיש הרבה ולא הויק שום גדולה והוה
קיים התי' קרא להאשה את האלפסין ולדקדק בו ועל תורה כוון היה
כאשר למען יארבוין יומך ולכן אמרה האשה בדקדק תורה דכתיבי
בה כי היא חייך דאורי' יומך' שוה היה התנא' ע"כ ידע ישיבו אורח'
קיים ומעמי מה הוה מת בחצי ימיו זו תורה וזו שכרה וק"ל והו
דך העשט מאור : וכדרי לישב שמיני לשון שאמר האשה
כאן חכמי מה הוה מת בחצי ימיו ובקידושין הוה אומר הכין אריכו'
ימיו דמשמע דווקא שמת בחצי ימיו הוה דוקא קמי' לה מפני מה
הוה מת ואילו היה מעט יותר מחצי ימיו לא היה קשה כלום דרי
ע"כ אין שום א"י וכו' למתי דקדקה לומר בחצי ימיו ומעט
לזה אדקדק עו' בקידושין דקאמר שם פרי שמלה לבירא ובחזרתו
נכל ומת היכן א"ל של זה דגם כן קשה למתי כ"ס ק"א שם דעת
בחזרתו ומת בכך חף אילו לא היה מת בחזרתו תיבך היה ע"כ
קשה דרי שקיים עומת שילוח אה ויבין ח"י של זה וכו' לישב
ע"ס דאיתא נגמרא דשבת והקוי' אשר האריכו ימים אחרי מות
ישועה ימים האריכו ולא שמי' ואיתא נגמרא וגם כר"י פ"ח מצורע
ימים רבים ימים טובים משמע רבים שלטה ש"ח כל היובל דכתיבי
ימים אינם אלא שנים שהרי מיעוט שברוב הם שני' ועד החילוק
שים בין לומר התור' וכו' שער מנות נגון שלוח הקן שאף שבשמי'
הוה אומר לתען יארבוין יומך ושפ"א לשיטה ס"ח בזה הם
אינו דומין שהתורה היא התורה המשיה בודו לעשותה דכתיבי גבה
כי קרוב הדבר מאוד בעך ובכלבך לעשותה וכתבי והגית בו
ימים וליבה מה ש"ס שארי מנות שאין מנוון לעשותן בכל עת
חף הם ירנה לקיימן כדי לזכות בהן א"י בגון שילוח קמן
דכתיבי בה כי יקרא את צפור למעין ולא שאתה מחוים לעלות
בכרים וכרמי' וכו' החילוק הוה בין תורה לשאר מנות דשאר
מנות חף הם יוכה לאותה מנה אפשר הוה שמי' שני ימים בזכותה
דרי כתיבי למען יארבוין יומך ושמיט ימים הם שנים ואם היה
דרך משל בא ימיו למות היום והק"כ היה לידו מנות שלוח קמן
אפשר הוה להנצל ע"י אותו מנה להחיות עוד שני ימים ולא
ד"ל בדקדוק מנות כשנשם הרי שאלו אכיו עלה לבירה והכיו
גולת ובחזרתו נכל ומת היכן א"י של זה דמשמע דאילו לא מת
בחזרתו והיה חי כמה ימים לא היה קשה ולא כלום אלא ר"ל
בשעת אילו היה חי כמה ימים חף שני ימים לבד לא היה יכול

לומר היכן א"י של זה ד"ל דהיה בא קימו למות היום אך משמע
בו התורה של שלוח קמן דכתיבי ח' י' ומישט ימים הוה שנים ולכך
חיה עוד שני ימים אבל זה שהוא עת בחזרתו שאף שני ימים שהיה
לו לחיו' שהיה חתו' מנה לח' ח' וע"כ הם אמרו הכי וכו' בחזרתו
נכל ומת היכן א"י של זה שהרי חף שני ימים לא חיוק' כן הוה
מדוקדק בקידושין לגבי אותו מנה של שלוח קמן אבל כאן לגבי
התי' חתמה שאמר בעלי שקרא וכו' ומת בחצי ימיו גם היא דקדקה
בלשונה ויפה אמרה שהוה מת בחצי ימיו שאין פירושו לומר בחצי
ימיו שהוה ל"ס שני' שום הוה חצי מספר שני חיי' אדם אלא
דכונה לומר שהוה מת בחצי ימיו תמיד נקרא חל' ת"ח חזוניהם
והוה ע"ר משל לפי הך דאמרנו שאף שיעט ימים הוה משמע שני
ימים וכל הינה דכתיבי גבי שכר ח' ר"ל שהוא ימים ולא שנים
דאמרנו גבי הזקני אשר האריכו ימיו ימיו האריכו ולא שני' וכדאיתא
ימים משמע שני' וזהו כשאר חזוניהם כדלפלו חף לגבי תורה דכתיבי
והגית בה ימים וליבה וכו' בכל יום כשהוה מקיים והגית הוה
יוכה לח' ויהא כן שהוה שני' וכן כיום שני' ח"כ פשהוה לומר שנה
א"י לו ארבות ימים שני' שנים ואם הוה כזה שנים בקיום מנות
התורה הרי יש לו ככל שילחיות דמהל' יום אם הוה קיום יום
א"י לו שני ימים ומה לי שנה עד שלפ"ו ל"ל שזה הוה שאמר ד"ל
נדיקן קן חייך לעולם ר"ל הנדיקן שכן עשון מנות בכל יום ובכל
יום הוה זוכה לשכר מנה ח' ויהא רק שני ימים ובכל יום הוה
בקיום המנה ומשטת התורה שקרוב הדבר מאוד כשך
ובלכך לעשותו וכו' הוה חייך להיות חי לעולם כלי הספק
ואית שכוה מת הוה אינך בחצי ימיו שהרי אם חילף חף שני'
ובכל יום הוה קיים והגית יש לו כעד כל יום שכר שני ימים וכו'
ח' וע"כ יפה אמרה האשה בעלי שקרא הרבה ושנה הרבה ושמיש
ת"ח הרבה וכו' כל אומן שני' כזה שהיה עוסק בתורה עוד כך
שני' כאלה היה לו לחיות וכו' הוה מת בחצי ימיו שהרי זה חצי
שכרו שהוה כל ימיו עסק בתורה וכעד כל יום יש לו עוד יום ח'
וק"ל : ולפי' י"ל לתת פשט ומשפטי חתא :

דא' בכוונה את זו דרשר' מנחה בר' כי נר מצוה
ותורה אור תלה הכתוב את המצוה בנר ואור
התורה באור את המצוה בנר לומר' לך מה נר איני
מגינה לא לפי שעה אף מצוה אינה מגינה לא
לפי שעה ואת התורה באור לומר' לך מה אור
מגן לעולם אף תורה מגינה לעולם ואור בהתהלך
תנחה אותך וגו' בהתהלך תנחה אותך זה העולם
הזה בשוכך תשמור עליך זו מיתה והקיצות היא
תשיחך לעתיד לבוא ע"כ :

בנש' וכו' יש לקדק למה הוה מכוון ראי' על תורה שהיא באור
ולמה לא מכוון ראי' על ענין שהיא כנר וי"ל שלום כענין גם
בגמרא למה שאמרנו לגבי שם חילוק בין שארי מנות למנה של
לימוד תורה דאילו בשאר מנות אי אפשר לקיימה תמיד בכל עת
שהוה דונה אבל התורה תמיד היא בידו לקיימה בכל עת : וכן
הוה אומר שהמנה היא נקרא כר שהוה רק לפי שעה ותור' כמשל
לאור מה אור לעולם אף תורה לעולם וקשה למה כן הלך התורה
נ"כ כתיבי כי היא חייך וחודך יומך כמו בשאר מנות וכו' ח' חיי
אולתה דתורה ששאר מנות לזה הוה מכוון ראי' ואינו ר"ל שם
חילוק בין תורה לשאר מנות כוה שהאמת הם שוין חף שהתורה
היא תמיד אותה ואף בקבר היא איתו שהרי שפתותיו דוכפת ועל
זה נאמר חנורה כההלך עולמים וכו' ע"כ הוה מכוון ראי' משמון
זה נאמר כהתהלך תנחה אותך זה הע"ס ובשכך תשמור עליך
זו מיתה ר"ל שאף כשהוה מת הרי שפתותיו דוכפת וזהו תשמור
עליך והקצות היא תשיחך לעתיד לבוא שהרי חף לעתיד לבוא
אין לת"ח מכוה שנאמר' ולכו מחיל אל חיל וכו' מעלת התורה
היא תמיד ולכן היא כמשל באור שהיא מניעה לעולם וק"ל ולפי'
ל"ל שזו היא מיו כוננת ד"ל בנש' דמסכת סוכות ח"ל :

תנו רבנן הרב שגלה מזגין ישיבתו עמו והא תני
דברי תורה קולטין לא קשי הא בעידני דעסוק בי'
הא בעידני דלא עסוק בי' :
וי"ל שאף כאלו היה זה פירושו שהרי כאן מביין ל"י והא דברי תורה
קולטין וכו' א"כ חף קולט' כוה שגלה הלל ח' אפשר לפרש ליהו' גולה

באור הנח'
דקידושין הרי
שעלה לבירה
בחזרתו מת
דש לקדק
למה ח' שמת
תיבך
בחזרתו

באור הנח'
דכונה את
המנה בנר
ואת התורה
באור כו'

באור הנח'
דכונה את
המנה בנר
ואת התורה
באור כו'

באור הנח'
דכונה את
המנה בנר
ואת התורה
באור כו'

העריכו כדברי תורה קולטין דכתיב את בצר במדבר וסייד ליה ואת
 התורה אשר עם משה וכו' קשה עתי קח קשה ליה והא עתי כדרי
 תורה קולטין וכו' לא היה יכול ליטב לו מדווקא כשהוא עוסק
 בתורה שהרי כן כתיב ואת התורה ואף שהיה רשע סמוכין ואת
 בצר ואלת התורה חשש"כ היה לו לומר דווקא כשהוא עוסק בתורה
 ועידיה יתיי סלקא אדעפילאף דלא עסק עד שגדלו התנאים וומר
 קא בעודי דעמיק קא בעידני דלא עמיק וכו' שהתקטן טעה בה
 שהיה רזה דברי ר' זכנח בר סימאי שרר האי קרא כי נר מנוה
 ותורה חור שהמנוה היא כשלה לבר שאינה מנינה אלא לפי שעה
 והתורה הוא כאור שהוא מנין לעולם והוא סבר שהתורה היא
 יש לה מעלה זו יותר ממנוה כלי שום טעם בעולם וע"כ גם כאן
 שדחה הסמיכות את בצר כמדבר ואת התורה היה סבר דווקא
 ואת התורה הוא קולט לעולם שהרי היא נמשלה לאור מה אור
 מנין לעולם והוא לא ידע טעמו של ר' זכנח בר סימאי שיש חילוק
 בין תורה שהוא קולט לשאר מנוה וע"כ הוא מוכרח לכו"כ דלי
 נחזור בהתלכך תנחה ונמלהראות חשני שהיא עמיד בידו
 לפעושה ע"כ היא כשלה כאור שהוא מנין לעולם אבל כשהוא
 גם בתורה אינו עוסק תמיד גם התורה אינו נמשלה כאור כ"א
 בצר שהוא מנין לפי שעה ולזה תירץ לנו התרגון הא בעירמי דעמיק
 הא בעירמי דלא עמיק בי ר"ל קא דמוכח תור' ואת התורה לאת
 בצר כמדבר. הסודף לך סון קולטין לאו משום מעלינותא משאר
 ענות הוא לומר שהיה מנין כאור לעולם אלא בעירמי דעמיק בי'
 או יש לה מעלה יתירה משאר מנוה דשאר מנוה אף אם ירגע
 לעסוק בה לאו בכל פעם שהיה בידו לפעושה וכו' והא בעירמי
 דלא עמיק אז גם ד"ת שווין לשאר מנוה ואין קולטין וזון כי כיון
 הוא : וכדו ליטב גם מוכח האשק שנטלה תפילין של בעלה
 בידה למאי כ"א כשלה תפילין בידה וכו' ליטב שבנדאי לא לחנם
 נטלתן וכימתן משדו שהיה ככלל קרקפתא דלא תנחו תפילין
 ת"ו אלא דאי שלחוה ליעוד הוא נקטון והוא ע"פ דאי בחנינה
 בעולם כ"ה כל עמד דכתיב תליין והקטן שם תוספ' והא דואר
 ואחיותשל שלמדו הדבה שהרי שלחו מלות בעי איבעי להו בענדל
 הפורח כאורי ולמה לא הגין עליהם תורתם ופירשו התוספ' חסר
 שלא היה להם ודחה :

ביאור דברי
 ברכו דאבי
 קו יתיב קמי'
 דרי' והו' קא
 כרז טוכה
 ח"ל וגילו
 ברעה כתיב
 אשר אהל
 תפליקא
 ענתא וכו'

איתא בברכות בפ' אין עומדין אביי הוה יתי' קמי'
 רב יוסף והוה קא בדה וא"ל והא וגילו ברעדה
 כתיב א"ל אנה תפילין קא מנתנא ואיכא יראה :
 עכ"ל ולפ"ו י"ל שלום כוונת גם האשה שהיא בזה בטענה זו
 לאמוד בעלי שקרא הרבה ושנה הרבה וישת' ת"ו הרבה וישמי
 מה הוא מת בחזיו גיון אף שהאשה הינה מתירא מן ואחורי לה
 בקושיה הפוסק' שלא דואר וחיותה דבעו שלם מלות בעי' ואף
 עכ"כ לא הנינה התורה עליהם אף שהיא ידעה גם תירון התוספ'
 שלא היה להם יראה אף ענין מן ייור שבעלה היה לו יראה לזה
 נטלתה תפילין שלו בידה להראות שהיה בו יראה וכהיה דברכות
 זא' תפילין קא עמיקין ואף הוא בהשתא היה כל היום בתפילין
 שהרי היה עוסק בתורה וא"כ שהיה בו יראה ומשני מה הוא מת
 וק"ל וכל זה הוא דרך שטוטה עד כאן אבל לפי הדרש י"ל ליטב
 באופן אחר ולבאר באר הטוב ע"פ שיטת התלמוד דברי תוספ'
 וע"פ שקלי וטריח בשום סבל יתבאר לך הכל על כנו כפ"ה :
 והוא דאיתא שם דף י"ג טבת :

איבעי ליהו מהו לנירה שתוישן עם בעלה הוה
 בכדרי והוה בכגדה ח"ש אמ' רב יוסף בשר עוף
 עולה על שלוחו אעם הגבינה ואינו נאכל דברי
 ב"ש וכו' אומר אינו עולה ואינו נאכל עכ"ל :
 א"כ לדברי ב"ה שאיניו כאלו ואינו עולה אף כי זה אסור אשילו
 הוא בכגדו והיה בכגדה ח"ל דילמא שאני התם דליכא דיעו' אבל
 כאן נבי כיה איכא דעות פ"ט לא יאכל חוב עם הוכה ועמי
 שרגל עבדיה אף כאן לא ישן וסריך התם ודילמא שאני התם
 דליכא שימי אבל כאן דליכא שימי שהם בכגדו וכו' אלא א"ר
 יוסף פ"ט חל כהרים לא אכל ואשת רעהו לא טיחא ואל אשה
 טדה לא קריב תקיש אשה כיה לא"ה מה התם הוא בכגדו והוה
 בכגדה אסור אף כאן בכיה אשילו הוא בכגדו והוה בכגדה
 אסור ועליו אדר' מדע דא לא אסרה תורה אלא קריבה של
 ג"ע לבר : ופירש"י לא אסרה תורה אלא תשמיש ואף נוגיע

דרבנן ליכא שום סבר' לר' מדע למגור שום אסור פ"כ כרס"ה
 ובתוספ' מה ח"א וכו' והתם סברא הוא משום שינוי תקפו
 עליו ודלא כפי הקונטר' דפי אשילו יחוד אסור קדוריייתא דמשפ'
 דרובה לאסור יחוד בכידה : מן הוא נמשך בנקמת סמרים
 ובנקמת סמרים הוא בכוכח זה דמשמע דאין רובה לאסור יחוד
 בכידה ועיין בפס"ס על ספ"ס : ואחור הם דברי התוספ'
 עמוהין ומרסטי' איגרא מרוב הקושי' חדל דלפי התוספ' שפירשו
 והתם סברא הוא משום שינוי תקפו עליו וא"כ קשה לי כיוון
 שהוא סברא חוקה לאסור הוא בכגדו והיה בכגדו משום שינוי
 תקפו עליו וא"כ למה לי הקישוי' לנבי ידה לשם שאסורכו
 חכמים לנבי ח"א וסברא הי' להם לחכמים לאסור גם בכידה
 מכה סברא ולמה לי' להקישוי' : וכינתר הוא חמי' לי
 על הפיחה של תוספ' שהקטן טפי הוה ליה ללמוד מהקטן
 לאסור יחוד בכידה שהוא דאורייתא ולהפיר הוא בכגדו וא"ף
 עלה על דעת התוספ' להפיר הוא בכגדו ככידה כיון שהיה
 חזקה לאסור דהא לדרי קשה לי למה הקיש דסברא עגמה
 יהא אסור ואין הקטן התוספ' היך קשר עגמה :
 וכו' ליטב שדברי התוספ' שפירשו והתם סברא הוא והפירוש
 של תוספת הם נדקין יתדיו ונלוואים וכארום הם דברי התוספ'
 ובאופן זה שגריכן אנו להניע מה שנעשה לנו כוה סדר דלנבי
 דר"י ותוספ' דכ"ל כוה שרפ' פירש שהוא מודאורייתא והתוספ'
 פירשו שהוא סברא וגם לשון תוספ' מדוקדק הוא ש' והתם
 סברא הוא וה"ל' סתם סברא הוא וי"ל שרפ' ותוספ' לנבי כוה
 ע"פ דא' בקידושין פ' עשרה יוחסין בשפטה הכן מייחד ע"פ
 אינו והתם עם חביו יושן עמה בקירוב כשר ובפגדילו הוא
 יאן בכקתו והיה בכמוסה אבל לא בקירב כשר ע"כ במשנה :

ובגמ' רמו ליחוד מן החור' מגין שנא' כי יסיתך
 אחיך בן אמך וכי בן אם מסית וכן אב' אינו
 מסית אלא לומר לך דבין מיוחד עם אמו ואין
 שאר עריות מיוחדות עם זה :

פ"כ הוא כנה' ועתה סקה עיניך וראה אף ללמוד איכר יחוד
 מהאי קרא כי יסיתך אחיך בן אמך שבהן מיוחד עם אמו אבל
 שאר עריות הוא אסור וכיון שכן הוא מכל מה שהתירה תורה
 בבן עם אמו אסרה לן בשאר עריות ח"כ יהא כשאר עריות
 אשילו הוא בכמותו והיה בכמותו ג"כ אסר שהרי בשמש
 אחרו כשהגדילו הוא ישן בכמותו והיה בכמותה
 שום הוא סיך יתכן עם אמו וזה היה לרש"י דאורייתא אף
 הוא בכמותו והיה בכמו' שאמר בשאר עריות כוה לרש"י
 דאורייתא ואף שאינו נלמוד כי יס' מהסיך דכן עם אמו שאמר
 בעשנה דכן עם אמו מותר הוא בכמותו ומיני' יס' דבשאר
 עריות אסר שהרי כל עיקר יחוד שהוא מן התורה אינו נלמוד
 כ"א מן הדיוק שהוא נלמוד מיוסיתך אחיך בן אמך ולמד שבהן
 מיוחד עם אמו הו' שאר עריות אסר וסמרי ד"ל רמו ליחוד
 מן התורה מנין וא"כ גם קא שהוא בכמותו והיה בכמותה הו'
 כיון מן התורה לרש"י : אבל לדברי התוספ' אין זה נקרא
 קדאורייתא שאמר בכמותו דשאינו יחוד עגמו דאף שהוא נלמוד
 מדיוקא דיוסיתך בן אמך עכ"פ הו' קרא נוסף דיוסיתך הוא כתיב
 בתורה להפיר יחוד דבן ומיני' ללמוד האסור לשאר עריות
 והוה דאורייתא אבל האימר דהוה בכמותו הוא אינו נלמוד
 מקרא נוסף כלום כ"א סתם ללמוד מקרא שבהן מיוחד עם
 אמו ושאר עריות אסר וי"ל דכן הוא מותר אשילו כקירב השר
 ואז יהי' הסיך כשאר עריות כקירב כשר הוא דאסר והוה בכמותו
 אף כשאר עריות י"ל שהוא מותר מן התורה אלא חכמים
 הוא דאסרו בשפטה אף כן עם אמו כשהוא גדול כקירב בשש
 ושינו שמיני מותר כ"א הוא בכמותו ועיילא בשאר עריות
 אף הוא בכמותו אסר ואין זה דאורייתא כ"א סברא שכלת
 כמותו יגרו תקפו וע"כ אסרו חכמי' אף כן ע"כ אמו כלת
 כמותו וזוהו העלמותא כן רש"י לתוספ' לפע"ד :

ובזה נתן גם דברי תוספ' וגם קושי' שלי בדברי תוספ'
 הכל יתורו כעו"ה אף נקדים עו' מה דא' בסוטס
 דף מ"ו נבי סוטס שנתקן לה שני ת"ת שלא יתחד עם בעלה
 בדרך' יחוד אומר אינו קרין ק"ו מגודש

ביאור דברי
 תוספ' בשפטה
 מה ח"א וכו'
 והוא חסוד
 מיוחד ומתקן
 איגרא

ענין ס'
 מות
 בקירוב
 עם אמו
 כשהוא
 נולד

מסכת אהרן יעקב שבת כא

תמיד שמונת ביחוד והקטנו שם בתוספת טיהור נופח מנח לך שמונת
 ביחוד ותיכנו שם שאיבר עריות הוא כלמוד מייסותך אחיך באיין
 מה מהן הוא מותר הוא בשאר עריות אחר ודוקת חותן עריות
 שאין להם דומה דכן עם אמו אבל נידה יש לה דתיר ואין
 זה בכלל שאר עריות שיהא כלמד מייסותך ע"כ בתוספת ולפי' כיוון
 שנידה אינו בכלל שאר עריות וע"כ צריך ללמוד מהקטן דח"ל
 דיליף בנפ' וחספת רעיון לא טיהור ואל' חספה נידה לא קרב מיקוש
 נידה לח"ל מה התם הוא בכנוד אסור חף כאן הוא בכנוד אסור
 חף שעדיין קשה התם נופח מנח' דחספה הוא בכנוד לזה טיהור'
 שהוא כלמוד מייסותך אחיך כן אחיך מה שהוא מותר ככן עם אמו
 הוא אסור בשאר עריות וס' אחריון בתפסה שהבן יסן עם אמו
 בקירוב בער כשהוא קטן אבל כשהוא גדול אינו מותר בקירוב בער
 כ"כ בכנסתו ומחילת הוא כלמד דבשאר עריות אסור חף בכנסתו
 וח"כ דבשאר עריות אסור חף בכנסתו וכינה אינו בכלל שאר עריות
 משום שאינו דומה לבן עם אמו וע"כ לפיכך מהקישא חף הקושא
 שלי אינו קשה לזה לי למיליף נידה בהקישא חף' והלא כיוון שיש
 בה נידה חכמים לאסור חף' חף בכנסתו כלתי שום קרא כן היה
 להם גם לאסור נידה י"ל שיהו כיוון דש' דסם הוא דאורייתא וחף
 שהוא איננו כלמוד כ"כ מההיפוך הלא גם עיקר דין יחוד הוא אינו
 כלמוד כ"כ מההיפוך מייסותך אחיך ונ"ל דין ליחוד' התור מניי' הכה
 גם ההיפוך הוא בכנסתו נקרא מן התורה אבל נידה שאין לה שום
 לימוד שהרי הוא אינו בכלל שאר עריות וצריך ללמוד בהקישא אבל
 עומ' שזירטו ונ"ל והתם סברא הוא ר"ל דגם בח"ל אינו כ"כ סברא
 הוא ולא קשה הקושי שלי כיוון דהתם סברא הוא לזה לי ללמוד
 נידה בהקישא פיה לנו לחכמים לאסור גם הנידה עסקרת ענין
 ונ"ל ד"ל שאין כאן שום קוש' על' תוספת ולא בחינים דקדקו קצופ'
 בלשונם שאמרו והתם סברא הוא משום שזיר' תקשו עליו ולפני
 ריהטא דקברי' כולי עלמא דבברי' תוספת לומר והתם סברא הוא
 משום שיצרו תקפו רוצה לומר שע"כ אסור בח"ל חף בכנסתו
 משום שזיר' תקפו חף שהוא בכנסתו כי הוא לא יעברנו נדר
 שליכנס' ה' עבר ונ"ל הוא שזה הוא טעמו של איסור' הוא בכנסתו
 גדאי שאז קשה קושי שלי דא"כ למה לי לנידה שום הקישא היה להם
 לאסור גם נידה מה טעם אל' נ"ל שאין זה פירושו בתוספת' רק
 תזור נא בקיר' מהיכן כלמוד דהוא בכנסתו בשאר עריות שאסר
 ברי הוא כלמד מיהא שחזרו חכמים במשנה דסוף קידושין :
חבן מיוחד עם אמו וישן בקירוב בישור ומורג' הו"ה
וכשהוא גדול אסור בקירוב בישור ומורג' הו"ה
בכנסתו וכו' :

שהרי הוא נדר ליצרו תקפו חף שהוא כלמוד מייסותך מה שא"כ
 נידה שאינו בכלל שאר עריות ואינו כלמוד מייסותך והוא קח
 חסברא ומנר הסברא פנה מותר נכידה הוא בכנסתו כמו ככן
 כיון שנידה אינו בכלל שאר עריות וע"כ צריך הקישא חף' ואין
 כאן קושי' שלי למה לי הקישא כלמד מייסותך שהוא חסר אדרבא
 הלא סברא חף' לי למיליף שהוא מותר כ"כ בהקישא חף' דגם
 הוא כלמוד מייסותך חף שהוא נדר הסברא ודוק כי כיוון הוא :

רלפ"ז גם התימא דבברי' תוספת' נכלול וכדרי' הוא ואין תקוש
 לתמימתי' שהכחתי לעיל על דברי' תוספת' שהם נדר
 סברת ענין שהרי הם מירשו והתם סברא הוא וכיון שהוא סברא
 וח"כ חף העלה להם כתיבה לאסור יחוד בהקישא ולתעיר הוא
 בכנסתו הלא סברא הוא חף בלא שום הקישא לאסור בכנסתו כך
 הוא הקושא שלי לעיל לפי מה דהוה ס' ד' כדמורו של תוספת' אבל
 עתה שזירטנו התם בתוספת' והסברא הוא מהוספת' לתעיר
 בכנסתו שהוא בכנסתו הוא הנדר ליצרו תקפו וחף' לא בהקישא
 הוה מותר מנר הסברא ולזה הקשו התוספת' טפי היה לן לאסור
 יחוד שהוא דאורייתא והוא בכנוד לפתור ד"ל כיון שחכמים
 הוה זה ההקישא נגד הסברא שהרי מנר סברא חף' לן לתעיר חף
 ההקישא עשה לן ואת וחי' לך ללמוד מן ההקישא יחוד והוא בכנוד
 יהי' מותר ולא יסור ההקישא הסברא וח"כ אותי קושי' שלי קשה
 לן על דברי' תוספת' שהן נגד סברת' ענין אין כאן קושי' אדרבא
 הם מחייקי' סברת' ענין דוק :

ביחוד קשי'
 ענינה
 ההקישא תוס'
 האין שכך
 פלטי כן לי'
 עם אשת דוד
 עיין עליו

רלפ"ז נ"ל שגם דברי' תוספת' מע"כ הם מכונני' לפי שיטתם
 דהקשו התוספת' אבל פלטי כן לט' יהי' שזכר עם אשת
 דוד באשה ח' והוא אסור משום יחוד ותיכנו התוספת' פתח פתוח
 לרשות דרבי' הוה ואין כאן יחוד וע"כ הוא בתוספת' ויפה תירצו
 שאין כאן יחוד וע"כ האין הוא שזכר עתה במעט ח' אינו שהוא
 בכנוד אסור ובאזהר' אופן תיפנה לומר שהוא שזכר עתה אל'א
 ונדאי שדבריהם הם איות שהוא בכנוד אין שום סברא לאסור כלל
 ואדרבא שהוא הנדר ליצרו תקפו מן ההיפוך דכן אינו כלמוד כ"כ
 יחוד וע"כ ביחוד היה כזכר שיהיה פתח פתוח והוא בכנוד אין
 כאן איסור כלל ודוק :

רלפ"ז זה נכחו אל שאמרו גם דברי' האשה ובהקדים נישא
 ע' בתוספת' אזהר יצור לשון דתימא שלהם שאמרו יחוד
 שהוא דאורייתא הוה לי טפי ללמוד בהקישא שהוא אסור והוא בכנוד
 אינו אל'א מדרבנן כן הוא לשון תוספת' וקשה לי טפי לי שבכנוד הוא
 מדרבנן חו' מדאורייתא שהרי אי' אוליין בתי' היספסבר והספסבר
 הוא לתעיר בכנוד כדמורו חכמינו לעיל שהוא נדר ליצרו תקפו וח"כ
 למה לכו להתוספת' למימר טפי הוה ליה למיליף יחוד מהקישא שהוא
 דאורייתא יהיה יחוד חף מדרבנן היה ניחא טפי למיליף מהקישא
 לאיסוריו יותר מנכנודו שבכנוד סברא הוה לתעיר וח"כ יהיה
 ההקישא מותר בסברא תוספת' כ"כ בשיליף יחוד בהקישא אין מותר שום
 סברא אל'א כ"כ שהתוספת' דקרו כלשונם לאמור דוקא יחוד שהוא
 דאורייתא הוא ניחא למיליף בהקישא תוספת' מה שהוא מדרבנן חף
 אשפר למיליף בהקישא והוא ע"כ דתימא בתפסתי סכות סר' אל'ו כן
 הנולין ס' ט' שפתרו בשפתן ח"כ אסור וח"כ שדי מין דאם אתקיש
 כל הפורש כולה לתשלין שאם' כפשתן ומאין דשדי כי אתקש לפסין
 מן המותר כפיך אבל לא להלכותיו ופירש' בשלמא מן המותר
 כפיך כתיב בקרא וילפינן בהקישא אבל שאר הלכות שאין כדוכין
 בקרא רק הלכה לזושה משובי ואין למדין בהקישא ועיין גם בזה'
 ובמנחות' ב' פ' וכוונתו מקומות בש"ס שלא למדין דבר מדרבנן הכלמד
 בהקישא וכו' ולפי' זהו כוונת התוספת' שאמרו טפי הוה ליה ללמוד
 יחוד בהקישא שהוא דאורייתא ויכול ללמוד בהקישא חלבה דכ"כ
 אבל הוא בכנוד שהוא אינו אל'א מדרבנן שהרי בקרא סתם כתיב
 כי יסיתך ויל' פיקן מיני' יחוד שהוא אסור ואינו יכול הוא למיליף יחוד
 נידה בהקישא בשאר עריות דכתיבו דאורייתא אבל הוא בכנוד
 דלא כתיב באורייתא כ"כ בא' כהנשה והוא מדברי' חכמים ואין למיליף
 בהקישא כן ל'ל כוונת התוספת' ולזה נמי כוונת האשה שאמרה
 בעלי שקרא רכסה ואם כן היה בקי בקרא שהאשה הביא
 היא פיתה וידעת מה שעברה שהיה שוכבת
 עם בעלה בקירוב בער בימי' לנידה חף כי סבורה היא שאין לה'
 קרא משפט מות ע"פי התגלגלת שלה מעשית התלמוד ולכן אמר'
 בעלי

הוכחה דרש'
 סה' מדרבנן
 אין ללמוד עו'
 בחיקש

כתיב
 שבת
 וכו'
 וזה
 דקרא

מסכת

אורח

יעקב

שבת

בעלי שוקא קרובה ויהי בקי בקרא והוא ידע שצריך ללמוד שזיוד הוא חסד הוא כלאו מיסתי קווי וטו חין נלמוד נודה בתוך שחר עריות כדאיתא לעיל מתוספס' וטו ונס דבר זה הוא ידע שאין כלאו מיתוך אלול יחוד פסא אבל הוא כנגדו חין גלמוד פסא סיהא חסור ולי' א' עובלי פסא סיהא וכו' והוא ידע מקמטגה הכן מיוחד עם חינו וכו' ופסא עטס נלמד הכבדא דהוא כנגדו מותר כדמשהו לעיל אך בא' הוא דאסר דכלמ' מהיטך דכן וירדה חינה בכלל שחר עריות וקיימה על סכרתה דמותר הוא כנגדו וא"כ חף בעלי לא עבר כלום חף שהיתה נדה ומאי אית לך למימר כדרך יוסף דיליפין נדה מקשאל דח' לזו היתה נטולת תפילין וכאמרה בס' זירא חוקה להרחות בתפילין שאין לעדון הקיס מהלכה שחמרו חכמים כההיא דמ' דת' ותפילין וא"כ שאין כאן שום הקיס ונדה חותרת הוא כנגדו והקיס י"ל שהוא אפי לימוד שהוא חסור שיחוד הוא דאורי' וקאמרת פת' וא"כ בעלי נשמי מה הוא מת שסרי הוא כרין עבד ולא הו' אדם שהיה יכול להחזירה דבר נשמי שהאשה היתה באהמה באתה קאמרת טקאן ההומוס והמיון בתימא ואם היה שום תירוק על היתה תימא בוודאי שלא היו מכן כתימא וע"כ לא היה אדם שהיה יכול להשיבה עד שבא אליהו שהוא המתירן כל תיקון ותימא וא' פסם אכתארתא אלהא וכו' אמרת לה התי בימי נידותך מה הוא חילך ואתמה לי שלא נגע בי בימי נדתי ליבוקך מה הוא חילך אמרה חלל עמי ושתה עמי וכן בקירב כשר ולא עלתה דעתו על ד"א ומרשו הפוסק' שחליוו הו' ידע מה שחטאה האשה' היתה ולי נראה שאף חליוו לא הו' ידע מה חטאה ד"כ בקירב הו' ליה למימר בימי ליבוקך מה הוא שלא להכרות דברים עם האשה חלל ודאי שאף חליוו לא הו' ידע כלום ארשה' וכו' דברי' ויש עמיה דר' ודאי עליה שראש היתה נטולת תפילין הכן חליוו שלדבר זה נכתובה האשה לסתור הקיס וכדברי' הפוסק' ודמכירא לה כד' פדת דשלב' עם רב יוסף כזה דלכ' יוסף נודה חסורה כנגדו מהקישא ולרבי פדת מותרת חף שלפ' הו' ליה להתיר גם בימי נידותה שלר' פדת לא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע כלכד ולכן היה סבר חליוו שאף בנידתה נהנה התיר וכו' באותו שאלה כראשונה לומר בימי נידותך מה הוא חילך שהרי לפי סכרתך שאת סכרת כרבי פדת ואין את ילפת נידה הקיס חל' ר"ל שגם בנידה נהנת תמיר ומוזרה לוי לא נגע כי ר"ל שלא נהנה התיר בנידוה' רק בימי ליבוקך נהנה התיר ולמה באמת כן חלל שהאשה היתה יתה יודע גם לחלק בין דברי' תורה ובין דברי' סופרים והו' שאת' בעלי פשוים ת"ח הדנה רונה לומר שהוא ידע חף מחלוקת בין הפוסקים כגון רב יוסף ורבי פדת ונתיש ת"ח הרכה ר"ל חף בקי בשוקים הו' וזו נתיש ת"ח וק"ל בכל הפוסקים והו' מנתיש ד' ב' ק"ל' ו' ב' לבתא כרי' ושושע בין קרחה דכאל תורה הלך אחר הפוסק' וכאל פוסקים הלך אחר המקיל לפיכך גם האשה חמה בימי נידה נהנה כרב דפי' ר"ל הקישא כידע ת"א ובתורה וכו'וי' ליבונה שהוה מדברי' סופרים נהנה לחולא כרבי' פדת דאשר לא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע לכד ולכן ח' אש' עמי בקירב כשר וא"ל חליוו ברוך התקום שהגנו שהרי א' תורב ואל' אשה בנידת טומאתה לא תקרב ויש כאן דלדק' כלמנו של חליוו דקאשר שהרי אשה תורה ולמה לא אחר שהרי כתוב בתורה וכו' ימיר פשוה הוא דקאשר ר' ושא דקרא ואל' אשה בנידת טומאתה לא תקרב ולמה לא סיים פ' אס' דקרא לגלות ערוב' שלפי דבריו נשמתה שהו' כא להוכיחה על הקריבה לכד שהיא ח' ויש' עמי בקירב כשר וע"כ לא סיים טעם דקרא לגלות ערוב' כיונה לומר שאף הקריבה לכד חסרה תורה וכי בעלם היה מחליוו שהאשה היתה חכמים חכמות היא חף שוית התלמוד היתה יודעת והתימא של פוסק' והו' רונה להעלים מחנה מה דחזרש בקרא ואם הוא יעלים אבל הוא יאמר' לו הלא כן כתיב לגלות ערוב' שאין איסר ב"א קריבה של ג"ע אבל בעלי ר' קירב כשר הו' ולא קריבה של ג"ע: ונ"ל שחליוו הוא בתשובה כדכח עם אותה אשה כזה שאמר לה שהרי אמרה תורה ולא אחר כתיב וכו' הוכיחה על פ' שהיה באת דלא כשאין חף דלא כרבי' פדת שהיא טועה ובעלה היה תלמוד טועה בדברי' ר"ש והו' ע"כ דאשה במקתה ע' וכן במקתה שבת קוש' הפוסק' שדקא' על ה' דאשר במנחת' ופליגי אדרי' פדת וקאמ' הפוסק' דלמא לא פליגי ר' פדת אדרבי' יוסף דה' ר"ל לא קאשר חלל לא חסרה תורה אבל מדרבנן י"ל דמורה ר"ע דאשר מהקישא רק שהוא ח' חלל חסרה תורה ב"א מדרבנן ותיירגו בסוס' דסי' פירושו ממש דאימר ר"ע לא חסרה תורה לא קריבה

ביאור פלוגת דר' ורבי' לביבא דתוספ' במעש' דהסי' אשה שנטלה תפילין וכו'

של ג"ע שהוא תשיש' כפייס' וכו' חין כח כיד חכמים לחסור סלח כעין של תור' שהוא כדעת וכלל סיניו והוא קירב כשר חסר אבל כנגדו שים כאן דעו' ופניו חסור פליגי ר"ע חסר יוסף ע"כ כדמס' ועתה בין תכין מה שיש חילוק בין פיר' תוספ' לטעמו פירש התלמוד דבגמרא ח' ופליגי ח' אדרבי' פדת דאמר נה חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע לכד וביר' תשיש' דמס' דאימ' אסר ב"א תשיש' לחוד אבל קירב כשר בלא תשיש' טעם דמותר כן הוא פירש התלמוד אבל לפירש הפוסק' שפירשו בדברי' ר"ע דקאשר לא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע וכו' והו' התורה חלל קריבה כשר שהוא ח' חסר הוא חסר כעין של תורה הוא מותר וכו' טעם האשה שהיא סכורה שר' חינו חוסר ב"א קריבה של ג"ע לכד אבל קירב כשר הוא מותר והיא לא דקדקה יפה כלמנו רבי פדת דהו' ח' חלל חסרה תורה חלל וכו' ורונה לומר מן התורה ח' חסר ב"א קריבה של ג"ע אבל מדרבנן חסר קירב חסר כעין חף שכה פליגי ר"ע חסר יוסף שהו' כנגדו שהוא ח' חסר של תורה ול"א לה חליוו ברוך התקום שהגנו שהרי חמי' דעתו שהוא ישן בקירב כשר נושם דס' לכי פדת דאמר לא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע שהוא תשיש' והלא יש כאן תשיש' הפוסק' שדרי' ר"ע לא קאשר חלל לא חסרה תורה אבל כדרבנן הו' מורה שחסור מדרבנן חלל ג"ע חין כח ג"ע והו' דע' בלא שניי אבל הוא כנגדו הו' דע' ונשו' חין כח ביד חכמים לחסור ולמה כן חלל שאין כח ביד חכמים לחסור חלל כעין של תורה רונה לומר כעין שא' תורה וריבה של ג"ע כעין ופ' עכ"כ יש ביד חכמים לחסור וא"כ י"ל שאף ר"ש מורה שקירב כשר חלל הוא חסר שהוא ח' חסר קריבה של ג"ע ול"א חליוו שהרי אמרה תורה ואל' אשה בנידת טומאתה לא תקרב שצריך הוכחה היה של חליוו שהרי עם קריבה חסרה תורה וחק' שהתורה חסר לגלות ערוב' דמטע' דאינו חסר ב"א תשיש' עכ"כ כיוון דהס' קריבה נאמר' בתורה הלא יש גם ביד חכמים לחסור כעין של תורה והוא קריבת כשר חף בלא תשיש' וי"ל דחף ר"ע מורה על שהוא ח' חלל חסרה תורה חלל כעין קריבה חף הוא מורה שאסר וא"כ בעל' דלא כשאין ח' חליוו כדירק' לשונו שהרי אמרה תורה ולא ח' חסר כתיב מן מה שכתוב חין לן שום הוכחה ב"א משם שחמרה תורה לא תקרב וכעין אותה קריבה של תורה יש כח ביד חכמים לחסור וא"כ עברת אדרבנן עכ"כ וכל הפוסק' נדר ישכנו כפש' חיי דרבנן בלית לה אפסות' וע"כ ברוך התקום שהגנו וק"ל וכדון הוא בעו' ה' ומה שאמר' ח' חליוו ברוך התקום שהגנו לא נטה פני' לתורה ומה שייך לכאן כשיש' פסי' וי"ל ע' פדי' ב"א סייק' ומה שייך גם לעין יתור' לשון של האשה שא' חלל עמי ומ' עמי וישן עמי בקירב כשר וכקיר' סיל' לומר שישן עמה בקירב כשר ומחל' נדע שגם לא ננע' מחל' ולישתות' עישה ולפי פשוטו ב"ל לישה ע' ח' היא שיטה דליעול :

ביאור פלג' פשוטו כדמס' שאין חלל והאש' שח' אס' פטילין וכו'

דאיבעי לן נידה מה שתישן עם בעלה הוא כנגדו והיא כנגדה ת' ש' וכו' ער לא יאכל' חוב עם הזבה על שלחן א' ורחה' שם בגמ' דילמ' שאני הת' דלוי' שנוי אבל כנגדי יש כאן שנוי אלא אמ' רבי יוסף בקישי נידה לא' וכו' ופליגי אדרי' פדת דאמ' לא אסרה תורה אלא קריבה של ג"ע :

פ"כ הוא שם כגמ' ועדין יש לספק בדברי' ר"ע דפליגי אהאי הקישא וס' דלא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע וי"ל שהוא פליגי גם כה' דלא יאכל כזב עם הזבה וחק' שאין שם שום שנוי שהרי הוא ס' דלא חסרה תורה חלל קריבה של ג"ע לכד אבל קריבה בלא תשיש' שהוא קירב כשר מותר הוא וא"כ פשוטו הוא גם כזב עם הזבה לדרי' דמותר וחק' שאין שום שנוי חלל כשר חין שאין שנוי ח' י"ל שהוא חינו פליגי רק חס' דא' רבי יוסף דהו' כנגדו חסר וחק' שיש שנוי וזוהו הוא דפליגי ר"ע כיוון שיש שנוי אבל בקירב כשרהו' מורה דאשר כיוון שאין שום שנוי וכדברי' הפוסק' דלעיל וזו הוא לא פליגי חוב וכה' וס' דאשר ממש שאין שום שנוי וכו' כפסור ופרא דחס ב' שר' הו' דס' שאף הכו מותר לחבול עם הזבה חף שאין כאן שום שנוי וזו הוא ס' דמותר חף לישן בקירב כשר ולזה באתה האשה הריה באריות לטון להוכיח שר' חסרה חילת' פליגי וע"כ דיאכל כזב עם הזבה וחק' דחין שם שום שנוי וזו גם קירב כשר מותר וזה אמרה חלל עמי ושתה עמי ולמה כן חלל

מסכת אורח יעקב שבת כב

אלה משום דהוא ט"ל כרבי פדת דעותר לאכול הוה עם הזכר ואלף זוה כח סיה רק בימי ליבוטה הלא ק"ל כ"ד סו"ק נ"ב כל חמורת דמסופה בניו לזבנה גם בליוכך וח"כ לדיד אף בידה מופ' לאכול ולשפת עמה והוא משום דכ"ל כרפי' דהוא עליה אף אהא דח' לא יוכל כזב עם הזכר ואלף שאלף עם שום טבו וסדר אחר ושן עמי בקירב כשר ר"ל כיוון שהוא ס"ל שזותר לאכול הוה עם הזכר גם אם מותר לשון בקירב כשר ולזה בא חליוה והטעמה שהיא שלט בדין עמה וחזר לה עמי חמרה תור' וכו' כדלפ"ל ד"ל שאף ד"פ מורה דחמר ע"פ חדרבני וכדון המקום סדרנו : אף ע"פ שאמר שלא כפח סני' לעורה כ"ל לטוב ע"פ דחיותה הכלכות כידה שאבוד לשמו ממירי כום שלם וחי' כ"כ' וחי' דחין לאכול ממירי עתכל שלה וחי' בסוף הכי דכרבי החמיר שכל החומר הכונה' בימי נידותה נזכרת גם בימי ליבוטה וחי' כ"כ' וחי' להקל באכילה וכו' דנוקח באכילה ולא יותר משום שהיא בימי נידותה פלוגתא וח"כ בימי ליבוטה שהיא עוברי קופרים חין להחמיר ע"כ הוא עם כ"כ' וקפת הם סני' הטובה החילו בדין ביחור שהרי כידה פ' מור"ם וחי' להחמיר באכילה ש"פ ד"ל להקל וח"כ כ"כ' כן שח' שמי ליבוטה וחי' להקל ש"פ ד"ש חמורים כ"כ' להחמיר ושין גאון שום חילוק ולזה לי' עמדת משום שהוא דברי קושטין והלא גם כידה הוא י"א וכו' ופירושו של דבר הוא כיבן קוני' הפוסקים משום שבידנה החיובי עור"ם כפכרת החמירין לבן א' וחי' להחמיר שהריע לחומרתה חכל בימי ליבוטה שהריע עור"ם להקל לבן עמי' והוא ק"ל להקל כן הוא דעת עור"ם ז"ל : אבל ה"ש' הוא עומד הדיון הוא כלומר מהדוק ושם כלמוד הסתי' בכלל אכילה וח"כ אכילה חמירה היא עמי' וח"כ ספק מור"ם וחי' להקל באכילה בימי כידה וחי' להקל בימי ליבוטה וכו' דנוקח באכילה ולא יותר משום דפלוגתא היא בידה עמה אבל שתי חסרי לדידי' אף בליבוטה ואדרבה אכילה נריך לטיות חמירה : ועוד ש' שיש גאון מחלוקת בין הם סני' וחי' עמיה בכלל אכילה וחי' אכילה חמירה וחי' חין עמיה בכלל אכילה וחי' עמי' חמירה ל' אכילה וגם בסוף כל עמה פלוגי' כה בסתי' חמירה וחי' והוא כשר קדשים כידו עד כשה הוא חומר פלוגי' כה דפי' וידע רכבי מאיר ח"ל' ככיות וח"ל' בכביטה ומסקנת דמילתא דהתא פלוגי' חס' באחד ושבעת הוא שביעה חן כחמיר ושבעת הוא עמי' וחי' בכלל אכילה הוא וע"כ פסקין לה כשלשן ושבעת :

ביתור שני כנהו מור"ם בהלכות נידה שראו' כקותרין זה חס' זה

ובפר' מי שמתו שאלו מלאכי השרת כתיב לא ישא פנים ואת נושא פנים לישאל וכו' אמר הק"ה בה איד לא אשא להם פני' שאמרת' ברמורה ושבעת והן מדקדקין עד כזית ועד כביצה :

כע"ז משום הכי יכול הק"ה לנשא פני' לישאל אבל חס' באמר ובעתה קח חמתי' וחף על דבר מועט חמיוס לבדן ואו חין הק"ה רשאי לנשא פני' לזכור כיוון שזע' אלוהי' מהאשה אחרת' אבל עמי ונשתה עמי' שהיא הזכירה השתי' לזכור והאכילה לחוד אינא שחין שתי' בכלל אכילה וחי' ו"ל ושבעת קח אשתי' שהרי אינה בכלל אכילה וחי' חמיוס לבדן אפילו אדכר מועט וח"כ חין הק"ה רשאי לנשא פני' וע"כ חמר חליוה בדין המקום שהרגו ולא בא פני' לעורה שהרי לפי סכרת חין הוא רשאי לנשא פנים וק"ל : וזה לפי מוסכ' שבת' :

ובילקוט פ' מצורע הוא בנוסח אחר ו"ל מצערה בתלמוד א' וכו' ע"ד שהיתה האשה הולכת מביתי' כנסיות לבתי מדרשות וכו' ולא הוזכר שם תפילין עד שבא אליהו וא' פעם א' הייתי עובר בשוק ע"ד שבאתי לחצירה והיתה האשה באת' ויושב' כנגדי וספרה לי כל המצורע' אמרת' לה וכו' ע"ד בימי ליבוטך מה הוא אצלך ואמרה לי אבל עמי ושתה עמי וישן עמי הוא בבגדו ואני בבגדי ואמרת' לה ברוך המקום שהרגו שכן כתיב ואל אשה בנידרת' שומאתה לא תקרב :

ע"כ הוא בילקוט ועתה פקח עיניך על הסינו' כוס הכנסת הדף דקח' כחתי בחננה מו"ל' דקחמיר בחננה וגם היא כהא ויושפת כנגדי דמשמע דכשהוא כהא לחננה עדין היא לא כיהה עם דין שהיא כהא אחר כן ויושפת כנגדו ועוד שכמוסך ראשון קאן שלאיו ח' לה כוס הלשון שהרי חמרה תורה וכתן הוא אומר שדך כמיס כמורה ואל חשה כנידת טווחאפה לא תקרב גב כנוסח ראשון היא חומר' וישן עמי בקירב כשר וכן היא חומר' והוא כנגדו ולח' נא' בקירב כשר : וכדפי' לטוב הכל באר הטוב גם זה הנוסח כיו עי' יודע חיוס מקן ויכשר חקדי' לך מה דחי' כפ' :

ביתור ילקוט פ' מצורע כמשה דתלמוד אחד וכו' עד טאסתו נטלה תפילין וכו'

במה אשה יוצאת וקא חשיב שם גם ככול ופיאה נכרי' שאינה יוצאת בהן לר"ה ובסוף פירקין קא חשיב במשנה כמה יוצאת וקא חשיב יוצאת בככול ופיאה נכרי' לחצר ואית' בגמ' אמר רב חצר הרי הוא כר"ה לכל מילי רב ענני בר ששון א' נעשה הכל בככול ופיאה ומותר הכל לחצר וכו' :

ונריך לרב דא' חמר הרי הוא כר"ה לכל מילי מאי שאנ הני ותריץ משום שלא תתנכה ולחמר יגרססס שהרי חמיו משום זקנים הדאשונים כידה לא תכחול ולא תקפום עד טכא ר"ע ולחמר ח"כ תתנכה על בעלה חלח חמי' וסדוס בנידוס דילפיין מימי' שלא תכחול ולא תקפום דק' תפא כבידה כניוולה תפא וח"כ כזאתה חומר שכחול ותקפום משום שלא תפגנ' עמי' וסדוס בנידוס שלא ינא מטומאתה עד שתכחול במים ופרש"י אף לאחר שעברו עליה ו' ימי כידה לא עלתה מטומאתה עד שתכחול במים ע"כ והרי לפיך שיש כאן פלוגתא כתיבוס דהיא דר'ה וסדוס בנידוס תפי' דוקא' הראשונ' פירשו כניוולה תפא ור"ע פירשו שלא ינא מטומאתה עד שתכחול במים וחלשה לך בקירב כמחי דפלוגי' וכו' דפניני' בהא דחי' בנידוס דפלוגי' שם ח' ביומי תליא מילתא וחי' בטבילה תלי מילתא דלחן דס"ל ביומי תלי מילתא וכיון שעברו עליה ו' ימי כידה ינא מטומאתה אף בלא טבילה הוא דסכר וכדוס בנידוס כניוולה תפא ולא תכחול וכו' וישן דס"ל בטבילה תליא מילתא ולא ינא מטומאתה לעולם עד שתכחול הוא דס"ל וסדוס בנידוס תפא שלא תפגנ' מטומאתה חלל חין נריך כניוולה ומותר לכחול וכו' וח"כ לרב דס"ל דחמר הוי ר"ה לכל מילי וח"כ קשה קושי' הגמ' מאי טכא ככול ופיאה נכרי' שהתירו לה לנחת חלל' כ"ל טעם שלא תתנכה וח"כ קשה מאי וסדוס בנידוס חלל' חלל' שלא ינא מטומאתה לעולם עד שתכחול וחף בימי ליבוטה היא כנידוס יחשב : ולזה חין נריך שם דחי' בעולם טעה שהוא חסור לפנין והנחת רשות שהוא ר"ה חין שם איסור יחוד שאיסור יחוד חין שייך כ"א ברשות היחיד דילפיין מקוטה ועתה קוטה חמית' בדין שהאשה חות' עיקר חמיה היא' שחי' ישן עמה בימי ליבוטה וחף זה הוא כנגדו והיא כנגדו אף חס' נא' שהאשה היתה היא ובעלה היו סוכרי' פחות דס"ל ביומי תלי מילתא ולא בטבילה וכיון שעברו ו' ימי כידה ינא מטומאתה חין כאן שום חמ' חמסט עות עליו וכל זה הוא תלי חס' היא ס"ל דלא כרב דס"ל דח' הוא כר"ה לא ס"ל דחמר הוא כר"ה וחי' מופ' לנחת כככול ופיאה לחמר שהרי הוא רה"י וחי' חין נריך לבוא לחותו תריץ שתיך כנו' כדו' שלא תתנכה כיון שהיא מותר חין כר' שום טעם לזוז היא ונחת בקושי' חין כאן חס' איסור וחי' גם וסדוס בנידוס ר"ל כניוולה תפא שלא תכחול ולא תקפום וחין כאן חס' קושי' חככול ופיאה שהיא יונאת לחמר דשם לא טעמא משום שלא תתנכה התירו לה חלל' משום דחמר הוי רה"י וחין כאן חס' איסור וכיון שכן הוא סדוס בנידוס פירושו כניוולה תפא חכל מטומאה היא ונחת מיד אחר ו' ימי כידה חז' לו לחותה אשה תירץ מטעמין שלא עברה כלום אבל חס' כח' דהיא ס"ל דחמר הוי ר"ה ולחומר הוא מותר שהוא ר"ה ולהנחה הוא חסר כרב דס"ל דחמר הוי ר"ה לכל מילי וח"כ קשה קושי' הגמ' מאי טכא ככול ופיאה שהתירו לה לנחת חלל' כ"ל טעם שלא תתנכה ומותר גם לכחול משום שלא תתנכה וח"כ מאי וכדוס בנידוס שחין לומר כניוולה תפא הוי חת' חמרת דחיישי' שלא תתנכה חלל' וסדוס בנידוס תפא שלא תפגנ' מטומאתה עד שתכחול

פלגול חרף שהי' חליוה ו"ל וכו' האשה שהיא מטלה תפילין של בעלה והלכה לבתי כנסיות וכו'

על' ביתור חליוה שבת' וכו'

מסכת אוהל יעקב שבת

שתטבול וא"כ אז אנתה חשה ובעלם חייבי חף סתעשה סי'
בימי ליכונה דמי כל זמן שלא טבלה לא ינח יטומאת' ולזה
בא חליוהו לידע כוונת החשה אם היא ס"ל כרב שזמר הוי ר"ה
ואז היה חייב' חן סה"ל סבורה שזמר הוא רה"ו יש לה
תיקן וז"ל חליוהו עד שזאני בחגרה ר"ל שאני באתי בתחילת
ואח"כ היה היתה בהם ויושבת כנגדי ר"ל שאני באתי עם
ובהו לא היתה אז בחצר ומותר אזי לכל דעו' חף לחזן דס"ל
דחצר הוי רה"י חף שהיא באתה אח"כ והיתה יושבת כנגדי ר"ל
חף שראה שאני יושב עם ואם היא ס"ל שזמר הוי רוגו כרה"י
לח ה' לה להיות יושבת כנגדי וחף שאני הייתי יושב אין זה
ראי' שאני י"ל ס"ל בחזן דס"ל דחצר הוי ר"ה ואין כאן חיבור
יחוד חבל היה לפי סברתה חס ה' ס"ל שהוא רה"י ה' לה
למנוע ענינה שהרי דוד גזר חף על הסנו' חלל ש"מ דהוא
ס"ל דחצר הוי כרה"י כרב ואין כאן חיבור יחוד וא"כ שהיא ס"ל
דחצר הוי ר"ה לכל ימ"ל וא"כ קשה לי קוש'י בגי' למה הפירו
לצאת כבכול וכפייה לחצר כיון שהוא ר"ה חלל ס"ל משום
שלא תתנגד וא"כ חזי' והדיו כנידתה שאין לומר כניוללה
שהיא הוי חרות שלא תתנגד חז"ל והדיו כנידתה תהא שלא
קנא טעומתה לעולם וחף בימי ליכונה וא"כ ח"ל כרוך הפקוס
שהרגו שהרי דברין הם סותרין וא"ו מהה נפסך דוק כי חרף
הוא וכיון כש"ס :

ועתה
אחזר לך עוד מאמר א' כזה המכתבא בס'
חכיות וז"ל :

ותיב רב חייא בר אבא ורב אסי קמי' דר' יוחנן
והתיב' יוחנן וקא מנמנמס אל' רב חייא לרב אסי
מפני מה עופות שבבבל שמני' : ופירס רש"י סקן שמני'
יותר תשל ח"ל כלך למדבר עזו ואחיה לך שמני' סקן :
מפני מה מועדות שבבבל שמחין יותר משל
ארץ ישראל מפני שהן עני' ופירס' ואין להם שמחה
בכל השנה המאכל ובחמשה לטיכך כמנעד כל שמחתם :
מפני מה ת"ח שבבבל מצוינין פירוש שמקשטין
עצמן בכגדים נאי' מפני שאינן בני תורה : מפני
מה עכ"ם שבבבל מוזהמין מפני שאובלין
שקצים ורמשים אתער בהור' יוחנן וא"ל דרדקי
לא כך אמרתי לכם אמור
לחכמה אחותי את אם ברור לך הדבר באחותך
שחיה אמורה לך אמורה ואם לא אל תאמרי'
אל' ולמל' מר איהו מוקן מפני מה עופו' שבבבל
שמנין אל' מפני שלא גלו שנא' שאנן מואב
מנעוריו ושקש על שמריו ובגולה לא הלך ע"כ
לא נמר טעמו והנימוג' דתניא ר"י אומר ג"ב
שנה לא עבר איש ביהודה שנא' על ההרים
אשא בכי ונהי' וגו' מעוף השמים ועד בהמה
נדרו הלכו בהמה בגמטי' הכי הוה וכו' : מפני
מה מועדת שבבבל שמחין אל' מפני שלא היו
באותה קללה דכתיב והשבתי כל מושושה הגרה
וחרושה ושבתיה וכל מועדה וכתוב חדשיכם
ומועדיכם שנאה נפשו וכו' מפני מה ר"ח
שבבבל מצוינין מפני שאין בני מקומן דאמרי
אינשי במתא שמאי ובלא מתא תותבאי וכו'
הבאים ישרשי יעקב יציין ופרח ישראל מלמד
שתלמודי בכל היו עושין יציין ופרחין לתורה :
מפני מה עכ"ם בבבל מוזהמין שלא עמדו על
הר סיני וכו' :

באור חזונו
תמוה כסכת
פ' חכיות
עין פלגי

גם במה שאמרנו ליה ולמלא לן מר איהו סקן וא"ל
תיכונה על עופת סקן שמנין יותר חמוס' של ח"ל חמס' שלא גלו
וכתיב רח' לדבריו מקרא שחן מוחב וכו' וכן על מועדת
מכתיב רח' מקרא שהיו באותה קללה שנא' והשבתי כל מועדה
וכתיב חמשים ומועדיכם שנא' נפשי ולפוס ריהטא גם הכי
וכתיב מותר הוא ודי בבחי' קרא והשבתי כל מועדה וכן לכל
תיקן מכתיב רחיינו מקרא וא"כ קשה לי למה ליה להכי' קראי
יתירות מה שהוא לכל גורך :
טילפול : והתלמודים באוסין ח' ודברי ר"י באוסין שני והא לך
טילפולא חריפא שהי' בין שני התלמודים שד"ח הי' מקרא קושית
שלו להקשות על הסמועת. סקן שמנין כבכל יותר מח"ל חף
שהי' יודע שיש על אותו קושית שום תיקן ולכן הקדים לשאול
על עופת ואחר שתיקן לו ר' חסי כלך למדבר עזו שהוא מח"ל
ואחיו לך שמנין סקן ש"ס שבח' עב"ס יותר שמנין וזו הוקשה
לו ואוסין זה הוא שטוס מיוחד עד דלא חתינא לכל הדרוס והוא
סקן עני' ואין להם שמחה בחלל ובחמשה כל השנה ולכן כמנעד
זו' שהרי באותה חת' תיקן לו ר' חסי לרב חייא על מועדת. מפני
שאין עני' בשרחל שאין לו כשר והוא שמחתם וא"כ ר"ה גם הוא
יודע שישאל מאהבי כשר המה חף הם חף אבותיהם אמרו מי
יאכילנו כשר וכדא' בווער ג"כ על סעודת לותין סק' כה' יודע
דעין של ישראל שח' מי יאכילנו כשר כי טוב לנו מוועדינו כמדבר
וא"כ כל' כלל שאלה הראשונה מפני מה עופת שמנין לא ה' ה'
ר' חייא רובה לשאלו מפני מה מועדת שבבבל שמנין ט"ל דהוא
יודע שיש לכן עזו' שמנין יותר מח"ל וזו הוא שמחתן יותר וע"כ
הקדים בשאלתו מפני מה עופו' שבבבל שמנין יותר שהרי מן
הראוי הוא להיות בא"י יותר שמנין שנא' חזן חמר עיני ה'
אלהך בה וכו' וז"ל בגי' משל לפסחה ובגדיה והנה ח"ל הק' כה'
משניה עליו בענינו מה שאין כן בכל הארצות שנא' ושולח מי'
על פני כל חצונות וא"כ למה הן שמנין יותר מח"ל וא"כ ר' חסי
כלך למדבר עזו ואחיה לך שמנין סקן וא"כ בח' עב"ס שמנין
יותר וא"כ הוקשה לו מפני מה מועדת שבבבל שמנין יותר מח"ל
ומאי חית לך למימר חספי עופת שמנין הרי את חרות כלך
למדבר עזו שהוא מח"ל ועם שמנין יותר וא"כ ה' ראוי להיות
מועדת בח"ל שמחין יותר ותיקן לר' חסי ומכני סקן עני' ואין
אוכלין כשר כל השנה כ"א כמנעד לכן הן שמחין חבל בני ח'
שאובלין כל השנה ג"כ עופת שמנין וע"כ גם כמנעד אין
להם לשמח כמנעד משום חילת העופת שאין זה חידש להם
וק"ל וזהו לפירס' שפירס' מפני סקן עני' ואין אוכלין כשר
כל השנה חבל חתי פירס' אחר ע"ל מפני סקן עני' והוא ע"כ
דאי' בגי' בס' כל כתיב דף ק"ט פ"א בעי מיני רבימר' ישמעאל
בר ר' יוסי עשירים שבח'י כמה הן זוכין ח"ל כשכול שמעשרין
משארם עשר תעשר עשר כשכול שתעשר ושכבכל כמה הן
זוכין ח"ל כשכול שמכבדן את התורה ש"ח הם חסובים
בעיני' ועושין יקר לת"ח ובשאר ארצות כמה הן זוכין ח"ל
כשכול שמכבדן השבתות וס"ה יום טוב וחף ששם בגי' אינו
אומר רק שבתות מפני ש"ט הוא ככלל שבתות שיום טוב
נקרא ג"כ שבת כדאי' בפ' יש מחלין דף קכ"א ומועדי ה' באשרו
שבת כראשית לא בא' מועדי ה' גריכין קידוש כ"ד שבת כראשית
לא גריכין קידוש כ"ד ופירס' שאף מועדי קדוין שבת שנא' שבת
שבתון ושבת נקרא שבת כראש' : וגם עין במסכ' ר"ה ועם
תראה עד הי' כן כיבר יום טוב ש"ט שכשכיל כיבר י"ט
הוא זכס לעשירות : ועדן אנו גריכין לפירס' עם בגי' דשבת
למה הוא מחלק בין חזן ישראל ובין ככל ובין שאר ארצות שבכל
תקום יש וכו' אחרת לפעירות שלכן והיה לו לומר וכו' ח' לכולן
חלל ג"ל שכוודאי העיקר וכו' הוא כשכול המעשר וכדתיב
עשר כשכול שתעשר חף שהמעשר עיקר מנותו הוא בארץ
אכל חל' הוא אינו חלל מדרבנן וע"כ דווקא ח"ל עם
הוא זכס לעושר כשכול המעשר ולא ככל ושאר ארצות חף עדן
קשה למה הוא מחלק בין ככל ושאר ארצות דא' כבכל מפני
כבוד הפור' שא' ארצו מפני כבוד י"ט חלל ג"ל ודאי כבוד תורה
טרימי לכות ע"י העו' חף שכשאר ארצו' ששם עמי הארצות ואין
לכם כבוד תורה כמה הן זוכין כ"א כשכול בי"ט : וא"כ
מוכת הוא עכ"ס שבבבל יש תורה כדא' כבכל מפני כבוד תורה
ש"ט

באור חזונו
סקן
עין
שכבכל
ושלגי'
ור"א עין
במאי ד'

באור חזונו
כל כתי
עשירי סקן
במה הם
זוכין וגו'

מסכת אהרן יעקב שבת כג

ש"ס דיוט שם תורה ומשילת הוא נשמע שאלם כיון הדבר היינו
היבטח דיוט עורה ולא רוכה לכבוד התורה ואלף שקיים כבוד יום
טוב כזה הוא לא יוכה לעושה שאין זכות זה מועיל כ"א היבטח
דליבא כ"ת דע"ג הוא מחלק בין חוביות וכן הארנות : ולפי'
כ"ל ליבט ע"י הסגנון מאוד שר"ח ל"ל לרבי אמי משני מה מועדת
בכבל שמחין ביותר מאל' ואל' ר"ח אמי משני שכן עמי' ופרשו הוא
משני שכן עמי' ורובות לזכות העושה ע"ל' הם ונתחמין ביותר
בשמחת יום טוב שהרי בא' הם יכולין לזכות העושה מכה מעשה
אבל בכבל שהעושה אינו כ"א מדרבנן ולא יוכנו בו עושה וע"כ
הם מוכבדן יום טוב יותר מאל' וזהו תשובת רבי אמי אך שעדין
היה קשה לר"ח הלא זה אינו מהכי כ"א היבטח דליבא כבוד
תורה אבל היבטח דליבא כ"ת אינו זוכה לעושה כ"א מחמת כבוד
התורה ולא מחמת כבוד יום טוב' ולפי' לומפני מהת"ח שבכבל
בצורוינון הלא חין זה כ"א בשביל שיכבדו אותם בשביל כבודיהם
שהתורה אינו נחשב בעיניהם לכלום וע"כ הת"ח דשם מוכריהם
לגין ענין שפ"ל בשביל כבודיהם יכבדו אותן וכדאמרינן באמת
בנו בתתא שמאי בלא תתא תותבתי וזה ת"ח שכתב שיהו
יודעם כעם שאף בתתא חין מוכבדים כ"א בשביל כבודי' וע"כ
הם הוכרחו לגין שיכבדו אותם בשביל כבודיהם ואל' הוא מה
מועיל להם מהם תכבדו י"ט הלא טוב היה להם לכבד ת"ח מזהו
עיקר זכ' של כ"ל לזכות העושה מכה כבוד תורה וכן שאמי
דוחא ש"ח בכבל דריבן לגין ענין חין זה כ"א שהטעם חין
מכבדו את התורה וזה מועיל להם כבוד י"ט כיוון שאין מכבדו
התורה : ולזה השיב לו רב אמי משני שאינן בני תורה
ל"ל לעולם התיירן שלי הוא קיים שהמועדת שלכן הם שמחין
בשביל מהם עמי' והם רוצים לזכות את העושה וכדאמרינן
משפיר ארנות הם זוכין לעושה בשביל כבוד י"ט ודקא קש' לך
משני מה ת"ח בכבל מצויין שאתה סבר שהם ת"ח באתה וע"כ
אתה חומר משני מה ת"ח שבכבל שאת קורא חותן ת"ח ואל' קש'
לך כיון שיש בכבל ת"ח ח"כ חין מהי להם כיכר י"ט כ"א הם
רוצים לזכות העושה היה להם לכבד ת"ח וזכה אתה טועה
שאתה סבור שהדור מרין ואינן רוצין לכבד התורה עד שהת"ח דשם
מוכריהם לגין ענין זה אינו כ"א מה שהם מצויין ענין זהו
בשביל שאין בני תורה מהם יודעין כענין שהם חיים ת"ח
ובשביל מה יכבדו אותן כ"א בשביל כבודיהם וע"כ גם העם
שמועין מהם חין בני תורה ואלף הם יכבדו אותן בשביל
כבודיהם חין כאלן תיקום לזכות בשביל זה לעושה שהרי חין כאלן
כבוד תורה והרי הם שווין לשאר ארנות שאינן לעושה בשביל
כבוד יום טוב וע"כ גם הם שמחין במועדת שלכן כיונת כי לאו
יוכלו לזכות בהן העושה וק"ל וזהו דרך הפשוט :

ביאור הנמר'
תפני מה
מועדות
שכבבל שמחין
ושלפי כהר"ח
ור"ל עיין ע"ל
במאי דפליגי
ביאור דברי
התנאים
הם
ועי' רמב"ם
ועי' רמב"ם

שאף רבי חייה היה בעשות זה שהיה היה סבר סימן לגנות
עניות הוא קרא לעניות דמיון וע"כ כשחלה הוא באומן שאלה
לרבי אמי משה מה מועדת שכבבל שמחין ואל' משני שכן עמי'
וקן רוצין לזכות העושה כמו בשאר ארנות שזוכין לעושה בשביל
כבוד יום טוב ואלו מוכרח הוא לומר שאף שכבבל חין תורה דאל' כ'
מה מהכי להם כבוד י"ט ואלו היה קשה לר"ח לשי סברתו שהיה
סבר סימן לגנות עניות של מעון ח"כ למה ת"ח מצויין ר"ל
שהרי לשי תירוץ הם חיון ת"ח ולמה הם מצויין חלא גאוס
הוא דחלבישה לכוז גאוס ושלח הגאוס הוא דגרשה להם פעניות
וא"כ מה מהכי להם מהם מכבדים יום טוב לזכות בו העושה כיוון
שיש בהם גסות בנפשו לעניות והיו כטובל שרין כיון וטוב
להם להשליך הגאוס ולו"ל לו לפי שאינן בני תורה ר"ל בוס
אתה טוער שסימן לגנות עניות הוא עניות של תורה שעניות
של תורה הוא תלי בגסות שזכה נשות שבו שאינו מדקדק
בשמועותיו להבין וע"כ הוא עמי בד"ת אבל עניות של מעון
אינו תליא כלום בגסות ואלף שיש לו גסות בשביל זה לא יהא
עמי ואל' לעולם התיירן על המועדת הוא קיים משני שכן
עמי ורוצין לזכות העושה ומאי דקא קש' לך ישליכו הגאוס שהיה
גורמת לכן בעניות זה אינו כ"א עניות של תורה הוא גורם
לכן והיו שאמר לפי שאינן בני תורה וכו' גרם של גאוס ודוק :
וכאוסן הנמ' כ"ל ליבט רב קקרים

מה דאיתא בפ"א עומדין משנה ראשונה
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כבוד ראש
וכו' ובגמ' מנא הני מילי אר' מ'שום דכתי' השתחוו
לה בהדרת קודש אל תקרא בהדרת אלא בהדרת
דילמא כי הא דרב הונא הוה מציין נפשי' ומצלי'
משום דבהדרת קודש הדר ממש הוא אלא מהא
דכתי' עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה ומאי וגילו
ברעדה במקום גילה שם תהא רעדה : ע"כ נמ' :
וכרש' : עבדו את ה' ביראה עבודה זו תפילה וכו' :
ע"כ כרש' : ובתוספ' בד' במקום גילה שם תהא
רעדה פשוטו של מקרא עבדו את ה' ביראה וכשתבוא יום רעדה
תגילו והכי פשוטו עבדו את ה' ביראה ו תפילה דחיקי עבודה
דכתי' כספרי : ולעבדו בכל לבבכם זו תפילה
ע"כ הוא בתוספ' : ועיין בילקוט תפילה ס"ב אשר ר' אחא
וגילו ברעדה כשיבוא השעה שכתוב בה רעדה
אחזה חנפ' ישראל ישראל שעוברי' להך בהם
גלים ושמוחים שנאמר וגילו ברעדה עכ"ל :

ועתה פקח לא עיניך מה שיש כאן לדקדק בשיטה גמורה וזכרתי
התוספ' כי תמוהין סן מאוד דעתה כיוסא דקרא במקום גילה
שם תהא רעדה ומייתי עלי' פשוטו של מקרא הוא כשתבוא יום
רעדה אז תגילו ולפי' היה לו לסיים אבל הכי פשוטו שבמקום
גילה שם תהא רעדה כמו שהיה לסיניו בגמר ופתוס' שהיה
לרבי אמי ומייתו כזה הלשון והכי פשוטו עבדו את ה' ביראה
עבודה זו תפילה ומייתי ראי' מסידורלמי והוא כפתח ככד
ומסיים בחביות וגם פשוטו של תוספ' קשה לזולתי דלא יענו
מאי כעו התוספ' הכי דמפרשי פשוטו דקרא : ונ"ל ליבט
דכתי' התוספ' ע"י הפלוגתא דאיתא ביומא דף כ"ו ע"כ :

זאית' שם שלוש מחלוקת בדבר למה הי' פרישה
של משה ח"א לחלוק לו כבוד למשה וח"א
למרק אכילה ושתי' שבמיעויו ולשומו כמל' אבי
השרת וח"א כדי לאיים עליו כדי שתהא תורה
גינתה ביראה ברחת וביוע שנאמר עבדו את ה'
ביראה וכו' :

ובמאי קתלמי הני ת"ד כ"ל דפליגי בסושו דהאי קרא עבדו את ה'
כיראה דכתי' תרי ת"ד כ"ל לחד כדי למרק אכילה ושתי' וח"א
כדי לכבדו ולמה לא אמרו כדי לאיים עליו וקרא חסיים
עבדו את ה' כיראה שפירא דתורה כיתתה באימה וכיראה
כעין דקאמר כנ' א"ל' טעם דק"ל כפירש הירושלמי דמיש :
ח א I H עכדו

ביאור דברי
תוספ' בכרנו'
במקום גילה
שם תהא
רעדה עיין
עליו
ביאור הנמ'
דיומא לפי
הי' פרישה של
שם

אורכו
כתבו
ידיהם
הם
ועי' רמב"ם

עבדו אתה ה' ביראה קא

ככל לבבכם איזה עבודה שהיא בלב זו תפירוהו
ולא קאי אהורה וע"כ אין חומרים שגרישה של עשה היה כדי
לאיים כ"ח או למתק או לכבדו אבל מ"ד ס"ג הוא לא ס"ל ט"ט
היה שמואל וסבר הוי קרא עבדו את ה' ביראה קא אהורה וע"כ
הוא כדי לאיים עליו : וחזרי שהיה ע"ך שיש כאן שלוש
הקאי קרא עבדו את ה' ביראה קא אהורה או אהורה וזה
מוכח לנו דגם כהמים דקרא ונילו ברעדה ג"כ יש מני פירושין
הא' הוא פשוטו של מקרא כאשר הוכח בפוסק' כשתבוא יום
רעדה תנילו והפירוש השני הוא במקום גילה שם תהא רעדה
ופנה האופן אם נאמר עבדו את ה' ביראה קא אהורה והפירוש
צריכה להיות ביראה והפירוש היה ששעת את הכל דכתיב מקורי
ה' שירים ששעת לא וברכיכה להיות דווקא באימה וזה חזו צריכן
לומר ונילו ברעדה יהיה פירושו או כשתבוא יום רעדה על החפשי'
ושאל העובד' לק"כ ונילו שרי חין לומר פירושו ונילו
ברעדה שאל ללמד שבתקום גילה שם תהא רעדה דח"ל יהיה
קשה למה לי הוי קרא עבדו את ה' ביראה דאמרין קאי אהורה
וכרי תורה היא משמעת הכל וכיוון שהיא משמעת הכל הלא
ודעין שצריך להיות ביראה מהאי קרא ונילו ברעדה שבתקום
גילה צריך להיות ברעדה וזה לי פורה או שאר גילה כל היכח
דאי' גילה צריך להיות ביראה וח"כ למה לי הוי קרא עבדו את
ה' ביראה ח"ל דהוי גילו ברעדה הוא פירושו שאלו כשתבוא
רעדה תנילו וזה י"ל שהתורה חף שהיא משמעת הכל אינו
צריכה להיות ביראה לזה צריך עבדו את ה' ביראה לומר
שהתורה צריך להיות ביראה אבל שאר גילה י"ל כשתע שחין
צריך להיות ביראה אבל אם נאמר שעבדו את ה' קאי אהורה
ותפילה היא רחמים ואינו משמעת ואלו ונילו ברעדה י"ל כצ"ח
פירושו במקום גילה שם תהא רעדה וזה הוא כשתע כולל כל
משמעות בעולם שצריכן להיות דווקא ביראה ואף תורה צריך
להיות ביראה ואין כאן קושי' למה לי עבדו את ה' ביראה
שכרי הוא לא קאי אהורה כ"א אהורה ואחר שהוכחו כל חלש
פענה נכוח אל הביאור ג"כ בתוספת' ופסק' ע"ה שיש לרדק
גם בגמ' דהא דקאמר ונילו ברעדה דמשמע דעתה נולד לו
קושי' אחר שאלו דילפינן מעבדו את ה' ביראה שהתפילה צריך
להיות כבוד ראש ולמה לא קושי' ליה בלא ו חקרא גומס
דכתיב עבדו את ה' ביראה ונילו ברעדה היה לו לומר מהאי
ונילו ברעדה :

ביאור פלוגת
הנ"ד
דפליגי בס'
עבדו את ה'
ביראה קאי
איהורה וכו'

ועוד קשה כאן בנב' דקאמר רבי יהושע ב"ל
דילפינן כבוד ראש מחשתחוהו לה בהדרת
קודש אל תקרי בהדר' אלא בהדרת :

וצריך לתפסק עשאו ולפשות א"ת ועוב סוכ ליה למליך חיד
מהאי קרא עבדו את ה' ביראה חלל ודאי ג"ל שר"י ב"ל ס"ל
דהאי קרא עבדו את ה' קאי אהורה ואין לו שום ליעוד אהורה
כ"א מהדרת קודש וצריך לעשות אל תקרא אבל איך ס"ל עשאי
תנא דס"ל עבדו את ה' קאי אהורה וזה חין צריך לח"ת אלא
בהדרת עשאו וכו' הא דרב סוכא הוה חזין נפשי' וחזלי טעמו
דעשה לי דער טעם : ועשה עבדן דכרי התנא' ו"ל
בתקום גילה שם תהא רעדה פשוטו של מקרא עבדו את ה'
ביראה כשתבוא יום רעדה תנילו וזה פירושו טעמו דקשה לתוספ'
אהא דקאמר כנראה ונילו ברעדה ופירין לו התרכן בתקום
גילה שם תהא רעדה ולמה לא קשה לי' לתקשין אקרא גופי'
ואך שייך זה אחרו שאמר בגמ' דילפינן מעבדו את ה' וכו' שהתפילה
צריך להיות כבוד ראש ולמה לא הקשה לו בלא ו ועוד קשה
לתוספ' ג"כ קושי' אפי' ששעת דמי הוא שדחוק לר"י ב"ל
ללמוד כבוד ראש לתפילה שההדרת קודש ולפשות אל תקרא ולמה
לא ליק' עבדו את ה' ולמה בלא תוספת' לתרין קושי' הי' וכו' קושי'
ראשונה למה לא הקשה לו בלא ו אינו ונילו ברעדה לזה
פירושו פוסק' דפשוטו של מקרא עבדו את ה' קאי אהורה כשתבוא
יום רעדה תנילו והקאן ידע פשוטו של קרא וע"כ לא קשי' לי'
לגוס אף ו' כסירה הוא דווקא כשאנו אומרי' שעבדו קאי אהורה
ול' קאי אהורה לומר ונילו ברעדה בתקום גילה שם תהא רעדה

שהיא כולל כל השמעות שצריכן להיות דווקא ביראה דח"כ קשה
למה לי הוי קרא עבדו את ה' ביראה שהתורה גם היא משמעת
וכבר נלמדו מקרא ונילו ברעדה ח"ל פירושו של ונילו ברעדה
כשתבוא יום רעדה תנילו וזה פשוטו של מקרא שרי תוכח הוא
זה הפירוש אבל עתה שאלו בגמרא ששכחו קאי אהורה ולא
אהורה וח"כ י"ל על האי קרא ונילו ג"כ פירש אחר דר"ל במקום
גילה שם תהא רעדה לזה שם שכל משמעות צריך להיות יראש
ואין להקשות ח"כ למה לי הוי קרא עבדו את ה' שהרי הוא אינו
קאי אהורה שהתורה נאמרת בלמוד ג"כ ונילו ברעדה חלל עבדו
קאי אהורה וג"כ י"ל פירש השני כשתבוא יום רעדה או תנילו
וזה י"ל שחף כלהשמעות חין צריך להיות ביראה וע"כ הוקשה
לו מאי ונילו וזה הוא אפי' שיש פירושו והכי פשוטו שעבדו קאי
אהורה וע"כ חפשי' לומר אפי' שיש פירושו על האי קרא ונילו
וע"כ קא קשי' לי' דווקא כרי חרף הוא ונכון בע"ה :

ולפי

זה נכוח גם אל הביאור לפסין מידות של הכהן דבנן
רבי חייו ורבי חסי והוא באופן זה שר"י ס"ל ונילו
ברעדה כצ"ח דס"ל בתקום גילה שם תהא רעדה
וכולל כל השמעות שכלל השמעות צריך להיות רעדה וגם ששעת
יום טוב שחף דכתיב כבודו משמעת כבודן ולכן לא קשי' ליה
אפרי על בני ח"י שהרי ששעת הוה לו להקשות איפכא למה
בני ח"י חין שחין כל כך כבני בכל שכל בני ח"י כצ"ח
קושי' למה כן שחין יותר ח"י שהרי כן כתיב ומשמעת כבודן
וכל עה דאשאר להדרת ששעת הוא טוב ח"ל שרי חייו הוא
ס"ל הוי פירושו ונילו ברעדה בתקום גילה שם תהא רעדה
וזה כולל כל ואף ששעת יום טוב צריך להיות ברעדה ולכן לא
הוקשה לו על בני ח"י שלפי פירושו הם שפיר עבדו ח"י חבני בכל
הקשה לו שם עבדו שלא צריך חין מקיימין קרא ונילו ברעדה
וד חסי ס"ל כצ"ח פירושו של ונילו ברעדה או כשתבוא רעדה
תנילו ואין צריך להיות אהורה וששעת י"ט ברעדה כלל כ"א לשמח
בכל מהי דאשאר וזהו שצריך לו ענין שכן עני' וכדפירשנו לעיל
שכן עני' ארומים לזכות העושר וע"כ הם חתפאין לקיים המצוה
וששעת כבודן בכל מה דאשאר אבל כתיב' הרי יש לכן עני' עשאר
לזכות כבוד העושר וע"כ הם חין חתפאין ג"כ כבני בכל וכו'
לו רבי חייו רב אפי' חסי מה"ט שכלל עניינין ששעתין
עניינין כבודו נאום וזהו פירושו רוצה לומר אחרי שגליתי
דעין דס"ל פירושו של ונילו ברעדה הוא כשתבוא יום
רעדה תנילו וקשה חנה לך הא הלא יש עוד פירש אחר על
האי קרא ונילו ברעדה בתקום גילה שם תהא רעדה ונאין
חיות ודלמה ששעת היא בתקום גילה שם תהא רעדה
ואם כן קושי' עלי' במקושה עובדו חסי שם כן שחין
יותר משל בני ח"י ישראל ולא די שחין וזכין לעושר חלל
אף דהוי לקבל עונשין ח"ל שעת פושט גם אהורה פ"ל עבדו
את ה' ביראה שהוא קאי אהורה וזה מוכח הוא דנילו ברעדה
פירושו כשתבוא יום רעדה תנילו חין לומר בתקום גילה שם
תהא רעדה דאם כן קשה למה לי עבדו את ה' לומר
ששעת התורה צריך להיות ביראה הלא הוא נלמדו מקרא
ונילו וכו' ח"ל כיון שעבדו קאי אהורה מופה הוא שגילו
ברעדה פ"י שאלו כשתבוא רעדה תנילו ואין כאן שום לימוד
להיות ששעת יום טוב ברעדה כי אם בתורה לכד רחשו
לנו תורה עבדו את ה' ביראה וע"כ ישם הם עושין בני
בכל אף שלפ"י עדין קשה לי קושי' בתפיר' דמק' חין
עושין שחוקה שם על הא דאמר בתפיר' חין עושין
להתפלל אלא יותר כבוד ראש חנה לן חין מתפללין חלל
מתין כבוד ראש שאין לומר דילפינן מעבדו את ה'
שהוא קאי אהורה הכי לבי כצ"ח דאין חיות כשרש של
ונילו ברעדה כשתבוא יום רעדה תנילו וזהו מוכח הוא דס"ל ג"כ
הוי של עבדו דקאי אהורה וכלעיל וכו' קשה זכא לך
כבוד ראש לתפילה ואין לך שום לימוד ביראה כדכרי יהושע
צן לוי דילפי' מהאי קרא שהתחוה לה' בהדרת אל תקרי בהדרת
אלא בהדרת ואם כן קשה חסי מה שפירשתי חסך שכלל
עניינין דאילו בל"ה הוה חייבא דאין כבוד בהדרת הוא כבוד
עשאו ופי' הא דרב הוה דכד עניין נפשי' ונפלי כבוד

ואשאר
סריין ר"ח
ואשר
לח
שחיי' ית'
שדרי ונילו
ברעדה
פ"ה
דאין
לסך
בעולמו
חרכס
ח
של
ה'
כל

מסכת אהרן יעקב שבת כר

מסכת אהרן יעקב שבת כר
מסכת אהרן יעקב שבת כר
מסכת אהרן יעקב שבת כר

מסכת אהרן יעקב שבת כר
מסכת אהרן יעקב שבת כר
מסכת אהרן יעקב שבת כר

על שבת
על שבת
על שבת

ובבבב
לחבר השאלה
לחבר השאלה

לחבר השאלה
לחבר השאלה
לחבר השאלה

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

על שבת
על שבת
על שבת

מסכת אוהל יעקב שבת כה

החשבון לפיכך לא קבלה ע"כ בתוספת :

דברי תוספת אילו תשובתן מן חזון דקד' ש"טס וזו היתה
 יתירה על השבון ולמה דוקא ג"טס וזו היא היתירה דלמא
 אחריה היא היתירה וזו היא כחשבון ועוד קשה למה דוקא ר"ע
 למד ג"טס וזו יתיר על חשבון כל ג"טס וז"ל ליישב גם כפידוק
 תשיב על שלשון דקד' לו ר' יהודה לר"ע עקיבא עתיד אתה
 ליתן את דין ולשון נכחי הוא למד לת"ח כלשון אתה וטוב חזי
 פברכו כחאי מעשה הקדמא חזרה דלוי ואקמד עד שכתב
 זה שאלו מהו לנחת כפרומחי בשבת וגם בנ"ה הכה דוכן ליתא
 וכו' חזו הכי דוכן וכו' והאין הוא חזי לו כלשון אתה אל"ל
 דקד' אתה ליה הוא סי' מתכוון למד לו שחילי הדס אתר
 כי חזון דבר זה חזו בכך כלום אך אתה דוקא עתיד ליתן
 את דין מכות שהתורה כסאו ואת' תגלה והוא ש"ס שהכתבי
 ככר פדרוש שלי למסכת ברכות בעעשה דר"ע שבעה ר"ע
 פי' יתיר חכל ת"ח עד שח" עליו כל יקר ראתה עינו זה עינו
 של ר"ע שנתגלה לו מה שלא נתגלה לשום ברי בעולם אף
 דברים שלא נתגלו לפניה נתגלה לר"ע וכדאי בליקוט סוף
 מלאכו ובליקוט חוקת על שאי קרא כל יקר ראתה עינו כמא
 שזה שלא נתגלה לשום ברי נתגלה לר"ע מה שאין כן שארי
 ת"ח ואף שחידשו דברים שלא שמען חזון ככר כל הדברים
 נתגלו למשך דחאי במגילה פ' קדורא למפרע ועל"ה ככל
 דברים אשר דיבר בעמם ס' הכר מלמד שהראוהו הק"כ לפניה
 דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וסופרים עתידים להשתמש
 וגם בברכות עיין סם שהכתבי יתיר באריות סם ועכ"פ סזו
 הוא סחילק בין ר"ע לשאר ת"ח דאליו שארי ת"ח סם סם
 עתידים להשתמש הגל נתגלה למשך חכל תורתו של ר"ע לא
 נתגלה למשך וטעם סמטיק כתבתי לזה במסך ברכות והוא
 זה שהרי קשה היה שקול כנגד שמים ריבוא ולמה עמי שכל
 היו תליון באיפתו כמו באדם ולזה אמרנו בנ"ה נוסח שפר קא'
 עמי שכל ת"ח הוא בינון נוסח מה שח"כ ר"ע שזוהי כי' בן גרים
 ולא הי' תלוי באישתו כדוכחתי כל זה במסכת ברכות וע"כ
 גם נוסח לא ידע כלום מתורתו של ר"ע שאין לו שייכות
 כלל בו ולס"י כל ליטב הא דקושא לי לעיל אך למד
 ר"ע ג"טס יתיר חשבון וחשבון כל ג"טס שקבל מידו איש שמי
 אדם עד משה י"ל שארי ר"ע שאף מה שלא נתגלה אליו הוא
 נתגלה לו ולו"ל לו ר' יהודה לר"ע דוקא בוס"ל עתיד אתה
 ליתן את דין שאף אם כדברך התורה כסאו ואתה תגלה
 ר"ל חזו ס' ארץ חזרה חזרה חזן שייך למד עליו היתירה
 כקדו שהרי דבר זה הוא ככר נתגלה למשך אף שזה הפלמוד
 נחדש עתה עמוס מגם הוא סי' תלוי באישתו חכל ר"ע שהוא
 בו' בן גרים ולא סי' תלוי באישתו של משה כלל וגם תורתו לא
 נתגלה לפום ברי' וא"כ שהוא סוד ה' וא"כ היתירה כסאו
 ואתה תגלה וע"כ דוקא אתה עתיד ליתן את דין ולא אחר
 וק"ל :

ואנכי זה אחר בן החזקת משה שעשיל כהנא ש' חז
 ששעתי חשאר כשרי סדכ כגדול מור"י שחילל וכו"ל
 בן חכ"ר דק"ק גרידן על מדה ילקוט פ' שלח לך ו"ל אר"ס אר
 חשאר לכו' שהקושט הוא כלפחד מפני שהי' הקושט בטנה
 ראשונה ונמצאו איש הקושט איש חס' ה' והוא תיבו גדולה כראשון
 און לו חיבה להעל' להקיד ש"ס פסו"ס אר"ס לכל מה שפרש איש
 אר"ס ותיארי דנה בזה ו"ל ליישב הטיב ונקדים מדרש ילקוט ס' קיד
 ויקסלו ר"ן איש מי הי' אליבד בן שדיאור וחבריו דיליק ג"טס
 קריאוי מועד והכח ככאי יש להקשות ע"פ ג"טס דמכת דרש ר"ע
 קושט וז כלפחד דיליק ג"טס כדכר וקשה הנ"ה עקיב' עתיד
 אתה ליתן את דין היתירה מכסה ואתה תגלה והכח קושט'
 יש להקשו ג"כ בבאן ולמה לא קשה ו"ל ליטב : דמס לא קשה
 סידי עמוס דהתורה מרזו ע"י ג"טס ע"י תיבת קריאוי מועד
 וליטב להקשות ולמה לא נכתב בפירוט י"ל דהתורה בא
 לבראו ע"י ג"טס שהוא תיבה א' ולא לבתו ר"ן תיבו' אכל סם
 קשה הנ"ה ע"י עתיד אתה ליתן את דין דהתורה מכסה ואל"ל
 דהתורה תגלה ע"י ג"טס כדכר לוח להתורה לפרט מופנס
 עיבת כדכר ויתר טוב הי' לבתו' תיבת כלפחד והשי' יבואר
 הטיב שפירוש דרש שהקושט לא סי' כלפחד לזה מביא ראי'
 ויחזק איש הקושט איש אחד כי' לא יוכל לכו' שהתורה מרזו ע"י
 ג"טס עיני' דמי' לבתו' כפירוט תיבת כלפחד חלל דחאי דלז'
 היו כלפחד דוק :

שפירן לטות כל העלמות רק שמונה ושליש וטלת חסא דאמרו
 חכות עלמכות חרבי' חקר ח' והמלאכות כמותן סוף ולין
 שום דלומר על ח' טקן סהיא גרוב וכו"ל וה"כ הוא הוכחה
 לומר שיש ח' טקן שאינו חייב עלי' וחזו יודע חזוהו הוא
 פ"פ דח' כנ"ה באותו פרק דף צ"ע בדילקה שם
 דמלאכות של שבת הם ארבעים חסר א' מהם
 דתני ר' אומר דברי' הדברים אלה הדברים אילו
 שלשים ותשע מלאכות שנא' למשה מסיני
 ופירש רש"י דברי' הדברים חלה הדברים נבי שבת כתיב כויקסל
 חלה הדברים חסר ח' ונו' דברים משמע תרין ותיב הדברים
 ה"א חרבי' ח' פ' תלת ח' ה' ששטרי' תלתין ושי' חילו ל"ט
 ע"כ הוא כר"י מנחם שחזן חזו לומרן אבות מלאכות חרבי'
 חסר ח' משום דרש"י דברי' הדברים מרביין מה"א דהדברים
 ע"י ח' וסו' ל"ט וחי' לא רכי' דהדברים לא הוה כמות כ"א שמונה
 ושליש ועלנפתא וזו' דרש"י דברי' הדברים או לא נתגלה ככל
 הש"ס מלא ונדוש בברכות ע"י היה קורא וספ"ק דענינה וכטוה
 דף ל"ב ולפ"ו כ"ל הא דקא' כנ"ה מנחו כמגלה סתרי' של חסי
 בן יהודה אבות מלאכו חרבי' חסר ח' יש ח' טקן שאינו
 חייב עלי' ר"ל שלא מנחו פן כפירוש שאיסי אחר דבר זה
 כפירוש חלל שחזו כעין למודו שטול לא דרש דברי' הדברים
 וח"כ כמגלה קנא פונו שטול לא דרש דברים הדברים ולא כזה
 ג"א שמונה ושליש וא"כ יש ח' שאינו חייב עלי' ואינו יודע חזו
 הוא שסרי הוא לא מנד גרועתה היא גרועת כ"א מכת הלימוד
 של דברים הדברי' שלא ס"ל וא"כ אי אפשר לידע חזוהו וק"ל :
 ולפ"ן תכין הוא דכתיב נבי משה בעעשה דקושט
 ויניחו אותו במשמ"כ לא פורש מה יעשו לו
 לפום היתה תמוה הוא והלא כתיב בתורה שחללי' מות ימות
 נפסם מיתה האמורה כפורה חקן וק"כ פאי קא מסקח
 ליה למשע וגם שמי' לשון דכחן
 כתיב לא פורש טה יעשה לו וגבי בנות צלפחד
 כתיב ויקרב משה משפטן לפני ה'
 וס' להם גם כן לומר ויקרב משה משפטן לפני ה' ומתי' כי לא מרש
 מה יעשה לו אכל לבי הא דלעול כ"ל שזיה כיוון והוא ע"פ
 דאי' במגילה ועליותה ככל הכתיב מלמד שבר'
 דקדוקי תורה וכו' ואף מה שתלמוד וותיק עתיד
 לחדש הכל נתגלה למשה
 וא"כ אף דבר זה נתגלה למשה שאבות מלאכות חרבי' חסר
 ח' וס' למוד הוא חל"ל' ה' דברים ח' למאן דלא דרש דברי' דברי'
 אינו כאן ל"א שמונה ושליש וא"כ יש ח' שאינו חייב עלי' וא"כ
 כולן כסקן ואף שגמ' אחריון שבו הוא פלוגתיהו בנ"ה דחאי'
 מעבי' כרעות דברים כוה וז"ל תגלה כוה וז"ל שער' פי'
 דע"כ ה' לא הוי כסקן זהו לאחר שתיך מקושט ומנחם
 שמונה כתיבי' עינ' וזה הוא דרש"י ח' מעבי' ח' תולש
 או מעבי' כי' לידע חזו מלאכה היא שאינו כסקן חכל משה
 גם כמקושט ענו כי' מקושט תתך שלא דרש דברים הדברים
 וע"כ הוא ח' ח' דקדוק לשונו כי' ל' פורש מה יעשה לו ר"ל
 כילא פורש שאינו מפורש הוא חזוהו הוא שאינו חייב עלי' וע"כ
 הכיחוהו כפירוש וכו' וק"ל והואיל דחזו עקוקן המקושט ניטא
 כה עוד מילתא וכל ניטא וכיחא מנטרף למשבון גדול והוא
 דחית' באותו דף :

ת"ר מקושט זה צלפחד וכן הוא אומר וימצאו
 אותו בני ישראל במדבר והנה איש מקושט
 עצים ולהלן הוא אומר אינינו מת במדבר מזה
 להלן צלפחד אף כאן צלפחד דברי' ר"ע א"ל רפי
 יהודה בן חתיר עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד
 ליתן את הדין אם כדברך הוא התורה כסאו ואת
 מגליהו ואם לאו אתה מוציא לעו על אורזו
 צדיק ואל"ה הא גמר ג"ש לא גמיר ע"כ בגמ' :
 ובתוספת ג"ש לא גמיר וא"ת וליגמור מר' עקיבא
 שהוא קבלו מרבו ואומר ר"ת שהי' להם בקבלה
 מניין ג"ש שבכל התורה וזו היתה יתירה על

עין כחוסר
 טפי' סם למס
 הוא ורקא על
 חכינו עת
 בעדבר

פי' הנה
 תכפתי
 כמגילת של
 איסי' בן יהוד'
 אבות מלאכו
 ספר ח' ויש ח'
 טקן שאינו
 חייב עלי'

ביאור הנסד'
 דמכת מקושט
 זה כלפחד וכו'

פי' ה' הפסוקי'
 ח' בני מקושט
 ויביע כי לא
 פורש מה
 יעשה לו ונבי
 זמנת כלפחד
 שהי'
 ג"כ משה
 פ' שום כתיב
 עקיר משה
 משפטן לפני
 ה'

מסכת אהרן יעקב שבת

ולפי הקדמה כ"ל מקדמתי שם כעשה ד"ע הטעם להם
ה' ד"ע דרוש ענין והוא משני שהיה כי בן גרים נזירין אין להם
אחיזה בתורה שמספר אומות התורה הוא ששים ריבוא נגד
ישראל ששם נ"ג ששים ריבוא ולכל ה' אחיזה בחות א"מ שאין כן
גרים שאין להם אחיזה בשום אמת כ"א בתנין וע"כ ה' תורתו
של ר"ע נפלאה ונעלמה שכל עין וי"ל שלום כיון דוד באשרו
גל עיניו ואביסה נפלאו מתורתך כי גר אנכי בארץ
ולפני ריבוי כוח תורה דק"ח כי גר אנכי וע"כ ביקש גל
עיניו ואביסה נעלמות ואדרבה כיון שהוא גר די לו להיות בקטן
מישראל ולא לבקש על נפלאות חלה לזה דמיון כיון שהוא גר
ואין לו שום אחיזה באומות התורה שהוא מנבל לכל כ"א
בתנין שם סודות ונפלאות התורה כמו ר"ע וק"ל ועתה תבין
בסמ"ע דקרא דק"ל גל עיניו וכו' כי גר אנכי בהרץ אל תפתיך
משני מנותך ולפני ריבוי קטנה כחן וכו' מאיזה טעם יסתיר
תענו הנהגות וי"ל ע"פ דה"י בנ"ה גר הכא להתייגר אין מדין
עליו אלא מודיעין לו קצת מכות וטעם הוא שאם ידבר עליו
מן יפרוש ולא יתייגר ולכן אין המלך לו כ"א קצת מכות ולפ"ו
אם יתייגר איזה גר נדק שיש לכסוח בו שלא יפרוש חף אס יבנו
עליו ויכול להיות שיש להכות לו ולו שכרו גדול הוא לו"ל דוד
כי הוא אינו כשאר גרים כי גר נדק הוא ולכן ה' אל תסתיר
שמי מנותך כאשר גרים שאין מדין עליהם אלא תגיד לי כל
מנות ואף על פי כן אין אני פורש וק"ל :

פירוש הסמוך
ב"ש דוד גל
עיני ואביסה
נפלאות
מתורתך וכו'

יש שכתב חסד אילו היו שומעין מפי הק"ה שהיה חי וקיים
לעולם לא ה' שכתב מה שאין כן משם שהוא בשר ודם עובר כן
תורתו עובר : וזה אין צריך לחי' משם ה' סבר שהוא
יחי' חי לעולם וכאשר ראינו שתפלתו של משה ט"א ח"ה' בענין
הטורה וכתבתי בליקוט ראינו שתפלתו של משה ט"א ח"ה' בענין
חלה משני שיש עוף א וחול שמו שהוא חי לעולם שנאמר
כחול ירבה ימים ונדחי בליקוט בחריבות לכך גם הוא ביקש
שיחי' חי לעולם ושם בליקוט' כתבתי טעם מספיק מחייה טעם
הוא רצה לדמות עצמו לחיותו עוף וזה טעם ה' לו ועכ"פ
ראינו כוונת משה שהוא סבר שיחי' חי לעולם וז"ל לפי כוונת
משה שהוא יחי' חי לעולם אין צריך להוסיף על הזכרון ולומר
כשם שמהם ט"א דם עובר כן תמותו עובר הרי עתה גם שם יחי'
חי לעולם וגם תמותו יחי' חי לעולם אך משני שיש טעם עצמו
נגד המלאכים מוכח הוא שמתו וזו צ"ל להוסיף על הזכרון והוא

ע"פ דאי' בפ' גיד הנשי' והובא בלוחות הברי' שישה
ארוכה שם אם מלאכים עדיפא ואמצדיקי' עדיפי
ומאן דס"ל דצדיקי' עדיפי ראייתו הוא מהאי
קרא שנא' ברוך יחד כוכבי בוקר והדר ורינו
מלאכי אלקי' ש"מ דצדיקי' עדיפי ומאן דס"ל
דמלאכי' הוא דעדיפי והא דצדיקי' מקדמו
בקדושה הטעם הוא משום דיש מיתה בצדיקי'
ע"כ הם מקדמין פן ימותו אבל מלאכים שהם
חיים לעולם וע"כ הם מאוהרי :

ומיילא כמעט דאילו לא ה' מיתה בצדיקי' והם קודמי' בקדושה
וודאי הוא משום שם עדיפי : ועתה תבין דברי רז"ל שכל
דכריסם באשרין כלשון חידה וזהו שאמרנו כעשה שא"י משה
לחלואי' חגי שתבין תעור' על ידן הודע לרבי' המלך שהוא
עדיף עשר ודם וז"ל כיוון שמתלך הוא עדיף וז"ל קשה להם
כיון הם קודמין בסדר ח"ל משום שיש בהן מיתה וכיוון
שצדיקם מיתה אז צריך להוסיף על הזכרון לו"ל שואיל ומעטת
ענין שאלתה סודך לרבר זה שהמלאכי' עדיפי וז"ל להם
את קודם בסדר' אלא משום מיתה לו"ל לכך זכרו תורת משה
ולכך חגי מוסיף על הזכרון שבו משה כו"ד עובר ואף
תגידנו עובר ולזה בא המכילתא לפרש דברי התלמוד שברי
בנ"ה יש מקום לטענות ולומר כפשוטו כחול ומיעטת ענין
לכך נקראת על שם שזכו כתיבת סדר ולזה הוא כ"א לפרש
שאין זה פירושו וע"כ הוא אומר והלא תורת ה' היא וזו אפסר
לומר שזה הוא שכרו אלא לפי שמהם נתן כשם עלי' דוכה לומר
בזה שהוא מיעט עצמו נגד המלאכי' הוא כן כשם שברי מכת
זה הוא מוכח שמתו כדלעיל וע"כ זכרו תורת משה שברי
משה בשר ודם עובר כן תורתו עובר ולכך זכרו תורת משה
וזהו שהמכילתא והגמרא הכל עולה למס' ה' אך שבנ"ה הוא
אומר בקצת שואיל ומיעטת שכתב המיעט שכן מוכרח להוסיף
על הזכרון והמכילתא הוא פירש יותר שכתב המיעט הוא
מוכח היתיה וכיוון שיש מיתה מוכח להוסיף על הזכרון וק"ל
ועין בספר נפישת אדם שמתא כעובד בשם אור חכם דעו

למה מוזכרין ישראל שמו של הק"ה אחר שני
תיבות שמע ישראל ה' ומלאכי השרת אחר
שלשה תיבות קדוש קדוש קדוש ה'
ואי' שם הטעם ישראל כעלתן דכוין להק"ה וע"כ
אין דכוין ולכן ח"ם אינו מוזכרין אלא
אחר שלם משום דכל פחות
משלש היו כלכל :

פרק
למה מוזכרין ישראל שמו של הק"ה אחר שני
תיבות שמע ישראל ה' ומלאכי השרת אחר
שלשה תיבות קדוש קדוש קדוש ה'

פירוש
כ"ה
מטריק
סתור
ל"ה א
ש"ה

פירוש
ש"ה
ב"ה
כ"ה
ו"ל
ק"ה א"י ו



מסכת אהרן יעקב עירובין

אדם וכלים כמדור' הוב שמשמא אדם וכלים :
 בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה בטהרה ובגדי
 פרושין הם האוכלי' הוליון בטהרה לפי שקודם
 התקנה היו רק הפרושיין שהן ההבדל' נדרגין
 כנשילת ידים ולאכול הוליון בטהר' וכל עמי
 הארץ היו אוכלין הוליון בלא נשילה ולכן בגדי
 ע"ה מדרס הן לפרושיין וכדאי' בפ' חומר בקודש
 דף כ"ב ע"ב :

וכס"י שסחברי' בלנין ע"ה ונתקנן שסחברי' פ"ס עמח הוא :
 ואית' בפרק בכל מערבין משנה ראשונה
 בכל מערבין ומשתתפין חייץ מן המי' ומערבין
 לגזיר בין ולישרא' בתרומה סימכום אומר בחולין
 לישראל אבל לא בתרומה ועיין בפרק ל' ע"ב
 דפריך בגמ' ואילו לגזיר ביין לא פליג מאי
 טעמא אפשר דמתשיל אנזירותי' ונמצא מעודה
 זו ראוי' ל' :

ועיקר הטעם הוא כדפי' רמ"י במסכה ראשונה פ' בכל מערבין
 וז"ל רמ"י וטעמא דעירובין עמלם דדעתו דריתו במקום
 מונתו ובין שכתבו כל בני התר' כדי מונס בבית ח' נעשה
 כאילו בולן דרים כעובו וכו' ע"כ לשון רש"י וכנזח טעם
 סומכום דפליג וזאמר לישראל בחולין אבל לא כפרומה טעם
 דשראל חינו ראוי לאכול בתרומה ואין כאן עירוב שהרי עיקר
 פירוב הוא הסעודה ח' לכוון אבל זה אינו ראוי לאותה סעודה
 ואין כאן עירוב אבל עמא קמא סבר שיכול לפרוש תסקום זה
 למקום אחר והוי גם זה חולין והוי סעודה ראוי' לכוון אין
 שם וכנזח ע"כ הכיח דח"ח שיהא חינו סעודה ראוי' לכוון אין
 מתקום אחר ואילו זאת חף הוא הוי סעודה דחין כאן עירוב
 וח"כ לפ"י ה"ה ע"ה עם תכרין סעודתין הם מדרס לפרושין
 בודאי הוא אי אפשר לעשות להן עירוב כיחד שהרי אי אפשר
 הוא לסעוד ע"ה עם חכר והוא גרע ישימא בתרומה דפליג עם
 ת"ק טעם דס"ל שיכול להפריש מתקום אחר אבל כאן ע"ה
 עם חכר אין שום טענה להפריש בעולם ואין כאן שום עירוב
 אבל לאחר שפקו נשילת ידים חף לע"ה ויכול ע"ה לסעוד
 עם חכר גם יכול לערבן יחד וז"ל רב יהודה אחר שמואל
 בשעה שפקו שלמה ערובין וכו' ינאח ב"ק ואת' חכס בני וכו'
 דאילו בלא חיות תיקון של כ"י אין ערובין תיקן כלל שהרי
 אי אפשר לערב כיחד שהרי לחס ע"ה טעם הוא לחברין שהרי
 חכרין בלנין מחכו אבל השתא שנתחכס שלמה ותיקין ל"י חף
 לע"ה וזו הוי תיקון של ערובין תיקון גדול וגם נקרא תיקון
 דאשון סתת ל"י ע"כ ינאח ב"ק דוקא אחר אילו הסנים ואת'
 חכס בני ישח נס אתי וק"ל :

ובכרי ליסב גם הטעם שהתחלנו בו לל ע"ה
 דאי' במסכ' הגיגה בפרק י"ח שהקשה
 שם בגמ' הולין ומעשר מי מבעי נשילת ידים
 ורמינהו התרומה והביכורין חייבין עליהן מיתה
 וחומש ואסור לזרים והן נכסי בהן ועולין בא'
 ומאה וטעונין נ"י והערב שמש הרי אילו
 בתרומה ובכורים מה שאין כן במעשר וב'ש
 בחולין עד ראסקו שם בגמ' לא קשי' כאן באכילה
 דנהמא כאן באכילה דפירא דא' רב נחמן כל'
 הנוטל ידיו לפירות הרי זה מגסי הרוח ולפ"ז ג"ל
 הפירוש במשנה דקא' שמחנה ישראל פטורין
 הם מלערב ופטורין מנ"י :

וכי פירשו טעם סתחכס פ"כ הם טעורין פל"י שהרי אמרו
 חכמים שחור עד טול וזהו כפחכה דבר שאי אפשר לקיימו
 ואין גזרין גזירה על הניכור וכו' וא"כ כיון שסס פטורין מנ"י
 אז בהכרח הם פטורין מלערב שהרי ערובין בלא ל"י ולא כלום

דוא וכלפיל וק"ל :
 ולפ"י גם שפיר קא' את' רב יהודה אחר שמואל לא שנו אלא
 חייס דלשונים אבל חייס לחידוים חוב הוא וחף שלא
 נתן שום טעם לדבריו אלא מטוב שהוא קאי לחיתותין וסס
 הוא הטעם דלא שנו זה כלל זה וע"כ הוא מיידי בחיים
 דלשונים דפלי כו' ערובין אבל חייס לחידוים דלא תלי בו
 כלל ערובין והאי חוכה הוא וכשיטה זו אול' גם דבי ר' ינאי
 שחמ' לא שנו אלא ערובי חידוים אבל ערובין תחומין חייב והוא
 ע"פ דאי' בתוספ' פ' בכל מערבין שחלק פס בין ערובי
 חידוים ובין ערובי תחומין דבערובי חידוים בעיני דוקא
 פת אבל ערובי תחומין יכול לערב חף בערובי וכו' דקדמו
 הא דא' רב תסדא שלא תקמו נטילס אלא לפת אבל לא לפירות
 וכל הטעם דריו לפירות הרי זה מגסי הרוח וח"כ חף הפירושין
 אין נוטלין ידיון לפירות וע"ה וחסרין כולן מוין קן כוס ל"א
 דבי ר' ינאי לא שנו אלא ערובי חידוים אבל ערובי תחומין
 דאין כרף פת ואמילו בערובי יכול לערב ואין תלי כנ"י כלל
 ולכן א' חוכה וק"ל :

ולפ"י ליסב גם המסך הפסקו' בפ' קדושים
 דכתבי ודבר ה' אל משה לאמור דבר
 אל כל עדת בני ישראל ואמרת ליהם קדושים
 תהיו כי קדוש אני ה' איש אמו ואביו תראו ואת
 שבתותי תשמרו ע"כ :

וקסא פאיך תלי זה הענין קדושים תהיו בשמירת שבת דין
 נקיים עו' תדרס עמא דבי חליבו ע' נ"י בא חכרו ויסב כנגדי
 וז' רבי חייט' ידים חן תהיה לא כא' לנו כסיו וכד' שח'
 לו קן הפסוק הזה שא' לו הק"כ למעט לך אל העם וקדשתם
 כיום ופחד וכבשו שוליתם ושניו במשנה וקדשתם כטובלב
 גם למדנו דחייס ידים חן הכיור שח' ועשית כיור נחשת וכו'
 וחלל ישראל חכו אחרת והייטם קדושים כי קדוש אני וכו' הוי
 דכן נתיאל אובל חולין בטערה ותי' לתלמידו לא לכהניס לבד
 ניתנה הקדושא אלא לכהניס ולוים ולישראלים כולם שח' וידבר
 ה' אל משה לאמור דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו
 כי קדש אני כ' אלטיים : וסייר סוקוקין דמורח שנתחילה
 אחר רמב"ג על עמחו שהי' אוכל חולין בטערה וכדאי' דאי'
 מאותו פסוק שחמ' וסיירם קדושים כי קדוש אני וחף שלא
 כאח' בו דבר אל כל עדת בני ישראל אבל לתלמידו שלא להגז
 פירשות להיות וזכרין כנ"י לו"א לנו סדוק קרא דבר אל כל
 עדת בני ישראל קדושים תהיו להיות לכן חף לאותן סאיך
 חן הפרושין שחא נייכין כטילה : נמצא שפסקו קדושים
 תהיו סתך לנ"י וחף לע"ה ולזה הוא אמר דבר אל כל עדת
 בני ישראל קדושים תהיו וזה היא קדושתן שהיו וזכרין כנ"י
 ואמילו ע"ה שח"י ע"כ הוא אמר אל כל עדת בני ישראל ולזה
 הוא סתך ל"י וזאת שכתתי תשמרו ל"י וזו כשתיב כולל
 נהרין כנ"י וזו אינו אמר לכס את שכתתי תשמרו שהרי
 אחת יכולים לעשות נדר לשמירת שבת ולאסור מרשות לרשות
 וחף שאין אסור חן התורה עשו פניו ומשפרת וחף שהיא יכר'
 כגזירה שאין הניכור יכולין לעמוד בה כהרי יש תיקון פ"י עירוב
 זכנחא ע"כ הנדר בתקומו כל זה הוא חמור בערובין שכל
 זה שאסרו חכמים שהנזח שבת מוסף על התורה הוא חמור
 הוא תיקון לחומרא זו פ"י עירוב ואס לא התוקן כזה כגזירה
 שאין הניכור יכולין לעמוד בה וכבר ביארט שערובין וכו'
 תליא זה בזה ול"א דבר אל כל עדת בני ישראל קדושים תהיו
 ואמילו עמי הארץ וח"כ כחאצס כולם יהיו חסרין כנ"י וזו
 אינו חסידך וזאת שכתתי תשמרו ל"ל עשו נדר לשמירת שבת
 שהנזח מרשות לרשות יס' אסור ואס תקשה לך כח סוס גזירה
 שאין רוב הניכור יכולין לעמוד בו כרייש ל"י וגם יש תיקון
 ע"י עירוב ואתם יכולים לעשות נדר וק"ל :

ובכרי ליסב גם מה שסיך למורא אב ואס נקדי' מה
 דאי' כוזה שפירס איש אתו ואכיו תראו קאי על
 תורה שכתב ועל תורה שבע"פ שסס נקראו אב ואס חף
 עדן קשה קושי' רש"י למה כאן הקדים אס לזכר ובי' דברית
 הקדים אב לחס ודתיך של רש"י אינו עולה כאן לפירוש של
 וסר

ביאור הנס'
 בשעה שתיקון
 שלמה עירובין
 וכו' ינאח ב"ק
 ואל' חכס בני
 וכו'

ביאור הפסכה
 דקא' חכס
 ישראל פטורין
 הם מלערב
 ופטורין מנ"י

ביאור פל
 מביידי דיל
 שכי
 וכו' ל' כק
 פליג

שיב הענין
 הפסקו' ל'
 קדושים וכו'
 אל כל בני
 בני ישראל ע'
 קדושתיהו

ביאור ספי
 הפ' כפי
 אומרי' בלי
 ע

מסכת אוהל יעקב עירובין כו

זוהר וכו' לתוך באוסן זה ע"פ פלוגתא דא"י כע"פ
אי דברי תורה חמירי מדברי סופרי או ד"ס
 חמירי וכבר אמרו ר"ל שחלו וחלו דא"י ואף כן י"ל שלפני
 ד"ת חמירי ולפעמים ד"ס חמירי וע"כ טעם א' קרי' אב לאס
 להודיעך שד"ת חמירי ופעם א' הקדים אס לאס להודיעך
 שד"ס חמירי וח"כ כן דכתיב איש אמו וכו' דהקדים אס לאס
 ש"ת שטורה טעם פה חמירי וכוה הוא מוקשר סמיכות הפרשה
 דלעיל מני' כתיב כי את כל התועבת האל עשו
אנשי הארץ וגו' ושמרתם את משמרתי לבלתי
 עשות מחוקת התועבת וגו' קדושים תהיו וגו'
 איש אמו ואביו תראו ונקדים פה דא"י במסכת
 יבמות א' רב הונא רמז לשניות מן התורה מנין
 שנא' כי את כל התועבת האל עשו וכו' האל
 קשות מכלל דאיכא רכות ומאי ניהו שניות רב
 בהנא אמ' מהכא ושמרתם את משמרתי עשו
 משמרת למשמרת וכו'

ביאור פלוגת'
 מבייבי דילפי'
 שניות
 וכו' ל כתיב
 פליגי

ונ"כ כתיב פליגי הכי תנאי וכו' דהא פליגי אי דברי סופרי'
 חמירי או ד"ת חמירי מאן דילפי' מסקו דלזנוכי את כל התועבת
 האל האל קשות מכלל דאיכא רכות וח"כ כיהו שניות ומדקרי
 ל' לשניות רכות מכלל דס"ל ד"ת הן חמירי ע"כ וע"כ הוי
 שניות רכות אבל רב כהנא דס"ל אדרבא ד"ס חמירי וח"כ אי
 אפשר לו ללמוד מהאי קרא האל קשות מכלל דאיכא רכו' לדרידי'
 שניות שכן ד"ס אין קרוין רכות אדרבא סן חמירא ל' וע"כ
 הוא א' מהאי קרא ושמרתם את משמרת עשו משמרת
 לפשעתי וכו' וכו' משמרת שאתם עושין הוא חמיר ככל' העלגת'
 דהכי תנאי ועתה תבין נס סמיכות הפרשה

ושמרתם את משמרת וכו' קדושי תהיו איש
 אמו ואביו תראו והוא זה שהרי כן כתיב כי את כל
 התועבת האל דלמוד מכלל רמז לשניות שהוא ד"ס ומדקרי
 ל' תיבך ושמרתם את משמרת עשה קרא כתיב כלמוד רמז
 לשניות כדילפי' רב כהנא וח"כ קשה ליה ערי קראי ל"א קדושי'
 תהיו איש אמו ואביו תראו ושמרתם את משמרת עשו וכו'
 דברות קדושי' אס לאס ולפירוש הזהיר קא אתורה שכתב
 ותורם טעם וכו' לפעמים ד"ת חמירי ולפעמים ד"ס חמירי
 וע"כ פליגי בה תנאי וח"כ אי אפשר ללמוד עמד קרא דאי
 כיליף עשה קרא דכתיב האל הלא אורך דס"ל ש"ס חמירי
 ליה אי אפשר הוא ללמוד מהאל וע"כ כתיב ערי קראי וזון
 כי כן הוא כע"כ :

ביאור סמיכות
 דה' הפרש
 קדושי' באוסן
 אובי' עיין
 עליו

קדושי' לשון רבים וכאשר דאי' באחת בירושלמי אמרו לו תלמידיו
 ר' לחילו דחית בקיה וכו' אך לפי פי' הסתבות כהונה הוא
 אפי' שפיר שהוא פירוש אלוקי' קדושים ר"ל אלוקי' של קדושי'
 שקדושים קא אישראל ותיבת הוא קא אפלת אלוקים וח"כ
 אלהים הוא לשון יחיד שכוון יחיד וקדושי' קא אישראל לשון
 רבים שכן רבי' זהו פירושו של תעבות כהונה והוא יפה
 ומסקינ' : ואפי' כן כד"ס למה כלל כן בוס הפרשה
 שוב שני' עשרת הדברות לומר לך שבו טעמו קדושים אס
 תקיימו עשרת הדברות ולזה אין כתיב שום דא' שאין תעבב
 פתם אלא ע"ז וכו' כע"ז דיליף מהאי קרא ולא תביא
 תועבב אל כתיב' :
ושמרתם את משמרת לבלתי עשות מחוקת
 התועבת ר"ל שתפשו נדרים שלא תבוא לדי ע"ז אך אס
 תאמר ואי יעשה לתשובת העינין שאס יאמרו הא כתיב
 אלוקים קדושים תשמע קדושים לשון רבים ול"א
דבר אל כל עדת בני ישראל לאמור קדושי' תהיו
 ר"ל אמור לכן לבני ישראל שסם יהיו קדושי' שיקיימו עשרת
 הדברות ואז אס תעשה כן כי קדוש אני ה' אלהיכם ר"ל ואז
 יש לכם תירץ כי קדוש אני ה' אלהיכם שאתם נקראים קדושים
 ואני אלקי' של קדושים כפי' המתנות כהונה וק"ל ולזה כתיב
 כיוון דס"ל ז"ל שפירש ולא תטמאו כהם אני ה' אלהיכם
 הא אס תטמאו אין אני אלהי' ר"ל אס לא תטמאו כ"א
 תהיו קדושים אז יש לכם תירץ שאני ה' אלהיכם שאתם
 קדושים ואני אלוקים של קדושים הא אס תטמאו אין אתם
 קדושים ואין אני אלהיכם שהרי אי אפשר לומר אלקים של
 קדושים וק"ל ולפי' כ"ל שוב כתיב הסקו דקא' קדושי'
 יהיו לאלוהיה ולא יחללו את שם אלהיכם ר"ל שאס תהיו
 קדושים ואז יש תירץ לתשובת חזו"י ואז לא יחללו את שם
 ה' אלהיכם וק"ל :

ביאור
 הפסוקים
 קדושים ישי'
 וגו' ולא
 יחללו את שם
 אלהיכם

ועוד בדרך אחר ר"ל לישב דא"י בגמרא
 דטושה כי בעד אשה זונה ער ככר
 לחם נמצא זכות בא לדי עניות ושם באותו דף איתא
 כתי שכתב נטילת ידים בא ג"כ עניות וח"כ שאין משימ
 כשיבוא עניות על אדם מן יודע אס הוא בא עתה
 זכות החזור או מכה כ"י ולפעמים אף שיבוא עליו עניות
 מכה כ"י והרואה יאמר שהוא בא לו מכה זכות וכבר הקדמנו
 דמסאי קרא ילפינן מדבר אל כל עדת בני ישראל קדושים
 תהיו רמז לנטילת ידים וקרא דלעיל מני' כתיב ושמרתם
 את משמרת עשו משמרת לתשמרת שהוא נדר ערוה וח"כ
 כתיב קדושים תהיו שהוא אזהרה לכ"י וזה שייכות הכי
 פרטי להדדי אלא כ"ל שזה הוא פירושו ושמרתם את
 משמרת עשו משמרת לתשמרת שהוא נדר ערוה ואז ענגל
 מעובשו של זכות שהוא עניות אך באוסן זה שעדין איני כתיב
 להוסיף על כ"י שלא יבוא עליך מכה כ"י עניות ולא
 יאמר שהוא בא מכה זכות ולזה הוא אומר
 קדושים תהיו שאתם כריבים להעני
 מהרין תשיבין זכות וכן
 כ"י וק"ל ועו' כד"א
 ל"ל לישב אך אין
 כאן תקנו
 ומסכת
 תמח
 אכתי כע"כ :

סליק מסכת עירובין
 טק
 I

מסכת אהרן יעקב פסחים



פרק

מקום שנהגו אמר ר' יוסי תודום איש רומי הנהיג את בני רומי לאכול גדיים מקולמי' בלילי פסחים שלחו לו אילמלא תודום איש רומי אתה גוזרני עליך נדווי שאתה מאכיל את ישראל קדשים בחוץ קדשים ס"ד אלא אימא קרוב להאכיל את ישראל קדשים בחוץ אבעי דהו תודם איש רומי גברא רבה או בעל אגרופין הוה ת"ש עוד זו דרש תודם איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו נפשן על קרוש השם לתוך כבשן האש נשאו ק"ו בעצמן ומה צפרדע שאין מצווה על קרושת השם כתיב בהו ועליו שאין מצווה על קרושת השם כתיב בהו ועליו ובאו בביחך ובחורר משכבך ועל מנתך ובתנורך ובמשארותיך אימתי משארות מצוי אצל התנור בשעה שהתנור חם אנו שאנו מצוין על קדושת השם על אחת כמה וכמה ש"מ תודם איש רומי גברא רבה הוה ר' יוסי בר אבין א' מטיל מלאי לכיס הוה שהי' מטיל מלאי לכיס של ת"ח דא' ר' יוחנן כל המטיל מלאי לכיס של ת"ח זוכה ויושב בשיבה של מעלה שנא' כי בצל התכמה ויבצל הכסף ע"כ המאמר :

ביאור פסחים
איש רומי וכו'
לאכול גדי'
תקולמי' כלי'
פסח'

והוא פסח עמוד חדא ששלחו לו אילמלא תודם איש רומי הנהיג את בני רומי לאכול גדיים מקולמי' בלילי פסחים שלחו לו אילמלא תודום איש רומי אתה גוזרני עליך נדווי שאתה מאכיל את ישראל קדשים בחוץ קדשים ס"ד אלא אימא קרוב להאכיל את ישראל קדשים בחוץ אבעי דהו תודם איש רומי גברא רבה או בעל אגרופין הוה ת"ש עוד זו דרש תודם איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו נפשן על קרוש השם לתוך כבשן האש נשאו ק"ו בעצמן ומה צפרדע שאין מצווה על קרושת השם כתיב בהו ועליו שאין מצווה על קרושת השם כתיב בהו ועליו ובאו בביחך ובחורר משכבך ועל מנתך ובתנורך ובמשארותיך אימתי משארות מצוי אצל התנור בשעה שהתנור חם אנו שאנו מצוין על קדושת השם על אחת כמה וכמה ש"מ תודם איש רומי גברא רבה הוה ר' יוסי בר אבין א' מטיל מלאי לכיס הוה שהי' מטיל מלאי לכיס של ת"ח דא' ר' יוחנן כל המטיל מלאי לכיס של ת"ח זוכה ויושב בשיבה של מעלה שנא' כי בצל התכמה ויבצל הכסף ע"כ המאמר :

כוא ויכול לסלול על חד מ"ד כהא דלמי' דגמ' כמך פסחים דב פסח הוא ופליגי או שהוא בעל חנוכה' ומיראה לא כידועו כן דרך הפשוט ולפ"ו הוא אתי שפיר גם ה"ט ס"א ת"ש עוד זו דרש פודם איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה ואלו כאלו קשה מאי קא קשי' לתודם מה ראו הללו כן כתיב בכל לבבך ובכל נפשך חפילו הוא נוטל את נפשך חלל ל"ל השום דמתיב עו' קרא חריוני חלל המצות אשר יעשה איתם פלדום וחי כהם ואחריון בנת' וחי כהם ולא שמוות ועפ"ו באמת יש פלוגת' בנשר' בין ר' אליעזר ור' ישמעאל דר' אליעזר ס"ל בכל נפשך חפילו הוא נוטל את נפשך כדא' ב"ב כל שעה ובמ' כן מורד ענין שחם חופר' לו עבוד ע"ו ואל ישרן מיטבד ואל ישרן ת"ל וחי כהם ולא שמוות ולפ"ו ימי' עיקר קושי' של פודם שח' מה דהא חנניה וכו' דוכא לומר הללו כיוון שיש פלוגתא ויהי יכולין לאחוז הסבא כחאן דמכירא ליה וחי כהם ולא שמוות וז"ל שהוא כהאי שיטה קאי דהיכא דאייבא פלוגתא שאין דרך לגשת ידי שמיים ואף יכול להקל לעצמו וז"ל גם שם שהסניג לאכול גדי' מקולמי' הוא י"ל נמי שזה הוא טעמו דכוא תמס כאידך דס"ל שמוות לפדומו אבל הוא כהניג לתת דכחוק וע"כ קרא חפילו וזהו א' בדקדק ת"ש עו' זו דרש פודם איש רומי רומ' מה דקסבי' לך הללו הוא דבר זה בעצמו שהוא דרש וס"מ דנברא רבה הוא ועל חרשמו הוא קא סמיך להכריע כחד ענינון וק"ל וזו דרך פשוט :

ביאור עו'
במאמר ס"ל
ע"ש עו' זו
דרש ענינון
מה ראו
חפ"ו ע' לתקו'
כטמן וכו'

ובאופן אחר ל"ל לישב ע"פ דאי' בפ' השוחפין א"ר אבהו שאין את שלמה בן דוד אויבו בן הע"ה א"ל כל שכנגד זקיניו בכבוד כי הא דיוסף ברי' דר' יהושע ב"ל עליוני למשה ותחתוני למעלה א"ל מאי דאי' א"ל עליוני למשה ותחתוני למעלה א"ל ואנן היכי איתנן התם א"ל כי היכי דחשבינן הבא חשבינן התם ושמועתי שהיו אומרים אשרי מו שבת לכאן ותלמודו בידו ושמועתי שהיו אומרים' חרוגי מלכות אין כל ברי' יכולה לעמוד במחוצ' מאן ניהו אלימא ר"ע וחכריו משום דרוגי מלכות ותו לא אלא חרוגי לוד ע"כ

ביאור פסחים
ככ"ב ס"א
שלמה בן
דוד חס"ן
ע"ש וכו'

שם וכהה אף שהאמר הוא ג"כ חדא דקא' ואין היכי חשיבין פתס א"ל כי הכי דחשבינן היכי חשבינן התם דמשמע שהחשיבות דהכא הוא שזה לחשיבות דהתם וכלל כתיב עין לא ראתה וכו' ב' דקאמר ושעמתי שהיו אומרים אשרי מו שבת לכאן ועלמורו כידו איך הוא נקשר לשלחנו ששאל אותו ואלו חפ"ו היכי חשבינן ולמה לא לו מתחילה כששאל אותו מה ראי' הי' לו לספר את כל פשעיו מה שראה ומה ששמע ג' מה שא' שעמתי שרונה חלבות אין כל ברי' יכולה לעמוד בחשיבתן ות' שאין כינוהו אליעזר ר"ע וחכריו וכו' חלל חרוגי לוד וזהו לא טס"פ דבריו דבמספר דבריו לא שייך למימר לשון קושי' ותירך שא' שאין כינוהו אליעזר וכו' חלל כל זה הוא אינו חלל מלשון התלמוד וקשה למאי כ"מ קא' תלמודא ואת חס לא לשמעו מה חוה דבר דבדפעי' ליה ושמיטא דיש לדקדק בזה דקא' ואין היכי חשבינן התם הלל בכר שיש שהוא ח' עליונים למהטע ותחתונים למהטע ומ"ל לחלק לבינו וכו' חכריו וכו' לישב ע"פ דאי' בעירובין פ"ק אמר ר' אבא אמ' שמואל ב' שני' ומחצה חלקו ב' שוב"ה הללו אומרי' הלכה כמותניו והללו אומרי' הלכה כמותניו יצאה ב"ק ואמרה אילו ואילו דברי אלוקי' חיים והלכה כב"ה וכי מאחר דאילו ואילו דברי אלוקי' חיים למה זכו ב"ה לקבוע הלכה כמותן מפני שנוהגין ועלובין היו וכו' ללמוד שכל המשפיל עצמו חקב"ד מנביהו וכל המגביה עצמו חק"ב משפילו וכל המזהיר אחר גדולה גדולה בורחת ממנו וכו' המורה מן הגדולה גדולה מחזרת אחריו וכו' וזו היא שלא לתנם ככל כאלו התנא דבריו אחר שא' כל החסידים עמנו וכו' וידר ח' כל המחזיר אחר גדולה וכו' ויהיו כן חלל ג"ל שהכפל אתה לפשעוין דבר זה אשר שארנו שכל פשעיל

ביאור פסחים
אשרי לודות'
שלא כתי'
את וקמות'
ו'

מסכת אהרן יעקב פסחים נח

השפיל עמו ונביאן אותו וכן יאמר האומר אני חזק ומשפיל עמי כיוון וכו' ונביאן אותו לזה בא הפתח וא' וכל המזרח אחר גדולה ר"ל טובה שהוא משפיל עמו הוא מחזיר אחר הגדולה שהוא רונה כזה לזכות הגדולה כדכתיב ומהו אלה שרץ דוקא השפלה אחת ולו"א וכל הכוונה מן הגדולה שהשפלתו היא השפלה עמו שהוא כורה מן הגדולה או דוקא הגדולה מחזרת עליו והוא משועף כפשוטו בני אדם שאין פ"ח נ"ב דינו הכי אף שכתב' מעשה שני היב"ח הי' שקבעו פלכה ככ"ה מפני שפיו כוחין ועלכוין ומכאן למדו אף לשאין פ"ח וא"כ פשוט הוא שקשה קושי' ה"ל' מה שא"ל ואין היכי חשבוני הפס דמתייב עיתי י"ל לחלק וכו' נכוח אל הביאור אף חקדיים עו' דאי' פלוגתא בשמכ' ברכות אי צדיקין עדיפי ואי בעלי תשובה עדיפי וכבר כתבתי בקונטר' שקודמי' שיש סתירה על מן דמ"ל שבעלי תשובה עדיפי שהרי עיקר ראייתם הוא מהא דאמרי במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו דניקים גמורים אינן יכולים לעשו' ולהו' ש' סתירה מהא דאי' בעוללת אחרים שפירש הטעם הא דבעלי תשובה שמקוין תחת כסא הכבוד דעס אפילו דניק' גמורין אינן יכולין לעמוד אין זה מנר חשיבתן אלא עמוס המקטרגים שאף שעומס כחל"מ רשומן ניכר וכן ויקון אותו וע"כ מקוין תחת כסא הכבוד עמוס אינן יכולין לכנס שום מלאך להזיק ולעולם דניקים עדיפי וכו' אכוח אל הביאור בפ' השותפין בהא דא' ראב"ה שאילו את שלמה בן דוד איזה בן הע"ה וכי הוא לא ידע שיש שהוא דניק במעשיו שהוא בע"ה א"ל שהשאלה הי' באיפן זה איזה עין עדיף ל"ה אי דניקין ואי בעלי תשובה וא"ל שכנגד זקיניו כבוד וכדאי' מהר"א וז"ל לפרט ע"פי מה שכתבתי בפ' החליל הסודי ואנשי מעשה היו אומרי אשרי ילדתינו שלא ביישנו את זקנותינו וא' בפ' החליל תנו רבנן ש מהן אומרי אשרי ילדתינו שלא ביישנו את זקנותינו אילו חסידים ואנשי מעשה ופיר' שוי כל חסיד הוא חסיד מעיקרו ויש מהן אומרי אשרי זקנותינו שכתבה ילדותי אילו בעלי תשובה ונס סם נרץ לפרט עמי יש אומרים שהוא לטון פלוגתא וכמאי פלוגי וז"ל דכזה פלוגי אי בעלי תשובה עדיפי ואי דניקין גמורים עדיפי ולכו כשאלו את שלמה איזה בן ע"כ ר"ל שאיזה מהן עדיף וא"ל כל שכנגד זקיניו כבוד כפי סדרה' שלא ביישנו ילדותנו את זקנותינו ר"ל שלא תפא מעיקרו שהוא דניק והוא עדיף ולכו מביא ראי' מהא דר' יהושע ב"ל ומס' הוא מוכח דניקין עדיפי' בעלי תשובה והוא הביאור דר' יוסף חליט ונתגבר כי דר' א' אכוח עמי דאי' א"ל עליונים למטה ותחתיו' למעלה א"ל ואין היכי חשבוני הפס ר"ל כיון שאת חמרת שעולם הפך דאי' וא"כ אין האך אין הפס וז"ל שהרי אין ת' למדנו מה"ק שאמרת הלכה ככ"ה והטעם שפני שכן כוחין ועלכוין ומשפילין שמתן לבך ה"ה ונב"ה אותו וא"כ שאתה א' שראי' עליוני' למטה ותחתיו' למעלה וא"כ אין שתי אשפר להיות בעליה ב"א בהיות תחילה בהשפלה ומה הוא ההיפוך אף יחי' ההיפוך אם יהי' ההיפוך מהמעלה כיון שהוא כאן במעלה ויהי' שם בהשפלה או כיון שהמעלה באה כאן תחת השפלה שהשפיל עמו ויהי' שם ההיפוך מהמעלה ויהי' במעלה ולמאי נפקא מיני' א"ל אשפר אף לכהו' אם הוא היפוך מהמעלה שפני שהוא כאן במעלה שם הוא בהשפלה והלא המעלה לא בא לו ב"א ע"ה השפלה וא"כ טוב הוא שלא להשפיל עמו ב"א להנב"ה ואף שכל הינב"ה עמו משפיל אותו הלא סוף כפ"ה הוא ההיפוך ויהי' שם מהפלוגי' לז"א לו כי היבא דחשבוני הכא חשבוני הפס ר"ל הלא גם כע"ה הוכחנו מנח הכפל לשון דנח' של כל המשפיל עמו וכו' והדר א' וכל המחזיר אחר גדולה גדולה כורתת עמו וכו' ופשו היינו הק' דרישא אלא דאמא לאשמעינן שאם הוא משפיל עמו בשני' הגדולה הגדולה כורתת אלא נרץ השפלה אחת' בלי שום כוונת גדולה וא"כ מה אתה שואל ואין היכי חשבוני אם נס לאין הוא עולם הפך שדע לטעו' או להשפיל או להנב"ה אי כל זה אינו עומד אש היב

ביאור הנח' דכ"ב שאלו את שלמה בן דוד איזה בן ע"כ

ביאור הנח' ס' החליל אשרי ילדותינו את זקנותינו וכו'

דעתך באיזה חזון לזכות הגדולה או שם או כאן אינו משפיל דק שפיל' השפלה בכל חובני' אחי' לכן א"י היגי דחשבוני הכא חשבוני הפס ר"ל כי הכא שאינו זוכה לטוב גדולה כ"ה השפלה אחת' כן הוא גם ככה וק"ל אף עדין הי' קשה לאכזר מנח' לך הא שהרי זה הוא לא כלמד מאותו ראי' שראית עליוני' למטה וכו' וכן י"ל שכשם שהוכחנו בנ"ה שאם הוא משפיל עמו בשביל גדולה גדולה כורתת עמו שאין זה נקרא השפלה כ"א גאווה וכן י"ל גם להיפוך שכל הינב"ה עמו משפיל אותו אבל אם הוא דעתו כמתכוון להנב"ה עמו כדו שהיא משפיל אותו והיא נקרא אותו הנכב' השפלה ומשילת יהי' כע"כ ההיפוך ויהי' במעלה לז"א ושפתי אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו קיינו שהוא אליבא דהלכתא ובראי' בערובין דוד דגלי מוסב' נתקיימה בידו ופירושו שם נתקיימה בידו שהוא אליבא דהלכתא וזה שא' שמעתי שאומרים אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו ר"ל שלמד אליבא דהלכתא ופיו כמו כ"ה טוב לקבוע פלכה כמותן חשבי שהיו כוחן והשפילו עמין וא"כ שמנח' שכלותן זכו לקבוע הלכה כמותן וזהו גדולתן וגם שם אמרינן אשרי מי שבא לבאן ותלמודו בידו ש"ה דמי היבא דחשבוני הכא חשבוני הפס וא"כ אין זה סכרד לומר שנס הוא ונב"ה עמו כדו ששפילו אותו כע"ה שאז יפי' ההעך שגנביו אותו כע"ה שהרי כיון ששפלו אותו בע"ה ומה היא השפלתו שלא יזכו לקבוע הלכה כמותן וא"כ האך ינב"ה אותו כע"ה שהרי שם אומרים אשרי מי שבא לבאן לתלמוד בידו וק"ל ויעדין לא נכתב דקסא הראשון איזה מהן עדיף אי דניקין או בעלי תשובה לז"א ושפתי שהיו אומרים הרוני מלכות אף כל כדו' יכולין לעמוד בחשיבתן ומה זוכה שדניקי עדיפי שהרי למאן דמ"ל שבעלי תשובה עדיפין ליק' לה מחשיבתן שהרי הוא אומר במקום שבעלי תשובה עומדין אפילו דניקין גמורין אין יכולין לעמוד נמא' שאין כל כדו' יכולה לעמוד בחשיבתן שבעלי תשובה עומדין וא"כ קשה על זה שסמימיה שא' ושפתי הרוני מלכות אין כל כדו' יכולה לעמוד בחשיבתן הלא גם בעלי תשובה אין כל כדו' יכולה לעמוד זה מנר המעלה אלא הטעם של עוללת אחרים שזכרו לעיל שאין שאין כן דניקין וא"כ מוכח הוא שדניקין עדיפי' מבעלי תשובה וזהו פירושו של החמיר שהתלמו בו ששאלו את שלמה בן דוד איזה בן ע"כ ר"ל איזה מהן עדיף אי בעלי תשובה עדיף או דניקין עדיפין ולז"א כל שכנגד זקיניו כבוד כפיטס מהר"א לעיל שלא ביישנו ילדותנו את זקנותנו שהוא דניק מעיקרו אף מנ"ל זה לוח הכיא ראי' מהם ששע' מהב"ק שא' שדניקי מלכות אין כל כדו' יכולה לעמוד בחשיבתן וכו' דלעיל ש"ה דדניקין עדיפי' ולז"א בנ"ה מהן נינו חלמיה ר"ה וחבריו שמוס הרוני מלכות ועו' לא הלא הנע בעצמך שהרי אתם בא לכוניח שדניקי' עדיפי' ובודאי שר"ה וחבריו שהיו דניקין גמורין ואחרי שאת באת לכוניח שדניקין עדיפי' א"כ הוה לך לומר שר"ה וחבריו אין כל כדו' יכולה לעמוד בחשיבתן ולא הוה לך לומר הרוני מלכות ולז"א אלא הרוני לוד וכתב רנ"ן כנגד א' שלא רצו לשמות בכלי זכוכית כדכתיב דשעת השמד הוה וכו' כעקרתא דמסאנתא פ"כ פי' פקן ולפ"י שפיר הוא דייק מני' שדניקין עדיפין דל"כ הי' לכן לאכזר שפיר ר' ישמעאל הוא דמ"ל כס' בן סורר סינין שאם אומרי' לו לאדם עבוד ע"ה שיעבוד ואל ידרג ת"ל וחי בהם ולא שפוט וא"כ הי' להם לעבוד ואף דכשעת השמד הוה ואף י"ל דפרסמי' הי' עב"ס לא הי' א"ל עקרתא דמסאנתא לך דבר שהוא עומד בפני תשובה א"ל שדניקין גמורין עדיפי' וא"כ כפשוט שאלתך וק"ל וכו' נכוח אל ביאור החמיר שהתלמו בו דאיכתיב' להו' תודם איש רומי אי נבר' רבה הוא ואי בעלי אגרופין הוא ת"ש עו' דרש תודם איש רומי מזה ראו חנני' מישראל ועזרי' שמסרו עצמן לכבשן האשוכו' אלא שלמדו ק"ו משפירע וכן דקדקו עמי ועו' דקא' דמשמע שדעו זה הוא עמוק להם שלמעלה

טעם כ"ה כנח"ה דכ"ב חז"ל מהן יהיה אליהם רע"ק וחבריו וכו' וקשי דקרי באת לכוניח שדניקי' עדיפי' וה"ל לכוניח וכו' שר"ה ע"ה

שמוע תשמע ואם לא לא תשמע ד"א אם אתה שומע בישן תשמע בחדש ואם יפנה לכך

שוב לא תשמע ע"כ המאמר

וכאן סרסו דר"ק חת דגלו ו"ל מרת הק"כ כלל מלא מחזיק וכו' קשה מיין לנו סבלי הק"כ מלא מחזיק חי תישא טעם סת' חס שזוע תשעע ודילתא חש"מ שזעע ערוך לא תתלה ולכן מחזיק סת' הק"כ תשעע וזילו בתמלח כל שיעורו לא סוס עתצלת גם כבודו של הק"כ וכו' ועוד קשה סיבי קח' דעמו סל הק"כ כלל דיקו חיבו מחזיק והלא כל בני אדם שלמדו תורה סו כלל רוקן וחשפ"ג סו מחזיקים ללמוד תורה הרבה ע"כ קנסי' דר"ק ועיין סם בעירונו סלמו ומסתכל' לי ולי נראה ליטכ ע"פ דחי' כפ' עשין ססין וו"ל

א' רב חפרא דריש מרי בר מר מ"ד לכל תכלא

ראיתי קץ רחבה מצותך מאוד דבר זה אמר דוד ולא פירשו אמר אויב ולא פירשו אמר דוד ולא פירשו עד שבא זכרי' בן ערו ופירשו רחבה מצותך מאוד ולא פירשו דכתי' לכל תכלא ראיתי קץ ולא פירשו דכתיב ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים ולא פירשו שיעורו אמר יחזקאל ור"ל פירשו דבתיב ויפרש אותה לפניו והיא כתובה פני' ואחור וכתי' קני' וזנא' והי קני' אילו פורענתן של צדיקין של עולם הזה וכו' והנה זו מתן שכר של צדיקין לעתיד לבוא וכו' והי זו פורעניות של רשע' לעתיד לבוא וכו' עד שבא זכרי' בן ערו ופירשו דכתי' ויאמר אלי מה אתה רואה ויאמר אני רואה מגילה עפה ארוכה עשירים כאמר ורחבה עשר באמה וכי פשטת לה כמה הורה עשירים בעשרי' וכתיב והיא כתובה פנים ואחור וכי קלת לה כמה הורה ארבעין בעשרי' וכתיב מי מוד בשעלו מים וגו' נמצא כל העולם כולו א' מג' אלפים ומאתין כרורה ע"כ :

גם הנאמר סוס כרין כיוור חך עתה חין לי עסק בו כ"ל ליטב קוסית דר"ק ה"ל והוא מוסר ספיר דכרי' ר' זירא סאוור שאין מרת הק"כ כהמדת כ"ו סבמדת הק"כ כלל מלא מחזיק והוא נלמוד ספיר מכאן דוקא לגבי תורה הוא נלמוד ספיר שהי כהן מסה ספירס זכרי' בן ערו שיעורו של סענילה ופיה סכל סעולם כולו הוא אינו כ"ל א' ענ' אלפים ומאתים כבודו וז"ל חי חסר הוא להעולם לסיוט מחזיק חת התורה חס' לא סתא' סהכלי מלא מחזיק הוא וזו דוקא כבודו ופ"כ הוא נלמוד מהאי קרא סתא' חס שזוע תשעע וכו' אכל סבולי' חסרינא' כחמס' אינו מחזיק ספירו כבודו של הק"כ אינו חסן בו הק"כ כ"כ שישא ככלי מלא מחזיק וזהו הוא אומר חת יחזקאל וז"ל פירשו דכתיב וישרם אותם לפניו והיא כתוב' פני' ואחור וכתיב קני' והנה וחי קני' אינו סורענתן של דיקוס כעולם הזה וכנה חיל' חסן סכרן של דיקון לעתיד לבוא וחי זו סורענתן של רשע' לע"ה ואף כאן ג"כ לעה סוס מהסך שאכל דיקון הוא חסר סירענתן של עה"ו וחסן סכרן של עה"ו וז"ל רשעים סוס חסר סורענתן של עה"ו וז"ל פ"פ סכרן הקדמותי סס דחי' כחלק שעתיד הק"כ ליתן לכל דיק מלא עומסו סכרו סוס וזי' חסר הוא ליתנו כע"ה סכעולם סוס כולו הוא אינו כ"ל זרת סתא' וסמיס כודת תיבין ופ"כ חי חסר הוא ליתמ כעס"ו ססוס נתימלח בדכר מועט ואין כלי מלא מחזיק כ"ל בדכרי' תורה וכן כרשע' להסוך שזעמס הוא מלא עומסו וחי חסר לקבלם כע"ה כ"ל כע"ה וק"ל וחסו בני דח' כפ' ר"ע אמר דיב"ל מתי דכתי' לחיוו כפרונת כהסוס חלל כל דכור ודכור שינא מפי' הק"כ כהסלל כל העולם כולו כשע' וכוין סודכור ראשון כהסלל דיבור סני להיב סלן הופי' סק"כ רות מלאו דמסע וחי סעביד ראשון ראשון סתא' ססתותו ססססיס כוטפת סוד עובר

שלשום חסנו סססני' חת כני רועי לאכול גרייס מקולס' וסס לא רח בו סוס דרס כ"ל סססני' חותס ואך סוס חסר עו' זו דרס חלל ג"ל סססני' זו חי' ג"כ ע"י דרוס וכדלעיל ססוס ידע ססוס סלונתא חי קרבו וכרעיו לתוכו חו על לידו וסוס כרועי סססר' כחין דס"ל סססס' חי' קרבו וכרעיו לתוכו ופ"כ סוס סססני' לאכול מקולס' ססוס על לידו סע"כ נקרא מקולס' כחיס ססוס כלל ויזנו על לידו ואין זה נקרא ססס וזוטר סוס לעשות כן ואף שלדיך מ"ד סוס זה כקרבן ססס חך ססוס לא ס"ל כן ויכול סוס לעשות כן כי לית סוס דחתיבן סססני' סססני' ע"י' סדחי' וחי חסר לעסנו כסכיל זו כן סוס דרע' פודס וז"כ לפי סססני' ו"ל שאף חן גרין לססור נסס ואף סססני' סכל נססן חסיל' סוס ונעל חת נססן סלל עו' קרא ססני' חסר יעסס אופס חסרס וחי ססס וככר נלמוד ססססני' תודס דסיכא דלוי' כלונת סססל לססוק כססרת כ"ל חססני' וכו' עס ססס תודס עו' זו דרס חס רחו חסני' וכו' סלמדו ק"ו וסססרע רוסה לומר סעו' זו דרס לססור ססס' כהססני' וע"כ סססני' ק"ו זה סססל לססור נסס וכוין ססוס סססני' ק"ו זה סססר לססור נסס כודחי' חיל' ס' כח לידו ס' חף סוס עוסר נססו להיפ' נכח דרוס וכסס מקיים וככר סקדמנו לעיל כחתיבן סקדוס ססרוני' לוד חף ססן חין ת"ח חין כל כרי' ויכול לעמוד כחתיבן מכת חסיונות וז"כ חף תודס חף חס ס' ססוס חינו ת"ח עכ"פ מכת ססוס כחתיבן ק"ו ססוס דעוטר לססור נסס ואף סוס חס יכוח לידו יעסס כן וזו חין חי סססל לעמוד כחתיבן וסססני' ססוס נכר' רכס וסס"ס מכת כרועי' דלעיל מוכח סוס ססוס נכר' רכס וק"ל ור' יוס' כרי' חסני' ח' ססיל מלחי לכיס סל ת"ח סוס דח' ר"י כל סססיל מלחי לכיס סל ת"ח ווכס ווסס ססיכס סל סעלה ר"ל סססס כרועי' סל' חן דחי' כלל חדח חסן יוער ססס ס' כח לידו ססוס חי' מקייסס ועו' י"ל חסיל' לססך ססרי' קי"ל כרי' חליעור דח' יסרונו ואל יעבור ור' יסססל סוס דס"ל יעבו' ואל יסרונו דכתיב וחי ססס ולא סססני' וז"כ י"ל חססס כיון דקח קסי' לי' לססוס סס רחו חסני' וכו' ס"ס סס"ל כרי' יסססל דחין גרין לססור נסס ואילו ס' כח לידו לא ס' מוסר נססו וז"כ ע"ל דכרת רכס סוס ל"ס מכאן סוס מוכס דכרת רכס ססרי' סעיל מלחי לכיס סל ת"ח וכוין ססוס ססיל מלחי לכיס סל ת"ח סוס ווכס להיפ' יוסכ ביטיכס סל סעלל וז"כ נכר' רכס סוס וק"ל :

מלחי לכיס סל ת"ח וכוין ססוס ססיל מלחי לכיס סל ת"ח סוס ווכס להיפ' יוסכ ביטיכס סל סעלל וז"כ נכר' רכס סוס וק"ל :



ר' זירא ואיתימא ר' חגינא בר פפא באורא ר' שלא כמדת הק"כ בה מידת ב"ו מידת ב"ו כלי מלא אינו מחזיק ריקן מחזיק מדת הק"כ בה כלי מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנאמר אם

כיוור חסר פנים סוכה ח' ר' זירא וכו' ח' ודחה סלל כחדת סק"כ סיוות כ"ו כלי מלא מחזיק וכו'

כיוור חסר ח"ד לכל סכלל חסין קן ועו' דכרי' וזו חסר דוד וזו סירשו ח' חס' וכל סירשו ח' ח' יחזקאל וזו סירשו ער סכא וכרי' כן סרדו וכו'

כיוור חסר פנים סוכה ח' ח' ר' זירא וכו' ח' ודחה סלל כחדת סק"כ סיוות כ"ו כלי מלא מחזיק וכו'

פזר אל תקרא שמיים אלא שמי' וגם שם גיך לומר שאינו קשין ל'על השמים אחר שנתחלה כדבור ראשון בשמי' של דיבור שני לכוין אול דיל' להתעורר הנשמה ודי בשמי' הראשונים שהיו לה כיון בשמי' ב"ח להתעורר הנשמה ודי בשמי' הראשונים אבל על הדבור קא קשיל' ל' ח' אשאר לעולם להחיות דיבור ראשון כולו בעולמו ועל' ח' דיבר שני שהיו שהיו עשרת הכרות ובין כל דיבור ודיבור דקדוקים וכו' וצ"ל כל העורה הוא בתלך בעשרת חלקים והעולם הוא כולם אחר מנ"ל ומאמתי בעורה וצ"ל ח' אשאר הוא להחיות חלק השמי' מהעורה וע"כ הוא כיון שהדיבור ראשון הוא נתחלה ר"ל ח' וקצת דיבור הוא יכול להתחלות וצ"ל דיבור שני לכוין הך חל' שהעבור ח' רוח מאזורית וכו' והוא שח' חל' תקרא שמיים אלא שמיים ר"ל שהיו הם שמיים דאינו שמיים שמי' איתו קשה כלום דיל' שנתחלה בשמים עמי ערך העולם וזה ה' מספק לכל הכרות אלא שמי' שהוא הלימד בענינו עליו הוא אומר לפי שדיבור ראשון נתחלה וע"כ הוא איתר שמיים שהוא בעל פה והוא התגלה וכו' אי אפשר לעולם להחיותו וק"ל :

ולפי' צ"ל שזו הטעם שהארץ ה' פירו טן הערה להראות לך שהעורה ח' תלך מחיותו שהרי ארץ שהוא רך שמיים של מ"ת והוא איתו פן הערה שאף שהחיות שהוא תלך הוא מחיות את הארץ ועכ"פ פתורה עכ"פ ק"ל :



פרק

שני שיעוריו שאר את ר' יעני' פלוני מהו לע"ה א"ל לא שאתני לא על פלוני מהו להציל בכששה מן הארי א"ל לא שאלתוני אלא על הכבשה מהו להציל הרועה מן הארי א"ל לא שאלתוני אלא על הרועה : א"ל ממזר מהו לירש א"ל מהו ליבם מהו לסוד את ביתו מהו לסוד את קברו לא מפני שהפליגו ברברים אלא שלא א' דבר שלא שמוע מרבו ע"כ דומאמר ופאור תפוח הוא חלך בשלבת התלמידים שאמר פלוני מהו לע"כ וירש"י ע"פ שסק שאף על שלמה בן דוד שאלהו וגם התשובה של ר"א שאמר להם לא שאלתוני אלא על פלוני וירש"י שאף על אבשלום שאלתוני בן הוא ברש"י במצא שר' אליעזר לא ידע על פי שאלתוני שהרי פירש"י שאף על אבשלום שאלתוני וזה הכל כשילך שאל פירשו התלמידים לשאלו בשמו רך א' פלוני מהו לע"כ וקשה לי למע האמת לא פירשו התלמידים שאלת בני ישראל לומר ואת הקושית לכד עד דלא איתניא כלל הדודו והוא ע"כ דאי' כפי' שני דייני גוריות בהשנה הראשונה אדמוין ואבשלום היו דייני גוריות וע"פ התוספ' אבי שלום גריך פנימו ולא אבשלום תפוח דלמ"ד דס"ל אבשלום אין לו ח"ה ואמר לחסוקי' בשמי' ועיין בשבט פ"ק לענין שבטתו אי גרמין שבטתו או שבטתו דשבטתו דשם הוא ועיין ג"כ בשבטתו

פזר אל תקרא שמיים אלא שמי' וגם שם גיך לומר שאינו קשין ל'על השמים אחר שנתחלה כדבור ראשון בשמי' של דיבור שני לכוין אול דיל' להתעורר הנשמה ודי בשמי' הראשונים שהיו לה כיון בשמי' ב"ח להתעורר הנשמה ודי בשמי' הראשונים אבל על הדבור קא קשיל' ל' ח' אשאר לעולם להחיות דיבור ראשון כולו בעולמו ועל' ח' דיבר שני שהיו שהיו עשרת הכרות ובין כל דיבור ודיבור דקדוקים וכו' וצ"ל כל העורה הוא בתלך בעשרת חלקים והעולם הוא כולם אחר מנ"ל ומאמתי בעורה וצ"ל ח' אשאר הוא להחיות חלק השמי' מהעורה וע"כ הוא כיון שהדיבור ראשון הוא נתחלה ר"ל ח' וקצת דיבור הוא יכול להתחלות וצ"ל דיבור שני לכוין הך חל' שהעבור ח' רוח מאזורית וכו' והוא שח' חל' תקרא שמיים אלא שמיים ר"ל שהיו הם שמיים דאינו שמיים שמי' איתו קשה כלום דיל' שנתחלה בשמים עמי ערך העולם וזה ה' מספק לכל הכרות אלא שמי' שהוא הלימד בענינו עליו הוא אומר לפי שדיבור ראשון נתחלה וע"כ הוא איתר שמיים שהוא בעל פה והוא התגלה וכו' אי אפשר לעולם להחיותו וק"ל :

עפרין גרמין ולא עפרון דעפרון רשע היה ועו' שם יעקב מיכאל ונרטי' שפיס' יעקב ועבדי ולא יעקב מיכאי וסלל הוא דשם רשעים ויקוב וע"כ אומר לתקוני' בשמי' דרשיע' וכפ' איך התמונה עמו ושם רשעים יעקב ח' ר"ח רקובות יתלה בשמותם של רשעי' דלא מסקינן בשמי' וכו' וכריטב"א כשם תוספ' ח' דנגנו לקרות עם דריון בשם ישמעאל היינו תפוח דישמעאל עשה תשובה אי כפי שמי' ישמעאל דנק' כה קראו בלוחם עם ע"כ :

ביאור תפוח
פ' כמה כמות
כל המור
שלמה חסד
אי' חלף טועה
וכו'

מסכת

אוהר

יעקב

יומא

ונל לישב ע"פ דאי בקידושין ר"מ הגומר לשלוחו צא והרג את הנפש הוא חייב ושלוחו פטור שמאי הזקן אומר משום הגי הנביא הוא פטור ושלוחי חייב שנה ואותו הרגת בחרב בני עמון ואורך ואותו הרגת בחרב בני עמון מה בני עמון אין אחת נענש עליו אף כאן אי אחת נענש עליו : ואי בכבא מצינא פ' המפקיד על כל אבידה ועל כל דבר פשעונו אשר לא שלח ידו על כל אבידה לחייב על המחשבה במעשה דברי ג"ש ב"ה אומרין אשר לא שלח ידו כתי' דוקא בשליחות ידי הכתוב מחייבו מה"מ דתנן רבנן על כל דבר ועל כל פשע על כל דבר לחייבו על המחשבה במעשה ב"ה אומרין אשר לא שלח ידו כתי' א"כ מה"מ על כל דבר יוכל שהייתי אומר דוקא כשהוא שלח ידו אבל כשהוא אומר לשלוחו או לעבדו ה"ה הוא פטור והשליח חייב קמ"ל על כל דבר לרבות אף על ידי השליח השליח טטור וידע ענין חייב : ולחייב דמ"ל על כל דבר לרבות המחשבה אל פ"י השליח חייב והוא פטור שרי לח שלח ידו כתיב : ועדין לא ידענו בחאי קמ"ל הגי פנאי דלעיל וי"ל דגם כס עלינו כמלכותא דלעיל כסודו דהאי קדא ואותו הרגת כחרב בני עמון למ"ד דמ"ל ואותו הרגת כחרב בני עמון כפיצטן הוא טדור חטא א"כ הוא סבר האורא לשלוחו לא וברון את הנפש השליח טטור והוא חייב ולכן דוד השליח הוא חייב ויחלל השליח הוא טטור ולחייב דמ"ל מה חרב בני עמון אי אפי' נענש עליו שפילא דוד טטור ומעונש חל על השליח ויחלל הוא חייב : והחילול וזאת תורת העולם ל"ל שזו הוא שאלת התלמידים שאלו פלוני מהו לע"כ ועי"כ יש פסוקי על שלמס בן דוד שחלוהו זכור עיקר שאלתם מה שזהו בן דוד וזהו כולל להם הספק אם שלמי יס' לו ע"כ או לא ובהאונן זה ששרי עיקר דאי על שלמס חל חטא הוא בלמוד מחאי קדא שנה כלבב דוד הוא דלא הוה אבל מחטא לא חטא והא עינא אם נה' שלא כונא כדוד שום דומי טעום או הדיוק עולם יס' ש"ק על פי שלא הי' לכו כלבב דוד אכיו שלא הי' בו שום דומי אבל עכ"פ מחטא לא חטא אבל חס כח' טכניא גס כדוד היה חטא דלא הוה אבל כחן ללמוד זכות על שלמס שחמד כלבב דוד הוא דלא הוה אבל מחטא לא חטא הוא גס דוד בעצמו חטא ועדין בעצמו חטא שלא הי' כלבב דוד א"כ מחשבה מהו חטא הרבה שרי דוד אף הוא חטא ואע"כ הוא חומר שלא הי' לכו כלבב דוד מחשבה טעט והוא חטא הרבה : ולזה ע"כ יש טעמין על שלמס בן דוד שחלוהו שרי' טעמין' גס כדוד חס הוא בעצמו ג"כ חטא וזו סוכרת לומר שאלתה הרבה יועד לחטוא מחבו וזון לו ע"כ או אם נה' טדור אין בו שום דומי בעולם ואז י"ל שע"כ שלמס אינו חטא כלום ויש לו חש"כ ועיקר קושיה התלמידים היא מחאי קדא דכתיב ויש לעת זקנת שליח נשיו כטו את לבבו ללכת אחרי הלוקים אחרים והיו טודה בע"י וזו היו כוסר בכל התורה וח"כ אין לו חש"כ ואם תרצה לומר הטו ללכת ולא הפך והיו רק מחשבה ואין מחייבין על המחשבה ח"כ קמ"ל על כל דבר לרבות על המחשבה על גמ שלמס אף שהיא ביקש ולא הפך י"י חייב על המחשבה אלא שאין מחייבין על המחשבה ומאי על כל דבר אלא לרבות ככ"ד דמ"ל לרבות אף על ידי השליח שיטח המחשבה חייב ומ"ל אלא מחאי קדא ואותו הרגת כחרב בני עמון והרי דוד לא הרג אלא ע"י השליח אלא האומר לשלוחו נא והרגו כחשת המחשבה חייב וח"כ גס דוד חייב וכיצא בו חטא ש"ד כהרית אוי' וח"כ שאי ולא כי' לכו כלבב דוד אכיו אלא מחטא הרבה ויתר טדור וח"כ אין לו חש"כ בן הוא י"ל דעת התלמודי' ולפ"י חיושב גס רומי' דר' נתן דרמי' הי' תרי קדאי אהדי מסוק א' ולא הי' לכו שלם עם ש"לוקי' כלבב דוד ומסוק גמי א' ויהי לעת זקנת שליח נשיו הטו את לבבו וכו' ומקסין עליו למה הוא לומר דיוק חפסוק א' ומאי לא לכו דיוק וע"כ קא רמי' ל' וסי' לו לשנות שני המקראות שאלה הני למוד כמקין דיוק ואין כחן דומי' או שניסם בלא דיוק

ביאור פלוגת
ב"ב ו"כ כט'
הפקדו נבי'
שלוחו י'
הוא חייב
המשלח או
השליח ופלי'
בזה כחילוק
ש"ס ב"ה דוד
וכן יחא
פטת' חזורי'

ואין כחן שום רומי' אבל לפי דברינו הל"ל ומה רמי' נתן הדיוק מסוקו וזו אי חפסר ללמוד דיוק מסוקו שני מסקי טעמין מסוקי זה את זה וסי' שלך לפיך אחר שכלמוד דיוק כמסוק ראשון כלבב דוד אכיו הוא דלא הוה חטא מחטא לא חטא וח"כ כשלמוד דיוק זה סוכרת הוא לומר טדור לא חטא ולא כל' ס' ואף שפנינו כי' טדור לחודי' ע"י שליח חייב חלה ג' ל"דס' כ' כחייך מ"ד לרבות ע"י שליח טיהא המשלח חייב חלה ג' ל"דס' כ' כחייך מ"ד סק"ל על דבר לרבות אף על המחשבה טיהא על המחשבה חייב וח"כ קמ"ל לי' מחי לעת זקנת שליח נשיו כטו את לבבו ללכת וכו' וסי' מחטא ולי' חפסר לומר טדיקס ללכת ולא הפך ולא היו רק מחשבה ואינו חייב עליה הרי כבר נזכר טדור פדחטן טעל דבר כא לרבות על המחשבה וחייב גס על המחשבה וח"כ יפה כיון ר' נתן טלמד דיוק א' לחוד וק"ל : ופטת' עתין גס דברי התלמידים שאלו בטמי שאלתה כחילוי בטמי נפוך או דוד חטא או שלמס חטא וזו טעמיו פלוני מהו לע"כ וסי' דסי' על שלמס בן דוד שחלוהו משה נפוך אין תימן או לרוד או לשלמס לו' להם ר' א"א שחלוהו חלה על פלוני רנה לומר שאלס סכודים שאלתם כאלס עלי כחמה נפוך טיה' שני פתיגון סתרי סדדי לא שאלתו חלה על פלוני רנה לומר לה שאלתו חלה על א' חסן וחא יש לי תימן כלי טוס סתידה ומי לא שאלתו חלה על חשלוס ולכ' כשאלתם סכודים טיין טוס תימן לרוד על חזוי' אל על טהרגו ע"י שליח וזו על דבר הוא כח לרבות על ידי מחשבה וח"כ אין לשלמס טוס תימן לא בן הוא טדור אלא לרוד יש תימן אחר וזו י"ל כחשת שע"כ כא לרבות על ידי שליח שהמשלח חייב וזו י"ל טעל המחשבה הוא כטור וח"כ יש תימן לשלמס ואף ג' טעל המחשבה הוא כטור וח"כ יש תימן הוא כטור ויחא ע"כ דתי' חלה לרבות על ידי שליח שהמשלח חייב וזו י"ל טעל המחשבה הוא כטור וח"כ יש תימן שורגו כידו חינו חייב כלום טעמי טיהא סי' מורד שחלבו ואף לשלמס יש תימן ואין פתיגון סודרין וזו א"ף ג' לא שאלתו חלה על פלוני רנה לומר על חשלוס טחס אתה אומר שלמס יש תימן ביקס ללכת ולא הפך ולאינו חייב על המחשבה ומאי על דבר לרבות על ידי שליח שהמשלח חייב וח"כ כולד לנו קושיא על חשלוס חס' ש' לו ע"כ או לא ויחא ע"כ דתי' ב"פ יש נוחלין אמר ר' יוחנן כל מי שאינו טניה בן ליוורשו אין לו חש"כ והק"ה מלא עלינו עברה שנה אחת עברתם את נחלתו כתי' כאן עברה וכתיב יום עברה היום ההוא ואין עברה אלא גיהני' וממילא אין לו חש"כ ופליגי בה' ר' יוחנן ור"ב"ל ח"א בנמשח וח'א תלמיד בתלמיד תלי' ע"ה בולא בכז ממש דוק וזב"פ קמ' דטוטה אר' חסד' גמירי כל השורה בתבותיו של הבירו אינו מניח בן ליוורשו ואיזה קלי לריווא דכתי' ויאמר אבשל' לו עבדיו ראו חלקת השדה אשר אל יואב על ידו ולו שם שעורים לכו והציתוהו באש מנא שחשלוס ש"ף גדישו טל יואב ע"י השליח ואי יס' לספק אם יש לו חש"כ או לא כדון כל הסוף תבואותיו של חסדו אינו מניח בן ליוורשו וכל י"י שאינו מניח בן ליוורשו אין לו חש"כ אף שספק הוא תליא כפולגת' דלעיל שהקדמו דלמי' כחאי על כל דבר הי' בא לרבו' טהו חייב על המחשבה וזו ע"י שליח הוא טטור ומח' חשלוס שרף ע"י שליח הוא טטור וזו ע"י כל דבר בא לרבו' אף ע"י שליח המחשבה חייב ועל המחשבה הוא טטור וזו לא שאלתו חלה על פלוני טהו אבשל' רנה לומר שסכח התירגון טל שלמה דוד כולד טס על חשלוס אסיהו בן ע"כ דחילי בלא שאלתו דוד ושלמס א' לא שאין כחן טסק ויש לו ע"כ ואף טהו ש"ף גדישו טל חסיו ונשיר' כל הסוף וכו' אין לו חש"כ י"ל והו דוקא כשהוא שרף בעצמו דברי אשר לא שלח ידו כתי' ומאי על כל דבר י"ל שאל' לרבות מחייב על המחשבה כחשת חלה פתה אחר שאמרנו על שאלת שליח טיס ע"י והא כתי' לעת זקנת שליח נשיו כטו את לבבו ללכת אחרי הלוקי' אחרי חלה

ביאור ד'
תוספתו
בכ"ד
ד"כ
וח'

ביאור סתרי
ביותח' ו"ל'
שאלתו חלה
על פלוני וכו'

הוכיח לומר שביקש ולא הלך ואין חייב על התעשה וא"כ
 עמי על כל דבר אלא לרבותי חף על ידי השליח המשלח חייב
 וא"כ גם על אבשלום י"ל שאין לו חש"ה שחף שפשה ע"י
 שליח הלא הוכחנו מזה שלמה שעל דבר כח לרבות שחף ע"י
 שליח השלש חייב ויש כאן שאלה על אבשלום ול"ל לא
 שאלתנו אלא על פלוני שהוא אבשלום בלא שום משה כשן
 וק"ל וזה אמרו לו התלמידין מהו להגיל את הככסה ר"ס
 לומר לא כשאתה אומר שאין כאן שאלה רק על אבשלום
 אבל אנו אומרי' לפי התירוקין הכל' נולד לנו שאלת אבשלום
 וגם שאלת שניה מהו להגיל את הככסה וא"כ אנו עומדים
 על שתי שאלות תמיד רק נקדים מה דחיתא בתוספ'
פ' במה בהמה ברה' ואדוני יואב פי' רש' רמורד
 במלכות הוה משום דא' ואדוני יואב ואין נראה
 דאין זה מורד במלכות שלא הי' בלבו להמליכו
 ולקריתו מלך אלא כמו שפי' רבינו מאיר רהוה
 מורד במלכות משום דבסיפא דקרא כתיב ואני
 אבוא אל ביתי לאכול ולשתות ולשכב עם
 אשתי וגו' דוד א"ל לעשות ולא רצה לעשות
 ע"כ הוא בתוספ' ומכאן שלפי דברי התוספ' הוה הנידון
 שלא רצה לשכב עם אשתו ווד אמר לו ועדין אנו זריכין לנאת
 ידי חובת ביאור בדברי תוספ' האילו שמה חוששים זה למירדה
 שלא רצה לשכב עם אשתו ולפום ריהטא הוה דברי תוספ'
 האילו סותרין מדר עמין שהרי הם בעמין פירשו :
בר"ה גש כריתות כותב לאשתו פי' רש' ער
רנאי שאם ימות במלחמה תהא מגורשת
פועשיו וכו' אך קשה מהא דתנן בפ"מי שאחור
מה הי' באותן הימים ר' יהודא אמר הרי הי"א
באשת איש לכל דברי' וא"כ לר' יהודא חיי א"א
במורה ונראה לר' ת' שהי' מגורשה בלא שום תנאי
והא דאמרינן בהזהב מושב שובעול ספק א"א
ואל ילבינן פני חבירו רביים מנ"ל מדר קרי ר"י
ספק א"א לפי שהיו מגרשים נשיהם בצנעת
והעולם סבורים שהם א"א ע"כ דברי התוספ'
 נמצא לפי דברי תוספ' שהיו עוררים בלי שום תנאי והוה
 גרושין גמורין מאורי' והוה אשתו מותרת להנשא לרוד וכדאי
 דוד לא עשה בעליה וזאת שהרי הוא דוד הגורד חף על יחוד
 דסנאי בדאי' בע"י וכדאי' שדוד ככסה בקידושין גמורין ואין
 עליה על דעת התוספ' שפירשו כדכור שלא חייבו שהמירדה הי'
 שלא רצה לשכב אהלה והלא לפי דברי תוספ' דלעיל יפה
 עשה אחרי שנידסה בלא תנאי וגם ידע שגם דוד ככסה וכדאי'
 קדושין הי' שם ולא היה אכור' לאורי' חף אחרי עות דוד חידן
 מחורי גרושתו ומניסת ועכ"פ בחי' בעלה שהוא דוד בעלה
 וא"כ היא אכורה לו משום א"א גמורה ויפה עשה שלא רצה
 לשכב ומאי מורד במלכות הוה וי"ל באמת שלכן פירש' שלא זאת
 הוה המירדה כ"א שח' ואדוני יואב ואף שלא ביקש להמליכו
 עב"פ לא הוה לי' למיגר ואדוני שהוא חליקת כבוד למיחב ואין
 חולקין כבוד בפני הרב אם לא שרבו חולק לו כבוד בדאי' כ"ס'
 וא"כ הי' לכפך כן קושיא עמוכה על דברי תוספ' ואין שום
 פירוק על קושי' זאת כ"א שזאמר באמת שלא שאלה דוד
 בקידושין והוה רק תפנית דוד ולא חף שהיא היטה מותפ'
 צדקו הי' הוא שני' שהרי הוא גרושה בלי שום תנאי ופגולס
 היא מותרת לאורי' לשכך לקחתה בקידושין ואף שדוד בא עליה
 שהרי לא אכרה תורה להחזיר גרוש' כ"א הנישאת דווקא ע"י
 קידושין גמורין אבל ע"י וזאת לא אכר' תורה וגם אין לאכרה
 להעל ולבועל כדן הנבעלת כדעון שהרי כאן אין קידושין כס'
 להעל כיון שהי' מנרשת בלי שום תנאי והוה סנאי גמורה וא"כ
 הי' לו לאורי' לשמוע לדברי דוד ולשכב עמה כי בדאי' לא הי'
 דוד ממשילו כ"א א"א הוה הוא מורד במלכות ולפ"י יפה אמרו
 התלמידים מהו להגיל את הככסה ר"ל שאתה אומר שלא שאלנו
 רק על אבשלום לכד ואנו אומרים שיש כאן שתי שאלות חדא על

ביאור דיבור
 תוספות כפ'
 ביה כסיה
 ד"ה ואדוני
 יואב

אבשלום שהוא חייב חף שפשה ע"י שליח וכדוכחנו לעיל ושאלה
 שני' מהו להגיל את הככסה שהרי דוד לא קנאה רק בעליות
 זנות היתה וא"כ מהו להגילה מרוד ולהחזירה לבעלה הראשון
 שהוא אורי' ואין אכורה לו דאילו בלא שאלת הראשונה ששאלנו
 על שלמה י"ל בדאי' אין להגיל הככסה מיד הארי שהוא דוד
 מפני שדוד קנה בקידושין גמורין ואם תקשה לך על אורי' שהרי
 עתה הוא אורי' הנדק שלא שומע לעשות ולשכב אהלה וא"כ
 יחא דוד חייב על הדינת אורי' שהרי לא הי' בו שום מירידה
 י"ל באמת שאין אורי' מורד במלכות ואעפ"כ אין דוד חייב
 בהדינת אורי' כלום מפני י"ל מעל כל דבר בא לרבות על
 התעשה הוה חייב וע"י שליח כוונ פטור והשליח חייב וא"כ
 דוד אינו חייב כלום אבל עתה מוכח שאלות שלמה שח' שיש לו
 חש"ה שישום שאין דעין על התעשה וא"כ על דבר בא לרבות
 ע"י השליח שמתשלח חייב וא"כ אין לדוד התשלח שום פירוק
 על אורי' כ"א מורד במלכות וא"כ מאי מורד במלכות אם
 כדברי רש"י הלא קשה קושיא התוספ' א"כ כדברי התוספ' שלא
 שומע לדברי דוד שח' לנולד רצה לשכב אהלה א"כ קשה קושי
 שבי הלא דברי תוספ' הם סותרין דברי עמין א"כ כתיב
 שלי שדוד בא על הפנוי ולא לשם קידושין ולא אפשר שקיא
 מותרת לאור' לאורי' א"א מהו להגיל את הככסה וגם שאלות
 אבשלום וא"כ שתי שאלות יש כאן : וכו' ר"א לא שאלתנו
 אלא על הככסה לכד ואין כאן כ"א שאלה חדא על הככסה אבל
 על אבשלום יש פירוק רק אכרה שתולה בדברי תוספ' שאמרנו
 שזשום הכי הוה מורד במלכות שדוד א"ל לעשות והוה לא רצה
 שאמר איך אהך אל ביתי לאכול ולשתות ולשכב עם אשתי וכדאי'
 שדברי תוספ' עדין הדיבר בטיהם שזאמר בדברי הקדום
 דהוה גרושין כלי שום תנאי וא"כ יפה עשה אורי' שלא רצה לשכב
 אהלה עוד משום שהיא א"א או חף אם כאמר שגם דוד
 אחרי ששאלה בקידושין טוב גירשה הרי היא גרושה ממשאית
 ושכך לא תפוס לקחתה עוד וא"כ אין שום מירדה באורי' :
 אלא ל"ל שכל העמין כדברי תוספ' יראה שדברי תוספ'
 נדוקים הוה ושהרי לא לחנם האריכו תוס' בלשונם וי"ל שא"כ
 אהך לאכול ולשתות ולשכב עם אשתי ודוד אמר לו לך ושכב את
 אשתך והוא לא עשה והו' לי' למיגר בקיגר שדוד א"ל שילך
 לבייתו והוא לא עשה כן ודי כוה להיות מורד שלא עשה מאשר
 המירך ומה להם להתוספ' לחזור עוד דברי אורי' שח' וכי אהך
 לאכול ולשתות ולשכב עם אשתו אלא ל"ל התוספ' יתשובו זה
 ליעקר המירדה הדברים שלו שאורי' א"ת בפני עבדי המירך שהמירך
 אחר לו שילך לאשתו והוא ח' וכי אהך וכו' והוה המירדה הדברים
 האילו דהי' כמתפאר וא' שהמירך א"ל שילך והוא אורי' אהך ואילו
 הדברים הוה מירדה גדולה דאילו הי' שתק ולא א' ולא כלום ואף
 שלא קיים מאשר המירך י"ל שיש לו פירוק מוכי שהיא אכורה לו
 וכדלעיל אהך לא הי' לו להכריז ברכים שהוא עובר דברי פי המירך
 וכדאי' שזמן יתשב למירדה גמורה וכדאי' הוא אורי' להתחיי' ככפשו
 כשומר עיו ולשמו שז' מוצתת כפשו ולפ"י אין שום קושי' גם על תוס'
 שהקשתי דברי תוספ' אהדדי אבל עתה אין כאן שום קושי' אהך
 עתה גדלה התי' על אורי' מה עליה על דעתו לעשות כן וכי
 איזה עמ' וזכנה הי' לו להנצל בו והתגרה במלכות שאין מידו
 מניב וכדירף עוד קושיא שהרי חף לפי דבריו שהיא אכורה לו
 משום שדוד קנאה בקידושין הלא דבר זה הוא תלי' בעלות' אי יש
 שליח לדבר עבירה או אין שליח וכן ואילו הוא כה' יש שליח ואף
 חף שהיא אכורה לו וי"ל שבעובש ישי' חל' על דוד התשלח ולא
 עליו אבל מורד במלכו' חייב לכל הדעות וא"פ טוב הי' לו לעשו'
 כאשר ח' לו דוד ויביל נפשו ומה ראה אורי' לטעות זה שלא עשה
 ואף ככרו ברבי' ואורי' אהך וכו' וי"ל שאורי' לא בחרד עשה זאת
 שאורי' אהך לא אהר' שבוה הוא רצה להתנצל בפני כל שנו'
 אינו מורד במלכו' ולכן דקדק בלשונם לאזור מילות יפירות שא'
 וכי אהך לאכול ולשתות ויש שייך כאן להוכיח אכילה ושתיו'
 הרי כל עיקר כוונ שהכיבה שדוד רצה לחסות על התעשה שידע
 שכבר נתעברה ממנו וא"כ למה לו לאורי' לומר וכי אהך לאכול
 ולשתות בקיגר כ"ל וכי אהך לשכב עמו ומטעמי' שהיא אכורה
 לו כדלעיל אלא ל"ל שאורי' פי' מתכוון כוונ להגיל עמנו שלא
 יהי' מורד במלכות על אשר לא עשה מאשר פתלך ולוה הרחיב
 דיבורו להביטם שהוא אינו מורד במלכות והוא ע"פ דאי'
 בקידושין באותו

ביאור תוס'
 עו' בדיבור
 הכל כחה
 שהאריכו
 באותו דיבור
 והוא לכאורה
 ללא צורך

מסכת אהרן

יעקב

עירובין

שיטת דפליגי אי יום שליש לדבר עבירי או לא ובתקנתא דמלפא
 הכל מודים שאם ח"ל אכול חלב או לך וכעל את הערופ דאין
 שליש לדבר עבירה והשליו חייב שהיה לה טמינו בכל התורה
 כולה זה הנקה זה חייב ע"כ וע"כ ח"ל שחזריתמה יתיב בכאי
 שדחא שלח יעשוהו מורד במלכות על אשר לא רצה לשכב חלבה
 במאמר המלך והף טיט לו תירץ טחיה חכמה על אשר לא רצה
 אחרי שגרסה ווד כנסה חך עדין יאמר האומר דרי דוד נזה
 לו וכוני הוא שבונו של דוד וכן ואולי הוא כע"ד דס"ל יום שליש
 לר"ע וצ"ל חך עליך טעום חבל כזה שאין חסד דונה לעשות
 במאמר המלך דרי חפה בודאי מורד במלכות לזה הוא בא
 בתשובה נוגת ואתר וני חלך לחלוב ולטעות ולשכב שהרי כזה
 הוא בכל מודים טעום ולא טמינו בכל התורה טעם נכסה זה חייב
 וכן לי טעם תירין כלל וק"ל בכל שזה היה להתנגלות לאורי'
 שלח יסיה מורד במלכות חך דוד שהוא ידע בחמה שהיה לא
 תהא בקידושין כ"ח טיבה חמה וזה היטב מותרת לאורי' והוא
 לא עשה כן והף שלח ידע החמה והיו כקסא ח"ל החל מוטב
 היה לו לבוא על טקא ח"ל ולא יהיה מורד במלכות וחומר נא
 לטען הרשותן של מלמדי' יפה שאלו על חבטלום ועל הכנסה
 ודוק כי כונן הוא :

במאמר ע"כ כמה כהנה אחר רבי שמואל בר כהנמה כל האומר
 דוד טחא אינו אלא טועה ולפסו ריכטא הוא פתוה והלא
 הוכחנו לשיב שחטא נשור הוב ביד דוד חי למ"ד דס"ל חאי על
 דבר בה לרבות ע"י השליח שהשליח חייב וז"ל הוא חייב על
 אורי' חך שהרנו ע"י יואכ ואם האמר שהוא דנו כמורד במלכות
 על הדברים שדורי ברכו' שלח עשה מאמר המלך הלא אדרבה
 אורי' יעשה זאת להתנגלות וכדון חמר וכי חלך לחלוב ולטעות
 ולשכב טעום דהיו ככועל ערופ וזהו הכל מודים וז"ל חך הוא
 אומר כל האומר דוד טחא אינו אלא טועה אדרבה י"ל שהוא
 ס"ל כדלפיל שאורי' להתנגלות עשה זאת ודוד טחא ואדרבה
 י"ל על מין דחאי שדור אינו טחא הוא טועה וכו"ל פירושו
 גמ' דחא דחאי כל האומר דוד טחא אינו אלא טועה אימי
 קא חשין דח' לומר שאותו מ"ד הוא טועה בלמודו שאין זה
 עדין הפתח' לומר על חבירו שהוא טועה ומי יעיד לו שהוא
 אינו טועה אלא י"ל פירושו שזה קא ארור טרופה לומר שדור
 הוא טועה וכן הוא אומר כל האומר דוד טחא אינו אלא טועה
 דונה לומר שאין זה חטאו במורד שהוא ידע שהוא טועם בזה
 ואע"כ הוא עשה אלא שהוא טועה באזהרה דבר וע"כ הוא עשה
 זאת והוא ע"כ שילטולא דלעיל שהארבנו בו ק"צ ועסקתא
 ודילמא שאורי' לא במרד עשה זאת שא' וכי חלך לחלוב
 ולטעות ולשכב כ"ח להתנגלות שהיה חסור לו טעום ח"ל דיבר
 זאת חך שהטעום טעי אוריה לא היו יודעים כובת אוריה
 אם להתנגל הוא מתכוון או אם למריבה הוא מתכוין והרי שאף
 התוסט' חשב לו למרידה וזהו שא' כל האומר דוד טחא אינו
 אלא טועה ר"ל שדור טעה בדבורו של אוריה שהוא הי' סכר
 שאוריה דיבר זאת למרידה והוא טעם שאורי' להתנגלות דיבר
 זאת ולא למרידה וזהו כל האומר דוד טחא אינו אלא טועם
 וק"ל ועתה תבין גם דברי דר"ל גמ' א' רב דר עטינת בי'
 בדוד לא משכחת ב' נר מלאו' דכתיב דק בדבר אורי' פחתי
 והף כאן קשה וכי איזה עיין נרין כאן אלא ל"ל שגם כן לדבר
 זה נתיכון רונה לומר כד עטינת בי' בדוד בין כל הפירושי'
 שפירשו מרידת אורי' לבי רש"י עמי שא' ואדוני יואכ חך
 שגל זה הקשו התוסט' שאין זה נחשה להם למרידה שהרי לא
 רצה להסליכו ועל פי' התוסט' שפירשו שלח רצה לעשות כיו
 שאמר לו דוד ג"כ קשה קושי שלי דילמא יפה עשה טעום שהיה
 חסורה טעום ח"ל ח"ל ח"ל כתיב שלי בתוסט' שהמרידה הי' חביבה
 אילוני כי שיק ולא עשה לא היה ולא כלום אלא שדיבר
 וכי חלך וכי חך שגם לזה יש תירץ לאוריה שהוא דיבר
 להתנגלות וז"ל טעום שלח מירש דברא ויש חקום לטעות
 שהטעום ימסר שהוא מתכוון למרוד וזהו שא' כד עטינת בי'
 בדוד ככל שהטעום לא משכחת בי דר מלאו' שטעם חכמה קא
 דבר ואע"כ לא קא' שמשכת איזה חטא אלא שמשכת קא
 ולו' א דכתיב דק בדבר אורי' רוצה לומר שדיבר אורי' עם
 משכת טעום יפה טעות שאורי' דיבר להתנגלות והוא טועה
 בריכות שבו סכר למרוד הוא מתכוון וזהו דק ב' בר אורי'

ביאור הנ"ס
 בזה כנסת
 כל האור
 דוד
 חטא אינו
 אלא טועה

ביאור מאמר
 ח"ל כד
 עטינת בי'
 כבוד לא
 משכחת בי'
 בר מדלורי'

פירוש מאמר
 ילקוח
 ושקראתה
 בנות ללפחו
 תחשבוני פי
 חפשה דכרי
 חסרו פא
 חסרה חכמי
 עת פירשו
 וכ

הבן ענין ת"ל בן אין לו פיין עליו וכו' כחנא דילפיין מן
אין לו עיין עליו בן דבן או בן הכת לענין כחלה ; והכימות
פ' שכי מקמי מי שיש לו אח מכל מקום וזקק את אשת
אחיו לייבום ואחיו לכל דבר חזן מי שיש לו אח מן
הששה וכו' מי שיש לו בן ת"ע סופר את אשת אחיו מן ייבום
וכו' וכו' לכל דבר הוא וכו' ובת"ע מכל מקום לאתני מאי
א' רב יהודה לאתני תמור פשיטא אחיו הוא מהו דתימא
ליליף אחיה אחיה מהו יעקב מה לטלן כשרים אף כאלו כשרין
ולא פסולין קט"ל ואחיה ב"ב כיון דלענין יבום תמור סטר
מיוקק כמו זקין ע"כ בגמ' ; ובתוספ"ד ה' בן אין לו
עיינו עליו באמצע דיבור וא"ת ונדרש איפכא גבי
נחלה לאתווי ממזר וכן אין לו דגבי יבום נדרש
בן הבן וי"ל דגבי נחלה אין צריך לאתווי ממזר
דפשוט הוא דלכל מילי בנו הוא אלא דלענין
יבום הוא ה"ד למילוף מבני יעקב ולהביע"כ ההיא
דנחלה אתא לרבות בן הבן וגבי יבום לרבות
אפילו פסולי' ועשה ענין עמוכ"ר ר"ע סהכיב להם
עמוכה נכחת על שאלת ששאלו תמור מהו לירש והא' להם
מהו ליבם והוא כחוסן זה שהתלמודים הם ידעו מהשתבשתין
בפ' יש נוחלין דבן אין לו פיין עליו לאתווי בן פסן וכו' וא"כ
אין שום ליעד על בן פסול לענין נחלה וע"כ הם באי'
בשאלתם תמור מהו לירש דוכה לומר כיון שהוא פסול ואין
פוס ליעוד עליו מהו ול"ל להם ר"א מהו ליבם דוכה לומר
למה לא תקשה לך מהו ליבם אלא שאת יודע מהשתבשתין דכמות
אח מכל מקום וזקק ופאי ת"ע אלא אפילו פסול ואם לענין
אפילו פסול וזקק והלא התם הוה ס"ד לפליף אחיה אחיה
מכני יעקב דוקא כשרין ולא פסולין ואפ"כ אחריון ת"ע
לאתווי אח וכן אמילו תמור וא"כ סליכוס הוא כשר עכ"ל
לנחלה שהוא בן וע"כ גבי יבום מוכיחין אח מכל מקום משום
ס"ד דלעיל בגבי כחלה משום דפשיטא שהוא בן לכל דבר
לכן ילפיין בן הבן וק"ל :

באור מדרש
ילקוט
ועקרבה
בנות נלפחד
חששתן היו
חששה דברים
אמרו סוף
אמרה אבינו
עם פחדר
וכו'

לפי סיקודיו ילפיין איש ולא אשה ובתנחומא איתא דה' כתיב'
לחפלה מן הענין כד את' י"י להם מות ומוותו כמדבר ולא נותר
מהן איש ולא אשה וכו' נחנא שלא נגורה נזירה כ"א אלהים
ולא אנשים והוא נלמוד מדכתיב ולא נותר מן איש ולוה אין
צריך ראי' שכנות נלפחד יותר מארכעיין היו כדאי' בגמ'
שפחותה מהן לא גשאי' פחות מארכעיין ותנינא כיסת בת
ארכעי' טוב אינו מוליד אך שגשגה להסגס שהולידו בני' ועשה
פסין דברי הספרי שא"כיון ששעמו בעות נלפחד שארץ נחלקה
לשכטי' לא לנקיבות נתקבצו כולם זו על זו לישול ענה לתבוע
חלק אביהן וענה עמוקה הי' בכיון שלא לתבוע חלקם כ"א
לח' ישי' להם והוא ע"ע שהקדמנו שהרי הוא נלמד מולד נותר
בבן איש דווקא איש ולא אשה וגם הם דכתיב איש לפי סקודיו
יתן נחלתו כלמד מוכי' דוקא איש ולא אשה ואילו לא ילפיין
איש ולא אשה והיה גם לכשי' יגיע חלק בארץ והי' לבנות
נלפחד מניע גם חלק ענין אך אז גם האי' דכתיב ולא נותר
מפן איש לא יליף מוכי' איש ולא אשה והוא גם כשי' בכלל
הגזירה והוא אף שגשג' לבנות נלפחד גם חלק ענין לא הי'
נוח לכן לבקש עוד על חלק אביהן שהרי כיון שהגזירה נגוד
גם על הנשים והם ידעו שגם היו עכ"ל יותר הכת' עשרום
ופחותי' מששים ופליגים הגזירה ומה להם לבקש על חלק אביהן
הרי גם חלק ענין לא יבוא לירש כי החיים יודעים הם שימותו
ואף אין לומר שישארו לאיש ויולדו בנים והם ירשו ארץ הרי
הפחותה שבהן היפה בת ארכעיין וטוב אינו מוליד ואף שגשגה
לכן גם עכ"ל הם לא ידעו איש יעשה להם כס' וע"כ למה להם
לבקש חלק אביהן אלא אחרי ששעמו שהארץ נתחלק לשכטים
ולא לנקיבות והי' קשה לכן שלא כתיב לאלה חלקן הארץ ככל
בתשע' אפילו נשי' וכו' אלא ז"ל מדכתיב איש לפי סקודיו יתן
הוא דווקא איש ולא אשה וא"כ לא נגורה כגזירה על הנשים ואינו
יכולין לבוא לארץ וע"כ הם באין לתבוע חלק בארץ וזה הוא
שא' הספרי נתקבצו לישול ענה לתבוע חלק אביהם ר"ל שזה
ענה עמוקה הי' כימיסם שלא לתבוע חלקם כ"א חלק אביהם
לכד דתילו היו תובעי' גם חלקם הי' קשה הלא כתיב איש לפי
סקודיו יתן נחלתו ששעמו איש ולא אשה א"ל' דלא ילפיין איש
ולא אשה א"כ גם נבי גזרה דכתי' ולא נותר בבן איש ממי לא
ילפיין איש ולא אשה וא"כ הגזירה גם על הנשים וזה להם
לתבוע שום חלק הלא לא יבואו לארץ וע"כ לא תבעו כ"א חלק
אביהם לכד ועל חלקם הוודו ששאי' לפי סקודיו כלמד איש
ולא אשה וכן נמי ולא נותר איש כ"א איש ולא אשה ויכולין
הם לבוא לארץ וע"כ דווקא חלק אביהם תבעו וק"ל
ועשה ענין גם דברי בנות נלפחד מה שא' חששתן היו חששה
דכרי' אמרו שכל א' מן כחשת כחיות פתגמלות לתין איה קושי'
שיהי' קשה על פקשת ירושת נחלת אביהן וע"כ האריכו בדברים
ולא סתכסו נשים שגם דכריות כ"א לנודך דברו והוא ע"כ
דאי' בזהר פ' בלק אבינו מת במדבר וכי אחריון
לא מיתו במדבר דהכי א' ורשיים לי' דאיהו מרת
במדבר וכו' אבל שענה דאשעינו אינון בנתן
דצלפחד דמית במדברא והוא איהו הוה צלפחד
רב לבי יוסף ומנו דלא הוה ידע איהו דאורייתא
כדקא יאות לא הוה נשיא והוא הוה דלא דארה
נמיר פומי' וממלי לקבלי דמשה ועלי' כתיב וימת
עם רב מישראל גבר דלא ידע אורייתא לכך עם
ורב משום דהוה רב במשפחה ובגין דהב במדבר
במלולו ממש חשיבו כנתי' דמשה יהא אנמיר
דבבו ובגין כך קריבו עם משה לאר' עזר וכו'
הנשיא וכל רישא אבהו ולא מללו עם משה אלא
לקמיהו וכו' ע"כ בזהר

פי' הספרי
שכנות נלפחד
נתקבצו
לישול ענה
לתבוע חלק
אביהם

נחנא לפי זוהר ה"ל שעיך חטאו של נלפחד הי' שדיבור סרה
נגד משה ועשה הי' מלך וא"כ הוה נלפחד בכלל מורד בחלכות
יוד K ובגמ'

ביאור הנזיר
דעת בני
פנות כלפחד

ובכנף רשבת איתא דר' עולף ג"ש נא כאן
 במדבר אבינו מת במדבר ונא להלן וימצאו איש
 מקושש עציס במדבר וילף מכאן שצלפחד
 מקושש עציס הי' וזה הוא השאו שהילל שבת
 ולא בשביל שדיבר נגד משה ואי' בסוף נגמר
 הדיון ת"ר הרגוי מלכות נכסיהון למלכות שגא' כל
 אשר ימרה את פי דוכ' הרגוי ב' ד נכסיהון ליורשין
 ע"כ : ולפי' כל' סה' הי' כוננת כמות כלפחד שהלויכו
 כדקדוקן וכל אחת עישה דברי אחופה שהראשונה אמרה אבינו
 סת' במדבר כדברי ר"ע נגמ' דילף ג"ש נאמר כאן במדבר ונא'
 להלן וימצאו איש מקושש עציס במדבר ונאמר שעיניק שטחו הי'
 שחילל שבת ולא כדעת הוהר שפירש אבינו מת במדבר ר"ל
 בתלל שדיבר נגד משה ואי' כפחד מני' לענין ירושה שאס'
 הוא כדע ר"ע שהוא הי' מקושש ונאמר שהוא מקרובי ב"ד ונכסיהון
 ליורשין והנה כנות כלפחד רנו לירש נחלת אבינו אכל לכו דעת
 הוהר שפירש שהוא דיבר נגד משה וזהו הוא מקרובי מלכות
 וזהו סה' נכסיו למלכות ואין שום ענינה לכנות כלפחד שהרי
 סרנו מלכות נכסיהון למלכות ולזה בזה הראשונה כמעט וז'
 לומר אבינו מת במדבר כדעת ר"ע ואנו ראוין לירש נחלת אבינו
 כך פערין הי' דברי סתומים שהיא אמרה אבינו מת במדבר
 והתורה אינה מנוקדת ויכול לקרות הוא במדבר במדבר והוא
 שחילל שדיבר נגד משה : לזה נא שהני' לתקן דברי הראשונה
 ואמרה והוא לא הי' בתוך העדה הנודעים על הכערת קורת
 ר"ל מה שאמרה אחותי אבינו מת במדבר מלא טעם לכו במדבר לא
 בעדבר סתם והפלוש' מירשש ויחד דערין קשה למה אמרה
 ראשונה מילתא דמשמע לתרי אפי' ופי' יאמרו לחידך ניסא
 ליה אמרה השלישית כי בחטאו מת ר"ל שהוא מקושש ובחטאו מת
 שחילל שבת וכו' תירצה למה אמרה הראשונה מילתא דמשמע
 לתרי אפי' ובהקדים מה שצריך כאן ליטב דקא' כי בחטאו מת
 שהרי בכל מקום חטא הוא שוגג וכאן אס' כדברי' שהוא הי' מקושש
 הרי הי' מידוע' כ' גם כתייב מיתא ונא' הי' אצרו בחטאו מת
 וכל' בעומו מת חלה ג"ל ע"פ דאי' במפרשים שכלפחד נתכוון
 לש' כדו שלא יחללו שבת שיראו שהרי הוא סגור ושבו לא יחללו
 שבת ויטעם זה ל' לומר שזה הוא כמי כוננת כנפ' דקא' שם
 עקבא עתיד אתה ליתן את הדיון אס' כדכריך התורה בסכו
 ואתה נלכו ויקס' לי למה באחת התורה כפשו חלה ג"ל שזה
 הוא הטעם מפני שחטאו הי' לשם שמים וכאלו לא חטא כלל
 וע"כ התורה כסהו וע"כ ל' שגם משמע זה הוא כקרא' חטא
 שהוא שוגג ולא עון : ולזה כיוונת השליש' שאל לתוך למה
 אמרה הראשונה כלשון דמשמע לתרי אפי' ולא פירשה שהוא
 הי' מקושש למה אמרה כי בחטאו מת ר"ל הלא אף בחטאו זה הי'
 הוא דק שוגג שהרי טונית הי' לשמים וע"כ גם התורה כספו
 נא' פירשה ב"א בדיו ג"ש במדבר במדבר וע"כ נפ' אחותי
 אמרה כלשון זה אבינו מת במדבר ולא פירשה דברים שלא רצה
 לפרוט חטאו כי ירשה שהוא לא חטא כי כוננת הי' לשמים אף
 עדין לא פירשה שום א' מן מהי נקפא' מני' הי' הוא הי' מקושש
 וחסאו חילל שבת או אס' הי' שחילל נגד משה ואף שאני כבר
 כתבתי אכל עדין מתוך דבריהם לא למדנו שום כ"ו לו' א'
 הרביעי' ובני' לא הי' לו' ואנו באנו לטול הירושא וע"כ דקדקה
 אחותי לומר והוא לא הי' בתוך העדה הנודעים על הי' בעדת
 קרה שהוא לא דיבר כלום נגד משה וא"כ אין הוא מקרובי
 מלכות כ"א מקרובי ב"ד וככסיהון ליורשים ואבינו אין לו' בן ואנו
 ראוים לירש וזהו דבר הרביעי' אף עדין הי' עו' אחוה קוש' על
 אותה הירושא לזה בזה החמישי' ואמרה למה נגדע שם אבינו
 משפטתנו ואלע' פ' דאי' בפ' יש נוהלין דף קט"ו מתני'
 סדר נחלות כך הוא איש כי ימות ובן אין לו'
 והעברת את נחלתו לבתו בן קוד' לבת בת קודמתה
 לאחין אחין קודמין לאחי האב וכו' ובגמ' ת"ר ב'
 אין לי א' בן בן הבן או בת הבן כגוין ת"ל בן אין לו'
 עיני' עליו וכו' וזוין גם ביכמות וכדכתי' לעיל בתוס' ד'
 בן אין לו' עיני' עליו וכו' ובתוך הדיבור והוא דפשוש'
 ל' ביש נחלין דלענין יבום בן ובת כי הדדי נינהו

ביאור טענות
בנות כלפחד
שכל א' תירצה
כדברי' מה
שק' קשה על
לכאורה על
שענת אחות'
שדברה לפניו

נראה לר' דנפקא לי' מלא ימחה פרט לזה שאין
 שפוי מחוי וכו' ואי' בריש יש נוהלין ומאי דרשא
 דתניא שאירו זה האב מלמד שהאב קודם לאחין
 יכול יהא קודם לבן ת"ל הקרוב קרוב קודם ומד'
 ראי' לרבות את הבן ולהוציא האה מרבה אני את
 הבן שכן קם תחת אביו ולייעוד ולשדה אחוה
 אדרבה מרבה אני את האב שכן קם תחת אחיו
 ליבום כלום יש יבום אלא במקום שאין בן וכו' :
 ואימא שאירו זה האב מלמד שהאב קודם לבת
 ופירש' מלמד שהאב קודם לבת דהא אינה קמה
 תחת אביו לכלום ככנו ואחיו וסדר הפסקו' כן הוא
 איש כי ימות ובן אין לו' ונתתסאת נחלתו לשאר
 זה האב ואם אין לו' שאירו ונתת את נחלתו לאחין
 ואם אין לו' אחין והעברתם את נחלתו לבתו ואם
 אין לו' בת ונתתסאת נחלתו לאחי אביו וכו' ותירץ
 בגמ' כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי נינהו לענין
 נחלה נמי כי הדדי נינהו ע"כ שם
 נמצא דכאן הי' ה"א דאין ויסי' קודמין לבת אף מטעם דלענין
 יבום בן ובת כי הדדי נינהו וע"כ גם לענין נחלה כת קודמת
 לאחין כמי בן : ובתוספ' ואת' מנ"ל דבת פוסרת מן
 היבום אי מדכתי' בן אין לו' עיני' עליו הוא איצטרך
 לאחיו ממד' כדאי' פ' שני דיבמות וכו' ומסקי' שם
 בתוס' שיש לרבו' דבת פוסרת מן היבום מלא ימחה
 פרט לזה שאין שבו מהו ע"כ בתוספ'
 ועס' ענין גם דברי החמישי' שכלתה לתקדמי דכתיב' שאמרה
 זכנים לא הי' לו ועליו חלה הירושא שכן הוא סדר נחלות איש
 כי ימות וכן אין לו' והעברתם את נחלתו לבתו ועדין קשה קושית
 הנפ' ואימא שאלו זה האב מלמד שהאב קודם לאחין ואחין קודמין
 לבת משום דבת לא קשה לשום דבר במקום אבינו ומאי לית לך
 לחימה כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי נינהו לענין נחלה נמי
 א"כ קשה קוש' בתוספ' הי' נופא מנא לך דבת פוסרת מן היבום
 ואי אמרת שכן אין לו' עיני' עליו וכה אצטרך לחתני חסור וכו' א'
 כיון שאין כבת פוסרת מן היבום כ"כ שחין יורשת דק האחין
 הוה קודמין ולכלפחד הוה אחין וא"כ מאי אמרה הרביעי' שאין לו'
 בן מה כדך כיון שעל' יש לו' אחין לזה בזה החמישי' לתקן כל
 זה ואמרה למה ירע שם אבינו משפטתו כי אין לו' בן תנה לנו
 נחלה בתוך אחי אבינו ר"ל כיון שאין לו' בן ואף שיש לו' אחין
 אנו קודמין ולמה בן כתיב' הנפ' כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי
 נינהו הי' לענין נחלה ואת' מנ"ל דבת פוסרת מן היבום לו' א'
 למה ירע שם אבינו משפטתו ר"ל הלא הוא כלמד מלא יוחם
 שמו וכיון שיש לו' בת אין שמו עתו וא"כ למה נרע לענין יבום
 וכיון דלענין יבום שום לבן גם לענין נחלה אנו שוין לבן
 לענין זה להיות קודמין לאחין וע"כ אמר' תנה לנו נחלה בתוך
 אחי אבינו ודוק ויפה דברו בנות כלפחד וע"כ גם כן' כה' הסכים
 וא' כן בנות כלפחד דוכרות ואשריון סק' כה' הוה לרבי' וכו'
 ולישב גם מה שא' מהו לסוד אח ביתו מהו
 לסוד את קברו ולא שהפליגן בדברים
 אלא שלא א' דבר שלא שמע מרבו' ב' ב' ונ"ל
 לישב ע"פ דאי' במועד קטן דף ה' ע"א מנין לציין
 קברות מן התורה כהכא וטמא טמא יקרא והאי
 להכי הוא דאת' הא מבני' לי לבן שצור' להודיע
 צערו לרבים א"כ מאי וטמא טמא אלא ש"מ
 תרתי ע"כ הוא שם כהנא שהיקטן בני' דאכתי' לישבין
 לזיון בית קברות והלא הוא דם מכאי' קרא' וטמא טמא יקרא
 אלא תשום דם' דהאי קרא' וטמא טמא הוא דאתי להאי דכריך
 להודיע צערו לרבי' וא"כ קא' מכעי' לי' לזיון בית קברות והתם
 הוא טעמא ששטומאס הומדת פרום משבו ואף שכאית' הוא כלעוד
 ג"כ טמאי' קרא' מיתורא אף כהיליק הוא שבעיקר לימוד טומאס
 וי"ל שח' דאתי להודיע צערו לרבי' וזוין ב"ה הוא כלמד מיתורא
 וי"ל שזה הקולק הוא כי' בין כעל האכתי' ובין התרשן שטמא

ביאור מה
ששאלו סד'
כיוצא עת'
לסוד את
ביתו וכו'

ביאור פלס'
כנפ' דיוס'
שחלו לר'
ויכול כשחל'
הפעיר יכו
קוח לרכו
על כעו

שבעל האכסני' ה'סכר דעיק' קרא וטעמא טעמא הוא דאית' לפדוע
 צערו לרבי' ומיתורא לא ידע כלום וקוה לי' לפרען לתרן בקיור
 מיתורא וזו כלמוד שמיס כיון ב"ה ולמודיע צערו לרביס ולמס
 פירן לו הפרען מתחילה סככא וטעמא טעמא יקרא ובי עלם על
 דעמו שבעל האכסני לא ידע האי קרא וטעמא טעמא יקרא ובי
 לפרען בקיור שיש שני ליתורין וזו ליליף כמו שירנה או למודיע
 צערו מנוף הקרא ופרוש מיתורא או חכמא חלל ל'ל' שפרען
 דקדק דוקא להודיע לו איזה כלמוד מנוף הקרא ואיזה הוא
 מיתורא ולמה כן והוא ע"פ דא"ככמה מקומות בש"ס שתייב אדם
 לומר כלשון רבו וכדאי' גם בכרכות פ' שלמה שחכנו

א' רב יהודה א' שמואל ברי' רבי שילת משמי' ררב
 אין המסובי' רשאין לאכול כלום עד שיטעום
 הצבועי' יתיב ררב ספרא וקאלטעום אתמר למאי
 נפקא מיני' שחייב אדם לומר בלשון רבי' ועין גם
 בזוהר ס' ל' קרא מרש פס' ר' אליעזר טעם קרנן בהסע וכו'
 ח"ל ר"ש כרי אימא קרן קרנכא דהסע קרנכא דעומא מאי ח"ל
 לא חייבא חבל אס'פכלא טעמי' מלס דהסע מלס דעיסא ולא
 אימא בנין דלא חייבא ועד כאן לא שפיעא ח"ל ר"ש יאות
 אסרת וכו' ח"ל מה שלא שמוע מינו : ועתה עבין גם דברי
 פתלמודים שחללו מר' אליעזר מהו לסוד א'ז' כיון א'ך בהקדים
 ל'ך השילת כן לסוד את ביתו ובין לסוד את קברו כי הטעם
 דלסוד את ביתו הוא כראי' בכ' בתרא שמחויב אדם

להניח ד' אמות כנגד הפתח וזר לחורבן : והוא
 מטעם להודיע צערו לרבי' ולסוד את קברו הוא כיון ב"ה והוא
 מטעם שטעמא קורא פרוש עמי' ולוה כיון ששאלו התלמידי'
 מהו לסוד את ביתו רוצה לומר דקא מכעי' להו א'ס גרין להודיע
 צערו לרבי' וכו' קסא לר' אליעזר מאי קא מכעי' לכו וכו' לא
 ידע האי קרא וטעמא טעמא יקרא חלל ל'ל' דהס סברי דקרא וטעמא
 טעמא הוא דחתי' לנין ב"ה ר' אליעזר הוא ידע מהאי גמרא
 דלפיל דנוף הקרא אפ' להודיע צערו לרבי' והו' לכו לומר מהו
 לסוד את קברו ולוה ח"ל מהו לסוד את קברו רוצה לומר מה
 שחלס שחילין אותי מהו לסוד את ביתו אין כאן שום שאלה כי
 הוא כלמוד מנוף הקרא מטעמא טעמא יקרא והו' לכו לשאל מהו
 לסוד את קברו א'ך ערין קסא ומה בכך א'ך הס סכנו הלימוד
 פ' גם לר' אליעזר להסוד ולומר על שחלס שחילין מהו לסוד
 את ביתו מהו כלמוד עכ"ס מיתורא כיון שהס רוצים ללמוד
 מנוף הקרא כיון ב"ה שהוא לסוד את קברו ועכ"ס ידע כלמוד
 גם בני הלימודי' ומה בכך א'ס כלמוד מנוף הקרא להודיע צערו
 לרבי' שהוא לסוד את ביתו ומיתורא פרוש שהוא לסוד את קברו
 או חכמא חלל ולא סהלעין בדברי' ר"ל שדחה אותן בדברי' א'
 שלא א'י' דבר שלא שמוע מינו רבו ר"ל שילועס כוס שחייב אדם לומר'
 כלשון ששמוע מינו וכו' בני' עיקר האכסני' כיון לנין ב"ה
 ונוף הקרא הו' להודיע צערו לרבי' ח"ל גם א'ס הילכס לשאל
 מהו לסוד את קברו : ואף שגב' עירן לו הפרען על בנין ב"ה
 וטעמא טעמא יקרא כיון שהנוף הקרא קא על בנין ב"ה זה אינו
 שפיעת הוא שפרען שמיס לו וטעמא טעמא יקרא רוצה לומר וטעמא
 הוא ויתורא א'ך שבעל האכסני' הוא לא סבין וס"ד שהוא עירן מנוף
 הקרא וע"כ ח"ל והוא חכמי' לי' להכי וכו' ועירן לו הפרען ח"ל מאי
 וטעמא טעמא רוצה לומר שאי' יודע שהפיעת הוא א'תך שמונף הקר'
 כלמוד להודיע צערו לרבי' א'ך מה שאמרתי לך וטעמא טעמא יקרא
 מיתורא אינו אומר לך ח"ל גם כנש' הוא כלמוד מנוף להודיע
 צערו ומיתורא הוא כלמוד כיון ב"ה וע"כ ח"ל לסר ר' אליעזר מהו
 לסוד את קברו שזה הי' לכס לכבעי' וכו' דוקא כי כגון ועין עו'
 כס' תגילית שחיר דק' ע"פ ח"ל האומר דבר שלא שמוע מינו

נורם לכסיה שמתקן מישר אל :
 עור מאמר א' בפ' שני שעירי' שאלו אתר א'
 יכול כשחלה השעירי' יכול הוא לרכוב על
 בחיפו א'ל יכול הוא אני ואתה ופרש' בריא
 הוא חזק השעירי' שיכול לרכוב עליו אני ואתה :
 יכול כשחלה המשלה מהו לעשות שליח אחר
 במקומו א'ל שלו' אני ואתה ופרש' לית אני ואת'
 נוקקין לשלחו א'ל יכול כשיודע מן הצוק ולא מת

באור החלפ'
 בנח' הכ"ל
 שאלה אשת
 חכמה את
 ר"א מפני מה
 אין בעגל
 מיתקן טוה
 ח"ל אין חכמ'
 לאשה חלל
 כסלך

מהו לירר אחריו ולהמתיו א'ל כן יאברו כל
 אויבך ה' ורש' פ' בשאלה דקא בריא וחזק הוא
 שלא רצה להשיב לו דבר מה שלא שמע מרבו
 כדאי' בסמוך בגמ' וכו' הני שאלות ששאלו את ר"א
 שכבר בארתי אותן בקונטרסיה הקודמין ובסיום כל
 המאמר באותו דף איתא שאלה אשה חכמה מפני
 מה אין בעגל מיתתן שוה א'ל אין חכמה לאשה
 אלא בפלך ואח"כ א'ל זכות וקישור בפייה גיפויף
 וגיפויף בגמ' מחכב בלבו בהדרוקין ע"כ המאמר
 והוא טעמו ש' ד ומאוד הוא כחן לביאור וכו' ל'טכ ע"פ דאי'
 באותו דף עמו' ושלח בוד איש עתי' א' ר"א ביד איש חסילו זר
 שאינו כן יכול לשלחו ואינו גרין כן עתי' גרין שיהא מווסן
 מאתמול עתי' חסילו בשבת עתי' חסילו בטומאה איש חסילו זר
 מאי קמ"ל מהו דתיימא כפרה בתיב בה קמ"ל : עתי' חסילו
 בשבת שמיטא ופיר' שיש גרין להשמיטנו שאפילו בשבת יכול
 לשלחו שהרי פתומין דרנכן ועירן בנח' הא קמ"ל כשחלה השעיר
 יכול לרכבו על כתישו וכו' כעין שפ' בשבת וכוונתא שפ' בשבת
 חייב חטאת לכן גרין עתי' חסילו בשבת ללמוד שאפילו על
 כתישו שהוא דרך משא הוא עומד ע"כ ועדין אינו גרין לפרס
 הכוונה בנח' דקא עתי' חסילו בשבת עתי' חסילו בטומאה עתי'
 גרין שיהא מווסן מאתמול ויש כאן שלש למודי' מהאי עתי' וכוונתא
 יכול לשלוח כאן חלל ללמוד שתייב א' ג' לימודי' דילתא או זה
 או זה כלמוד והכי מלמדך להועיל כל מקום שתמצא סוגיא כזו
 ל'ל' שכלת א' מכלל חכמה באופן זה סבין שהיא כלמוד מעתי'
 חסילו בטומאה או הוא הוכרח ללמוד גם לימוד זה מעתי' שגרין
 שיהא מווסן מאתמול וכן חכמא כיון שהוא כלמוד מעתי' שרבי' שיה'
 מווסן מאתמול או הוא כלמוד ג'כ שאפילו בטומאה וכוונתא ג'כ
 בסמי' כוונתו חסילו בשבת כוונתו אפי' בטומא' ח"ל ג'כ שחלה
 כלמוד מחכמא וזה ל'ך הסירוט סבין שכלמוד מעתי' שיהא מווסן
 מאתמול דוקא ח"כ הוכרח הוא שאפילו בטומאה יכול לשלחו
 דח"כ אי טעמא גרין שליח א' ח"כ א'ס כטו' בייס שהוא גרין
 למכות אחר בתקומו ח"כ חותו שכמה היום הרי הוא אינו מווסן
 מאתמול וכבר למדנו מעתי' שיהא מווסן מאתמול ח"ל סבין
 שגרין שיהא מווסן מאתמול או אף שהוא בטומאה יכול לשלחו
 וכן חכמא חס כלמוד מעתי' חסילו בטומאה ל'ל' למה כן חסילו
 בטומאה וכו' נכסנו ישראל טהורי' ח"ל ספני שגרין שיהא מווסן
 מאתמול ח"כ הא כשא' תלי' והוא כעבוד ופרח א'ך שבת ומווסן
 מאתמול חס שני דברים הסותרים זה את זה והוא שגרין חסילי' לפנין
 וזו ל'ל' באמת שהיא סגור דמאן דיליף מעתי' חסילו בשבת או אינו
 יכול ללמוד מעתי' חסילו בטומאה או שיהא מווסן מאתמול : א'ך
 בקדים מה דכרעה לי' בהאי דקא' איש חסילו זר ופרין מאי קמ"ל
 ועירן מהו דעיימא כפרה כתי' בה קמ"ל ע"כ סס ויש כאן להקשות
 באמת למה אינו גרין כן כיון דכתיב כי' כפרה שהרי בכל מקום
 היכא דכתי' כפרה גרין כן כדכתיב וכישר הכהן וח"כ גם כאן
 למה אינו גרין כן חלל ל'ל' לעירן הקושיא ההוא

ע"פ דאי' בהאי פרקא פ' שני שעירי' ת"ר וכיפר
 בוודיו דברים הכתוב מדבר או אינו אלא במתן
 דמים נאמר כאן וכיפר ונא' בשעיר וכיפר מדי
 להלן בוודיו אף כאן בוודיו דברים הכתוב
 מדבר כנא' אף כאן אינו לפרען ששפיר הסתלח בוודיו מתכפר
 שהכפר תלוי בוודיו ולא בשילוח וע"כ ל'ל' שדבר זה בא לאשמועי'
 דקא' ביד איש חסילו זר שאינו גרין כן וקא' מאי קמ"ל ועירן מ"ד
 כפרה בתיב בה וח"כ יסא גרין כן קמ"ל ר"ל קמ"ל שאין
 הכפרה תלוי בשילוח כלל כ"כ בוודיו וע"כ אין גרין להיות
 שליח דוקא כן כיון שאין הכפרה תלוי' בה וק"ל : ומה' ללמוד
 ג'כ דא'ס נא' שאין הכפרה תלוי' בשילוח או הדעת מוכרעת
 שאין השלוח דוחה שבת דחילו הי' דוחה שבת
 תלוי' בה או הוי כמו כל קרבנות שכתורה ודוחה שבת חבל
 כיון שאין הכפרה תלוי' בה ל'ל' שאין דוחה שבת כששאל על
 כתישו שהוא דרך משא כן וחיבין עליו חטאת וזו ל'ל'
 שאפילו ששליח הוא טעמא יכול לשלחו בטומאה שהרי אין
 שום כפרה תלוי' בה וח"כ הרי לך ששבת וטעמא חסילי' קן
 דברים

לימוד בכל
 הש"ס שתמצא
 סוגי' כזו
 שכלמוד
 מתייב א'
 איזה לימודי'
 ל'ל' דא' כלמד
 עכלל חכמה

באור החלפ'
 כנפ' דיוס'
 חלל לר"א
 יכול כשחלה
 השעירי' יכול
 הוא לרכוב
 על כעס

אילו וכו' אשמועי' קראו וכל אשה תבמת לב ביה... ק"ג א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב

אמר ר' יוחנן כהן לומר שזמני חזוהי לבי לבי... א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב

אמר ר' יוחנן כהן לומר שזמני חזוהי לבי לבי... א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב

אמר ר' יוחנן כהן לומר שזמני חזוהי לבי לבי... א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב

אמר ר' יוחנן כהן לומר שזמני חזוהי לבי לבי... א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב

בזוהי מביא... יעקב אהרן יומא

מעם מספיק... יעקב אהרן יומא

א"ל שבר מצוה כהאי גלגליא איכא הוא ס"ל מדעין גם על התעב... וכו' הוא תפוזין הקושיא הכ"ל למה ק"ג ע"כ חשדן חשדן רעה

וענין

מסכת אוהר

יעקב

יומא

ונעשה וכו' עד שיאמר ק"כ מהו קל"ט לי וכו' ומה
 לבו ועשו אותה וכו' עד שה"כ מה הויה חסד מדרשם וכו'
 ולמי הא דלעיל אחר שהלוקח ה' באופן זה שמשו כוונת
 שברו כמ"ו וישראל ס"ל שבר מנהו כשלי עלמא ליכא וכו'
 למע לי להק"כ להסדור פביעם ושענותם ככל סוכה וכו'
 שהלוקח יעקב ועשו גרסה להם ואת שאין להם חלק עוד
 ולתם ישתדלו ככל סוכה וק"ל :

ולפי זה ל"ל לישב מה דאי בילקוט בלק א תירא
 אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו
 ועשית לו כאשר עשית לפיחון ואיתא במדרש
 אל תירא אותו מכדי סיחון ועוג אחי ה' דאמרי'
 סיחון ועוג בני שמחזאי היו מאי שנא סיחון דלא
 מסתפי ומעוג מסתפי אלא א' שמא תעמוד לו
 זכות אברהם שנא' ויבוא הפליט ויגד לאברהם
 העברי והוא איני עבד אברהם והי' משה מתירא
 שלא תעמוד לו זכות אברהם ואמ"ל ה"ק בה אל
 תירא אותו כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו ע"כ
 הוא המדרש והוא תמוס מאוד על מה ולתם ה' מה
 מתירא וחס הוא שהו עבד אברהם יעמוד לו זכות אברהם
 אלו שאנו בני בניו של אברהם על אהב כהם ומה ואם ה'
 טעם לפשה שפי' יתירא א"כ מה שביי לו הק"כ אל תירא :
 ונ"ל לישב אהב נס מדרש ילקוט ויאמר אברהם אל
 עבדו וקוביתו האמשל בכל אשר לו ששלט ביצרו
 כמותו ע"כ הוא במדרש וכן נ"ל בידך תירא וכו' הוא
 כלמוד לבעל המדרש שהו שלט ביצרו וי"ל ע"פ דאי' בספס
 יומא ורגלי חסידו ישמור זה הוא הכובש יצרו עד
 רוב שנותיו ושוב אין יצר הרע שולט בו וכן הוא
 גם בתוס' פ"ק דב"ב דא' התם שבעה המה דלא
 שלטה בה רימה ותולעה ולא שלט בה יצר הרע
 וקטנו דתוס' מאי רבותיהו דאבות שהיו ישרים
 כיון דלא שלט בהו יצר הרע ותירצו התוס' עד
 לו שני' שהוא רוב שנותיו של אדם מחויב אדם
 לכבוש יצרו מכאן ואילך אין ליצר הרע שום
 שליטה באותו אדם וזה הוא כמותו של אבות שגד
 לו שני' כובשי את יצרן ומחו וליך לה שלט בהן ולזה יספ
 כלמוד במדרש ויאמר אברהם אל עבדו וקן ביתו כחושל ככל
 אשר לו וכן תיבת ל"ו הוא כמותו וזהו כלמוד לבעל המדרש
 עלמד שלט ביצרו כמותו רובם לומר כמו שאברהם שלט ביצרו
 עד רוב שנותיו שהו ל"ו שני' ואף אליעזר כמו כן כאל' כחושל
 בכל אשר לו שאף הוא חושל בכל אשר לו שהו רוב שנותיו
 וזהו שא' חושל בכל רונה לומר כיון שהו שולט ביצרו עד
 לו שהו רוב שנותיו וזה רגלי חסידו ישמור ששוכה לא ישלט
 בו יצר הרע כל ימיו והו חושל בכל אשר לו שנין שלט
 בל"ו הוא נקרא כל יופי כלמוד במדרש שלט ביצרו כמותו
 ר"ל כמו אברהם שכיון שכבש יצרו עד רוב שנותיו שוכה לא
 שלט כל ימיו אף אליעזר כן הוא וק"ל :

אמר כן החסד מה מעשיל כנחל שפירא יס שפעט שפי הדב
 כנדול חופר שטון מק"ל לוכחא וו"ל איהא כוהר ויקוב כן
 באשם ישראלית או הסס וקל"ל אותו נטל אות ה"א עשית
 קדישא ולייט לאנגל על אמו נקדים דאיהא דהזניד דכא עלי'
 והיא שונגת כסכרה שוס כעלם ואינה חייבת דק מהא דאית'
 כאלשך שונג חייב תכא שקדמו אחוס מויד דאי' לאו הכי פי'
 הק"כ ששירו מחטא מדרכי ורגלי חסידים ישמור וכמדרא
 דשפכת יומא מרש האי קרא דכשיל דיק אחד העולם
 שפקיים דתיב ורגלי חסידים ישמור חסידו כתיב וזה מוכח אי
 חסידים דיקר שסס בלא ה"א חסידים כדאית' כע"ל א"כ חסידים
 קסס רק"ה וקסס על מה העולם עומד עד ד' דו' שני' שני' שני'
 מרש דאיהא דבר ציוס לאלף דור הפורס כתיב דאי' ליתן
 לאלף דור ודאיה הק"כ שאין קיום לעולם כלא מרש רק"ה
 דודת כמספר הסס כגן המרש פיר ל"ו דודת אכל חס

ביאור מדרש
 ילקוט פ"כ
 אלתירא אותו
 כי בידך נתתי
 אותו וכו' מדרש
 סיחון ועוג
 אחי' וכו'

ביאור מדרש
 ילקוט פ"כ
 אלתירא אל
 עבדו וקן
 ביתו כחושל
 בכל אשר לו
 שלט ביצרו
 כמותו

מספר הסס רק"ה קסס על מה העולם עומד חסידים דודת
 אף אי חסידים דכשיל דיק א' העולם קיים יט למרן
 דחתס דוד' אברהם יחזק ויעקב לוי קסס עמריס די' מני' ע"ל
 העולם ולכן נטל אות ה"א דהויה קדישא להורות ששכר הסס
 רק"ה והעולם עומד בכל דור כשכיל דיק אחד דתיב רגלי
 חסידו ישמור ולפי זה שונג פטור וסו ולאנגל על אמו וק"ל :
 וכדי לקב' אל ביאור המדרש שהתחילו בו עדין איני נדיך
 להקי' מה דאי' בפרקי' איני עבד אברהם הפליט ויגד
 לאברהם העברי כי נשבה לוט בן אחיו ויבוא
 הפליט זה עוג והוא איני עבד אברהם ומחשבתו
 הי' לרעה אי' דעתי כי אברהם קנא הוא ויך
 להציל את לוט ויהרג שם ואני נוטל את אשרו
 עכ"ל וכמא' שפכתו ה' לרעה והעשה כעול ה' טוב ועשה
 ואת שאברהם כעיל את לוט בן אחיו וכמחשבת דף ס"ד אי'
 סלונתא דכס ורס אי' אלוין כתר מחשבתו און כתר עששו
 כגון כסדיא דפרס מרש לבוד דגיס כשכס והעלס דגיס וגם
 העלס התינק שהי' טובע בככר עד אחי' דלוין כתר מחשבתו
 שהיו מחשבתו ה' לעלות דגיס וחילל שכת ע"פ מחשבתו וחיב
 וחד א' דלוין כתר שועשע שפניל התינק והוא פטור וכדי
 שקדמו עששו של שכי לחת הכרית למע און הק"כ מנטרף
 מחשבתו דעס לפעמס בישראל ובאומות הוא מנטרף
 והוא זה שפי' שאומת הרוב הם רשעי' וכס כרשו לכן וכוין שזכא
 מחשכ כלבו איוס דעס והוא כרעות לבו ודאי יעשה מחשבתו
 דע"כ סוי מחשכ כמעשה מה שאין כן בישראל שרובן דייקים
 ולכן כרעותו וכו' והדי למיך שאליעזר עבד אברהם שהו ה'
 הסליט שגדיר לאברהם והי' מחשבתו לרעה כדאי' בפרקי' ר"ה
 לקחת את שרס והעשה הי' טוב אף של"ד דס"ל דלוין כתר
 המחשכ וכאן הי' מחשכ דעס ואף שבישראל אין ק"כ מנטרף
 מחשבתו דעס לפעמס אך באומות הוא מנטרף ואליעזר הוא עוג
 הוא כעג ומנטרפין מחשבתו דע' אך מהס סהו הי' יודע עששו
 של דבר למע באומות מנטרף ולא בישראל והוא עשוס שאומת
 הוא מסויג כי לכן ואף הוא ידע דלגבי אליעזר כתיב כחושל
 בכל אשר לו והוא שליט ביצרו כמותו ונמ' שאף כול לבו כרעותו
 כמו בדיקי' ישראל והו סהי' עסס מתיירא עגון יופר מסיחון אחיו
 והו סה' שלט יעמוד לו זכותו של אברהם רובם לומר שגדי זכותו
 של אברהם הוא שהו שליט ביצרו והדי אף אליעזר כמו כן הוא
 שליט בכל אשר לו ודאי הוא שדוכו הוא דיון כל ישראל שאין
 מנטרפין מחשבתו וסרי שפעשה הי' כפושל טוב וכדין כי' שס
 מתיירא והו שק"כ אחר לו אל תירא כי בידך נתתי אותו
 ואת כל עמו והו ע"פ דאי' בקידושין שהעולם גידון
 אחר רובו ועל זה יש שני פירושים הא' פי' הרמ"ב כס
 בס' המדע שלו ופירש' שם שהעולם גידון אחר
 רובו שאין הק"כ בה דן איזה אומה כ"א אחר רובם
 ואף שיש ביניהם כמה צדיקים וחסיד' אומה העול'
 אין הק"כ בה דן אות' כ"א אחר רובם ולו' א"ל ה"ק בה
 אל תירא אותו ר"ל אף שהוא לבו ברשותו אל
 תירא כי בידך נתתי אותו ואת כל עמו והרי כל
 עמו אין לבן ברשותו ואני דן אחר רובם וק"ל :
 ולפי' ל"ל לישב דאי' בילקוט ואת הכרס וכו' :

רש"ב אומר מוצל ראובן פואתו חטא
 אפשר שהוא עתיד לעמוד בראש השבטי' בהר
 עיבל ואומ' ארור שוכב עם אשת אביו והוא נוקק
 לאותו מעשה ומה ת"ל כי עלית משכבי אביך
 שתבע עלבונו של אמו : ובשפתי כהן על התורה
 איתא כונת ראובן כהטאו שלא יתלה הסרחון
 שנטלה בכורתו מאתו בעוון אמו שהיא רימה
 ליעקב ע"כ הוא חטא ואמ' מוטב שיתלה הסרחון
 ביואל יתלה כאמי ע"כ הוא בשפתי כהן
 ונדיך ביאור דא' חיי תיקון לזכון כוס שפתי אף הוא
 וכן ואלו כשכיל הטע' פשו

פי' דכדי
 למה ס'
 וסוף כן ו'

טעם כמותו
 של"ס
 בחינת הק"כ
 מנטר' מחשבתו
 רעה לפעם
 ולא כמנין
 עין

פי' דכדי
 דמסקי רי'
 ס' בלא

אמו לחוד י"ל סק"כ ויחולק לה ויהי הנה הכבוד אך עתה שאף
 הוא חטא וחסא שיהיה יעשה זאת וא"כ כח עיקרן בזה שלא יתלה
 בשרחון באמו הלא גם באביהם יתלה וי"ל לישב דיעשה כיון
 דראובן שא' מוטב שיהא בשרחון תלוי כי ואל יתלה באמו והוא
 באוקוזה שהוא חסד נפשו או חטאו לא יהי' שום חטא בעולם
 ואם הוא ית' לחטא יתשב זה אין שום חטא באמו לומר שחטאה
 כי ט"ל בכבודו והוא ע"פ אמו פלוגתא שהבאתי לעיל דיש
 פלוגתא היבא דמחשבתו ומעשיו אינו שוי' דבר מהסוף לטוב וחד
 מנכון לביש' א' פלוגתא בזה אי' חזלין בשר המחשבה או בשר
 המחשבה או בשר המחשבה או בשר המחשבה או בשר המחשבה
 סביר בא יעקב אל לאה וי' מחשבתו אל רחל כבוד שהיא
 רחל ובאותו מחשבה כוידר נשמתו של יוסף והמתינה אותו
 פשמה בארץ עד שבה אח"כ אל רחל והוליד את יוסף ואף שיש
 כאן להקשות הלא אף אחר שבה אל רחל עדין ביתה רחל עקר'
 ולפי הנהגה היבא ראו תיבך להוליד זה אינו כלום כי זו שהיעה
 עקרה ה' מחמת ששאל' למה אבא אל לאה נשא את לאה
 ולא הי' שייך לומר אהבת רחל ושאלת לאה שזו הי' גרם להיות
 רחל עקרה ויהי' רחל מולידה תיבך וק"ל והוא כי בן זקוני' הוא
 לו מדר נשמתו הוא הזקן שבבניו ומנאל' שיוסף הוא הכבוד מדר
 הנשמה שהיא בקרבתו ומשכח' שאין בה שום נשמי וראובן הוא
 ה' הכבוד מדר הנפש שהוא בטובל' והוא נשמי וזה ידענו כבר
 דכזה יש פלוגתא אי' חזלין בשר המחשבה או בשר המחשבה או בשר המחשבה
 להיות כבוד ואם נא' דחזלין בשר המחשבה או בשר המחשבה או בשר המחשבה
 להיות הכבוד ולפי' יפה כיון שה' שפירש' שא' ראובן מוטב
 שיהא בשרחון תלוי כי ואל יתלה באמו רוצה לומר שאם יתלה
 בראובן ית' תבע ר"ל אף שהוא חטא בטובל' שכלכל' יופי אביו
 והמחשבה ה' רע אך מחשבתו לטובה ה' שהיה הוא עלבון אמו
 תבע ומנאל' שיש כאן מחשבה טובה ומעשה רע ואם באשר
 דחזלין בשר המחשבה וכינאל' נבי יוסף שהוא ראוי להיות
 הכבוד מדר המחשבה ואז חטאו הוא גרם שביטל' ממנו
 הכבוד שהוא רצוה לחיבו וא"כ גם נבי חטא שלי חזלין בשר
 המחשבה ומחשבתו ה' לטובה שכלכל' אמי כתיי' טובע' וא"כ
 לא הספדתי כלום ואם נא' דחזלין בשר המחשבה או המחשבה
 שלי הוא רע שכלכלתי בטובל' וא"כ יאזירו שהחטא שלי הוא
 גורם ליטול' כבודי מאפי' וא"כ אין שום דבר ליתלות מדר המחשבה
 אפי' ששאל' מזה המחשבה ומדר אמי אפי' ראוי להיות הכבוד שאפי' הוא
 חזלין בשר המחשבה וא"כ יפה א' מוטב שיהא החטא תלוי כי ואלו אל
 יתלה בשרחון באמי כלל דוק :

פי' רכזי הוהר
 למה נקרא
 יוסף בן זקוני'

התמילה הוא מייחס ליהודה והוא דאי' ברמ"ו ויהי מתי' חסד
 שיהא ראובן מונח במספר עם שאר אחיו וכו' חרש' פ' ואלת
 הכרעה למח' באמת נפחד יהודא להיות מלך לפי שכל' ואלת
 חפצין קן לפני' סק"כ ויהודא הוא השביעי' אברהם יצחק ויעקב
 ראובן שמעון ולוי ויהודא הוא השביעי' אך כל זה אם ראובן
 אינו חטא והוא מונח עם אחיו במנין' ואז יהודה הוא השביעי'
 אבל אם נאמר שחטאו חטא והוא לא נמנה עם אחיו אז יהודה
 הוא אינו שביעי' כ"ל השמי' וסק"כ חרש' שביעי' ואין לו משפט
 המלוכה ולפי' המדרש כיון שיהיה בסלל' וא' יחי ראובן ויחי
 מתי' מספר שיהא הוא כמנה עם שאר אחיו בחסין וזאת ליהודה
 שזה הוא שייך ליהודא שהרי כיון שראובן מונח אז יהודה הוא
 השביעי' ולו משפט המלוכה וק"ל וזוהי כבוד אל המסך הפסוקי'
 שהתחלנו בו שא' **ובישה את עין הארץ שהרגו**
סיחון ועוג ועתה לכה ארה לי את העם הזה כי
עצום הוא ממני וכו' דוד שהוא עצום במלכו' והוא יצא ממנו
 והוא פרושו ר"ל מנחם הדינת סיחון ועוג אפי' יודע שעצום הוא
 ממנו שעצמותו של מלכות הוא יצא ממנו מרות המואבי' ויהודה
 דחילו בלא הדינת סיחון ועוג י"ל שלא יצא ממנו מלכות ב"ד
 ואף שדוד יחי' כולד מרות והוא מיהודא ר"ל שלא יהי' שייך לו
 המלוכה מ"ט משום דמ"ל ראובן חטא בטובל' ואף שבמחשבה
 ה' טוב' י"ל שמת' חזלין בשר המחשבה וא"כ ראובן הוא החוטא
 ולו אין הוא מונח עם אחיו במספר וא"כ אין יהודה השביעי'
 והק"כ חרש' שביעי' הוא יהודא אינו דק שפי' ואז אין דוד ראוי
 ללכות ואז אי אפשר הוא לומר כי עצום הוא ממנו שעצום
 של מלכות יצא ממנו שהרי אין שייך לו משפט המלוכה אבל
 עתה שהרגו סיחון ועוג והלא עוג הוא ראוי ה' להגדל' ענה
 המחשבה שהוא הטיל את לוט אל לאה שאל' דחזלין בשר המחשבה
 ומחשבתו ה' לרעה שחשב שיהרגו אברהם והוא יצא את שרה
 וא"כ מ"ט מדר עוג דחזלין בשר המחשבה וא"כ ראובן הוא הדין
 דחזלין בשר המחשבה שהוא עלבון אמו תבע ואז הוא כמנה עם
 אחיו במספר ואז יהודה הוא השביעי' וא"כ אינו רוצה ממנו יצא
 עצמו של מלכות ועשה לכה חרש' לו חזלי' אוכל' ככה עתה אותו
 זכות וק"ל :

ביאור מדרש
 ילקוט פ'
 הכרעה יחי
 ראובן ואל
 ימות וגו'
 וזאת ליהודא
 שהתפלל
 משה על
 מפלי בית דוד

והואיל דאמו עסקין בזה הסדר פ' בלק ניישב קצת
 בדברי בלק אך לא באריכות ושיים ענין
 על הפסוקי האילו הצריכים ביאור שנאמר ויאמר
 בלעם א' בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והקן לי
 בזה שבעה פרים ושבעה אלים וכו' ויאמר בלעם
 לבלק התייצב על עולתך ואולי יקרה הז' וזכר מה
 יראני וכו' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל'
 בישראל כי האלוהיו עמו ותרועת מלך בו ע"כ
 ויש כאן לדקדק שא' בלעם כנה לי בזה שבעה מזבחות מה שיש
 לאותן שבע מזבחות ואף דאי' במדרש שהוא אמר
 מאדם ועד עכשיו בנו שבע מזבחות ואף אני
 אקרי' כנגד כולם ועדין לא ידענו למאי נקרא יחי' א' שהוא
 רוצה להקדים נגד אותן קדבות שאלוהים ועד עכשיו וכו' חרש'
 בן' ככ' ברוח עילות והלא א' המרבה וא' החמישי וכו' וגם בפסוק
 של אחריו שא' בלעם התייגע על עולתך ואלכה חזלי' וקרה' ה' וזכר
 מה יראני וכו' שייך לומר על הדיבר' יראני וכו' לישב שתי מקראות
 האלו בהקד' שתי מדרשים הגריבי' ג' ביאור ותדא מהקן כדוש
 פ' צו בילקוט וידבר י' וגו' צו את אהרן וגו' ושה'
 כי מי בשחק יערוך ל' י' ודמה ל' י' בבני אים בלעם
 הרשע ה' סגורין של אמות העולם וא"ל הירבה ה' באלמי אלים
 ברכבו' תחלי' שכן רוח' הוא שאתם מקריבין לו לוג שכן אנו מקריבין
 לו רכבו' תחלי' שכן מה הקריב' לבני אברהם לא אלה א' חזמו מקריבין
 לו אם הוא רוצה לפי אים ומה הקריב' לזכר אפי' אקריב' בני ובעי
 שנא' האתן בכורי פשעי זה בנו הבכור פרי בטנה
 חטאת נפשי זה בתי ראה כמה ה' ערום איררו
 רשע התחיל לומר את שבע מזבחות
 ערכתי מזבחות לא א' אלא המזבחות כך אמר
 בלעם משנברא אדם ועד עכשיו כמה שבע
 מזבחות

פי' פסוקי'
 כפ' בלק
 הצריכי' ביאור
 עיני עליהם

קנה
 למה
 יאמר
 חסד
 עיני

פי' יאור
 עסקין ריש
 פ' בלק

מסכת אוהר יעקב יומא

מזבחות אף אני אקריב שבע כנגדן למהיחי'
אותו רשע דומה לשבט שהי' מוכר בשוק והי'
חנות מליאה בשר וראה הגלוסק מסתכל בבשר
אל' וכי כבר שלחתי אופסוין לביתך כן בלעם א'
לו הק"בה לאותו רשע רשע מה ארת
עושה אל' את שבע המזבחות ערכתי ואעל פר
ואיל במזבח אל' הק"בה רשע אילו הייתי מבקש
קרבן הייתי אומר למיכאל וגבריאל והיו מקריבים
לפני שגא' כי מי בשחק יערוך לה' דומה לה' בכני
אלים בכני אברהם יצחק שהן אילי עולם אין אני
מקבל קרבנות אלא מישאל שגא' צו את אהרן
וזאת בניו וכו' עב"ה והנה הסודות הזה הוא פנים סאוד
וג' ל' לישב ע"ם הקדמות הספורסמות דאין גריכין רח' שהי
כנתכטו כל היפרשים לפרש טעם הקרבנות מה הוא דחוק מן
השכל שיהא חסד חושע ומכיל קרבן ומתכפר לו כשפך דם
בטעם אשר לא חטא ולא כלום והרבה טעמים לדבר זה אך
א' טעם הטעמים הוא לזכור מעשה העקידה ולפ"ו הטעם אין
לאחות שום שייכ' בעסק הקרבנות כ"א לנו הוא שייך שאנו
זוע אחריהם ומתיב כי ביצחק יקרא לך זרע ולא כל
יצחק והוא זרע יעקב ולא עשו
גדולה שהי' גם יחדם עד עכשו הקריבו קרבנות ואז עדין
לא הי' שום עקידה בעולם אלא ל' טעם אחד לקרבנות
שהקריבו הם מוונות לתלאכי השרת והוא כעין דודן לעבדי
העלך וזה הוא כבוד העלך וע"כ הוא מכפר ולזה בא בלעם
וז' הירצה ה' בחלפי חלם אס רוצה הוא בחלפי חלים רוצה לומר
אס רצון הק"בה הוא לקבל דודן אנו מקריבין לו חלפי חלים הלא
אחרים לא הקריב חלפי חלפי א' ואנו מקריבין לו חלפי חלים אחרים
תאחד שעיקר טעם הוא העקידה וא"כ אין לנו חלק בקרבנות
כ"א ישראל שהם נקרא' זרע אברהם ולא אהרן לוי' ומה
הקריב אברהם כנו חק אני אקריב בני ובתי ר"ל אס עיקר זכות
הוא שזכר העשה העקידה ואף אני חשי אשמה כנו אברהם ומעשה
הי' גם לאחות העולם רשות להקריב וזכר לנו גם העקידה
שלי זהו טעם בלעם אך בלעם שאין עיניו ולכו שווה שאף
שכח טעם שאף הוא רוצה להקריב בנו ובתו למען יעמוד לו
זכות לדורות אך עם כל זה לבד עמו שאס היו חסדי' לו
שקריב' בנו הי' חזון מדבורו אך ליתן ידק בדבריו הי' אומר מן
ולו' ראה כמה הי' ערום אונשו רשע התחיל לומר את שבע
המזבחות ערכתי ואעל פר ואיל מזבחות לא' אלא המזבחות
מאדם ועד עכשו ואעל פר ואיל הקריבו שבע ואף אני אקריב פר ואיל
ר"ל ראה עשותו של אונשו רשע שהי' בניו א' חק אני אקריב
בני ובתי לפנות דומה לאברהם ומדאנת היראה מן יבדמו עיניו
שקריב בנו לזה הוא התחיל לומר את שבע המזבחות ערכתי
שכח תיכף בסעודה ש"כ אין טעם קרבנות משום מעשה
העקידה וזו היא הסעודה שא' מאדם ועד עכשו הקריבו ואז
עדין לא הי' שום עקידה בעולם אלא באמת שאין זה טעם
קרבנות וא"כ חק אני אקריב פר ואיל ולא כן כיון שאין טעמו
משום העקידה וא"כ איזה טעם אחר יש לדבר וא"כ חק אני אהרן
שאף שאין אנו קוראין זרע אברהם כולנו שייך מכת אדם שהקריב'
כבר ; וזהו שא' לו הק"בה מי ידמה לי' בכני
אלים שהן אלי עולם שהן אברהם ויצחק והוא
פי' רא' במפרשי' לאותו דיעה שטעם הקרבנות

תראה לקריב כק' חימו מועיל לי כלום שאי אפשר לדמות
לאברהם וליצחק שכן חלי עולם לו' מי ידמה לי' בכני חלים
וזוה' לשון חוק שגא' אלהי אילי הארץ לקח שהוא יצחק הוא דין
ואברהם הוא חסד ושם דוקא הוא מועיל לדמות שכוני שאברהם
הוא חסד על הדיון אכל חסד חק אס תשחוט כק' חימו מועיל
כלום שהי' חסד חסד ובקד חימו דין ובחנם טרחת להטיח
סתירה כי איך נדק לזה וק"ל ;
ואנכ' ל' ל' ל' גם מה שא' בלעם התייב על
עולתך אולי יקרה ה' אלי ודבר מה יראני
י' והוא באופן זה שבלעם הי' מסופק בדבר זה
אם אף אומת יכולין להקריב קרבנות או לא
ולו' בלעם ודבר מה יראני ל' ר' שמכח דיבור
י' אני אדע אם אוכל להקריב או לא והוא ע"פ
רא' במדרש ילקוט בלק וזאת תורת זבח שלמי'
זש"ה אשמעה מה ידבר האל כי ידבר של' אל
עמו לפי שבלעם הי' סניגורין של או"ה ובאו או"ה
ואמרו לו כששמעו פ' הקרבנות אמרו לו לישאל
אמר ולנו לא אמר אל' אין הקרבנות שלום
אלא למי שקיבל התורה שגא' י' עז לעמו יתן
י' יברך את עמו בשלום עיני שום כלשון יתיר
באריכות וכן קסה למה דוקא על קרבנות כנו או"ה בלעם
לאמר לו שגם להם נאמרה פ' הקרבנות ומה הטיב להם
בלעם שא' אשמעה מה ידבר וכו' וי' ע"פ דא' במסכת חולין
רא' פלוגתא אי מקבלין נדרים ונדרות מן הגוים
ופלוגתיהו בהא תליא דכתיב איש איש כי
יקריב ה' איש איש לרבות את הגוים שמקבלין
מהם וה' איש איש דברה רזורה כלשון
בני אדם ואין מקבלין מן הגוים ;

וזהו וזאת תורה וזה שלמיו שהם קרבנות נדרים ונדרות
כאלו או"ה ואמרו שאף הם נדרים לקריב קרבנות ולמה דוקא
משום זו ויתיר מכל מנות שבתורה ו"ל משום דכאן כתיב איש
איש כפל' וי"ל שהוא בא לרבות שמקבלין נדרים ונדרות חק מן
גוים ולו' למה אשמעה מה ידבר האל כי ידבר שלום אל'
עמו רוצה לומר מה דעתיכם משום דכתי' איש איש ואתם
מכריזין שהוא בא לרבות חק מן גוים חק פלא עדין יש עוד
חלק דמ"ל דהאי איש איש אינו בא לרבות כלום כ"א דכרי
תורה כלשון בני אדם ואין שום לימוד שיבא מותר לקבל מן
גוים ולו' אשמעה מה ידבר האל רוצה לומר אשמעה מה
ידבר אס דכריו כלשון בני אדם ואז אין שום יתיר ללמוד
משום שיקבלו מן גוים ואין להם שום פתחון פה להקריב
וק"ל ופשו נמי שא' שאין הקרבנות שלום אלא למי שקיבל
התורה שהם כתיובין בה רוצה לומר חק באמת שהאמת הוא
כשאין דמ"ל שאין ד"ת כלשון בני אדם וכל חק באמת היא איש
יתיר לשון וצדק ללמוד משום חסד לימוד ואף כאן איש איש
הי' יתיר לשון למען מני' שמקבלין מן גוים שיבא למאן
שקיבל התורה כסרטי' ודקדוקים וכיון שהוא יליף עכל חסד
ויפיר יכול הוא למילוף חק כאן אכל חסד הי' אפשר להכניא
דא' מן התורה שאין ד"ת כלשון בני אדם רק ילפינן עתורא
שהי' חסד לא קבלתם התורה ואין חסד מאחיבים בה ואין
לכם להכניא לישב פוד דכריו בלעם שא' לכה ארה לי
ובכרי ל' שש עוד דכריו בלעם שא' לכה ארה לי

הוא משום שהוא זוכר מעשה העקידה
ועדין קסה וכי אין לו לאברהם שום זכות היותר מזה והלא הוא
בשמו הי' מושלך לכבשן האס חכות זה הי' ראו' לעמוד לו
לדורות ולמה דוקא מעשה העקידה אלא עיקר הטעם הוא
שאברהם הוא חסד ועקיד' ליצחק שהוא דין וכמא' שהחסד של
טעם הוא גבר על הדיון של טעם ואז נכח למעלה הי' מן שהחסד
של מעלה גבר על הדיון של מעלה והיו הסרי' של אמות כמותי'
עד החורבן וכו' ולו' לו הק"בה רשע אלהי מתירא מן יאמרנו
לך שתקריב כק' ופשי' דומה לאברהם ועם כל זה לא הי' רצונך
ובתם כסעודה של לקריב בן טעות הוא כיון שאף אס

ביאור מדרש
שאלת בלעם
התייב על
עולתך וגו'

ביאור מדרש
לכה ארה לי
יעקב וכו'

פי' במדרש
פי' שאלת
הק"בה מי
ידמה ל'
בכני חלים
שסס חלי
עולם וכו'

שהוא רעו לשני עבירות שהיו בידו חז"ל טעמו שתי אחיות ואלו
 ה' עדין בקרא בשם יעקב וחדא כדאי' בוהר פ' וישלח
 שהקשה שם על יעקב שהוא ה' בחיר האבות
 ואיך הוא השתחוה לעשו שהוא מסטרא אחרא
 וכל המשתחוה לו כאילו משתחוה למסטרא אחרא
 ותירץ שם בוהר ח' לומ' כן שיעקב ה' משתחוה
 לעשו שהוא מסטרא אחרא כ"א לשכינה שהי'
 שם שנא' והוא עבר לפניו וישתחו' אין והוא
 אלא שכינה שהשכינה הלכה לפניו ע"כ הו"א
 בוהר ואלוהי' כינה למה נקראת שכינה והוא הלא ידעת

שלשון הוא לשון נקשר שאינו לנכנס וטעם שכל זמן קודם
 התגלית הכנין דעשר פסירות נקרא הוא ואח"כ נקרא חמה ;
 ולזה רמז כאן שא' והוא עבר לפניו ולמה לא ח' כהיה שא'
 וה' הולך לפניו חלל הטעם הוא שהוא באצת דבר נקשר
 מעשו שהוא יסבור שהוא משתחוה לו ואז יהי' פ' וא' דאטעי
 לנפשי' ואף שגיבת דעת הוא אסור אבל באופן זה שהוא
 אטעי לנפשי' הוא שרי ; וחזר כא' אל הדבר שהתחלנו וחזר
 שהתיר של יעקב שהשתחוה לשכינה ולא לעשו ;

ואית' בציוני בפ' אחרי טעם לאיסר עריות מפני
 שובל פעולה של מטה פוגמת הפעולה של
 מעלה ובמרכבה עליונה מצוי כ"ב יחזר הקורבה
 כי איש אל אחיו יורבקי בתכלית הקירוב והפוגם
 באחת מכל עריות משתמש בשרביטו של מלך
 וחייב מיתה שהרי המשתמש בשרביטו של מלך

ב"ד חייב ק"ו בשרביטו של מלך הק"ה והקשה
 ולמה נשא יעקב שתי אחיות ועירץ שאני יעקב כי הק"ה קרא
 לו אלוהי' אני אלוהי' בעליונים ואתה אלוהי' בתחתונים והותרה
 לו להשתמש בשרביטו של מלך הק"ה שהרי אף הוא מלך
 כביכול כמו מלך הק"ה ; ולפי' שזה הוא
 בוות' המסוק ויחזר בלך אל בלעם כניון בוס הלשון לכה
 אזה לי יעקב ולכה זעמה ישראל ופי' רש"י שרצה לקללו
 בשם המוסק ומה בין רש"י שניון לקללו בשם המוסק כי
 שני השמות האילו היו מוסקין לפי שטעם שהרי בשפה
 שנשא שתי אחיות עדין ה' שמו המוסק יעקב שהרי לא
 נקרא ישראל כ"א אחר כניונו עם המלך שנא' וימר אל אל
 וכו' וע"כ זה נקרא ישראל ואח"כ השתחוה לעשו וכמנא' ששני
 השמות ה' מוסקין ומה פירש"י שרצה לקללו בשם המוסק
 ופי' ב"ר נד"ק ה' להוכיח שני השמות דאילו לא ה' מוכיח רק
 שם א' כנון יעקב לא ה' מוסק כ"א בעת נשאת האחי'
 אבל בהשתחו' לא ה' מוסק שאז הוא נקרא ישראל וכתוב
 ולא יקרא שם ע"ד יעקב וכו' והוא ה' רוצה לקללו על שני
 שמות האילו וכשם המוסק וע"כ ה' נד"ק להוכיח שני
 השמות וזה בוות' בלך בדברו אל בלעם שהוא ה' יודע
 חטאיו של יעקב אבל הפירוץ היו בעלמים יחזרו וכו' לא לו
 בלעם טועה אלה בדבר שאין שום מקום לקללו שהרי יש
 לו פירוץ וזו שא' לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל
 בישראל קן בשם יעקב לא חטא וכן בשם ישראל לא חטא
 בלוב וא' לו הפירוץ כי ה' אלוהיו עמו רוצה לומר על מה
 שהשתחוה לעשו לא חטא כי ה' אלוהיו עמו שהשכינה ה'
 עמו ולשכינה ה' משתחוה ועל חטא שני שנשא שתי אחיות
 ותדומע מלך בו וכמו שפירש"י כמו מדעתו דוד שהוא כרעי
 לק"ה שחף הוא מלך וזהו תרומת מלך וזוהר לו להשתמש
 בשרביטו של מלך וק"ל ;

ולפ"ז ל"ל לישב גם המען הפסוק ויקרא יעקב לבניו
 וא' נשיו ויאמ' הסירו ואקי הנבר מקרבכם
 וקשה לי שרי זה הטעם ה' אחר מעשה דינה וטעם וזה
 הוא שני רבות אחר נשואי יעקב שאחיות ולמה לא ח' לכה
 להסיר ע"כ טעם עד עתה אחר מעשה דינה וכו' ע"כ
 מדרש ילקוט פ' וישלח ויקרא לו אל אלוהי ישראל
 ותצא דינה בת לאה חרי אף חזן הכנסת אינו נוטל

שררה לעצמו והוא אומר ויקרא לו אל אלוהי
 ישראל שעשו עצמו לאלוהי לכך ותצא דינה בת

לאה שנענש בדינה וא"כ מוכח הוא מזה טעם דינה
 שאין הוא נקרא אלוהי וכיון שאין הוא נקרא אלוהי שרי קומי'
 הוזהר לדוכת' א"כ הוא נשא שתי אחיות וכו' תירץ אחר דאי' עוד
 תירץ מעני' שנתגירו נגר שנתגי' קטן שזולד דמי ובטלם
 כקידם ולום בוודאי כ"ו שלא נענש במעשה דינה ה' יעקב
 סבור שיש לו תירץ שאף הוא נקרא אלוהי וכו' ע"כ הוא
 חומר ויקרא לו אל אלוהי ישראל שקרא עצמו אלוהי אחר
 שראש שהוא נענש במעשה דינה ואז אף הוא יבין שזה הוא
 פגושו על שקרא עצמו אלוהי וא"כ שאין הוא נקרא אלוהי ושאי
 תירץ איש לי' על לקיחת שתי אחיות וכו' שאין לו שום
 תירץ כ"א הנרות נגר שנתגי' קטן שזולד דמי ולזה הוא בא
 דוקא אחר מעשה דינה ויקרא אל נשיו ויחזר לכן הסירו
 אלוהי' נבר מקרבכם שהזיקן על הנרות ולזה ה' ויקרא אל
 נשיו ולמה לא ח' ויקרא אל רחל ואל לאה כמו דכתי' ויקרא אל
 אל רחל ואל לאה אל נשיו אלוהי' ואל לאה כמו דכתי' ויקרא אל
 קח' אל נשיו אלוהי' ואל לאה לזה בין ויקרא אל נשיו רוצה לומר בין
 שראש מעשה דינה שנענש ואין זה כ"א שקרא עצמו אלוהי
 וא"כ אין לו תירץ על שנשא שתי אחיות לו"א ויקרא אל
 נשיו רוצה לומר אל נשיו קח' למה שהיו עתה אין לו תירץ
 על זה שהן נשיו וכו' שאין לו תירץ כ"א נירות וע"כ הוא
 ח"ל הסירו אלוהי' הנבר מקרבכם שזו נירות וכדאי' בילקוט
 ויש דקא חשיב וזויל התם מקרבכם שזו נירות וכדאי' בילקוט
 הכפס אחר עזו בחקן יחזק דכתיב וישע יעקב בארץ מנוי
 אביו מנוי' אביו עכאן שאביו יחזק ניי' נרים שאל' יעקב
 ניי' נרים שאל' ויחזר הסירו אלוהי'
 נכר מקרבכם וק"ל ;

כחור המעך
 הפסוקים פ'
 וישלח ויקרא
 יעקב אל נשיו
 וישלח ויקרא
 וישלח ויקרא
 וישלח ויקרא



רבי

יודגן כי הוי משי להאי קרא בכי וקרבתו אליכם
 למשפט והייתי עז ממהר במכשפים ובמנאפי'
 ובנשבעי' לשמי בשקר וכו' עבר שרבו מקרבו
 לדוגו וממהר להעידו כלום תקנה יש לו ויש בחגיגה ר"י
 כאן לרקדק למה דוקא באילו יותר עשיר עבירות ופי' דקא'
 שרבו מקרבו ומהר להעידו כלום תקנה יש לו ואי לא ה'
 מהר מה תקנה יש לו וכו' והוא הוא תמוה שהרי מידות' של הק"ה
 להאריך אף ומה היא זו שהוא מהר הוא תמוה שהרי מידות' של הק"ה
 שא' בלשון עבר והייתי עז ממהר דה"ל ואי' שהוא פתיד וכו'
 לישב הא דקא' והייתי בלשון עבר והו' טעמו פ"י דאין ק"ל
 מודע בקנים הוא טעור אך שים חילוק אם הוא מודע קודם שחזר
 עדי' או הודא'תו הודא'ה וטעור קן הקנים אבל אם הוא רואה שעדי'
 באים להעיד עלי' והוא מירא'ת בעיניו מודה אין כאן הודא' ונבי
 הקב"ס דכתי' אם יסתר איש בעסת'ו ואי' ה"ל ארואו כמנא'
 שתיקף בשע' הפטמה הקב"ס רואהו אם אין הקב"ס רוצה להיות
 עד בדבר רק דין ואז יסתקנה שיכא' ויודע בדבר והקב"ס מעלים
 עין מסורתי' באילו הוא אינו רואהו ואז הודא' הודא'תו אבל אם
 הק"ה רוצה להעיד אז אף אם הוא יודע להקדים להודע בכל
 מה דאפשר אין זה הודא'תו שהרי כבר באו העדי' ואי' אפשר להיוע

כחור המעך
 הפסוקים פ'
 וישלח ויקרא
 יעקב אל נשיו
 וישלח ויקרא
 וישלח ויקרא
 וישלח ויקרא

וכס השיבו לו שלא עניינא : וכל שאף אברהם לא בחסד
 עשה ענינו כגד ואף עש השיבו לו כשיטתו וכוא ע"פ דאיתא
 פ"ק דחגיגה א' רבי יוחנן כל המטהר דינו שול גר
 כאילו מטהר דינו של אלקי' עני' ומטי גר ומטי כתי'
 והאבות פולם נקראו חלוק' כמו שניינו נבי יעקב שאמר לו
 הק"ב אתה חלוק בתחומי וכן נבי אברהם : ולפ"י אברהם
 סכת בלא לקבור את טרה וכבר אמר חלוק' לך ולזרעך אתה
 הארץ ויש כאן כסף שלגית' לי א"י מוחזקת היא או ירושה היא
 מאבותינו ועיין באורך בפ"ס' ובטניני' ובכסף מקומות בש"ס
 ואברהם בא כאן כטעמנו שיתנו לו אחוזת קבר אך שהוא ידע
 שכודחי הם יעושו דין גנדו וע"כ אמר גר ויגוש אבני עעכם
 ר"ל אם תרצ' להסות מפטע פדעו כי גר אנכי וכל המטע דינו
 של גר כאילו מטה דינו של מעלה ומטי כתיב ואף הם הבינו
 הדבר וע"כ כשיטתו השיבו לו נשיא חלוק' אתה בתוכי ר"ל למע
 נך להסות עניך לגר ואז כאילו עשה דינו של חלוק' הלא חלוק'
 אתה בתוכי ר"ל שגרי אתה בענינו הוא חלוק' הלא חלוק'
 בתחומים וע"כ אמרו בתוכי ואין את גרך להסות עניך חלוק'
 כגד והדר לפי דין כלוק' אלא את הוא עש חלוק' וחלילם
 להסות דין :

הוא קודם ביאת העדים שהיו תיכף כשעת טעם עין רואה
 וקוראה כי אפשר להיות כ"א אחר הטעם ולו"ה וקרבתו חלוק'
 להשטת ואם תרצ' לומר שאתם הקדוים להודיע וכל העושין סוים
 קנים וזוהי כקנים הוא כבוד ל"ה הייתי עד עתה ר"ל כל יום
 שאתה מטהר לקדוש לבודות ח"ן זה עתה כלום כי מהירות
 שלי הוא קודם ולו"ה והייתי לטין עבר ר"ל שלי כבוד הייתי
 עד שראיתי כשעת טעם ואזי הוא הדין וכיוון שהדין הוא
 יודע העדות שוב לא יתנו הודאה ולזה ככה רבי יוחנן עבד
 סרכו מקריכו לדונו ומטהר להעידו כלום יש לו תקנה דלילו לא
 היה מטהר אשאר שהיו לו תקנה בהודא' ומורה ועוה ירום אבל
 כיוון שהוא מטהר יהיה לעולם כבוד הוא העדים כלום יש לו
 תקנה ודוק :

ישוה הפסוק
 ובייתי עד
 מטהר במחשבו
 ובמחשבו
 ובמחשבו
 ששני לשקר

לישב ה' דקאמר במחשבו' ובמחשבו' ובמחשבו'
 בשני לשקר ר"ל באופן זה ובגיוף קישוף
 חדא לזה לילסק' בה להעיד בענינו והלא שמים וארץ הם עדים
 מיוחדים ויהי אף גם עתה העיד עליהם שמים וארץ וכו' :
 ע"פ דאיתא בהור' לין למה נקרא שמון בשמים
 שומבחישין פמליא של מעלה :

והיינו שדודין של שמים וארץ הוא הם יוכי השמים יתנו טלם
 והארץ תמן את יבולת ארץ כששמי' הם יכולים להסך ולהפזר
 כשמים וא"כ כששמים מכחישין פמליא של מעלה וכיוון ששם
 יכולין להכחיש העדות והיו לגביהם לא שכחתי עדות כשרין וסיכא
 דלא שכח עדות כשרה או אפילו קרוב ומשול יכול להעיד וע"כ
 א'סק' והייתי עד במחשבים וכו' שהוא הוא סוים כאן וכלום
 יש אב שיעיד של כנו אך כששמי' שהן מכחישי' כל העדות יכול
 הוא אפילו קרוב להיות עד וק"ל : וכן כששמי' וכן
 לשמי לשקר ג"כ יכול הוא האב להעיד על כנו והוא :

ע"פ דאיתא בסנהדרין פ' זה בורר לא ימותו אבות
 על בנים בעדות בנים הכתוב מדבר או אינו אלא
 בחטא אבות שהרי כתיב איש בחטאו ימורנו
 אלא ש"מ בעדות בני הכתוב מדבר :

ולפ"י כשעדי דמי לאו האי קרא חס בחטאו ימותו ה"ל לא
 ימותו אחטא קאי אבל עדות כשרין להעיד אבות על בנים :
 ואית' בסבועות כשעש שאמר הק"ה לא תשא מרעו כל העולם
 כולו עמי מכ שבכל העבירות כולן כפרעין חמנו ולא משפחתו
 סכן כתיב איש בחטאו ימותו וכו' גבי סבועות הוא כפרעין חמנו
 ומשפחתו וכו' ומסקין סם מתינו בעונם חמור אבל משפחתו
 בעונם קל וח"כ שגבי לא תשא כפרעין חמנו ומשפחתו ומאי
 איש בחטאו ימותו אלא שהוא בעונם חמור ומשפחתו בעונם
 קל וח"כ ששאי איש בחטאו ימותו להכי הוא דאפי' א"כ י"ל
 שאב יכול להעיד לבנו שהרי אין שום לימוד על עדות בני ד"ל
 לא ימותו אתי לומר שלא ימותו באותו העונם החמור אלא
 בעונם קל וע"כ נידון איש בחטאו ג"כ כדי לומר שילק זה
 ואין שום לימוד על עדות וע"כ א'סק' בה ודלעוד הוא סתירת
 בשני לשקר אף כששאר עבירות אינו כן דלעוד הוא סתירת
 דקרא לא ימותו אבל כשבעת שוא אשאר לומר דיכול להעיד
 וק"ל וכן במחשבו' שהרי עניוף הוא עובר כל עשרת הדברות והיו
 אף סבועות שוא בכלל ועי' כיוון שהן מנאשין ואז אף שם עידין
 אב לבנו שהרי הוא אינו יודע מה הוא אביו והעידו ועו' אשאר
 לומר שהק"ה גר בורר כגוף עליו והכל יודעין שהוא כגוף אף
 וזהו והייתי עד במחשבו' וק"ל :

פירוש איהו
 פסוקים כפ'
 חיי שוקעני'
 קבוצת שיה

והואיל
 שאני עמוק במסכת חגיגה ר"ל עוד לישב ה'
 דכתי' כפרשת חיי שמי' : דאמ' אברהם
 גר ותושב אנכי עמכם תנו לי ארוות קבר וגו'
 והם אמרו לו נשיא אלוקי' אתה בתוכי כמבחר
 קברינו קבור את מתוך ע"כ ויש כאן לדקדק למע דייס
 אברהם ענינו לגר וכי מה עניני' לו זאת ואף שרש' מייש אס
 תרצו גר אנכי והם לא ידעו שגרי ע"כ לא היה לו לאברהם
 לעשות ענינו כגד כיוון שיש לו טענה מעולה שהוא תושב ואז
 אס לא ידעו יעשוהו כגד ומענין אבל הוא היה לו לשמוק עני'
 ואף הם שאלו לו נשיא חלוק' אתה בתוכי למה השיבו לו יתגר
 עשה שתיקש הוא ודי חלילו היו אומרים לו תושב אתה בימינו

ר עקיבא

שאל את ר' חנוני הגדול במה הארכת ימים אתי
 גווי וקא מחו לי א"ל קצת' בחיי סר' יק ויריב
 ארישא דדיקלא וא' אס נא' כבש' למה ג'אמר
 אחד א"ל שבקדוהו צורבא מרבנן הוה א"ל אחד
 מיוחד שבעדרו א"ל מימי לא קברתי מתנות
 וותרן בממוני הייתי וכו' לא קברתי מתנות כי הא
 דר' אלעזר כי הוה משדדי לי מתנות מבי נשיאה
 לא הוה שקיל וכי הוה מוכני לי מבי נשיאה לא
 הוה אויל דהוה א"ל ניה' לכד דאחי רכתי' שונא
 מתנות יחי' ר' יורא כי הוה משדדי לי מתנות לא
 הוה שקיל וכי הוה מוכני לי הוה אויל א'את יקורי
 הוא דמתיקרי בי ע"כ המאמר :

והוא ג"כ נבטרים אבות לבא' ר כל חמירא אכדוק בכל הסדוקין
 ופיקס דחויא כאן שדא דקא' ר' חנוניא הגדול לפאי ר"ס הוא
 דקא' שאל ער' חנוני הגדול וסתם ר"ל של ער' חנוני' ואף דאי'
 עוד ר' חנוניא פן הקנה הלא גיין שלא יאמר כן הקנה ספילא
 דיעינן שהוא כחומי' סמני' : ופ' דאיתו גווי יקא עמו לי ולא א'
 ר' חנוני' ולא כלום עד דהוה סליק וייתב ארישא דדיקלא ור' א'ס
 נח' ככה למס חא' ואז א' שבקוסו צורבא מרבנן הוא וכעתי' חזי'
 ועי' קשה דקא' סליק וייתב ארישא דדיקלא ויהי ס' מכתבו של ר' ע'
 בזה דסליק וייתב ארישא דדיקלא ולמה דוקא ארישא דדיקלא :
 ועוד קשה דקא' ימישי לא קבלשי עתנות כי הוא דר' אלעזר וכו' ר'
 זיבא וכו' דעשרס מכה סתיון וסלה הוא לא עבר כ"א כאחד מנהון
 או כד' זיבא דכי בוס חומי' לי' הוה חזיל משום דאיתיקורי הוא
 דאפיקדי בי' או כד' אלעזר דלח' בוס חזיל ולא בוס מקבל משום
 שונא עתנות וא"כ לא הוה לי' לחתנו כ"א חותנו שהוא כגד כמכנהג
 וכל' לישב ע"פ דאית' פלוגתא סוף שבת דפליגי ר' יוחנן ור' חנינא
 פ"א יש טול לישראל והכל הוא לבי לידת החול באיזה טול נולד
 וכדאי' בסוף שבת בחלוף דף דקחטיב סם חאן דאפילי' סתול
 חשה עתיר וזנאי בוס וחומי' גיין בחול לבני' לבי לי' מדי' ליה כלום
 וכו' דקא' חשיב סם איתמר ר' חנינא חומר טול פחכים קול
 מעשר ויש טול לישראל וסרש' שאין תפילה ונדק' עשכ אתה טול
 ר' יוחנן אמר חין טול לישראל וסרש' שכל ידי תפלה ונדקס
 עשקנה עולו לעוה ע"כ הוא בשבת : ועיין בסופ' וו"ל בד"ש
 וז' :

ביאור פ'
 א"ל שבו
 כפאי י
 איתא חו
 תלי כס
 אי י
 לשרא

ביאור סתו
 במסכת פ'
 שאל ר'
 את ר' חנוני
 הגדול
 הארכת
 וכו'

במה הארכת ימים א"ל קצת בהיי א"ל תור' היא
וללמוד אני צריך א"ל מימי לא נסתבלת ברמורת
אדם רשע שנאמר ויהי כי זקן יצחק וכו' ובשעת
פטירתו א"ל ר' לר' יהושע בן קרח ברכני א"ל יהא
רעוא שתוכה לחצי ימי א"ל ולכלהו לא א"ל
פרש' שר' הים כשא
ואחריו בהמה ירעו :

וכל זמן שהיה חי שום גדולה לבניו וא"כ ישי בניו כהם ירעו
לבן נרף שימות ר' ולא יגיע לאריכות ימים כולי האי כשכיל
שיטלו בניו גדולה ר' א"כ יהיה פיה מוכה כמו שהיה כשכילו הוא מת
כדי שיהיה כבודו וז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'

ביאור אחרי
דא"כא כש"ק
כני חי ומוזי
לא בוכות
פלי אלא
במולת

שימשו בניו גדולתו כשהיו דר' יהושע ב"ק שאמר לר' יהא רעוא
שתוכה לחצי ימי והוא כשכיל שיגו בניו לגדולתו אחריו וכו' דוק'
שיק לז' מהו גדול דלכ"ל למה ימות כחיים כיוון שאין לו מש
לית אחריו ולזה ח' ו' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
ל"ל מהו גדול מהו ל' גדולה ססרי לא כחיים - קראו אותו
גדול וכדדקדוקיבי חכמים וחזק גדול בעתים סנקר גדול ע"פ
גדולתו וכן ר' כחובי' היה גדול כדורו שהיה גם חסרתי' היו עומדים
על גבו וע"פ שאל חתוני ר' ע' היה הארכת ימים שהיה אתה שיש
לך גדולה ונרף אתה למות כדי שרובו נרף גדולתך וז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
חתה הארכת ימים וקח חתני גווי' וקח חתני ל' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
ידעו מוס ס' כ' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
לכתיבם חתוני' ולא היה יתח' להם לגשת מחדן זה לאדון אחר וז' ז'
ר' כחובי' שתק וסכין ר' ע' שהיה חתוני' ש' דעתק משום דלא ס' ל'
כדעת ר' ע' דס' ל' סגר מנוס כהאי ע' למות בלית חזק כחולת'
וכשהוא דרב חסדא וכתב וא"כ אין נרף למות כשכיל גדולת'
כיון ולא יזה שאל מאיזו ר' ע' ולזה כ' ר' ע' להביא לו ראיה
בדוכה שהשתת אותו דשכר מנוס כהאי ע' למות כשכיל גדולת'
סליק וייתיב ארישא דדיקלא ואין זה שפירוש דכות סליק וייתיב
ארישא דדיקלא כיון שאינו סבורים שהוא ערק וכדכ' תשני גווי'
ד' ר' חובי' שהיה הוא נגד השכל להיות בוכה על ר' לא סדקל אלא
פירושו הוא שהיה ר' חובי' משיב דיקלא והוא ע"פ
דאית' בפ' המוכר את הספינה צדיק כתמר יפרח
כארז בלבנון ישגא אם נאמת תמר למה נאמר ארז
שאם היה אומר תמר הייתי אומר מה תמר יש לו
פירות אף צדיק יש לו פירות וס' ז' כדכתיב אחר
לצדיק כי טוב כי שרי מע' ל' ליהם יאכלו ח' אין נשבו מחליף לכן
כאשר ארו מה ארו נשבו מחליף אף צדיק נשבו מחליף וס' ז' ר' ע'
שהיה לו כמים בחיותו נדקיקם ולזה כ' ר' ע' להוכיחו לדכי כחובי'
שהשתת אותו וס' ז' ר' חובי' סדקל שהיה נשבו מחליף והוא תוכי'
ובלשון התלמוד הוא נקרא דקל כדאית' כש"ס כעמ' עוקיות וחד
מכהון בפר' חוקת הבתים אצרו ופיר' רש"י גירות
שיעשה ג'
ג'
ג'
ג'
ג'
ג'
ג'
ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג' ג'

ביאור הנמר
הנ' ל' כהן
שדקדק' ח' ל'
כחזות למוס
סליק וייתיב
אריש דדיקלא

ביאור
פיס'
לכתי
וכ' וס'
פ'

כעכון רבא כחז' ירע גם מזה שאמר ר' יהושע בן קרח לרבי
ואחריו כהים ירעו והוא לפי שיטת מאן דס' ל' רבוכותא תלי
מילתא וז' אחר רבא דע"כ בני מ' בני חי ומוזי לא בוכותא
תליא ומוכח הוא שהרי רבא ורס חסדא פירושו רבן ז' קרא'
וכ' ש' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'

ובתמרים וכן בסוף שבת דפסח קבורי
וסי' רש"י אשכול תמרים מן הדקל והדקל אינו שלו וכן כספס
מוסקין וגודדין וכו' ונרין וכו' נטל דקל היינו תמרס וכתב דיק
כתמר יפרח וכו' ובלבנון נשגא שדקדק דומה כדז' לתמר
שעושה פרי כך כדקדק עושה פרי וכדאלא ארו שגונו מחליף
ועיין בקרא שיתמר הוא כתיב כישוש ואח"כ ארו לו"ה קח ס' ז'
וייתיב ארישא דדיקלא ר' ע' שדקו לו כתיב דקדק נמשל לתמר שיש
לו פירות וא"כ כיוון שהדקל נמשל לתמר שיש לו פירות וי' ז'
יכול לזכות לבניו כשברת ישה תולד וא"כ הדקל הארכת ימים
וכדן אחר כך כשהיה ירעו וא"כ אם נוטל לתמר כדי תמר אין נשבו
מחליף וגם דקדקין גונו מחליף ולמי אינו טעיה כדז' וז' ז' ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז'
ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'

ביאור תוספ'
דס' ל' כשאן דס' ל' יס תול והאי דא' אין מול לישראל פליג עלי' זה
שקש' ח' ז' אנו שהרי רבא כחז' עמשה דרבה ורס חסדא קאמר וז' ז'
אין מול לישראל תמס רבא וז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז' ז'
הוא דברי' תוספ'
וכוה כז' גס ח' ביאור קאמר
התלמוד והוא כחוסן זה שר' עקיבא הוה ס' ל' כ"ד כוחונו
תליא מילתא וכהאי' טענה דמכסת פיהא דקח חבי' אלו דברים
שאלו חז"ל מפרשיתין פתה' וס' ל' כתיב דרס' כ' דמילתא כין
ע"כ לעמ' וכטעם הוה תולד דרס' הוה עיקר שר' החתני
ואין שום ויתגר דק מי שערב כע"ש הוא יאכל ולא יאמר ואין חבא
מוכה לבניו כלום אלא כע"ש שמוכח מפרשיתין וזו יכול האב
לזכות לבניו וא' גם מוכרח למות עד שלא הגיע לגבורה כשכיל

דאיתא בירל קוש תהלים צדיק כתמר יפרח למה
נמשל צדיקין לתמר לומר לך מזה תמר שהי' א'
גדולה מכל האילנות וצילו הולך למרחוק אף
דקין

מסכת אורח יעקב מגידה לו

נדיקין מתן שכן הולך למרחוק מכל ויהי יעקב תשמעון שאין מתן שכן אלול לכסוף היום לעשותם ולא היום לקבל שכן ח"כ עו' יאמר ר' נחומי' דלפולס חתמת פוח בת דמ"ל שבר מנוה בהאי עלמא ליכא וכו' דממשלו נדיקין לתמר אדרבא י"ל מה בא להורע שאין מקבלין שבר מנוה בהאי עלמא וגם הכי תבאי דפליגי אי שבר מנוה בהאי עלמא איכא או ליכא כתי בהא פליגי דמתן דמ"ל שבר מנוה איכא הוא דמ"ל מה שמשלו לתמר לומר כך מה תמר יש לו פירות אף נדיקין יש להם פירות כע"ל ומדמ"ל שבר מנוה ליכא הוא דמ"ל שלכן כמשלו לפתר לומר לך מה תמר וכו' הולך למרחוק אף נדיקין מתן שכן הולך למרחוק וכו' מה פעל ר"ע שהביא ראיתו מרישא דדיקלא כיון שיש מירע אחר לו"א ר"ע אס נאמר כגש לתם נאמר אחר שזכאן הוכיח לו שהחית הוא כחאן דמ"ל מ"מ בהאי עלמא איכא והדרא קומי' לזכותא כמה הדרא ימים אף נקדים גמ' במסכ' סוטה ע' חילו נאמרין דף ל"ב ע"ב גופא א"ר יוחנן משום ר' ש"בן יוחאי מפני מה תקנו תפילה בלחש שלא לבייש עוברי עבירה שהרי לא חלק הכתוב מקום בין השאת לעולה ולא והאיכא דמיס דס השאת למטה ורם עולה למעלה התם כהן הוא דירע והאיכא השאת נקבה עולה וזכר התם מכסיא בא' חנינא בבשה שעירה מאי איכא למימ' התם איהו דקא מכסיא נפש' דאבעי לי לאתויי בבשה וקא מיייתי שעירה השאת ע' דלא פני רלא שעירה מאי איכא למימ' הת' נכסיא וניזיל כי היכי דנכפר לי' ע"כ בגמ' והתוס' לכסוף ולחיל כי היכי דנכפר וכו' יחלק כיון כן בקיימות זקום שחיתו כי היכי דלסו לי כפרה נמורה וי"ל כיון שחלק הכתוב בדבר אחד שיש היכר בדבר אחד מה נריך יותר ע"כ בתוספ' ; ולי נראה עו' לקשות כאן בתוספ' לפי דכריסם שהרי בע"ל אף שהיא תמורה שע"כ ח"כ בגמ' כנסת וניזיל וכו' ע"כ דין הכריח א' וכו' י"ל שזאר עבירות די באותו הכיר בתמן דמים שחטאת דמו למטה ודס עולה למעלה ונאף שאין ידוע כ"ל לבקן דין שהרי הוא קיל מע"ל ובע"ל סני בהכיר א' ולמה אמר תורה עולה וזכר וחטאת נקבה והלא ששכל כך לא חלק הכתוב מקום כדי שלא לבייש ונריכא למימד אלא הוא דמכסי' ולמה כן להיות עולה דוקא וזכר וחטאת דוקא נקבה ויהי' בין עולה ובין חטאת מותר בין זכרים ובין נקייבות וזהו כשאר עבירות שהוא כדי שלא לבייש ולכתי להוי ידוע שמתן דמים ובע"ל י"ל החילק שיהי' הסכור שלו שיהי' דוקא שעירה נקבה כי היכי דנכסיא וניזיל וכו' לישב ע"ס

ביאור דיבור פוסק' בסוטה בד"ה לכסוף וליוזיל וכו' ע"ן סס וכו' לכאור' פתורה

וכוה כנא אל ביאור מה שאמר ר"ע אס חא' ככש ליש נאמי' אחד אף עו' חני נריך להסכור לך ספרית' יעקב דל' שבר מנוה בהאי עלמא ליכא והכתי ראיתו ממה שמשש חוי שאין לו חניו עלה לביד וכו' ובחזירתו ככל ונת סיבן א"ל של זה וסיבן טיכנן של זה אלול ליום שכולו חרוך ולמא מחדר' בפבורה הוה אף סק"כס מנטרף מחשבה למעשה ע"כ סס בגמ' ויש כאן לדקוק כיון שר' יעקב מעשה חוי וזכאן למד משבר מנוה בהאי עלמא ליכא ח"כ קשה לרבנן דמ"ל שבר מנוה בהאי עלמא איכא ח"כ למא הוא בחזירתו נפל ונת חלל ז"ל דמ"ל דמהדרר כעבדים הוה כקושי' הנעדר רזקשה לאיך מ"ר דמ"ל שבר מנוה בהאי עלמא ליכא ומוכח לי' וזכר זה שמשלו ונת ועל' קא קמי' בגמ' דילמא מהדרר כעבדים הוי ולעולם שבר מנוה איכא וכו' לרבנן דמ"ל באמת שבר מנוה איכא ואין לו שום תירץ על כפילתו כ"ל מהדרר כעבדים הוי וכו' משילא כשנע מוש שכן מ"ר דפליגי אי' מ"מ בהאי עלמא איכא או לא הוה פליגי' כוה אי קב"ס מנטרף יוחסבס למעשה או לא שאס נא' שקה"ס מנטרף י"ל משבר מנוה בהאי עלמא איכא וליכא לאקשו' מהאי דנפל ומע' שהרי י"ל מהדרר כעבדים הוה חלל מתן דמ"ל שאין סק"כס מנטרף ח"כ קשה למש הוא כעל ומת שאין לומר דמהדרר כעבדים הוה כיון דלוי' אף סק"כס מנטרף חלל כ"ל משבר מנוה בהאי עלמא ליכא ; ועתה תבין דכרי' כ"ע כי חריף הוא והקדמי' עור פלוגתא דב"ש וב"ה דפליגי' למה נקרא שמן כבשים ב"ש ואומרי' כבשי' שהן כובשין עונותיהן של ישראל כמה דאת אמרת יכבוש עונותינו וב"ה אומרי' דבר שנכבש שופו לצוף אלא כבשי' שמכבסין עונותיהן של ישראל כמה דאת אמרת אס יהי' חטאי' כשני' כשלו' ילבינו ובמאי דפליגי' אין כאן להארי' אף עדיין חני נריך להודיע לכל מי שיש מוח בקדקדו למא דוקא על ככש' פליגי' כה אי כוכש עון אי עכבס והלא כל הקרבתות חכפין ולפי דכריס די ראוי לקריתן כסס ככש חכפין ומכבסין עון א"ל שאין כוכשם לומר על קרבן ככשים סס פליגי' אלול על סס כפולדותם למא נקראו ככשים והוא ע"מ דאי' בגמ' דתוספ' דלעיל דככש הוא מכסי' בחל' שלו ואין ידוע אס עולה או חטאת שזכר וזכר וזה נקבה ועל סס זה הוא נקרא ככש שכוכש עין שאין ידוע לכריות על מס היא כהא ונת כ"ה ככש שהוא מכבס ומלכין רונה לומר שהק"כס מוחל עמו והא ראוי אף שאין רונה לביישו וק"ל ; והוה שא' ר"ע ר' אס נא' ככש למא חל' אחר רונה לומר שבין בעולה ובין כחטאת נאמר ככש מה שא"כ בע"ל שאל' דוקא שעירה חלל סמני שהוא כוכש עין שהוא מכסי' בחל' שלא כדע אס הוא זכר או אס הוא נקבה והוא ככדי שלא לביישו וכו' למא נאמר אחד שהוא לשון זכר שדקדקה התורה להיות דוקא זכר וסכור זה יכול להביאו לדי' כיוס והתורה אמרס ככש כדי שלא לבייש וכו' הוי ככש ואחד תרי עילי דסתרי אהרדי ואס רזנוו שלא לבייש לא הוה לי' לחלק בין עולה לחטאת ויהי' שניהם מותרים בין בזכר ובין כנקבס אלול ז"ל סוכרס הוא להיות עולה דוקא זכר וחטאת דוקא נקבה שפולה כהא על סהדרר והיכירר הוא עבירה שאין עושה פרי לכן גם קרפנו זכר הוא שאין מוליד הפרי ומה שאין כן חטאת שזכר על עבירה שעושה פרי ועל כן גם קרפנו נקבה שיכול להוליד הפרי וכו' מן הסכרס הוא להיות עולה דוקא זכר וחטאת דוקא נקבס אף שכתורה דרכיה דרכי נועם כדי שלא לבייש חמרה תורה ככש ; ולזה רמז תורה לומר את סככס האחד סיהא דוקא זכר וככש סיהא נככש שהוא חטאת בחל' וכו' עולה כהא על היכרס ועל אחס היכרס היא כהא שאין לומר על היכרס ע"ל הרי על ע"ל הוא מביא דוקא שעירה נקבה דמס אין מכסי' בחל' וכדא' בגמ' ככסוף וניזיל אלול ז"ל על שאר קרסורי

ביאור גמ' דקידושין בהאי דר' יעקב מעשה חוי וכו' דמ"ל חלל דמ"ל ש"כס מנטרף מחשבה למעשה ס' כחודשכר מנוה בהאי איכא וכו'

מסכת אוהר יעקב מגילה

הוא כח וז"ל שגם על שאר הקדושי הוא באה והק"כ מה שנתקן
 מתקבל למעשה אף בשאר הקדושי וז"ל מוכח הוא דלא כר' יעקב
 דא"ל שכן מוכח בהאי עלתא לביא שהרי הוא ח' שמוס מעשה
 דמו דכחיותו כשל ועת וזכין ח' של זה ועיובתו של זה ואין
 לומר שהרבה בעבירה טוס חין הק"כ מה שנתקן אבל אחרי
 שהוכחתי שכתב שגל כבש ונאמר אחד מוכח שהק"כ מה שנתקן
 מהשנה וח"כ מוכח דמ"ט בהאי עלתא איכא והא כבשל ועת י"ל
 משום שהרבה בעבירה ולפולס מ"ט בהאי עלתא איכא ואדם
 אוכל מסיבותיו כע"ז וכבר הכיח דחיותו מנישא דייקלל
 שדוקי' דמו לתמר ולחרו סאובלין מפירותיו וחרו שגוטן
 עתליף ויש לגדוקים בניס שיהא ממלא' מקוין וח"כ י"פ
 אחרתי בגאלי לפע הארכת ימים וכיך אחרתי כהמה ירעו:
 וכאופן אחר ג"ל ע"פ הא דאי בפ' שני שעירים
 בשמעת' קמיתא שני שעירים צריבין להויר
 שוין במראה ובקומה ומקחן באחד וכו' עד
 יכול ששני תמידין צריבין להיות ג"ב שוין לכך
 נאמר את הכבש הא' שאין צריבין להיותו שניהן
 שוין שיהא לקחיתו כא' אלא את הכבש האחד
 בבוקר וכו' ע"כ בגמ' ועדין חל עלינו חובת הביתור
 למי דמ"ד לפיוסן שמיסן שוין שא' יכול וכדאי שיש איה
 טעם להיוסן שוין וח"כ למי דחיתת מיעוטם הפורס ומאי שגל
 משני שעירי' וכו' ע"כ דאי' בוחר תצוה טעם לשני
 שעירי' למה צריך שיהי' דוקא שניהן שוין ויחלקו
 בגורל לפי שדא היא עיקר תורה דההו' דילטורא
 בגין דהק"כ יטיל עימי גורל חומין לי' גם בוחר
 אמור ז"ל יקרא דעואל היא חמי עברי דשרי
 עדבין במארי וכו' וסימן אף לא הביאה אסתר
 המלכה עם המלך אל המשתה כ"א אותי והכל
 הוא שותד שלא יקטרנ כההיא דהמן ע"כ הוא
 בוחר וכו' שזה הוא לא שייך כ"ל כעבודת שאדם עומע בעומל
 ויכול הוא לקטרנ ונריך לשחדו אבל עם מחשבה שאין ידוע
 כ"ל להק"כ שהוא חוקר לב אין כאן קיעורו ואין צריך שום
 שומר ; ואית בס"ד על התורה כפ' פתח טעם לשני תמידין
 הוא א' נגד מדת חסד וח' נגד מדת גבורה והוא בין הפרכים
 שאו הדיני' שולטי' וח"כ לס"י שזה הוא הס"ד בגמ' דא' יכול
 שיהא מקחן שום שהרי גם שני תמידין הוא ח' נגד מדת
 חסד וח' נגד מדת גבורה ויהי' דינס כדון שני שעירי' שא' לי'
 ח' לשאול לזה אמר תורה את הכבש ח' רוגע לומר שאין
 הוא שום לשני שעירי' ואין צריך כלן שום שומר ולזה רימזה
 תורה ואמר את הכבש האחד שלמה נקרא כבש שהוא כובש
 העון וח"כ למי דאחד שהוא זכר אלא שהוא בא על הפירס
 שאין ידוע כ"ל להק"כ ואין צריך כלן שום דוק ואין צריך
 שיהי' שוין ועכ"פ דררי קושי' לדוכתא ששאל אותו ר"ע במה
 הארכת ימים לח"ל לו ר' נחומי' שבקומו גורבא מרבנן הוא
 שהרי ראש שיפס מילתל ויפס דקדק וח"ל עכ"פ שיש לי תירץ
 לקושיא שלך שהרי עיקר קושי' שלך הוא בשביל שא' כבש וח'
 אחד ואחד הוא לשון זכר וח"כ מוכח הוא שגל על הפחשבה
 וח"כ מוכח לך ששכר מניס בהאי עלתא איכא וח"כ ראו לירש
 גדולתי לכני' לח"ל חין זה פירושו של א' ח"ל אחד מיוחד שבעדו
 וזכר חין לך דיוק הב"ל וק"ל ; ועוד בכדי לטעם מה שהקשה
 לי במאמר הב"ל למי לי' לר' נחומי' לתנוי' מידת שיהיה מידת
 ר' יורא דלא הוה מקבל מתכות וכי הוה מוזני' לי' הוה אויל ור'
 אלעזר אף כי הוה מוזני' לי' לא הוה אויל וח' לא יחא לבו
 דחאי' שגל' שוכה תינות וכו' והלא הוא לא עביר ב"א ח'
 משעיק' ולא הוה לי' לתנוי' ב"א א' ותנו' שהוא כבש כשהו' וכו'
 שצריך לו' לתנוי' מהנה שתיקן וכוה הוא תירץ לר"ע על שאלתו
 ששאלו כמה הארכת ימים שהרי כבר דקדקנו למי ח' ששאל
 ער' נחומי' הגדול אלא שיעקר שאלתו של ר"ע הי' ער' נחומי'
 מפני שהוא גדול ורואי הוא לירש גדולתי לבכו כעו שא' ר'
 יהושע ב"ק לר' שהי' כשיא שלא יניע רק לחצי ימיו של ר' יהושע
 ויש' שני שאין לו גדולה חין צריך למות וכאן פי' החילק בין

ביאור גמ'
 ביום' כשעירי'
 דב' שעירי'
 צדיקי' להיו'
 שוין וכו'



רב נחמן

ורב יצחק הוי יתבי בסעודתא א"ל רב נחמן לרב
 יצחק לימא מר מילתא א"ל הכי אמר ר' יוחנן אין
 מוסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לוושט ויבוא
 לידי סכנה בחר דסעוד' א"ל הכי א' ר' יוחנן יעקב
 אבינו לא מת א"ל וכי בכדי חנטו חנטו וכו' א"ל
 מקרא אני דורש שג' ואתה אל תירא עבדי יעקב
 נאם י' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מארץ
 מרחוק ואת זרעך מארץ שבים מקיש הוא לזרעו
 מה זרעו בחיים אף הוא בחיים ע"כ
 ובתוספ' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים וכן משמע מדכתי' ויגוע
 ולא כתי' ויית וכו' ע"כ בתוספ' וכו' ; וכנה כי הוה מעטרי
 מהדדי ח"ל לכרכן מר ח"ל אמשול לך משל למי הדבר דוחה
 לאילין וכו' אלא ימי רגון שיהא כל חאנאי מעיק' כמותך עכ"כ
 ויש כאן לדקדק חדא דקא' וכי בכדי חנטו וכו' וח' ל' לתקרא חני
 דורס וכו' מקיש הוא לזרעו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים תינת
 הוא דלמוד תכאן שגל' מת ועב"ג הוא קשה וכי בכדי חנטו
 חנטו' שאף אחרי שכלמוד בהקיש עב"ג קשה ביאך חנטו ואך
 קברו אדם שהוא בחיים ; ועו' בדכרי' תוספ' דקא'
 וכן משמע מדכתי' ויגוע ולא כתיב ויית וזה כאלו תוספ'
 לכשישענו במשענו' זה וכי לא סגי לן במה דלמוד מהקישא
 שהוא בחיים ; ועוד קשה דקא' לי' ליברכן מר ח"ל
 ימי רגון שיהא כל חאנאי כמותך שברכו בכני' ולמה לא ברכו
 בח"י שהוא שייך לגופו שהרי כן אמר לו כמה אברכן אם בגדולס
 הרי יש לך גדולה ואם בתורה הרי יש לך וכן מושר וכבוד ויין
 שלא תנא דבר שיהא שייך לגופו וע"כ ברכו בגאנאיתו והלא
 פי' לו לברכו בח"י שהוא שייך לגופו כמו דאי' ממילא
 שא' לו ר' לר' יהושע ב"ק ברכני וח"ל לא יחא לבו רעוא שנתקם
 לכני

ביאור חזק
 כנה דפתיק
 ר"ן ור"י כו
 יתבי
 כסעודת ח"ל
 ר"ן לר"י למי
 מר תלת' ח"ל
 הכי אר"י חין
 מסתי' בקשה

ביאור חזק
 מקשי'
 שתיקדי' יי'
 ג"כ שוין כיו
 השעירי' הוא
 עטעם הואיל
 שסס נגד שני
 עידות חסד
 גבורה

מסכת אוהל יעקב תענית לח

דין זה וע"כ אפי' לו לחצי ימי רוצה לומר שאף אם עמדת
 בחצי ימי אין את נקראת עת ולזה א"ל ואחר כך היתה ירעו שיהיה
 יש לך כתיב מותרין שראוין לטללות מקומך וא"כ את חי לעולם
 ואין נריך א"י יותר מזה כן הוא בתגובה אבל כאן התענית
 שאלו ינה לנו הדין שא"י יעקב לא את משום שהוקם הוא לרצונו
 ולזה ברכו כמו בדבר זה שהיה א"י ברכני והוא דאם שהי"ל שהיה
 טובה ואינו נריך לשום ברכה כ"א א"י והוא הו' רוצה לברכו
 בברכה שאין לה שיעור ל"א ושלל ימות לעולם ולו' א"י רעוא
 שנאצי עמד יהיו כמותך וכיון שהי' כמותך אין את נקראת
 עת זאת חי לעולם ודו"ק :

אפי' ימי וזו א"י לו ולכולו לא עד שא"י לו ואחר כך היתה ירעו
 וא"כ מה שא"י כאן דברכו כנאמרו וטעם בתרבות ימים ואף
 שאין תרבות ימים עתה שהיו קהל לחצי ימי ולא ברכו כנאמרו
 כיון כאן :
 שתוס' ובהקדים קושית ע"י ה"ק ה"דש מחדש בעין יעקב שהוקשה
 לו למה לי הקיפא לזה שהוא בחיים והלא מנוף הקרא הוא
 כלומר שא"י א"ל פירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי אני
 מושיעך מרחוק מרחץ ואם יעקב הוא עת מה לו ע"כ לפעם עה שאין
 נריך יעקב כ"א מי שהוא בחי' ותירץ שם מה שתירץ אבל לי
 רצה לתרץ ע"פ דמי' במעב' וכדומה לי בשם הגאון ז"ל וז"ל
 יעקב מלובלן שפירש בזה מחדש יעקב אבינו לא את עת הקיש
 הוא לורעו ושירש הוא כזה אופן יעקב אבינו לא את עת ולמה
 לא את ח"ך הפער לומר שהוא לא את עת ל"א מקיש הוא לורעו
 רוצה לומר שהוא לורעו הוקשו להדדי ויבנו שהי' לו רע כמותו
 ואינו כקרא עת כדא"י כנ"ה כאשר אכתבנו בסוף דבוס עמולק
 גם קושית ה"ק שהוקשה לו למה לי ליק' מנוף הקרא שיעקב
 לא את עת הרי לפי מירושלמי של שנאון הרי הוא באמת כלומר מנוף
 הקרא ולא משום הקיש וטעם שא"י מקיש הוא לורעו אין זה
 וכלעיל וזה כיון עתירן מה שהוקשה לי ח"ך הוא עתירן
 הקושית וכי כדו חטאו חטאי' הלא יפה הוא עתירן שהרי
 עתה הוא מירושלמי שכתבת הוא עת ח"ך משום שיש לו רע
 כמותו נקרא הוא א"י עת ופירא חטא חטאי' וכו' ועתה תבין
 גם דבריו תוס' שא"י וכן משמע מדכתיב ויבנו ולא כתיב וישת
 שיעוסם באלו הפרש דברי הנ"ה שהרי הנ"ה קאמר עתה יעקב
 אבינו לא את עת מקיש הוא לורעו שפירשו משום שהקיש הוא
 לורעו אינו נקרא עת ועדין קשה מנא לך הו' שחשבו שהקיש
 הוא לורעו שלא נקרא עת לזה באלו התוספות ופירשו וכן משמע
 וכו' והוא ע"פ דמי' בספ"כ ב"ב ושעשה דרד מלך מיר' כי שבב
 דוד עם אבותיו וכי יואב שר צבא בישראל מפני שיש
 באשרה שכיבס בדוד ומיתת ביואב חטאי' שדוד הו' לו בני' ויואב
 לא הו' לו בני' וזה הו' לו' שלשה בני' ופת אלא דוד רצה לו
 בני' כמותו באשרה בו שכיבס ויואב שלא הו' לו בני' כמותו
 באשרה בו מיתת ביואב שיקר שלימוד הוא מזה כיון דשיבס
 לאור שכיב' בדוד ומיתת ביואב מנא כלמוד שמי ע"כ לו בני' כ
 כמותו אינו נקרא עת ולזה כיוונו תוספות' שהרי ראו בני'
 דקא' עתה יעקב אבינו לא את עת מקיש הוא לורעו שפירשו
 הוא משום שהקיש הוא לורעו ע"כ אין נקרא עת ח"ך קשה מנ"ל
 זה שהרי כאן כנ"ה אינו מביא עמו ראי' לברך זה לזה באלו
 התוספות ואשרו וכן משמע מדכתי' ויבנו ולא כתיב וישת
 שיעוסם הוא כלמוד דבר זה והפליגו הוא סתם ע"י הלימוד וק"ל
 וכדו להבין גם סימון דהוא אחר הכ"ל כל לישב ע"פ עת
 שביארתי במסכת מגילה במאמר ר"ע שאל את
 ר' נחוני' הגדול במה הארכת ימים וכו' בהאי
 שיטת שאל ר' אתר' יהושע ב"ק במה הארכת
 ימים וכו' ובשעת פטירתו א"ל ר' לר' יהושע ב"ק
 ליברך א"ל יהא רעוא שתזכה לחצי ימי א"ל
 ולכולהו לא א"ל ואחר כך בחמה ירעו ופירש"י
 שר' הו' כשיא וכל זמן שהוא חי אין שום גדולה לבני' וכוונת
 ששביל גדולה כיון נריך הוא האב לעת כדו שיעלו בניו
 גדולתו וימלאו עינים אבותיו : וכבר הקדמנו שמי
 שיש לו בני' כמותו ראו' לתלמות מקום אבותיו אין הוא
 נקרא עת : וזה הוא סמולק הקושית שלי שהוקשה לי עת
 שאל כאן שברכו כנאצי עתו ובתגובה ברכו בא"י וקא' לחצי
 ימי והידיע לר' עד שא"י ולכולו לא וק"ל ר' יהושע ואחר כך היתה
 ירעו רוצה לומר ששביל כן א"ל רק לחצי ימי ששביל שירשו
 בניו גדולתו ושפי' חרי' לר' הו' הו'פס' דלחא כחא ליל' לפיות
 חי יותר ממה שירשו בניו גדולתו וזה השיב לו ואחר כך היתה
 ירעו אבל למה היא דלעיל וטעם א"ל ר' יהושע לר' ח"ך שהי' ירע
 שר' הו' רוצה שברכו בא"י ומני' ח"ך שהוא ירע מזה קנא' שכל
 מי שיש לו בני' כמותו הוא אינו נקרא עת וכלילי' חי לעולם
 וכהא' דאריקין יעקב אבינו לא את עת ולזה הוא בא' לפראות לו

ביאור הנ"ה
 יעקב אבינו
 לא את עת מקיש
 הוא לורעו
 וכו'

איתא בנמרא התענית וע"י ר"ע איקלע
 לגינוק בעי מוני' מתענין לשע' או אין מתענין
 לשע' לא הוה בירי' : קנקני' של גוים אסורין או
 מותרין לא הוה בירי' : במה שימש משה כל
 ימי המלואים לא הוה בירי' אתו שאלו בו
 מדרשא אמרו להן הילכתא מתענין לשע'
 והמתענה יאמר בתפלתו ענינו קנקני' של גוים
 לאחר י"ב חדשים הן מותרין ובמה שימש משה
 כל שבעה ימי המלואים בהלק לבן שאין בו
אימורא : ונריכין אלו כאן לכתן חייטא ונדון
 שדין לתפור בני' ג' שאלות כיון כן שייכין להדדי וכן קשה
 שאחר שסיו לכן בית המדרש בעירו ולא שאלו אך כשאל ר"ע
 ושאלו אותו ולא הוה בירי' ואז בא בשאלות לבית המדרש
 ולמה לא באו מיד ואם פאשר ר"ע שהי' גדול וחשוב בעיניהם
 יותר מיושבי בית המדרש שלהם וא"כ כיון שראו שאף ר"ע לא
 הוה בירי' וא"כ מאי בעי מאכני' בית המדרש ואף לבי' נירפת
 התוספת' דנרסי' כחוק' ר"ע מר עוקבא שתלילה לומר כן
 שר"ע לא הוה בירי' אפ"כ קשה למה לא באו מתחילה
 לבית המדרש ועוד יש לדקדק בשאלתם דקאשרי מתענין
 לשע' או אין מתענין לשע' וכפירוש הוה לכו למימר אי
 מתענין לשע' ולמה לכו למימר הכיין או אין מתענין
 לשע' ואנכ' דאנו עוסקין בזה פאשר אכשר לישב מילתא
 אנכ' אירחא בתוספת' חולין כפירוש אכלא כחל' כפוסבדי'ת'
 לא אכלא כחל' רמי כר עשרי שהוה רמי בר דקולא
 איקלע לפוסבדי'תא כקטיבוהו ואכילגוהו א"ל לרב חסדא
 א"ל עמי טעמא אכילת אימורא א"ל אנכ' מאשרי
 דרב יודא אנכ' א"ל ולית לך חומרא שיק' א"ל חון
 לתחום אכילתא כחאי טוית כפי'טא ולית לי' ליה
 דאיפורן משום יין כסך א"ל לאחר שנים ג' עשר חדש הוה ע"כ
 ואף כאן נריך ביאור אהא שאל אותנו בתמי'
 טויתנסה וכוונתיה שחשד אופו שהוא טויון כפוסבדי'ת'
 וכי טעום דלית לי' חומרא דתקום לכן יקול גם כיון
 כסך וכדו לישב שני העשרי' שאלו באופן זה
 ע"פ דאיתא בבא מציעא אמר ר' תנחום בר
 חנילאי לעולם אל ישנה אדם מן המנהג שהרי
 משה לא אכל ארבעים יום וארבעים לילה
 בשעלה ומלאכו' כשירדו אל אברהם אכלו
 מכאן שלא ישנה אדם מן המנהג ובנמרא הנ"ל
 מלאכי השרת ירדו למטה ואכלו להם ואכלין
 ס"ד אלא אימא נראה כאילו אוכלין ע"כ בנמרא
 ובתוס' ד"ס נראין כאלוכלין ושותין ובסדר אליהו רבתי לא
 כמותן שאשרו נראין כמו שאוכלין ושותין אלא אוכלין ושותין
 חמש מפני כבודו של אברהם אכלו עתה ופליגי אדכתי' ע"כ
 הוא בתוספת' ובאן מנא הקטידה תקום לגוה כהא דקאמר אכלו
 ס"ד ואלא עמי לא אכלו וא"כ איך מוכח מכאן שאל יטעם סן
 שזכר שברו פי' כחמ' שאלאחי' לא אכלו הא שינוי שלא אכלו
 וגם שתירץ בנמרא פשיטא שאלו עובד הוא שאמר נראין כאלוכלין
 ובאמת אין אוכלין סא עכ"פ שינוי וכיוסר לבי' סדר ליהו רב
 דקאמר אכלו עתה שביב כבוד אברהם אבינו וא"כ גם הוא קוסר
 הליטור

ביאור נמי
 דע"ל ופסמי'
 רע"ק איקלע
 לגינוק
 ושאלו לי' ג'
 שאלות

ביאור נמי
 בחולין רפי'
 כר עשרי
 איקלע
 לפוסבדי'תא
 אכל כחל'
 וכו'

אמר
 עבין
 כו
 א"ל
 לית
 א"ל
 אין
 קשה

מסכת אהרן יעקב תענית

למנוח שלל ישנה ויחזק האומר שאני תפס נבי אברהם
 דלכבודו עשה זאת אבל באמת לכ"ע יל דעוהר לשנות
 המנהג וכדו לישב כל המסקות הכל' ולישב המאמרים
 נקדים עוד דאיתא בפסחי בפר' מקו' שנהגו ג'ו'
 שם חומרי המוק' ואל ישנה מן דהמנהג
 ופרקי' סס וכי אפשר לקיים מניין שהרי מי שהלך עסקו'
 שנתענין לתקו' שאין יתענין או עסקו' שנהגו חיסור בדבר
 לתקו' שנהגו היתר בדבר ואם אף הוא ינהג כמנהגו לשו'
 נהג בו היתר או שלא להסתעף' כן חומרי התקו' ויתקו'
 שם במת' שהוא כשם ואל תעשה שכל כדוהא אותו של
 יעשה מלאכה ואחר שאין לו שום מלאכה לעשות ולא
 יודע לשום אדם שהוא עובד מנהגו כן הוא שם במת' ויל'
 שזו היתר עשום דהוה כתיבה דאטעי' לנפשי' וזהו לפי
 סברת המדרש ולי כדוהא עזר תירך אחר וכדוהא קושיא
 שיש כאן להקשות בזה דקאמר וכי אוכלין הי' ולמה קשה
 להגמיר על אכילת מ"ה יתיר מעשה שלא חלל מ' יום וטוב
 הי' להקשות וכי לא חלל מעשה מ' יום וכי אפשר לילוד אשה
 להקטין מ' יום כלל אכילה ומ"ה ש"ס כס הי' א"כ מאי
 קשי' לכו נס על מ"ה הלל ו"ל ש"ס כס הי' אלא כל' של
 מעשה לא הי' קשה להם ולא כלום אבל על מ"ה הי' קשה
 לכן ע"פ קושיות המדרש ופירושו ע"פ תירך במת' ואל'
 אבל התנא דבי אליהו סליג אמר' וזריך לשבין פלוגתיהו ואל'
 ע"פ דאיתא במת' דתענית דרב יהושע איקלע
 לגבי דרב אסי עבדי לוי' עיגלא תילתא אמרי לוי'
 לישועים מר א"ל בתענית יתיבנא א"ל ולוויף מר
 וליפרע לא סבר מר להא דאמר רב יהודא אמר
 רב לווה אדם תעניתו ופורע א"ל תענית חלום
 הוא ואמר רבה בר מהפאי אמר רב חמא בר
 גוריא אמר רב יפה תענית לחמא כאש
 לנעורת אמר רב חמא ובו ביום
 ועתה תבין קושיות המקשין שהקשה וכי אוכלין הי' מ"ה
 ולמה לא קשה על מעשה שלא חלל ונס התירך שיה
 שתיך נהיר' אלא נדחין כאוכלין ונס תבין הפלוגת' דתנא
 דבי אליהו וכוח זה שהרי ליתוד זה הוי' לנו רבי עמוס
 תמשה שעלה ולא חלל ומ"ה שירדו שאל ישנה אדם מן
 המנהג אף שהי' ידוע להקשות נס מה דאיתא בספחים
 מקו' שנהגו שנתענין עליו חומרי המקום כינוי שאם הוא סולך
 עסקו' שאין מתענין לתקו' שנתענין שאף הוא יתענה עסקו'
 או עסקו' שנהגו היתר לתקו' שנהגו חיסור וכי ותיכח לגבי
 עשה שהוא לא חלל שהוא כח עסקו' שאוכלין וכוח לא
 חלל והתענה מ' יום ו"ל שהוא נהג חומרי התקו' שאל
 לשם ונס אל ישנה מן המנהג אבל על מ"ה קשה שאכלו
 בשביל שלא לשנות המנהג אף חומרי המקום האין הוא
 הלא הן באו עסקו' שאין אוכלין וזהו אחר במת' וכי
 אוכלין הי' שלא הי' לכן לאכול ויתירך אלא נדחין כאוכלין
 עשם קושי' המדרש בספחים ויתירך אלא נדחין כאוכלין
 ג"כ תירך שתיך שם מי שדוהא שלא יעשה שום מלאכה
 במת' פסח יאמר שאין לו מה לעשות ואין ידוע לשום אדם
 שהוא אינו עושה מעשה חומרי התקו' אף כן מ"ה באמת
 לא אכלו מעשה חומרי התקו' אף נדחין כאוכלין מעשה
 שאל ישנה אדם מן המנהג לו"ל אלא נדחין כאוכלין וזהו
 לפי ע"ד פירש המדרש אף הפנה דבי אליהו שהקושיא
 הוכשר בעיניו אף התיירך לא היספק בעיניו דק"ל למסקן
 דין כמנה עקו' כמ"ס שאסור להטעו' למס' אדם כי אם היכל
 דאיתו אטעי' לכפשי' כדאיתא בחולין ואף כאן במסחי' שהוא
 שם ואל תעשה מלאכה ואף שהוא כמנהג יודע עשמו
 חומרי התקו' אף כדוהא אותו שהוא שם ואל תעשה יאמר
 שאין לו מלאכה והם דאטעי' לנפשי' וזהו לא כלום עושה
 אבל כאן שהי' מדרשין כאוכלין הם ימי' המעשי' לבריות
 שיחא כדאש' שאוכלין מ' חיסור נסור וכו"ל הפנה דבי
 אליהו כל שאומר שלא אכלו הפלוגת' לא אחר ולא כלום
 אלא אכלו עשם ותי' קשיא לך והאך חומרי התקו' שהי'

ביאור החילוק בין ש"ס וכן התנא דבי אליהו בענין אכילת מ"ה חלל אברהם אבינו כדא"ל כאוכלין או חלל מעשה חומרי אברהם

כן באין עסקו' שאין אוכלין לו"ל כדקתו של אברהם אבינו
 וכשכר טרחתו של אותו דיוק אכלו לו"ל שהי' חרש דגברא
 רבה לא נדבש וק"ל ועתה נקט כלל זה כיון שאנו
 לומדין מעשה ומע"ה ב' דברים האחד שלא ישנה מן המנהג
 וב' חומרי התקו' אף בשביל גברא רבה מותר ואף אם הי'
 יושב בתענית מותר לבטל תעניתו כדא' דרב יהודה אמר
 דב לוב אדם תעניתו וסודע וכוח אכילת אל הכיבוד המותר
 שנתחלמו ר"ע איקלע לגבי' לניחוק בעי מיני' דוקא חילו' שאלות
 ולא מאדם אחר וכתיב פירש הפוסק' האך עלה על דעת
 שום אדם לומר שהי' עקיב' לא הוה כידו ונרם ער עוקבא
 ולי כדאש' שלא לשכח פני' ופסחלה הי' על שני דברים הי'
 מתענין לשמו' או חיותענין לשמו' ולא בחינם שאלו'גם ההי' ד'
 או אין מתענין לשמו' וכפירוש הפוסק' דרבי יונה שך
 לכור ושע' דדוך כרי' דרבי יוסי הגלילי ואש"ל דאכל ושתה
 אסקי' כגום כל שהוא וימי' דתשי' מתענין לשמו' ואש"ל דאכל
 מקודם לכן וכן הסיך' איכתיבנה ופסקו' מתעניתו ואכל
 לחי'הוה הסודך סוב ג"כ מתענה לשמו' כי הוה דרב יהושע איקלע
 לרב אסי ועבדי לוי' עיגלא תלתא וזי' לאו דתענית חלום הוה
 הי' אוכל עשו' עמוס דאדעת' דנברא רבה וכו' ועוד אפי' גריך
 להודיע פלוגת' דאיתא במסכת יומא פרק יום הכיפורים
 תנו רבנן לחם אבירים אבל איש לחם שמלאבי
 הזרת אוכלין אותו רבוי רבי עקיבא וכשארמו
 הדברים לפני רבי ישמעאל אמר להן צאו ואמרו
 לר' עקיבא מעית וכו' מ"ה אוכלין לחם והלא כבר
 נאמר לחם לא אכלתי אלא מה אני מקיים לחם
 אבירים אל תקרא לחם אבירי' אלא לחם שנבלע
 ברמ"ה אבירים ע"כ
 וא"כ לדברי ר"ע שאמר שאף מ"ה אוכלין א"כ אין שום לימוד
 לא מעשה ולא מע"ה לומר שאין משבין מן המנהג שהי' אין
 כאן שום שנינו אף במתלבי' שהרי נס הוולאבי' אוכלין ואף
 אין ללימוד חומרי התקו' מעשה שלא חלל מ' יום שהרי אין זה
 מעשה החומרי התקו' שהי' מ"ה אוכלין אלא אינו טעם אחר
 אית' ליה לטעם שלא חלל מאכל לרבי ישמעאל דאמר לחם
 אבירים שכלכל באיברים ומ"ה אין אוכלין כלום ושפיר בלמוד
 שרי ליתודין דלעיל' מעשה ומש"ל ולוה דוקא כשהי' ר"ע
 לניחוק שהוא סבר שמי' אוכלין בעי מיני' מתענין לשמו' או אין
 מתענין רובה לומר כי הוה דרבי יונה אף שאכל כבר וכל לתקו'
 שנתענין ואסקי' כגום מעשה חומרי התקו' או אין מתענין רובה
 לומר לסיך' כיכא שהוא ליושב' בתענית כגון שבת עסקו'
 שנתענין ואקלע לגבי' גברא רבה שיוכל לבטל תעניתו מעשה
 כבודו של גברא רבה וזו דוקא לר"ע דמ"ל שמי' אוכלין דאית'
 לרבי ישמעאל דמ"ל שאין מ"ה אוכלין אישוע' אישועי' מעשה
 נעמ"ה שהי' עשה כגון חומרי התקו' ולא אכל ויובא' אנו
 לומדין שאם בא לתקו' שנתענין שנתענה עתהס' וכן עמ"ס
 שאלו'גם חלל אברהם ותינה הוא שלא רצו לשנות המנהג אף
 חומרי התקו' האין הוא שהי' מן באין עסקו' שאין אוכלין
 אלא ג"ל מעשה כבודו של אברהם ולמוד ויכאן דאדעת'
 דנברא רבה מותר וא"כ נאטוט האיוב' אבל לדברי ר"ע
 שהוא סבר שמי' אוכלין וא"כ עפ' שמי' אכלו חלל אברהם
 אין כאן שום לימוד כי אם להבאתם אכלו ונס מעשה אין
 שום לימוד שנהג חומרי התקו' שלא חלל שהי' מ"ה אוכלין
 וא"כ אישוע' לטעו' דוקא מע"ה ולא מאחר ולא הוה כידו' שהרי
 באמת אין שום לימוד כי אם מעשה ומ"ה ולרעתו שמי' אוכלין
 אין שום לימוד וע"כ לא הוה כידו' ולוה הוא באישי' שני' לומר
 לו שהוא טעם כזה שמי' אוכלין וע"כ בעו מיני' קנקני'
 על גוים אסורין או מותרין ופ"ה ע"ה
 דאיתא במסכת ע"ז פרק אין מעמידין ה"ל
 אילו דברים שר' גוים איסורין ואיסורין איסור
 הגיה וחורא מנהון הוא היין שהוה אסור
 בהגאה ופריך שם במת' אין מנהג לך
 דרביב וזבחימו יאבר' ימו
 ונומר

ביאור החילוק בין ש"ס וכן התנא דבי אליהו בענין אכילת מ"ה חלל אברהם אבינו כדא"ל כאוכלין או חלל מעשה חומרי אברהם

מסכת אהרן יעקב תענית רט

שנת יין נסכים מה זבח אסור בהנאה חף יין אסור בהנאה זבח
 גופי' אכל ליה דכתיב ויגדלו לבעל פעור ויחבלו זכחי מתים
 מה מת אסור בהנאה חף זבח כמי אסור בהנאה זבח גופי'
 מכל לן דכתיב ויגדלו לבעל פעור ויחבלו זכחי מתים מה
 מת אסור בהנאה חף זכחי מתים אסור בהנאה ומת גופי'
 מכל ליה חתיף שם שם מעגלה ערופה כתיב הכי ותפת
 שם מרים וכתיב היום וערפו שם את העגלה כחל מה
 להלן אסור בהנאה חף כחן כתיב אסור בהנאה : וכסוטה
 חיתוף עוד גזירה שזה והוכח גם כדפי' בהנאה ותפת שם
 מרים חף היא כבשוק מיתה נאמר כחן ותפת שם מרים
 ולהלן נאמר ויפת שם משה מה משה כבשוק מת חף
 מרים כבשוק משה ולפי זה יהיה קשה מכל ליה לתלמוד
 לאזור שין נסך אסור בהנאה מהיכא ילפית לה מוכחי מתים
 מה מת אסור בהנאה חף יין נסך ומת גופי' מכל לן אלא
 דילפינן מתיבה שזה שם שם מעגלה ערופה ומכל לך דילמא
 גזירה שזה דעם שם חף אלו תוד דהא דתיבה כבשוק חלל ל'
 דאית עזר גזירה שזה שלישית כזה דאיתא ס"ק דסוטה תיבה
 רבי אליעזר הגדול אומר שמים עזר מיל על שנים עשר
 מיל כנגד חמנה ישראל היה בת קול השמיים ואומר ויפת
 משה שערך רכה דישאל ויש אומרים לא מת כתיב הכא
 ויפת שם משה וכתי' ארבעים ויהי שם עשה ארבעים וארבעים
 לילה מה להלן עמוד ומשם חף כחן עמוד ומשם עב"ל ולפי
 זה דאם נאמר זה הגזירה שזה השמיים שלא מת משה ואם
 כן אי אפשר לומר דעם שאמר נבי מרים יהיה לגזירה שזה
 שאף היא כבשוק משה דמתיבה ילפי' לה מגזירה שזה דעם
 שנאמר נבי משה והלא משה לא מת כלל ולכן נאמר לגבי
 שם שהוא עמוד ומשם ואם כן למאי אית איתו שם שאמר
 גבי מרים חף לא שאלו שם שם מעגלה ערופה שאסור
 בהנאה ואז גם כן עמוד שין נסך אסור בהנאה וכזה כתיב
 אל הביאור גם איבעי' שכי דכתיב קנקנים של גנים
 עאי ומרים רש"י קנקנים סקן כלי חרס שבעלו יין נסך חף
 שקודם לזה נרץ איי להסביר מתי יא אומרים שלא מת משה
 דא"כ ה' מגזירה יליף שם שם וכי שייך לומר על גזיר' שזה יש
 אומרים שהרי כל גזירה שזה היה לכן בקבלה ואף סך המין
 של כל הגזירה שזה כדאיתא בשבת ועיין שם בתוספת גבי
 גזירה שזה דילף שם רבי עקיבא שכלפחד היה תקופה ואם
 כן אין שייך לומר על גזירה שזה יש אומרים וכל לישט דבר
 זה ואנכי כמי מיושב מה דאיתא בליקוט תהלים גבי פלוגתא
 מירושלמי דכאי קרא תפילה למשה איש חלוקים חל אש למה
 חלוקים חד אחר שבעלה למעלה לפני כה"כ שנוהא אש למה
 תשרתו אש היה הוא איש וכשירד למטה חלוקים נבדל דייבי
 וחד אחר למעלה חלוקי' שבה למעלה למעלה ולא אכל ולא
 שנה כמלאכים היה גם כן חלוקים וכשירד למטה היה איש
 וגם כן גרין ביאור בתאי' סגוני' הכי תכאי וכראה לי שזה
 הוא דלפי' וגם זה שאמר בלשון יש אומרים בגזירה שזה שם
 שם שלא מת משה הוא הכל תלה באותו פלוגתא דרבי ישמעאל
 ורבי עקיבא דלפי' בלחם אביבים אכל איש חף עדיין אודיעך
 במה דאיתא בירושלמי' בפרק קמח' דסוטה אהא דקאמר על
 קברו של משה שאותו שמעו למעלה דתה לכן שהוא למטה
 זכו וכתב מהר"ש וז"ל והוא מוכרח כי כבר נעשה משה גם
 בחייו דבר רוחני כמלאך כמו שאמר לחם לא אכל ומירש סן
 האשה ע"כ בנותו נוסו נאמר רוחני שאין לו גדר במקום ואין
 לעמוד על מקומו המיוחד לו ע"כ שם נמצא שאף הוא כדמה
 למלאכים שאף הוא רוחני חף כל זה למאן דמ"ל שם
 התלמידי חן אובלין וגם הוא לא אכל והיה דומה למלאכי
 השרת משה שזה ככל ואף הוא כאלוקים ולמאן דמ"ל שאלאכי
 השרת אובלין ואם כן משה שאף שלא אכל מ' יום הוא אינו
 שזה בשום אופן למלאכי' הוא פלוגתיהו בליקוט איש
 חלוקי' למאן דמ"ל שהוא למעלה חלוקים הוא דמ"ל להסתאבירים
 שכלע בבבירים ומלאכי השרת אין אובלין כלום ואף משה
 שלא אכל כלום ומדמה לכן וע"כ הוא למעלה חלוקים אכל
 למאן דמ"ל לחם אביבים לחם שאלאכי השרת אובלין ואם
 כן משה שאף שהוא לא אכל כלום אין הוא דומה למלאכי

השרת וז"כ פירוש לי' שהוא כקרח למעלה איש ולמטה
 חלוקי' נבדל דייבי וזוהי כמי דקאמר בלשון ויש אומרים שלא
 מת משה ואף שזה גזירה שזה דחילו למאן דמ"ל שאין מלאכי
 השרת אובלין ואף הוא לא אכל וכדמה לכן כזה י"ל שאף כזה
 הוא דומה לכן שלא מת אכל למאן דמ"ל שאלאכי השרת אובלין
 ואין משה דומה לכן בכלום ומתיבה יתתי לומר שלא מת וע"כ
 הוא רק יש אומרים וק"ל וע"כ כפי מתי' קנקנים של גנים מה
 שאסורין משה בלוי' יין נסך ולדודי' דוקח הוא דכתיב אם הן
 אסורין או לא שזה חן כחן נסך בעצמו רק חסור הנאה ומת
 לך שהוא אסור בהנאה דחילו לכ"פ י"ל דעם ללמוד שהוא
 אסור בהנאה כדאיתא בע"ז שהוא נלמד מתת מוכחי מתים
 מה מת אסור בהנאה חף יין נסך אסור בהנאה ואי תקשה
 לך מה גופי' מכל לן י"ל דילף מעגלה ערופה נאמר כחן
 ותפת שם מרים והלן נאמר ערפו שם ויהי אית לך
 למימר דילף איתו משה שם כבשוק מיתה שנאמר נבי משה
 שם י"ל שאין זה גזירה שזה כלל שמי' משה לא מת כלל ולמה
 כן שהוא מדמה למלאכי השרת מה מלאכי השרת אין אובלין
 ואף הוא לא אכל וכיוון שגדעה גרעה חף כזה שנעשה דבר
 רוחני ולא מת כלל ואם כן אין שום ליתוד מיתו שם דגבי
 מרים כי אם שאסור בהנאה ואף יין אסור בהנאה וז"כ חף
 קנקנים אסורין אכל לומר שאלאכי השרת אובלין
 וז"כ אין משה דומה למלאכי השרת בכלום וי"ל שמה מת
 וכדעת ר"א שבת קול השמיים משה מת חף שהוא כבשוק
 מת ואם כן י"ל שאותו שם דגבי מרים להכי הוא דאיתו שאף
 היא כבשוק מת ואין שום ליתוד לית גופי' שאסור בהנאה
 ומכ"ש לין נסך חן ליתוד שהוא אסור בהנאה וע"כ דוקח
 מרבי עקיבא קא בעי' על קנקנים ודוק הטיב בל"ו בלח
 איבעי' לה היה יבולין להכריחו לאותו ליתוד שאל' שגם סן
 סמכה ולתורתא התקום מתשה ומלאכי השרת סינו מיתה
 שלא אכל משה להוכיח מתי' חומרי התקום דעדיין יש
 טעם אחר למה דלא אכל משה והוא דאיתא בכתיב
 שאר' ו"ל שמי' היה ערופה של עולם ולכן
 תעבינו ק"ך תענית כזו שנים אשר הי' מי ומחילת אין
 כחן שום ליתוד לומר ששכיל חומרא התקום לא אכל
 לפי זה היה נרץ לומר שמה היה כהן באשר שהוא לקח
 ערך שנתו ק"ך שנים שהיה תרומה של עולם וכדאיתא
 בכתיב האר"י ו"ל ולזה כחו בהאי איבעי' שלישי' כזה
 שש משה כל שבת ימי פסולאים וכדתיירש רש"י שמה
 זר היה ולא היה יכול לשמש צח' בגדים ואם כן שהוא
 אינו כהן ואם כן אין גם ערך שנתו מנד התרומה ולא
 נרץ לק"ך תעניתו ואם כן למה לא אכל מ' יום אלא
 כדכתי' תנחום שלא לשנות ומחילת ללמוד משה ומלאכי
 השרת שלא לשנות וחומרא התקום ומותר לבטל גם
 תעבינו בשכיל כבוד דגברת רבא זק"ל ולפי זה כראה
 לי לישט הא דמרי בר תמרי שאלו כחלל חמרי ליה לית
 לך חומרא התקום אחר להון חון לתחו' אכלית חמרו ל'יבטאי
 שווייתנכו בעורגני ולית ליה למד דאיסורין ששום יין
 נסך שאסר בהנאה אחר ליה לאסר שנים עשר חודש היו
 ואף כחן קשה וכי בשכיל שלא כגם חומרא התקום
 לכך יהא נחמד על איסור הנאה מ' יין נסך ונראה לי
 שלכן שאלו איתו חף על איסור הנאה מ' יין נסך שהרי
 מהם ראו שהוא לא כגם חומרי התקום והיה קשה לכן
 אם כן שאין איתו יליף חומרא התקום ממה ששע מתי'
 דסביר' לך כרבי עקיבא דמ"ל שאלאכי השרת אובלין
 וע"כ אין כחן חומרא מקום ואם כן שאלאכי השרת אובלין
 יש לומר שמה חן דומה למלאכי השרת לכלום כדאיתא
 לעיל ובחמת מת משה וז"כ י"ל דעם שזה הוא לגזירה שזה שאף
 מרים כבשוק מיתה ואם כן אין לך שום ליתוד על יין נסך שאסור
 בהנאה וע"כ כוונתהו בעורגני' ולזה אחר לכו לאמר
 שנים עשר חודש היה וכבר הסג טעם של יין נסך ובחמת חף
 הוא כוכב איסור' ביין נסך וק"ל :

ליתוד ח"א
 דמשה הי' כסן
 והוא תרומה
 של עולם
 והעבט ק"ך
 תעניות חו
 אין לכו ליתוד
 שאל יש' אדם
 סן העכנה

ביאור ג"ש
 דכתיב עש
 דכתיב גבי
 משה ויפת
 שם משה עיין
 עב"ל

דאית
 דייבי
 חובלי
 קדור
 אביורי
 חין ל'
 לוח
 ישנה
 עסקה

ביאור הנתי'
 דכתיב דקח'
 ויש אומרי' לא
 מת משה זכו'
 וקשה וכי שייך
 לומר י"א
 בג"ש



אשימה

ב'אור החומר
כ'ס' כ'סות
כ'ר' מיני
כ'ר' מיני
כ'ר' מיני
כ'ר' מיני
כ'ר' מיני

פני למאמר א' במסכת כתובות סוף פ' המדרי' תני' א"ל
 ר' ישימעל' סח לי זקן א' מאנשי ירושלי' כ"ד מיני
 מצורעיו היו בירושלים וקשה שבבבל בעלי ראתן
 וכו' רבי זירא הרינו החרו מזובי דבעלי ראתן
 רבי ינאי הזהיר שלא לאכול מביעתא דאורו
 מברא רבי יוסי הזהיר מזיקא שלא לעמוד באותו
 רוח וכולם משום סנהדר' רשב"ל איכרך ואידבקו
 ועסק בתורה ואמר אילת אהבים ויעד'ת הן
 אם יעלת הן על לומדיה אנוני לא אגני כי קד
 הוא שכיב רי' כל אמרו ליה למלאך המורת זיל
 עביד לי רעותי אויל אתהו ליליב' א"ל ר' ר' כל
 תא אחוי לי דוכתאי בג' ע"א לחי א"ל דלמא
 מבעתת לי באורחא הב לי פנינא יהיב לי סכינא
 בו מטא להתם דלי ואחוי לי שוור דאידך גיסא
 חפסא בקרנא דגלימא אמר בשבעתא דלא
 אחינא אמר הק"ב' א' איתשל אשבעתא מהדר
 ואי לא לא מהדר לא הוא יהיב ליה סכינא יצא
 בת קול ואמר הב לי סכינא דצריך לברייתא כי קא
 קא הוא שכיב רבי חנינא בר פפא א"ל זיל עביד
 לי רעותי אויל ג"ב אתהו לי א"ל אחוי לי דוכתאי
 א"ל לחי א"ל דילמא מבעתת לי באורחא א"ל
 בתוך בעית לי למעביד א"ל זיל איתת לי ספר
 תורה מי איכא מדי דבתיבי באורייתא דלא
 קיימתי א"ל כלום איכריכת כבעלי ראתן כדאכרך
 ריב"ל :

בתורה ובהא פליג שם רב ענני בר ששון ואמר
 דווקא קודם שבא עליו צרעת או תקנתו בתור ה
 שלא יבוא עליו הצרעת אבל אם בא עליו
 הצרעת אין התורה מצילתו ע"כ הוא שם :

ולמ' ר' ל' לישב בתחילת סדשת מצורע זאת תורה הארבע והיא
 כיום טהרתו וכו' ל' זאת תורה המצורע הא דאמרו ח"ל שקקפת
 המצורע הוא התורה באוהם ו' ל' ילך ויעסק הוא דווקא כיום
 טהרתו שילך ויעסק בתורה בעוד שהוא טהור שפדון לא בא
 עליו הצרעת ולא התורה יכולה להנין עליו אבל כשכבר
 בא עליו הצרעת ולא התורה יכולה להנין עליו שכל כ"ל
 להנין שאני וק"ל וכשיטה זו אול' גם ריב"ל דקאמר שנינו חגמי
 ששכ"ס התורה היא מניכ' חק חס עבר חזיה עבירה שאין שיהא
 לבוא עליו מצורע וכו' ש' כלן שלא עבר ולא כלום כ"ס שאכרך
 ולמד עם המצורעים פשיטא הוא שהתורה תין עליו חק לחאי
 שקאא מלי' דקאמר אילת אהבים חלל נריבן חמו למד שיש כלן
 עוד חזיה קושיא על ריב"ל שהוא למד עם המצורעים וסבר
 שליפוס יתשב לו חזיה ליהוד' וע"כ שפוס טעם חזיה חזיה עליו וכן
 ואולי אין כלן שום טעם ואדרבה ש"ל שפוס למצורעים ללמוד
 בד"ט ואש' כן כלן שום טעם ואך עשה ריב"ל שסככים עמנו
 לסככה שלא במקום טעם וחק איסורא עבד ל"א ריב"ל חילפת
 אהבים שפכת חזיה טקון הוא מוכח שמויתר למצורעים ללמוד
 כד"ט ולא"כ טעם קעבד וכו' ודלאו תין עליו : חק נקיים זה חזיה

במצורע קטן פ' ואילו מגלהו מצורע כו' מ"ז מ"ו
 ה"ש שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך וסמיך
 ליה יום אשר עמדת בתורב מה להלן באימה
 וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה
 אמר ר' יוחנן מכאן אמרו חכמים וכן ומצורעין
 מותרין בד"ת בעלי קריין אמרין בד"ת ע"כ :

ג'רסת שנמרה ונס כלן תיבאה חזיתיה דה וזרית לטופיה כרי
 לכנותה על תילת דקסא חזא דקאמר פה לפלן באימה וכיראס
 חק כלן זכין ומצורעין מותרין בעלי קריין אמרין ששע' דיליף
 בהם חזיה טרנס למד כו' כמיני שאזו חזו זכין ומצורעין מותרין
 כד"ט חק כלן עשה כן הוא ולא"כ למס' לי עוד לפליף עוסכות
 והקולות דקאמר שפוס וכו' וכו' לביך לבניך וכו' יום אשר
 עמדת וסמיך ליה יום אשר עמדת כחורב פלל חנו יוכלין
 לפל' ק' כספ' חזיה ועוד יש לדקדק דקאמר שפוס חזיה חזיה
 זכין ומצורעין מותרין ובעלי קריין אמרין בעלי קריין שאן דכר
 שזיה פלל כספ' חזיה לא בעי' ליה על פכעלי קריין כ"ל
 שמוזעין לכד וכו' לישב ע"פ ו

ראיתא בקידושין במקמא דפליגי שום בהאי
 ולמרתם את בניכם וד אמר ולמרתם את בניכם
 ולא בני בניכם וד אמר ולמרתם את בניכם
 ולא בנותיכם :

ועיף לוס חזר ריב"ל כל העלמד לכן כנו תורה כחילו קבלה
 חסר סיי' שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך וסמיך ליה יום
 אשר עמדת כחורב עמלה עליו הפסוק בחזיו הוא חזיה יום
 פייס שהוא עמוד כדר סיני ע"כ הוא בקידושין וחק כלן סריך
 לקשר הא דקאמר ריב"ל כל העלמד לכן כנו תורה וכו' חין
 הוא מקושר לפלוגתא דלעיל דקאמר דלתי' כהאי קרא
 ולמרתם את בניכם : ועוד קשה בחזיו ליימוד
 של ריב"ל דקאמר כל העלמד לכן כנו תורה כחילו קבלה חסר
 סיני ולמד דווקא כן כנו וחק שדרי ריב"ל דקדק טכן כפיס
 בקרא והודעת לבניך ולבני בניך וסמיך ליה יום אשר עמדת
 בחורב חק על הפסוק נוסח גס כן קשה לי ליה דווקא חזר
 וקודעת לבניך ולבני בניך וכו' ל' סתם והודעת לבניך ולא
 קל"ל

ב'אור החומר
כ'ל' כעני'
ריב"ל דיסק'
פ' שלחן סני'
סבינו וכו'

פ"כ העלמד וכו' נדך ב'אור וכו' לכארו כעו"ס מדיש' לס' פל'
 פולס כהר' חחת' מחתי' חק' מקודם נריבין חנו לדקדק שאי
 שאי דכל סני תכאי רבי זירא וכו' ינאי רבי חסי דמסוירי' חלוד
 חלוד כהר' חק' סני וריב"ל לא שם אל לבו להיות שומר נפשו
 ירחיק חקן ופלח סכנתא חתירה מליסורא ושוא חזירך כסו ועסק
 בתורה שאי קסבר ריב"ל וכו' חזיה דקאמר חזירך כסו וכו' חזיה כריבין
 חנו לומר סס' חן הוא שפוס זו תורה וזו סכנה והוא תנין עלין
 סכל רע וכו' ל' כפאונו שריב"ל עסק כפוס עסקם וקאמר
 שהתורה היא תנין עליו וכו' חזיה קשה דקאמר ריב"ל חילת
 אהבים ויעלת חן כולפלי' עדי' חין כלן שאי קרא אילת אהבים
 ויעלת חן : וכו' ל' לישב סאונו זה שריב"ל בחודאי ק"ל
 שהתורה של תורה תנין עליו טהור לכל' הדיעות התורה עכ"פ
 מניכס חס לא יגול :

בראיתא בסושה וגם פלוגתא היא בעריכין ברה"א
 דאמרו ר' לעל שבעה דברים נגעים באים וחד
 מנהון הוא לשון הרע ומאי תקנתו ילך ויעסק

ב'אור החומר
מצורע חק
כד"ט ע"ו

הכחה כ'
ש' תורה ח'
על סלרס'
על' עליו
כתנה כיו
הוא טעם ו'
אינה סכין
קו רק כנת
ביום כה

והרי"ף כ'
קידושין לו
ג'ס כן ס'
עין שם ס'
שקש' ונת'
חולק' ונת'
ולפני' חז'
הנרמ' חז'
וחין חזיה
לשכס' חז'
ועיין בחזיו

מסכת אוהל יעקב כתובות מא

ולפי' כך השיב לו הק"ה אתה סוחר שהדין עמך וישלך ממך כסף ולזה לא שעת לבך קרי יש עוד פתיחה של ר"י וכו' וזהו וזהו נדרי לבקר ואם נמצא סקול בעת שיכול לקיים נדריו אין לו שום עונש ויכול סוף לנדר ולשבע וכו' נס כחן יעין באם שיגובל לא הניד נדרו ולא חתשל חשבוני' הלא דשתי שיה לנדר וחין לו שום עונש וכו' שקרי כאן שכתבם לנן ערן ונסבע שלח לנחת חפילו לבקר אין כריך שקרי כולנו ככהשן בערכות סהול נקיים נדרו ולא יצא ע"כ כששבע סה"ס דבר זה בקט שיתן לו הסכין וכו' וזה סן חא' סני ל"ל ליטב

ע"פ גמ' דנריו פ' ארבעה נדריו דף ה' ח"ל גורדין להורגין וכו' ב"ש אומרי' בכל גורדין חוץ מבשבועה וב"ה אומרי' אף בשבויע ב"ש אומרי' לא יפתחו לו בגדר וב"ה אומרי' אף יפתחו לו בגדר וכו' ע"כ במשנה ובגמ' מזה העמוד א"ר הו' תנא בש"א לא יפתחו לו בשבויע וב"ה אומרי' אף יפתחו לו בשבויע לב"ש בשבויעה הוא ולא יפתחו הא בגדר יפתחו והא במתניתין תנן בש"א לא יפתחו בגדר וכו' ומתניתין היא דלא יפתחו לו בשבויעה הא בגדר נדר בשבויע ובמתני' קא' בש"א בכל גורדין חוץ מבשבויעה תנא במתני' ל"י בגדר להודיעך כוחך דב"ש תנא בכרייתא בשבויע' להודיעך כוחך דב"ה רב אשי אהבי קתני בש"א אין שאלה בשבויעת וב"ה אומרי' יש שאלה בשבויעת ע"כ כמנ"ל דנשקיעין כן עמי התיבון כנ"ל הוא פנה דלתיבן רחמן דקא' דכותן של כ"ס וכו' כל לאשמועינן וכו' לכה בכל גורדין וחף בשבויעת חף פותחין בשבויעת והלכה כב"ה כדתי' בעירובין יבא ב"ק הלכה כב"ה וחף דתי' חין עשיתן ככה קול וכו' שיק' לומר למה דלחן משניתי' בב"ק אבל כאן שקיל ריב"ל כיון כב"ד של מעלה פשיטא הוא דהלכה כב"ה וכו' נדרין להורגין וחף בשבויעת וחף פותחין בשבויע' וחף ריב"ל שתי' תלך הוות עמוד עליו להורגו וריב"ל סבר לה כב"ה דגורדין להורגין וחף פותחין בשבויע' וע"כ בשבויעתא דלא אשיגא ושעיר עבד כדון חך לתיבן סני כנ"ל דקא' דב' אשי דכרייתא לא כחוכסין מיידי חלה לענין שאלה ח"י יש שאלה בשבויעתא לא דלכ"ס יש שאלה בשבויעתא ח"ל דלכ"ס דקא' בתמי' סגורין להורגין וחף בשבויע' אבל ע"כ חן פותחין בשבויעת ח"ל האין פתח הוא מעגמו וקא' בשבויעתא דלא אשיגא ח"ל דריב"ל ס"ל כתיבין קמח כנ"ל להודיעך כוחך דב"ש וכו' הוא ח"ל כב"ה חף פותחין בשבויע' ושעיר עבד כב"ה חך חין מונח לדבר זה לוא ח"ל הק"ה לתי' כוס ערע ח"י אשיגא חשבוני' מהדר ר"ל ח"י אשיגא חשבוני' ואז קשה ע"כ דיש שאלה כהקדמ' ח"ל שהוא סבר כתיבן סני כנ"ל דקא' דכרייתא לא כחוכסין מיידי חלה לענין שאלה וכו' סברי דיש שאלה בשבויע' ואז ודאי דחף לכ"ס חין פותחין בשבויע' ודלא כתיבן עבד ריב"ל ואז מהדר דבעידן ריתחא דייגון חף על דבר קט ודאי למוכא חך אם לא אשיגא מעולם על שום שבויעתא בעולם אז הוא יכול לומר דחף כ"ה לא פליג על כ"ס בזה וכו' דחין שאלה בשבויע' ואז חין שום עירן כנ"ל כ"ל להודיעך כוחך דכ"ס וכו' דלכ"ס חף פותחין בשבויעת וח"כ יש עשה ריב"ל ואין כאן שום עונש כלל ודון כי כיון הוא : ובאופן נ' נראה לי לישב רק נקדים עתמי' כתיב' ח"ל :

ויבאר ר"ל כל נדיב אף שלא הוציא בשפתיו כ"א שהוא רק נדיב לבו שהוא רק בלבו ובמחשבתו לבד צריך להביא ולעולם אין שום התיד לנדרים ועתה פקח כח עיניך זה דנפקת לך מזה הלימוד דאם באה דחולין בער השתכסה דנתישבת למוד בני וחין גריך למומח בשפתיו וחין חין לנדרים שום התיד אבל חס נאמר דלא חולין בער השתכסה וח"כ חתי כל נדיב לבו ויבואה חלה ללמוד שיש הפיר לנדרים ; ובפירושה ו' תל"ח כוונת פל גת כס"ס וחד מוסקן סוף דתי' כמסכ"ס ח' חרות על הלכות ח"ל מן תלך חמות וח"ל חן המלכות וכו' כמתי פליגי ח"ל דפליגי כהן אי חולין בער השתכסה חולת וע' דתי' בפר' קופת נופי' שכל הנכרחים סכדחו קודם שעת ותי' בראשית חין להם תכלת חלי' כוונת בראשית נשמועיתן של נדיקין הס תחילה במחשבה קודם שעת ותי' בראשית עין על כוונת חס שפירט על אותו פסוק וישראל חסכ חס יוסף כיון זקוני' הוא לו ופירט כוונת סיוסף הוא כי' כבוד מדר הנשמה שלו שכשעת סיוונ של יוסף עס למה ה' הוא סבר שחיה רחל מיד הנריד הכשעה של יוסף במחשבה וכפ על ה' סן חן של רחובן קודם לנשו של יוסף חך למי הכשעה ה' יוסף הכבוד כן הוא כוונת כנ"ל ששמועיתן של נדיקין שסס במחשבה קודמין ובעשה חס חמוד לכל מעשה בראשית ואם נאמר דחולין בער השתכסה וח"כ בני נדיקין חולין בער השתכסה וכמתכסה שהיא הכשעה סס קודמין לכל הכרחי' וחף קודמין סן לתי' דתלך חמות הוא ככדא כשמי סברי ע"כ לא חזר כי טוב כשמי וכיון שסס קודמין לתי' ע"כ חין להם תכלת כי חין שליטה לתי' הככדא כשמי על מי שהוא ככדא קודם עימו וכן חופא כשעה מחירות דמפרש שם הפלוגתא דשני מ"ד דפליגי אי ב"ה נחרב או נגנו ומפרש שם דבהא פליגי ע"פ דאי' דגס ב"ה מאותן דברי' שנבראו קודם ששת ימי בראשית במחשבו' א"כ למאן דס' דאזלינן בתר המחשב' והוי ב"ה קודם ששת ימי בראשית ואז אין שום ברי' הנולד אחר ששת ימי בראשית יכול לשלוט בו שהוא קודם ששת ימי בראשית ואין לו תכלת ולכך הוא אומר באמת שאין ב"ה נחרב כ"א נגנו אבל מאן דס' דלא אזלינן בתר המחשבה כ"א אחר המעשה וא"כ היא אחר כל הנבראין בששת ימי בראשית' ויכולין נדי' דהאויב לשלוט בו ולכך הוא אומר שנחרב ותכנה ב"ב וכונתו של ע' רע"ה ששע' סכ"ס הוא נגנו ולא נחרב כלל כדתי' סס שרש"י ה' כותב כל חופו לילה כל חוין מילין דשע' מעשיב' דקיי' כד חזא נפרא וקף עיכויו וחמת חד ככורא דהוה נהיר ברקיע תלך עיניו לתתחי אהדר כלקדמון וחמת נהירו בכל רקיע נהיר וליקין כההוא כהיר דיוקבא דכיתא ככאס נירין חדי רש"י ולסוס רנעא אננו ההוא כהודא חדכתי ה' חיון ערין שלוחן חתיין וכו' ח"ל חמיש' כהיר דכיתא ברקיע ח"ל חמיגא ח"ל כהאי מעתא חסוק עתמא כ' חקדשא ונאעברי' קב"ה בייח רבב ומכירו דילס סיה כהיר ברקיע ע"כ הוא כוונת וס"ס דננו הוא עד עת שיתגלה לבו ב"ב ונחמ' שככל ע"כ ח"ל ג"כ הוא באותו פלוגתא אי חולין בער השתכסה חול לא . ואי' במסכת ע' אפלוגת' בהאי חרות על הלחות ח' אחרות מן המ"ה וחד אמ' חרות מן המלכות וס"ל דגס כן כהא פליגי דחין דס"ל חרות מן ח"ה עמוס דס"ל דחולין בער השתכסה וחד הוי כשמועיתן של נדיקין קודמין לססת ותי' בראשית וחין להם תכלת ע"י ח"ה הככדא כשמי הפאחד להם ובחמת חילך לא חטאו ה' להם כ"ל הפלוגתא כענין כ"ה הננו ח"ל ח"ל ח"ל דס"ל דחין חולין אחר השתכסה כ"ל אחר השעשה וכשעשה סס אחר כל הכרחין וס"ה הוא קודם להם סהול ע"כ ככדא כשמי וסוף יכול לשלוט עליהן ומתי חרות חלה חרות מן המלכות ; ולפי'

ביאור פלוט' כנמר דע"ס חרות על כלחות ח"ל מן סה"ס וח"ל ען הפלכות

ביאור ח"י חולין בער השתכסה עין עליו ותמונ' כתם עיניו' דפלי בזה

ביאור החומר ס"ל כאוסן ג'

מסכת אהרן יעקב כתובות

ולפי' כל שנס זה הו' דעת ריב"ל דס"ל דחולין בתר
התחשבה וזו חזק' ליה' שום שליטה עליו כי הוא
גדול ממנו שהיה חן הכהרין קודם שש' ימי בראשית וז"ל
בכרח שבני ובטענת' הים עם משה שלא רצה לקרוע לפניו
בטענה חני גדול חזק וז"ל הוא דס"ל כמ"ד דחולין בתר
התעשה וז"ל הוא חזק לכל מעשה בראשית ויש לו שליטה
עליו ומשום ולא יתעסק הלכתא לא כמד ולא כמד וכל
כי האי דינא דלא חזק' הלכתא אשרון המוציא מחבירו
עליו רחמי' ולזה נכתובין ה"ה דתפשי בקרי דנלימא שריה
להוציאו ולהסויקו כדו והוא ימי' המוחזק ועל ריב"ל וי"ל להכריח
הרח' הדון עם מי ועל זה הדון אין לשום ב"ד של מטה
להכריע ולמסקוק הלכתא שהרי הם כולם נוגעים וקרוכי'
לענין עד שהק"ב שהיה שופט דקד הוא הכריע וז"ל אי
איתל' משכונת' וכו' ואף שיש כאן להקשות איך נאמר
מריב"ל ה' מחולק עם ה"ה באישו פלוגתא חיים שליטה
למ"ה על כדוקין או לא והלא הפלוגתא היתה אינו כ"א
קודם חובת מעשים שהרי כן כתב' אני חמתי הלוי' אתם
הן חבלתם מעשיכם כאלם תמותן וריב"ל שה' כמה דורות
אחר סיני אחר גזירת כאלם תמותן וזה טענה פי' לו עוד
לריב"ל שהרי דקד עם ה"ה איך למי סכרתי ה"ל'
שכונתי דכל הלמוד מתוך חובת' הוה סיני משה וז"ל ריב"ל
שהוא ה' לומר מתוך חובת' כדוכחו לעיל ואלו הו' סיני
משה שהו' עומד בטורח דסיני ועליו נא' אני חמתי חלוק'
אתם וכדו אין שום חיוב שהרי היום הוא אללו סיני ולכן
שענה טענה ומאחר שאין שום אכריע ח' הק"ב אני
אחי' המכריע בספק הלכה זו הליכות ע"לם לו וז"ל חתם
אשכונתי ר"ל שהרי אתם מחולקי' בדבר זה אי חולין בתר
התחשבה וזו הדון עם ריב"ל או שזו חולין בתר התעשה
וזה הדון עם ה"ה ואין כאן מכריע שכולם נוגעים בדבר זה
ואף ק"ב לא רצה בעיניו למסקוק דקד עם מי ח' הוא כאלם
הנוגע לבנו וז"ל לו הק"ב למ"ה כענין שהו' יראה ויביט
בסכרות ריב"ל אם הוא תמיד באותו מטה עומד דס"ל ח' ח'
בשאר ימי' דחולין בתר התחשבה וז"ל ח' כאן נפקס לי'
כסכרתי והוא פטור מ"ה וזו לא : דוכח הכח הוא
למסקוק לי' כסכרתי הוכח דלא חססקי הלכתא :

כשמתוכן של דוקין הם קודמין לשש' ימי בראשית ואין
למ"ה שום שליטה על דוקין ואף ריב"ל אין לך עליו שום
שליטה ואף לאחר חיובו כיון שריב"ל בכל יום הוא לו סיני
שהרי הוא לומר מתוך חובת' גדולה שהרי הוא חוכך ודוכח
כדו בענין וכו' ואי שבתה גרמס לו זאת כך הוכחנו
לעיל ותו לא סידי לית דין ולית דין עליו וק"ל :
ולפי' כשכח ה"ה גם לר' חנינא בר' פפא וכו' עד שח'
לו ה"ה כדחברך את בעיפי לי למעביד כלום
איכרת בבבלי ראתן כריב"ל וקשה מה בכך והלא יכח' ח'
ר' חנינא מי איכא מידי באורייתא דלא קיימתי' וכן וחולי'
גם ר' חנינא ס"ל כמ"ד דחולין בתר התחשבה וז"ל ח' ח'
למ"ה שליטה עליו וז"ל שאף ה"ה יפה ח' ל' כלום איכרית
בבבלי ראתן וזו ע"ש שהקדמנו לעיל שיש חילוק חס' פוח'
לומר תורה מתוך חובת' חו' לא וכן ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
פפא כלום איכרת בבבלי ראתן כריב"ל רצה לומר דגמי
דח'
של כדוקים קודמין ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
וכתיב ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
וזת' וז"ל ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
כריב"ל שהו' חוכך ודוכח כדו וזו הו' הו' הו' הו' הו' הו' הו'
תורה מתוך חובת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
הו' דגמי כדחברך קם אני חמתי חלוק' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
שאין את מתוך חובת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
כחובת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
חומר שאין את לומר מתוך חובת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לכתיב רחמי' וק"ל : ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ביוצר ליום סיני של שבועות חילת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
לומר חילת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
על לומדיה וזו היא חובת' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
כאלו הו' עומד כסיני משה וכדלעיל וק"ל :
ואנכ' דחמו עסקין באישת' דין וקשה גדולה חבת' ח' ח' ח'
לישכ' עוד מדרש' תמוה ב' אמור אל הכהנים
ז"ל ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי מלמד שהראה
לו הק"ב לה למשה דור ודור ושופטיו דור ודור
ומלכיו דור ודור ושורשיו והראה שאלו ובניו
נופלין בחרב ארביש' ע"מלך ראשון שיעמוד על
בניך ויקור בחוב' אל הק"ב ולי אתה אמור
אמור אל הכהנים שהוא הכה הכהנים שדרג'
נוב עיר הכהנים שנא' ואת נוב עיר הכהנים חכם
לפי חרב והם המקטרגין עליו ע"כ המדרש' :
וכזו חומר דרשני וז"ל בלתי ע"פ התורה אשר הורני מן
השמים ובהקד' הקדמה ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
מצות הנהרגין מתיוון את ראשם בסוף כדרך
שהמלכות עושה ר' יהודא אמר גיזול הוא לו
אלא מניח את ראשו על הסדן וקוצץ את ראשו
בקופץ אמרו לו אינמיתה מנוולת מו' ע"כ המשנ'
ובגמ' תניא ארבי יהודא לחכמי' יודע אני שזו היא
מיתה מנוולת אבל מה אעשה שהרי התור' אמר'
בחקותיהם לא תלבו רבנן כיון דכתיב סוף
באורייתא אנן לא מינייהו גמרינן דאי לא תימא
הכי אלא הא דתנן שורפין על המלכ' ואין בהם
משום דרבי האמורי אנן האיד' שרפינן כיון דכתי'
ובחוקתי' לא תלכו אלא משום דכתיב שריפה
באוריית' אנן לא מינייהו גמרינן ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
סוף באוריית' אנן לא מינייהו גמרינן ע"כ בסנהדרין
ובע' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
מלכ' שהוא יום נגוסיא שלהם ויום המיתה היא
שרי' לשאת ולתת עמוהו ומיירי שם מיום מיתה
שישב בה שריפה ושם בתוספו' מישוב הפלוגת'
במה

כיוצא המחמד
שה"ה שפי'
כא נס ל' ח'
חני' בר פפא
וכו' עד שח' ח'
ה"ה כדחברך
את בעיפי לי
לעיעבר

טעם
שאל מ'
שאל מ'
הוא כ'
בחר
אחר מ'
ב"ק ח'
דור
דוק

כיוצא מדכס'
עמוה כה"ה
הק"ב לעמו
דור ודור
ודרשיו וכו'

במה דפליגי ר' יודא ורבנן דר' יורא לא יליף משריפת המלכי' לדוגו בסייף ורבנן ילפי ופירשו שם התוס' משום דבאמת לא כתי' סייף באוריית' רק שם הריגה לכן לא יליף ר' משריפת המלכי' אבל רבנן ילפי משריפת המלכים דאפי' שהריגה דכתי' באורייתא לדוגו בסייף ושריפת המלכים גופא דאמרינן כתיבא באורייתא משום דכתיב גבי צדיקי' בשל' תמות ובמשרפות אבוותיך המלכים הראשונים ישרפו עליך ומדקא' הנביא כן לצדיקי' ש"מ דיפה עשו על המלכי' הראשונים ישרפו עליהן וש"מ מהגמ' הג' -

דל"ל לא יליף משריפת המלכים לדוגו שם כי ישראל בסייף משום דכתיב וכוונתיהם לא תלכו אך דלדבר דילפי משריפת המלכים והא' שיש לומר כשריפת המלכי' גופא דלא ימות עבדי אף שפירי ביות הפכתי' שהיו אחרי כל מלכי יהודה וישראל וסמך ראו ככתובים דברי הנביא לדק' ויחס כלמוד דמורשין על המלכים ולא חיישין משום דרכי האמורי וא"כ גם בסייף יכול לדון ולה' חיישין משום וכוונתיהם לא תלכו וכל זה הלימד שייך דווקא אחר שהיו מלכי' בישראל והיו מורשין עליהן ואז יכולין למליך ג"כ למצות הנהרגן לדון בסייף אבל קודם מליך מלך בישראל כוודאי אף רבנן מודים לר' דאסור לדון בסייף משום וכוונתיהם לא תלכו דמסי כלמוד כיון שעדין לא פת שום מלך בישראל ואין שום שריפת עליו ולפי' וסמך ח' משם כיון שהראונו הק"כ דור דור ודורשיו וכו' והראונו שאלו בנינו כופלים בחיב שהיו חייב הריגה שזה נקמק לו מן השמים עונש על חטאיו הנמצא אצו ואז כיון שראה משה דור דור ודורשיו אז ראה גם הפלוגתא ר"י ורבנן דר"י סבר אסור לדון בסייף כלל ורבנן שברי מותר לדון בסייף משום דילפי משריפת המלכים וכוודאי לרבנן שהרי הם היו אחרי כל מלכי ישראל ואחרי הנביא שאמר לישראל לדקיה בשלום תמות וכוונתיהם לא תלכו וישרפו עליך אבל אם לא היו רואין כדכתיב שום שריפת המלכים כוודאי אף הם היו מודים לר' שסמך לדון בסייף כיון שאין מוקם כלמוד היינו ולכן כיון שראה משה ששאלו וכוונתיהם לא תלכו והוא כדן המצנה מתיון את ראשו בסייף כדרך שהמלכות עושה והא' שרי' חולק ע"ז אף כדכתיב הלכתא כרבנן אף עדין היה קשה למשה אף שהלכתא כרבנן רבנן גופיהו מתיבי ילפי לה הלל כתיב וכוונתיהם לא תלכו אלא שם ראו שריפת המלכים שסורשין על מלכי ישראל ואין בהן משום וכוונתיהם לא תלכו וע"כ גם לדון בסייף הוא מותר ותיבא לרבנן שהם היו אחרי זה שכבר שרפו על עבדי ישראל ויפה כלמוד להם שאף לדון בסייף הוא מותר אף עתה גבי שאלו שהיו מלך ראשון בישראל שלא היה עדין שום מלך בישראל ולא היה עדין שום שריפת המלכים ואין מקום כלמוד חייבו שיהא שיהא מותר לדון בסייף ולזה אמר עשה מלך ראשון שיעמיד על כניך דוקא בחיב לומר אף אתה דן אותו בחיב הלא כתיב וכוונתיהם לא תלכו והק"כ אינו כתיב כשר ודם שהוא גורד גורד ואינה מקיימה אלא הוא מקיימה תחילה כדאשכחן כגמ' רבי עמידת וכן ונבי קיקור חוליה ואף כן סיס ראו לקיים וכוונתיהם לא תלכו וק"ל :

גועס שלא שאל משה על שאלו למה הוא דקור בחיב ער אחר שהריב בק"כ"ס מקודם דור ודור דווקא

כוב עיר הנהגי' והחילק הוא לכל אפיין בחטאיו של שאלו כין כוב לשאר חטאיו דכפעם כוב סוס הוא רוצה מיה שאלו כן בשאר חטאיו אין לדון רוצה ומאי נקמק מימי' י"ל דזה הוא כב"מ דחילו בשא' חטאיו אף דנתתי' סוס הרגה וסוס בכלל מצוה כהדרנין י"ל שעב"ס אבו' הוא לדוגו בסייף שאין כלמוד משריפת המלכי' שהרי הוא מלך ראשון וכדקשה לו לחשה לעיל אבל אם לא שהיו משום כוב והיו לי' דין של רוצה ואז אין גדי' ללפני משריפת המלכי' ע"כ נקום ונקם וחרב נוקמת וזו אין כחן קושי' והיא כתי' וכוונתיה' לא תלכו דהא לא מתייבו ילפינן רק ע"כ והיו כתיבי באורייתא דכל ג"כ היו כאילו כתוב מפרסם בתורה וא"כ מאי קח"ל משה להק"כ מלך ראשון שיעמיד על כניך רוצה לומר כיון שהיו מלך ראשון ואין כחן שריפת המלכים חיי' כתי' בסייף והא כתיב וכוונתיהם לא תלכו תיבא חס הוא מטא משאר חטאיו כגון מעשה דאגו ואז שארי חטאיו אז הי' עשה שפיר קח"ל אבל כתי' וק"כ משה הוא משום כוב שהוא רוצה ואז ילפינן ע"כ מלך ראשון לא"ו משה כדקדוק לשונו מלך ראשון ידקור בחיב ר"ל א"ל ש' עונשו הוא משום שהוא רוצה וילפינן כג"כ על כל פנים קשה עדין על דקריה שפיר סם בני' קח"ל דלמא דבריהו וכוודאי וקח"ל פני חרב כתיב מלשון שהוא הלהב אבל לא ש"ל דקריה וק"כ קשה מלך ראשון שהוא כקושי' ולעיל בחס שהוא יוכח שאר חטאיו ולא משום דתיבא קשה הוא כתיב וכוונתיהם לא תלכו ואין כלמוד משריפת המלכים שהרי הוא מלך ראשון ומאי חית לך לומר שהוא משום כוב והיו לו דין רוצה וילפינן ע"כ וא"כ עדין קשה למה הוא ידקור בחיב שהוא מוכרז ברוז' ויהא לפי חרב כתיב דוק כי כגון הוא : ולזה השיב לו הק"כ וכן אהס' אומר אמור אל הכהנים רוצה לומר דווקא האמת הוא אף שהוא אינו בכלל רוצה ודקא קשי' לך הלא הוא מלך ראשון ואין כאן עדין שום שריפת המלכים ומאי כלמוד לדוגו בסייף כוודאי קושי' הו' ויפה הקשתה אף עדין אין הקושיא תלי בו וס' הוא שפיר לו קיבד' הו' וזו אתה אומר ר"ל הלא אין הקושיא תלי בו אלא יש לך והרג כוב עיר הנהגי' בחיב והא כתיב וכוונתיהם לא תלכו לכן אמור אל הכהנים ר"ל שהרי הכהנים המקטרינים עליו והוא עיקר הקיטרנ' שאף שלפי סברתיה' לו איזה תירץ על הריגת הכהני' וכוודאי אין שאלו' כ"ל למלך וס' שאלו דלוד באורייתא' ומת' שעדין לא הי' מלך אף עכ"ל וה' עדין אין לו תירץ הא' דרבנן בסייף והא כתי' וכוונתיהם לא תלכו וכיון שזה הוא עיקר דקייטרונו לכן דנו אותו דוקא בסייף כחוקת הגוים : ומאי עדין י' קשה להם ידקור עתה אין זה קושיא כלל דהו' לא בדקריה רק לפי חיב' א"ל מש' שהוא רוצה וכוונתיהם לא תלכו ע"כ קרינ' כתי' וכוונתיהם לא תלכו לרוד בחי' א"ל ע"כ על מיתת סייף אין לו תירץ שכלך בחוקת הגוים שהיו לרודם שלא בסייף ולזה דוקא ידקור וזו אין לומר שהיו משום מטא רוצה הרי גבי רוצה כתי' לפי חרב ולא ע"כ דקריה לא משום שהלך בחוקת הגוים וכוונתיהם לא תלכו דקריה לכן גם הוא ע"כ דקריה וזהו שאמר ק"כ' אמור אל הכהנים שסם כן המקטרינן עליו וק"ל :

ביאור סתמם שדקדק משה בכחות לשונו כשהורו ילך ראשון ידקור בחיב

ובכרדי לבוא גם א ביאור סמיכו הפרש' דכופ' קדושי' כתי' ואיש או אשה כי יהי' בהם סמיכו או ידעו וכו' וכתב' ר' ראיתי שינוי לשון מה דלא כתי' כן בכל התור' כולה שהרי בכל אזהרות שכתב' ר' הוא אומר בלשון לא כגון כשפ' לא תעבדו ולא תתחשו ואף באורייתא לוי' לוי' כ"כ לא תהי' בה' אוב או ידעו ולא אמר' מור' כלשון הזה כי יהי' בהם אוב או ידעו וכו' לישב אף בהקד' עוד פסוק א' דקד' ל' אהי' קר' דכי יהי' בהם אוב דכתי' קדושי' תהיו כי קדוש אני ואחזיק אתכם מקדשתי' ואיש או אשה כי יהי' בהם אוב וכו' וכו' לחבר שני המקראו' כאילו רק בהקדמה דהי' כפ' ד' חיינו ד' ס' ע"כ וכו' שאלו אוב היינו דורש' אל הפתים וכוונתיה' ודורש' אל המעשים זה המרעב עמנו ולן כתיב' מקדשות כדי שתמ' עלי' דוח הטומאה ועיין בזהר תרומה שכבס' ס' להט' דרוח' ס' אבא' יכול לאשכח' עלי' כהנים אבל רוח קדישא צריך למק' בהכנסת שלים ע"כ הוא כוונת הכ"ל וכוונתיהם לא תלכו וזה הי' כוונת ויהי' חס עונש כדי שתשרפ' עלי' דוח טומאה שורה עלי' כ"כ המרעב עמנו כדי שתשרפ' עלי' דוח טומאה פ"א כוונתיה' להלכה אעשה שעונותי' צדמו לכו שכי' עונותי' הן מהדיל' וכוונתיהם וכוונתיהם

ביאור סמיכו הפרש' קדושי' כתיב אשה כי יהי' בהם אוב וכו'

אך עדין יש לנו איזה תירץ ולזה כיון משה כדקדק לשונו להחיות הקושיא שלו לכן א' בלשונו ידקור בחיב רוצה לומר שאם יש לך איזה תירץ עכ"כ יהיה קשה על דקריה חרב : ובהקד' עוד באותו משפט בסנהדרין דקא' לא הא דתנן בכלל מצות הנהרגין הוא עיר הנידחת ורוצה שג"כ מיתתן בסייף בשלומא עיר הנידחת משום דכתי' בה לפי חרב לא רוצה מנ' ש' שהווא בסייף ופירש' משו' דכתי' גבי רוצה מות יומת הרוצח וסת' מיתה הו' הנק' דמשוני בגמ' משו' דכתי' יומת תחת ידו נק' ונק' כתי' גקום והת' כתי' והבאתי עליכם חרב נוקמת ילפי' כנ' מה שאין כתי' חרב אף כן חרב ודלמא דמכרזו כרוזו לפי חרב כתי' שהיו הלהב של חרב מלשון פסיות שהוא שני נדיו ע"כ בני' : ענין אפדין שהק"כ הראה לו לפתע עשה אוב וזו שהרגו

מסכת אהרן יעקב כתובות

אמר רבא אי בעי צדיקין הוו בורא עלמא שנ' כי עונותיכם מברילין ביני ובניכם רוצה לומר אי לאו עונותיכם לא הי' שום הברל בין ישראל לאלוהיהם שכשם שאלוהיהם ברא עלמא כך צדיקין היו בורא עלמות אילולי שעונותיהן מברילין ע"כ בגמ' .

ולפ' יש מקושר הוסיף המוקים קדושי' תהיו כי קדוש אני רוצה לומר אם תרצו תהיו קדושי' כי קדוש אני כשם שאני קדוש כך תהיו אתם טוים לי בקדושתו וקף תהיו יכולין לברוא עלויות כשם שאני בורא ואם לחסך לומר וכי אפשר הוא דבר זה שכול אדם לעשות זה שיטה עליו רוח הקדש לו"א ואיש או אשה כי יהי' בהם טוב ואם לרוח הטוהא יכול הוא לפעול מהא אורה עליו רוח הטוהא כ"ס לרוח פקודש ולכן ח' כלשון כי יהי' ואחר חים או אשה כי יהי' בהם רוצה לומר שהרי כל כך הוא מזה שאפילו אשה היא יכולה להביא חללה רוח הטוהא וכ"ס שיכול הוא לעשות כפעולת טוהא עליו רוח טוהא וקדושה וק"ל . וחזור נח לענין כדלשון שהשגנו לעיל במעשה דר"ל כל שיש חילוק בין לומר תורה מאהבה ובין שלא מאהבה וכל הלמוד מאהבה הו"ל ככל יום כחילו הוא עמוד כדל"ה דקיי' ודיונו טוס בכל לטויה שהרי חף מטעם זה כעליו קריין אקורין בדת' וכוין ונזכרעין מותרין עד"ע ולפ"ו י"ל שגם כל הלמוד תורה מאהבה ר"ל שהוא מתוהב לפרוש ענינו מן אשתו כסויה דכתיב ואל תנשו חל אשה :

ולפ"ו י"ל שזה הוא כוונת המחבר כשכתב פ' ר"ע ג' דברים עשה משם מדעתו והכתיבה דעתו לדעת המוקים הוסיף יום ח' מדעתו ופירש מן האשה וכו' ופשוט הוא כי יש מיד' זה שהוסיף יום ח' מדעתו לפרוש מן האשה וגם בדברי הק"כ יש לדקדק דקח' לך אשור להם טובו להחליכם ואתה פה עמוד עמודי דעכאן ילפינן שהסכי' עמו הק"כ בה לפרוש מן האשה וכלן מהא הקטורה חקוק למות דלמא הסכי' הק"כ להטילו מו"ר שהיא מוכה דאשונה וכרי הוא עונשו גדול עד שאשרו דו"ל כל שאינו עוסק במו"ר כאילו הוא עומעט בדמות כדדדשי ר"ל מהאי קדח שומך דם האדם באדם דמו יסמך ואתם פרו ורצו ואל' למה חזי הק"כ להטפה לפרוש מן האשה ועוד יש לדקדק שיש כאן יסוד לשון דקח' ואתה פה עמוד עמודי וכו"ל ואתה עמוד עמודי ודאי פה דקח' שהיא משמעות הלשון פה בסויה והלא גם הק"כ סילוק שכינתו משם לאחר עתן תורה ואל' עאי פה דקח' וי"ל לישב פ"פ פה דחלקנו בין הלמוד מאהבה ובין הלמוד שלא מאהבה שהלמוד מאהבה הוא לי' ככל יום סויה ואית' בספריו של הנאמן סויה ישע"י ז"ל במסכת שבעות שלן טעם חספיק למה הוסיף משם יום ח' מדעתו וכוא ע"פ דאי במסכ' שבת דף פ"ו ע"ב דאיבעי התם שכבת זרע של ישראל במעיו גברי' מהו אם פלטה לאחר שלשה ימים מי אמרינן שמשמא או לא אי אמרינן ישראל דדאני במצות חביל גופיירו ומסריה חזרע לשני ימים גוים דלא דאני במצות לא חביל גופייהו ואין מסריה אלא אחר שלשה גופייהו . ע"כ שם כמ"ה מי שאינו דואג על העונות וכו' וכו' חובל חויה חובל נופי' טעם נד בעולם ופשוט הוא ששכבת זרע שלו אינו מסריה כ"א עד אחר שלשה ימים שהוא עד יום רביעי וטעם לא היה דואג על העונות כי פשעה סי' עושה כל העונות והכתובים עדיין עליו שח' חכם

לבן עזאי יש נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים א"ל בן עזאי ומה אעשה שנפשי חשקה ברעודה ע"כ שם ונריך ביאוד מה הטיב להם בן עזאי שנפשו חשקה בתורה ומה יעשה לשני המקראות שאילו שהרי הוא כחילו שומך דמיו וכאילו טעמט את הדעות וטוב כו' לי' לנאת ידי מתיס שילמוד תורף ויקח אשה ושתיים ישו בידו ; אבל לפי הא דהקדמה לעיל שכל הלמוד

מדעתו וכבר שנתקתי דברי החכמתא שכל הלמוד תורה מאהבה הוא לוי' ככל יום סויה שכו"ע נס' יסדלח כחשלו לאולה וכסויה בעליו קריין המורק בעבורה ואל' מי שהוא לומר תורה מאהבה וכו' לי' ככל יום סויה ואל' אפשר לו לישא אשה שהרי אם ישא אשה או יהי' חסור לו עמוד' סויה והוא באהבת התורה הוא עומד ככל יום כסויה ולזה רצו לו הק"כ כיודע ששכבת אדם וידע שטעם חובב התורה ע"כ רצו לו רצו חוכים זאת ואחר לו לך החוד להם יסדלח שוכו לכס להחליכם שהתיר להם תשמיש אבל נבי' ומה שהתורה חתיבה עליו בויער והיו ככל יום סויה ובכל קדי חסור כסויה וע"כ אחר לו הק"כ ואתה פה עמוד עמודי ונזכר לומר שהרי הנלך לעולם הוא סויה וכאילו אתה לעולם עומד על כר סויה לכן אחר לו ואתה פה עמוד עמודיך לעולם ע"כ ואל' אתה צריך לפרוש מן האשה מזה חכמת התורה וק"ל וכו' כתי' ק"ו של טעם דכתי' נתי' שפירש מן האשה שח' אם נאמר לישדלח אל תנשו חל אשה עמו עמוד עמודיך כסויה ודאי כרי תמיד הוא לי סויה שאני לומר שתוך ששח' ואל' בודאי חסור לי לנשת חל אשה וע"כ גם הק"כ כה סקסיו עמוד עמודיך דבריו וח' ואתה פה עמוד עמודיך כוללעיל :

דברי תוספ' בפ' ר"ע ו"ל ואתה פה עמוד עמודי ואם תאמ' מנ"ל דפריש משה מדעתו קודם ושוב אמר לו הק"כ בה והסכי' עמו שמא זה הוא ציווי גמור שצ"ה לו הק"כ בה לפרוש מן האשה : ותירץ ר"ת דאם איתא דמחמת ציווי הוא פירש ולי' מדעתו פירש האידן היו אהרן ומרים מערערי' עליו דכתיב ותדבר אהרן ומרי' וגו' אלא ודאי מתהלה פירש משה ממנה מדעתו ואע"ג דהסכי' הק"כ בה עמו מ"מ התרעמו עליו לפי שאיר'ו לא פירש ר"א הי' הק"כ בה מסכי' וכו' עיין שם : ולפ"ו רישת' דברי עומס' אילו חוק סוכני' שהרי כתובס' יפה הקשו שהרי כתיב ואתה פה עמוד עמודי דלמח הוא ציווי להטפה ועל' ל טעמט מדעתו ומה שתייר' ר"ת דא"כ למה התרעמו אהרן ומרים על משה חין זה רק כדעת מן הקטויה מ"ל שכתב לא יפה עשו שהתרעמו עליו וכרי בלית עכשיו ערי' כדעת וכו' אבל לפי דרכינו דלעיל ל"ל שאף ערי' ואהרן דקדוקו כוש שלטון שח' הק"כ ואתה פה עמוד עמודי ר"ל פה כטורח דסויה ופי' קשה להם וכי לעולם הוא יהי' עומד כסויה והלא אחר עתן תורה מיד נסתלק גם סכניה טעם ח' ל' למה טרחה הק"כ בה כשהם שהו לומר מתוך השפחה וכו' לי' ככל יום סויה וע"כ אחר לו הק"כ ואתה פה עמוד עמודיך שם ח' ל' למה טרחה סה כסויה ויפה כסויה אהרן ומרי' שאין זה ציווי כ"א הכתוב שהסכי' הק"כ עמו וע"כ התרעמו על משה ואל' סכ' כתנשו שתרעמוטן סי' שלא כדון ואפשר לומר שגם דברי התוספ' כיונו לזה ודוק כי כנון הוא :

ולפ"ו ג"ל גם לישב הא דאי' בפ' הבא על יבמתו דף ס"ג ע"ב תניא ר' אליעזר אומ' כל מי שאין עוסק בפר' כאלו הוא שופך דמים שנא' שופך דם האדם באדם דמו ישופך וכתיב בתרי' ואתם פרו ורבו ר' יעקב אמר כאלו הוא ממעט הדמות שנא' כי בצלם אלקי' עשה את האדם וכתי' בתרי' ואתם פרו ורבו בן עזאי אומר כאלו הוא שופך דמי וממעט את הדמות אמר לו לבן עזאי יש נאה דורש ונאה מקיים נאה מקיים ואין נאה דורש ואתה נאה דורש ואין נאה מקיים א"ל בן עזאי ומה אעשה שנפשי חשקה ברעודה ע"כ שם

ביאוד תוספ' פ"ע ואתה פה עמוד עמודי ואל' סכ' דמתי' טעם חתיבו' דלמח סי' ג"ו חסך"כ"ה עיין עליו

ביאוד הנמר ס"ג ע"ג דברי' עשה עשה מדעתו וסכסויה דעתו לזעזע המוקים

ביאוד סתמו' כיבמות כל פי סתמו' עוסק בס"ו וכו' ח' ל' לך עזאי יש בלח' דרש' וכו'

טעם בסמוק ואתה פה עמוד עמודי דעילת סה כדלח' כמיומר

למחר מתוך האכזה הכל תמיד ככל יום חגי וסמיני בעלי קרין האורין כגורה ופשיטא הוא זה שני שהיא לומר תורה עתק האכזה הוא לומר ימים ולילה כלי עובדת יום א' כדתי' בעבודתו לא ימוש יז התורה הזה עתק כיון שהיא הק' לה יתושט טעורה אכזה עליו כרכו כוס וסמיני בו יתושט ולילה וא"כ חף בן עזאי שדי' כשמו חקקו כפורה פשיטא שהוא קיים וסמיני בו יתושט ולילה ולזה יפה ח' עזאי מה אכזה שנפשי חקקו בעורה ר"ל שהרי חין החמוד כריי מה יצמוד הוא מעבדו וא"כ ברכת ה' יקיים בו והנתי בו יתושט ולילה וא"כ מה אכזה ר"ל לומר שהרי כיון שאני לומר בכל יום עתק אכזה וסמיני כחילו חגי עמוד כסמיני וסמיני כתיב ואל עבדו אל אכזה : אך חס תתיר א"כ יהי פ"ד בטל שהרי כפורה כתיב והנתי בו יתושט ולילה וא"כ כ"ף יתיר כיון שאני עזויב להנתי כה אכזה הוא שיתקיים העולם ע"י חז"י ר"ל שהרי הוא דכתי' והנתי בו חין זה ניוו כלל כ"ף כרכו לזי ששמו חקקו כפורה אבל כפית חף חס קרא ק"ש שזית וערבות הוא יפה וע"כ חזר אכזה לעולם שיתקיים ע"י חז"י שאין להם חקק לתורה ולא עליהם כאכזה חזונה כרכו והנתי בו יתושט ולילה ולהם אכזה שישאו נס כשי' יוולדו מינס וכמות וק"ל : וכוה ג"ל לחבר הגך ג' דברי' שעשעה משה מרעתי הוסיף יום א' מרעתי ופירש מן האשרה ושיבר את הלוחות : וכה שני דברים כדאשו' מה מקושרי יום ע"פ סקדתי סקודתי ולמי הטעם שהכתי' לעיל כסם הנאון מה' יע"י ששום ששעה לח' ה' דאז כמות כ"ף עתק השאחה ולא עתק הדאחה ולכן הוסיף יום א' מרעתי וא"כ כיון שהסוף יום ח' מרעתי מ"ג שהכל עשה עתק השאחה וא"כ שהוא קיים כל התורה עתק שתי' והיו לעולם עתידו כסמיני וסמיני כ"ף אל תנשו אל אכזה וא"כ אי אכזה לו לישא חס ונ"כ פירש גם מן שאכזה נהי ששבר את הלוחות ג"כ מקושר הוא לזה דלעיל שפירש מן האשה וסמיני כסמיני על דני ואשר לו כך אמור לכן שובנו לאהליכם וחתמה עמוד עתדי ר"ל דלישראל שפיר להווננו לכמותהם עמי שם לא קבלו כמותה כ"ף שמה להו יפוח מה כמותת חלקן וע"כ סב"ל ענו סק"ה שפירש הוא מן האשה ולא כל ישראל וע"כ ללמוד שחין שישאל לח קבלו כמותה ח"כ סוה לכן העורה לישא ולחוס הוא לכן וכבר אמרו ד"ל וכן לאדם שלא כפיו ואין חסין לאדם שלא כפיו וכדאי' כנשון טעה שלימה כוכ כשער שיתיר חס העבר ונאל' חזרות עד דלת עמי הגב לירו דאיתא דאשרי דחוכ הוא ליה דיתא ליה כוליף ונשקרות' ולא יפ' לחירות עד דחיי' הגב לירו וחף כאן גבי ישראל' סק"ה סתן הלוחות ליתא והוא יתלין לישראל ואם באשר שוכות הוא לכן לישראל ח"כ מיד שכל ליר עשה וכו' כהן כל ישראל ואם באר' שהוא חוב לכן דיתא ליה כוליף ונשקרות' ח"כ לא וכו' כהן ישראל כ"ף חז' שכותא לירם : וכבר ירענו מהקדמה זו שפעשו של תמה ה' ששבר ד' הלוחות כי חזר מוטב שישו כדונין כפניוין וחל' יקו כדונין כ"ף חף כל זה תיבת הוא פאם שני' שהוא חוב לכן קבלת העורה ולא נתיא ליה וואו חף שהלוחות באו ליר עשה לא וכו' כהן ישראל מטעם שאין חסין לאדם שלא כפיו ואו הו עדין כפניוין ויפה עשה תמה ששבר שישו כדונין כפניוין והכל הוא וכה לכן חף שלא כפניוין : ועת' יתבין שמה ששבר תמה את הלוחות הוא מקושר לזה שהוא פירש מן האשה וק"ל סמיני עזו שהרי את לישראל' לשוכ לאהליכם שהתיר להם ששמיט ולתמה אתר פה עמוד סמיני' עמו כוס שהוא לברו יתרון מן אשרו משא"כ כל ישראל' ולפי כן אלא דשאנו תמה שהוא לברו קבלן כשעשה משא"כ ישראל' שלא כשעשה קבלו וא"כ סתן שלא כשעשה קבלו והיו לכן העורה לחוס יתושט ולא לכות ואין חסין לאדם שלא כפיו

טעם על כן עזאי ששבר חקקו כפורה וקשה לכאורה דליתא ט"ף יתיר כ"ף ששבר את

וא"כ חף שכל ליר עשה עדין לא וכו' כהן ישראל וא"כ יתושט עשה תמה ששבר את הלוחות שיהיה כדונין כפניו' וק"ל סמיני סמיני עמו שהרי כבר הסמיני' עמו על זה שפירש הוא לברו כהן האשה וא"כ נס כאן הסמיני' על זה ששבר את הלוחות וכו' שכל חל שבר יודעקן יחד וג' דברי' סמיני' סמיני' חקקו חקקו ודוק : וברברי' לסיים כסילוקן כסמיני' דדיקון כנון דייב' לאחזנו לעיל שהוא ה' מחולק עם סמיני' כפירושו דהאי קרא יקר כפניו ה' הונית לחסודו דלחד ס' הוא יקר כפניו ה' לגור מיתה על הדנין שחילולי' הן עתון נודוין חין סק"ה כה נגור עליהן מיתה ולחד פירושו הוא יקר כפניו ה' אותן יקר סמיני' לדיקון חין מרחץ להם אלא סמיני' למיתתן ולזה כ"ל רמז ש' א' דור יעלו חסידים בכבוד ירגנו על משבכותם ר"ו שבות אל בגרונם וחרב פפיות בידם רונה לומר יעלו חסידים בכבוד שסם שחיתן על כבודם הווחין להם לע"ה ואיית' סן עתון הלא חין י' דעין סם חס פוא סכרן דכתי' עין לא לאה צה אלוקי' זולתך ל' ח' על משכבותם רונה לומר כשסן על משכבותם שהרי ק כתיב יקר כפניו ה' סמיני' סמיני' חסודו רונה לומר שאף שהוא יקר של כריק' כפניו ה' ויען לא דאית' ע"כ פ' ששעת הויתיה מראין להם וע"כ חזר על משכבותם שפית' דדיקון קרא בלשו' שביה וע' ואומר רומש' אל בגרונם וחדר פפיות בידם רונה לומר שהרי זה הוא ס' דאחזנו לעיל שחדיקון עתון על משכבותם שאו מרחין להם היקר שלהם ולזה הוירש' יכול הוא סק"ה ללגור מיתה על הדנין וחסו פ' יקר כפניו ה' הוא ברלע' שירחין להם היקר קודם מיתה אך ס' י' ע' פירוש חזר אשאי יקר כפניו ה' שהוא יקר כפניו ה' לגור מיתה על הדנין כ"ף סמיני' עזום נודוין מיתה עליהם וכירם הוא חס הוא לקבל מיתה או לא לו' ח' דמות אל בגרונם וחדר פפיות בידם רונה לומר שפ' חדי' דמות אל בגרונם לללו ולרמיזו שאף חרב פפיות הוא בידם ושפיט' לריב' ששכיס' פלו כידו סף היקר שלו הרחו לו ואף הסכין שהוא חרבו הקזה של מ"ה כיתן כירו וכו' א' יעלו חסידים בכבוד שסם שחיתן על כבודם שירחין להם וחתי' לו' אל משכבותם שהוא סמיני' למיתה וע' דמות אל בגרונם שאף חרב פפיות בידם וכל ס' ה' הוא דרך פ' יתושט חס לפי האצ' ר"ל דמי הפי' שיש דהאי קרא יקר כפניו ה' סמיני' עולם כקנה ח' ואין כאן שום פלוג אלא עיקר הוא דאין סק"ה גורר על ס' יקין ועאי דקא' מיהו שירחין להם היקר אבל לגור הוא יכול לגור עליהן מיתה הכי הוא מירש' שכתב' סם רונה ססס יגורו מיתה ומה הוא עשה הוא מרחא להן היקר שלהן וכן מתרין עמנן ונעמח שמי השירושון סם חית ואין שום פלוגתא בעולם : וזהו כתי' דקא' גמי אכרסס שגור מיתה על עמנו שא' ואנכי הולך עריי' ש"פ דגור מיתה על עמנו וא"כ חל' חק"ה הרחה לו יקר שלו שהרי כן כתיב' ואנכי יען כך סכרך הרבה פאור ופירוש סכרך הרבה פאור הוא לע"ה וע"כ חזרו שהוא ידע שר' טוב הכפון לו וע"כ גם הוא ח' ואנכי הולך עריי' שגור על עמנו מיתה וק"ל ואף גבי תמה מנינו כן שהא חק"ה כה לרצותו כוס טא"ל רב לך חזית' כמדד' רב טוב הכפון לך לע"ה וע"כ אל תוסף דבר אלי עוד כדבר הוה :

טעם שפיר עשה תמה ששבר את הלוחות

ש' ספק' רוממות אל בגרונם וחדר פפיות בידם

רבי

מסכת אוהל

יעקב

נדרים



רבי

עבד לי הלוא לר"ש בריה כתב על בית גנא עשרין וארבע אלפין ריבוא דין רין נפקו על בית גנא הרין ולא אומניה לבר קפרא א"ל אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה אומני א"ל לעושי רצוני בע"ה כך לע"ה עאכ"ו יומא דמחיק ב"רבי את פורענו לעלמא א"ל לב"ק לא תבדחן ויהבינא לך מ' גרוי דחטי א"ל לחזי מר דכל גרוי רביענא שקילנא שקל דיקולא רבה וחספי כופרא וסחפי על רישא ואול וא"ל לילי כל לי מר ארבעין גרוי דרשינך אהוך רבי א"ל לא אוהרתך דלא תברחון א"ל חטי דרשינא קא נסיבנא א"ל ב"ק לברתי רבי למחר שתינא חמרא בריקורא דאבך ובקירני דאימך בן אלעשה חתני דרבי הוה ועשיר גדול הוה אומני לבי הלולא דר' שמעון רבי א"ל בר' ק' לר' מאי תועבה כל דא' לי רבי דחכינ הוא תועבה פרכי בר קפרא א"ל פרשי את א"ל תיתי דיתכ' תרמי לי נטלא ארמי לי א"ל לר' קוס רקוד לי דאמינא לך הכי א' רחמנא תועבה תועה אתה בה : לכסא אחרני א"ל מאי תבל כי עינינא א"ל עבד לי דאומר לך עבד ר' א"ל תבל תבלין יש בה מי שניא הרא ביאה מן כולחו ביאות : א"ל מה זימא א"ל עבד לי כי עינינא קמאי עבד א"ל זימא זו מה היא לש' יכול בן אלעשה למסבל קם ונפק הוא ואנתתי מתמן : ע"כ המאמר

ביאור השאלה
בכרתי רבי
עבד הלולא
לר' שמעון כתיב
ולא חזינן לבר
קפרא וכו'
ועיין בחריכו

והוא תשובה עמוד לכל עין רואהו הוא מכהיל וחמי לטי קט שכלי וע"ס פתורה אשר מרובני מן הסמים אבחרהו באר העיב בעו"ס וינא יעקב עבתי בחופני וס"הך מקודם גידך חכי להעלות על כל חכם לב תקנת הדקדוקים הטובי' בוס דהתער זולת התיכר וקישור הני טלמס שאלות תועבה תכל זימא : ופנה כהתלפת השת' דקא בר קפרא על ר' אם לעוברי רצונו כך לפגשי רצונו עאכ"ו חס' ל"י לבר קפרא לומר על ר' דבר כזה זוף ש"ר לא זימנו לכו טיולא טעמס ט"ק דחון גדול פוש וכיוסא דאחך ר' פורענו' חס' לעולם וע"כ נתי בעת שזיענו פתנס עמו דלא תבדחן ומנן לו שכרו ארבעין גרוי דחטי וכל זה לא הועיל לו שהוא בא לר' וסבלו על ראשו וח"כ לר' יש תריך על שלא זימנו כי לא תחזיק קיחך עשה זאת כי עבד לחס' דב תך על בר קפרא הוא תמוס תמוד חך ינא דבר זה עשיו לומר על ר' אם לעוברי רצונו וכי רבי הוא ח"ו שעוברי רצונו : וכיוסר קשה על ב"ק שלאחר שזיענו א"ל אם לעושי רצונו כע"ו כך בע"ה על אחת כ"ו ונריך פירוט עתמילא חזי קסבר ולכסוף חזי קסבר :

וב"ל באופן א' לישב חן נקדי' גם מדרש ילקוט החמיה מאוד ואכארגו כחורא והוא דאית'

בסוף פ' ואתחנן דדריש ר' אליעזר אהאי קרא לא יאחר לשלם לשונאו אמר ר' אליעזר לשונאו הוא דלא יאחר הא לאוהביו יאחר והיינו דריב"ל היום לעשותן ולא למחר לעשותם היום לעשות' ולא היום לישול שכרן היום לעשותן וכמוהו לישול שכרן ע"כ הוא בסוף ואתחנן וכריש סדר עקב איתא ו"ל אמרו ישראל אימתי אתה נורן לנו שכר המצות א"ל הק"ה המצוה שאחתם עושים מפירותיהן אתם אוכלין בעה"ז אבל הקרן קיימת ובעקב אני נותן לכם שנאמ' והיה עקב תשמעון וזה יד ליד לא ינקרע א' הק"ה לישר' לא תעשו את התורה על מנת לקבל שכר מיד כל מי שעושה כך נקרא רע וכו' שנא ומשלם לשונאיו בעה"ז ואין בידו לע"ה מהו ר' א' אחר לשונאו אינו נותן שכר לשונאיו ממה שלאחריו אלא ממה שלפניו משל למח' ד' אדם יש לפניו משאוי של ה' לישר או של יוד פושט ידו ומקבלו אבל אם ה' של ק' לפירות מהו עושה טוענו על כתיפו לאחריו כך מתן שכרן של אומת העולם בעה"ז כאדם שנושא משאוי קל מלפניו אבל מתן שכרן של צדיקין משאו גדול שעל כתיפוע'ז א' דוד ברוך ה' יום יעמוס לנו הצדיקין מרתן שכרן לאחריהם שנא ואחריו כל ישרי לב עכ"ה : ועם נס זה הסודים נידך ביאור והכרס תיחס כנחלות כאן וחדא מכהן דקא' עמו לא יאחר לשונאו אינו נותן לכס שכר לשונאו עתה שלאחריו חלל עתה שלפניו וכו' אבל מתן שכרן של נדיקים עשאו גדול שכל כתיפו וכו' ותמוס הוא תחלו לטע' הוא מוסיף טעמוטו שהרי' חליטור טיעס להאי קרא כפשוטו לא יאחר לשונאו לשונאיו הוא דלא יאחר הא לאוהביו טעס כדדיקין מאחר לשלם לפ' עמאי קא קטי' לי' כאן טעו' הומוס וטעמוטו וטעמוטו ודריש ל"ל יאחר שתיין כותבין לכס טעס שלאחריו חלל טעס שלפניו אבל לנדוקין נותן לכס טעס שלאחריו טעו' טעס גדול ועמאי קא קטי' לי' על טעמוטו עד טעו' גריך להוסיף טעמוטו וכיוסר קשה טעס טיך כאן הא טע' ח"ס דוד ברוך ה' יום יעמוס לנו

וג"ל לישב ע"פ דאי' בחלקי אתה רב דימי אמ' משמי דר' עתיד הק"ה ליתן לכל צדיק וצדיק מלא עומסו שנא ברוך ה' יום יעמוס לנו האל ישועתינו סלה א"ל אביי וכו' אפשר לומר כן והלא כבר נאמי מדר בשעלו מים ושמים בורת תיכון א"ל מ"ש לא שכיחת באגדתא דאמרי במערבא משמי דרבי' ב' מרי עתיד הק"ה ליתן לכל צדיק וצדיק ש' עולמין שנא להנהיל אוהבי מש' יש בגמטרי' הכי הוי ע"כ בחלק ולפי' ל"ל לישב טע' מדרש' ס"ל ותיין כאן אום סלינתא בשני סדרשות סא' לר' סא' פוח עתקן דכרוו סביריש סרשאון טיש כאן חיוס קוסי' ויבא טעמי כפירוטו לתקן בחופני סלין כאן טעס קוסיא וסכל כח טל ככון וסוח זס שהרי כהדרס כרהשון סוח חוטר לא יאחר לשלם לשונאיו לשונאיו סוח דלא יאחר סא מאחר סוח לגדיקין לפ"ס ודבר זה סוח קשה מאוד ולא יחא למריבו לומר כן וכי זס וטעמי טעמס בדבר שלאחריו סוח מאחר עד לפ"ס וחלוי נס הרשע' ירנו כוס שכר' סטוב וכו' לה' לפ"ס חו לפעמיס כהדיקין סדחיקי טעמי' ירנו לקבל סכרן כע"ה וכן כתיב כיוסו תתן סכרו ויסי' עת סרענן טעס לכל ח' לפי טעמי' וטעו' לתי' ונכ"ל לזון ח' ולולא לחלק סוסי' לזס סוח בא כפירוטו טעמי' כהתקן וכר זס ולומר . סלי אפשר סוח כחופני מאר כ"ל להעמיס לשלם יוד כי זס סוח דין תורה כיוסו מתן סכרת ולס' תלין חתך פעולת סכר חך לגדיקים ח' אסטר סוח

לפי' ()

ביאור השאלה
ילקוט ואתחנן
לח יאחר
לשלם לשונאו
א"ל א' לשונאו
לח יאחר
לשונאיו
יאחר וכו'

ביאור השאלה
סא' לר' סא'
פוח עתקן
סרשאון
טיש כאן
חיוס קוסי'
סלין

לפת לו בעה' ואף שהוא רוצ' לקבלו מיד ולמה כן שהרי הקדמנו
 שעתיד הק' לה' ליתן לכל נדון מלא עומסו ואין העולם די הסכיל
 שהרי כתיב וכו' ושמים בורע פתח : ואי אפשר לקבל מלא
 עומסו מה שאין כן לרשעים ששכרן מועט וכו' מלא לא יאחר
 רובה לומר שלפי הקשועו שהוא חוצר לא יאחר לרשע' אבל
 לנדיקין הוא מאחר לע' רב ולעס כן אלא יתן לשמיתן בעה' לזו
 הוא כח כשתרן הירידה הראשון ואחר שבה' קרא גוסי' מרומו
 הוא העירץ שלמה כן וא' שש עוד לפרש לא יאחר שאין נותנין לו
 לרשע משה שלאחריו שהוא משאו גדול כ"א עשה שלמניו שהוא
 דבר מועט והק' כ"ס פתים בו כיוצא תתן שכרו אבל לנדיקין
 הוא נותן עזה שלאחריו שהוא משאו גדול ר"ל שהוא כרוב מחוד
 עד שהוא יחי' יכול לקבלו כ"כ' שאין העולם יכול לו לכן הוא
 ע"פ הכרח הוא נותן לו לע"ה אך שערין קשה מלא לך שה' וזה
 מביא רא' וא' וכו' דבר ברוך ס' יום יעשו לנו ומיני' ללפנין
 שהק' כ"ס יתן לכל נדון מלא עומסו אך שערין קשה ובי הילך
 הוא יכול לקבלו מלא עומסו שהרי כתיב בורע פתח שמי' נדון
 לתרוו שערין הק' כ"כ להנחיל חובבי יש שהוא ע"י עולמי' וא'
 אך מלא עומסו יכול הוא לקבלו וא"כ מן הכרח הוא לא יאחר
 לנדיקין שכן עד ע"ה ר"ל ודוק כי נכון הוא וקדוש לרשע וכו' נמי
 לעשותם ולא היום לטוב שכן ולמה לא קח' ולא היום ליתן
 שכן שהרי ע"ה הם השקבלין מוכנין יותר לקבל משה שוכן
 הנותן ליתן וכאן הוא אומר ולא היום לטוב לרשע ששקרון
 הוא מרד השקבל אבל למי דרכיו הוא א"י שפיר שהלש' הוא
 שהשקרון הוא מרד השקבל שהשקבל אין לו עקום שיכול לקבלו
 ואו דיכא הוא כתי שפס' כפי או נכסע לשלם לזמן וכן הוא
 והשקבל יחי' רובה לקבל עומס חזוה מועט או אין על הנותן
 שום חס' ואף כן שלפס' ריבועו י"ל הלא כתיב כיוצא תתן
 שכרו ולזה הוא אומר ולא היום לטוב רובה לומר שאין כיוצא
 עיובא אלא שאין היום לטוב שאין לך מקום כדי לטוב כל
 שהרי וק"ל :

פיאור הספ' סיום לעשותו ודייקין נתי' היום לעשותו ולא היום לית' שכן

ולפ' הוא מיושב נמי בילקוט האוינו וז"ל הצור
 תמים פעלו פעולתו של כל באי העולם
 שלמה לפניו מאחר הוא מתן שכרן של צדיקין
 ובתן פורענותן של רשעי' אילו לא נטלו כרוב
 בעה' ואילו לא נטלו כלום משלהם בע"ה וכו'
 אל אמונה כשם שמשלם שכר צדיק גמור שכר
 מצוה קלה שעש' בעה' לע"ה כך משלם לרשע
 גמור שכר מצוה קלה שעש' בעה' ואין עול וכו'
 צדיק וישור הוא שהכל מצדיקין הדין ואומרים
 יפה דנתוני עכ"ה :

והוא ג"כ ר"ך ביאור כשה הוא תפס ואומר שהוא אל אמונה
 ופרש כשה שהוא תפס לנדיקין שכר טוב לע"ה כך הוא תפס
 לרשעים שכרן טוב בעה' ויחוד הוא תפסו וכו' שייך הוא לדבר
 על כזה שהוא אל אמונה ועו' אפי' כשה הוא שרי אין שייך לוח'
 כשה כ"א שהוא באוה לבנינו וכאן הוא היך גדול שלרשעים
 ששם בעה' שכן הטוב ולנדיקין בעה' : ולפי דרכיו ה"ל
 הוא מוכן שפיר והצירף עוד הקדמה אחת קטנה דא' בחדש
 זה הגור תמים עטלו כנייר שהוא צר העולם תחילה הוא תמים
 פעלו ולפ' כשירש יס להקשות אך הוא תקושה לזה התקן
 שלאחריו דק' אל אמונה ואין עול שהוא קח' אמתן שכן של
 נדיקין ורשעים וכו' מה שייך צור העולם לתתן שכרן ה"ל אבל
 לפי דרכיו הוא שוכן שפיר שהרי אי אפשר לו לומר אל אמונה
 ואין עול כיון שהוא תפס לרשע' שכן הטוב בעה' ולנדיקין
 בעה' ולפי שאינו יודע עמו של דבר ללא ישר הוא נחשב
 בעיניו ולזה הוא מקד' ואשר הנור תמים פעלו רובה לומר שהוא
 כנייר שזר את העולם תחלה כלומר אחרי שמתע' אך הוא צר
 את העולם תחילה שהרי כן כתי' ושמים בורע פתח וא"כ אתה
 תרע שהוא אל אמונה שתפקד אתגלותין ונותן לרשע שכרו הטוב
 בעה' ולנדיקין בעה' שהרי אי אפשר הוא באוסן אחר וק"ל והו'
 מתי בוכת סדרה הראשון שא' הנור תמים פעלו ועולתו של כל
 באי העולם ש"מ' לפינו מאחר תתן שכרן של צדיקין וטורענותן

של רשעין לע"ה אל אמונה כשה שפסלם שכר נדון גמור שכר
 מצוה קלה ששם בעה' לע"ה כך משלם לרשע גמור שכר
 מצוה קלה ששם בעה' ודבר א' נדון וישור הוא שהכל מצדיקין
 עליהם הדין ואומרין ויפה דנתוני והוא מכוון מעצמו כדלעיל
 רובה לומר אל אמונה ויפה דנתוני והוא מכוון מעצמו כדלעיל
 הוא רובה לומר בכל מצוה הוא ואף שהוא מהך ע"ה נדון ויש
 הקד' וא' הנור תמים שהוא כנייר שזר את העולם תחלה שהוא
 דק בודע וא"כ נדיקין ששכרן רב טוב והוא מלא עומסו
 הוא נותן להם לע"ה ורשעין ששוכן רב שהוא מלא עומסו
 הוא נותן להם לע"ה ולזה הוא הקדים וא' הנור תמים שהוא
 מרומו ככנור תמים כדלעיל וק"ל :

ולפ' ג"ל לישב צחות לשונם בנגד אמרו רז"ל
 בקידושין ורב אחא בר יעקב היא
 בהאי לישנא דא' שכר מצוה בהאי עלמא ליכא
 ויש כן לדקוק למה לא אמר אין מוכנין שכר מצוה כהאי עלמא
 אלא שבו רמזו שבוודאי מרד הק' כ"ה שהוא הנותן הוא יתן
 ומגברא דתי' לבי בעינא אלא שאין העולם די מוכיל לז"א שכר
 מצוה כהאי עלמא ליכא רובה לומר כהאי עלמא שהוא בורע
 עינין ליכא אבל בעלמא דעפיר שהוא ע"י עולמי' איכא וק"ל
 ובכרי לבוא אל הכיחור מאחר שהתחלמו בו ל"ל עוד להקד' :

שה דא' במדרש ילקוט עקב וז"ל ליד
 לא ינקה רע אמר הק' בה לישראל לא תעשו את
 התורה על מצת לקבל שכר מיד כל מי שעושה
 כך נקרא רע ע"כ ולפ' ל"ל לפדן פתי דקא קשי' לן
 אך אמר ב"ק על ר' חס לעוברי רגזו כך ואחר שהזכיר אותו
 היך דכרו ואמר חס לעושי רגזו בעה' כך לע"ה עכ"ל
 ודכרו אין מוכנים וכו' בשכיל שלא חזינו כי' ר' נחשב
 בעיניו מעוברי רגזו והדר כשהזכירו בשכיל זה יחי' נחשב
 לעושי רגזו אלא ל"ל שהא' בר קפרא ה' יודע עשה
 המדרשים האילו בא' שא' ר' אליעזר לא יאחר לנטוין
 אבל לנדיקין הוא מאחר עד ע"ה ולפי פירש זה הפשוט
 ודאי י"ל שאין לנדיקין בעה' כלום דק כל שכרן הוא
 לע"ה אך לעושי דכתי' על לא יאחר הוא שנתנין לו
 לרשע משה שלאחריו כ"א מועט מה שיכול לקבלו חלפניו
 אבל לנדיקין שנתנין לכן מה שלאחריו שהוא משאו גדול
 והכוונת העומס ששארין להם עד ע"ה שהרי אי אפשר
 הוא לקבלו בעה' אבל מה שיכול לקבלו בעה' וודאי שהוא
 שנתנין לו וכאשרם רז"ל מי סניא ליהודאי דאלו סני' עלמא
 והאיך אך עכ"פ כל מה שנתנין לו הוא ידוע שאין זה שכרו שהרי
 שכרו של נדיקין הוא מלא עומסו ואי אפשר לו לקבלו כהאי
 עלמא וע"מ' ונתן דעת בר קפרא חס' לי' לבר קפרא לומר כן
 על ר' שהוא עוברי רגזו אלא שהוא דיבר בלשון הפשט
 לפדן אפי' כדי לנעדר לרבי על שלא יזמנו ואחרי שזמנו ונתפייס
 ב"ק עיקן דבריו הראשוני' והוא זה שהרי ר' כתב שהזכיר עכ'
 בית גנא הדין כ"ד אלף ריבואן בא' בר קפרא וא' חס לעוברי
 רגזו כך רובה לומר לפי פירש האמתו שה' אתו כאשר באשפ'
 אחרי שזמנו עיקן דבריו הוא אינו דיבר כלום לפגום כבודו
 של ר' ח"ו אך בא לומר אדרבא שאף שרבי סי' עשיר גדול שהי'
 הוציא כ"כ ריבואן על בית גנא הדין ולא תאמר שר'
 קיבל כל שכרו בעה' שהרי שכרן של נדיקין הוא אף
 עומסו ואי אפשר לקבלו בעה' אלא שכר כזה הוא אף
 לרשעין שכל מה שיכול לקבל בעה' הוא שכר מועט :

ולז"א כ"ק חס לעוברי רגזו כך רובה לומר שהרי אף
 לעוברי רגזו שהק' כ"ה נותן לכן שכר מנותן בעה' יוכל
 להיותן כך וא"כ לעושי רגזו עכ"ל' כן הי' בדעתו אף
 שתחלה אף שלא פירש דבריו ונתן מקום לטעות שהרי לפי
 שפי' הראשון של לא יאחר שהוא כפשוטו לא יאחר לטווא'
 אבל לנדיקין הוא מאחר וי"ל שאין נותנין ללל לנדיקין בעה'
 וא"כ רבי שיש לו עושר גדול כזה א"כ הוא ח"ו שערב
 רגזו והוא כתב כן אף שהוא הי' מתכוין לטי' הראשון
 עכ"פ מי שהוא רובה לטעות יבוא ויטעה אך אחרי שהזכיר
 אותו ר' אז הוא אפירש האמתו שפי' כדעתו אף שתחלה
 יג ב N א וא'

ביאור הנדר' שחזרו שכר כהאי עכש' ניכח דה"ל חין נותני' ע"פ עכ"ה כהאי עלמא

ביאור האף חסר כ"ק על ר' חס לעוברי רגזו כך

מסכת

אוהר

יעקב נדרים

ואתרו הנדל' ש' לעשות עם חלה שטובתו יותר גדולה וזה
 דוקא פנים שם לא יאמר בדברי הכהני כ"א אחר שיראו
 אז יאמר אבל אחינו ישראל סתמי' והוא כאלו כבר חלה
 שרי ע"כ אחר שינו שמים שחך שערין לא כלה כיון שחיים
 בזה שאמר לנו הכהני שהנשים יאמרו הנדל' וכו' שטובתו ימי'
 מרובה משלהם וא"כ ל"ו עהרתי הוא לנו ביותר מזה שאנו
 רואים רב טוב לאומות שאנו נרבים לשמות שרי עם כל זה
 אמתו ידענו שטובתו ימי' מרובה ועתה תבין מה שא' להם
 ר"ע שם א"ל לזה אתה שוחק וח"ל לזה אתם כובין ח"ל
 עובדי ע"א סללו הסמים לכן חק' כה רוב טובה וכו' ח"ל ועל זה
 אני שוחק רובה לומר ע"א אני שוחק שאני רואה שהק"כ פשטי
 לכן רוב טובה וסכניא חז' או יאמרו בנוים הנדל' ס' לעשות
 עם חלה ש"ט שטובתו ימי' מרובה וח"כ ע"א אני שוחק שאתן
 טובתן אני יודע כמה ימי' טובתו גדולה ועל זה שאתם
 אומרי' וחבו בית' אליהו חרב ואחתנו בגלות וס"ל שאסור לשחוק
 עתה כל זמן שאחתנו בגלות זה אינו שרי כבר לעדנו מזה
 שאמר סיני' שמעם כלשון עבר שריקו חנו לשמות חף שלא בא
 עדין כאלו הוא בא והדין נותן שרי אס' הוא מטעם רוב
 טובה למקיימו בעולם הזה ולשם לא ישיע לאהבו ולשמרי'
 נטותו וח"ל להם כק' נר אס' לעובדי דנונו כן לעושי רבנו
 עתה' רובה לומר אס' לעובדי דנונו מטעם טובה ולזה לא
 ישיע לעושי דנונו ועו' מילת כן שא' אס' לעובדי דנונו כן
 רובה לומר שהוא חובה מאוד ועל זה אני שוחק שרי טובתו
 ימי' מרובה עד שחך הנשים יאמרו הנדל' ס' לעשות עם חלה
 אך עדין לשא' חז' או יאמרו בנוים ואחתנו לא באה אלא שורה
 ריחו סתמים לא יאמרו עד שיראו או יאמרו אבל אחינו
 ישראל עלינו נאמר סיני' שחח' חף שלא ראינו עדין אך עכא
 הכחש הכניא ופ"כ אני שוחק שאני רואה רוב טוב' לחו' וכל'ני'
 וק"ל ולפי שטע' זו י"ל מרבי דרונא כי הוה מסתין גאולה
 לתפילה לא סתין חוכי סתמי' כימי' דאחך דבי בא פורענות
 הוה ד'רונא מסתין גאולה לתפילה חין פורענות בא עליו ולכן כי
 לעלמא וסמין גאולה לתפילה חין פורענות בא עליו ולכן כי
 ה'יתמי' וסמורעו' וק"ל וכוונתו באו' אס' הכניאו שהתחילו בן
 וכו' נקין יחזי' רבי שלא רנה להווינו לבר קשרא נעטס דלעיל'
 שלא תדעו והוא כ"ק סקסגיד על רבי שם כיון שחולק' וכו' שר'
 ה'סכר' כשטונו של קשרא חסוד למלחות פיו שחוק בעה"ל ס'ל'
 או יעלה שחוק פינו שהוא דריש מרישא דקרא חסוד ס' את שבות
 זין חכל עתה בגלותי' חסוד לנו למלחות פיו שחוק כסוס חוסן
 בעולם וע"כ גם הק"כ א"ל עימי' בשיטת' כיון דלדרי' חין שום
 ה'סר' כסוס חוסן וע"כ כיומי' דאחך ר' אתא פורענות'
 לעולם וע"כ לא רנה רבי לחזוני' לבי' עשום שהוא בחון
 גדול' אך כ"ק שהוא ס'ל' כדעת ר"ע שלטעמים הוא עומד
 לשחוק חף כשת גלותינו סיני' כש'אמר בדברי הכניא שזכרנו
 כבר שא' או יאמרו בנוים הנדל' ה' וכו' שטובתו ימי'
 מרובה משלהם וע"כ גם כשראה רוב טובתן של אומות
 שחך וס'ל' לעובדי דנונו וע"כ חף הוא ס'ל' ברעו' אס' לעובדי
 דנונו כן וכו' שריחו לו דבריו של ר"ע שכתובתו ימינו שחוק לשחוק
 וחף חני כש'ני רואה עת דרלו' לשחוק אז אני שוחק אבל לא
 כסכרתך שאת סוכר שלעולם הוא חסוד לשחוק וק"ל' אך
 שערין לא טוב עשה כ"ק שהניח מפי' דבר שאינו מתוקן לומר
 על רבי ח' חס' לעובדי דנונו כן וכו' חף ע"ס מרישו הכל' הוא
 סיני' דבר כלום על רבי כ"א סכאן הוכיח לנו שלטעמים מותר
 לשחוק חף כשת גלותינו חף עכ"ס כתי' חקוס לטעמי' שהשום
 יסכור שהוא חסוד על רבי חס' לעובדי דנונו כן ו' וכל' לישב
 שבחמת כן הוא הדבר ס'ק' תצטון לזה שדיבר דבר שהשום לתרי'
 אפי' ויש לו ע"ז תירץ סתמי' וכו' ע"ס קא דלעיל' שאמרנו כטעם
 של ד"ק שהכניא' דברו ה'פתו' כלשון עבר להראות כוונ'
 שריקו אחינו להסתין שהוא כאלו כבר עבר ובה כל הכטחס
 ושהרי מטעם זה גם כלומר דעוטר חף לעלמות פיו שחוק בזכרנו
 דברי כיומי' שבו אזנו סתמי' נקריח' ומי' שאין פאסין בזה ה"ז
 פשיטא שהוא ראוי לקרותו עובדי דנונו אך רבי בלתי סתק שהוא
 היה משתין גדול' ככל דברי הכניא' חך כוונ' הסכרית היה טעם
 שהוכחנו לעיל' שחך מרוב הכטחון הוא מותר למלחות פיו שחוק
 להראות כוונ' פאטנה גדולה שהוא כאלו הוא כבר באה
 עם חלה שחך הנשים כשיראו רוב טובה שהשפיע לנו פו יודו

כיומי' סתמי'
 כדברי' חסוד
 לעלמות שחוק
 פיו בעו' השב'
 או יעלה וכו'
 ומתוך כוונ'
 דקדוק'

כיומי' הנדל'
 ר' ריבנא כי
 הוה מסתין
 גאולה לתפי'
 לא כסמין חוסא
 קטנא

כיומי' סתמי'
 כדברי' חסוד
 לעלמות שחוק
 פיו בעו' השב'
 או יעלה וכו'
 ומתוך כוונ'
 דקדוק'

ואתרו הנדל' ש' לעשות עם חלה שטובתו יותר גדולה וזה
 דוקא פנים שם לא יאמר בדברי הכהני כ"א אחר שיראו
 אז יאמר אבל אחינו ישראל סתמי' והוא כאלו כבר חלה
 שרי ע"כ אחר שינו שמים שחך שערין לא כלה כיון שחיים
 בזה שאמר לנו הכהני שהנשים יאמרו הנדל' וכו' שטובתו ימי'
 מרובה משלהם וא"כ ל"ו עהרתי הוא לנו ביותר מזה שאנו
 רואים רב טוב לאומות שאנו נרבים לשמות שרי עם כל זה
 אמתו ידענו שטובתו ימי' מרובה ועתה תבין מה שא' להם
 ר"ע שם א"ל לזה אתה שוחק וח"ל לזה אתם כובין ח"ל
 עובדי ע"א סללו הסמים לכן חק' כה רוב טובה וכו' ח"ל ועל זה
 אני שוחק רובה לומר ע"א אני שוחק שאני רואה שהק"כ פשטי
 לכן רוב טובה וסכניא חז' או יאמרו בנוים הנדל' ס' לעשות
 עם חלה ש"ט שטובתו ימי' מרובה וח"כ ע"א אני שוחק שאתן
 טובתן אני יודע כמה ימי' טובתו גדולה ועל זה שאתם
 אומרי' וחבו בית' אליהו חרב ואחתנו בגלות וס"ל שאסור לשחוק
 עתה כל זמן שאחתנו בגלות זה אינו שרי כבר לעדנו מזה
 שאמר סיני' שמעם כלשון עבר שריקו חנו לשמות חף שלא בא
 עדין כאלו הוא בא והדין נותן שרי אס' הוא מטעם רוב
 טובה למקיימו בעולם הזה ולשם לא ישיע לאהבו ולשמרי'
 נטותו וח"ל להם כק' נר אס' לעובדי דנונו כן לעושי רבנו
 עתה' רובה לומר אס' לעובדי דנונו מטעם טובה ולזה לא
 ישיע לעושי דנונו ועו' מילת כן שא' אס' לעובדי דנונו כן
 רובה לומר שהוא חובה מאוד ועל זה אני שוחק שרי טובתו
 ימי' מרובה עד שחך הנשים יאמרו הנדל' ס' לעשות עם חלה
 אך עדין לשא' חז' או יאמרו בנוים ואחתנו לא באה אלא שורה
 ריחו סתמים לא יאמרו עד שיראו או יאמרו אבל אחינו
 ישראל עלינו נאמר סיני' שחח' חף שלא ראינו עדין אך עכא
 הכחש הכניא ופ"כ אני שוחק שאני רואה רוב טוב' לחו' וכל'ני'
 וק"ל ולפי שטע' זו י"ל מרבי דרונא כי הוה מסתין גאולה
 לתפילה לא סתין חוכי סתמי' כימי' דאחך דבי בא פורענות
 הוה ד'רונא מסתין גאולה לתפילה חין פורענות בא עליו ולכן כי
 לעלמא וסמין גאולה לתפילה חין פורענות בא עליו ולכן כי
 ה'יתמי' וסמורעו' וק"ל וכוונתו באו' אס' הכניאו שהתחילו בן
 וכו' נקין יחזי' רבי שלא רנה להווינו לבר קשרא נעטס דלעיל'
 שלא תדעו והוא כ"ק סקסגיד על רבי שם כיון שחולק' וכו' שר'
 ה'סכר' כשטונו של קשרא חסוד למלחות פיו שחוק בעה"ל ס'ל'
 או יעלה שחוק פינו שהוא דריש מרישא דקרא חסוד ס' את שבות
 זין חכל עתה בגלותי' חסוד לנו למלחות פיו שחוק כסוס חוסן
 בעולם וע"כ גם הק"כ א"ל עימי' בשיטת' כיון דלדרי' חין שום
 ה'סר' כסוס חוסן וע"כ כיומי' דאחך ר' אתא פורענות'
 לעולם וע"כ לא רנה רבי לחזוני' לבי' עשום שהוא בחון
 גדול' אך כ"ק שהוא ס'ל' כדעת ר"ע שלטעמים הוא עומד
 לשחוק חף כשת גלותינו סיני' כש'אמר בדברי הכניא שזכרנו
 כבר שא' או יאמרו בנוים הנדל' ה' וכו' שטובתו ימי'
 מרובה משלהם וע"כ גם כשראה רוב טובתן של אומות
 שחך וס'ל' לעובדי דנונו וע"כ חף הוא ס'ל' ברעו' אס' לעובדי
 דנונו כן וכו' שריחו לו דבריו של ר"ע שכתובתו ימינו שחוק לשחוק
 וחף חני כש'ני רואה עת דרלו' לשחוק אז אני שוחק אבל לא
 כסכרתך שאת סוכר שלעולם הוא חסוד לשחוק וק"ל' אך
 שערין לא טוב עשה כ"ק שהניח מפי' דבר שאינו מתוקן לומר
 על רבי ח' חס' לעובדי דנונו כן וכו' חף ע"ס מרישו הכל' הוא
 סיני' דבר כלום על רבי כ"א סכאן הוכיח לנו שלטעמים מותר
 לשחוק חף כשת גלותינו חף עכ"ס כתי' חקוס לטעמי' שהשום
 יסכור שהוא חסוד על רבי חס' לעובדי דנונו כן ו' וכל' לישב
 שבחמת כן הוא הדבר ס'ק' תצטון לזה שדיבר דבר שהשום לתרי'
 אפי' ויש לו ע"ז תירץ סתמי' וכו' ע"ס קא דלעיל' שאמרנו כטעם
 של ד"ק שהכניא' דברו ה'פתו' כלשון עבר להראות כוונ'
 שריקו אחינו להסתין שהוא כאלו כבר עבר ובה כל הכטחס
 ושהרי מטעם זה גם כלומר דעוטר חף לעלמות פיו שחוק בזכרנו
 דברי כיומי' שבו אזנו סתמי' נקריח' ומי' שאין פאסין בזה ה"ז
 פשיטא שהוא ראוי לקרותו עובדי דנונו אך רבי בלתי סתק שהוא
 היה משתין גדול' ככל דברי הכניא' חך כוונ' הסכרית היה טעם
 שהוכחנו לעיל' שחך מרוב הכטחון הוא מותר למלחות פיו שחוק
 להראות כוונ' פאטנה גדולה שהוא כאלו הוא כבר באה
 עם חלה שחך הנשים כשיראו רוב טובה שהשפיע לנו פו יודו

מסכת אהרן יעקב נדרים מה

בזה לא ס"ל לרבי וטעמו כזה בידו כי היה קברו חמישי וע"פ
גם אשר הוא ראו להות באופן זה שלא יבואו ח"ו בכיוון גמור
לא' בזהו חסון ע"פ טעמו יבוא לו הכיוון וע"כ גם כ"ק
בכיוון לזה שאמר בלשון פתחם לפי איש שהיה באשת אחר
אם לעברי רצונו כך לא על רבי כ"ל לראוי על סברתו ולפעמים
יותר לשחוק אך מי שיבוא לטעות יבוא ויטעה שזה הוא עונשו
הראוי לו אך עדין קשה מ"ל לק"ק דבר זה ולזה הוא כח ועיש
דבריו וטעה עשה ויש תקום ללמוד סימניו שדינה כפי הוא זה הוא
מ"ל כ"ק לברתי דרבי לומר אני אשתך הנהל כדקודש דלכון
ובקירובי דאין דונה לומר למחר אני מוכיח לו שלפעמים הוא
יותר למלכות פיו שחוק עד שחף חבין ואחר וישו עו"ל לרבי
ישלחון מיהם שחוק ואוכוח להם שחף מה שנתני תקום לטעות
שארתי על רבי אם לעוברי רצונו כך חף זה אודין לו אכדן
עשיתי כו דנה הכה ולזה שאל אשה זו והשאלה מאי תועבה וכל
מה דא' לראוי ע"ד דא' טעמי אף ח"ל תועבה תועבה אשה כה
וצריך ביחוד ונ"ל ע"פ פשוטו עד דלא חתימה לכלל הדנוה והוא
ע"פ דאיתא בגמרא דשבת מפני ג' דברים גרלות
בא לעולם מפני ע"ו וע"פ שמיטין ויובלות :

ושלגותיהו הוא ע"פ הירושלמי דלעיל דפליג דרבי ונ"ל אי סילק
שכינתו למעלה או חזקין אינו זה הפכיך תקום מן כין חרב וכן
אין חרב : ואיתא בירושלמי דחף ר"י בר יוסי שעשה
פסרה ולא עיניו למטה ולכו למעלה דמו חף סילק שכינתו
למעלה חבל עיניו למטה כי לא סילק משה כי דעתו לבוא עוד
שם כ"כ וע"כ הוא בקדושתו קיימה וע"כ עיניו למטה : וזהו
מבין נחות לשונו של ר"ע שאלהם על מה שאתם בוכין אני
משחק שדי כך הוא הכוסח בג"פ החילו הן בוכין כשראו שיעל
יוצא מבית קדשי הקדשים א"ל על מה אתם בוכין אמרו לבי המקום
הזה דתבי כיה והור הקרב יוצא ועכשיו נתקיים בו על הר
כיון ששם שועלים הלכו ולכן אני משחק וי"ל בקיור שזה תוכן
דבריו דמתחילה לא היה ר"ע משחק ולא היה בוכה חף שראש
שועל יוצא ומשם מתקום דתבי ב' והור הקרב יומת דל"ל סילק
שכינתו לגמרי ואין כאן שום מקום קדושה לגמרי ועל מה יבכה
שעתה שיעל יוצא וזהו בך וגם לשחוק אין שום מקום שהרי
כיוון שם לך שכינתו לגמרי ואין יותר לחזור שוב למקומו וכן ח"ו
אין דעתו לחזור עוד אבל עתה שראש שכן בוכין ונ"ל למה אתם
בוכין וחף מקום שח"ו והור הקרב יומת וכו' שועלים הלכו והיה
קשה עדין למה אתם בוכין דלמא הא דקאמר והור הקרב יומת
הוא דוק בוכין ששכינתם חבל עתה סילק שכינתו לגמרי וזהו כדך
ששועל יוצא משם ח"כ שחף סילק לא לגמרי סילק אלא דעתו
לחזור עו' עיניו ולכו שם כל הימים ולכן חתם בוכים על השועל
אכל חמי שחוק על כך שיתוך זה אני יודע שתוך הכני' שלכם
שדעתו לחזור עוד ולכן חמי משחק שאני יודע שהוא יחזור
עוד לתקומו כדאשון ונ"ל לו עיקבה טחמתי כחשתי שבו פשתי
כמעשה כדאשון וכמעשה השמי וק"ל :

ביחוד הסלון
כיוו שלמי
ובגמרא בסלי
כיוו שמי
שיתפלל בדין
שיתן עיניו
למטה וגו'

ואף שידענו שהמיטין ויובלות אינו שמורין כע"ז ולמה יהא עונשין
שזה ועו' שיש כאן מקום לטעות פני שיבוא עליו עונש גלות חף
שיכול להיות שהוא חמי כה"ל כעון שמיטין או יובלות או ג"ע
אך הדנוה יטעה לומר שהוא כעון ע"פ שהוא חמיר מכל וכהדוה
דדקודקין דקאמר בני ג' דברים הם דדקודקין כהא עלין וקאמר
שם חלן ומיטין חף י"ל שק"כ"ה עונש כן בכיוון למעשים שטיעו
ויסברו שהוא חטא חטא גמור ואף שאינו כן והוא באופן שכתבנו
לעיל היינו א"כ הוא חטא זה אינו חטא גמור והוא עונשו כזה
בכיוון לחטא חף שהוא כבוד שזה אינו חטא גמור והוא עונשו כזה
שחף שלח חטא כבוד וסברו שהוא חטא והעיקר הוא עשה דאית'
בגמרא כל האומר ראוהו ראוהו חטאו אינו חלף טועה והכתיב וישכח
את כלבה מלמד שכלכל יבועי אביו מעלה עליו הכתוב כחילו
שכב ופירשתי שם בחריבות כמסתם יומא וכתובו בכלל גם זה
כל האומר ראוהו חטאו אינו חלף טועה הוא פירושו ראוהו טעה
באיהו דבר דונה לומר שראובן טעה ולא כבוד חטא חלף טעמה
באיהו סברא וע"כ גם עונשו הוא כזה שיעלף עליו הכתוב
כחילו חטא שנתן המקום כ"ה מקום לטעות וזה הוא עונשו ועו'
לא וע"כ גם כאן אמר כ"ק מאי תועבה ר"ל למה הוא קרא לעריות
בשם תועבה הלא אין תועבה אלא ע"ו כדאיתא בע"ז לז"ל
תועבה אשה כה דונה לומר קרא לומר הלא עונש של ע"ו וע"כ עונשין
שזה הוא וע"כ קודם גם לנ"ע בשם תועבה שהרי אשה
תועבה כה כשתראה עונשו חף שהוא כה מכה גן עדין
והדוה יסבור שהוא מכה ע"ו וע"כ קרא
גם נ"ע בשם תועבה והרמז בו תועבה תועבה אשה כה וא"כ חף
שעורה קראו בשם תועבה לרמז זה שק"כ"ה כותן מקום לטעות
בו שזה עונשו הראוי לו וחף חמי שארתי על רבי אם לעוברי
רצונו כך ונתתי מקום לטעות ויש דמתי שזהו דין תורה וק"ל
וע"כ ל"ל לישא הא דאיתא כמות שם היו כוכין ור"ע משחק ונ"ל
על מה שאתם בוכין אני משחק דמשמע דחילו לא היו בוכין לא
פיה הוא משחק ואין תלוי השחוק שלו בכני' שלכן וי"ל ע"פ

ונחזור לענין כדאשון כדו לישא הכי תלע שאלת
של כ"ק והוא באופן זה ששטט מאור לפני
דאית' בפ' כהן גדול מפני מה אין טעמי תורה גלוין
מפני שלא יטעה בהן שחרי שני טעמי גילה לנו
התורה וטעה בהן גדול שבישראל דכתיב לא
ירבה נשים ולא יסור את לבבו ולא ירבה לרסוסים
ולא יסור א' שלבוה אני ארבה ולא יסור וכת' ויהי
לעת זקנת שלמה נשיו חמו את לבבו וכו' :

ביחוד ג'
שאלות של כ"ק
לר' באופן אשר

וא"כ נמי כלתו דתבי כה תכל ועירש"י הטעם חסמי שחבלל
הורע ונ"ל חסוקיה כלתו איילוני דלאו בת זרע היא ואמר האומר
שאלן כאן שום איסור ח"ו ועיין גם בפ' סור וסורה בתוספת
ובדימוות דפרך לרבי מאיר קטן וקטנה מאי טעמא דלא חייב
דילתא כמא איילוני לייבס כמסה נפסך אי לא יהיה איילוני וספ
עייבם ואי וס' איילוני כרי אין כאן שום איסור לא איסור אשת אה
ולא איסור אשת איש שכי קידושי שעות סוס וסוס כסגני הבש
על כפמי' וא"כ גם כאן נמי כלתו שפירש"י שג"כ קרא תכל
לומר שזה הטעם שחבלל הורע ונ"ל נמי איילוני יש לחוש
לטעות כה שהיא חומר : וכבר ידענו מה דאיתא בש"ס
מלא ונדוה כל מקום היבא דקרא רחמנא תועבה פירושו הוא
דבר שתעבתי לך כיוון שתעבתי לך הוא אסור לך טעום גורית
המקום ואין לך שום טעם :
בין דברי ב"ק שאמר לרבי עמי תועבה דכתב
דחמכ

דאיתא בירושלמי ארשב"י מיום שחרב ב"ה ת'
בשמי כסאו סילק שכינתו בשמים ר"א בן פורת
אומר בין תרכובין לא הרב אינו זו ממקומו שנא'
עניו ולבי שם כל הימים : ועוד אי פלוגתא בפר'
מצות חליצה רבי חייא ורבי שמעון בר רבי ה"א
המתפלל צריך שיתן עינו למטה שנ' והיה עינו
ולבי שם כל הימים וח"א המתפלל צריך שיכוון
לבו למעלה שנא' ונשא לבבניו אל כפים אל ה'
בשמים אהבו אתא רבי ישמעאל בר יוסם
לגביהו א"ל במאי עסקתו א"ל בתפילה א"ל כך
א"אבא המתפלל צריך שיתן עינו למטה ור' לבי
למעלה כרי שיתקיימו שני המקראו' הללו עכ"ל

שצריך לעשות סייגים שלא לפגוע בעביר גופה

רחצתו גבי עריות דמשמע שקול מתועב מלשן כל דבר שתצתתי לך ואף שנפשו של אדם חזרתו ואלו חך התורה קדשה כלשון תועבה אלא לומר לך כל מה שנעשה לך שהוא גורמת תקופה כלי שום טעם ולמה כן וכל מה שהוא רחוק לי פרכי' עד דלאר לי ר' פירש' את א"ל תועב אשה כה רחוק לומר דלכך אצרה תורה תועבה כלי שום טעם דחילו הוה כה שום טעם היית תועבה כה שהרי מי לנו גדול מסלמה וטצה שא"לני אצרה ולא יטו את לבי וכתיב לעת זקנת שלמה כצו הטו את לבבו ולכך קדשה כהם תועבה לומר לך כל שתעבתי לך כלא שום טעם ולמה כן לפי א' שצונו בו תועבה אשה כה וק"ל חך עריות יש לפקוק ולזה דוקא נבי עריות דהוה לנו ה גורה דבר זה ולא לנבי שארי מנות לו"א ב"ק בדוקקק לשומו תועבה אשה כ"ס שהרי תיבת כה הוא כמותר חלא שמוס כיוון ב"ק שלא תקש"לך ולמה דוקא נבי עריות דהוה לנו התורה דבר זה אלא כשכיל שהרי שלמה טעה בדבר זה שהרבה כמים ושטו את לבבו ולכך א' ב"ק תועבה אשה כ"ס שהרי כה כפשות שטעות ולכך דהוה לך התורה דוקא כ"ס ולא כמנוה אחית ומי' לל"ף שאין לנלות שום טעם כתיבה : ולפי' ופה שאל ב"ק א"כ מאי תכל דכתיב גבי עריות שהרי מירושו הוא שמתבלבל זרע שאם חרע הכן והרי אצדנו שלכך קדשו סתם תועבה כלי שום טעם חפני שאת תועבה כה וק"ל למה קדש כהן תכל שהרי כהן הטעות הוא שגורמס לכל גוון גבי איילני' כלעיל וכו' עד שאמר לי פרשי' א' ואל' תכלין יש כה מי שניא דהא ביאה מכל ביאות והוא ע"פ דאיתא בקידושין קידש ומנא חילוני' הוה קידושי טעות ואיתא בסוף ע' כן סודר ושורה עפשה בחדם א' אנתן עיניו בחשה א' והעלה לבו טיבא ובאו ושאלו בדומה'ם ואמרו אין לו תקנה עד שיבעול ואמרן חכמים ימות ואל' יבוער וכו' ולבסוף מנסים לא מיתכח דעת' וכו' ומשום דכתיב מים גמדיים יותקו ולחם ספרים יבעם ופירש' שני דרע תוקמן ומרבה תאותן דוקא בעוברי עבירה אבל כשאלן כה דבר עבירה אין יגרו תקופו ולו"א ב"ק תכלין יש כה מי שניא דהא ביאה תשאר ביאות ופירש' שמיית את אשתו ויתעוה את זו רוחה לומר לעולם תכל הוא פרושו שמתבלבל זרע פאכ חרע הכן דוקא קמ"ל א"כ לפ"ו כשיהיה כלתו איילוני' שאין דאח"ל זרע ואין שייך כה שום איסור שאין שם זוגע עליה שהרי אין מקומן לה ולא שנות ולא נוטלת כתובתה ואל' טעמה כה שהרי אין שייך כה ביבלל זרע לו"א ב"ק תכלין יש כה מי שניא דהא ביאה רחוק לומר כיוון שאם איילוני' הרי לא מגרי בו יגר דרע שהרי אין יגר דרע תוקפו כ"א בדבר עבירה אבל כהן כיוון שהיא איילוני' וקידושי' הוה קדושי טעות והוה בחשת פניו ואל' אין ו"ה קתגרה שעיניו כנירו הוא לומר שמיטל טעם ביאה וייתן לעוברי עבירה וכיוון כהן אין שום חשש כ"א משום שהיא ידומת כפניו ואין קידושין תוספין כה ואל' אין שום גריוו כהן וכעתי שמי דהא ביאה עכל ביאות שבעולם וק"ל :

טעם למה דוקא נבי עריות דהוה לנו פור' בתיבת תועב' תועבה אשה כה ולא שאר מנות

ובאופן

אחר ב"ל ליש' החומר הכל' אודיעך עוד כמה דקדוקי' כמנפלים בזה הפתח ואף שאין דרכי להאריך חך כדי להפסיד לאנשים בערכי והנה דהא דקאמר בני אמר רחמנא תועבה תועם * אשה כה וכקינרי ב"ל' תועבה תועבה אשה כה ולמה לי' למימר הכי אמר רחמנא וכפרש"י שפירש כלומר ג' עיותר הוא : וגם בתכל דקאמר תכלין יש כה מי שניא דהא ביאה מן כולה ביאות ולמה דוקא אכל כהמה ק"מי שניא והא גם שאר עריות יש לומר מי שניא וגם כוונת דקאמר זו מה היא ולמה לא פירש כדאית' ברש"י בחומש ענת חטאין שהוא לשון ענה וכדא' בהרבה מקומות בש"ס שפירש שהוא לשון ענה וכו' ליש' פ' זה הכל באר הטיב ; ואנכ אודיעך מה שזכרנו ר' אבי תעמי' המספיקן בדברי ר"ל פ"ה הוא

דאיתא בפ' שני דיבמות א' רבא רמו לשניורתמן התורה מגין וכו' רב כחנא א' מהכא שנו' שמרתם את משמרת' עשו משמרת' למשמרת' ור' יבנו שיעשו סייג לדבר ומבאן בלמוד לכל התור' כולה

וב"ל לתת טעם חשוק לפי רמזה שפירש דוקא כהן נבי עריות שצריך לעשות סייג ולא לנבי שאר מנות החזוקין כגון נבי סבס או חכילת חיסר שני' כששו' אל חרם חומדין והל"ל לומר נבי ושחרתם את משמרת' וכו' ליש' ע"פ דאיתא בירושלמי דר"ה נאמרו את משמרת' ה' ככונס שבעולם שלך כ"ד גור גורה וכה מקיימה רנה אינו מקיימה אותה אבל ק"ל כה אינו כן גור גורה והוא מקיימה מה טעם שנאמר ושפרו את משמרת' ה' אבי שחרתי מנותי תחילה כתיב מפני שבה תקום אבי שחרתי מנות וכן תחילה וכו' ומכאן לומר אחר על ושפרו את משמרת' וכמו כן יש לומר על האי קרא ושפרם את משמרת' ואל' אפשר לומר שאין כהן לומר על כהני' כלל ולעומת עבין שאילו הוה כתיב האי קרא ושפרם את משמרת' עתה כהן חזרת לח' ה' בלמוד חיי' כלל לעשות סייג כ"א חיימי' אומר דהסי' דירושלמי דרבי' שהוה מקיים תחילה ולכן כתב דוקא לנבי עריות שסם עובד הוא דוקא אותו לומר שהוא לסיג' והוא ע"פ דאיתא בירושלמי כ"א חרי טעם לאיסור עריות מפני שכל טעולה של מטה שונפת השעולה של מעלה וכמירכבה עליונר מניו כ"א חוד הקורבה כי איש אל חיינו ירכוקו והפגם בחשת מכל עריות משפטם כשכרטינו של מלך וחייב חיתה עכ"ל ואל' יש חזוקין קושי' שלי למש דוקא נבי עריות כתבה התורה ושחרתם ית משמרת' ללארד על הסיג' ולמה לא לנבי שאר מנות דחילו נבי שארי מנות ס"א כהאי לימוד דירושלמי שלמד על האי קרא ושפרו את משמרת' שאני מקיים תחילה אבל נבי עריות אינו כן שהרי עיקר החומר הוא שאמר לשמש שזכרנו של מלך ואל' חז"ל שפירש את משמרת' חלא ע"כ דאתא ללמד על הסיג' ודוק כיכונן הוא ולכן גם בירושלמי לא למד לומר על מהאי קרא דכתיב נבי עריות שדרי אי אפשר לומר שהוה מקיים תחילה שהרי הוא אינו מקיים כ"א כהאי קרא דכתיב כפרשת חמוד דלא לנבי עריות כתיב וס' ל"ף שהוא מקיים תחילה ואל' אין לך תקום ללמד מתנו סייג לכל התורה כולה כ"א ונחלן וחסו שאמר בדוקא שפתח כלשון יחיד שאמר ושפרתם את משמרת' שהוא לשון יחיד משמרת' והדר ח' לבלתי עשות מחוקת כשנעבד שהוא לשון רבים מחוקת תועבה חלא שחלון כלמוד סייג לכל התורה כולה ולכן הוא חומר לבלתי עשות מחוקת תועבת ככל התורה שכל התורה נרץ סייג וק"ל : ועוד טעם אחר שהייך למתאר זה

אודיעך מה דאיתא בדברי ר"ל שבכל מקום דכתב תועבה חתם הוא ע' ודא' בע' ז' וז' לשאני ע' דחמירי דכתיב ולא תביא תועבה אל ביתך : ואיתא נמי בסוטה פ"ק א"ר יוחנן משום רשב"י כל אדם שיש בו נסות כאילו עובר ע' כתיב הכא תועבת ה' כל נבה לבוכתיב חתם ולא תביא תועבה אל ביתך :

ואף כתיב סתם ולא תביא תועבה אל ביתך ודילמא קא' אונות טעם למה דבר תועבה או שארי עבירות חלף דקים להו לרכון שאין תועבה חלא ע' וקשה לי למה בפתת אין תועבה אלא ע' ופ"ב הונוך לומר נבי נסות תועבת ע' כל נכס לך שצריך ליעזר על נסות וע' אין נרץ שום לימוד כ"א מסתפא היבא דכתיב תועבה דהוה ע' והנה חללס אוקן כטוב טעם לפי כן שפסת תועבה יהיה ע' ופ"ה הקדמס ח' קטנה דכתיב כפרות כהנים והוכח בסוף וקטן קדושים אפר' חלמוד כן עירוש מנין שלא יאמר אדם אי אפשר לאכול חזיר אי אפשר ללבוט כלאים אי אפשר לבוא על הערס חלא אפשר ואבי סבסמים גור עלי' ת"ל ואכדול אפסס מן העמים להיות לי טעם כל פטורס מן הפבירה מקבל עליו עול מלכות פטים עכ"ל כנזח טעם כל עבירות שכתורס אי איתרשאי לומר אי אפשר כהן מחשת סתן שאוקן ועמובין כענין חלא

ביאור טעם שלמדו ר"ל דוקא חכאי קראנבי עריות ושחרתם את משמרת' לעשן סייג' שלח לפגוע בעביר גופה

טעם למה דוקא פ"ה נכדל תקום דכתיב עובד סת' ק"ל פ"ה

מסכת אוהל יעקב נדרים מ

אלה הם חשוכין וטובים בענין אך ספק"ס נזק ואסור עלי
אבל נבי עבודה וזה אי אתה רשאי לומר בן שתאמר
שהיא טובה בטובה בענין אך שהק"ב נזק
עלי שלא לעבדו ח"ו לומר כן וליתן מעט בע"ז שהרי
אף בעובדי אילני כתיב לא תחטם שלא ליתן חן מל"ס כע"ז
עבדו וע"כ וזה כיוונו ר"ל שאין תועבה אלא ע"ז רונה לומר
שעל כל העוונות אי תעשה רשאי לומר תועבה כ"א חע"ז וע"כ
שיבא דכתיב תועבה קטנה הוא ע"ז וק"ל ו לפי זה נכוח
אל הפלגת פסיקתא שאמר הל"ל אך נקדים מה

דאיתא בפ' קמא דמוטה דף ד' ע"ב אמר רבי יוחנן
משום רשב"י כל אדם שיש בו גסות כאילו עבד
ע"ז כתיב הכא תועבת ה'כל גבה לב וכתיב הירום
לא תביא תועבה אל ביתך ורבי יוחנן דר"י אמר
כאילו כפר בעיקר שנאמר ורם לבבך ושכחת את
ה'אלהיך רבי חמא בר' חנינא אמר כאילו בא על
כל עריות שכחורה כתיב הכא תועבת ה'כל גבה
לבוכתי'חתם כי את כל התועבת האה וק'לעכ"ש

ואף כן ברך חני להודיע צדאי קשפני הכי תרי רבי יוחנן שא'
שום רשב"י כאילו עבד ע"ז ורבי חמא בר' חנינא דקאמר כאילו
בא על כל עריות ואף דאיתא עוד פלוגתא דקאמר רבי יוחנן
דרבי'כאילו כפר בעיקר אין זה נחשב לפלוגת'כיוון דפרו'אמר
שפוט ע"ז ואף שחזר'כאילו עבד ע"ז וח"א כאילו כפר בעיקר
ע"קת לחלק בין כפר בעיקר לעבד ע"ז שיש לומר אף שעבד
ע"ז אבל לא כפר בעיקר רק משתתף ש"ס ודבר אחר לך בא זה
וא'שאף כפר בעיקר אלא רבי חמא דאמר מילתא אחריתי כאילו
בא על כל עריות קשה לי בשאי' קשפני : וכל ליבם באוסן
שאין כן שום פלוגתא רק רבי חמא בא לפרש דברי סנין שהם
אשרו כאילו עבד ע"ז או כאילו כפר ולמה כן שיהא נשות חזור
כ"כ כאילו עבד וכאילו כפר ולמה הוא בא וסביא דאי'הנסות
הוא כאילו בא על עריות ואלו הוא מילתא כאילו עבד ע"ז וכער
בעיקר והוא ע"ס דאיתא

בפרק יש נוחלין דף ק"ט ע"א ח' לויתורו שמה
ויאמרו מי הביאך הלום ומה אתה עושה בזה ומה
לך פה אמרו לו הלא ממשה קאתי'דכתיב בי'מה
זה בידך לא ממשה קאתי'דכתיב בי' ואתה פרה
הלום לאו ממשה קאתי'דכתיב בי' ואתה פרה
עמוד עמדי תעשה כהן לע"ז אל כך מקובלני
מבית אבי אבא לעול'יעבוד אדם ע"ז ואל יצטרך
לבריות והוא סבר לע"א ממש ולא היא אלא ע"ז
שעבודו זה וזה לו כרא"ב לרב כהנ'טשו נבילת'
בשוק ואל תצטרך לבריות שקול אנרא ואל
תימא גברא רבה אנא וילא בי מילתא וכו'ע"כ :

במא' טיובותן כן נרשון טעם כשא' דאמר כהני'תא לעולם
יעבוד אדם ע"ז ואל יצטרך לבריות שהוא סבר ע"ז מעט וכיון
שהוא שיש עני כאילו ע"ז וכן יש לחוש כל מי שיכוח לרבי עניות
שלא יכוח לרבי ע"ז ופשיטא שאם אדם הוא לבס' נאות פשיטא
הוא שלא ילמוד אותו פירש טעם נבילתא ואל יאמר וילא בי
מילתא כי אדרבא כיון שפוט אהון בפשוט יאמר וילא בי מילתא
וילמוד אותו פירש ע"ז מעט ופשיטא שם כהנ'טו' האותו שיטת
אסקדמו אחר רבי חייא בר אבה אשר ר'וחנן כל אדם שיש בו
גסות שהוא סוף שהוא ככסל'כא' שאמר וא"א נשא יקר'סי'תגוד
וא"כ נקוט הא כלל'ל בידך שכתב נשות הוא בא לרבי ח"א ותי'ת'
וא"ס באותו דף אלא אמר רבא כל הכא על חשם זונה לפוק
שא'הקט כפר לחם ואינו מונא נמנא שכתב נשות הוא בא
לר'א'א' כרבעי'תא נשא יקרה היא'תגוד וא"א תכילו לרבי
ע"ק'א

עניות ועניות יכול הוא להכילו לרבי ע"ז נטפמ' אל יוכנען בא
גרשון שא"ע"ז מעט ונפס תבין טרבי חמא ב"א ורבי יוחנן שחזר
משום רשב"י לא סליגי כלל מ"א כל אחר שפרש דברו חכידו שרבי
ר"י אחר כל אדם שיש בו נקות כאילו עבד ע"ז והוא פשוט
רשב"י ורבי'אמר כאילו כפר בעיקר וסקסא לרבי חמא למה כן
שיהא כ"כ חמורה הנאזה עד שאת'תדעה' לע"ז ח"א אלא כך הוא
שיש עוד לימוד שנקיות הוא כאילו בא על כל העריות שכתב
באן תועבת ה' כל נכס לב והתם קתיב בי'אש'כל
התועבת האלה עשו וא"כ כיוון שהנחות הוא דומה לבריות ולמה
כן אלא עכני שהנחות עכילו לרבי ונות כי הוא דלפיל'שנ'וא"א נשא
יקרה היא'תגוד ונות הוא עבי'לפני'ועני'כתיב לרבי ע"ז כהני'ת'
דיומנן כן גרשום שהרי חמא זכות הוא בא לרבי עניות שנאמר כי
בעד חשה וזה עד כפר לחם וכיון שהוא בא לרבי עניות זה הוא
בא לרבי ע"ז כהני'ת דיומנן כן גרשום ואף שיש לומר דילמא הוא
לימוד פירוש שאלו עבדו שהיא וזה לו שהוא כדאמר רב
לרב כהנא נטוש נכילה כהן זה אינו שהרי מעיקרו הוא בא לו
העניות וזכה נאזי שהרי זכה הנאזה בא לרבי ח"א ומכא'א'ת'
בא לרבי עניות ואלו הוא כוונתי שיאמר כהנ'טו' וילא בי מילתא
לנטוש נכילה ויעבוד ע"ז וע"כ יפה ח"א' כל אדם שיש בו נקות
כאילו עבד ע"ז ויפס פירש רבי חמא דבריו של רבי יוחנן ודקני'
כל ס'ד' כאין שום פלוגתא כלל דוקן כי נכון הוא :

לכ"ו כ"ל זה הוא כיוון שסמירי העשרה סדורות שפוט
חמשה מול חמשה כדאי'תא כוונת יתרו אמר רבי יצחק
הפני חמש חמירין כלל כולם כהני חמש חמירין אהלי'טו'
חמש חמירין וזה חמש וחמש הא' כיצד חכמי ה'אלטק' לקבל לא
תרגז דהאן דקטיל'אזעיר'דמות' לזולמא דמרא דכתיב כי כולש
אלוקים עשה את האדם וכו'אל' ויהי לך לתכל'לא תנחף וכו'
ע"ן ס' וי'ל' לפיה דלעיל'טו' כוונת לחם לא יביא לך נגד
לא תנחף אלא זה הוא העשם שהרי עכא עניות הוא בא לרבי
ע"ז כטעמו של יוכנען וא'ברש"י על לא יביא לך איש' ואי'ש'
היו נדק יביא לך שפירש"י חס יביא לך הין נדק יביא לך רובם
לומר עושר יביא לך וחס לא לא יביא לך כלום שתיב עני וע"כ
כוח סדרן לא יביא לך נגד לא תנחף רונק לומר שכתב לא תנחף
לא יביא לך כלום שכתב לרבי עניות שנאמר כי בעד חשה וזכה
עד כפר לחם וסדר אחר ל' טיפא דקרא לא יביא לך חלשים
אחרים רונק לומר שסופן אף לכתוב ע"ז שכתב עניות בא לרבי
ע"ז והכל הוא עכא לא תנחף ודוקן כי נכון הוא :

וע"כ תבין דברי בר קפרא שאמר ב"ק לרבי שאי תועבה
וכו'עד שא' תועבה טבי אחר דחמח'טו'ע' אתה כה
אך וכו' כל מה שהקדמונו כבר בשם ת"כ שאל יאמר אדם אי
אפשר באכילת חזיר וכן בכל העניות וכו'ל'טו' דמז'חכמים
סנחות לשונם כס"ק דחולין ובת"ס חלוא'כל טוב שנתאז'כאלי
דחזירי רונק לומר שאל יאמר אי אפשר באכילת חזיר אלא טוב
הוא וכו'ל'ק' הוא אומר וכו'ת'פלא'י'כל טוב שקורא לבת'לי דחזירי
טוב חזן ע"ז שאמר ליתן לר'עובדי'ומכ"ש' לע"ז פנחס וע"כ
ע"ז נקראת בשם תועבה מה שאין כן בשאר חמיות שאסור לומר
עליהם בשם תועבה כ"א טוב ויפס הוא אף שהק"ב בא נזר
עליהן ולא"א ב"ק לר'חאי' תועבה דכתיב נבי עריות הלא אשה
אין רשאי לומר על שום נשות שהוא מתועב לך כ"א חע"ז
וכל מה דאמר ליה רבי פרכי'עד דא' ערשי' את א"ל הבי'אשר
דחמנא רונק לומר דחמנא הכי א"ל בשם תועבה תועב אתה
בה רונק לומר שהתורה רמז לך שכתב עריות סוף לטעמו
בע"ז וע"כ בקרא לן התורה עריות בשם תועבה שהוא כאילו
כבר באתה לרבי ע"ז שהרי עריות הוא בא לך טכא נקות שנאמר
ואשת איש כסא יקרה היא תגור ועכמו של עריות הוא
עניות שנאמר כי בעד חשה וזכה עד כפר לחם וכיון שהוא
בא לרבי עניות זה כוונתי שהוא יתפוס אותו פירוש גדאמר ליה
עש ואף שיש לומר דילמא יתפוס אותו פירוש גדאמר ליה
רב לרב כהנא נטוש ככלתא כהן ואל תאמר נברא רבם
אנא וילא בי מילתא ואלו לא יכוח לרבי ע"ז וסדרו קושטי'
לעס קרא התורה לעריות בשם תועבת זה אינו שהרי
ע"ק'א

טעם של שפי'
שדרת סוכני'
חמשה מול
חמשה

כאור דברי
ב"ק לרבי שאי
תועבה וכו'

כאור סג'נ'
במדר' דש"ט
נבי כל אדם
שיש בו נקות
כאילו עבד ע"ז
וח"א כאילו בא
על עריות

הוא
אין
לע
כך

זה
פ"א
וע"כ
וס
זוהי
פסוק

מסכת

אוהל

יעקב

נדרים

שעיקרה דייניא מהיכי הוא כל לדי עריות הוי מכה נסות שאלת
וח' נ' כש יקרה הוי תמוד וח' כ' שהנסות כו בודחי שבוד לא
ירגס להשטיל עמנו ול' טעם ככילה בשוק כי עתה וילת בי
ליתא ויתפשו טעם כשבי לעבוד ע"ז מטעם וכו' בדקדק אחר
ב"ק סבי אחר רחמנא תועה תפס בה ר"ל שהתורה יודת לסיף
דעתך סאודחי יבוא לדי טעמה וזו הוי כי חייף הוא : וחסה
סחבו עמוקין מטיטה זו דמין דקטטה חל עלילו הכיאר בעינין זה
סחמו עמוקין כו ו' : **דרש רב עווירא כל האוכל**

לחם בלא בטילת ידים כאילו בא על אשה זונה
שנאמר כי בעד אשה זונה עד כבר לחם אמ' רבא
האי בער אשה זונה עד כבר לחם בעד כבר לחם
עד אשה זונה מבעי לי אלא אמר רבא כל רבא
על אשה זונה לסוף שהוא מבקש כבר לחם אמר
ר' זריקא כל המולול בני' בעקר מן העולם ע"ב בנמ'

והס' כן לקטות מה דרש רב עווירא כל המולול בני' כאילו בא
על אשה זונה והלח יפה קשה לו רבא ש"ס' ליה לו לומר בעד
כבר לחם עד אשה זונה וכו' וכו' על רבי זריקא דקדמיה כל המולול
בני' בעקר מן העולם ולא ידענו חס הוא חולק על רב עווירא חו
לח שהרי רב עווירא אחר כאילו בא על אשה זונה וכו' וכו' כתיב
כבר לחם חס מתחיים בעונש של אשה זונה וכו' וכו' כתיב
מות יוצת הנוחף והנחשף וחין לך עקירה גדולה זו וכו' וכו' וכו'
הסיף ר"ל והה היינו ת"ק וכו' לישב ע"מ מה שהקדמנו כבר
שלק' כתיב בני נסות תועה ה' כל נסה לה לאש זוערין שכתב
נסות כל לש"ס שהרי מכה נסות בא לדי ח"ל וכו' ח"ל בא
לדי עניות שנאמר בעד אשה זונה עד כבר לחם וכיון שכתב לדי
עניות וטעה כטעמותו של וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
כבר ע"ז שהרי כן אמרנו לעיל כל מי שיש בו נסות כאילו עבר
ע"ז דלא טני בלחו הכי : כינא שיש כן פירוט על תיבת
כאילו שמתוך שסופו לכוח לדי כן הוי כאילו הוי כבר בא לדי
כך : ועוד יש פירוט אחר על כאילו רוצה לומר חס הוא שום
מבונן שבונש של זה זה הוי כפי כאילו כגון הכלל שבכל
ח"ל בא לדי עניות ונס עונשו של נטילת ידים הוא עניות
וכינא הוא עכ"ל ע"ל ל' נטילת ידים חך הנילק הוא דמחי ל' כ'
עמי שהיו ענין הכי לך הכי' חילו לסינן זה דמקרין חילו הוא
שבונש זה וקטן מכילו לדי החינור עמנו כגון הכלל שהנסות
עכילו ל' ח"ל וח"ל חטאיו לג"ז גריך לשמוע דבר זה ולא שומר
כטעו ירחק מן חך שכבר עבר שהיו לו נסות מ"מ יכול להיות
שיחא וכבר שלח יבוא עוד לדי חטאיו עמנו חל לאחי פירוט
שהוא כאילו שהוא שום כפונשין למחי ל' ג' גריך להודיע דבר זה
יותר משאר עבירות שבונשין ג"כ קשה מאוד : ועל ענין שרם
עורח דרש כל האוכל לחם בלא נטילת ידים כאילו בא על אשה
זונה וכו' רחמנא רחמי שאלת כי בעד אשה זונה עד כבר לחם וכו' וכו'
עזרתא מתייהב שחא לשמועין שבונש של ל' יבואו לעונש של
ח"ל החינור וע"כ יפה עשה רב עווירא דאתא לשמועין דבר
זה שכל ח' חזק ביה כדלעיל חך לפ"י קשה לר"ל דא"כ חאי בעד
אשה זונה עד כבר לחם אדרבה לשינוש זה הוי ליה ליער' כעל
כבר לחם עד אשה זונה וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
לדי אשה זונה חלל ש"ג דחאי כאילו הוי פירש כשבי שהיא שנה
כפונשין שבונש של זה הוי שום לוח וכו' רבא חלל אחר דבא
כל הכא על ח"ל או אשה זונה סוף שהיא חקש כבר לחם זונה
כ"י כתי עונשו שקוף עמי וח"כ חאי כאילו הוי כדשונש שנים
כפונשין חך שערין קשה מה אתא לשמועין בוס לוח אחר רבי
זריקא כל המולול בני' בעקר מן העולם הוה לומר שרם עורח
דבר גדול אתא לשמועין שהרי כבר ידענו שהכריתת אית לה
מני פירוטין או לעולם יעבוד ע"ז או עבוד' שהיא זרה לו יאמר
זילא בי מילתא כן הוי האתת וכבר העלתי בספולו ע"כ אמרה
רחמנא גבי עריות כלשון תועבה שהיא תועה אתה בה שבוודאי
יעשה בה כטעמיו של וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
לדי עניות ועריות הוי כל לו מכה נסות וכיון שהיא בא לו
זוכה נסות בדחי שהיא כגאונת יאמר וילת בי מילתא לנטוש
כבילה בשוק ויתפשו אותו פירוט סמועיה שהיא ע"ז מטעם : וח"כ
לפי קדמיה זו יש לחלק בין עמנו הכלל לכו זונה נסות שאלת שונ

בא לו מכה נסות וזה הוי קרוב כדבר לכו' לדי ע"ז שכתב
נסות שבו לא ילמוד אותו פירוט לנטוש כבילה חלל חס העובד
פח לו עכ"ל כ"י שחין זה הענין בא לו זוכה נסות ר"ל שלא יבוא
לדי ע"ז חך יתפשו החמת וינטוש כבילה וכו' יאמר זילא כי
מילתא חך עכ"ל שחין זה עובד ר"ל לבחן ולבאן זיל יטעה
ו"ל שחין יטעה : ולפי סברתו החילו ל' לישב מה דקשה
כלן בדכר רבי זריקא דקאמר כל המולול בני' בעקר מן העולם
ופירש"י בעקר שזכור על דכריו חסמים וכו' יתיב :
ובפ' במה אשה יוצאה אמרינן עונשו עניות :

וב"ל לישב וסמיכא אתת ושמיטא הוא לכל כדעיות שבונשו הוא
עניות ומה דקאמר כלן רבי זריקא בעקר מן העולם הוא בא
לשמועין שהרי מכה עניות יש לחוש שיבוא לדי טעמותו של
יונתן ויבוא לדי ע"ז ולו מכה ע"ז הוי בעקר מן העולם ולא
מכה כ"י חך ש"ג הוי מביאנו לדי זה ולא הוא עונשו הרחוי לו
שהוא בעקר מן העולם כדאיתא בסגדיון שהשתקף ש"ג ודבר
אחר הוא בעקר מן העולם וכו' ואף שערין קשה עיה בא רם
זריקא להשיענו דבר זה הלח דבר זה לידנו מדקדק תורה
לערייות כשם תופעה לידנו דבר זה ו"ל דמח אתא לחטווע
דבר זה דלח תיפוש שהתורה אתא לשמועין דווקא גבי עריות
שחונן עניות הוא בא לו מכה נסות וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
חלל עניות דכ"י שאינו בא מכה נטילה ופרנס לומר שחין כל
שום חשש כעולם לוס הוא בא לשמועין דהס גבי עריות וחאי
הוא חלל כן גבי נטילת ידים חך שחין הוא דחאי חלל עכ"ל
למחא מיהא שהי כן ל' לישב שהי פירוטין ועיין בנסות
דקטטה שהקדמו שם אונת קומי וכו' כדדעו וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
שלוס כיון רבא כגאונתו כל המולול בני' כאילו הוי בא על אשה
זונה לומר שכנס שחם הוא בא על אשה זונה יש לחוש שלא יבוא
לדי ע"ז כן עכ"ל ר"י ש לחוש שלא יבוא לדי ע"ז ונחשום העניות
בא מכה נסות וכו' אינו מכה נסות מ"מ יש לחוש ושומר נפשו
ירחק מכן : וזוהי כתי שדאנו ח"ל ח"ל חין הדעש סובלתן
זקן ענאף דל גיח וכו' וכו' לומר כיון שהוא דל והוא כגאונתו
או חין הדעש סובלתו שבודחי מכה דלוחו וכו' לטענת וישבד
ע"ז וע"כ הוי דעש לוקן ענאף שהרי הוי דל והוא שתגאה לו
הוא מוכח שדלותו בא מכה זנות שבאמר ח"ל כש יקרה הוי
תגוד וע"כ גם הוא ככלל מנאף וק"ל :

ולפ"י ל' לישב סוף אחרי ופסיונות ע"י קדושים
דכתיב כסוף אחרי :

**ושמרתם את משמרת רבכלתי עשות מחוקת
התועבת ולא תטמאו בהן אני הזכר ואח"כ כתיב
ודבר הא' אל משה לאמור דבר אל כל עדת בני
ישראל לאמור קדושים תהיו והוא ע"פ :**

אונטי' כנאמרין לעיל ש"כ קרא רחמנא עריות כלשון תועבה
תועבה אתה בה שאלת עניות דעריות הוי בא בודחי לדי ע"ז
חלל מכה עניות דנטילת ידים חך סחא אינו ודחי חך למחא
מיהא בעי וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
כדאיתא כתיבות חך קשה ליה דווקא גבי עריות כוהירכ תורה
יותר על סינן חכל מצות האונות בתורה ל"א לבלתי עשות
מחוקת התועבת שחין תועבה חלל ע"ז רוצה לומר שחם לא
תעשה סינן לעריות יש לחוש שלא יבוא לדי ע"ז כדלעיל שהרי
מכה עריות יבוא לדי עניות ויכח עניות יבוא לדי ע"ז :

ולפ"י זה כראה לי לישב גם התנן השקוקים כשרם
האונת דקאמר וקניאנו בודים יבעלי
בתועבת וכו' קאנוי כלל ל' ואני אחיכם
כלל עם ופירש"י כן קאנוי כלל אל שם עובדי ע"ז ואונות
שעולם אמרינן כן עמנו ואני אחיכם כלל עם שחמדי
עם

כיאר נמ"ל
האכל כלל
כי חללו כלל
על אשה זונה

כיאר יפה מה
קשה לכאורה
חכדי כפונה
ח"ד זריקא כל
המולול בני'
בעקר מן העולם
ופירש"י
שהוא חייב
מיתה ובסנה
חשש יונתה
אמרינן עונשו
עניות

כיאר מה
ס' חלוי
קאנוי כ
ואני אחי
כלל

פי' סם
כתי
נעשה
דודף

מסכת אהרן יעקב נדרים מו

עם כשרים עם לא כ"ע"כ : וכל שזה הוא פירושו של הפסוקים שחילו שחיה זה כבר חתלה בעומק ש"כ קרא רחוקה עריות כשם פועלה לומר פועה אתה כה וכו' הדיעך התורה שיש כאן מקום לטעם ומתי נקטת מיני כזה אלח להודיעך שיש כאן חיוה פירוש המוטעה והוא שהוכתן טעה בו וע"כ הפירוש לך שיש כאן טעו' וכיון שאת יוד' שיש טעו' אז אתה יכול להיות מדר טעו' ותלמוד היתנות' הפירוש לעולם יעבור אדם ע"ו עבודה שהיא זרה לו ולא ע"ו טעם ולו"א יקניאוני בורים רונה לומר יקניאוני כזה שיש שני פירוש' וע"כ הוא אומר בזרים לשון רבי' וכס כפרו חותו פירוש שחיה ע"ו טעם ולא פירשו עבודה שהיא זרה לו ולא לעבוד ע"ו אך קשה עדיין מה היא החרון חף שסם טעו' וס'ירו סזכ הוא החי'ת לו"א יעכשוני בתועבת רונה לומר הרי הוהרתי חותם מזה הטעות ולזה חזר יבעאמי בתועבת דקא' בלשון רבי' בתועבת רונה לומר שחיה חרתי שני פתחים בלשון פועבה וכן גבי עריות וחף שלגבי עריות לא נכון הוא לומר בלשון פועבה שארדב' יחזר יפה הוא וכפסי חזרתן אלח הק"כ גור וח"כ לפה חרתי כסם פועבה אלח שרעותי לך פועבה אתה כה וח"כ פירשתי לך טענות וח"כ אתה נחשב לפיוד ודוק כי נכון הוא כעו"ה : ואנכ' ג"ל לישב גם המצן הפסוק' דכתיב דתי' הם קנאוני בלא אל וחתי חקתי'ם בלא עם ושמו' זה דרך ביאור וחף שרש' פירש הם קנאוני בלא אל שסם עובדין לע"ו וסחף האומות אומריין אין כה חתם וחף חתי חקתי'ם בלא עם שח' קן עם כשרים עם לא היו : ומדיון לא ידענו מה תיוון רש"י כזה ומתי נקטת מיני' חתי יחמרו אומות שיש כהן חתם או לא וכן גבי כשרים חתי יחמרו כגוים הפלה שאין חייבין על ע"ו עד שיעבור כדרך שעבודתה ככך חי' כעין ארבע עבודת עני' אבל חס הוא שלא כדרך עבודתה ככך אין הוא חייב עליה ומחילת' שאעיקר דחס הוא עובר לדבר שחף האומות אומריין שאין בו טעם שאין חייב עליה שחייב עליה שחייב עלי' כח'זרים בלא חן זה אל שחייב חף האומות אומריין שאין בו טעם וח"כ אבו עובדין שלא כדרך עבודתה וכתוב חזקה יעברו כגוים ולזה חן כגוים עובדי' וחת חתם בלא אל רונה לומר שסם חף ק"כ' וחי חקתי'ם בלא עם שח' קן עם כשרים עם לא היו חייבי' רונה לומר שאני חתי' עליהם כשרי' והזרנים אומות וחתי אומר חן זה עם כלל שזה הוא עם לא ח' וכחילו לא הבאתי עליכם כלום וחף שאין רוחין שהם טובתי' והזרנים בלא גם אתם בלא חן רוחין שאתם עובדין ע"ו חף שאתם אומריין שאין זה כלום שאין זה אל חף חתי חקתי'ם בלא עם וק"ל : וזהו מתי כוונה בתוכה דכתיב וכתם ואתן רודף וחף כאן קשה מה הוא זה דקא' וכתם ואתן רודף וכי זה הוא ק"ל' שאין כאן רודף והלא טוב הוא עכ"ל לנוס כשאין רודף מלכות וס'רודף הוא אחריו אל' כראש לי שזה הוא ג"כ פירושו רונה לומר שבאומות יהי' רודף מלא כמו שח' על גאורינו נרדפנו חף שהוא פירשו של הק"כ' לקבץ את הנדרף וזה כשם כאן רודף מחויב הוא להיכללו אל' קה עשה ק"כ' שהביא כשרי' שח' כהם חן עם לא ח' וזהו שח' וכתם כי חתם רוחין כעויתם שרודף יש כאן וחתי אומר שאין כאן רודף ולמה כן אלח חפתי שח' קן עם כשרי' עם לא ח' וזהו וכתם חתי רודף וק"ל : וזהו כמי דקא' בתוכה קול פלג נדף וחף שלפי פשוטו הוא אתי שגיר שחיה הוא אומר וכתם ואין רודף ולמה חזק הדבר הוא אומר קול עלה ידף רונה לומר שאף חן כאן שום רודף חף שח' ח' אומר חן כאן רודף ואין נקטת אחריו קול עלה נדף וששע שסם חן רואי' שום שונא' כ"א שהעלה נדף וי"ל שזה הוא פירושו ע"כ דאי' בחולין הכי חתכלי' לבעי רחמי אלהי דאי לא עלה לא מתקיימי חתכלי' וכן הוא חתי ת"ח שקורין אשכול לבעי רחמי אשכל סק עמי הארץ דחי לא עמי הארץ לא היה חתקיי' חתי ת"ח עמי הארץ מכירסקין אומן : וזהו שאל קול עלה נדף רונה לומר שאף זו היא קלל' שחם ציבי'

ביאור הפסוק' פ' החיוני הם קנאוני בלא אל וחתי חקתי'ם בלא עם

בטחוני לכיות כיוון מעמי הארץ ככבוד ועתה נספק הדבר שקול עלה הוא עם הארץ נדוף הוא חזק ויכבד ת"ח ונדאי' בוודר ככסה מקומות שלעתידו יהא ת"ח מחוי' ככתי העם הארצתי ויטובכו מעיר לעיר ולא יחונכו וכו' עיין סם בחריכות בוודר עכאם וככעלותך ושמות : ונחזור לענין הראשון דקא' ב"ק שאין תכל דכתיב גבי כהמה לא תעמוד לפני כהמה לרבעם תכל היא וכל מה דח' לי רבי פרכי' עד דח' לי' פירשית את וח"ל תכלין יש בה מי שחיה הדח ביאה מכל ביאות שבעולם : ורש"י פירש תכל נכחי ועל פירוש רש"י יש להקשות שפירש נכחי הוא וח"כ שעיקר קטידח הוא חסום נכחי וח"כ כפרהסיה לא יעשה חכל כנגעם יעשה חס שלבו חסן כי כפתי עצמו חן לו שום נכחי

כדאי בגמ' פ' השולח דף ל"ח ע"א ו"ל אמתי' דר' אבא בר זוטרי אשתכחי פירקה ההוא תרמודאי לשום אחתא שלחו לי' לדידי' איאות עבדית שדר לה גיטא דהירוחא היכי דמואי דמצי פרק לה למה לה גיטא דהירוחא ואי דלא מצי פרק לה כי שדר לה מאי אהני לה גיטא דהירוחא לעולם דלא מצי פריק וכי שדר לה גיטא זילא באפי דשפחה היא ומפיק לה והא אמר מר חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן הני מילי בצנעה אבל בפרהסיא זילא בי' מילתא עכ"ל :

וש"י דיש חילק בין כנגעה ובין כפרהסיה וח"כ קשה היאך פירש' על תכל נכחי וח"כ הוא יעשה כנגעה כמו שהאומות עושין חף שחייבם עליהן כהמתן של ישראל חף שהוא זילא בי' מילתא ועושה כנגעה וח"כ חף ישראל יעשה כנגעה וירכבו בהמתו כיון שהתורה קראה תכל הוא וירש"י גנאי : וכל' לישב ע"ש דאי' בע"ו פ' חן מעמידין בהמה כפונדקאות של גוים מפני ששודדין על הרביעה וכו' ורמיכו וכו' עד דכקובת אל' כקובות חתי טעמה לא מיידיין אחר מר עוקבת בר חתח מפני שהגוים מניין אל' כשי סבירין וטעמי' שאינה מונחה ומנחה על הרביעה ורבעה וחי כעשי אומות חמילו חתם כמו רבעה דאמר מר חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן ד' יוחן כעשה שח' נחש על חוה הטיל בה והוא חי הכי ישראל כמי ישראל שעמדו על הר סיני פסקה וזכמתן גוים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה וזכמתן עכ"ל וש"י דאומות חביבה עליהן בהמתן של ישראל יותר מנשותיהן מטעם שהנחש הטיל וזכמתן כהנה אל' כהנהט לא הטיל וזכמתן וע"ו פ' ריך כנע' חי הכי ישראל כמי ר"ל ישראל כמי יחי' חביבה עליו כהמתו יותר מאשתו דכתיב אדם הטיל הנחש הוזהר שזו אל' לא כהנהט חף שיש פירוש לזה כנע' ישראל שעמדו על הר סיני פסקה וזכמתן אבל באומות שהם לא עמדו לא פסקה וזכמתן חף שיש פירוש לאומות חביבה עליהן בהמתן של ישראל אבל לא ישראל וחקדי' לך ע'ו' העפירסק שהתורה נקראת כשם תכלין וכדאי' בילקוט משלי משחקת בעבל ארנו וו ח"י פ"ג תכלין שבתוכה ואי זה זו תורה וכן נתתי לך יר הרע נתתי לך תכלין זו תורה : וכזה תבין דכתיב ב"ק שא' לרבי מאי תכל לפי שהוא ידע שפירושו של תכל הוא כדפרש"י גנאי הוא וח"כ קח קשי' לי' בקושי' שלי חף חמיה תורה בלשון תכל שהוא עיקר אסורו חסום גנאי וח"כ לא יעשה כפרהסיה חכל יעשה כנגעה כמו שהאומות חף דוילא לנו מילתא למיעבדי כפרהסיה עושין כנגעה וזהו חתם קוסי' הנח' חי הכי ישראל כמו ועל מה דח' לוי' ר' פירכי' עד דח"ל ערש' את ואמר ב"ק תכלין יש בה שחיה התורה ע"כ קרא תכל מכלן מרומן גם התירך דשחי' אומות שחייבם עליהן בהמתן של ישראל שלא פסקה סקן הוזהרם אבל ישראל תכלין יש בה שהיא התורה ופסקה וזכמתן ולו"א מי שחיה הדח ביאה מכל ביאות שבעולם ופירש"י שמקתת את מינה ופודנות לשאינה מינה דכשלחא אומות

ויא יד א

ניסכת אוהל יעקב קידושין

ואזי שני לכו חתונה עליהן יותר חתונות נבחר הוסיף חבל
 ארבע דה' לכו תכלין וספקה ויחכם הוסיף וז"ל כחאי שחא
 גדול הוא לכם להרבות בטהרה ויבט ערש'י תכל נחאי
 עקן וזכר' ויחביבה עליהן כהמתן של ישראל וזעמ"כ וילא
 בהו שילתא ולא עברו בהרמס א כ"ל כנצפה וז"ל חף שכן
 עוברין כנצפה יו להס תירין מכה הוסיף חבל אתם שפסקה
 מעמם פוסיחה וכיון שהיא וילא שילתא ז"ל למס נך דבר זה
 לעשותו חף כנצפה יו שחא הדא ביאה וק"ל :

ביאור הפ' ערות אשה ובעה לא תגל את כת כהן וגו' לא תקח אשה

אמרי פיך בשעה שאמר הק' בה אנכי ולא יהי
 לך אמרו אומות העולם לכבוד עצמו הוא דורש
 כיון שאמר כבר את אביך ואת אמך חזרו והודו
 למאמרות הראשונות : רבא א' מהבא ראש דברך
 אמת ראש דברך ולא סוף דברך אלא מכה סוף
 דברך ניכר שראש דברך אמת עכ"ל המאמר :

והוא תפוס וקורא מלאש ועד סוף לאמר דרשוני : והנני
 העוסק בהלכות ביאור חקד'יך קצת מהדקדוקי' הכוזב'י' שמתאר
 והא לך הא' דקא' ס' ד' יודוך כל מלכי ארץ וכו' מתאר פיך לא
 נח' אלא אמרי פיך וזחי קח קש' לים ולדרכא ל' אילו הי'
 כתי' מתאר פיך כתיית' אומר שחלושת לא יודו ב"א מתאר א'
 מכל הדברות חבל כשהוא אומר חסרי פיך שמשע שכל הא' יודע
 כולן ככלל יודו וז"ל חאי קח קש' ל' מתאר פיך לא נחמר
 וכו' הכ' דקא' כיון שמשע חסרי ולא ישי' לך א' לכבוד עצמו
 הוא דורש ולפע לא חסרו על דבר ראשון כשמשע חסרי חיד
 פי' לכה לומר לכבוד עצמו הוא דורש נ' קשה בחאי יעשב
 להס שא' כיון שמשעו כבוד הודו לחסרות הראשונות ולמה דוקא
 כבוד ולא שאר עניות וקש' ד' מה דאמ' רבא מוכח ראש דברך
 וכו' אלא חסוק דברך כיכר שראש דברך אמת ובחאי קפסלני
 רבא ועולא : והנה קש'י ראשונה ב"ל לישב ע"ד
 הפסע עד דלא איתניא לכלל הדורש והוא באופן זה שגולת
 דקדק כחאי קחא יודוך ס' כל מלכי ארץ וזו הכין בו כוונת
 חסית' ולפי חסיה הכוונה ופ' א' מתאר פיך לא נחמר אלא
 חסרי פיך שלפי אותו פירוש שהוא ספין בחותמו ספוק קי' ל' א'
 מתאר פיך שזו חסיה הכוונה מעורר יותר פ' שא' כשהוא אומר
 חסרי פיך שאין שכוון כ"כ אותו הכוונה : והוא פ' ע"ד דא'

במכילת' הובא בילקוט יתרו וירבר אלוקים את
 כל הדברים האלה לאמר מלמד שדיבור הק' בה
 כל הדברות כדבור א' מה שאי אפשר לפה
 לדבר ולאזון לשמוע ע"כ הוא שם

וכצדק שחי' קשה לעולא כחאי קחא יודוך ס' וכו' כי ששעו
 חסרי פיך ולפ' ס ריבטא לפי פשוטו הוא קחי חסרי ששעו פק' כה
 ועל' קח' יודוך ס' כל מלכי ארץ וז"ל עולא רב'ל' יודוך כו
 ששעו מנחמך וז"ל חסרי ששעו הוא מותר דכ"ל כל מלכי
 ארץ יודו מנחמך וזוהו כיון עולא שבוה אינו קח אשכח הענות
 שדרי בעמיה' לא יכשרו פנינות כמו שחמרו מה כתי' פי' וליושע
 לא יכשר לא תנחף ולעשו לא יכשר לא תנחף וז"ל חאי אפשר
 לומר שידוך כל מלכי ארץ קח חסיות וזוהו הכין עולא כוונת
 חסית' כחאי קחא דקא' יודוך כל מלכי ארץ חסר עשו וישעאל
 כולם ככללן יודו כי ששעו חסרי פיך שהוא קחי' אום
 שהקדמנו במכילת' שפק' כה דובר כל דבריות כדובר א'
 מה שאי אפשר לומר לדבר ולאזון לשמוע וכבר זה יודו כל
 האומות ולא עמם החנות כ"ל האמירה לכד' וזוהו מדקדק
 בפסוק דקא' יודוך ב' כל מלכי ארץ כי ששעו רוצה לומר כנס
 של ששעו' זו ששעו' כמה דברות כפסע א' מה שאי אפשר לבשר
 ודם לשמוע והדר א' חסרי פיך שסכ נמי מה שאי אפשר
 לבר' לדבר שתי חסיות כדובר א' וע"כ חסרי פיך ולא
 חסרות כשר דם : וע"פ הוסיף פשיטא שהוא מדקדק
 ופה מה שא' יודוך כל מלכי ארץ וזוהו דאיתא

ביאור בחאי
 כ"ל שא' על
 מתאר פיך
 כחאי קחא
 חסרי פיך
 עפ"י מכלל
 ועפ"י האמר
 סקוזה

בוודר תרומה ע' רס"א כד הק' בה אתגלי על
 טורא דסיני בעשר אמרין כל אמורה עבר קלא
 והאי קלא אתפרש לע' קלין : ובמדרש רבה שמות
 מפורש יותר שהי' בחלק לע' קלין ולע' לשון כד
 שישמעו כל האומות כל אומה כלשונה -

וזוהו מרומז יפה בפסוק יודוך כל מלכי ארץ כי ששעו חסרי
 פיך רוצה שכל מלכי ארץ כל א' ששעו בלשוננו ונחנא שהוא
 דכוד בפסע א' כל שבעים לשון וזוהו פשיטא חאי שאי אפשר
 לבר' לפשות כן וזוהו שידוך חבל לא נוף סינות ככל' וכל
 זה הכין עולא וע"כ הוסיף לו ששעו פיך לא נחמר אלא חסרי פיך
 רוצה לומר כיון ששיק' כנס שדורו ששעו שיק' כנס דיבור כל
 דברות כדובר א' וח"כ לא היה ליה למת' חסרי בלשון רבי'
 חל

ולפ' יו כחן בספוק זה להקשות דעתא כרישא ערות אשה
 ובעה לא תגלה והדר ח' את כת כהן ואת כת כהן לא
 עקן דעתא כרישא כערס והדר ח' כת כהן וכו' ולא תקח
 דמשע דרך ליקוחין כמנ' ואדרבא ס' ל' לעינך שתחלה בלשון
 לקוחין וכמנ' ב"ל' בלשון ערוה דזו הוה משע כדמ' נחמ' א'
 שחם שחא דרך ליקוחין דוקא אז חסורה לו כתם חבל אם
 ראשונה שלא דרך ליקוחין אז הוא מותר בכתה : וז"ל
 לישב מ"פ דאי' בסוף פ' שני דיבמות פ' נכד וכו' מותרת
 לכני' ולאחריהם היינו חכם שאמר אשה כהן על כפלה או
 עדי' שהיו חסותין על גט אשה חסותין הם לאתה אשה
 חבל מותרת היא לכתיסה ולאחריהם ע"כ כהנשה ובגמ' חאי
 שחא חסא דתמן כנטען מן האשה חסור בחמה ובכתה
 ובחמותה וכו' עיין פס' מה שצריך בגמ' תירין ראשון ותירין
 שני הוא זה ח' נמי נשי דלא חסרן שכיבתא חסודי לא קשדי
 חסודי נברא דאמרי שכיבתא חסודי קשדי חסודי : ושירש'י
 איתא חסודי' לכניסין וכו' ליוסם שחא ענת וימה היא כניסין
 לישא את בני של זה ויפא זה רגיל חללה : וע"ל תירין
 בגמ' נשי דלא חסרי שכיבתא וכו' ולפ' קך הוא הספק
 פסוקי' ערות אשה וכתה לא תגלה רוצה לומר שאף אשה
 הראשונה היא ערוה היינו שהוא נטען מן האשה וזוהו חסוד
 באזה ובכתה וכו' ועל כוזה הוא חסוד ערות אשה וכתה לא
 תגלה רוצה לומר שאף הראשונה היא עלך כערובה משום
 שאזה נחמד בכתה וז"ל את כת כהן וכו' לא תקח רוצה
 לומר שאפילו דרך ליקוחין חסוד ולמה כן לז"ל וימה היא
 שהיא ענת סי' כד' כדו שיהא רגילה חללה ולכן פתח בתחלה
 ערוה אשה וכתה ר"ל שאף הראשונה היא ערוה ויפני שהוא
 נטען לכתה או חסותה וע"כ הם נטלו ענה כניסין שהוא
 ישא ח' מקרובת' ולכן ח' כת כהן לא תקח דרך ליקוחין כלל
 וק"ל וכוה כוזה לביאור חאי וימה : ע"כ חסודי
 והביאור נמשא לא שחאית



ביאור חסוד
 כדקדוק דרש
 עולא חסודת'
 דכי נשיאיה
 ס' ד' יודוך כ"ל
 מלכי ארץ וכו'

עולא אפיתחא דבינשיאה מ' ד' יודוך ה' כל מלכי
 ארץ כי ששעו אמרי פיך מאמ' פיך לא נאמ' א'

אך שכל זה עדיין תלי בפלוגתא דלעיל או אחרת דמינו שיהא קח
 חדיין ואלוקי קח ע"ו וזה הוא על שם לא יהי' לך חלוקי אחרים
 על פני וזה דנין אותן אף על המחשבה של ע"ו וזה הוא טעם
 פסוקי אף על ישראל לבדו ג"כ על המחשבה של ע"ו מטעם
 ש"ל שנין שכוונת יונת מללל ישראל דינו שיהא דנין ע"ו חבל
 אס כח' שוינו הוא ע"ו וזה אין דנין אף אותם בעולם על
 המחשבה ב"א על הטעם שח' למען הלך אחר הכוונת שאף
 אותם אינו דנין אותם על המחשבה ששיטת שאין דנין לישאל
 על המחשבה שיהי נקוט הכתת בידך שאף כשדנין אותם
 על המחשבה אין דנין לישאל כי אם בע"ו ומטעם דלעיל
 ונכ"ס כשאין דנין אף אותם על המחשבה ששיטת הוא שאין
 דנין לישאל כלל על שום מחשבה בעולם וזה הוא נכ"ס
 ובדור בעיני בע"ו : ועתה תבין עס דרדריש עילא
 בזה שדרי הוא היס דיע משגי דעיונות שהוכילתא וספרי
 ובמאי דלמיני כאשר כבר בארתי לך הכל באר הטיב ועל
 דעם שהכילתא שהוא אחר טעם כלל בדברי אחר כאשר יפה
 הוקשה לו לעולא דאם בן מאמר פ"ק פנו ליה למימר אלא
 שנקרא מוכח הוא כדעת הספרי ש"ל מלא בארזו בדובר
 אחר אלא שני דברות האילו אנכי ולא יהיה לך חבל שאר
 דברות כל דבר כגבי עמנו כאשר וכאילו קמפלגי אלא בשא
 קמפלגי שמכילתא ס"ל שוינו הוא קח חדיין ואלוקי קח
 חע"ו וזה מוכח הוא שס"ב מהחיי בכבוד הכריות וזה י"ל
 שס"ב'ם כלל כל דברות בדובר אחת חבל הסגני הקדים
 לומר אלווקי איון חלוקי' בכל מקום אלא דין וזה וינו הוא
 ע"ו ואם בן החייר הק"ב' בכבודו יופר מכבודו בשר ודם
 ואם בן אי חסד לומר סבל הדברות בארזו בדובר אחר וזה
 היס הטוב כבודם לכבוד הוקוס וזה אינו שהרי ראינו כבר
 שס"ב'ם החייר בכבודו א"ל' ל' שרק אותן שני דברות אנכי
 ולא יהיה בלכך כללן חבל שארי דברות דיברי דובר כאשר
 ואם בן אי הוקשה לכן קושא גדולה ועצומה שהני שני דברות
 אנכי ולא יהיה שחאירו כפעם אחת יהיה קופרת ח"ו וזה
 שאמרנו אם בן לכבוד עמנו הוא דורש וכאן מנח הקטירה
 סקום למה הם אחרו לכבוד עמנו הוא דורש ומה בכך שיהא
 בן שהוא לכבוד עמנו דורש והלא כל בכבוד היו שלו ול
 באם בכבוד ולמה לא ידרוש לכבוד עמנו א"ל' שזה כלאון
 הוא כוונת הקושי' טעם שמתח זה שהוא דורש לכבוד עמנו
 אז יהיה לא יחיה לך סותר שלא יוכל לדמות לכבוד עמנו
 ושא לך שרי הוכחנו לעיל שזהו דעם הספרי ש"ע לא כלל
 כל דברות בדובר אחת כי אם אנכי ולא יהיה בכדי שלא
 להשוותן בכד הכריות לכבודו ואם בן מוכח הוא שכבודו
 הוא חסור ואם בן לסי זה קשה לא יהיה לך עה בא ללמדני
 חלא שחא ללמדניו שדנין אף על המחשבה שזו שירושין לא
 יהיה לך לבדך שאף שאין מי שידע אלא אפס אף קשה
 הלא כתוב אם ראיתי און בלבו לא ישמע ה' ומה כלמוד
 בירושלמי שאין דנין לישאל על מחשבה אין צריך לומר
 כעטם שדעתי לך לגיל שכיון שהוא המחשבה ע"ו פרי
 הרי הוא דינו כעובדי ע"ו ואותם דנין אותן אף על המחשבה
 אף כל זה הוא כיחא באם שחאיר שוינו קח חדיין ואל
 חלוקי קח אע"ו ושוא על שם לא יהיה לך חלוקים אחרים
 ואם בן כשדנין אותם על מחשבה אז גם ישראל שאף שאין
 דנין אותם באום עבידה על המחשבה חבל בע"ו דנין אף
 סלכ"ו היתי צריך לומר שהק"ב' החייר בכבוד הכריות וזה
 דינו הוא דין ואלוקי ו"ו ע"ו ע"ס לא יהיה לך וכיחא הוא
 אכל כשמי אומר שהק"ב' החייר בכבודו דווקא ואם בן
 אז ל' דיונו הוא ע"ו וזה אין דנין אף אותם על המחשבה
 כי אם על הטעם שחאיר למען הלך אחר הכוונת ששיטת
 הוא שאין לדון ישראל על המחשבה ולמה יפה הוקשה להם
 להם כיון ששעמו אנכי ולא יהיה לך אחרו לכבוד עמנו
 הוא דורש רונה לומר הרי ראינו שהוא דובר שני דברות
 בפעם ח' ו"כ' להם לא כללן כל הדברות כעטם ח' שהרי הוא
 יגול לעשות בן דעת לי כללן שני דברות או כעט ונא

עם שהוקשה
 לעולא חסור
 ס"ד לא חסור
 חלא חסור ס"ד
 זהו חלית
 שמכילת דס"ל
 דיונו קחי
 חדיין וכו'

א"ל' שחא להראות בזה שכבודו הוא חסור וע"כ לא
 כללן כדי שלא להשוות בכבוד הכריות לכבודו וח"כ גם ויג
 ששיטת הוא סקאי חע"ו שזה הוא בכבודו ואלוקי' סוי דין ו"כ'
 דיונו הוא ע"ו הרי אף חלומת אין חייבין ל"א על הטעם
 וח"כ מ"א לא יהי' לך שהרי אי חסד לומר שחא להראות
 שדנין על המחשבה הלא כתוב אם ראיתי און וכו' ומ"א
 חית למימר שדנין עובד ע"ו הלא כיון שהוא לכבוד
 עמנו דורש אז גם החומת אי חסד לדונם על המחשבה וח"כ
 מ"א לא יהי' לך ודוק הטיב וע"כ דוקא כששעמו דוקא
 שני הדברות הללו ודווקא ששעמו שעיין כבת אחת וזהו
 הוקשה לכן דוקא : וכיוון ששעמו כבר אפ
 אכך ואת אהך חסור וסודו למחשבות שהשוכות ואף זה
 צריך ביאור למה כששעמו כבר חסור וסודו : ומשיטת
 עה שא"י רבא אחר טעמא ראש דברך אעית ראש דברך
 ולא סוף דברך אלא מסוף דברך ניכר שראש דברך אעית
 ע"כ אף דברי רבא צריכין ביאור ו"כ' שרבה אינו בא ללחון
 רק בא לפרש מה שאמר כיון ששעמו חסור וסודו ולמה
 בן דווקא מתיבן כבר חסור וסודו ל"א מסוף דברך ניכר
 שראש דברך חסות רונה לומר מה שאמרנו לעיל כיון ששעמו
 כבר סודו ל"א דוקא מנח אותם ענוה של כבר חסור אלא
 רונה לומר מנח שכבוד הוא סוף דברך וזה נולד להם עינין
 מפתין וסודו : והוא ש"פ ד"י' ב"והר יתרו ע"מ ק"ל'
 אמר רבי יצחק בהני חמש אמירין כלל כולה
 בהני חמש אמירין אתגליפו חמש אמירין אחרנין
 ודאי חמש מגו חמש וכו' אנכי לקבל לא
 תרצח רמאן דקטיל אועיר דמותא יצולמא
 דמרא דכתיב כי בצלם אלוקים עשה את
 האדם לא יהיה לך לקבל לא תנאף וכו'
 נמצא שבדיבור ראשון אנכי נכלל לא תרצח
 ובדיבור לא יהי' לך נכלל לא תנאף :

ביאור לשם
 דוקא כששעמו
 דיבור כבר
 סודו לדברות
 שראשונות

ביאור הנעוה
 ולמי זה ל"ל לישם מה דקשה לי כהא דאמרנו ד"ל' שהק"ב'
 החייר סתורס על כל חומת ולשון שחא' ורח משעיר לפו
 שחא לבני עשו ואמרנו מה כתוב ב' לא תרצח וכן לבני
 ישמעאל וכו' וכאן היא תני' גדולה למה דילג הק"ב'
 שפתח לבני ישמעאל בלא תנאף וכן לבני עשו בלא תרצח
 ולמה לא באנובי כנו בישראל שהרי לא תרצח הוא דיבור
 השני ולא תנאף הוא דיבור השני ואלו חילו ס' התחיל
 באנכי היו אף הם עקבלין ואף כשענינו ללא תרצח אז
 לא תנאף י"ל אחר שכבר קיבלו מאנכי עד לא תרצח שוב לא
 יחזרו ויקיימו גם לא תרצח וגם לא תנאף : ואף שקושי
 זו לכד יש לתרץ ע"מ דאי' כשארם יחסין

אמר רבה בר רב הונא זו מעלה יתורה יש בין
 ישראל לגרי' דאילו בישראל כתיב בהו ורזיהו ית
 להם לאלותי' והדר והם יהיו לי לעם ואילו
 בגרים כתיב מיהוה ערב לבו לגשת אלי
 נאם ה' והיו לעם ואני אהי' להם לאלוקי'
 עכ"ל :

ולפ"ו יתרון שטיר שלישאל פתח בתחלה באנכי ס'
 חלוקין שזו היא מעלתן של ישראל להיות לכן תחלה
 לחלוקים ופדר יהיו לי לעם וע"כ פתח באנכי שזה
 הוא אלוותו וכבר נזכר למה שזכרנו הס ית
 לו לעם : אכל באיות אף כשסם באים להפגיד
 כתיב והיו לי לעם ופדר אכי' להם לחלוקים וע"כ כשבא
 לחומת סתה בלא תרצח וכלא תנאף שבוה סם יהיו לך
 לעם וסדר שוא להם לחלוקים

כמה
 למה ל
 פתח
 בחי' כ
 חכיו
 סח"ס
 פתח
 כלל
 ולשעט
 פתח

כן כ"ל לתרוץ קושיא הנ"ל אך עדין קשה גם על הנמרח
 כ"ל להוסיף מעלה זו בין ישראל לגרים והיא שיש ליכא פירושו
 על זה וה"ל הוא כדאיתא בלוח הטעמים שלי שק"ב משלם
 מידה כבוד מירד ולבני ישראל ועינו שאמרו כעשה וכעשה
 ואם כן שקדיותו כעשה לבחיש שעד שלא שמשו מנפתו
 קבלו עליהן חלוקתו תחילה והיא שקדוה ברוך הוא עשה כן
 עתה שמתחלה חילקן לחלשים והדר וסו לי לעם אבל
 גמי חומת שהם חזרו ע"ה כע"ה כו"ש ורצו לידע מה יהיה עבודתם
 וכמה יהיו לו לעם ואו כשוטב להם יקבלו חלוקתו וע"כ גם
 סק"ב שילם להם כוה שאף אם יהיו לפתגור ויהי לי תחילה
 לעם והדר ואח"כ להם לחלוק' שהרי גם הם עשו לי כוה ודוק
 כי פירש כן הוא ואם נסתך לומר הלא זה היה מתחלה סק"ב
 להם שיש שיקבלו את התורה שערין לא עימנו בכלים ולא עתה
 באכ"י לישראל ולכן בלא תרצה אין זה קושיא כלל שהרי סק"ב
 הוא הירוש' משתבות אדם והיא גם תלמודו כדמור שהרי אמרו מה
 כע"ה ב"ש ו' ועוד י"ל שאין זה קושיא כלל שהוקשה לן לזה
 לא פתח לאותה בראש הדיבור שהיא חכ"י ופתח בלא תרצה ולא
 תירץ דלעיל למתוח להם בעיות ולא באכ"י שהיא חלוקתו
 ובאומת הם יהיו לי לעם תחילה אך עדין קשה למה דוקא
 שדברות אלו ח"כ יהיו לא תרצה שערין לא עימנו בכלים ולא עתה
 לא תנאף וכו' ודיבר חכ"י כלל לא תרצה וכו' ודיבר לא יהיה לך כלל
 ככלל באומות וכו' לא תנאף הו' כוה לא יהיה לך שהרי הוא ככלל
 בלא יהיה לך וא"כ מה שפתח לעמו בלא תרצה הו' עמו כאילו
 עתה באכ"י שהרי לא תרצה ואכ"י הוא חד וכן מה שפתח לישמעאל
 בלא תנאף הו' גמי כאילו עתה בראש דיבור שהרי כבר הקדמנו
 שיש פלוגתא בין המכילתא לספרי שדעת המכילתא הוא שק"ב
 כלל כל הדברות ואמרו בדיבר א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 יהיה לך דיבור בדיבר א' ועכ"ל לכל הדעות שאכ"י ולא יהיה
 לך דיבור א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 תנאף שהוא ככלל בלא יהיה לך הו' כוה לא יהיה והו' גמי דיבר
 י' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 בראש דיבור ע"ה ועכ"ל שיש פלוגתא בין המכילתא והנה בלא
 תרצה ובולוה יש תירץ דלעיל שזו היא ש מעלה בין ישראל
 לגרים דלישראל מתחלה להיות להם לחלשים וכו' ועוד כ"ל
 תירץ אחר שהרי מה ידענו כבר שיש פלוגתא אי שק"ב מתמיד
 בכבודו של בריותו לא ולא אם באמר סק"ב אין מתמיד
 בכבוד הכריות כ"ל בכבודו ואו וינו הוא ע"ו ואלוקי' הוא דין ואו
 אין דין על המחשבה אפילו בע"ה שהרי וינו הוא ע"ו ובתיב לחמן
 שכן אחר הו' דוקא שעשה עשה וכוה הוקשה לאומת כיון
 ששמשו אכ"י ולא יהיה לך שהם קושיא אהרדי שהרי כיון שהתחיל
 באכ"י ולא כלל בו כ"ל לא יהיה לך השיך לכבודו וא"כ שהוא
 לכבוד עמו דרוש וכן וינו ע"ו וא"כ אין דין אף אומת על
 המחשבה וא"כ מהי לא יהיה לך שאלו ללמד שדין על המחשבה
 והלא מכאן מה שפתח באכ"י מוכח שאין דין על המחשבה כן
 הוא קושיא שלהם אך לפי מה שהקדמתי לך לפי הוהר דלא תרצה
 ולא תנאף ככלל באכ"י ולא יהיה לך וע"ה כוה שפתח בלא תרצה
 וא"כ אין לך עדין עתה שהוא החמיר בכבודו שהרי פתח באכ"י
 שהוא לכבודו זה אינו שהרי לא תרצה ככלל בו ופניו כאילו פתח
 בלא תרצה ואיכא למדיק איכא שהוא החמיר בכבוד הכריות
 וכן וינו הוא דין שהוא כבוד הכריות תחלה ואלוקי' או ע"ה לא
 לא יהיה לך ואו דין על המחשבה וא"כ אין שום קושי' ולזה כיון
 סק"ב שפתח עמו א' באכ"י ופתח א' בלא תרצה להראות דבר
 זה שיש בו מה דיבר א' וכוה תבין מה שאמר רבא עמוק
 דברך כיכר שראש דברך אמת ולא לחלוק אדעולא אפתח כ"ל
 לפרש דברי פולא אפתח שעולא א' כיון ששמשו כבוד חורו וכוהו
 למתעורר הראשון ועדין לא פירש אף השקטה ונחה דעתם
 מקושיא הראשון שהרי אכ"י ולא יהיה לך הו' תרי טיילי דסתרי
 אהרדי אף שעולא שתבון להא דאיתא כוהר שבתתה הראשון'
 ככלל החשש האחרון ואכ"י ככלל לא תרצה ופניו לא תרצה
 ראש הדברות ואיכא למדיק איכא שהוא סק"ב החמיר בכבוד
 הכריות ואו וינו דין ואלוקי' או ע"ה לא יהיה לך דמין

כמה טעמי
 למה לישראל
 עתה סק"ב
 במ"ת כמילת
 אכ"י וכשאלו
 הא"ה לקבל
 פתח לעמו
 בלא תרצה
 ולתעמאל כל'
 תנאף

על המחשבה ואם כן אין כאן תרי טיילי דסתרי אף שעולא
 לא פירש דבריו כ"ל בקימר ואמר כיון ששמשו כבוד חורו וכוהו
 רצונו לומר כיון ששמשו כבוד וכוה לא שמשו אחר כבוד לא תרצה
 ואו הכיבו דבר גדול שהיה קשה להם שלא באחורינו וסו כתיב
 ואמר לנו לא תרצה וכן לישמעאל לא תנאף ועתה אף עדי
 מות כבוד שמשו ותו לא והאיך הוא ח"כ שתי דברות שא"כ לנו
 אלא כ"ל שתי דברות הם ככללן בשתי דברות הראשונות
 משום דהם ככללן באכ"י ולא יהיו לך
 ואו כודע להם שלא תרצה הו' גמי ראש הדיבור וע"כ הודו
 אף שאף שכל זה היה דעת עולא ט"ה כיון שלא פירשו דבריו
 והטעם יסבר שכוין שמשו כבוד כמתלק שקושיא שלהם והיא
 ששמשו עו' אחר כבוד מוד דברות האחרונות אף שחזר מנות כבוד
 יגא להם איזה לומר ומוה כמתלק שקושיא שלהם ובכאן ע"כ
 אינו וע"כ בא ראש ופירש דבריו שכאן אין כאן שום לומר
 מחשבו עתה של כבר שיוכל לסקלן הקושיא שלהם אלא שלום
 כיון עולא שכתב ראש דברך אמת דברך ולא סוף דברך
 אלא מסוף דברך כיכר שראש דברך אמת דברך ולא סוף דברך
 מסוף דברך שהרי כבר הוא סוף דיבור שלמי הוהר דחש
 האחרונים הם ככללן בראשונים ואין צורך לפרוטן וא"כ הו' כבוד
 סוף דיבור ואו הו' לא תרצה ראש דיבור ואין כאן שום כוהר
 לומר שק"ב החמיר בכבודו שפתח באכ"י הלא גם פתח
 בלא תרצה ואו אין קושיא כלל וזהו שאמר מסוף דברך שוכח
 שכבר הו' סוף דברך כיכר שראש דברך שהוא לא תרצה הו'
 אמת שאין כאן שום קושיא כלל וזהו שאמר עולא כיון ששמשו
 כבוד אין רצונו לומר ששמשו כבודו של כבר ומכאן אותה מזה
 הודו אלא וכו פירשו כיון ששמשו כבוד שהוא סוף דברות
 שהרי לפיכך רישא הוא אינו כי אם דיבר חמיר ואו לא תרצה
 הו' דיבר שמי ואו היה הקושיא שלהם קושיא
 אבל כיון ששמשו מוד זה של וזהו שחשש ראשונים כוללן החשש
 האחרונים והו' כבוד חשש סוף דברות ואו הודו למחמיר
 הראשונות שהוא אכ"י ולא יהיה לך שאין סותרין וא"כ כלל
 ודוק כי כן הוא בע"ה ו' ועוד כ"ל ליכא ע"ה
 חוסן דפשוט מאד ויהא מוכחי דברי רבא שהוא ע"ה

ביאור המאמר
 הכלל באומת
 אחר ע"ה
 שמשו

**דאיתא בפ"ק דר"ה אירפא רמי כרמיב ורב חסד
 וכתבי ואמת בתחלה אמת ולבסוף חסד וכו' עכ"ל**

וא"כ ש"ה מהא דלף שבאמת כתיב חסד בתחלה והדר אמת
 מתרזין בתחלה אמת ולבסוף וכו חסד וכו' שאלו קשה מנא
 ליה לתרין חסד להסך מה שאלו רואין שהוא אינו כן אלא
 כראש ליה דהוא ע"ה מה שכתבתי ע"ה סק"ב לכה דאיתא
 ש"ה ככמה מקומות אין עוקרין ומאומר בתורה ולמה כן
 וי"ל שזה הוא טעמו שהרי לפי דעת המכילתא סק"ב
 דיבר כל התורה בטעם אחת בדיבר אחת ואם כן אין כאן
 שום עוקרם שהרי הכל בטעם אחת בדיבר אחת ואם כן אין כאן
 בשר ודם והיה ק"ב התורה כל דיבר כפני עגמו דלא פני
 בלאו הכי ואם כן אין ללמוד מזה כלום אף שאם הוא עוקרם
 בתורה וכוה
 דקאמר בתחלה אמת ולבסוף וכו חסד וכו' שאלו רואין כ"ה חילתא
 שהוא כבוד איכא אלא מהכתיבה אינו ראה עכא שהדיבר רמי כתיב וכו
 שיה בטעם אחת ולזה כיון רבא שאמר בדקדק לשונו ראש
 דברך אמת ראש דברך ולא סוף דברך רובא לומר ראש
 דברך אמת שהרי אנו רואין כי כן כתיב אמת לבסוף ואתה
 אומר שתחלה אמת וזהו שאמר ראש דברך אמת שמתרין
 מסקן וזהו שראש דברך הוא אמת וע"כ זה להסך מה שאלו
 רואין שהוא אינו כן א"ל שיש שכתבתי אין שום ראש חסד
 שדברות כולן באמרו בדיבר אחד ובכאן כתיב' ביש
 כוהר כדמו ואם כן אף כן ל"ל דעת המכילתא סק"ב
 דיבר כל הדברות בדיבר אחד אף ששם מן הדברות
 צריך לדקדק איזה דיבר כי לא פני בלאו הכי ומוה אין
 שום ראיה רק עהדיבר שאמר סק"ב וכן כ"ה בדיבר אחת
 אחר כל הדברות ואם כן אין שום הוכחה

ביאור הנמר'
 חסד וכו'
 וכו'

מסכת אהרן יעקב מידושי

לומר שהק"ב הקדים כבודו ואין כאן שום קושיא בעולם וק"ל : ועצם חזון כל לענין הראשונה שהעלתה לך בעולמול טעם עסקיך למען הק"ב הקדים לשראף להיות לטעם לחללים תחלה והדר והם יהיו לו לעם ויהי שחין כן בגדים שהם יהיו לו תחלה לעם וחל"כ והוא יהיה להם לחללים ובעלתי כבוד בעתים וחד ענהון הוא שכתבתי לעיל שהרי ישראל קדמו בעשה לבשוע וחל"כ הם קבלו תלבויות תחלה שאחריו בעשה והדר. אמרו נעשה וחל"כ חף הק"ב טעם עמהם כן להיות להם לחלוקי'תחלה וכו' ולט"ו ל"ל לישב מדרש תנא דבי חלוטו וז"ל כשאמר ישראל וכו' וטעם שיד חל"כ הק"ב ויקחו לי תרומה ע"כ והנה תיבת מיד הוא כתיבת וז"ל שלום כתיבתו והוא ע"פ דחיתא ברש"י ויקחו לי חותי קחו וגם זה צריך פירוש חף שיק לומר חותי קחו חבל לפי זה דלעיל חתי שפיר שהרי משה וז' שכן ישראל לגרים שישראל תתחלה הוא לחללים וכו' ולטעם כן שבדיל שישראל קדמו בעשה לבשוע : ולזה יפה ח'תפתח דבי חליו כיון שאמר ישראל כעשה וכשמש מיד חל"כ ויקחו לי תרומה רונה לומר כיון שהקדמו בעשה לבשוע חל"כ וזו שכתבם ויקחו לי תרומה כעשרי חותי קחו ר"ל שיהי אחיה לטעם לחלקים ולכן ח' מיד ויקחו לי שזו היא מעלתכמה שאין כן בגרים שהם יהיו לי תחלה לעם והדר אחיה להם לחלוקי' וק"ל והנה כמי כוונת המדרש רבה שיר השירים חף סודרי' לשכון יד חלוקי' חף סודרי' ק"כ טעם שכיתו עליהם בחיה וכותי בזכות כל אשר דבר ה' בעשה ונשעו ולפי זה דלעיל הוא פשוט מאוד ר"ל חף סודרי' כשרש"י טעם סודרי' וחינם לי לעם אעפ"כ חתי טעם שכיתו עליהם וחינה להם לחלוקי' ואחיה וכותי בזכות בעשה וכשמש טעם הקדמו וזו כיה ג"כ שכתב הטוב שאני ג"כ להם עקדי' וק"ל ועוד ל"ל טעם אחר אהא שהקדמו ישראל בעשה לבשוע והוא זה לפי שישראל המה ראו חף החיות ששאלו מה כתוב היה ואמר להם הק"ב חותן דיבר שחי אפטר להם לקיים וע"כ חף ישראל נתחכמו לאמור בעשה כלי שום שאלה מה כתוב היה דחי ישאלו כן ואמר לכן ג"כ איזה דיבר שלא יזהא חסר לכן לקבלו וע"כ הקדמו לומר בעשה ויסיח מה שיהיה : ועוד ל"ל שבני ישראל עתחכמו לזה ע"פ טעם יודעין שבדבר הטובה יצר הרע מתגרה שלא לפשות חבל בדבר שאינו מנוח אינו מתגרה וע"כ הם הקדמו לומר בעשה קודם ששמשו טעם שריו שפיראין דאם יאמר מה כתוב ב' יגיד להם הק"ב טעם מה שמונין לעשות וכן יתגרה עליהם יג"ה לומר שלא יקבלו וע"כ הקדמו בעשה לבשוע וזהו כ"ל כוונת המדרש

ביאור ערש תנא דבי חל"י כשאמר ישראל כעשה וכשמש מיד חתי ויקחו לי תרומה

כמה דוכתי אי גרי' עדימי ישראל חו' לזו והוא תלי כוס דאם כל גדול הטובה וזו ישראל עדימי ואם כחו גדול שחינו טעם וזו גרי' עדימי : ולאכ דמי עוסק בקידושין ל"ל לישב טעם דאיתא בירושלמי דקידושין כבוד אתה' מהונך א"ת מהונך אלא מהונך ומכאן הוא יל"י שם שהק"ב החמיר בכבוד דבריות יותר מכבודו דאלו בכבוד אביו הוצרך לחזור על הפרזהים ולכבוד אביו לאחילתו וכו' ואילו גבי הק"ב אמרינן א"ת מהונך אלא מהונך שאם חנך ה' אז בכבודו כגון אם נתן לך בית עשה לו מזוזה וכו' ועיין שם בירושלמי ולא נהירא לי שהרי כדבר זה אית' פלוגתא ברז"ל אי כבוד משלנו או לא ולמאן דט"ל דכיבוד הוא משל חביו דווקא אי חסר לומר שהחמיר הק"ב : ולי מראה לפרש בענין אחר וזהו כוונתו לדעתי והוא דאי' כפ' ולא תאמר בתי ובעם ידי עשה לי אית הקייל קוד וכן אל יתפלל חכם בחכמתו וכו' ע"פ טעם שפיראין ופירושו הוא שלא יאמר אדם שהוא טעל דית אלא יודה להק"ב כס שהכל הוא שלו וכן הוא אומר לי כספך ולי כבודך וכו' וכתבתי וכו' ח"ה גם כהן כבוד חס' וכו' וזהו חס' מהונך אלא מהונך רונה לומר כזה אשה וכבדהו שלא תאמר שהוא מהונך ר"ל שהוא טעל דתן אלא מהונך שחמיר תמיד ש' הוא חתונך שהכל טעל וזהו אשה וכבדהו וק"ל

מאמר תמוה

פ"ק דקידושין אמר ר' אבהו כנון אבימי ברי קיים מצות כיבוד המשה בני סמכי הוה ל' לאבימי בחיי אביו וכו' והוה אתא ר' אבהו קרי אבבא ריהי וואל ופתח ואמר אין אין עד דמטא התם יומא חד א"ל אשקין מיא אדמייתי ל' גמגם גחין קא עלי' עד דאתער אסתיע מילתא ודרש מזמור לאסף אהי' באו גוים בגחלתך עכ"ל : וסייע' אסתיע מילתא בעורו נחין לפניו וכו' במד' חסד' ח' חס' שלא היה פתח בו קודם לכן לרורשו : יש מפרשי' שבמקרא זה לברו דרש מזמור לאסף וכו' קינה מבועי ל' ודרש כך שא' שירה על שכולה המתו על עצים ואבנים שבביתו ומתוך כך הותר פליטה בישראל שאלולי כן לא הותר שרוד ופליטה ח' וכן הוא אומר כלח החמתו ויצת אש בציון : ובתוספ' פ"ו ל' ודרש אבימי מזמור לאסף כתוב במדרש שאסף אמר מזמור ושירה על שטבעו בארץ שעיר' והוה ע"פ משל לשפחה שהלכה לשאוב מים ונפל כדה וכו' כך בני קרח שהיו בלועי' כשראו שטבעו בארץ שעיר' אמרו ושירה לאמור כמי שיוציא את השעיר' וציא גם אותנו לכך א' אסף מזמור מפני שהוא במושפתת קרח עכ"ל המאמר :

ונרץ ביאור חדש דקאמר כנון אבימי ברי קיים טעם כיבוד חסד' בני סמכי כוונתו לו וכי טעם תלי כוונת דחמש' בני סמכי כוונתו לו ואי לא פוה לו כ' בני סמכי לא כוונת חס' מנוח כיבוד : כ' דאחית' יומא חד חל"כ אשקין מיא וכו' נחין קא עלי' ומה ל' נחין או לזו ג' דקאמר אסתיע מילתא ודרש ועדי' שדרש מה שלא הכין בו קודם לכן ומה נפקא לן חס' הכין קודם לכן או לא ודילמא דרש כדדך שדרש כל טעם מילתא חדתא ומכאן לן שהוא לא הכין קודם לכן ודילמא לא עסק בו עד כשתא עמוכל ועתה התחיל ודרש וחף י"ל שזו טעם טעם שאמר חס' מילתא כלומר שפיר כשתן

בשבת פרק ר' עקיבא אמר רבי אליעזר בשערה שהקדמו ישראל בעשה לבשוע יצאה ברת קול ואמרה להם מי גילה לבני רזו זה שמ"ה משותמשין בו דכתוב ברכוה' מלאכו גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו בריושא עושי והדר לשמוע :

כוונת המדרש פ"ט ט"ז טעם שהקדמו ישראל כעשה ויפתח לבני ישראל כעשה ויפתח ב"ן ואמרה מי גילה וכו'

ומירש"י עושי דברו לשמוע מוכני' לעשות קודם שישעו ולא כדדך שאר עבדי' ששומעין תחלה את הדבר לידע אם יוכלין מקבלין עליהם אם לאו וז"ל למה באחת כן ע"פ מוכני' לעשות קודם שישעו וז"ל שהרי כנזרח א' סלונתא כוונתו חו' גדול הכחוש ועושה או לא והשכל תחייב לכל מי שיש מוח בקדקדו להיות גדול שאינו מנוח ועושה חסדו שיהי מטעם זה חסדו ל' אש גרים שאינן מנוי' וכו' ח' מעשין חף כתומפ' פירושו טעם לגדול הטובה ועושה עשני כשהוא מנוח יצר הרע מתגרה עליו : ועתה הרי לפניך הטעם למה חס' תתחלה עושי דברו והדר לשמוע כח"ה חין כהן יג"ה וזו לכו' גדול שאינו מנוח וע"כ עושי דברו בריושא והדר לשמוע וק"ל חס' ח' ח' מי גילה לבני רזו זה שמ"ה משותמשין בו ר"ל שזה אינו בלש' ל"ל לתי' אבל להם היה נראה שתחלה לשמוע וזו היו חסדו וזו היה שכתב גדול וחף ע"פ כן הם הקדמו וחף שאו' יהיה להם שטר' טועם כמי שאינו מנוח ועושה אלא ש"ה שאין עיקר כוונתם לקבלת המכר כ"ל עיקר חסד' ורצונם בקיום שנות לבד וע"כ החזיק להם עונה על הקדמו וק"ל : וז"ל שזו תלי כמי שהלונתא בנש'

מסכת אהרן יעקב קירושין נא

דכלחות כדלמדת כפי חושב וכלחות שניות כתיב ואכני
פירתי ולא פלתי על דעתו כלל לומר ליתן את כל החומר
בו ליתן חוץ ושי' יפה תירון לו רבא רבוי מעבוד וקצות
מושב רובה לומר סבלות כדחשבו היה עילת דלא שוי' לי'
עדן והיה קשה לו לכך כתיב ואשה חבל בלוחות חרותיה היה
לו רבות שהיו כבר שיען פעם רחוקה ואפשר שלמד שם חף
כמה פעמים עד שנעשה לו רבות ולכן ח' אכני פירתי שהיה
בעצירה ודוק כי נכון הוא : וכו' כ"ל לישב חף הירד'
ה"ל בחופן סוף כן שם מחלוקת דרבי אבהו ח' א"ן ישיבה אלא
עבדו ורובה לומר כזה שחוקים שהיה כריך עין ועיבד או הוא
גריך לישב : חף מלא פירש דבריו לזה הוא רבא ופירש דבריו
רבות תפוגד וקשי' מישב כריך לשיעור ולעבד חף רבי חנינא
דאמר לא יושב ולא עומד אלא שוחה ופירש מהר"א עומס כבוד
שכיני : וא"כ היה לו לעמוד אלא שחי חסדא לו לעמוד עמי
שהיה קשה ולישב ח' מפני כבוד שכיני וע"כ שוחה : וע"כ
כן כוכסוהו הטעם שרבות עומד וקשות מיוסס וק"ל : ולפ"ו
כ"ל לישב עס דליתא :

כ"ל לישב עס דליתא
ביבמות ו"ל יכול יהא כיבוד אב ואם דוחה שבת
ת"ל איש אמרו ואביו תראו ואת שבתותי תשמרו
אניה' כולכם חייבים בכבודי ופירש"י כיון
דכתיב כבוד אביך ואת אמך וכיבוד הושוה לכבוד
המקום יכול שירחה שבת ת"ל איש אמרו ואביו
תראו וכו' כולכם חייבים בכבודי :

חייבין בכבוד העיקר ומיחייב יתני לוח' מידתה שבת ח"ל דעיקר
הקושי' הוא עומס דכתיב איש אמו ואביו תראו דשם הקדים חס'
לכבוד ואי אפשר לומר שאת ואביו חייבים בכבוד חס' ח"כ
למה הקדים חס' לאב וא"ל או עומס גלוי וידוע או שקולין כס'
ועומס שם שותפין וא"כ י"ל שכולם הם שוים לגמרי וטעם
השותפין וחף הק"כ הם שהרי עומס כבודם לחוקים וכו' יגול הוא
שכיבד יהא דוחה שבת וא"כ עיקר הקושי' הוא מכאן איש אמו
ואביו תראו כ"ל לכך כיים כהאי קרא ואמר ת"ל איש אמו ואביו
תראו ואת שבתותי תשמרו חיי' כולכם חייבין בכבודי כדלמדת
שלכן כהמה פירוש דו קא גבי האי קרא דמורא חיי' כ"ל ללמד
פירשו דוחה שבת דחילו גבי האי קרא דמורא חיי' כ"ל ללמד
הוא דאב ברישא שבת דחילו גבי כבוד דכתיב אב ברישא י"ל ששטעם
פירשו דוחה שבת דחילו גבי כבוד דכתיב אב ברישא י"ל ששטעם
שבת י"ל כן כולכם חייבים כהמה שאת וחף כולכם חייבין וכו' א"כ גם לגבי
דכתיב חס ברישא ונפתר הסברא דכולכם חייבין וא"כ י"ל שאף
כבוד דוחה שבת וע"כ דחוקא גבי מורא גריך לכתיב חיי' ה' דוק :

ובאופן אחר נ"ל לישב הא דאמר ר' אבהו שמימיו
לא קיים אדם מצות כיבוד כאבימיו שהרי חמשה
בני טמאי הוה ל' לאבימיו ברי ובשהיו רבי אבהו
קרי אבא רהיש ואזיל ופתח וא"ן אין עד דמטא
התם והוא ע"פ דאיתא במוכה אמרו עליו על רבי
יוחנן בן זכאי מימי לא עשו שידת חולין ולא הלך
ד' אמות בלא תורה ובלא תפילין ולא ישן בבית
המדרש וכו' ולא מצאו אדם יושב ודומים אר"א
יושב ושונה ולא פתח אדם דלת לחמוריו אלא
הוא בעצמו

ופירש"י מהר"א ולא פתח אדם דלת לחמוריהו אלא הוא בעצמו
לפי שבתלמודיו היה קטנה וביטל תורה אזוה חס' יפתח פ"כ
במהר"א : וקשה י"ל לרדקא לפי שא' דאמר מהר"א שלא פתח
לחמוריו לפי שחזר כדו שלא יבטל הפלמונים ופ"כ הוא פתח
בעצמו והחך הוא מחטל והלא טוב הוא לו שיפתח ח' הפלמוניו
ויבטל משיבטל הוא וי"ל שאין זה קשי' כלל שפ"כ הקדים' שלא
הלך ד' אמות בלא תורה וא"כ שאף כהלכות היה לומר וע"כ הוא
היה הסוטה ולא ח' מתלמודו דחייבו' ח' מתלמודו אפשר שיבטל
חמוריו כהלכות שח"כ הוא שלא ביטל בהלכות כלום : ועתה
ע"כ מה שהיה ר' אבהו משבח לאבימיו ברי' שהיה לזו חין גריך שום
הקדיש שהשכר של כיבוד אב ואם ושכר תורה שום הם דשניהם
כתיב אריכות ימים דכתיב ונתיב כו' יומם ולילה והארכת ימים
ונתיב כיבוד חיי' כתיב כד' את אביך למען יאריך ימים : ולז"ל
ר' אבהו מימי לא קיים אדם מצות כיבוד כאבימיו כדי לחילו שאר
כדי אדם חף שהוא קיים מצות כד' בכל מאי דאפשר עדיין י"ל
שאין כוונתו בשביל כיבוד אב ב"ל למוכת פגשו שהוא יודע
השכר הוא אריכות ימים ככתוב בגין והוא כעין השואל ומתן של
כל אדם הוא כדי להריות כלום כן הוא נמי חבל אבימיו כדי
שחמשה בני שותפין לו שיהיה יושב ולומר עתה ושכר תורה
היא ח"י וכו' הוא קרי רבי אבהו אבא כוה רביט ואזיל ואמר חין
אין עד דפתח ועוכה הוא שהארכת אביו עשה זאת דח"ל מארכת
השכר דכתיב גבי ח"י הלל הוא שהיה לומר עם בניו ויש לו בזה
לזכות ח"י אלא ש"ע ששום אהבת אביו עשה זאת ולא עומס
קבלת השכר כזה היה רבי אבהו משבחן שמימי לא קיים אדם
מצות כיבוד כאבימיו : ואף שפדין י"ל דילתה חף אבימיו עשה זאת
בשביל קבלת שכר שהוא חוכב ח"י ואף שהוא היה לומר עם בניו
וסיב לו שכר תורה לזכות בו ח"י ועתה כהלכות ביטל פ"ת והפסיד
אותו שכר וא"כ נזכר שלכבוד אביו עשה זאת עדין י"ל דלפ"ו
הוא לא הפסיד בזה כלום ד"ל שאף הוא היה כונן עגמו כרבי
יוחנן בן זכאי שלא הלך ד' אמות בלא תורה וא"כ שאף כהלכות
היה לומר ולא ביטל כלום ואז היה שכרו כפול ולעולם לא
מארכת אביו עשה זאת ח"ל דוה אינו כ"ל מארכת אביו עשה
זאת ושוו שאמר שהיה רביט ואזיל ח' אין חין עד דטא לטעם
ר"ל שתי דאיות חיי' לו שלא עשה ב"ל לכבוד אביו ולא לקבלת
שכר שהיה רביט ואזיל ח' לומר או כהלכות ולא ביטל
כלום לזה היה רביט אלא שהיה רביט שלא יבטל חמוריו פרבש
וא"כ שהוא ביטל חמוריו כהלכות והפסיד ח"י של תורה ואף שהיה
עכב כיבוד ע"ע לא הרויח כזה כלום וא"כ נזכר הוא שלכבוד אביו
עשה

טעם שריב"ו
י"ל שהוא ח"ל
ופנית הוא
חוכה ואז נמי
שכר ח"י
שפירש חן
התורה בני
עשותו שיינו
יכול לתקן

ויש כאן לרדקא למה רחשו פירש דבר זה כהאי קרא דכתיב איש
אמו ואביו תראו ומהם לא רחשו פיר' בקרא דכבר וכן הילך לכת'ל
כד' את חס'ך ואת חס'ך ואת שבתותי תשמרו וכו' והיה נמי ילפינן
הכי יכול היה כיבוד אב ואם דוחה שבת ת"ל וכו' כולכם וכו' קשה
שאין כן ענין ופתח ככבוד דקאמר יכול יהא כיבוד דוחה שבת
ומסיים כמורא דקאמר ת"ל איש אמו ואביו תראו וכו' לישב ע"כ

דאיתא במהר"א שא שהוקשה לו על הא דאיתא
בגמרא וקירושין תניא ר' אומר גלוי וידוע לפני
מי שאמר והיה העולם שהבן מבכר אם יוררו
יותר מאביו לכך הקדים כבוד אב לאם וגלוי
וידוע שהבן מתירא מאביו יוררו מאמו על כן
הקדים מורא האם לאב : וקשה מהר"א מיהא
דאיתא שם בקירושין שאמר ר' אבא אמר לי
השקני מים ואמי א"ל השקני מים איזה מהוקדים
א"ל הנח כבוד אמדועשה כבוד אביך שאת ואמך
כולכם חייבין בכבוד אביך ולפ"ו דרוקשה ר' לר'
למהר"א א"ל למה ל' לר' לומר אצל כבוד את אביך
מפני שהוא גלוי וידוע שהבן מבכר את אמו יותר
מאביו ולכך הקדימה תורה אב לאם דילמא משו'
שהוא מוקדם שהרי אמרינן הנח כבוד אמך וי"ל
דעיקר הקושי' הוא ר"א כ' שסברא חוקה דהוה
דאמרינן הנח כבוד אמך משע' דכולכם א"כ למדך
שינה גבי מורא אבתך את שם החילה אצל גלוי
וידוע וא"כ אף גבי כיבוד י"ל ג"כ שאין כבודו
מוקדם ולמה הקדימו אלא משום גלוי וידוע ע"כ
מדברי מהר"א

וכזה הוא עתון ופ"ו שלם הפחיל כביכר וסיים כמורא וגם
התורה שרעה דחוקא כהאי קרא דאיז ואביו תראו ולא
בכד' דלא כתיב בכד' דאי קרא חיי' כ' וכו' זה שהיה נס על פה
ד' צנע' יכול היה כיבוד דוחה שבת ג"כ קשה שהיבוי יתני מידתה
שבת ואף כהמשו' פירשו מושם שישוה כבודם למקום חף עדין
י"ל הלל כיוון דכתיב אב ברישא והדר חס' י"ל ששטעם הוא
שהבן קודם לאם כההיא דהשקני דאמרינן הנח כבוד אמך ועשה
כבוד אביך וכשהיא דההיא דלעיל וא"כ חף עלה ע"כ הדיעה
לומר שיהיה כיבוד דוחה שבת ושלא כהם שהבן הוא קודם לאם
עטעם שאת וחף חייבין בכבוד בלא נ"כ יש לומר את ואביך

וכזה הוא עתון ופ"ו שלם הפחיל כביכר וסיים כמורא וגם
התורה שרעה דחוקא כהאי קרא דאיז ואביו תראו ולא
בכד' דלא כתיב בכד' דאי קרא חיי' כ' וכו' זה שהיה נס על פה
ד' צנע' יכול היה כיבוד דוחה שבת ג"כ קשה שהיבוי יתני מידתה
שבת ואף כהמשו' פירשו מושם שישוה כבודם למקום חף עדין
י"ל הלל כיוון דכתיב אב ברישא והדר חס' י"ל ששטעם הוא
שהבן קודם לאם כההיא דהשקני דאמרינן הנח כבוד אמך ועשה
כבוד אביך וכשהיא דההיא דלעיל וא"כ חף עלה ע"כ הדיעה
לומר שיהיה כיבוד דוחה שבת ושלא כהם שהבן הוא קודם לאם
עטעם שאת וחף חייבין בכבוד בלא נ"כ יש לומר את ואביך

וירי סנה
גילתה כתב
זמר וזכר
אמר וזכר
עדותו כתיב

מסכת אהרן יעקב מועד קטן

עשה זאת וגדולת מו עשה שדיעט ואלו הן חן חן עד דעתו
 וחף כחן ים ל: קדק חלו נפקת חבי רחמי חן חן וסוס ל: לשתוק
 חלח סחף סוס סוס חתכוון להלכות לחביו סהות עשה זאת
 בשביל כבודו ולא משום קבלת שכר ל"א כל זמן הילכו חן חן
 וחף סהות כשיתם חולין ויערכו נבי רבי יוחנן ב"ר שמעון לח
 דיבר שום שיתם חולין חלל שלום סוס חתכוון דחילו סוס חתק
 סוס חביו סוס סהות לח לכבודו עשה זאת חלל משום קבלת
 השכר סהות ח"י וחף סהות כישל כנגדו שכר תורה וי"ל שלח
 הסקיד כלום עשני סהות לומר בהלכות ל"א חן חן שישמע חביו
 וירע סהות חביו לומר בהלכות והסקיד שכר תורה וחס כן
 עובת סוס שלכבוד חביו סוס עשה זאת וזהו עשית
 עשית לחביו סקיים מנות כיבר ולא
 נשתקו לשום קבלת שכר ל"א סוס
 עשה חלל חף כוס סוס
 סוס כבודו לכבוד
 עתקים סהות ים
 חילק ביקועות
 עשה סוס לכבוד עשה וק"ל

אבוה א"ל לא מבני ברוכי דלא מברכין לא צעורו
 צעורו לי א"ל מאי אמרו לך א"ל חבי והכי אמרו
 א"ל הנך כולחו ברכתא נינהו דתורע ולא תחצד
 תוליד בנין ולא לימותו תעייל ולא תפיק תעייל
 בלתא ולא לימותו בנך וליסקן לבי נשייהו: תפיק
 ולא תעייל תפיק בנתך ולא לימותו גבריהו ולא
 להדר לותך: ליהרוב ביתך וליתוב אושפיו דהאי
 עלמא אושפיוא וההוא עלמא ביתא דכתי קרבם
 בתימו לעולם אל תקרא קרבם לא קרבם לבלבל
 פתורך בכנא ובנתא ולא תהוי שתא דרתא דלא
 תימות איתחך ולא תנשוב אחריתא ע"כ המאמר
 והוא צ"ב

והנה אפתח לך כל הסדקין שהנחלתן בזה הענין וזה לך חזק
 דקאמר רבי יונתן בן עבכמאי ורבי יהודה בן גרמיה ל"א להוציא
 סהיה בן גרים והכלל שפעיה ואבטליון חריה חסם על כהן גדול
 שהיה ביימיהם שאמר להם ייתן בני פתוח לשלם ופרש' שאמר
 לכן לשון גבאי לפי שאין עבדי בניו של קמחב וישין בימות סרוק
 בא לו ופרש' סס וסביו סס ברש' סהי קרא דכתיב לח תנו
 חס חת עמיתו באונת דבר' לכבוד מדבר חס כיה בן גרים לח
 יאמר לו וסור מעשה חבתך וח' קסה לי חף כהן למה לי להוכיח
 כהן סהיה בן גרים: ועו קסה דקאמר דהו תנו פרשת נדרים ב'
 רש' וסירש' פרשת נדרים רחש סוטות ל"א מסכת נדרים
 וקסה לי למה דווקא סר נדרים כוונתו והלא סברא' סר ס' נדרים
 רוב תורה סיה וסיה להס ללמוד: ועוד דקאמר בהלכות אפטרון
 עני' וכלסר' קח חנו וכו' ח' סלל אפטר' מנאי בחור'תא ולחיה
 כיון דיקדק בלשונו שאמר והלא אפטר' מנאי בחור'תא ובקינ'ג
 סונו ל' צימור והלא אפטר' מנאי וסיה לי חס בחור'תא חו לח
 וס סבר' התלמוד' יש ליקדק דקאמר כמי אפטר' עני' בחור'תא
 ובסר'תא קח חנו וכו' ל' כתיב' אפטר' מנאי ע"ס ח' וסוכ כחו
 לח סטור' סני' ע' ס' וס' לי להוכיח סהיה פאורת'א וסוכ כנכר'תא
 ועוד קסה דקאמר ל' לחדתנו רכינו תלמיד שפטר סרנו ולן
 בחותנו סר' ש'טור סיונו פסם אחר'ת דכתיב ביום ס' ס'
 שלח וכוים עשירי ושלשם שלח סכחן תלמיד שפטר סרנו ולן
 בחותנו סר' ש'טור סיונו פסם אחר'ת וכו' קסה חר'ת
 סוף חסרו לו לחדתנו רכינו כיון סהות כתיב ועוד כלל קאמר
 דתנו פרשת נדרים נבי רש' ד' דמשע' רק ס' נדרים וכו' א' ס' חסרו
 לו לחדתנו רכינו שר'ך לטור פסם סני' וסיה חן סוף כלל סר'
 נדרים וח' לח ס' נדרים לחד חסרו חסרו וסיה ח' ס' נדרים
 דמשע' רק ס' נדרים לחד חסרו חסרו וסיה ח' ס' נדרים
 לכי' כמי חסם סללו חס' ש'ל מוס כן זיל ל' סר'ך וס' ח' לח
 קאמר לכי' אפטר' מנאי כספם סר' ש'טור וכו' עד עתה לח סיה
 עני' כהן חס סיו דחיון לברכה וע' קסה דקאמר חיל לנכיהו
 אשכחנא דרמי קח' אסר' תיב פלם סעגל רגלך וכו' וכו' וכו'
 אורח חיים סן פסלם וכו' סר'ת יעבי וקח סכע' לסו כתיב יקדס
 סיה ססכוס וכל ססנך לח ישו כס וכו' סר'ת א"ל ס' ח' בעית סכא
 ולס' לח א"ל ס' ח' ס' ח' בעית סכא וס' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 דמי קח' אסר' שסע' סהות כח וסס ככר סונו קח'ת סניח סונו
 סך קח'ת דס'נו' דסלם סעגל רגלך אכל סה דקאמר סדור
 יעבי וקח סכע' לי יקדס סיה ססכוס וכו' א"ל ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 וס' דח' קסה למה לח חסרו לו ס' ח' בעי' ככ' קודם ס' ח' קרא
 סני וחף ככר'ת ענש' יס כהן כס' דקדוק' סר'ת ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 ונ'ל לכס' ככל כס' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 לי למה לי לפרסם סס' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 ולס' סני דווקא ס' נדרים וכו' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 לחכרת' וסו' ס' ח' דאי' בספרי' בפ' מוטות דבר יא'ל
 בני ישראל איש כי ידור נדר וכו' בני ישראל עוברין
 בלא יחל אבל לא הנגים עוברין בלא יחל או אינו
 בני ישראל ולא הנגים שייכין בלא יחל ת"ל איש
 כי ידור נדר איש לרבות את הנגים ויחף כהן ס' ח' ס' ח'
 לדרוש ס' ח' לח אכלים ולסודיע טעם סס'ת' למה ס' ח' ס' ח'
 לפית' גרים סעוטין סן סר'ת' וס' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'
 ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח' ס' ח'



רבי

יונתן בן עבכמאי ור' יהודה בן גרים תנו פ' נדרים ב'
 רשב' אפטר' מנאי באורתא בצפרא ארנו וק"ל
 מסטורי מנאי א"ל ולא אפטר'תון מינאי באורתא
 אמרו לילמדנו רבינו תלמוד שפטר מרבו ור'ן
 באותו העיר צריך שיפטר הימנו פעם אחרת
 דכתי' ביום השמיני שלח את העם וגו' וכתיב ביום
 עשירי ושלשה לחוד' שלח את העם מכאן
 לתלמיד שפטר מרבו וכן באותו העיר צריך
 לפטר הימנו פעם אחרת א"ל לברי' בני אדם הללו
 אנשים של צורה הן זיל לגביהו וליברכוך אויל
 אשכיהנהו דהו'רמי קראי אהר' כתיב פלם
 מעגל רגליך וכל דרכיך יכוננו כתיב אורח חיים
 סן חפלים נעו מעגלות' לא חרע לא קשיא כהן
 במצות שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים
 כאן במצות שאפשר לעשותה ע"י אחר' הדור
 יתבי וקא מבעי לחו כתיב יקרה היא מפנינים
 וכל חפצ'ך לא ישו' בה חא חפצי שמים ישו' בה
 וכתוב וכל חפצי' לא ישו' בה ואפילו חפצי
 שמים לא קשיא כאן במצוה שאי אפשר לעשות'
 ע"י אחר' וכן במצוה שאפשר לעשותה ע"י
 אחרים אמרו לי מאי בעית הכא אמר להו דאמר
 לי אבא זיל גביהו דליברכוך אמרו לי יהא רעוא
 דתורע ולא תחצד תעייל ולא תיפוק תיפוק ור'א
 תעייל ליהרוב ביתך וליתבי אושפיוך לבר'כל
 פתורך ולא תהוי לשחא חרתא: כי אתא לגבי

עלמ' חר'ך
 ס' ח' ר"י
 כ' ע' ח' ר"י
 ג' ת' ח' ס'
 נדרים כ'
 ד' ס' ח' עין
 פ' א' ר' ח' ס'

ביאור
 רש"י בס' יבול
 ספ' יבול
 כח' ס' ר'ס
 נדר' א"ל ל'
 ח' ס' ח' ס'

ביאור
 ס' ח' ס' ח'
 כי ידור
 בני ישראל
 עובר בלא
 ולא סר'ת
 כלל ח' ס'

מסכת אוהל יעקב מועד קטן נב

האחרת כבודו שאין שום ה"א לכיית נדים מועטין וולת כאן
בנדרים דאי לאו ח"ט יתרא ככתוב ה"א שאין נדים שייבין כנדרים
ולמה כן ע"פ דאי בתנאים טוב אשר לא תדור וכו'
א"ל הלך בה לישראל הוה וזרין בנדרים שאם לא
הרי סופך למעול בשביעת וכו' עד את ה' אלהיך
תירא ואותו תעבובי וכו' תרבה אם יהי' בך כל המדר'
הללו שאותו תעבובי וכו' תרבה או ארנה רשאי
לשבע בשמי ואם לא לא כמא דנדרים הוהיה
הערה יתיר מכל שארי מצות משום שבועת וכו' שבועת לא
הערה כ"ל לאותן דברקי' כ"י וכו' ל"ל שזה כוונת דר"י
ש"ל יכול לא כהנהגה אלא לראשי המצות בלבד ת"ל זה הדבר וכו'
נבי סמוי ח"ן זה הדבר מה להלן חזקן וכל ישראל ח"ן כ"ל כל
ישראל : דלא תיעזב כיון שהצורה העולה כ"ל נבי נדרים כ"ל
ההדקים בו כיוצא ח"כ חפשי לומר שלא כהנהגה כ"ל לראשי
המצות שכן הדוקים כ"ל זה הדבר ל"ל שכלל ישראל
ישלל כהנהגה : ואיתא בספר כוונת הארזי' ל"ד סג
ע"ב שלחך דיעה היה ר"ע כן גר' ולכן זכה שיצא
גשמתו כאחד לפי שהגרים רבוקין הם
בשביעה יותר מישראל ולחד דעה שם שר"ע היה
מבני בניו של יעק' והו' מיששכר ע"כ א' בשחייתי
ע"ה הייתי נושך כחמור ע"ש יששכר חמור גרים
וע"כ הוא זכה להיות במקום השכינה שדו"ה
מישראל והוא ערוך מגרים וכל זה הוא תלי בפלוגתא
דאיתא בקדושין בין רש"י לתוספ' דאי' שם אחר רבי חלבו קשי
גרים לישראל ככפת וסרי' ע"כ מפני שאין מדקדקין בה כישאל
ישראל לומר' ומעשים וע"כ הם ככפת ותוספ' פירשו כמסרי
אברהם הנר הרפה כן מדקדקין יותר מישראל ע"כ ועתה כרי
ככפת שה"כ' עזובי ענוותין של ישראל ע"כ ועתה כרי
העטם לפניך שניך כן לימוד מזה הדבר ל"ל שאף לישראל
כאשר ע' נדרים ולא לראשי המצות בלבד דאי לא נ"ל ה"א דוקא
לראשי המצות משום שהם החשובים יותר ויכול עליהם לומר את
ה' אללך תירא וכו' תעבובי וכו' תרבה ע"כ נ"ל זה הדבר
וכאן עדין גרים הם מוטלין בכפת שאם לאו שהגרים הם
דבוקים יותר כשכני' מישראל ח"כ פשיטא שגם נדים הם שייבין
לכ' נדרים אך אם לא' שם אינן דבוקי' וכדעת דר"י דס"ל שכן
קטין ככפת מפני שהם אינם מדקדקי' ביצ' ה"א שהם אינם
שייבין לנדרים שהרי נבי נדרים והסירה הערה דוקא את ה' אללך
תירא וכו' תעבובי וכו' תרבה וכו' אולם הגרים שייבין לנדרים
ונ"ל לדעת' טעם מספיק שדוקא כאן נבי נדרים נדרך ריבוי
לכרוב נדרים וכו' אך עדין הם אמנא לאוי' יתירא דאי' חיה
לימוד אחר ולא ח"ן שום לימוד ע"ל הגרים שהיו בכלל נדרים ואז
הם עדין תלוי' בכפת ד"ל שהם אינן שייך כלל בנדרים או ל"ל
הם שייבין ואף שאין שום דבר ל"ל שהם יותר דבוקים בשכינה
מישראל וא"כ ח"ן שהוה נתיב דבר אל בני ישראל לא למעט
הגרים הוא קטני' שרי' הם מדקדקין יותר מישראל ויותר דבוקי'
וע"כ על ישראל הוא נדרך לימוד חכל הגר' אין נדרך שום לימוד'
וכזה מהה מסובקי' שני קושי' ארש' אבות וזהו פירושו של המחבר
ר' יונתן בן עבטאי' ורבי יהודה בן גרים תכו פרשת נדרים ב'
רש"י רוצה לומר חמני שהיו בני גרים והיו מסתקיים בזה אם הם
שייבין לפרשת נדרים לא לא דילמא הוא האיתא כפירי' בקידושין
שפירש קשי' הם ככפת מפני שאין מדקדקין במצות כישאל
וגם אינן דבוקין בשכינה וא"כ אין שייבין לנדרים שהרי ראו
אף ישראל נדרין נ"ל וכו' נדים הסתמים מישראל ואף שיש גם
ריבוי לגרים אינן לרבות את הגרים הללו יש עוד לימוד אחר
מאי' להוציא קטן שאין גרדיו כד' עד שיבא סמוך לאיש ול"ל
באו לרש"י ללמוד דוקא מ' נדרים וכו' ודענא אם הוא לימוד להם
ודאי שגם גרים שייבין לנדרים ואם לא' הרי יתיר' להם מה לכס
ללימוד נדרים כיון שאין להם שייבין כלל בהם ודוק כי כגון הוא :
ולמה כיון שרש"י ללמוד עיניהם או ידעו שאף גרים שייבין לנדרים
והאמת הוא דעת התוספ' שהם מדקדקין יותר מישראל דבוקין

ביאור כוונת
רש"י בפ' טו
ספי' יכול לא
כאשר פ'
דר"י א"ל לראשי
מצות וכו'

בשכינה וע"כ איטרו מוכי' באחרת רוצה לומר שהם היו לנדרים
מושלמים כבר ולא למחל דליה היו נדריין אך דבר זה היו נדריין
לידע אם הגרים שייבין בנדרים וכלן שנודע לכן דבר זה מיד
איטרו מוכי' באחרת ובכפרת ק' חתו וקח מטטרי מני ח"ל הלא
איטרתין מלאי באחרת ח"ל למדתו רבינו תלמיד הנפטר
מרכו ולן באותה העיר נדרך לסטור עיניו פעם אחרת ודתיב
ביום השמיני שלח את העם וגו' וכתוב ביום עשרים ושלוש שלח
את העם וכו' לתלמיד הנפטר מרכו ולן באותו העיר שניך
לסטור עיניו פעם אחרת ואף כאן העלתי קושי' למה דקדק
בלמודו לומר הלא איטרתו וכו' וכו' ח"ל הלא הלא
איטרתם ומיני וגם התלמידים שאמרו כן למדתו היה להם
א"כ לקבר נדרים ולומר הלא למדתו רבינו ולמה עו' הביאו ל'
שני מקראות הללו כאילו הוא אינו יודע מזה וכו' למי נדרים' ח"כ
הואו למדס דבר זה וכו' לאדברוי מלתא בקנהי' שהם סקלו
חמיני ועשיטא שקשה הלא ק' חתו נבי רש"י פ' נדרים דמשתע
שלא תמרוק פרשת נדרים ומה שייך לימוד זה לפרש נדרים' ח"כ
שלמדו גם דבר זה ולמה חתו תני פרשת נדרים וכו' לישע ע"פ
דאיתא פלוגתא בנדרים פ' נערה דף ע"ו ב' ר' יהוא
מיום אל יום דכתיב גבי נדרים דא' שם במשנה
הפרת נדרים כל היום יש בדבר להקל ולהחמיר
כיצד נדרה בלילי שבת יפר בלילי שבת וביום
השבת עד שתחשך נדרה עם חשכה מפר עד
שלא תחשך שאם חשכה ולא הפר אינו יכול
להפר ופירש' היא דנקוט נדרה ליל שבת משום
דאשמועינן במז' שאמרו הפרת נדרים כל היום
כלילי שבת ויומו שהלילה הולך אחר היום
כרתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד אבל ל'
ליום ולילה שאם נדרה ביום ולא הפר לר' שוב
אינו יכול להפר לה משתחשך שאין הפרת נדרים
אלא אותו יום שנדר ומשחשכה כבר נבנס יום
אחר ובגמ' תניא הפרת נדרים כל היום ר' יוסי בר
יהורא' ר' אליעזר בר שמעון אמרו מעת לעת
מיום שנדר עד יום המחרת באותה שעה : ועיין
שם פני' שמפרש שם מאי טעמיה דתנא קמיה וכו' מאי טעמיהו
דרכן וכו' ועדין אי נריך לפרש בחאי פלגי' וכו' הנדרה הוא
לשאלו מר ט"ס לא חת' כתיב כיון שיש לשכינה טעמים וכו'
שעיקר פלוגתייהו הוא בזה אי אמרי' דוקא שהלילה הולך אחר היום
ולא יום הולך אחר הלילה דתנא קמיה ס"ל דוקא הלילה הולך
אחר היום ככרתייהו על עולם שאלו יומי ערב ויהי בוקר יום אחד
ורכב ס"ל הואיל דאשכחין נבי' קמיה שהיום הולך אחר הלילה
וא"כ נבי נדרים נ"ל י"ל שהיום הולך אחר הלילה וא"כ ח"ן
דכתיב ביום ששמו והואיל וכתוב מיום אל יום אחרתי אינו שיהיה
מעת לעת שאף דכתיב ביום ששמו דמשתחשך ביום ששמו
דמשתחשך ביום ששמו ולא ביום אחר וכל הכפר זה אינו דכיון
שנזינו בקדשים שהיום הולך אחר הלילה וככרתייהו של עולם חנינו
שהלילה הולך אחר היום וא"כ ח"ן שום חילק והיו מעת לעת יום
א' וקרינן ב' ביום ששמו ועדין אינו נריך להודיען היכן חנינו
בקדשים שהיום הולך אחר הלילה אך מקודם אינייה לפניך
הדרוש שלי ואח"כ אחי' לך שרשום של דבר : ועתה מה דשיך
לדרוש שלי נריך איני לדקדק כאן שאש' התלמידים לרש"י למדתו
רבינו תלמיד הנפטר מרכו ולן באותה העיר נדרך ליטטור
מחמו פעם אחר' ולמה לא אמרו כן למדתו לא ח' סתם למדתו
ולא אמרו כן ועו' קושי' ענושה יש כאן שהרי התלמיד' אמרו לו
למדנתו וכו' דכתיב ביום השמיני שלח את העם וכיום עשרים
ושלוש שלח את העם וכו' לתלמיד הנפטר מרכו ולן באותו
העיר נריך ליטטור מחמו פעם אחרת וכו' קשה האין למדו
התלמידים מלאי שאיטרו באחרת ובכפרת איתו עו' טעם אחרת
ודילמא יש לחלק דאמי התם דכתיב ביום השמיני שלח וכו'ים
עשרים ושלוש שלח שהרי יום השמיני הוא שמיני של וכו'ים
כ"כ לחודש וכו' איטרו ביום עשרים ושלוש דזה הוא שני ימים
ואז ודאי שניך לאיטרו פעם שני' שאל' כן דאיטור' באחרת
ובכפרת

ביאור כוונת
הכ"ל שדקדק
רש"י בלמודו
הלא איטרת'
ממי באחרת'
דלות באחרת'
נח' כמיתר

ביאור הסלון'
נ"ל דנדרים
כעני' מיום אל
יום דכתיב
נבי נדרים

ביאור ס'
: טעם ה'
: יד' נדר'
: מי ישראל'
: וכו' בלא'
לא נדרים
כלל יתל'

מסכת אהרן יעקב מועד קטן

ובגזירה קא אתו שום הוא נחשב ליום א' ואין נזכרין שום לאשטורא
עני שני' אך כל זה הוא פליגי ביה אם נאמ' שהלילה הולך אחר היום
בדקדק ויהי ערב ויהי בוקר וכו' ואל' כיון שאשטורא באורפת
לילה והיא שייכה ליום של' אהר' או אין גרף לאשטורא כגפרת
דקה כמו שחתי' ונהר' וכו' ודאי עיי' שאשטורא מרבו בשחרי' שאין
גרף לאשטורא עני' כגהר' אבל אש' נאמר שהיום הולך אחר
שלימה ואז הלילה שייכה ליום שלטני' כיון שהוא בקדשים ואז ודאי
עיי' שאשטורא מרבו באורפת הוא גרף כגפרת לאשטורא שום
שתי' ; וכוה עבין דהיי' הרב ודברי' השלמים חדל' שפעלתי
בקושי' אך א' הרב' להם הלא אישטרטם חתמי באורפת ולמה באת'
עוב' כגפרת ומה שפיכו לו למדתנו רבינו הן בעיר גרף לאשטורא
שני' וניין שהוא למד' דין זה למה א' להם הלא אישטרטם באורפת
וקושי' עני' הלא א' תנו גבי' כ' נדרים דקשע' שלא למדו ממנו כ"א
פ' נדרים ואין א' על' דין זה למדתנו י"ל שאחית' לא למדו ממנו
שום דבר כ"א פ' נדרים ומה שאמר' לו למדתנו רבינו י"ל שהם
אמר' לו באופן זה אחר שלמדנו פ' נדרים עמם כלומר גם דין זה
והא לך שהא' א"ל הלא אישטרטם באורפת ולמה באהם כגפרת
ואף שהוא ידע תוה דכתיב' ביום השמיני שלח את העם וכו' עמ' עמ'
ושלשה שלח את העם שזכר' וכלומר שגרף לאשטורא יפעם שני'
אך שהוא היה שחלק דווקא אם הוא בשני ימים כגון הכא שהיה
ביום א' של טובת שהוא כ"ב לחודש ואז ביום עשרים ושלושה היום
שני ימים ואז גרף לאשטורא עמם שני' אבל כאן אופן תלמידים
שאשטורא עני' באורפת ולגפרת קא אתו שני' דהוה חד יומא
וכחד יומא אין גרף ולזה כיון רש"י שאמר' לכן בדקדק לשנונו הלא
אישטרטם באורפת ונתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד שהלילה
הולך אחר היום ויהי רק יום א' ואין ללמוד ממם כלום ; וזה כוונת
רש"י ; והתלמידים השיבו לו פירוק עסקי' ואמר' לו למדתנו
רבינו רוצה לומר מה דעתך שאת פסוקי' שזוהי ית' תקוע שהלילה
הולך אחר היום והלא חת' למדתנו רבינו חייך למדנו אף דבר זה
שלפני' אף יום הולך אחר הלילה ושהיה חת' למדתנו פ' נדרים
גם למדתנו הפלוגתא דחד א' ליום אל' יום הוא מעת לעת ועל' ג
אענא קמא דקאמר' שאת נדרה עם חשכה עשר עד שלא תחשך
שאת חשכה ולא הפד אינו יכול לפער ויהי קופלני' אל' בדבר זה
אם הלילה הולך אחר היום אז יום הולך אחר הלילה ורבנן הוא
דס' ל' שיום הולך אחר הלילה וע"כ סבירא לכו מעת לעת ואין
ס' ל' כרבנן דיום הולך אחר הלילה וא"כ אנו אף שאשטורא
באורפת ולכו באותה העיר כגפרת הוא יום אחר וע"כ אנו
כשעתי' רש"י דבר זה שאף היה שלא למדו ממנו הם יודעים שהרי
הם לא למדו ממנו כ"א פ' נדרים לכו וחס' שאמר' לו למדתנו הלא
הוא שלמדו ממנו נדרים שיש לומר שיום הולך אחר הלילה אבל
עיקר' הדין הן בעיר גרף לאשטורא שום שני' הם ידעו אף תקודם
נשהי' ע"כ אמרו לו דכתיב' ביום א' שלח וכו' ואם חתמי' למדו גם
דין זה היה להם לומר כפשוטו' אף למדתנו רבינו הן בעיר וכו'
ולא לתני' עני' א' דכתיב' אלא ע"כ שלח חתמי' למדו דין זה וא"כ
הבין רש"י מה שחאו' חללו ללמוד פ' נדרים לא לזה כוונתו שיקבלו
ממנו פ' נדרים ד"ל שכבר הם לומדים אף שהשקק' היה בידם כיון
גבין אדם הם שייכין בדימי' נדרים ובאפת' הם למדו חרופין
וע"כ א' לברי' רבי אדם הללו אנשים של נודה קן ועירושן של נדרים
שגרף לפתת' כגורתן להבין חידתם כי הם בערובין אילו הייתי
דואה את ר' עמי' תלמידי' הוה מחדדינא עמי' ע"כ א' ויל' דלברוך
דאילו כשעם ראשונה כשאשטורא עני' באורפת היה טבור שום
אשילו כשטנו של מקרא' חייך יודעי' ופשוטו' נדרים הוא ללמוד
ממנו וע"כ לא חת' לברי' ולא כלום עד אחר שחאו' פעם שני' ואז
הבין חידתם ע"כ א' ז' ולל' כיווי' דליברוך ודוק כי כגון הוא ;
ועתה אבי גרף לאודינך מקור' טובה עתה הוא שנקדשים הולך
היום אחר הלילה וסוף : דאיתא בילקוט אמור ארת'
זו דרש שמעון בן יוחנן אומר ואתו בני לא תשהו'
ביום אחד לפי שכל הענין אינו מדבר לאבקדשי'
ובקדשים הלילה הולך אחר היום יכול אף זה כן
נא' כאן יום א' ונא' במעשה בראשית יום א' מה יום
האמור במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה
אף כאן היום הולך אחר הלילה :

ע"כ הוא שם ועדין עם כל זה הו' כוא דאשטורא נקדשים שהלילה
הולך אחר היום והנה דאיתי' כגפרת א' שהוא פירש' ונלו בום
ובנה כתיב' גדולי' בדבר זה ועיקר' הסיקוד שלו שהוא למד' דבר זה
עשני' תמיד' כגפרת ע"כ דכתיב' את הככב' האת' תעשה בבוקר
ואת הככב' השמי' תעשה בין הערבים ע"כ שיום תחלש ואח"כ
עוד אכל' שארי' ל' שארי' וזני' ככסן הרחוק' את' כגנוע' ונתיב' את'
הכית' ושני' חשמי' תמידין אין שום ל' לומר שיל' הולך אחר
היום מדכתיב' בריש' את הככב' אחר תעשה בבוקר ומדכתיב'
משם כלמד' שהיום הולך אחר פלי' ככריותו של עולם ותתכני' אף
כעלם חתמי' הו' דאית' ביום' והובא' בילקוט פנהם
שנים ליום שיהא יודע' איהו נשחט' בשחר' ואיהו
בין הערבים שעולת' תמיד' לא לן אדם בירושלים
ובידו עון' הא כיצד תמיד' של שחר' היה מכפר' על
על עבירות' שנעשו בלילה ותמיד' של בוקר' רבי'
היה מכפר' על עבירות' שנעשו ביום עכ"ל :

וא"כ הרי לפניך שחידת' של שחר' הו' מכפר' על עבירות' שעשו
בלילה ושני' תחלת' הלילה ואח"כ של בין הערבים וכפר' על
עבירות' שעשו וא"כ שיום הולך אחר הלילה ואין שום רוצה
ללמוד ממנו פקדשים הולך הלילה אחר היום ואף שדק' ראשון
במקט' ברכות לפרס' רישא' תעשה כדעת' המפורס' ה"ל :

דאיתא ששבמשנה מאימתי קורין שמע בערבית
ופריך בגמרא הויא קא ותו למה לא א' בשחרות
ברישא ופי' התוספ' בשחר' ברישא כמו בתמידין
שואמר את הכבש האחד תעשה בבוקר :

וא"כ ש"ע דאף מדברי' התו' תעשה כדברי' הרב' ה"ל זה אינו דמש'
ר"ל אף שהקושן קדשה כן ע"כ הוא ידע' שאף ש' את הככב' הא'
תעשה בבוקר ברישא אע"כ היום הולך אחר הלילה כדפרשנן
לעיל' שהרי הוא עכבר' על עבירות' פעם בלילה אך כיון שהוא
אומר' ע"כ בבוקר ברישא קאי' ל' ישאר' אף כאן בקדש' ביה הלשון
מאימתי קורין שחם בשחרות ויהי' דומה לתמידין שהתחיל ג"כ
בבוקר תחלת' וזוהי' לא אינו כלום אם שיום הולך אחר הלילה
אז לאו' ואפס' שלום כיון שבתרין ש' א' אחר' קאי' עמ' וכו' כדכתיב'
ובדר' ובקושן וא"כ א' ככריותו של עולם' שאמר' ויהי' מרבו ויהי'
בוקר יום א' ר"ל ע"כ שאת' שולחי' שאמר' שחבר' ברישא כמו
בתמידין ש' את הככב' הא' תעשה בבוקר ברישא וסבור' אתה
שהקד' בוקר ברישא עושה את' דבר' זה אלא אף בתמידין
הוא ככריותו של עולם' שח' ויהי' ערב וכו' ומה שח' את הככב'
וכו' בבוקר הו' כאלו' התחיל' בערב' תחלת' עמ' שום שהוא
מקריב' בבוקר' הוא עכבר' על של' ערב' כ"ל לפרש' בגמ' אבל כדרי'
שפורש' כבודו בתקומו' טובה וכו' שג' ביה ; אך זה הוא אמת'
דכדקדש' הלילה הולך אחר היום הוא מפורש' בזבחים' שפרק' אהנו
תקומו' וככריותו' דר' שח' אל' שכל' תקום' הוא אומר' נאכל' ליום
ליום ולילה' אז לשני ימים' ולילה' שכל' תקום' הוא אומר' יום
ברישא ואח"כ לילה' ע"כ דלילה' הולך אחר היום וכן בלמוד' מדין
בוקר' דכתיב' לא תפועו עמ' עד בוקר' ואף שח' הקדשה הוא
ביום שלפניו' ואע"כ אין הלילה שלח' חריו' נקדש' חן לזמנו' כ"א
בבוקר' שלאחר' הלילה ע"כ ש' שהלילה הוא כעסק' אחר היום שלפניו'
דעני' יום אחר וע"כ אין נקרא' בוקר' כי אף עד בבוקר' שהני' שאז
הוא הפחלת' יום אחר' וש"ע דכדקדשים הלילה הולך אחר היום ;
ונראה ל' שלום כוונת' רבי' ויתן' כן בעמ' ורבי' יהודה כן
נרי' שהלכו' לאשטורא מרשב"י כגפרת' פעם שני' ואח' שאשטורא עני'
באורפת' ופס' נאמר' שיום הולך אחר הלילה הו' ליום יום א' ולמה'
לכו לאשטורא עני' פעמים' ביום אחד שהרי' תשיב' דעיקר' לומר'
זה הוא הו' בשני ימים' כשנים' ועשרים' ובשלושה' ועשרים' אלא
משום שום חשבי' לרשב"י כדקדשים' וכדאיתא' בגמרא' רבי'
אליעזר' הו' אכיל' בתרומה' איתמי' ליה מלאך' הו' ח"ל ולא
פרוה' קא' אכילת' ולא קודש' אקרי' וכגון' רבינו' הקדוש'
ובקדשים'

ליום דכקדש
הלילה הולך
אחר היום
ומימשך בזה
דיבור תוספת
תחלת כדכתיב

הא דאשטורא
עני' כגפרת
עוד פעם
משום דכתיב
ה"ל דין
קדשי' וקדש'
היום הולך
אחר הלילה
עין עלת

מסכת אהרן יעקב מעד המן ננ

ובקדמי' לילום הולך אחר כיוון וכענין במסכת הוה יום אחר
ומדון היו חיובין לחטרת עמי' עפע שני' וק"ל
וכדו' לישב יתר הקושי' שהעלתי בזה שהתיר עדיין חזי נדק
לדקדק כהן דרמו קדמי' אהרני' כתי' פלם מעגל רגליך
וכו' ובתי' אורח חיים פלם מעגל רגליך חס' לעשות השנה ואם
קרא ק' א' אחרת פלם מעגל רגליך חס' לעשות השנה ואם
לישב ולעסקו בתורה וכן א"ח פלם א"ח היא התורה והיא
קודמת לכל דבר : ועו' תירץ חס' אי אפשר לעשות ע"י
אחרת פלם מעגל חף עלימוד פתורה : ור"ן פירש שהיא קאי
אחיות פלם מעגל רגליך פלם בין עמו גדולה לקטנה וכן א"ח
כן פלם לא תפוקל בין עמו גדולה לקטנה וכו' ואני אהב
פירש ונ"ל לפשר הדבר ולו' : מאי קא קשיליהו הכי קדמי' אהרני'
דילמא הא דכתיב פלם מעגל רגליך אייתי במצות שבין עמו
לעמו פלם איזה מהן לעשות ושא דכתיב א"ח פן תפלם וכו'
אייתי פתורה שהיא א"ח ועלמוד תורה כנגד כולן וע"כ פן
תפלם ונ"ל מאי קא רמו קדמי' אהרני' וכלא כן הוא כתי' בשוטה
דאחרין כי בר מצוה ותורה אור ואחרין שבכירה מכבד עמו
ואין עבירה מכבד תורה ונ"ל שהתורה יתר פן המצוה וע"כ א'
א"ח שהיא תורה פן תפלם ואין לבטלה תורה משום שום מצוה
בשולם : אך ל"ל שזהו כוונתו שמו עוד הכי פתי קדמי' אהרני'
יקרה היא מפיכ' וכל חפניך לא ישונו בה הא חפני' שני' ישונו בה
וכו' ונ"ל אי אפשר לקרן הכי פתי קדמי' דלעיל ולומר א"ח
פן תפלם שהיא קאי אחרת וע"כ לא תפלם והרי כאן כתיב
יקרה היא מפיכ' פן קאי כתי' אחרת וק"ל וכל חפניך לא ישונו
בה הא חפני' שני' ישונו בה וע"כ דקרו כל דעות פן מצוה ולתורה
שהיא חפני' שנים ישונו בה וע"כ פלם רגליך ונ"ל חל פלם
שפירש פתתי קדמי' קאי אחרת פן פלם רגליך ונ"ל חל פלם
וכן הר"ן פירש דתתי קאי אחרת דלחלק בין תורה ומצוה אי
אפשר אך לדעת הר"ן חזי עיושב פלפון א"ח פן תפלם שא"ח
היא שייך למצוה על תורה שהיא נקראת א"ח אבל על מצוה אינו
שייך למצוה א"ח ונ"ל לישב דעת הר"ן ע"פ

באור בחמיר
בהא דרמו
קרא אהרני
כתיב פלם
מעגל וכו'
בתיב א"ח פן
תפלם

אנהו מי אהרני' בהו ויגא אהרן בירב אשי
אוקים' אנ' מלכים א' למחר נפתח בחברייא אתא
מנשה אחוי' לי' בחלמא א' חברך ותכרא דאבון
קרית לן מהיכן בעית למשרי המוציא א' ל לא
ידענא א' מהיכא דבעי' למשרי המוציא לא
גמירת וחבר קרית לן א' אנמרן מיהא ולמחר
דרשינן לי' משמך בפירקא א' מהיכא דקדים
בישולא א' מאחר דהכימות כולי האי מאי מעמ'
קא פלחיתו לעי' א' אי הוית חתם הוית נקמ'
בשיפולא גלימא בשניך ורהשת אבתראא למחר
א' לרבנן נפתח ברבותא וכו' :

באור תמוה
בחק רב
אשי חוקים
אנ' מלכי' א'
למחר כפתת
בכחית

הנה מה שאור פתוח הוא החמיר הוה ונ"ל לישב ע"פ התורה
אשר הווינו פן השמים וכקדים זייבין חמו לישב גם הפלוגתא
דאי' בפרק זה בהאי קרא ויהי' הם שניהם לבדם
בשרה ח' א' שכל תלמידי חכמי' דומין לו לירבעם
כעשבי השרה וח' א' שכל טעמי תורה גלויים לו
כשרה :

וכי' ביאר במאי קפלטני ונסתה שייך זה לעלום ונ"ל לישב ע"פ :
דאי' בגמרא א' רבי יוחנן נמות שהי' בו בירבעם
טרדתו מן העולם שנאמר ויאמר ירבעם בלבו
עתה תשיב המלוכה לבית דוד אם יעלה העם
הזה לזכות זכאים בבית ה' בירושלים גמירא דאין
ישיבה בעורה אלא למלכי ב"ד בלבד כיון דהוה
לי' לרבעם דיתוב ונאנא קאמינא סכרה ה'
עברי ואם יתיבנא מורד במלכות הואי וקטלינא
לי מיד ויועין ויעש שני עגלי זהב ויאמ' איהם רב
מעלות ירושלים הנה אלוהיך ישראל אשר
העלך מארץ מצרים וישם את הא' בבית ה'
ואת הא' בן מאי ויועין אמר רבי יהודה אשר
רב שהושיב רשע אצל צדיק אמר רבי יהודה אשר
על כל דעבידנא א' הו' א' מלכא בעינא
להוי א' ה' כל דאמינא לכו עבריתא א' א' הו'
א' אפי' למפלח לעי' א' צדיק ח' א' רשע
לצדיק ס' דגבר' כירבעם פלח לעי' א' למנכנחהו
הוא דקא בעי אי קבליתו למימרי אם לאוואף
אחי' השילוני טעה וחתמוכו' עד מאי גרמ'
לי' א' אביי ברית כרואה לשפתים שנאמר
אחאב עבר מעש ויהוא יעבדנו הרבה ע"כ

באור החמיר
ארי' נקות
שהי' בו בירבעם
טרדתו פן
כעולם כו'
א' נמירא
דאין ישיב
בעורה אלא
למלכות ב"ד

דאי' בירושלמי מסכת פיאה א' ר' אבא בר כהנא
בתיב אורח חיים פן תפלם נעו מעגלותי לא תרע
פללם הק' בה מתן שברן של עושי מצוות כרי
שויהו עושי' אותן באמונה ובתנחומ' הוא מאריך
בוה ע"פ משל לפרדס וכו'

ועכ"פ תוכן דבריו הוא שלכך כתוב בתורה א"י נכי כבוד
א' וכתוב גבי שילוח סקן נ"כ למען יאריכוך ייך כדי שלא
תפאך שוקל במצות לומר זו מצוה קלה וכתוב מופט וכו' וכו' כ"ל
לישב דעת הר"ן דתתי קדמי' קאי אחרת והכי קא קשי' לי'
כתיב פלם מעגל רגליך שיהא שוקל בין מצוה למצוה ובתי' א"ח
פן תפלם רונה לומר ובתי' אורח חיים שהיא בתורה כתי' לגבי
שני מצוות אריכות ימים שקלות ובחמורה שבחמורה
כדי שלא תפא שוקל ונ"ל א"ח כתיב פלם מעגל רגליך :
וכוה אפשר לישב גם הקושי' שלי שהוקשה לי למה לא אמרו לי'
מאי בעית הכא קודם דרמו הכי פתי קדמי' אהרני' אהרני'
דתיב הכי פתי קדמי' אהרני' אהרני' אהרני' אהרני' אהרני'
אבל הכי פתי כתיב הדור יתבי וקא מכע' להו אבל למי הא
דלעיל שפירשתי דאי לא הכי פתי קדמי' אהרני' אהרני' אהרני'
יכול לחלק בין מצוה ותורה ונ"ל כוה כל ד' פסוקי' חדא איבעי
וק"ל אך כדאי לישב מה שייבין הכי כלל כתי' רמזו דרמו
ולמה לא רמו להו עד השתא ונ"ל לישב ע"פ מה שפירש מהר"ם
שפדאווה והוכח בילקוט ופושב כ"ב ונ"ל הפוסק ריהטא כהנא
דבר ודוע בזה שהאמר מודע אמרו לו החכמים הכרבות בכינוי
קבלות אלא רנונס שהכחם ששלח בנו להכחי' חללה לקבל
הכרבות והיו מתיבי' אחד בעסקי' עמו שהאי שחכו להסלסותם
יותר שלמי' עמו ויותר מוכי' לפשעיה הטוב עלינו וזאת חמיר' כי'
הוא ולכס כרא' כסופיך שהוה יותר ויזון להשטיש הכרבות על כנו

א דאמטור
כי' כפסוק
וד פשט
סוס דרמו
לי' דין
דמי' וכו'
יום הולך
חד טלילה
יין עלת

מסכת סנהדרין פי חלק

ר' אבהו הוה רגיל דהוה קדריש בשלשה מלכים
הלש קבל עלי' דלא דריש כיון דאתפח הדר קא
דריש א' לא קבלית עליך דלא דרשת בהו א'

פתי

מסכת אורח

יעקב

סנהדרין

כדין או אין לו שום זכות למלוכה חף לשעתה הוא לו"א ירבעם בדקדוק לשוני עתה תשוב המלוכה אל יעלה העם בבית ה' ר"ל שמכת בית ה' יהי מוכח שהוכחה היא שלא כדין וכונתו עתה יל מיד תשוב המלוכה לכ"ד והוא ע"פ :

דאי ברך קדקא מפורש שם מאי רע' עשה המלך קדקא נסיב בת פרעה אחר שגיירה דברתיב ויתחתן ופירש שם משום שהגויים מרוחקים הם מהשכינה אף לאחר הגירות והי' לו לדקדק בזה שיהיה זרע המלוכה מטיפה מיוחדת ור"א מהגרים :

אך טעם זה של דר"ק עליו כמלונתא או אמרין ישראל עדיפא נגרים או נרים עדיפא מישראל והוא דאי' פלונתא וזכריתא עמונת כש"ס ומד מטען הוא בקדושתו :

תניא א' רב חלבו קשים גרים לישראל כספחת : ואי' מחלוקת בין רש"י ותוספת' רש"י פי' שם משני שאין מדקדקין ל"כ בישראל וישראל לומדים מהעשירים והעושים פירשו כשם ר' אבהו הנר הכהן מן מדקדקים יותר מישראל וע"כ הם קשים לישראל כספחת שש"י מוכיז עובותין של ישראל עמך הגרים וכדאי' בשו"מ ע"פ שם אלה"ט כי באת לשונך עוני וכן השם האלמנה הנרפתי שאתה לחלוטו ג"כ כנשא שם כאן מחלוקת בין רש"י ותוספת' פלרש"י ישראל הם עדיפי ולתוספת' הגרים הם עדיפי מישראל וכן ילפרש הטני דיעות הו"מ :

בס' כונת האר"י ר"ב ע"ב שלמד דיעה הי' ר' עקיבא בן גרים ולכן זכה שיצא נשמתו בא' לפי שהגרים רבוקים הם בשכינה יותר מישראל ולמד דיעה שר"ע הי' מבני בניו של יעקב והוא מישושב' וע"כ אמר כשהייתי ע"ה הייתי נושך כחמור ע' שישובר חמור גרם ובוודאי שיל' :

שזה פלני' אי' ישראל עדיפי מנרים או נרים עדיפי ע"פ זה ש"י שהוא הי' משני בניו של יעקב עמי ס"ל ישראל עדיפי ולכן זכה שיצא נשמתו בח' בחוקים השכינה אבל לא כחיותו ו"ד טע"ל שהוא הי' בן גרים שאין כבודו של שכניו שהי' חן גרים נכנס תחתיו וכינסו ת"ח מישראל להיות קדושים כאלוהים אבל אותו דיעה טע"ל שר"ע הי' בן גרים ע"כ ס"ל שהם עדיפי מישראל ולכן הם דבוקים יותר מישראל לשכינה וע"כ הי' דוקא ר"ע נכנס בחקום בשכינה וכבר בארנו שהוכח ירבעם לשלמה הי' על עסק בתי' בת פרעה וחק שגיירה דתיב ויתחתן שלמה וכדאי' שירבעם ס"ל כדעת טר"ק שהגרים מרוחקים הם מן השכינה חף לאחר הגירות והי' לו לדקדק שיהא זרע המלוכה יוצא מטיפה מיוחדת ולא מהגרים אבל שלמה י"ל שהוא ס"ל כדעת התוספת' שהגרים עדיפי מישראל וכדאי' דיעה שס"ל שר"ע הי' בן גרים ולכן זכה שיצא נשמתו בח' משני שהגרים הם דבוקים בשכינה ואין יפה עשה שלמה שנשא בת פרעה וגיירה וירבעם שלא כדין הוכיח אותו וח"כ אין מקום לירבעם לזכות השלמה חף לשעה אחד ונס זה לא נעלם מפני חילוק שיש בין הלכה ליישה ויסיגי או לרבר הלמד תקרא שרבר הלמד תקרא כך טעם ובה סתם מחולקים ר' שמעון ורבנן דר"ש דריש בעמא דקרא ורבנן לא דריש אבל הלכה להשיב משני אין נריך שום טעם כדאי' כש"ס מלא נגדו ונח' הוא :

ביבמות אמר ר"ש אני אומר הלכה נבי מצרי ולא מצרית דקאמר שם אם הלכה נקבל ואם ק"ו יש עליו פרכא :

וגם פתחים הן הן הדברים ולא נריכין טעמא ועוד אי' נריך להזכיר כאן דברי התוספת' כמטעם הו"מ ס"ס כדאי' לנכח איזה לומר על ישיבת מלכי ב"ד בעורב וסוף דברי התוספת' אחר כל הפלפול' שאין שום טע' בעול' על ישיבת' עורב' הוא צד' אבל לי' כראש לפי הפלונתא ס"ל שלמה ז' ס"ל שהגרים הם עדיפי מישראל עד שר"ע ש"י בן גרים ולכן דוקא הוא זכה להיות בחקום שכני עמי

לא יפה עשה שלמה שנשא בת פרעה חף לאחר שגיירה מפני שהי' לו לדקדק שיהי' זרע מלוכה מטיפה מיוחדת

שגרים הם דבוקים ביותר בשכינה מישראל וח"כ יש לומר שאף דוד כמו בן שהי' בן גרים וכמו שאמר נר אבי וזו הוא יותר דבוק בשכינה מישראל וע"כ אין ישיבת בעורב חלף למלכי ב"ד וטעם מספיק הוא וזו גם שלמה יפה עשה שנשא בת פרעה חף לחידך ח"ד דמ"ל ישראל עדיפי וזו אין שום טעם לשיבת ב"ד וגם שלמה לא יפה עשה וירבעם הוא נריך בריכו ולכן זכה הוא למלוכה ולפ"ו כך הי' החשב דברי ירבעם ויחזיר ירבעם הלכו עתה תשוב המלוכה לכ"ד אם יעלו העם הם לזכות בית ה' בירושלים כיון דחזו רחבעם יושב ואין עומד ואין יוקם לפס ליה כן שרי ירבעם הוא על עשרת שבעים ורחבעם רק על כ' שבעים חלף שאין ישיבת חלף למלכי ב"ד וקשה ליה באשת חלף ג"ל עמי שהם בני גרים והגרים הם יותר דבוקים בשכינה מישראל וח"כ גם שלמה יפה עשה שנשא בת פרעה וירבעם לא כן עשה שהוכיח וכישי אותו שלא כדין וח"כ אין לו שום זכות למלוכה ולכן חזיר ירבעם עתה תשוב המלוכה חיד אבל אם הוכחתי הי' כדין חף שנתפס המלוכה מחת' העונש אבל לא עתה יכנס יעקב ור"א גם כלשונו להנדיק עגמו נתייר שאין ישיבת בעורב חלף למלכי ב"ד וכבר העליתי בקומח' למי' נפקא מיני' אחר נתייר מה לי שהוא נתייר ומה לי שהוא נלמד תקרא חלף שלו נתייר וירבעם שרי' י' חילק בין דבר שהוא נלמד ויקרא או לרבר שהוא הלכה להשיב משני שהכיר ככלמד תקרא נריך טעם סבל הלכה ח"כ שום טעם לו"א נתייר שהוא רק הלכה ואין כאן שום טעם מפני שהיא הי' נתייר כן יחזירו העם שום טעם לשיבת ב"ד משני שהם גרים והגרים דבוקים בשכינה יותר מישראל וח"כ גם שלמה יפה עשה ואין לו לירבעם שום נד לזכות המלוכה לכן אחר נתייר שהוא חף שום לימוד רק הלכה שאין בו שום טעם שרי' ישראל עדיפי עשה וירבעם יפה עשה שפוכחו זכור הוא זכה למלוכה חף עם כל זה עדיין קשה הי' לו לבלות העם לירושלים ושם יחזיר לפס אם הי' להם קשה על ישיבת ב"ד יחזיר להם נתייר שהוא רק הלכה לו"א חזיר ירבעם כיון דחזו לי' לירבעם שהוא יושב ואין עומד סברי הוא מלכי וזו עברי וקטלין לי' שיהי' בלי שום שאלה ותשובה אבל אם לא יעלו חף הם יבא חלי בשאלתם למה אין חת עולה חלף שאין ישיבת חלף למלכי ב"ד מונח שגרים עדיפי ויפה עשה גם שלמה ישי' לו לומר התייר נתייר ואין שום טעם ושאלה לא יפה עשה שח"כ אם יעלו לפס וקטלין לי' מיד בלי שום שאלה וק"ל ולפ"ו כנח' ג"כ לביאור :

ויוסף המלך ויעש לו שני עגלים של זהב א' בבית אל וא' ברן ור"מ בביב' אל וכו' והושיב זקן אצל ע"ה ואמר להו בעינא להו מלכא הסכימו א"ל אי תעברו מאי דבעינא א"ל הן א"ל אפי' למפלה לע"ז אמר זקוהו א"ל ע"ה ה' גברא כירבעם בעי למפלה לע"ז עד שהסכימו כולם ואף אחי' השילוני כדאי' : וקשה מי' ה' דקאמר ירבעם חכי' למפלה לכו' ואין הוא בלש כשאלה כזו וכי לא ידע דין יוסית ועדי' זכר הכריתו לזכ' וכיותר פתוהים דברי פ"ה שאמר ח"ו גברא כירבעם בעי למפלה לכו' והרי הוא תובע כפי מלא' והוא אומר ח"ו ומי' ה' דקאמר גברא כירבעם וי"ל לישב כל הדקדוקים ע"פ ה' :

דאי' בסוף ברכות א' ר' אבהו הוה משרעי כשירד הגניה בן אחי ר' יהושע לגולה הי' מעבר שנים וקובע חרשים בח"ל שגרו אליו שני ת"ה ר' יוסי בן כיפר ובן בנו של ר' זכרי' בן קבוטל אמר להם המקדש וכו' התחיל הוא מטמא והם מטהרין הוא אוסר והם מתירין הכרין עליהם אנשים הללו של שווא של חוזה הם א"ל כבר בני ואי אתה יכול לסתור וכו' א"ל מפני מה יאני מטמא

זו שפירא זה שירד עשה ח"כ שייכי ברה מלכ' ע"פ ע' שהיה יוס' פ"ס

ביאור קושי' עגומה על ירבעם ש' חפי' למפלה ע"פ

מממא ואתם מטהרין אני אוסר ואתם מתירין
 א"ל מפני שאתח מעבר שנים וקובע חדשים
 בח"ל והלא עקיבא בן יוסף ה' מעבר שנים וקובע
 חדשים בח"ל א"ל הגה לו ר' עקיבא לא הגיה
 כמותו בא"ל א"ל אף אני לא הגיה כמותי בא"ל
 א"ל גדיים שהנחת נעשו תיישים בעלי קרניים
 והם שגורנו אצלך וכך א"ל לכווא' לו בשמינו אם
 שומע מוטב וא"ל יהא בנידוי ואמר לאחינו
 שבגולה אם שומעים מוטב וא"ל יעלו להר אחיה
 יבנה מזבה הגניא יגנן בכניגור ויכפרו כולם ויאמרו
 אין להם חלק באלהי ישראל מיד געו כולם בבכ'ו
 אמרו ח"ו יש לנו חלק באהי ישראל וכל כך למה
 משום שנאמר כי מציון תצא תורה ודבר ה'
 ירושלים ע"כ :

וזה לא היינו לחנינו ולכיות מעבר שנים ואף כנמרו זו לא
 ידענו למה חזרו בני ת"ח יכפרו בחלקי ישראל וכי כשכל
 שעברו על זה לעבר בח"ל יכפרו בחלקים וכל' ליש ע"פ

דאי בסוף פסחים א"ר יוחנן כל המבזה המועדות
 כאלו עבר ע"ו שנאמר אלוקי מסכה לא
 תעשה לך את חג המצות תשמור ש"מ שכל
 המבזה את המועדות כאילו עבר ע"ו ואי בראש
 השנה אתם ג' פעמי אפ"ל שוגגין אפ"ל מוידק
 וכדאי' גם במדרש לשעבר היו מועדי אבל עתה
 הם מסורין לכם

וזה דוק לכ"י ח"י אכל בח"ל אין מעברין ואם טעו או הוידו
 אין עברו כלום וא"ל אין לך חייו ויעוד גדול מזה שהוא עושם
 מועד שלא כמותו ובזמן המועד הם עושים מלאכה ודרך כלל
 כשעו מיני' שכל המעבר בח"ל הוה כאילו עובר ע"ו וע"כ אמרו
 הני שני פ"ח כהנים דחנינו כולכם יכשרו בחלקי ישראל וכדאי
 לקרב אל המזבח וריבין אבו לטקן באעשה דירבעם דכתיב
 ויעש את כהן אשר כדע ילכו בחודש השמיני והקשו' התעוררים
 זהאיך ה' יכול להטעו' את ישראל שיעבדו על שחטי חון
 ויעידו שמוס שאמר להם לעשות העגל לש"ש ככית אל שמוס
 כ' השכינה שפ"ן נקרא בית אל ולא הוה שחוטו חון אכל
 קשה קושיא אחרת שהך פשה בחודש השמיני ובתורה כתיב
 כעשור לחודש השביעי וא"ל ע"ה נברא כירבעם כ"ד דכתיב
 ראש השנה יום הכפורים בחודש השמיני אלא זריבין אבו לומר
 שיעבר שנים וכזה זה לפי עבורו שמיני ובאמת הוא שמיני לפי
 שאין מעברין אלא ביהודא ואף עבר הירדן והגליל ששם חל"י
 אין מעברין אך קשה האיך הטעה בזה לישראל להיות מעבר
 שלא ביהודא וכל המעבר שלא ביהודא כאילו עובר ע"ו ואין
 שום תירץ ע"ו כי אם שנאמר על ירבעם שלא הגיה כמותו בח"ל
 והוה כמו עקיבא בן יוסף יכול' הוה לעבר וכו' תבין גם הסלוגתא
 בהאי קרא דלעיל ויהי הם שניהם לכדס כשרה ח"ל שכל ת"ח
 דומין לו כעשבי השדה וא"ל שכל טעמי תורה גלויים לו כשדה
 וכצירוף עד הקדשה קטנה וסלוגתא היא כסוף הוריות אי סיני
 עדיף או עוקר הרים עדיף וגם סברות היא אותה סלוגתא
 ובאין אמרנו שאין לירבעם שום תירץ על' עיבר שנים כי אם
 שנאמר עליו שלא הגיה כמותו אך עדיין לא ידענו מי הוא
 כדאי לומר כן עליו לא הגיה כמותו אם על' מי שהוא חריף או
 שהוא יודע טעמי תורה שהחריף הוא עוקר הרים והיודע טעמי
 תורה הוא סיני וזה תלוי בסלוגתא איזה מהן עדיף וא"כ גם
 באן סברות העיר על ירבעם שנאמר ויהי הם שניהם לכדס
 כשדה ביהודא שלא תבנון להורות לנו שלא הגיה כמותו וזה
 פותר לו לעבר אף שלא ביהודא אף בזה עלינו ח"ל שכל

יש פירוש לזה
 מה שירבעם
 עשה את כדש
 שמיני אשר
 בזה ילכו כ'
 ע"פ עיבר
 שהיה מעבר
 שנים

ביאור הכתיב
 דסנהדר' כעני'
 דחכמי' כן אפי'
 ר"י קי' מעבר
 שנים בח"ל

טעמי תורה גלויין לו כשדה והוא סיני דכ"ל סיני עדיף וח"ל
 שכל ת"ח דומין לו כעשבי השדה שהוא חריף והוא סבר עוקר
 הרים עדיף אכל עכ"פ שניהם לר"א כתבונו לתרץ האיך עיבר
 הוא שנים אלא משום שלא הגיה כמותו ולפ"ו תבין דברי ירבעם
 אחרי שהי' ידא' אש יעלה העם לירושלים וימדדו בתלכות ולזה
 נתחכם וא' שלא לעלות העם לירושלים והסכימה דעתו להיות
 עוליים כאן ככית אל וכן וכו' החז' מלכו בחודש השמיני ח"ל
 הכל בתורה כתיב בחודש השביעי אלא כ"ל שהוא עיבר השנה
 ועשה שמיני שביעי אך קשה הלא אין מעברין אלא ביהודא אלא
 כ"ל שלא הגיה כמותו וזה כוונת רשאי לעבר השנים ולקבוע
 חדשים אך עדיין כ"י הוא עתידא שהרי בזה יש פלוגתא אי סיני
 עדיף ואי עוקר הרים הוא עדיף והוא מפלג א' ה' לו או שני
 חריף ע"ד שכל ת"ח דומין לו כעשבי השדה והוה הוא עוקר הרים
 או שני' לו מעל' שכל טעמי תור' גלויין לו והוה הוא סיני שהרי בזה
 היא הסלוגתא ח"ל שכל ת"ח דומין לו כעשבי השדה שהוא
 חריף אכל טעמי תורה אינן גלויים לו וא"כ יש לומר שני שידע
 טעמי תורה הוא עדיף והשני דכ"ל שכל טעמי תורה גלויים לו
 כשדה י"ל שהוא חייב חריף וכו' חריף שהוא עוקר הרים עדיף
 ח"ל אין שייך לומר עליו שלא הגיה כמותו ואין רשאי לעבר
 ולקבוע חדשים וא"כ גם לו יקרה שמקרה כאשר קרה לחנינו
 שאמרנו לכדירבעם בחלוקי ישראל וימחה וזה חזרו כל ישראל
 וסילקו מחנינו וא"כ גם הוא כהאי סוגיא יתיה ליה אומר להם
 בעינת להווי מלכא ח"ל אין ח"ל אי עבדינו כל מה דבעינא ח"ל
 אין ח"ל אפי' למסלח לע"ו ר"ל שהרי אי אפשר לכיות לי מלך
 אם לא שאחי' כאן מעבר וקובע חדשים אך אם יאמרו הם שאין
 אני רשאי לעבר שלא ביהודא ויאמרו לכם לכדירבעם בחלקי
 ישראל שאש"פ לא פחזר חזר וכן ח"ו ר"ל מוטב שאחזר
 מיוולך אותך ולא אחי' ח"ו כופר בחלוקי ישראל שהוקן סי'
 באמת מסתק אם הוא ראוי לומר עליו שאינו הגיה כמותו בח"ל
 אכל ע"ה שהוא חייב יודע פלוגתא אי סיני עדיף ואי עוקר
 הרים רק שפשוטו ה' יודע מה דכתיב ויהי הם שניהם
 לכדס כשדה ואין דומים לו וזה הוא סבר שכלתי מסק הוא
 שלא הגיה כמותו ול"א ע"ה נברא כירבעם כ"ד דכתיב
 למסלח לע"ו ר"ל נברא כירבעם שלא הגיה כמותו כאשר
 הקדש מעבר עליו וא"כ אין שייך לומר כאן לנו ויעבר
 בחלוקי ישראל וזה דקאמר הוא בעצמו אפילו למסלח
 לע"ו לעכסניהו הוא כשי ר"ל שהוא אינו רוצה לומר על
 שגמו שהוא גדול מכל אכל באמת הוא ראוי לעבר שנים
 דע"כ הוא אומר אחי' למסלח לע"ו וק"ל 4

זלע"ו כביא גם אל ביאור בעמק דמשה והוא האופן וכו' י'
 אפי' כוה קא עוקים בשלטה מלכים שהוא אחאב
 ירבעם וימשה וא' למחר כעשה בחברין ופירש"י בחברי'
 ת"ח כמותו ואין להם חלק' עולם שכל' וז"ל אני לדקדק
 בדברי רש"י דקאמר ת"ח כמותו ור"ל סתם ת"ח שכל'
 עוקם חברין סייבו ת"ח וכיותר בדברי ימשה דאחי' לי' בחלחא
 וא' ליה חברין דאחיך דאחיך קרית לן והלא רב אחי לא קא'
 אלא בחברין ור"ל הוא עתידא קאמר אז על עגאו ודכוותי'
 קאמר חברין או על הדורות שלפניהם ולמה הוא אומר חברין
 וחברא דאחיך וגשיתא דפאי העוצא נרין חברו עד
 שיגורו כל הלחם אחריו דקאמר עיאיך קא בשית לישרי
 העוצא ור"ל לישב דבר דבר על אונסו והדי' הוא כבר
 הונחזו הכהן ע"ו דאם אומר ירבעם לא הגיה כמותו ה'
 ראוי לעבר שנים וא"ל הרי הוא בכלל עכו' את המועדות
 והוה כאילו עובר ע"ו ובאמת הקדש מעבר ויהי הם שניהם
 לכדס כשדה שזר אומר שכל ת"ח דומין לו כעשבי השדה
 וא"ל שכל טעמי תורה ה' גלויים לו במחא דמחאי קלא יש
 לפוכיה שלא הגיה כמותו אך שיש עוד פלוגתא באש'
 הקדמה אי סיני עדיף ואי עוקר הרים עדיף כ"ל שהוא ה'
 סיני והי' יודע כל טעמי תורה והאמת קמויכר הוא מדקאמר נפיר'
 שאין שכיב כבודא לא לתלכו כ"ד ועדאפי' נפיר' שהוא הלכה ואין
 שנים

ביאור הכתיב
 כעשה דרב אחי
 הוה קא עוקי'
 בשלטה מלכים
 אחאב וירבעם
 מנשה

מסכת אוהר יעקב סנהדרין

ועתה נדבר ש"ס שהיה יודע כל טעמי תורה אבל בחיפושיו
לומר עתה גדולים עמנו וי"ל שהיה קרא עיקר הדיוט
הוא עדיף עמנו וא"כ אין טיף לומר פלוני טלח הניח כמותו ואין
דליו לאמר שנים וסוף הוא טובד ע"ז וע"כ רב חשי שפי כימי
האחרונים כנה דמות אחר ירבע ודלח מעברו שבע בני דיוט
אל ע"ז עירבעם ואילך וע"כ טלה בו שהוא כנה לו חנה בלבו
החודש השמיני ובתורה כתיב ובחודש השביעי חלח שהוא עיבר
הניח כמותו מל"ה הוא דתיב וי"ל שם פנישם לבדם כגדה והבין
רב חשי דלתי' כמותו מ"ד דמ"ל טעמי תורה היו גליון
לו וכדלתי' לעיל חלח חלח עוקר פדים עדיף וכחתי' י
י"ל שפי הרבה קדיש יותר ויותר עמו וא"כ אין טיף לומר עליו
לא הניח כמותו לו"ל לעקר נשתח בתכרין ופרש"י פ"ח כמותו
ד"ל שפי טיף לומר שלא הניח כמותו רק פ"ח כמותו חנה
בערכו ואין להם חלק ע"פ שפי שלח בדין עכרו שנים וחשו
שהכין לע"ז וא"כ אין להם השו"ס :

טעם על
שאר עניני
מסכת אוהר
דלכות חף
ערב חשי לא
אחר רק לפיר
שפת' סנהדרין

ול"ה גם עשה חכרן ופירח דלכות קרית לן ד"ל חף שח"ל
לעזר נשתח סנהדרין ול"ל ארשת חכרן דלכות חף עובד הוא
שהיו אשה תלית פועם כוח שאין טיף לומר עליו טלח הניח
כמותו ונעזר שחלח הדור היו הרבה דיוטין לו וא"כ חכרן
דלכות קרית לן שלמי סנהדרין היו הרבה דיוטין לו וא"כ חכרן
פס פנישם לבדם כגדה חלח שכל טעמי תורה פון גלוים לו
כמה שהוא סיני וחס סנהדרין דעוקר פדים עדיף ונעשה רש
לסוכיו לו דמיני עדיף לו"ל לו פהיון קא בעית לעשרי המוניא
דמס' ימי' מוכח דמיני עדיף חף אחר דקדון דקא חירי סייבין
קא בעי לעשרי המוניא ופ"ח ליש למייר התיבא קא תכרין על
הפט ובלשונא דמחא כ"כ סנהדרין על פת חלח דתי
שחלית היו חלח חתיבא קא בעית לעשרי ד"ל חזיבו עוקרין
אל שחתיים על הפס ונש למי חתיבא המוניא ולא מוניא והוא
קומית השוקס ככרבי דאי שם פלוגת ר' גחמיה
ורבנן ר' גחמי אמר מוציא ורבנן אמרי המוציא
במוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע אר"ה
בהמוציא פליגי ר' גחמי ס"ל לישנא דמפיק משמ
שנאמר המוציא אתכם מארץ מצרים ועדיין לא
נפקא ורבנן סברי המוציא לישנא דאפיק משמע
וכו ופרשו דקרא בר אפקיא עבדינא לכו מלחא
כי הכי דתרעו דאנא הוא דאפקת לבם ממצרים
וקסו טס פוספו הלל כמותו כ"ע לא פליגי והוא לפסוק
ללכתא מוציא ולא המוניא וא"כ נעשה שני שח"ל כדא שאין
ל"י ויהי חלח כמותו פוספו פוספו התיבא בעי לעשרי המוניא ולח
לא מוניא ומשם וכוח לו שפיני עדיף וכסוד סברת רב חשי
וכדיוק קושי' ח' כיה שפיטס על"ל להקשות חלח דפסק כאן
ברבנן וסרי כאן היא שחלוקת ד' חתי' ורבנן שהוא יודו ורבי
וככל עיקר דבטיב עשדיון ולמה ל"ל ללמודא לפסוק הלכתא
כרבנן וקושי' כוז קסו פוספו פוספו

דאי שם שתי שנים ומחצה רבו לשמאי והלל
וכו עדי שיעא ב"ק הלכה בבית הלל והקשו התוס'
דלמה ל"י ב"ק הלא ב"ה רובא והתורה אמרה אחרי
דביום להמות ותרצו מפני שבית שמאי מתודי
טעי ולפ"ו גם כאן פקושי' עלי חין לו מוס עדין אחר כ"ה
עדין הפוספ' הל"ל וסוף שר' נחשי' טוס' ה' ר"ש דדאי' בעדיובין
לא ר' מחיר טעו פל"ל ר' נהוראי טעו ולא ר' נהוראי חלח ד' נחתי'
פ"ו ור"ש ה' חדיף גדול שה' משה שהקן בק"ן טעמיס ולכן
זיכא תלמודא לפסוק הלכתא כרבנן ששום שר' נחתי' מתודי
טעי חף בפעם קסה דלחא חירוד עדיף חלח ז"ל דלכתא סיני
עדיף ובחשם עזה כטעם הלכתא כרבנן נגד רב יוסף ששום
סדכא סיני ; ועוד נכיה סקדעס קטנע עה סקסס סכלי יקר
והוכח ג"כ כע"ן ל"ן סכלכו' בניעת הפת וסא ל"ן קושי' א
למה קבעו חכמים בנוסח ברכת המוציא לחם
שהרי הק"ה אין מוציא מן הארץ לחם אלא
חבואה ותירץ שם טעם שפי שעתיד הק"ה בה

להוציא גלוסקאות יפות מן הארץ והיו לחם ממש טעם לפס
ע"כ פס ונ"ל לפי שברית הכ"ל י"ל בלחם המוניא לישנא
דמפיק משמע ע"ז פועת כסברת ר' נחתי' וסוד דקא חיר
תלמודא הלכתא כרבנן דמחרי המוניא י"ל דכחא ערזו
בלכתא כרבנן דלחרי המוניא ולא מוניא חלל לא טעמיס
דמס סכרי הוה דלפיק משמע חלח כר' נחתי' דמ"ל דמפיק
לעתיד משמע ובסברת כלי יקר וא"כ חין כחן קושי' שלי לתי
ל"י לתלמודא לפסוק הלכתא כרבנן דמס אדרכס הלכתא היא
חתי' כר' נחתי' דמפיקא לפעיד הוה וא"כ הוה עוכח מי טעוקר
פדים עדיף וזו הוה כסברת רב חשי כמסק ירבעם חף סקסס
בניעת הפת נסתר הענין סכל' והוא דאי' בטור א"ח
שהביא שם שני פירושי' על הא דאמרינן במקום
שקם בשולא והסכימו דעת כל הפוסקים להאי
פרושא היבא דגמר כל בשולא משום דעיקר
הברכה הוא על העבר היינו הוא שנגמר כל
צרכו כדאיתא ברש"י בברכות

וא"כ היבא דלח באיל כל צרכו הוה לא נגמר כל שחלח
ולא היו ברכה לטעבר סכרי עדין הוא לא נגמר כל ברכה
ופהו כיון שברך להבא וקצת עוס הוא ג"כ פ"ח כפירת סכל'
לפי דעת סכלי יקר שיהא המוניא לכתא וסחרי סוכיני לדין
כסכרי דברי עשה סחל לסוכיני ספיני עדיף ויכול ה' ירבעם
לעבר ולא זה הוא סברתו לו והוא כח בשחלח' חסכי' כני
לעשרי המוניא ד"ל שתי פסוקות חלח חתיבא בעי לעשרי ובודאי
פיקוס סחלח' ופס וקסס לפס חלח ז"ל שפיקר סכרס הוה
לשטבר וא"כ קסס ל"י קושי' שני' להס המוניא ולמה לא מוניא
חלח משום דמ"ל כרבנן ולמה לא כר' נחתי' שפ"ו ר' מחיר והוא
חדיף טעי חלח כרבנן פ"ח דמיני עדיף וא"כ יש למוד על ירבעם
שכל טעמי תורה היו גליוס לו שלא הניח כמותו סכרי כוכחו
מחתיבא דמיני עדיף וכחך חתיבא חירוד סנהדרין ואין לחל' ע"ס ;
כ"ל כלל קושי' שני' ה"ח חלח' הוה דמסקינן סלכס המוניא
כרבנן לאו כרבנן הוה דלחרי שהוא לשון עבר חלח כ"ה נחתי'
שהוה לשון עתיד והוה כדעת כלי יקר ות"ח והוה עוכח
אדרכס שפיקר פדים עדיף שפוס דכתיב ורביס כמסקין הלכה
כיווד מו"ד דלח חדיף טפי והוה כסברת רב חשי חלל השת' יכת
מקוס בניעת הפת מוכח שהוא לשטבר וא"כ הלכתא כרבנן
שסוס דעשה עדיף שהוא סיני וסדרי קושי' עלי' דרב חשי
וא"כ רב חשי לא ירבעם וא"כ חין כחן שוס דיוק למידק וי"ל
שלעולם רב חשי כשיטתו קיימת כמסק דירבעם וכל
דייוקיס שדקדק טעם חין להס שוס שורס נגד רב חשי כיון
שהוה חינו יודע מקוס כניעה לו"ל חנה פסיכי דקא בעית
לעשרי המוניא לא דעת וקושי' ל"ן סנהדרין ד"ל כיון שלא דעת
מקוס כניעה ודאי חין למידק כמסק דירבעם כלום חף יש
לומר שהלחית חתך לפי סברתן שאין לומר על ירבעם שלא
הניח כמותו והי' חתך היינו בדורות סקדמיין טוויין לו חלל
עכ"פ ח"ך חרת סנהדרין שחף חתיבא סנושי ענך לנו וחתיב
לא ידע חתיבא בעית לעשרי המוניא וס"ל כרבנן המוניא לא
נגד ל"ן וקדיס ל"ן סכרס וכו' עד שחיר לו פנטס מסיכי דקדיס
כשולח והסכרי לו פטעס ד"ל שהוא לשטבר וזו הוה כניח לו
דמיני עדיף וירבעם פ"י סיני דעוכח מכת שחיר גחירא וזו
בודאי פ"י יכול לעבר ואין זה הוא נגס לע"ז כוסכרת וספ
טעיס בלמודך וז"ל רב חשי א"כ דמכתיבו כולו סאי להס
פלחחו לע"ז ר"ל כיון דמכתיבו כמו סאי לא סוק לבו לסלח
לע"ז וסוף כחוסן זס ע"פ דאית' ברית כרותה
לשפתיים וכמנעשה דיהוה שא' אחאב עבד מעט
ויהוה יעכדנו הרבה והוה ברית כרותה לשפתיים
וכו' וכן הוה גבי ירבעם כיון שאמר אפי' למפלח
לע"ז הוה ברית כרותה אך באמת למה אמר ירבע'
אפי' למפלח לע"ז ואף שהוא הי' יכול לעבר
השנים שהרי לא הניח כמותו שהוא הי' יודע כל
טעמי תורה שהוא סיני ופיני עדיף אלא צ"ל
שירבעם

ואמר הוה
כ"ל בע
מכסס כח
אחר ע
עליו

מסכת אוהל יעקב סנהדרין וה

בתורה הרי אילו פטורין הורו לבטל המקצת ולקיים המקצת שאמרו יש ע"ז בתורה אבל המשתחוה לה פטור הרי אילו חייבין שנא' ונעלם דבר דבר ולא כל הגוף ע"כ הוא במשנה ובגמרא תנא הכא קא קשי' לי אימא דבר כולה מלתא משמע ת' ונעלם דבר מאי משמע אמר עולא קרי בי' ונעלם מדבר

ומי' רש"י וקרי בי' ונעלם מדבר דהאי ת"ס דנעלם שדי' אדבר דת"ס כדכח לפניו ולאחריו וקרי בי' ונעלם מדבר דמשמע מדבר ולא כל דבר ע"כ הוא שם וז"ל כדכח שיש כאן שני דיעוי' אי נאמר דת"ס כדכח לפניו ולאחריו ומהו כיון כתיב ונעלם מדבר וזו א"ס עקרו כל הגוף פטורין אבל א"ס קיימו ונטלו במקצת ככ"ד חייבים וא"ס נאמר דלא שדיין ת"ס לפניו ולאחריו וקריבין ונעלם דבר וזו אחריו כדכח דבר ולא חזי דבר דדוקא ככולה דבר א"ס הורו כ"ד ככולו דבר וע"כ כדכח ע"כ הוראיתם אז הם חייבים אבל א"ס הורו במקצת ונטלו במקצת אז הם פטורין ודעין אנו דריבין להזכיר מה דאי' במקצתם על האי קרא ויועין המלך ויעיש שני עגלים וזהב ויאמר אליהם רב לכם מעלות ירושלים הגנה אלוהין ישראל אשר העלך מארץ מצרים וישם הא' בבית אל וא' ברן ומרשו האפרשים שניסם כדכ"ד והרלב"ג שירבעם לא נתבונן לע"ז ממש רק שכבר ראה שנעשו פועלו בירושלים מתבונן הניסם אשר התפתח בכס שלמה ע"כ א"ס ירבעם טוב לבס עבוד חלקי' אשר עשה אהרן להי' תעורר מה ולא לשם ע"ז ולזה נתן ה' בבית אל לפי שאמר המקום הזה נבחר כמו ירושלים כי יעקב אמר על המקום הזה יב' בית אלים אך כיון שהחזיקו בו נעשה להם לבסוף לפ"ז ממש וקריבין אנו לדקדק כלשון חכמים ובמאמץ מאמר טוב לבס עבוד חלקים אשר עשה אהרן וע"כ לי א"ס יעבדו אותו ע"ז או ע"ז אחרת אלא ג"ל שהחזיקו בין עוקר כל הגוף או כטלו במקצת ולז"ל ירבעם ע"כ הוא טוב לעבוד עשה אהרן שהוא רק תמ' רת עשה ולא יעבדו ע"כ ע"כ כוונת ירבעם והי' הוראתו כיטל במקצת קייים במקצת וזהו תלוי בטלוגתא מונעלם דבר אי שדיין ת"ס לפניו ולאחריו אז על הוראתו כ"ד כביטול במקצת כ"ד חייבים ואי לא שדיין א"ן חזו תלוי כ"ד חזו א"ס לא שפקריין כל הגוף וכבר אמרנו לעיל שר' אבסור דקא' אבסור וי קא פדרי כהו ומטיבין ידע דלא פדרי בהו אמרנו לעיל לפי שהחזיקו א"ס הכריס ומטא הכריס תלוי בהו וא"ן א"ן מספקין כידם לעשות עבודה וע"כ ר' אבסור ורב אשי דרשו שא"ן לבס חלק לעולם כדא' ופלא הם כטלו במקצת היו ירבעם כאשר הוכחו לעיל ולאח"כ כיון שקול הי' שנאמר מ"ן וי' ויעתה את אחאב וירש"י שדקווי גדול נעשה אחאב לפי שלא עקר כל הגוף אלא קייים במקצת וביטול במקצת ומכא"כ יליף הכהן ויאמר זה בכה וזה בכה וכן כולם וא"כ א"ס כאשר שכיב החטא במקצת תלוי החטא ככ"ד ואז הוא חטא הרבים תלוי בהו וא"ס כאשר דשדיין ת"ס דנעלם אדבר אבל א"ס לאו לאו ובהו בא' כשאלה מהיבי בעי לשערי כחונת דמשם מונח דלא שדיין ת"ס אדבר א"כ אבולה דבר דוקא כ"ד חייב אבל כטל במקצת קייים במקצת כ"ד פטורין וחטאו של ירבעם שלא הי' קייים במקצת כדלעיל וא"כ אמאי קרי חכרון ע"כ חזר הוא לאיש משחית וקא' דרש' שא"ן לבס חלק לע"כ והוא באוסן זה ע"פ דאי' בכרכו בתוספו שקשי' אחאב דאמרין

הלכתא המוצי' כרבנן והקישו החוטא דהא במוציא כ"ע לא פליגי דאפיק משמע ודוח ליה למימר הלכתא מוציא ואין שום תירץ בתוספ' רק בשם ירושלמי הטעם משום ערבוה אותיות שהוא מלך העולם מוציא וע"כ ז"ל המוציא בהא שהוא מפסיק בין מ"ם דהעולם ע"כ הוא בירושלמי

וא"כ עמילא נשע דלא שדיין ת"ס חתיכה שלחתידי כגון ונעלם

מירבע' הי' תפירא פן כסם נאמרן עוקר הדין עדין וידחו אונסו שלעבר ונדחה גם חתוכה ולז"ל לפי סברתו אף למעלה לע"ז ולז"ל רב אשי כיון דחכמינו כולם הוי להם לבו למעלה לע"ז שהרי עיקר ע"ז בא"ס מנח ברית כרותה ולא הוה לבו למימר אפי' למעלה וזת"ל שהי' תפירא פן כסם נאמרן עוקר הדין עדין הלא אפ"ס חכמינו כולם הוי שיכולים אפ"ס למידק סמיני עדין כדקא' דייקת לי הוה לך למידק גם להם ולא למי' אף למעלה ע"ז וזו לא הוה כמות כרותה לז"ל אילו הוה פתססות קמי' כשפילא דגלימא כטיק וסוית דרש' אהתירא :

והוא ע"פ קושיות הרמ"ב בן גורא רוצו שהקשה הרמ"ב בן על הא דכתיב וקם העמונה אחר איה ניכר א"כ גזירת המלך היא הית' זאת ומפני מה נענשו ישראל ותיירץ שעיקר עונשן שלהם שכל א' הי' יוכל לדחות על חבירו והוא לא יעשנה :

כל זה לא שייך אלא בנדיבות רבים אבל בגזירת יד' בודאי כיון שאילו על מי לדחות ונכרח הוא לקיי' גזירת המלך ואי' כשהרש"א :

פ כיצד מברכין שאותן עשרה קרעים שגנזן אחו' השירלוני לירבעם רמז לו שהוא ידוח ישראל לע"ז ויפריש אותן מעשר קדושות ולכן כל הגנהו בלא ברכת המוציא שהוא עיקר קדושות כגון תרומה ומעשר לקט שכחה ופיאה חבר הוא לאיש משחית לירבעם שהשחית ישראל מעשר קדושות ע"כ שם :

ולפ"ז הי' גם כירבעם גזירת המלך ע"כ נתן לו הכניא עשר קרעים ואין שייך לומר כאן ה' לדחות אחרים כיון שלא הי' כאן בלוחו גזירה כ"ל הוא לבדו ועל מי הי' לו לדחות שהרי כך כתיב ויפריש שניה לבד' לבסוף לו' א"כ אשי כיון שאמר לו משה שא"ן ע"ז תלוי בעבור שהם א"כ להם פלחיתו ע"ז ומכאן ידע שהוא גזירת המלך כקושיות הרמ"ב ואף שם ע"ז תירץ שהי' לב"ל לדחות על חבירו תנח סיני שהוא גזירה לרבים אבל כאן שלא הי' כ"ל נכחי וירבעם ולא הי' על מי לדחות לז"ל אילו קייים הוה קייט בשמילי גלימא וסוית דרש' אהתירא ור"ל שבודאי אילו הי' א"ס כדלפי הי' עדה כגזירה עלך עד דהוית קייט כטיק שפלא דגלימא וסוית רבט אהתירא וק"ל אך שלא הי' ליבס הא דאמר עייבין קא כטי' למשרי פשוטא וז"ל ג"ל אישכ' הא דא' ר' אבסור הוא רגיל דהוה קדיש בג' מלכים וחליט קביל עלי' דלא דרש' ואתפח וסדר קדיש א"ל והא קא קבל מר דלא דרש' א"ל אבסור מי קא הדרי ולחזן קא מהדר ע"כ וקשה מאד מה הוה ידע הוא דלחזו לא אהדרי עדין וא"ס כאשר משום דכתיב הפושעים דליפין כפרונן דעדין פושעים ועומדים שאין חוזרים בתשובה הלא הם פסקתא מחלק הוא בין ישראל לאומת העולם וז"ל ע"פ דאי' בהגוי ג' מלכים שהטאו והחמיאו את הרבים דכתיב על הטאות ירבעם שהטאו ואשר החמיאו את ישראל וכן ככולם וארז"ל כל החוטא ומחמיאו את הרבים אין מספקין בידו לעשות תשובה

עם לפי
מרי בתנאים
ש ולא חזרו
בזו תפוחה
וכדי שקרן
יכס עונ' לפי

כאמר הרמב"ם
כ"ל בענין
מכאן באוסן
אחר עיני
עליו

בזו שאל
מכאן לבס
אשי עייבין
שדיין ת"ס
סתיבין לדברי
ר' אלפתנאל
גדול במשע

וע"כ אמר ליה הקב"ה אמי ואני נטויל ר"ל שכנס מקומו של
 ב"ע הוא אצל כהן הכבוד וכו' לא יוכלו מ"ה להזיק בן נגס כטויל
 חב"י עקד ושחרתך שבכל מקום ששני שם אין יכולין מ"ה להזיק
 ולעולם ועל כל הדברים עדיש שהזדקין חזין זריכין שום שפירה
 שהתלחזי אצל בעלי תשובה זריכין שפירה וכו' אם זה הוא שפירושו
 של חב"י וחתה וכו' נטויל שאני הוא משום שפירה וזדקין עדיש או
 בודחי שכן יש הוא כראש מנד ועליו מעלת הדקין ואף שא'
 הקב"ה חב"י וחתה ולא קח' חב"י וכו' יש וחתה ר"ל שיה שח' חב"י
 ואיזה הוא כמו חב"י עקד ושחרתך שלחו דווקא חב"י עקד כסוד
 לך ה"ה אף כחן חב"י וחתה שר"ל שפך כטויל חב"י חב"י וחתה
 ל עקד מן התלחזי שהיה אצל לא מעלתה סכבוד קח' לו כי
 הדקין הם גדולים יותר במעלתן בן הוא ע"י חב"י או י"ל שיה
 קח' הקב"ה חב"י וחתה וכו' חן זה מנד שפירה כי ב"ע נמי חן
 זריכין שום שפירה וטעם מקומו אצל כהן הכבוד הוא כמי מנד
 מעלתן ור"ל גם חב"י וחתה הוא כפשוטו מנד העלמה שב"ע שם
 עדיין וכו' ה"ה יוסוס ידעו ע"כ שחל לאחור מי כראש ר"ל שום
 שחרת חב"י וחתה חם הוא מנד שפירה או חם הוא מנד העלמה
 ור"ל הקב"ה בן יש כראש ר"ל שום שחרת חב"י וחתה חן זה מנד
 שפירה ש"ה מנד שפירה ולעולם דקין הם עדיין וכו' ור"ל ידעם
 או הכי לא בעינן ואין זה קח' אחרונה שב"ע טויל לעשות
 תשובה אחרי שזכרנו ק"כ לקבלו ואף שלא יד' במעלה
 גדול הדקין וזויות כהדרנות שרשנים ומאי ח"ה לא בעינן
 חלף ר"ל ח"ה לא בעינן קח' טויל קח' ח"ה הוא שום הוא
 פירושו מה שחרת חב"י וחתה הוא חב"י מנד העלמה וכו' רח"י
 שכן יש הוא חב"י כראש ח"ה לא בעינן טויל שאף שסוף פונק
 ע"ה נחמ' לו טעם בלא טויל כלל ר"ל שאז בלא טויל עדיין יש לו
 לפקע מכה העוק' מ"ה הוא מכה העלמה או י"ל שסוף מכה
 השחר של ח"ה אצל מכה זה טויל שחרת שכן יש יד' כראש וכו'
 ידעו הכל הדקין גדולין במעלתן והוא כפשוטו עמוד
 שנקות פ"י בו וע"כ אמר לא בעינן טויל וק"ל :

רב יהודה אמר רב ששה חדשי נצטרע דוד
 ונפתלקה ממנו רוח הקודש ופרשו ממנו
 הסנהדרין וכו' עשה עמי אות לטובה א"ל רבש"ע
 מחול לי על אותו עון א"ל מחול לי עשה עמי
 אות לטובה ויראו שונאי ויבושו א"ל בחיך איני
 מודיע אבל אני מודיע בחי' שלמה בך בשעה
 שבנה שלמה בית המקדש ביקש להכניס ארון
 לבית קדשי קדשי דבקי שערים זה בזה אמר כ"ד
 רגנות ולא נענה א"ל שאו שערי ראשי כסוהגשאו
 פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד ולא נענע עד שאמ'
 ה' אלהים אל תשוב פני משיחך זכרה להסדי דוד
 עברך מיד נענה באותה שעה נהפכו פני שונאי
 דוד כשולי קדרה וידעו כל ישראל שמחל לו על
 אותו עון ע"כ הנוסח בגמ' ובילקוט הוא קצת כנוסח אחר
 וז"ל למה הי' דוד דומה לפוחד כותי הכותי הללו
 יודעים לסבב הפתחי בתחלה הם אומרים יש לכם
 מעט מיס לשנות משהוה הוא אומר יש לכם
 בצל אאותנין לו הוא אומר בצל בלא פיתא נוטל
 לב בן דוד מתחלה א"ל שניאות מיבין והדר עזר
 גסתרות וכו' יודעין הן הצדקין לרצות את בוראין
 וכו' יעוין סם ואין להחריך ושפיע שחין נודך כאן להעלות כל
 הדקדוקין המנאי' בזה החומר כי כולם מקשה הוא :

כ"ל ע"פ
 גימטריא
 דמסיוס
 דדקין יודעין
 לרבות את
 בורחם של
 ספתי כהן
 ישירו דעת



וכ"ל לישב בתחלה גירסת בילקוט דקח' שם הדקין יודעין לכו' :
 א"ל כוראן שח' ספתי כהן ישירו דעת שפתי דקין יודעין דק' :
 וזריכין אבו להכין כהם הוא טעמה את דוד שא' מהו יודע לרבות
 שפתיקס ביקש על שניאות ואח"כ על גסתרות שסם מודין
 שפעה כנסתר ואח"כ על מודי' שפעה בגלוי ואח"כ גם ביקש דלא
 לשפשו כי רבין ועדין לא ידענו מה היא חכמות בזה ואם לא שזו
 היא חכמות שפתיקל בדברי קטן תחלה דאילו בדבר גדול שהוא
 עויר ה' תחלה לבקש פן לא יעשה רמזו ואח"כ עדין מאי אהני
 בזה שפתיקל בדבר קטן תחלה שהוא שניאות דלחא משום שהוא
 דבר קטן לכך שפשו לו אצל בדבר גדול לא תלכו ולא שפיעו
 לו ושפיעו מה שהוא עדיש לבושי ביקש תחלה כלל ואח"כ א'
 בכל בלא עתא כטל לב וכו' קצת חכמה שפתיקלם הקדים לבקש
 בגל' כדי שיוכל לבקש גם על הסת' אצל כאן גבי דוד חיך תלויס
 שפתיקס וכו' בזה ושפיעו שזריך הכנה סח דקח' דלא לשפשו כי
 רבין מה ביקש בזה : ועו' מה שביקש על שניאות קשוי
 חזר שם ח' זריך לבקש כלל דינא הוא לכדיא חטאת על
 שנגתו ונסלת לו ועוד דקח' שניאות מי יבין וכו' איזה הכנה שייך
 כאן לומר וכו' לו לומר שניאות טעול לו : וכו' לישב בע"ז
 בכמה אופי' מקורבים לחמת וכו' אופן ח' הוא ע"כ דא' כמיניס
 אסתר בשעה שהגיעה לבית הצלמי נסתלקה
 רוח הקודש ממנה צווחה ואמרה רבש"ע שמה
 אתה דן שוגג כמויד וכו'

רמזנו לומר הלא הרכה חילוקי דינין יש בין שוגג למוד שהרי
 המוד הוא חייב מיתה ושוגג חלקות ויש עויר שהוא בכרת
 ושגגתו חטאת ואם כן אהם עושה תורתך טלסתר ויש חילל הסם
 בזה : אך עדיין חב"י גריך לפרס בדברי אסתר שגדלה
 פתיקס כ"כ ומה היא פתיקס בזה וסלח באסת מינו למעמים
 שדיחא סכי שסוף דן שוגג כמויד וכדא' מ"ק דקידושין
 תנן התם אין מקיפין בחילל השם אחד שוגג
 ואחד מוד
 ואסתר פדקסיה ה' ואין לך חילל גדול מזה ודין הוא להסית שוגג
 ועויר שלה שוין וא"כ מה חמרה אסתר שחח אסת דן שוגג כמויד
 וכו' לישב בדברי אסתר ע"פ דא' כמיהס"א סם שפירושו אסת
 דקח' אין מקיפין בחילל השם שאין זה פירושו
 לומר שהוא לענין עונשין שוה אלא לענין שאין
 מקיפין שאין ממתניענישן אבל עכ"פ זה בעונש
 החמור וזה בעונש הקל ממנו זה הוא דע"י
 מהרש"א : ואי' בילקוט שופטים ותצא יעל
 טו ב ב 2 לקראת

פ"כמה שח
 בעל שפתי
 חיים שפתי
 גדול שפתי
 לשפוד ח
 העול

כ"ל ע"פ
 גימטריא
 דמסיוס
 דדקין יודעין
 לרבות את
 בורחם של
 ספתי כהן
 ישירו דעת

מסכת אהרן יעקב סנהדרין נו

ולא לרקס על הגניחות וודים כדי שלא יוכל לעגשו וי"ל שאף עס
שא' דוד גם מודים חשך עבדך הוא בא בטענה לחדר
לכעננו כספון כפרונו דהאי קרא ורגלי חסידו ישאור ופירשו
ר"ל כמס' ויחא שער ל"ו שני מחוים אדם לכבוש יצרו ויחא ויחילך
הק"כ בעבור להגילו מכל חטא וע"כ ל"ל שזה הוא מא' דוד שמיה
נשאו כי חסיד חני ר"ל שאף מחוים לשמור אותי מכל עון ע"ש
ורגלי חסידו ישאור כאשר שדוד החוים עמנו לחסיד ואמר שהוא
ידע בעגשו שהוא כבש יצרו עד רוב שנותיו וע"כ א"כ חסידו חשך
עבדך שאף מחוים לשמור אותי ומכ"ש שאף חס' יכול להביא
מכשו לר"י וזהו טענתו ור"ל הק"כ שבי"ך סמדה לרבניו וק"ל
ולפ"י ל"ל גם ליטב הא דל"ג מודים חשך עבדך דלא לשתעו כי
רבין ועדין לא ידענו מה ה"ב קשת דוד בזה כי מהיכי תיתי לשתעו
וה"ל לומר שאף בקשה זו היא חסון זה שמי כל הפקשות היו באוסן
זה שביקש דוד כדי להגלו עגמו מחטא של נסתרות וע"כ ביקש חס'
שניחות מיי וכן בפרשת שמש חס' חס' תרצה להגלו חס' חס' חס'
שונג שרי מיי וכן וכל ע"כ וכן חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
מוד הרי א' דוד גם מודים חשך עבדך כשכיל שהוא הי' כובש יצרו
עד רוב שנותיו ויחא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לך להביא לר"י לא של שונג ולא של מוד חס' חס' חס' חס' חס'
מתיראן מן יס עד חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
בסתרות ור"ל דוד גם מודים חשך עבדך דלא לשתעו כי רבין ;
והוא ע"כ דאיתא בויחא וכבר הקדמוני בקי"ר דא"ש חס' חס' חס'
שפרקמין החס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
מכשול לפני וכו' ועיין בר"י חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
כפושא לתת לפניו מכשול וה"ל לא יעובדו בידו ור"ל חס' חס' חס'
בני אדם לפרקמין החס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
העבור כשעשו לפרקמין חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
דחיק הוא בעיני ור"ל חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
גם שניחס חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ע"כ הפלוגתא ויחא דיעה חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
עכ"ל מכשול לר"י חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
נגמר הדין ר' יהודה ור' נחמני חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
הנסתרות אף אחר שעברו את הירדן רהוא ס' ל'
הנסתרות לה אלהינו והנגלות לנו ולבנו ערעולם
שעד עול' אין אנו נכנסים בערבו על הנסתרות חס'
עד שעברו את הירדן אין אנו נכנסים בערבות על
הנסתרות אבל לאחר שעברו את הירדן מאז אנו
נכנסים בערבות על הנסתרות ע"כ : ולפ"י חס'
דלוס כינונו ר"ל שאמר מפרקמין החס' חס' חס' חס' חס' חס'
הביא עליהן מכשול שהוא לשי הפלוגתא חס' חס' חס' חס' חס'
ככנסן בערבו על נסתרות חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
בעון החס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לכדו אחר שנתפרקס חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
אין חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
כרין מיי שאין לו לשלם או נפרעין מן הערב ואף שהוא יכול
להתפרע ממנו ע"י מכשול זה אינו כי לא יחא ל' לקודשא כר"ך
להכשילו עוד כחטא מחסר שהוא יכול להתפרע מהערב ואז כיון
שאין חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
שאין חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
יכול להתפרע מהערבות שר"י חס' חס' חס' חס' חס' חס'
הוכרח הוא להביא מכשול לר"י כי לא תני בלאו הכי כן ל"ל ליש
קושי ברי"ף וזהו אבוא חס' הביאור חס' חס' חס' חס' חס' חס'
חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
שאלו נכנסין בערבות על הנסתרות ואז חס' חס' חס' חס' חס'
ואף שלא יפרסמו חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
נסתרות שלו ואז אין כאן שום חס' חס' חס' חס' חס' חס'
בעיני הכריות ומפני מה הוא נכנס ד"ל שהוא נכנס על נסתרות
של חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ועל הנסתרות יש לחסדן חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
של חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לך וגם חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
שדוד ידע מהא דכתיב ונתתי מכשול לפני וגם ידע דאיתא בוס

ביאור חס'
דוד שניחות
כיון מנסתרות
קני

ביאור מחסר
שא' דוד גם
מודים חשך
עבדך דלא
לשתעו כי
רבין

ביאור חס'
דוד גם
חס' חס' חס'
עבדך

פירוש על
קושי ברי"ף
בעני מפרקמין
החס' חס' חס'
עליו

פלוגתא אי מכשול הוא דווקא שונג או מכשול הוא מוד ודוד
מכשול דעון וע"כ ביקש דוד שניחות וגם חס' חס' חס'
עבור מנסתרות שר"י כיון שחל לו חס' חס' חס'
לשער לעגשו על הנסתרות כשום חס' חס' חס'
יס לחוש פן חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
הנסתרות ואז הוא יכול לדנו חס' על הנסתרות שלו ויכול לפלותן
בנסתרות של חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
על הנסיחות ועל חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לך והודה לו שאי חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
השסוח"כ מוכח הוא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
של נסתרות וכבר הקדמוני סבר' זו דלא חס' חס' חס' חס'
בערבות אז אין מפרקמין החס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
כי רבין רוצה לומר חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ואז פשיטא הוא דלא לשתעו כי רבין ולא יפרסמו חס' חס' חס'
לך והודה לו שאי חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
הוא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לכדו יפה חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
להגדוק אותו דרוק בזה שא' דלא לשתעו כי רבין ואף שיש כאן
מקום דישתעו כי חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ופירשו שהוא בא בטענה זו לומר כיון שהוא חס' חס' חס'
רוב שנותיו טוב הק"כ מחוים לשמור מכל עון וכל זה הפלוגתא
דוד כדי שלא יעגשו אותו על הנסתרות חס' חס' חס' חס'
וא"כ חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
וסלח הוא עבר על הנסתרות חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
זה שהוא ביקש על הנסתרות חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ר"כ לפרשו שהוא עבר עכ"ל חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ח' לומר כן שר"י העושה כן חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ובתניגה כל שלא חס' על כבוד קונו ראוי לו שלא
בא לעולם ואמר בגמ' מאי כל שלא חס' על כבוד
קונו זה העובר עבירה בסתר : וכירש חס' חס' חס'
דנתיא מה שהחזירה תורה כנגד יתיר מבגולן וא"כ חס' חס' חס'
שהוא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
הנסתרות רוצה לומר שהוא טעה באיזה לישור שהיה נסתר חס' חס'
שהרי ע"כ נעשלה תורה לחס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
להביא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
וכאשר כתבתי בחריבות מה עוד בחס' חס' חס' חס' חס' חס'
לפולס חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
וזהו שנתת תלמוד עולה דין חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
בו שהוא עון היה כובש יצרו ע"כ חס' חס' חס' חס' חס' חס'
עגמו חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
לשמור אותי מכל עון חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
במסכת שבת כל האומר דוד חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
י"ל שזה הוא פירוש שדוד היה טועה ולא כשאלו סבורים שהוא
קא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
קא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
זה הוא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
אין זה פירוש שהוא עבר על שניחות כ"ל שזה היה טענתו של
יב"ל חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
וכן מה שאמר גם מודים חשך עבדך הוא גם כן שלא יכשילוהו חס'
כמכשול של עון ולפירוש זה הלל לא חס' חס' חס' חס' חס' חס'
בחוידים ולזה חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
אלה טועה ר"ל שאותו חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
סוכר הא דא' דוד שניחות מיי וכן וכו' חס' חס' חס' חס' חס'
שהוא חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
כלום חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
ובאופן אחר נ"ל לישב ע"פ דאיתא בפ"ד דגויר
תנו רבנן אשה הפורס וז' יסלח לה באשה שזאפר
לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר שר"י
צריכה כפרה סליחה וכו' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס' חס'
זה היה בוכרה ומרה

ביאור חס'
בחק' לעולם
אל יבוא חס'
עגמו לר"י
כסין וכו'

ביאור חס'
בשבת כל
האומר דוד
חטא אינו
אלא טועה

מסכת אוהל יעקב סנהדרין

ומה מי שנתכוון לעלות בידו בשר חזיר ועל בידו
בשר טלה טעון כפרה המרתכוין לעלות בידו
בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר עאכ"ו : כיוצא
בדבר אתה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו ומה
מי שנתכוון לעלות בידו בשר טלה ועלה בידו
בשר חזיר עאכ"ו מי שנתכוון לעלות בידו בשר
חזיר ועל בידו בשר חזיר וכו' ושייך עם כגון כל הכי ליש
צריכה דאי תני אשה הפירם הא' התם הוא דבעי
כפר וסליח'משו דמעיקר לאיסור איכויאבל הא
דלא ידע ואשם ונשא עונו דלתתיר קא מבין
אפילו כפרה לא בעי קס' לא ואי אתמר בריה הא'
הא דאובא איסורא אבל הא דאשה הפירם
דהתירא הוא לא תבעי כפרה וסליחה קמ"ל : והו
גירסת שיטה דכזי' ובע שרה יוחסין הוא בגוטה אחר
וז' אשה הפירם וה' יסלח לה ר"ע בי משי לר'אי
קרא בני ומה מי שנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה
בידו בשר טלה צריך כפר' מי שנתכוון לאכול בשר
חזיר ועלה בידו בשר חזיר עאכ"ו כיוצא בדבר
אתה אומר והוא לא ידע ואשם ונשא עונו הי'ר'ע
בוכה ומה מי שנתכוון לאכול שומן ועלה בידו
חלב ועלה בידו חלב עאכ"ו כן הוא הגירסא
בעשרה יוחסין ואין כאן טוס שינוי מחוץ גירסא
דמור כ"א כזה דמס כבוד הוא משיל תרתי בכוח בין שא דאשה
פירם ובין שא דלא ידע ואשם משפיל טהים לכפר טלה וחזיר
ונקח'בעשרה יוחסין משפיל כח דאשה פירם לכפר טלה וחזיר
וחזיר דלא ידע ואשם משפיל לשון וחלב : ופירש מה'שא הטעם
זשה דנקח' מיני ז'ל' דלגבי כדריס שכן כלחו וחזיר נמי כלחו ולכן
משפיל נבי כדריס לחזיר שחזיר הוא נמי כלחו אבל הוי דלא ידע
ואשם דחייבי בקרבן שפא על חייבי כריעות שהו חמור לכך
משפיל לשון וחלב דחלב כיוי ככרת וכו' ופיר'עו מה'שא והשתח
ניחא דחיטריכ הכי פרי בבא משום דחין שוין ואין ללמוד חזק
מחבתיה דהוי דאשה פירם שהוא כר' והוא כלחו ה"א משום
הכי יש לו טליחה אבל הוי דלא ידע ואשם דמוקמינן בחלב שהו
בכרת ה"א דחין לו טליחה קמ"ל אבל עם כבוד דמשפיל טהים
לחזיר והו הוא שפיר עכר כריכותא אחרייתא בה' דר"ע : ועתה
נקח' הכלל בידן ומה דנקח' לך נשני גרסאות חילו דחילו כבוד
משפיל טהים לטלב ולחזיר ור"כ תרתי בכוח שוין הם וזכרת
הוא לבעוט כריכותא וזו חין חיל'קבין אס הוא נתכוון לחיבורא
ועלה בידו התירא כגון הוי דאשה פירם שהו לא ידע שבעלה
הפר' לה ונתכוונה לחיבורא אז אס הוא נתכוון להתירא ועלה
בידו החיבור כגון ולא ידע ואשם שהו לא ידע ונתכוון להפיר
ועלה בידו החיבור דהיינו דין א להם שריכונסר' ולחיה כדיו
של שוגג שחייב קרבן על שגגתו ונסלח לו כן הוא ע"פ גירסת
דמור : אבל לפי גרסת דעשרה יוחסין ולפיו פירושו של מהרש"א
שפירש דנריך תרתי קרא משום דכדריס חין דק כלחו אבל
חידך קרא והוא לא ידע ואשם דחייבי תכרת וע"כ הוא משפיל
לחלב ושוח חמור וליכא לחיף תגדירי'וא"כ אין כאן שום כריכות'
דחין כ'אשר יכפופ חזק ואיך לחיף מיני הל' ליכא לחיף חייבי
כריעות מחייבי לחין : וא"כ הוא כיון שאין לחיף ואנטיך הכי
פרי קדחי לגוסי'ואין כאן שום כריכותא ואפשר לומר כאן נבי
קרבן דכתיב והוא לא ידע ואשם ונשא עונו שהוא כני באשם י"ל
דווקא הכי הוי גוונא שהוא שנתכוון להפירם שהי הוא חמור והוא
לא ידע ואשם ונשא עונו והו הוא כני באשם שזנו נקרא שוגג
דהוי אין לך שוגג גדול מה דכתיב והוא לא ידע ואשם ונשא עונו
נתכוון לחיבורא וחף שעלה בידו התירא י"ל דלא כני לי'בקרבן
וכחזיר שווי לי' דאין לך חזיר גדול מזה שהו נתכוון לחיבורא
וחזי חיי' לך לחמור דחילך מקרא קרא דאשה פירם שהי כגוונא
לא קורא והש"ס כתיב וה' יסלח לה ד"ל' שה'ני פתם שהוא כלחו
אלכ הוי דלא ידע ואשם דחייבי כריעות לא ואפשר לומר
שלקך הי'ך הכתוב כאן וכתב ופוח לא ידע ואשם שפא לאשמועין

דווקא כזה האופן הוא נחשב לשוגג וכמו ליה באש'אל אהנתכוון
לחיבורא וחף שפא כפרה המרתכוין לעלות בידו חזיר וכו' שוגג כ"א חזיר חזיר נבי
כדריס שהו קיל שפין לא כלחו ככן א'ה'תם אשה פירם דאית
לאשמועין חף טהים נתכוונה לחיבורא כיון שהוא דק כלחו ע"כ
היסלח לה וזו כ"ל גללו וכדור לחזק כן כין שיטת החילו דכזי'
דעשרה יוחסין וח' כחיל' דחייביה כ'טקס זה דיש להקפיד
היבט דקא מתכוון לחיבורא וחף שפא פתיר לידו חם הוא שוגג
או חזיר יתשא וכו' תכין דכרי העלך דוד שפא הוא היה באותו
ספק כמה שחטת בבת שבע ה'ב'חוסן זה שהוא נתכוון לחיבורא
ועלה בידו התירא וכדחי' בחלק שח דוד חזי לגלע ככן ומכאובי
גדי תמיד ופירושו הוא שח דוד חזי לגלע כגון כחשת הוי לל'
שלי ש'לוקחה עמי כששתי ימי ב'רשית פך ומכאובי גדי תמיד
שהו עבלי כעלכאוב שחני לא ידעתי ונתכוונתי לחיבורא :
וכשת' שדור ה'יתכוון לחיבורא ועלת' בידו התירא וחז'כ' שדוד
לו שהו הדחי' ולא עכר שום ח'קרי כ"א ש'ה'יתכוון לחיבורא
והיס' מסופק בזה ע' דיו שהו הי' יודע עשני שנות החילו
משפיל דכזי' לפי שיט' דנ' שפא עם כריעות ופת' לאשמועין
דכר זה דלא תימא דווקא הו דלא ידע ואשם הוי שוגג ומכ' שהו
יתכוון להתירא חלב היבט שנתכוון לחיבורא פוי חזיר וי"ל ה'י
קרא דאשה פירם דחף טהים והו נתכוון לחיבורא כיון שעלה פתיר
בידו הוי שוגג חף לפי שיטה דעשרה יוחסין משפיל לחלב וחיין
עם כריכותא ור"כ י"ל שכן הוא החמת דדוקא כי הוי גוונא דהו
לא ידע ואשם אז אס הוא נתכוון להתירא הוי שוגג אבל היבט
שנתכוון לחיבורא וחף שעלה בידו התירא י"ל שהוא וחזיר יתשב
ואין לחליף משאם פירם ושחזי פתם שחייבי לחין אבל חטאו
של דוד שהו ח"א והוא חייבי חיות' ביד' וי"ל שדוקא כי ה' כתיב
והוא לא ידע זה הוי שוגג אבל חטאו של דוד הוי חזיר : ול"א דוד
רש"ע שניחות מי יבין רזכה לומר ש'ין חזי יבול לבטן חזיר נקרא
שוגג אס דווקא וזו שנתכוון להתירא וחף שעלה החיבור בידו
והקרא חזכה וכן והוא לא ידע וכו' אבל אס נתכוון לחיבור וחף
שעלה התירא כיון הוי חזיר ונף חזי כחש' שלי חזיר היבט חו
י"ל שח'ת מקבי' כשיטת דמור ולכריכותא דהתם ובין זה הוי
שוגג וחף חזי שוגג היבט חו' שא דוד כדקרא לשונו מי יבין להשתח
דכר זה שהו חזיר כיון אס הוא שוגג חז' חזיר ולכן לא א' שחיתות
מחול לי ב"א מי יבין ח'ל' הק"כ' שבין לך רזכה לומר בין כך ובין
כך שבקי לך ועיקרי' דוד מסופק דכרי' הק"כ' כוס סא"ל שבקי לך
אס כ' משום דכ"ל באותו שיטה דמור דזו חף שנתכוון לחיבורא
ועלה בידו התירא חף זה הו' לשוגג יתשב וחף דוד הוי שוגג ולכן
ח"ל' שבקי לך דחייב הכי לכובי עלמא' ח' י"ל דהק"כ' שבקי' לכמות
שיטה דעשרה יוחסין והו בחש' ש'חזי חזיר והו חייבי חיות'
ב"ד ואין לו שום כפרה ושה ש"ל' הק"כ' שבקי לך ר"ל דלכ'י
דייקא לומר לך דהכי קאמר לו הק"כ' לוד שבקי לך ולא לחזירי
דחילו לחזירי פוי דינו כחזיר חף לודך שאני שף ש' תירוף על
אותו חטא ולעולם מי שהו נתכוון לחיבורא חף שעלה בידו
התיר' יש לומר שהוא חזיר נקרא ולכר' שפן זה כוונך לומר עו'
שנתכרת נקבי' והוא ע"פ דאית' בחלק דרש רבא חזי דכתיב לך
לכך חטא' ח' דוד רב'ע' נגזי' וידוע לפיך דחי בעינא הוי
כייבנא ליכרי אל'א אפינא דלא לומר עבדא נכח לחזירי עכ"ל :
ואי' בערבי טהים ח'ר'כ כהנא ששום ר' שמעאל כר רבי יוחי עמי
דכתי' למנחם מחזיר לדוד וזרו לני שנתכחין אותו והוא שפא בא
וראש של' כדת' סק"כ' מידת' ב"ד כ"ד כוונחין אותו והוא שפא
אל' סק"כ' כוונחין אותו והוא שפא עבי' חזיר להשמידם לול' משה
בחזיר וכו' ופירשו הפוסק'ואי' חף שפא ח' מדכתב קרא לול' משה
בחזיר דמשע' דחילו' משה שעינ' שבין פירכנו של סק"כ' ח'
להשמידם ור"כ משה כחו' להק"כ' ח' ואי' ללו' שפא ח' שפא בוכ' לא
הי' לכותבו אל'א ש"י שהוא שפא ח' שפא ח' אית' ח' : ובי'לקט
פ'הלים ל'ן אית' ח' ו'ל' למנחם מחזיר וזרו לני שנתכח' ח' ש'ן
לך כ'ס'נ'ול' והנכור' והתפארת' והכ' ש"י שהינחם הוא שלו וזו
שכחו שהוא התנח' ולא האנח' וח"כ' יש כאן שני דעות ה' הוא
סק"כ' שפא ח' שפא ח' שפא ח' ח' ח' שפא ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
מי שיכול לגנוז וכו' וי'טבו שחיות' חטא של דוד ככתב' ה' ע"פ
כחון שדוד הי' בא כגנחון עם סק"כ' וכדאי' בחלק דוד רב'ע' ח'
תפי' מה אמרי' אל' אברהם אוקי' יחאן ועקב' ולמה לא חזירי'
ר'ש' כחני ונכסי ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
ואילו לודך מודיענא לך דחית' לך כדכר ערוש' (ע"ו)

ביאור מה
שח"ל דוד
לכלע כגון
ועכאובי
גדי תמיד

ביאור ה
שח"ל ד
שמה כפ
כי חטא ד

חילוק
בין סבי
שיושט
קדושי' ומור
כעני' יס' ח'
שנתכוון לחבו'
כשר חזיר
ועלה בידו
כשר טלה
צריך כפרה
(כו')

מסכת אודר יעקב סנהדרין נח

ועוד אמר דוד חזרי שנתנו בבת שבע ולא במד כנזוח שלו דק
הסק"ה כנחו ואסף לו סה"מ ומהפכה בדי' פיר' ומהפ"כ לא עמד בו
גל' ה' דוד כהנא כללותו של' אי בעינא מי כיפוינא ליגרי ויהיית'
מנכח אותך לך עשיית' זאת שלא יחזרו עבדא נכח לחזרי'
שהרי אני ואתה כנזוח זה היו עומדים כן הוא עירובו של דוד
לך תירון זה הוא כוחא לחיות מירוש דמ"ל לתנחנח מוזנר ומרזו למי
שהניחו שבו ש"מ שפוח אוהב הנינוח והוא שבו וע"כ גם דוד יפה
לדלעקך עשיית' כי היכא דלא לימרו וכו' א"ר ל' א"ר שפוח דמ"ל
למנח עומד ומרזו למי שמתנחן אותו והוא שמתו וכו' אין עירך
דמי' קאמר כי סיב' דלא לימרו עבדא נכח לחזרי' אדרבא יחזרו
ויחזרו כי הוא שבת' והוא מנח בזה וכו' לנכחו ; א"ל' א"ר שדור
היה אינו הוכיח לחיבה שהוא אינו שמת' בזה מתנחן אותו כ"ל
אדרבא שפוח אוהב לנכח וכא"ר שפוח ומרזו למי שהנינוח שלו
ויש' עירך אי כיפוינא הוא כיפוינא ליגרי אל' כי היכא דלא לימרו
עבדא נכח לחזרי' ; וזהו הוכח' גדולה לדבר זה שהרי עוד יש
לדקוק בדבריו של דוד שאמר לך למה דעתי ודע' רבא עלי לך
למך חשתי אל' א"ר דוד רכש' גלוי וידוע לפניך דלי בעינא
הוי כיפוינא ליגרי וכו' ולפום ריטוט' יש כאן לדקוק בזה שאמר
דוד גלוי וידוע לפניך דלי בעינא הוא גלוי שאף שהוא סקר בדעתו
הוא גלוי ויכול לפניך דלי בעינא הוא כיפוינא ואם לפני הק"ה
שהוא יכול לתכפי' ליגרי' ; דלמא הוא טענה בדעתו שמת' הי' יגרי
כ"ל א"ר עוד שמי' אשאר הוא למכפי' אף קמי רחנא הוא גלוי
דאינו יכול הוא לתכפי' ליגרי' ; א"ל' א"ר שדוד היה לו הוכחה גדולה
בדבר זה דלי הוי הוא כפי הוי יכול למכפי' והוא ע"מ דליה' בקוף
הש' תפין דאף חשיב התם טענה שלא שלמה בקן יגרי' א"ר א"ר אף
דוד לא שלמה בו נכח שאמר ולמי חלל בקרבי ; והקשו שם
במס' א"ל' וכו' דלא שלמה בקן יגרי' א"ר קבלו אגרא ותירון
בין שערב אדם רוב מנותיו וככה יגרי שוב אין חטא בא לידו
שק"ה שכוין טענה שהיה דוחק עמו להפחדק מן העבירה
כ"ל שיינו הק"ה כה מתאן ואל'ך שלא ילטו בו יגרי' ע"כ במס' א"ר
ולפ"י ל"ל שזהו שאמר דוד שפוח נשמי כי חסיד אני לזה הוא
כוין ע"ש דלי' בימינו ורגלי חסידו ושאר דאשמי ר"ל סקין שהוא
כובש יגרי עוד רוב מנותיו ומשם ואל'ך רגלי חסידו ישמור שק"ה
ישמור אותו שלא יבוא שום חטא לידו ולכונה זו אמר דוד
שפוח נשמי שמת מחיוב לשמור אותי ולמה כי חסיד אני שהיית'
כובש יגרי עוד רוב מנותיו וא"ר שק"ה חסיד את מחיוב לשמורי ע"ש
ורגלי חסידו ישמור וכו' וכו' הוא מיושב שמי מה שאמר דוד
למך גלוי וידוע דלי בעינא וכו' ונכח כאל' לשון שאמר גלוי וידוע
שגלוי הוא שייך אבער וידוע הוא שייך אדעתך וכך אמר דוד מתח
העבר ידוע העתיד רובא לומר עכא שהוא למשך העבר שהיית'
כובש יגרי עוד רוב מנותיו הוא ידוע לפניך דלי בעינא הוי כיפוינא
ליגרי שדרי איה' מחיוב לסייעי בדבר זה כי כן כפי' ורגלי
חסידו ישמור ; ואפשר לומר שתפילה היה זה כוננת דוד שהיה
בא בנחחו עם הק"ה לומר שמתו יכול למכפי' ואל'ך על' על
דעתו שהוא יכול כיון שק"ה א"ל שאינו יכול א"ל שכל
סק"ה זה היה דוד בא הנינוח זה אחרי שהיה היה ידוע שהוא ככה
יגרי עוד רוב מנותיו וא"ר אף שק"ה מחיוב לסייעי מו' א"ר ואף
שק"ה א"ל שהוא נכח אותו בדבר ערוה עש כז' זה אי אפשר
הוא לעבור על מדתו שהוא מחיוב לשמור אותו וכל חטא ; וזהו
ענין ההוכחה שהיה לו לרוד שק"ה אינו שמת' בזה מתנחן
אותו כ"ל שו' א"ר חפך לנכח דלי לא פתח הכי פרו למי טענת דוד
שאמר גלוי וידוע לפניך שפוח שהוא גלוי לפניך שעד רוב
מנותי קיימי כובש יגרי וא"ר מפת' אף מחיוב לסייעי שאכבד
את יגרי וא"ר אף שחף כותו לכנות יגרי היה לך לסייעי כי כן
כפי' ורגלי חסידו ישמור ויש א"ר לך למיור שזה הוא הנינוח כיוני
וביןך ואם איתת' הוא הדבר שאת שמת' בזה מתנחן אותך שפוח
קשה שדרי אני יייתי כובש יגרי עוד עתה ועתה שפוח שאני
עומד ערך פנינו פיה לך לסייעי כמדעתך ואף תהיה שמת' בזה
שאני מתנחן אותך ומלתא הוי פגודי ע"ש שאת' הוא כא"ר שפוח
שפוח ומרזו למי שהנינוח שבו שהוא שבת' והוא בעל הנחוח ולא
שהיה הוא ח"ו מנונח וע"כ יפה א"ר גלוי וידוע לפניך דלי בעינא
לתכפי' ליגרי הוי כיפוינא מתנחן שאני הייתי כובש כבר ואף עתה
היה מן הדרי' אף טענה דלא לימרו עבדא נכח לחזרי' כא"ר
שהוכחתי שאת אוהב הנינוח ודוק כי חתף הוא ; אף שפוחין כל
זה הוא אינו אדע' כ"ל לק"ה לכוונתו ושהרי לך אמר דוד

יאור מה
וח' דוד
א"ר כיון
עכאובי
גדי עתיד

לפניך הוא גלוי דלי בעינא וכו' א"ר כל מנאי דוד היה להם דק
אחרת בזה שסם אמרו אדרבא אין תירון של דוד כלום בזה שהיה
אומר דלא לימרו עבדא נכח לחזרי' אין זה תירון כלל שסם סנהדרין
כאופו פירש למנח מוזנר ומרזו למי שמתנחן אותו והוא שמת והיה
לו לנכח חילו היה יכול וזהו שסם התנגלות לרוד חילו היה שפוח
זה איתת' שהוא שמת בזה מתנחן אותו הוי לו לסייעי כמדעתך
ע"פ שאמר ורגלי חסידו ישמור והלא ככה עמיד יגרי אף כשכח
בסת' חזרה דבר עבירה לידו וזהו בא לו הוכח' שכיון דלא לפיטו
ש"מ כא"ר שפוח שהוא אוהב הנינוח והוא חסידו זה אינו שהוא
מעולם לא ככה יגרי בסת' דלילו הוי כובש יגרי חלילה שהיה
בין ד"ה עובר על מדתו ושפוח' שהיה מחייבו בדבר אל' שהוא
עשולם לא ככה יגרי ואדרבא מזה מוכח שהוא עבר בסת' וככה
הקדמנו שזה הוא עובשו עי שהוא עוב' בסת' רמזי' מכאול לפנינו
בדתיותו שפוחין החסידין וא"ר ק"ה כ"ה כפי' מכאול לפנינו ודוד
שאמר שפוח נשמי כי חסיד אני הם אומרין שהוא ערוה עתה
כחסיד ושם חפך וכו' שסם החלוקה שיש בין לרוד וכן מנאי' ודוד
הוא ידע כנעמו שהאמת אותו שהוא ככה יגרי אף בשת' וש"כ
הוא אמר לפניך הוא גלוי אף שהוא נכסר עבדי פדוס' א"ר שפוח
הוא שהוא חסידו חפך הוא חסיד רובא לומר מנכסרות שסם אומרין
עלי שאני עברתי בסת' וע"כ כהן נכח עמו מכאול זה לדי ופתה'
פיווד האמת שאתת' אתי שפוח יגרי אף בנכסר וכו' מכאול
קמי שפוח' מוטל לפני ממותו חסד וע"כ לא את' מחול לי כ"ל
קמי ודוק כי כיון שיש וכו' א"ר ק"ה כפי' שפיך לך ואף כאן צריך חסד
לפרש בזה ש"ל שק"ה כפי' שפיך לך דמשמע שהק"ה מחול לו על
אופן כמתנחן והלא לפי פירושו דלפני לא שייך לומר שבקי לך
שדרי דוד לא חטא כלום בנכסר ; וכו' באשם מה ש"ל שק"ה כפי'
שבקי לך אין זה פירושו שהוא מחול לו על כמתנחן אל' כן אמר
לו ק"ה לרוד תשובה נותנת על זה שהוא ביקש שיכנסו ס' אל'
יאמר שהוא חטא בנכסרות וא"ל ק"ה שזהו אין צריך קניין
גדול מזה שאמרתי לך על שניאות מי יבין שבקי לך ומשם הוא
מוכח שהאמת אתך שאת' ככשת יגרי בסת' ואין זה מנח מכאול
מה שעבר' שמת שפוח ככשת יגרי בסת' ואין זה מנח מכאול
עובר בסת' וזהו עובשו שק"ה הכשילו בחטא של בת שבע
ולדעתם ל' לפרש בהא דכתיב ומתני' מכאול לפניך חפך להיות
דיווקא באוסן זה כהשיא דבת שבע שהוא מתכוון לאיסורא ועלה
בירו התירא דא"ל' א"ר חפך כ"ה כביכול סבי' חטא לודי כי לא אל'
חפך דשע הוא אל' מה יעשה ק"ה שרונה רק למרס' מעשיו
של חפך זה וזה הוא עושה ק"ה שרונה למרס' מעשיו שהוא
מטעה הכריות ופראה ענינו בחסידו והוא אינו חסיד וא"ר א"ר אשאר
לפענינו מפני חילל השם ואף ק"ה כ"ה בא בתחובלת עמו ואתה
לירוד דבר שהוא סקר שהוא איסורא עבד ואתת' הוא התירא וזהו
הק"ה עגלה דעתו לבריות שהוא אינו חסיד אכל לדי עבירה
ענינה אין הק"ה כפי' מכשילו ודבר זה שיה לראי' גדולה לשונאי דוד
הוא עבר עבירה בסת' ואי אפשר להק"ה להענינו וע"כ
ככשילו ק"ה כפי' שפוח שהוא סקר שהוא איסורא עבד אכל
הק"ה אינו חפך להביאו לדי חטא כ"ל לגלות דעתו לפני כל
שהוא אינו חסיד לרוד שהוא דע שהוא לא עבר כלום ואדרבא
שככה יגרי אף בסת' וע"כ ביקש מנכסרות קמי נדפסתי שאת'
מחויב לנקות אותי מחסר של כמתנחן וכהודיע שהאמת אתי
ולו"ל לו ק"ה א"ר לך ראי' גדולה מזה שהאמת הוא איתך מהש'
שאמרתי לך על שניאות מי יבין דוד ואמר על חטא של בת שבע
הוא היה מקופק בזה באשר שהוא היה מתכוון לאיסורא ועלה בירו התירא
שהיה הנילע שבו אם הוא יקרא שונג חו עמוד ושלכך הוא אמר מי
יבין אל' א"ר חסידו דוד הסתמרו שאותו חטא של ש"פ הוא ה'
מנח הכשול שצריך להיות היוכסול דיווקא באוסן זה כדפסתי
לפני והכל הוא כוננת שק"ה כדי למרס' דעתו של חפך ואז יוכל
להענינו על מה שעבר בסת' וא"ל למי טענת שוכאי דוד הי' א"ר
כוונתו שיוכל להענינו וא"ר א"ר חפך א"ר חפך לך על אותו
חטא שרי עיקר פעולתו היה כדי להענינו וא"ל למי אמרתי
שבקי לך ש"מ שפוחין אתך שלא עברש כלום ואדרבא יש להוכיח
מכאן שטעמו שפוח שהוא ככה יגרי אף בסת' סתרי' והק"ה כפי'
מחויב לסייעי להס' אל' חסדו שהוא כנחחו ויש א"ר כי יבין
דלא לימרו כו' א"ר אין לך דקין גדול מזה שאמרתי לך על שניאות
יבין

כאילוק שה'
בין דוד
ומנאי' סוף
דוד היה
ידע בעצמו
שהוא ככה
יגרי לך קרא
כעשו חסיד לא
כן שוכאי

יאור הם'
שאמר דוד
שפוח נשמי
כי חסיד אני

ביאור הפסוק
שא' דוד גם
מודים חשך
עברך

ובין שבי לך לחילך עוד נקיון על נספדו' ודוק וכו' דוד גם מודי'
חשך עברך וקוה בחוסן זה שאמר דוד לפני סק' כה שברי יש עוד
חשך שמואליו יחיוקו טענתו וכו' גם מודים חשך וכו' יספר
טענות' וקוה ע"פ טענות' הקדמותי כבר שיש טענות' בפ' רמח'ו

אי מכשול הוא דווקא שונג או מכשול הוא מויד

כפי טעמי והנפקא מיני' הוא זה דאי מכשול הוא דווקא שונג ואז
האי קרא ונתתי מכשול לפניו הוא גם כן שונג הוא סק' כה מיכיל
מכשול של שונג לידו ואז יסד הקוסה לדוד ואמר לפק' כה סתתה
דן על הנספדות ע"י מכשול של שונג ואתה גרך לדוני כמויד
שהרי זה שקוה עבר בסתר עויד היה ואז יש טענה לדוד
אי' אתה דן שונג כמויד וכו' חילל' השם זה היה טענתו שניאות
מי יבין כדפירשתי לעיל ועל זה הודם לו הק' כה ואמר שבי לך
והיו כוח טענתו מהם דומים לסוף דאי' חלקם שלמה כאו בעלילה
קין ועשו ומכש' קין דכתיב גדול עוני מוסת וכדאכתבו בסמוך
באריכות ועכ"פ שכתב תוספתם הוכרח הק' כה למחול להם וכן
גבי דוד אמר לומר דאף שהק' כה הכיח מכשול לדוד כדי להענישו
אך שהוא בא בעלילה כמפוסה נכתב זה אי' אתה דן שונג כמויד
והיו שוב חילל' השם וע"פ אותה עלילה סוכרת הק' כה למחול לו
אך אם לאמר שהיו ונתתי מכשול הוא חף עויד שנס עויד פקרי
ומכשול של פון ואז כיון שהק' כה יכול להכשילו ע"י מכשול של מויד
ולדוכו על אוננו מויד שערב בסתר ואז אין שום טענה לדוד
שכרי אין כאן שום חילל' השם כיון שהוא מכשילו כמכשול של מויד
וענישו על מויד : ועצה תבין מה שאמר דוד גם מודים חשך
עברך רובה לומר מה שאת הוכיח לי מוס שאמרתי לי על השניאות
מי יבין שבי לך וכיון שאת מחול לי מוס הוא הוכחה גדולה שאין
זה מודי המכשול לחיל'ו הים מודי המכשול החף מחול לו הק' כה
שהרי עיקר הטענה היה של הק' כה כדי להענישו ומתחיל ע"פ
שאין זה מודי המכשול ואז תירוצו של דוד תירך כדלעיל אך שערך
יש להם טענה על זה לדעתין הם יאמרו שאין לדוד שום תירוץ ומה
שאמר כי יביי דלא לימדו וכו' אין זה כלום כי אדרבה הק' כה שאת
בזה שניאותו אוננו ואם האמת אתה שאת לא עברת בסתר
ואף כהשת יגרך בו ודאי שהיה הק' כה טעניך ומדלא טעניך ע"פ
שעברת בסתר והק' כה הכשילך כבת שבע שהוא שונג כשיטת
דמויד וע"פ נביכות' דסם וכיון שאת שונג אז טענתך טענה אי' כ
אתה דן שונג כמויד והיו חילל' השם וא"כ אתה בא בעלילה מהו
הני שלמה דלעיל שכחו בעלילה והוכרח סק' כה למחול ע"פ
הכרח ואין כאן שום נקיון עדין על הנספדות אלא כך תעשה לי
אם אתה רוצה לנקתי מנספדות גם מודים חשך עברך רוצה לומר
שצברת ותודיע לכל שהלכתא כאותו שיטה דפירש' יוספין שלמי
אותה שיטה ו'ל דקטת עלי בכת שבע שאמי נכבדותי לחיכר ואף
שעלם בדי התידיא למויד נחשב ואז הוא ראי' גדולה מוס שאת
תשיק לי שאין חשך בטענתם' שהם אומרים שום הוא מכשול
כיון שהוא מכשול של עויד ואז יכול הק' כה לדוננו על העויד של
בספרות ואין כאן שום חילל' ולמה הק' כה שביק ליה כיון שעיקר
מחילתו היה להכשילו כמויד זה כדי להענישו על הנספדות
ולמה שביק לי' אלא ע"פ שסאשת שהוא לא עבר בסתר כלום
ואדרבה ככס יצרו וסיס בדוקל' יעשו שיהא קוה כהל' מחיותו החטא
אלא ע"פ שהק' כה אוהב הנחון וסוה עומד עמו כביצחון זה ויסס
תירוך דוד כדי שלא יאשרו עבדא נחא לפאריו' וכו' פירש' עוד דוד
וא' דלא לשתעו בו רבך רוצה לומר שהרי בוס קוה פלוגתא וחילק
גרסאות בין שני שיטות האילו בין שיטה דמויד ובין שיטה דפירש'
יוחסין ואם אתה רוצה לנקתי מנספדות מודי' זאת שהתוסבס
הוא כאותו שיטה דפירש' יוספין דאין שום נביכותא ואז י'ל
שחטא שלי לעויד יתסב ואעפ"כ את מחול לי ואז היה לי לראי'
ככונה דוק הטיב וחיל' הק' כה שבי לך וכן עשיתא קסס
נקוסי ראשונה בוס שאמר לו הק' כה שבי לך והלא בוס
לא ביקש שום מחילה על הודים כ"א שיכרד ק"כ שסוה לא
חטא כנספדות ונקוהו מחסד של נספדות וא"כ שאי שבי לך
דקאמר הק' כה : ונדאף לי לישב כאוסן
זה שהק' כה השיב לו שבו שהוא אמר לו כבר על שניאות מי יבין
שבי לך בוס הוא מנוקס טענת שוכחו כלי שום פקס
פגולם וסס שהקסה לו ע"פ שאמר גם מודים חשך עברך אין

זה כלום וכוח ע"פ הקדמתו לעיל שדוד היה מנוקס בוס שאמר
לו הק' כה שבי לך על שניאות מי יבין אם הק' כה שבי לך
כאותו שיטה דמויד ואז היו דינו כשונג דעלמא וע"כ אמר לו
הק' כה שבי לך שמירוש בוס שאין גרך כ"א פליחה וכו' שבי
לך שהוא פליחה בעלמא חור' ל' עק' כה הקרים כאותו שיטה
בעשה יוספין ואז היו דינו כמזיד ולא כמי כסליחה ומה
שאמר הק' כה שבי לך רוצה לומר דווקא לך ולא לאחרינת
ולמה כן מפני שיש לך תירך ע"פ דקאמר דוד לך לבדך חטאתי
דררשין מוס דאי כע"כ היו כייסילא ליגרי' וע"כ גם הק' כה
דמו לו דקאמר שבי לך דתבת לך הוי כמותר אלא שרעו לו
שאותו תירוך שאתת לך לבדך חטאתי הוא תירוך וא"כ הוא
ע"פ דמויד הוא ואז טענתו טענה וטענת שוכחו שרעו לעשותו
כשונג ולומר שהוא בא בעלילה לומר אי' אשה דן שונג כמויד
אינו טענה כלל דאי' לא היה לו לומר תבת לך רק פסם שבי
והוא שאמר לו סק' כה על אוננו שאלם שהוא אמר גם מודים חשך
עברך ומירשנו שהוא ביקש שערות שחטא שלו הוא נחשב
למויד וכו' ימים מכבוד שטענתו טענה ועירך שלו הוא תירך
לו' לו הק' כה דלא אמרתי שבי לך וא"כ תיבת לך הוא מיותר
אי' שבו כירדתי לך כספק שלך סבייתי מנוקס חס חטא ש'ך
הוא נחשב לשונג און למויד וע"כ אמרתי לך לומר דווקא לך
ולא לאחריני טענה שהוא מוד וע"כ לאחריני לא וא"כ אין את
גרך לנקיון יתר מוס דוק כי נכון ומתוק הוא : ולס' ל' ל' ל' ל' ל'

הא דאיתא בפ' איורי' בגלחין וידבר דוד את

דברי השירה הואת אל' הק' בה לדוד דוד שירה
אתה אומר לפני על מפלתו של שאול חייך
אילמלא אתה שאול והוא דוד כמה דוד אברתי
מפניו והיינו דכתיב שניון לדוד אשר שר לה' על
דברי כוש בן ימיני :

וכנה שהאמר הוא גרך ביאור הוא דקאמר אילמלא אתם שאול
והוא דוד וכו' אין לו שחר כלל ואף שפירשו רש"י ועוספ'
וגם מהרש"א כ"א פירש כמי שצננו ועם כל זה לא נתקדשה
דעתי ופשיטא שדבר זה גרך ביאור שא' שניון לדוד אשר שר
לס' על מפלתו של שאול וכי איהו שניון כי' בוס שהרי בוסו העולם
הוא כך שכל אי' הוא שחך במסלת שוכחו ושאול הי' רוצהו ויורד
עמו עד לחיו ולמה לא הי' לו לומר שירם על מפלתו וכו' לישב
באוסן זה שהרי דוד הי' כתפסו לפני הק' כה בכל הטענות
וכטענת גדולת שיהיה לו תירוך על חטא שלו וכזה שהוא אמר
שירם על מפלתו של שאול נספר תירוץ של דוד וס' שניון לדוד
שהוא כעצמו ספר כל פנתי' שלו :

דאיתא בערבי פסחים א"ר כהנא משוב רבי

ישמעאל בר רבי יוסי מאי דכתיב למנוצח מזמור
לדוד וזמרו למי שמנצחין אותו והוא שמה בא
וראה שלא כמיודת ב"ו מידת הק' בה מיורת ב"ו
נוצחין אותו והוא עצב אבל הק' בה נוצחין אותו
הוא שמה שנאמר לולא משה בחיור

ותעשו הוא עמוד איך הק' כה עשה בוס שיכתוב בתורה שהוא
פיונאט עמשה שהו' ב' ו' וכותן מקום לטעמי' וי'ל ע"כ כדוסימו
שכתוב דווקא משה שהוא שמה בוס שמנצחין אותו וכאן אין מקום
לעשות כי הכל יודעים ויבינו שהוא פיונאט סבוט עשה זאת
ואף שוה הסמייע דכבר וע"כ הוא שמה : וכוה ע"פ דאישא

במדבר רבה קהלת והאלהים יבקש את הגרף
וקא חשיב שם הרבה רודפי' ונרדפי' ומנחון אף
משה שהיה גרף מפרעה והאלהים יבקש את
הגרף וטבע לפרעה וכל חילו בים ובתר במשה
שהוא הגרף

וא"כ

ביאור הפסוק
שא' דוד גם
מודים חשך
עברך

ביאור הפסוק
שא' דוד גם
מודים חשך
עברך

וא"כ כיון שה'עשה זאת שהוא נכח למרעה שהוא מנחמו של משה פשיטא הו"ל הו"ל ספק שהו"ל יכול לנחמו למשה שהוא מנחמו מפרעה וכן כתיב ויחמר להשמידם לולי משה בחירו דמשמע שיהיה נחמו לה"ק וכו' והו"ל הוא ממקרי מוח שלא יבין זאת שה"ק כע"פ זאת מרמזו הטוב ופשיטא שהו"ל גם כן כיון שהוא עשה זאת מרמזו הטוב : וכו' ע"פ חז"ל המאמר כ"ל מה שאמר הק"ב שגיון לרוד חש"ר על דברי כו"ש בן ימינו שהוא שר על מעלתו של שאול והו"ל

ע פדאיתא שם שאף דוד רזיה נרדף משאול וכדאיתא במדרש רבה קהלת דקא חשיב שם אף דוד שהיה נרדף וע"כ בהר הק"ב בה ברוד שדורא נרדף ואברו לשאול שהיה רודפי

וכבר הקדמנו שתירוצו של דוד היה בחטא של בת שבע דחי בעינא פוי כיימינא ליכרי'אלא. כי היכי דלא ליטרו עבדא נכח למארי' ותיכח הוא חס לא היה הוא נרדף אבל כיון שהוא נרדף משאול וספק"ס נחמו לשאול פשיטא הוא שהיה יכול לנחמו לרוד שהוא מנחמו משאול והיה לו לרוד לנחמו להק"ב וכו' וכל ידעו שהוא מרמזו הטוב של הק"ב אלף ג"ל שדוד לא הבין זאת ואמר בדעתו חף שהק"ב נכח למנחמו וכו' הוא כוונת רב פיוכל להנחם להק"ב וכו' והו"ל שאמר הק"ב שגיון לרוד ששר על מעלתו של שאול רובה לומר שהרי כו"ש שהוא שר הראה כו"ש שהוא שער שכיילו פ"ייד שאול מרדמו וא"כ חף הוא אמר כי היכי דלא ליטרו עבדא נכח למארי'וי מי הוא שלא יבין זאת חס הק"ב נכח לשאול שרדמו ע"כ שכוונתו לנחמו דוד שהוא לא הבין זאת וא"כ הוא שפסוקה ל"א

שגיון לרוד אשר שר על כושבן ימיני

ודוק כי תמוך הוא וכו' כמי מיושב דקאמר אילעאל אתה שאול והו"ל דוד כיה דוד אכדתי מתך ר"ל שאתה סיכרי כי כדקתך וברשתת שאלו חסו מאחד אותו והוא אינו כן אלף הטעם לפני שאול הוא רדף ואת נרדף ושאלו הוא טוב מתך בכל מעשיו חף שהמידה שלי הוא לבקש את הנרדף ואף שלדעתך שאת אומרי התיירן שך דחי בעינא פוי כיימינא לאלא דלא ליטרו דמשמע שיש חשש זה שלא יאמרו שהק"ב תנחמו חס"ד והלא לפי מידתי שאני עובד הנרדף אין לחוש לזה כלל וכך בעצמך היה כלשד אלף ג"ל שאת סוכר שאין זה סוד הדעה כ"א חס מעשך הטובים ומנחם משה שאול הכריזו"ל היה עין הראוי להנח מידתי ולא כדך ושאלו להיות קיים כדי להרחות שמשעי שאול הם טובים מעשך ואע"כ לא עבדתי מידתי וע"כ אילו היית אתה שאול שאת הייתי נרדף והו"ל דוד שהוא היה נרדף פשיטא שהיה ראוי לאכר כיה דוד מעשו כן סוד מידתי וכן סוד מעשיו כ"ל פירש המאמר בע"ז ודוק : ומזכיר נא לענין הראשון בהא דאמר דוד דלא למשתעי בירכונן ופשיטא' שלא ירדמו דור'כחי'מחטאתי וא"ל הק"ב שכיין לך שהכתיבו הק"ב על זה וכו' ליטב באוסן זה ע"פ

דאיתא פלוגתא בסוף השורפתין שהבאתי לעיל דקא חשיב התם כל הנהו דלא שרש בהן יצ'רר די'א אף דוד שנא'ולבי הלל בקרבי ואידך מ"ט לא קא חשיב אף דוד הוא ס"ל צערי הוא דקא מדכיר ליה שהווא היה דואר על עון שבירו :

ואף כאן נרדף ביאר בחאי דפליגי בפשיטא שקשה הוא על אותו ס"ד דס"ל צערי הוא דקא מדכיר ליה והלא טוב הוא לו ללמד וכות על אותו נדוק ע"ללמד חסד ולמדו שהוא חטא וכו' דבזכר כיה פליגי חי אמרי'הק"ב שמה הוא כיה שמנחמו אותו וזו אין לרוד תירן שא"כ היכי דלא ליטרו עבדא נכח למארי' אדרבא יאמרו ויאמרו הלל הוא שער ביהו"כ אין לו שום תירון וחטא וע"כ הוא אומר באמת צערי הוא דקא מדכיר שמתחרע על עונם ואידך הוא ס"ל שהק"ב אובד כבודו ויפסד אמר דוד כי היכי דלא ליטרו ותיירונו הוא תירון ואין לו שום חטא וע"כ הוא אומר שאף דוד לא שלט בו יצ'רר ואי הוה כיה למעמי' ליצרי'

ביאר הפסוק דוד שגיון לרוד אשר שר על כושבן ימיני

הוא יכול אלף כי היכי דלא ליטרו וכו' חסו אותו פלוגתא שדוד בעצמו היה מחולק עם אנשי דורו שסם אמרו עליו שהוא עבד בסתר וע"כ הכשילו בק"ב כדלעיל חף דוד בעצמו שהוא ידע האמת שהוא לא עבד ולא כלום וע"כ הוא אמר לך לבדך הטאתי לפניך גלוי וכו' כדלעיל וכו' שביקש דוד ואמר גם מודים חשך עבדך שלא ישתעו כי שלא ירדמו מחטאתי רובה לומר שלא ירדמו אותי שאמרתי ולכי הלל בקרבי שלא יאמרו עלי צערי'הו"ל דקא מדכיר ובאילו חסו מתחרט ודואר על עוני וקרא אותו ודי'היה להם לדון אותי לכך וכות ולא לכך חובבם ושכרי אתה היודע שאני שולט ביצרי ויכולני לכוף אותי והכתיבו הק"ב וכו' שכיין לך שהכתיבו שלא ירדמו ואף שאנו רואין באמת דפליגי בה וכו' מה שהעילה בקשתו של דוד והכתיבו של הק"ב וכו' ע"כ מה שהעילה כוה

פי' הפסוק שא'דוד לך לבדך חטאתי לפיכך גלוי כו'

דאיתא בשבת אמר רבי שמואל בר נחמני כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה והוא דומעיד שהלכה הוא כמ"ד דס"ל מה שאמר דוד ולבי הלל בקרבי שהוא שולט ביצרו ואין בו שום חטא בעולם :

וכא דלא הועילה תפלתו של דוד והכתיבו של הק"ב וכו' וכו' והוא דלא הועילה תפלתו חף כוה שלא יהיה חף שום מחלוקת והיו לי'לחשבו'חף דוד כהדי' דאיך דלא שלט כן יצ"ה ולא לבעשות שום פלוגתא מזה ולא היה נרדף להא דאמר ר'ס"ב כל האומר דוד חטא אינו אלף טועם וכו' ליטב בטוב טעם והו"ל ע"כ זה שהרי חף חס נאמר שהאמת הוא כמ"ד דס"ל שהק"ב שמה הוא כיה שמנחמו אותו ודוד דאמר כי יבא דלא ליטרו לא כיון יפס שהוא סבר שהק"ב אינו שמה כיה שמנחמו אותו עם כל זה ר"ל שהוא אינו חטא והוא שולט ביצרו ויכול למכ"ל חף שהוא טעם כוה דהיה סבר חס הוא יכפה יצרו וינחם להק"ב לא לרמזו הוא לו"ל חף שום דמי ברוד לבד דיעות כ"א שטעם בדבר וכבר כתבתי בקונטרסין בקודמין ביחוד בהסכת יומא בהא דאמרו וכו' כל האומר דאובן חטא אינו אלף טועם והא כתיב וישכר וכו' מעלה עליו הכתוב כחילו בא עלי'וכתבתי שם וכו' זה דרכה של תורה לכתוב דבר שיטעו ויסקרו שהוא כאילו בא עליה והוא לא חטא ולא בא עליה וכתבתי שם טוב טעם לפי שהתורה היא מידה כנגד מידה וראובן הוא טועם באיזה דבר ועל פי טענתו הוא חטא וא"כ שאין בו חטא כ"א טענת וע"כ גם עכשו הוא זה שיטעו סכריות ויסקרו שהוא חטא וע"כ מעלה עליו הכתוב שנותן הק"ב מקום לטעונו בו והאכריעוים יאמרו שהוא לא חטא ולא כלום חף שהוא קיבל עונשו מלכות שפתיים וק"ל ואף כאן גבי דוד יצ"ה כן שדוד לא חטא ולא כלום והוא יכול לשלוט ביצרו ואילו היה יודע שהק"ב שמה כיה שמנחמו אותו היה כושה יצרו חף שהוא טעם בדבר והיה חטאן ע"כ אותו טועם וע"כ גם עכשו הוא שיטעו בו ויאמרו שהוא חטא ואף שהוא לא חטא ואף שהוא ביקש על זה וא'דלא לשתעו בו והכתיבו הק"ב ע"כ קיבל עונשו זאת שטעו בו ובעשה פלוגתא כוה שד אמר ולבי הלל בקרבי שהוא היה מתחרט על עונו וח"א שלא שלט בו יצ"ה ורשב"ג הכריע האמת וא"ל כל האומר דוד חטא אינו אלף טועם והוא סוכל שני טירושין כדלעיל אחד שסמ"ד הוא טועם לומר שדוד חטא כי זה הוא עונשו של דוד שיטעו לומר כן ועו'פירש השני ר"ל כל האומר דוד חטא אינו אלף טועם שהוא קא חזוד שדוד הוא טועם שחטאו הי' ע"פ טענתו וק"ל : וכחזור לענין הראשון ליטב היכא דקיימוי' באותו המאמר כוה שא'דוד אל יעשלו כי אז איתם שלא יכתוב סודתמי וא"ל הק"ב חי אפשר שהיה היוד שנטולתי משרה פי'עמד ונזכר כיה דרש וכו'שוב אמר דוד ונקתי מפשע רב מחול לי על אותו עון כולה וכו'וכתקדים נראה לי ליטב הא

ביאר מאמר בחלק בקש דוד לעבוד ע"ז שג'יהי דוד בא עד הראש ואין ראש אלא ע"ז שג'יהווא רישא דרהב והנה חושי הארכי לקראתו

דאי' בחלקו'ל אמר רב יהודא אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ז שג'יהי דוד בא עד הראש ואין ראש אלא ע"ז שג'יהווא רישא דרהב והנה חושי הארכי לקראתו

סדר שהקריבותא קא אסק"ס כה שהנידך לגור שיטאו זה אינו
אלא חטא שדוד הוא חטא כלי שום נזירת המקום אלא תחי
נזריה פירושו דוד שזריחא לכתוב חטאם וקבלת פטוהם שהיה
אין שיהי' בין שחטאו ופגשם וכן שחטאו ע"פ נזירת המקום
על"פ אבן דרשון שחטאו ונתקבלו בתשובה ובשמיך היו חטא גדול
ישראל בע"ז דוד כנ"ע ואעפ"כ נתקבלו וכן כך וכן כך כלמוד
עשויים שקבלו בתשובה וק"ל כנ"ל פי' התוס' : ובה חבוא אל
הביאור כהא דא' דוד שלא יכתבו קורחנו והוא ע"פ :

ביאור ע"פ
דוד וביקש
שלא יכתוב
קורחנו

דאיתא בחגיגה פ' אין דורשין א' יצחק כל העובר
עבירה בבתר באילו דוחק רגלי השכינה וכאילו
אומר אין השכינה כאן ובת' השמים כסאיוהארץ
הרום רגלי איניה"א ר' אלעי הוקן אם רוא' אדם
שיצרו מתנבך עליו בכל יום ילך למקום שאין
מכירין אותו ויעשה מה שלבו הפץ ואל יתחלל
ש"ש בפרהסיא לא קשיא הא דמצי כייף ר' יצרי'
והא דלא מצי כייף ליצרי' ופירושו אם לא מצא
כייף טוב הוא לו שיעשה בבתר ואל יתחלל ש"ש
בפרהסיא אבל אם מצי כייף והוא עושה בבתר
חמוד הוא לו יותר מפרהסיא : וכבר הקדמנו

שדוד ש'לו תירון על ב"ש דאי בעינא כייפינא ליצרי נחמא שדוד
הוא לפי דעתו מצי כייף ליצרי' וז"ל לרדי' פיה פרהסיא קיל
משחינו פרהסיא ומזור נא הנזירותא כנאר' דקא' דחי אשמועינן
ישראל ה"ל עשום דנשיטא וכותא וחי אשמועינן דוד ה"ל עשום
דאינו מעוררם חטאו נזיכא עב"ל וז"ל לפי הנזירותא בנאר'
ישמע דה"ל שגך נחמא חטאו של דוד לפי שהוא קיל מה"ל אינו
פרהסיא אכל אם היה חטאו פרהסיא אינו נחמול לו ואדרבא
לפי התירון שלי הוא אפכא שאני מצי כייף ולרדי' פרהסיא שלי
הוא קיל טפי אם לא שפארט שאף אני אינו מצי כייף ויפס עולה
הנזירותא בנאר' כ' טחא פגריבותא נפתר התירון וע"כ ביקש
הוא שלא יכתבו וזו יהיה התירון שלי או י"ל באופן זה שכבר
הקדמנו שמי' שהרכיב הפתי' תירונו של דוד טחא ע"פ ט"ל
מ"ט נכסי' ע"פ שהרי כתורה לא תתירם אלא בשביל י"ג וז"ל
שאת ענין כייף ליצרי' לא הילך לקחת ע"פ וכיון שלקחת הרי
על אשת עשן אין לך תירון או על ב"ש או על י"ג וכו' וכו' וזו
לדוד יחמא לי' לומר שאין לו תירון על י"ג ע"פ שהיה קיל משאר
שעל י"ג ע"פ ש' לו תירון ואין לו תירון על ב"ש ולדעתו שהוא
סדר שהוא יכול להכפי' ליצרי' ויש לו תירון על ב"ש דק על
ע"פ אין לו תירון ולז"ל אל יכתבו קורחני רוצה לומר דמאי חבתי
לך כהא שכתוב חטאי שאין לומר כדי להודיע פטוה דעוד י"ל
עשום שהוא חטא קיל מאוד כשלא' אל קיה חטא שלי בבת שבע
נחמא חטא חמוד כמו ע"ל וזו יש לגמור עיניו אכל אם הוא יק
בי"פ אין שום ליתוד כדי להודיע פטוה ולס"ו היה דעת דוד
לפטו שחטאו של ב"ש ששיטא הוא שלא יכתבו כיון שלדעתו יש
לו תירון והו' כאלו לא חטא כלל ויש שביקש שלא יכתבו קורחני
ל"א ביקש כ"א איש"ת שבו לדעתו קורחני ולז"ל ה"ק כהא טועה
אשה בדבר שאני נדיר לכתוב טעם שהרי חזא בלל חברה היא
ל"א כלום שאם יכתבו חטא של ב"ש לומר וקשה הלא יש לו תירון
על ב"ש דאי בעינא כייפינא ליצרי' ואם אכתוב חטא של י"ג
לחוד כ"ש שיקשה וכו' נרע דוד עובד העולם אך כשהם נכתבים
שניהם יחד אז הם נחשבי' לחטא שהרי התירונן הם סותרים זא"ל
ולז"ל ה"ק כהא חטא חטא חטא וזו וכו' כל פרשה כולה ע"ל וכו'
ולחתי נפתח מני' א"ל ה"ק כהא כל הפרשה כולה חטא יחשב לא
שלא אכתוב קורחני ודעתך הוא שאלף חטאו שהוא לחטא יחשב לא
אכתוב ופשיטא הוא שאומע שלא יחשב לחטא שלא יכתבו וטענת
הוא בידך שהרי זה בלא זה אינו כלום הוא וע"כ אמר כל הפרשה
כולה רוצה לומר שכל הפרשה כולה נדיר אני לכתובו שאז עוכרה
הוא שכתוב עסק חטאת ולז"ל דוד ונקתי ופגע רב רוצה לומר
כיון שאת יכתבו הכל גם שניהם א"כ יש לחוש שהם יאמרו שזה
חטא של י"ג אינו כלום ויאמרו שאותו חטא חמור שהוא ב"ש
הוא יחשב לחטא וא"ל לא כן אנכי עמדו שאנכי יודע דאי בעינא
כייפינא ליצרי' וע"כ אמר ונקתי ופגע רב שע"כ עשה לי זאת
שחתי' ענוקא עשע רב שהוא חטא של ב"ש ויתלה בי חטא של

ביאור ע"פ
נזריה לומר
חטאם ופגש

וע"פ א"ל ה"ק כהא ככר עתיד שלמה כן לומר בחכמתו
היחמה איש חס בחיקו ובגדיו לא יפרסם היהלך על נבי נחלים
ורגליו לא יבוכו כן הכא אל א"ל לא ינקא כל הנזע בה ואף
כאן יש לדקדק למה לי' להק' כה להביא ראיה עתה שלמה שהוא
המשיל להלכה על נבי נחלים ואמר אל א"ל כל הנזע בה
בה לא ינקא וטוב ה"ל לומר הלא כתיב בתורה לא ינקא י"ג
שך א"ל ה"ק כה דוד טועה חס בדעתך שאת חסר דאי בעינא
הוי כייפינא ליצרי' וחי' לך תירון על ב"ש ועל י"ג אין לך תירון
וע"כ לא נחמא לך שאכתוב כל הפרשה כולה שאתה יתירא שח
יאמר חטא של ב"ש הוא חטא וי"ג ת' אינו חטא ולדעתך הוא
איכפא וע"כ לא נחמא לך שאכתוב כל הפרשה כולה ודרכא טועה
אשה כזה שאני הוא כיווד דאף אינו בעית למכפי' ליצרי' לך היות
יכול למכפי' וא"כ חטא של ב"ש הוא חטא חטא של י"ג הוא אינו
כלום וא"כ שאני כותב כל הפרשה כולה הוא לטובך שאפשר
הוא חטא ולטובך הוא שאכתוב כל הפרשה כולה הוא אינו חטא וי"ג
הוא חטא ולטובך הוא שאכתוב כל הפרשה כולה וזה הוא
מכתי' דאי' ושלמה רוצה לומר שאף שלמה היה בטענתו כזה ולכך הוא
כודס והוא ע"פ דאיתא כה' כהן גדול לא ירב לו נשים ולא
יטה את לבבו אמר שלמה אני ארבה ולא ישו
את לבבי ובתיב ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו
את לבבו וכו'

ביאור ע"פ
מ"ש שק"כ
לדוד ככר
עתידי שלום
כך לומר
בחכמתו
היחמה וכו'

וע"כ המשיל שלמה דווקא דכר זה דא' ל נחלים לומר ששם
שאל יחמה איש חס או יהלך על נבי נחלים הלא אי אפשר הוא
שלא יבוכו כן הכא אל א"ל כל הנזע בה לא ינקא כי הוא היה
מנוסה כזה וע"כ הכי' לו ה"ק כהא ראי' זו מפלגה ואמר עתיד
שלמה לומר בחכמתו רוצה לומר בחכמתו אחרי שיחכם בעסק
זה ויראה שהוא בלתי אפשר וזו הוא יאמר כל הנזע בה לא ינקא
וע"כ א"ל חס טועה בדבר זה שאת סובר בדעתך שהיה יכול
למכפי' והוא אינו כן וא"כ יש לך חטא דכ"ש ולטובך הוא
הוא שאכתוב כל הפרשה כולה וק"ל :

הא דל' ה"ק כהא ככר עתיד שלמה כן לומר היחמה איש חס
בחיקו או יהלך על נבי נחלים ורגליו לא יבוכו וכו' ע"פ
דאי בגמ' יצחק בר אלישב היה מתפלל כל יומא
רחמנא לשוכינא מיצ"ח שמע דבית' אמר' כמי
האי הא כמה שנין דפריש אולה קשטא נפשה
והלפי' קמי' בין האילנות היכי דהוה יתי' ונרי' אמר
מאן את אמר' אנא חרותא דאחר' מן יומא אמר
השמיע לי וכו' וכיון שבא לבית' הוה קא מחממא
תגורא אויל וסליק לגורא אל מאי האי אל' כך
וכך הוה עובדא אל' אנא הווי' אל' אנא מות'
לא יאסורא קא מכיון וכו' :

ביאור ע"פ
דכתפלל דוד
ללא ישמעו
ב' רבן
באופן אחר

וכבר כתבתי דחטא של דוד הוא ג"כ דלוינו מתכוון לאיסור הוי
ועל פי כידו התיירא וע"כ א"ל ה"ק כהא ככר עתיד שלמה כן לומר
היחמה איש חס היהלך על נבי נחלים כן הכא אל א"ל רוצה לומר
שהו הוא עובדו כהי' דבי יצחק בר אלישב וק"ל :
ובאופן א"ל ל' ל' שפא דאית' דוד דלא לשתעו בי רבנן וז"ל ה"ק כה
שכני לך וקשה חזא הדין שייך לומר אהא דקא' דלא לשתעו בי
שכני לך שהוא עשעם שהוא עומל לו והוא אינו ביקש כ"א שלא
ישמעו ב' רבנן שלא ירשו הם מחטאתו וגדולה עזו הדין הוא
ביקש דבר שלא אפשר הוא הלא אף אם יא' ב"ק ויאמר שהדין
עם דוד כהא שהוא מחולק עם שוכני' וסלא חי'
ב' הוהב במעשה דתגור' של עכנאי שויצא ב"ק
ואמר הלה בר' אליעזר בכל מקום ועמד ר' יהושע
ואמ' אין משגיחין בבת קול ובכרחהו לרבי אליעזר
ואף גבי דוד אפשר לומר שאהני תפלתו שאמר
דלא לשתעו בי עד דכתב עליו וז' עמו שהלכה
כמותו בכל מקום עם כל זה מאי אהני להו לרבנן
אם ירצו לא ישגיחו וכו' ל' ל' ע"פ דאיתא בה"ר
א"ר יודא א"ר ב' בקשו למנות ע'א' באת דמות
דיוקנו של אביו ונשתחאה לפני' ולא השגיחו וכו'
יצאה ב"ק ולא השגיחו יצאה ב"ק שנית ואמרה
לחם R 2 ג ז

ביאור ע"פ
זע"ו מ"ד
אם דוד נחמ
הנדר קוקם
על שהיקם
מולה של
תשובה

ביאור ע"פ
נזריה לומר
חטאם ופגש

להם המעמך ישלמנה כי מאסת כי אתה רבחד
 אני : ופי' דם' המעמך תשלמה וכי עליכם לשלם
 קטלנוי עובדו לחדם שאתם מואסים בו בשלמה לומר שאין לו
 חלק ע"ה כי אתם תבחרו ולא חיו הנה לומר הלך דבר תלמי כי
 לתי שארנה ליתן לו חלק ע"ה ונחמה כאן שב"ק כדאשון שרנה
 להכריע בדבר הלכך לא השגיחו בו ופי' ב"ק פסגי אתה למס
 זאת חף סוד כירכס שלא להשגיח בב"ק בדבר שלם אבל בחלק
 ע"ה חס יס לו ואין לו חלק זה כירכס שאף חס יסיה כדכריכס
 שומר קדון אין לו חלק' חמי אע"ה לפנים עשורת שדון ואשתו לו
 חס"ה ולזה חף כלן כוס שבקש דוד ואמר דלא לשמעובי רבין
 שלא ידרשו מחשבתו ופי' חף' כש שבקי לך רנה לומר מה שאת
 מבקש דלא לשמעובי כך רבין הלך חף חס חכמו ע"ה ב"ק דלא
 לשמעובי' לא יסניחו חלה זאת אע"ה שבקי לך שאף חס הם
 יסניחו ע"ה הנה שאת חוטא ואין לך תיכין ויתירו שאין לך חס"ה
 וכן כדאי לשעור כרומי ופי' שבקי לך ופי' כל' לישב הא

דאיתא בהזבח דרשרבא מאי דכריב ובצלעי
 שמתו נאספו קרעו ולא דמו אמ' רוד לפני הק"ה
 רב' שע גלוי וידוע לפניך שאם היו מקרעין את
 בשדילא הי' דמי שותת לארץ ולא עוד אלא
 אפילו בשעה שהם עוסקי בנגיעי' ואהלות אומרי'
 לי רוד הבא על א"א מיתתו במה ואני אומר להם
 מיתתו בחנק ויש לו ע"ה אבל המלכין פני חבירו
 ברבים אין לו חס"ה ואף כאן קשה ליה דווקא בנגעים
 כשס' עוסקים באי' ויחיד לך כן ופי' לישב ע"ה דאיתא בפי' ש'
 פ' יתרו שפי' שם למה נקראת התורה שבוי' שנאמ'
 עלית למרום שבוי' שבו ושוא טעם ה"ה מדכתיב אחרי
 רבים להטות ואף שלפעמים ישתנס דין אלויתו עתה דעות
 רבים ואף שיא' ב"ק אין משגיחין וחסו שבות פתורש חף עדין יש
 לומר פשוט דווקא למעט יש בת' למידי חכמים לשעור כרונם
 אבל עכ"ה שפי' יתקיים לאויתיה ומביא שם ראי' המר'ב'
 בר נחמני שהיה ויכוח בין ה'ובין מתיבתא דרקייע
 והביאו רבה בר נחמני שהו מתחונני' והוא יכריע
 ולזה הרה אף המלאכי' בשעת נתנית הרגורה
 לארץ והויכוח שהיה בין ה'ובין מתיבתא הייה
 בנגעים בשער לבן בהרת ובמעשה של עכנאי
 הבאתו כבר כתיב שם דר' נתן' אשכח לאיליהו
 א"ל מאי עביד הק"ה בה האי שעתא' א"ל חייך ואמ'
 בצחוני בני בצחוני בני חף כלן יש לוקח למאי
 טעמא אבי' אבי' חייך ס"ה ואמר' וא' ופי' ל' סתם קחיד נחמוני
 כני אלא ש"ה דלף חליטו נחמוני למס דאיתא בערבי
 פסחים שלא כמידת הק"ה בה מידת בשר ודם מידת
 ב' ד' גוצחין אותו והוא עצב אבל הק"ה בה גוצחין
 אותו והוא שמח

ביאור עמוד
 ס' זוהב אידי
 דוד רב' שט'
 גלוי וידוע
 לפיך שאם
 ש' מקרעין
 בשדילא כי
 דמי שותת

ביאור נחמ'
 כמעט תכור
 עכנאי דתנא'
 ר"ב ל' א' ונ'
 טעמא כס' חייך
 נאמר נחמוני
 בני וכו'

כבוד גדול עשה לה הק"ה ואמ' אנה כתנא אנא
 מסגירה אני חולטה ואני פושרה : ואי' ביפ"ת
 שדווקא כהן בעי והק"ה בה כהן הוא כדאי בסנהדרין
 אלהי' כהן הוא דכתי ויקחו לי תרומה וכו' והסגירה
 ע"ה השכינה הוה מכיון דהעם לא נסע וזה ספני
 עיכוב השכינה כדמפר' ואול והא קמ"ל בתירוצא
 שכבוד השכינה שכן על אהלה והסגירה כמעשה
 הבחן ע"כ דברי הופ"ת ופי' דלי' לחו סק"כ שוה כהן
 לא הוה יכול לראות חף את הכהן ונעטם שוה עשני שכבר
 כתבם פתורש לפסח וכתיב ע"ה הם יסיה כל ריב וכל נע וכן כתי'
 וראונו כהן ואי לא שאף הק"כ הוא שכן אין לו שום עסק כהן
 נעעים : ושכל זה נשע חף לכות או לחיים פאוס סכל שוה
 כולך חמר כ"ד של מטע וכוה ע"כ דאית' כנע' למס ע"ה תלמי' אלא
 שפי' כמעשה דם למטע נעשה דם למעלה שוה ג"כ כשחייבים
 אופי' ככ"ד של עטמ מחייבין אותו גם ככ"ד של מעלה ופי' חף
 דוד כסוכה כחדא כוס דקחוד דלא לשמעובי רבין פשוט יודע
 כפי' שס' קש' ככדול ואף אין משגיחין בב"ק ופי' דלא לשמעובי כי
 שאתם עתה חוס פעולה טובה דלא לשמעובי כי שלא יבואו לדי
 פילגולי' לדרוש בחטאי' וכו' ופי' אשד' רב' רב' רב' רב' רב'
 ונאספו קרעו ולא דמו אמר רוד לפני הק"ה
 רב' שע גלוי וידוע לפניך שאם היו קרעין את
 בשדילא הי' דמי שותת לארץ ולא עוד אלא אפי'
 בשעת שהם עוסקי בנגעים ואהלות אמרי' לי
 רוד הבא על א"א מה מיתתו חנה לומר דאילו
 בלא נגעים לא היו אומרים לי ולא כלום חפני שנס יודעים
 שבק"כ שחל לו ואין כדכריכס כלום ואף דעבי' אחרי רבים
 לכוותו ואין משגיחין חף בב"ק י"ל סוכה דווקא כדמי איס' ותידי
 או תומאס ונדרש לכל לענין נפשו של חוס או זכותו כלל הוא
 כמי שנסק עלין מן השמים וס' אין משגיחין כספק שלמעט לוח
 סוף ח' כשס' עוסקי בנגעים ואהלות שוה כפי' לעובדו או
 לזכותו שוה לטכורו או לטעמו ופי' שב"ק אין כירכס כ"ה פולכי'
 אחר כ"ד של מטע וכפעשה דרכס כר נחמוני שפי' סוכה סיכוח כין
 סק"כ וכן מתיבתא ואף על סק"כ כביכול לא כסנינו וכעשה'
 דערי' שאלוילי' סק"כ כהן הוא לא פי' לו עסק כס' חף לראות
 את סנעט ופי' חף חס' חף סק"כ סכני' חותך אין כוס כל'
 כ"ה שאנחנו עוסי' חותך דם למטע ואף סק"כ יסכים חתנו ואף
 שאנו מנחי' אותו שוה שח כסוי' של' אלינו סק"כ חייך
 וא' נחמוני בני וא"כ חתך חף שא הק"כ שבקי לך אין כהן כלום
 כיון שאנו עחיבין אותו ומוד גדול עוה שאף פתיך סלך שוה
 אינו כלום שאת חסרת כרי' שלא יחידו שבד' נח' לוחדי' וכו'
 מוכח שהוא שח וסכן א' אלינו חייך וא' נחמוני בני וכו' נפי' א'
 דוד חילו פי' קודשין את כפרו לא פוס דמי שותת ולוח השיב
 לכן שח על ח"ה מיתתו כהן ויש לו פי' ופי' ע"ה ע"ה
 ופי' הם לא חסרו לו כ"ה עיתתו כשפ' וסיה לו לומר כתקן וכן
 לא אלא סדוד לוס נחמוני סכרי כר' הקדמונ' שאף נבי' שלמס
 שרנו לתכותו בסוף חותן חלבים שאין להם ע"ה ורדה דעות
 דיוקני' של אביו ומשפט' של' ופי' שגיתו גם ב"ק שאמר חות' חיש
 שפיר כטלחיתו וכו' ושלמה וכות ולא שגיתו עד שיא' ב"ק כעס
 שגי' ופאוס פשתך תשלמה היתה תבחר ולא אני ופירושו
 שדירכס לשלם תשלומי' עונשי' ושתן סכרין ואף סתמך דין כירכס
 שוה וסלכס כמותם עכ"ה כדאי ליתן ע"ה למי שארס'
 והוא ע"ה דוגותי' את אשר אחרון בני שאין לו אני
 אתן לו מתנות חיים

ועיין בליקוי'
 שלי שבארתי
 פיטב ס'
 דלא קאמר
 על שטס
 ואידן סל'
 קרובים הם
 יעו' סס

ביאור נחמ'
 דוד וכו'
 נחמוני כס' חייך
 נאמר נחמוני
 בני וכו'

מסכת אוהל יעקב סנהדרין סא

פדיוני השבי' לפעלה לענין וכות ועונש אך מוכח נגדו' הס בבי' וז"ל מאי אפילו : וז"ל ע"ג דאי' במדרש רבה פ' מצורע מהכין נתחייבו ישראל בזכות ומצורעין רבה בר הונא א' ע"י שהיו מליצין אחר גדוליהן וכו' וכו' שח' אפילו כשם עוק' כנגדו' רוב לומר אפילו כשם עוק' כנגדו' יודעים על מה נגדו' כאין דין הוא שלא יק' תליון ואלע"כ הס כאין וחמורין שהם תליון עליו ואף אין תליון מהעונש שהם תליון וק"ל ולפ' אמר רוד איכרו דהי' קורעין את בשרי לא הי' דמי שותת

רונה לומר שהרי מוכח זה אף תירונו הוא כסתר שהוא הי' אומר כי היכא דלא לימוד עבדא נכח לחארי' והרי כאן עוכא הוא שמתחלה נתן פתורא לטעם שהי' פנימות בדינו ואף שהיה שמת כהם שמתחין אותו שהרי כן אומר תליון וכו' ואמר נכחיו בני שע"כ קדדי לומר חייך לומר שהוא שח' וז"ל לאו עסם יכולין לנכח אותך דרין שלי אלא אף שהעירין שלי הוא כסתר ואפשר שאף את לא שתחול לי וע"כ תליון היו קורעין את בשרי לא הי' דמי שותת וק"ל :

וזהו שא"ל דוד אחר כל הבקשות שא' שגויאורת מי יבין א' ל' הקם מדי שבקי לך וא' מנסתרות נקני וא"ל שבקי לך גם מדי חשוק עבדך וא"ל שבקי לך ואחר כל אה שוב א' דלא לשותעו בי ומאיוזה פחד הוא אמר זאת וז"ל שאף הוא הי' יודע שרוב הס יכולין לנכח

ואמר מה בכך אף אף אחרת שבקי לך מ"ע הס יחייבו אותו וסנחין הוא כיום וא"ל ק"כ מה שבקי לך רונה לומר אף שהנחין הוא כיום בנזק דרין אבל אני יכול ליתן אף שתבות חיים למי שאיננו ומה בכך אף שאם ישמעו : ול"א שוב אל יכתוב פורחני רונה לומר שכיון שאת יעשה זאת בעל כרחם שאת מחול לי אבל בנזק דרין הם עונחין אותך וא"ל טוב הוא שלא יכתוב פורחני כלל וישכח נזק הפעם וזו לא יכולו איך לאסו נחחן בעולם וטוב הוא לך משיכתוב וינחחן אותך ודוד אול לסיט' שהוא סתר שאין פק"כ מה שמת כהם שמתחין אותו אבל לשון דב"ל דפק"כ מה שמת עונחין אותו אין זה טעם כלל שלא יכתוב אדרבא כי הוא רונה כהם שיכתוב ואז יודעו שמתחשו וינחחו אותו ויהי שמתחין ואף דוד סקס שלא יכתוב הוא פי' רונה לכרח סתיון כהם אס הוא שמת כהם שמתחין אותו וזו אין לו סוס תירין וע"כ הוא כותב ואם אמת הוא אמת שאין הוא שמת וזו לא יכתוב ותירונו הוא תירין כהם וא"ל הק"כ שאי אפשר הוא שלא לכותבו וזה עוד וכו' כל הפרשה בזה עכ"ל וא"כ טעם אחר הוא הכרח לכתוב כל הפרשה וז"ל דוד נקני עטשע דב"ל כיון שאף מוכרח לכתוב עטשע אחר אבל רבנן דבתי הכאי' בדורותי' הם לא ידעו זה עטשע ועם יאשרו עטשעם הוא שמת שמת כהם שמתחין אותו וסנחין התיכון שלי ויהי כי חטא של ב"ש שהוא פשע דב"ש וע"כ א' ונקתי עטשע דב"ש אף שערין אני תירין לדרקן כהם שח' ונקתי מפשע רב מחול לי על אותו עין כוללה

וזה כאן לדרקן כהם דקא' מחול לי על אותו עון כולם וכו' מחלין עונות לחזין עד דהונדך לומר מחול לי על אותו עון כולם וז"ל ליכח באוסן זה מדוד הילידע שהוא חטא כשתי' כה"ש וסי'ת ומני ספיר' וז"ל הס שמתחין וא"ל ועל כהם דב"ש

בראי' בהגונה כי מטי' ר'ע להאי קרא בכי והי' כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות אמר עבד שרבו ממציא לו רעות רבות כלום תקנה יש לו מאי רעו' רבות וצרות א' רב רעות שנעשיות צרות זו לזו כנזק זיבורא ועקרבא ואף כאן דאיתי פירושי' דמי' כה' מרש"י שטיהם וכעמדת נרתי נס כעפ' ונ' שתי נשים יחד ור"ת פירש רפואת נשיכות זו קשה לזו כדאמרינן קירי' לעקרבא וחמימא לזיבורא : ומדרש"א פירש כנזק שהן עוברי' על אנוכי ולא יהי' לך שאנוכי הוא מצות עשת מדת החסד מדר' מים ומצו' לא יהי' לך לא תעשה מצד הדין ואש' וכו' וזו זיבורא ועקרבא יעוין שום' ואכני יעקב איש תם כ"ל כשטונו שזה צרות רעות רבות פיינו כשה' חוטא וק"כ

ממנוה' לו עוד חטא אחר באוסן שכל כל א' מפין יש לו תירין אך שמי פתיונן הס סופרין וז"ל וזהו משש זיבורא ועקרבא ועל זה ככה ר"ע וא' כלום יש לו תקנה עבד שרבו פשעיה' לו ר"ל שפ"כ פתיוה' לו סק"כ דוקא באוסן זה כדי שלא יהי' לו סוס תירין וק"ל ואפשר שזהו מדוד א' מחול לי על אותו עון כולם שהרי אף הוא הי' באוסן עקבתא וכדפרכי' אותו חוסי באמתו מ"ט כסתי' יפ"ת שפירשתי לעיל שבו הוא סתר תירונו שפי' על כ"ס שהוא א' אז בעינא פנה כייפינא לזירי' וזהו א"ל א"כ מ"ט נסכו' יפ"ת שלא התידה הפורה כ"ל נגד יכ"ר וע"כ אחר דוד מחול לי על אותו עון כולם י"ל דאילו על כל חד מנסון אית לי תירין רק על כולם יחד אין לי תירין וע"כ מחול לי על אותו עון כולם מדוד בדבריו שאין בו כ"ס עון א' וע"כ אחר אותו עון כלסון יחד וטוב א' כולם לרמוז ששניהם יחד שהוא כולם אין הוא כ"ס א' ואותו מחול לי אך שערין קשה באוסן יחד שטעם כהם כה שמתחלו לו על אותו עון כולם כיון שפירשונין סופרין וא"ל ומי'ת' אין לו תירין על א' מפין ומחשבו טעם יתחל לו סק"כ וז"ל שאף כאן הוא טעם באוסן לימוד וסכר שאף שאין לו סוס תירין דק"כ יתחלו לו וע"כ א"ל סק"כ ככר עתיד שלמס ככר לומר כחכמותו וכאן יש דקדק בזה דקא' ככר עתיד שלמס לומר אם הוא ככר אינו עתיד ופי' לו לומר עתיד שלמס ככר לומר ופשיטא שרדך ביאור כהם דתלם בשלמס שהוא א' שהא חל א"ל לא יקסו וישלבו למי שמתלך על גבי נחלים ועם לו לקס"כ לשלמי' שלמס והלא תקרא עלה הוא כתיבה לא יקסו וכו' א"ל דאילו מן פתורה לא הי' יכול לשכחו כ"א משלמס והוא

ע"פ דא' ביומא פ' יום הכפורי' תנא ר' א' אי אפשר לומר ונקח שכבר נא' לא ינקח ואי אפשר לומר לא ינקח שכבר נא' ינקח הא כיצד מנקה הוא לשבי' ואינו מנקה לשאינו שבי' ע"כ בגמ'

ופי' רש"י אי אפשר לומר ונקח שכבר נא' לא ינקח דנבי סדדי כתי' : והקשה סס הר"ק וז"ל ותיחא דאפילו לא פנה כתי' כדדי הי' מכתיון וא"ל ופנה דריבין לדרוש כן ונקס לשבי' ואינו מנקה לשאינו שבי' ותירין וז"ל ואפשר שר"י דקדק סס שח' אי אפשר לומר ונקס שכבר א' לא ינקח שהרי כשה' ונקס עדין לא נא' לא ינקע עד א"כ לז"א רש"י דנקס ולא ינקע נבי כדרי כתיב וכיון דנבי סדדי כתיבי ונדק לומר ככר נא' לא ינקע ע"כ כתי' ולי עדין לבי מהסם אף דכתיבי נבי כדדי לא הי' לו לומר לשון ככר על עתיד ואיפכא כהם ליש לשייור אי אפשר לומר לא ינקע שכבר נא' ינקע ; וז"ל ליכח דכרי רש"י באוסן זה ש"פ דאיתא כשנועת

הדינין דקף ל"ש תנו רבנן שבועת הדינין אף ראי' בלשונה נאמרה אומרו' לו הוי יודע שבשענה שא' הק"כ לא תשא נודעו כל העולם כולה שבכ"ל העבירות שבתורה נא' שחן ונקח וכאן נא' לא ינקח : ובאותן דף אמר מר כל העבירות נא' בהן ונקח הא כל העבירות שבתורה נמי נא' בהן לא ינקח ההיא מבעי לברתני' ר' א' אומר אי אפשר לומר ינקח שכבר נא' לא ינקח אי אפשר לומר לא ינקח שכבר נא' ינקח אלא מנקה הוא לשבים וכו' :

ולפ"י כ"ל דסבי פירושו כרש"י שפירש דנבי כדרי כתיב למי שלרש"י קשה שלא יש לחלק ולומר הא דכתיב לא ינקע י"ל שהוא קא' אלאו דלא תשא שהוא חסוד ושאריו כל העולם כולו מודעו בשענה שא' לא תשא וזה דכתיב ינקח איירי ששאר ענות ולעולם אף כלא תשוכס ופשיטא שסקס קושיה דר"ק אף הוא א' אי אפשר לומר ונקס שכבר א' לא ינקע וכלא לא ינקע אחרי כן כתיב ואיך הוא אומר על פעתי ככר : אף שקושי' זו יש לתקן הא דקא' ככר אלא ינקע י"ל שהוא קא' אלא ינקע דכתיב כשפירש פקודותיה כס' יתנו

דשם כתיב ל' ינקח את אשר ישא שמו לשון

באור ת"ש פק"כ מה לומר ככר עתיד שלמס ככר לומר כחכמותו וכו'

עין בליקוש י' שכתתי טב טה א' קאמר ל' פשה ודין סלף רוכים הם גו' סס

ביאור ת"ש דוד ונקתי עטשע דב"ש ונקתי מפשע רב מחול לי על אותו עין כוללה

ר' פירש רפואת נשיכות זו קשה לזו כדאמרינן קירי' לעקרבא וחמימא לזיבורא : ומדרש"א פירש כנזק שהן עוברי' על אנוכי ולא יהי' לך שאנוכי הוא מצות עשת מדת החסד מדר' מים ומצו' לא יהי' לך לא תעשה מצד הדין ואש' וכו' וזו זיבורא ועקרבא יעוין שום' ואכני יעקב איש תם כ"ל כשטונו שזה צרות רעות רבות פיינו כשה' חוטא וק"כ

לשוא וכאן בכיחושא כתיבנבי שלש עשרה

מידות ונקח לא ינקח

וא"כ שציר קא' אלא ינקח ככר שהוא כחשת נאמר ככר אך שלפי זה קושיא ראשונה היא קושי' עמוסה סהרי שם כתיב נבי לא תשא לא ינקח ושאני לא תשא דחזיר הוא כדלעיל :

וסכרי לתרץ זאת פירש רש"י דנבי כתיב רוצה לומר דשטר קח רמי ר"ח אהרדי חי חשד לומר נקח שכר נח' לא ינקח ועיקר קושי' שלו הוא ויכלן דנבי שלם פשרם מידות נבי הדדי כתיב ונקח לא ינקח ויהי שח' ככר נח' לא ינקח דשטעט שהוא דמי מחאנו לא ינקח דכתיב כפ' יתרו שהוא ככר זה אינו ואלא אזאי קח' ככר י"ל דחי' לא חזיר ככר ופי' חזיר חי חשד לומר לא ינקח שכר נאמר ינקח דהוה שטעט שעיקר רומי' שלו הוא רק משהו דכתיב כחן נבי י"ג מדות חשד שכי' יוכל גם כחן לחלק בין לא תשא ובין שאר עבירות ולכך הוא חזיר שדרי ככר נח' לא ינקח שהוא מידת סהרי גם ככר נח' לא ינקח כפ' יתרו ומשם ידענו שהילך בין לא תשא ובין שאר עבירות וא"כ כחן דכתיב טוב טעם ונקח לא ינקח הוא דוקא רמי וזוהו שפי' רש"י דנבי הדדי כתיב רוצה לומר שלם תימח דעיקר רומי' שלו הוא מחאנו לא ינקח דכתיב כפ' יתרו ושלם שם מפורש הוא דקא דווקא אלא תשא וכו' דנבי הדדי כתיב מחאנו לא ינקח הוא עיקר רומי' ושא דח' ככר הוא כדו שלם תימח כחן לחלק לכך ח' ככר בחוקים שכי' לומר עתיד לרמו' מהילך הוא מחאנו לא ינקח שכר נאמר וא"כ כחן דכתיב טוב טעם לא ינקח למאי אתא חלל לומר חקקה הוא לשכי' ואינו חקקה הוא לשחינו שכי' וזהו ל"ל גבול וכדור כפי' רש"י

וכוה תבין מה שח"ל קח"ה לרוד על קשטנו שח"ל מחול לי על אותו עין כולה ככר עתיד שלמה בך לומר בחכמתו היחפה וכו' בן סהא חל ח"ל לא ינקח ואריכות דברים יש כחן וכקוצר הל"ל כתיב בתורה לא ינקח ח"ל שאף דוד הי' באותו שיטה שפי' רוצה לחלק הוה דכתיב לא ינקח הוא קח חלל תשא שהוא חזיר סהרי כל העולם כולם מודעו בשעה שח' קח"ה לא תשא ושא דכתיב ינקח הוא קח אשאר עבירות ואף ח"ל בכללן והכל חף בלא תשובה וע"כ הוא ח' מחול לי ר"ל קטם כלי שום תשובה וקח"ה רוצה לרמו' לו טיפולו של ר"ח כדלעיל ששם הוא מוכח דחי' חשד הוא לנקות בלי תשובה וזוהו ח"ל קח"ה ככר עתיד שלמה בך לומר בחכמתו היחפה וכו' או אם יילך על נבי בחלים הלא חי חשד הוא שלא יכונה רגלו בין סהא חל ח"ל לא ינקח ועל שלמה נ"כ קשה למה לי חשלי' אילו הלא כתיב בתורה לא ינקח אלא שאף הוא פי' יודע שאפשר לחלק הוה דכתיב לא ינקח אשאר לומר שקח חלל תשא והוה דכתיב ינקח אשאר עבירות חף שהוא כיון בחכמתו להא דר"ח שא' ככר נאמר לא ינקח סהרי ככר כתיב לא ינקח כפ' יתרו ומשם כלמוד החילק בין לא תשא ובין שאר עבירות וא"כ לפי כתיב טוב טעם ונקח לא ינקח וע"כ הוא ח' ע"פ הפשט כשם שאי אפשר לוי שיהלך על נבי בחלים ולא יכונה כן סהא חל ח"ל רוצה לומר שהוא משארי עבירות ת"ח חי חשד הוא לנקותו וזוהו שדקדק לו קח"ה לרוד מחין יגא לו היחול הוה לו"א ככר עתיד שלמה בך לומר ר"ל שפ"ה ראש שכר עתיד כתיב לא ינקח שהוא שכי' טעמים וע"כ חזיר חי חשד ויהי כיון וע"כ חי חשד הוא לעומל לך כל העין כולה וק"ל :

ביאור אחר וכו' א דוד כל כי האי נטרד האי גברא ולא ידעתי מהי איבעת דוד כל כי דוד כולי האי וי"ל שהוא שיתע רק האי חי חשד סהרי שלמה ח' כשם שאי אפשר לוי שיהלך על נבי בחלים שלא יכונה רגלו בין חי חשד לנקות סהא על ח"ל וא"כ איבעת שהוא סהרי שאין לו תקנה לגמרי שהוא לא ידע מהאי תירוץ שח' כנ"ה ינקח הוא לשכי' ואינו חקקה לשחינו שכי' לוח"ל קח"ה קבל עלך יסורין שהוא תשובה שהוא תשובה השקל כדאי' ברוקח בהלכות תשובה שהוא למי ערך החטא ודיך חי' י"ל שח"ה כה בח לרמו' לו שעיקר חטא שלו הוא גיורת המקום כדי לסודת תשובה וא"כ חי חשד הוא לנקות בלא תשובה וע"כ ח' קח"ה כה קבל עלך יסורין שהוא לשון שלילה שאינו מדר החיוב סהרי מחאנו הי' סגורס הואת שתחטא רק קבל עלך מענטך יסורין ואז י"ל כלמוד עין דין תשובה וק"ל :

ובהו תבין גם בזה שאדוד שוב שני' עשה עמי

ביאור בפירוש ספ' דקנה ולא ינקח נבי די כתיב וכו' דקני

אות לשוכה ויראו שונ' ויבשו וא"ל הק' בה בחייך אינך מודיע ובחיי' שלמה בנך אודיע וכו' ואף כאן קשה למה בחיינו אי אפשר וכו' ע"פ דאי' בפ' במה בהמה א' ר' אמי אין פיתה בלא חטא ואין יסורין בלא עון אין מיתה בלא חטא דכתי' והנפש החוטאת היא תמות ואין יסורין בלא עון דכתיב ופקדתי בשבט פשעם ובנגעם עונם וכו' מריבי ד' מתו בעטיו של נחשו וכו' ש"מ יש מיתה בלא חטא ויש יסורין בלא עון ותיבתא דר' אמי תיבתא : ובתוספ' ש"מ יש מיתה בלא חטא ויסורין בלא עון וע"ג דמאי דקא' אין יסורין בלא עון לא איתותב : ובאותו פרק ה"ל אמר ר' שר' בחמני כל האומר שלמה חטא אינו לא טועה שני' ולא ה' לכו שלם עם ה' איהו כלבב דוד אביו כלבב דוד אבי' הוא דלא הוה הא מחטא נמי לא חטא :

ולפ"ו ז"ל דוד פשיטא הוא שלם חטא סהרי חס שלמה חף שהוא אינו כלבב חסיו וכוהו אינו חטא ק"ו לדוד שהוא אינו חטא : ואף שדוד הי' מברכ' לכוות' מונע כסורין ואין יסורין בלא עון י"ל כחידן מס' ל' יש מיתה בלא חטא ויש יסורין בלא עון וכלשון מוכיח כן שח"ל קח"ה קבל עלך יסורין ולא ח"ל חייב חסא חלל חף שהוא אינו חייב יכונ' לכיות יסורין בלא עון וזוהו ענין מה שח' דוד עשה עמי חס לטובה ויראו שוכאי ויבשו רוצה לומר אחרי שראש דוד אחר כל הפלפולין ושחזר לו הק' כה קבל עלך יסורין שהוא אינו חייב סחויב' וא"כ יש יסורין בלא עון ולו"א עשה עמי לטובה חס ר"ל סהרי חי מירחש שבאו יסורין עליו הם יסורין אין יסורין בלא עון וא"כ יתלו בין עון בחינם וע"כ עשה עמי חס לטובה שירבו ויכינו ואף שאין כי שום עון וזה שחזר עליו יסורין יש יסורין בלא עון : ולו"א לו סה' חס אינו מודיע חסל כתי' שלמה בך חי מודיע' קדשיך שבנה ב"ה ביקש להכניס ארון לבית קדשי קדשיך שערך זהוזה אמר כ"ד רגנות ולא נענה כיון שא' ה' אלהי' אלתשם פני משיחך וזרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה באותה שעה נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדורה ודעו כל ישראל שמחל לו הק' בה אותו עון : ועדין אני גריך לפקדים עי' פקדתי ח' קטנה דחי' בחלק וככר הקדמתי אותם בעסק אחר וכוהו דאי' בחלק אר"ב יהוד' א' רב בקשו למנו' עוד א' באת דמות דיוקנו של אביו ונשתתחה לפניכם ולא השגחתו עליה וכו' יצארה ב"ק ואמרה חיות איש מהיר במלאכתו לפני מלכים יתיצב ובל יתיצב לפני השוכי' וכו'

ח"כ ס"ח מין חשוי' למרו' עליו וכות' שם לו חש"ה מכיני' ס"ח שח' חיות איש מהיר במלאכתו וכו' : ועתה תבין מה שא"ל קח"ה בחייך חי חשד ר"ל מה שאתה יתקטף חס לטובה מידעו הכל שהיסורין שחאו עלך הם יסורין בלא עון וזוהו בלתי אפשר כי הכל יאמר אין יסורין בלא עון ואף דאמרינן כנ"ה ס"ח יש מיתה בלא חטא ויש יסורין בלא עון ואוקמינן כתיבתא דיש יסורין בלא עון הלא זה אינו סהרי עיקר התיבותא הוא אינו כ"א כזיתת דקח' מתיבי ד' עמו בעטיו של כזח' וכו' וכיון דאיתותב במיתה אמרינן נ"כ נבי יסורין יש יסורין בלא עון אע"ג דלא איתותב וא"כ כ"ו שאתה בחיים חי חשד הוה להראות אות' זה אלא לתר' מיתה שז' ישי' מוכח שאתה מת בלא חטא וא"כ ישי' קשה למה מת כיון שלם חטא ולא כלום ואז גריך לומר יש מיתה בלא חטא ואז כיון שיהא מוכח שיש מיתה בלא חטא אז חננה גם נאמר דיש יסורין בלא עון והוא בחוסן וכן סהרי בשעם שכנה שלמה הקדש אחר כ"ד רגנות ולא נענה וכיון שא' וכוהו לחסדי דוד וכו' חס' כעכ' ואף שככ' כיון

ביאור מה שפי' קח"ה לדוד בחייך אינו מודיע כתיב חס' כתיב חס' כתיב חס' כתיב חס' כתיב חס'

מסכת אהרן יעקב סנהדרין סב

בנין ב"ס מוכח הוא שאף שלמה לא חטא ולא כלום שהרי כשקצא
למנוחו שאין לו חטא יצא ב"ק ואמר חיי אדם מהיר בתלמידי
לפני הלב יתיב להיות מעולם שבילכי וא"כ ששלמה לא חטא
וא"כ לא נענה ב"א בזכות דוד אביו פשיטא הוא שאף דוד לא
חטא וא"כ למה הוא מת אב"ל יש מיתב בל"א חטא וא"כ כיון שזה
הוא מוכח דמי מיתב בל"א חטא או כמי מוכח דמי יסורין בל"א עון
ופ"כ כה"ק אינו מודיע כי בלתי חטא הוא חבל בחיי שלמה כה"ק
אודיע ודוק

כמי שגויא דוד כשלי קריה ונ"ל שהוא ל"ש נספכו שפסדו מסכר
הראשונה שהוא מתוקן עם דוד בזה שהוא כי חומר כי ה"כ דל"א
לימרו עבדא ננח לאחרי וק"כ"ה הוא אהב הנינוח אבל הם
אחורי שהוא שחם במה שנתחין אותו וזכו עיקר הנינוח שהי' בין
דוד ובין שונאיו וזכו שהי' שלמה מתפלל ב"ד רכנות ולא נענה עד
שא' וכר"י לחסדי דוד עבדי וזכו מוכח דמי מיתב בל"א חטא
כדלעיל וזו יסורין בל"א עון אך שערין יש סתירה לזה דאפשר לומר
שאף שלמה לא חטא ודוד חטא עכ"ל אפשר לומר דבזכותו לא
נענה וזכותו דוד אביו נענה וא"כ דוד חטא ואין כאן שום אה
לטובה אך אם כן או ימי' מוכח שאין הק"כ"ה ששחם במה
שנתחין וא"כ יש תירץ לדוד כי היכי לא לימרו : והוא באופן
זה ע"פ שכתבתי לעיל דא"י כערכי סתמים

למנצח מוזמר ומרו למי שמנצחין אותו והוא שמח
שנ' ואמר ה' להשמור לו ולי משה בחירו ובילקוט
תהלי איתא למנצח מוזמר ומרו למי שהניצח
שלו שנא' לך ה' הגרולה והגבורה וכו' ורנצח
שהניצח הוא שלו ונ"ל במאי קפלטו ונ"ל דכסא פליגי ע"פ
דא"י בברכות כל התולה בזכות עצמו תולין לו בזכו'
אחרי' מנ"ל מחוקי' דתלה בזכות עצמו שא' אשר
התחלתי לפניך באמת וביושר ובתיב אעשה
למעני ולמען דוד עבדי ולגבי משה דכתי' זכר נא
לאברהם וליצחק וליעקב שתלה בזכו' אחרי' תלו לו
בזכות עצמו שנא' לולי משה בחירו :

ולכ"ל דכסא פליגי דמחוקי' ד"ל דילמין מהאי קרא לולא משה
בחירו שכל העולם בזכות אחרים תולין לו בזכות עצמו וא"כ אין לו
שום לימוד סק"כ"ה שחם במה שנתחין אותו וא"כ המסתבר הוא
לומר שהוא אהב הנינוח וקרא עשינו שא"ל לך ה' הגדולה וכו'
והנ"ל וכן אישכא חזן דיליף מהאי קרא לולא משה בחירו סק"כ"ה
שחם במה שנתחין אותו וא"כ אין לו שום לימוד על זה שכל התולה
בזכות אחרי' שתולין לו בזכות עצמו : וזה שא' כאן
פחותו שעה נספכו פני שונאי דוד כשלי קדירה מפני שראו שכל
ד"ר רכנות שא' שלמה ולא נענה כיון שא' זכרה לחסדי דוד עבדך
עיר נענה ואו במו"כ לא הי' להם שום פתחון פה בעולם נגד דוד
שאם לא מוכותו של דוד הוא גדול משלמה והלא חף שלמה לא חטא
כדאי' כנ"ל כל החומר שלמה חטא אינו חלף עושה ואף דכתיב לא
הי' לכו שלם עם ה' אלתי' ללכב דוד אביו עם כל זה מתחיל לא
חטא : ואפשר שפסוק זה גא' על שם שהודיע הוה שהרי
שלמה שכנה ב"ס וזכות גדול כזה שנלגין ע"י וכאי' עד שכתב זה
כתיבו הק"כ"ה מזה שרנו למנוחו בתוך החלבי' שאין לו חטא' ויכא
ב"ק וא' חיות אדם מהיר בתלמידי לפני הלב יתיב ועם כל זה
לא נענה עד שא' זכרה לחסדי דוד עבדך עיר נענה ע"פ שלם הי'
לכו ללכב דוד אביו וא"כ ל"ס הוא שדוד לא חטא וא"כ זהו האות
לטובה לדוד מוכח כיון ב"ס שלמה לא נענה ואף שהנ"ל לא חטא
ולא כלום ומכח בנין ב"ס הוא מוכח שנענה על ידו שהוא לא
חטא וא"כ לא נענה וכשהוכיח חסדי דוד אביו מיד הוא נענה
וא"כ הוא טוב משלמה ופשיטא הוא שדוד לא חטא דא"כ הא"כ
הוא טוב משלמה וא"כ כיון שהנ"ל מוכח מזה שדוד לא חטא ח"כ
אין לך אות גדול מזה שגויא דוד עבדך רכנו עליו שהוא חטא אך
שערין יש טענה גדולה לחזקי' דוד לומר לפעול יש לומר שדוד
חטא ושלמה לא חטא ולא כלום וכדנודח מוכח בנין ב"ס שנענה
על ידו והוא שלמה לא נענה עד שא' זכרה לחסדי דוד י"ל משום
שכל התולה בזכות עצמו תולין לו בזכות אחרי' ומכ"ל ממשה
שנאמר לולא משה בחירו מפני שהוא עשה בזכות אחרי' תלו לו

בזכות עצמו ולגבי חוקי' שום אישכא שתלך בזכות עצמו תלך
לו בזכות אחרי' וא"כ ואפשר לומר שדוד חטא אך אם כן הוא סתם
כלמוד מהאי קרא לולא משה בחירו שכל העולם וכו' וא"כ אין
שום לימוד לומר סק"כ"ה שחם במה שנתחין אותו וא"כ האמת
הוא כנ"ל שהוא אהב הנינוח וכפאי קרא שאל לך ה' הגדולה
והנ"ל וא"כ יש תירץ לדוד כי ה"כ דל"א לימרו שפרי הוא
אהב כנינוח ואין לך אות גדול מזה שום תירץ לדוד וזהו
שא' באותה שעה נספכו פני שונאי דוד כשלי קדירה פליחו
במח"כ שאין להם שום ע"פ נגד דוד ודוק כי נכון הוא כפ"ס :

וכאזן אחי ב"ל לישיב הא דא' דוד עשה עמי אות לטובה וזכ
שפסי' לו ק"כ"ה ואנכ נס משב הנוסח

בילקוט הוא זה שאו שערים ראשיכם ויבוא
מלך הכבוד באותו שעה בקשו שערים לירד
ולרוץ על ראש שלמה ולרוץ גר' גר'תו שהיו
סבורים שמא על עצמו דרו אומר כן א"ל מי
הוא זה מלך הכבוד א"ל ה' מלך הכבוד ה' צבאות
הוא מלך הכבוד וכו' כיון שהוכיח חסדי דוד אביו
מיד נענה אמר להם הק"כ"ה אתם הלקתם כבוד
לי חייכם כשאני אחריב את בירתי אין כל אומה
ולשון שולט בכס כל כלי ב' ר' ה'גלו לבבל שנא'
מכל כלי בית ה' הביא נבוכד נצר לבבל אכל
השערים נגזו במקומן שנאמר טבעו בארץ
שעירה וכו' ע"כ

ואף כאן לדרקן כוס שא' באותו שעה בקשו שערים לירד
ולרוץ על ראש נגלתו של שלמה סה"י סבורי' שחם על עמנו
הוא חומר כן ועם הי' קשה לשערים ויקי כן שעל עמנו הוא
אומר כן וכי אינו כדאי הוא שלמה לומר עליו שהוא מלך הכבוד
ועוד קשה כזה סק"כ"ה לשערים אתם חלקתם כבוד לי
ואף אני כשאתריב את ביתי אין כל אומה ולשון הי' שולט
בכס וכאן קשו' חורבן שאן דבר שמי' ועו' מה חלקית כבוד
לק"כ"ה פיה כוס שלם הניחו כארון ליכנס וחדרם זהו נגד
כבודו שלם הניחו הארון עם דכריו ליכנס : ונ"ל לישיב ע"פ

דאיתא בפסיקתא וימלא כבודי בכל הארץ ואית
שני פירושי' על דאוי קרא פי' הא' הוא מכאן
שנגזרה גזירה על ישראל שיהיו משועבדים בין
האומות שנאמר וימלא כבודי בכל הארץ אילו
ישראל שנקראים כבודו של הק"כ"ה שנא' כל
הנקרא בשמי ולכבודם צרתי אף יצאתי וזכו
שיהיו גולים בכל האומות זהו וימלא כבודי בכל
הארץ ופי' השני דרו וימלא כבודי בכל הארץ
שיהיו ישראל חוטאין לפני ואני מוחל להם
וזהו שימלא כבודי בכל הארץ שיאמרו האומות
אשרי העם שלו ככה אשרי העם שה' אלהיו :

ואירא במדרש ילקוט תהלי' ד"א מי הוא זה
מלך הכבוד שחולק כבוד ליריאו כיצד מלך
בשר ודם אין יושבין על כסאו והקדוש ברוך
הוא הושיב את שלמה על כסאו וכו'
נמצא שיש כאן שני פירושי' על שהקדוש
ברוך הוא בעצמו הוא נקרא מלך הכבוד
והוא החולק כבוד ליריאו א"ל שהיו
נקרא מלך הכבוד שישראל הם נקראים
כבוד והקדוש ברוך הוא הוא נקרא מלך
הכבוד שהיו מלך

ביאור הילקוט
בקשו שערים
לירד מלך
נגלתו של
שלמה

ביאור בפסיקתא
הכ"ל ת"ס
הכ"ס לשערי'
אתם חלקתם
לי כבוד
כשאחרי' את
ביתי אין
אומה שנלצו
ככסא' חורב'
פאי נעני הכא

ביאור מה
שהשיב הק"כ
לדוד בחייו
אינו מודיע
במיי שלמה
בין חיי חסדי

ביאור ת"ס
באותו שעה
נכסכו פני
שונאי דוד
כשלי קדירה
דקשי מאי
נכסכו דקא'

מסכת אוהר יעקב סנהדרין

של ישראל הנקראי כבוד וע"כ הק' בה מלך הכבוד שדוא מלכם של ישראל

וכיח הסלנות של הכבוד דלפניו כפירוש דהוי קרא של ויחל כבודי בכל הדרך דהוי דל' ויחל כבודי בכל הדרך הוא פירוש שזכאן בגדה שישאל יסו בין האומות וז"ל ישראל הם נקראים כבוד ואו גם בהוי קרא דכתיב מלך הכבוד הוא פירוש שהוא מלך של ישראל שנקראי כבוד : ולתאן דל' ויחל כבודי ישראל הוא אומר שהוא חולק תכבודו לבי"ד : וע"כ חזי כדן להקד' ויה מכתיבי טוב טעם כלום הטעמי שלי למה לא הי אפשר לרוד לכמות ה"ה והוא ע"פ דל' חלק ויטבי כבוד וילידי הרשע וכו' עד שא' לו הק"ה לרוד עד מתי יהי עון זה טען כדך ע"י ויעד אהר הד רכש"ע מושב שא' יסודי ביד אויב ואל יבלע זרעי ע"כ :

ואירא בברכות פ"ק כתי' לעונותי וכתוב לבלתי מתחלה לעונותי ולבסוף לבלתי ופירושו הו"א שמתחלה נבנה הבית שלא לענות ישראל תחת יד האומות ואח"כ כשהטאו גרסינו והגינה מבליון נמצא ש"ה הוא נכנס שלא לענות ישראל תחת יד האומות וכן הוא גם כתי' כל הקובע מקום לתפלתו אויבו מולין תחתיו והוא בלתי מכנין ב"ה שהוא ה' קביעת מקום לתפלתו והוא גרם שלא לענות תחת יד האויב : ועתה תבין מעתה למה בלתי אמר הי' לרוד לכמות ב"ה שהרי ק"ה נתן הכריה ביד דוד או שצטננו ביד אויב או שזבלע זרעו והוא ביד לו שישקור ביד אויב וז"ל איך הי' לו לכנות ב"ה שהוא נכנס ע"י' שלא לענות תחת יד האויב והוא ביד לו שישקור ביד אויב וז"ל אי אפשר הוא שזוהי יבנה כ"א שלמה בנו וק"ל :

ומילא נשע מזה שבוין שחזרו כ"ה הוא נכנס שלא לענות תחת יד האומות וז"ל חזי ויחל כבודי בכל הדרך דהוי אפשר לומר כחאן דל' ויחל כבודי שישאל הם נקראי כבוד וזהו שיהי' ישראל משורין בין האומות והו כבודו שהרי בין שכתב ב"ה ע"י' שלא לענות בין האומות וז"ל איך הוא כבודו אל' שאין ישראל נקראין כבוד כ"א הק"ה הוא נקרא כבוד וע"כ הוא קרא מלך הכבוד שזולק מוכבודו לבי"ד ויהי ויחל כבודו חלף מוחל עבותותין של ישראל : וזהו תבין אהר דנו השערי' לרין ע"י' רחש שלמה שרנו להחיותו לפי שהשערי' שחשבו שהוא אהר והנשאפו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד וסברו השערי' שהוא על ענין אומר כן שהוא מלך הכבוד ולמה הוא קורא ענין מלך הכבוד אל' ל' שהוא ס"ל כחאן דל' שישאל נקראין כבוד וז"ל לפי' חזי ויחל כבודי בכל הדרך חלף ישראל והיו תגלות משורין בין האומות וזהו כבודו והו חזי אפשר להיות כל זמן שה"ה בבנינו שהרי הוא נכנס ע"י' שלא לענות ב"ה אהר קורא לענות מלך האומות לענות וע"כ כשהשערי' שחשבו שהערי' הוא קורא לענות מלך הכבוד לפי דעתם והו הוכרח הוא לומר ש"ה יחריב וזה לא נחלף להם כי הם רוצין בקיומן וע"כ הם רצו להחיותו ואמרו לו מי הוא זה מלך הכבוד חל' ה' נבאות מלך הכבוד סלה וזכרן ביאור מה השיב לכן בזה ולמה לא רצו עוד להחיותו לכנות כיון שאמר ש"ה הוא מלך הכבוד ולא על ענין אהר כן וזה הי' להם עוד על שלמה ושטיטא על שלמה קשה שהדרך כלשון וז"ל נבאות הוא מלך הכבוד סלה ולחזי כ"ה ח"ה נבאות וז"ל נבאות הוא כמיותר וז"ל ע"פ הקדמה ח' המפורשות דיש חילק שאילו הי' נכנס ע"י' הק"ה הי' קיים לעולם אבל אחרי שהוא נכנס ע"י' בור' עוכר כך הכנין הוא עוכר ונחריב וע' איתא במדרש

ד"א מי הוא זה מלך הכבוד שהולק כבוד ליריאו ה' צבאות כיצר מלך בור' אין יושבין ערל כסאו והק' בה הושיב שלמה על כסאו שנא' וישב שלמה על כסא ה' מלך בור' אין רוכבין על סוסו וכו' מלך בור' אין קוראין בשמו כמו קיסר אגוסטוס בסליאוס ואם נקרא אדם כאחד מהם אין לו חיים אבל הק' בה אינו כן הוא נקרא אלהי' ולמשנה נמי

פחילוק אם ק"ה כבוד או סלות כבוד קאי על ישראל עלי פס' דס"ו קרא ויחל כבודי את כל הדרך עין ע"י

קרא אותו אלהי' שנא' ראה נתתיך אלהי' לפרע' וכו' יענין סס וז"ל נשע מזה ש"כ נקרא ה' מלך הכבוד שהוא חילק סכודו לכבוד' וזהו כחאן דל' שאין זה פירושו של ויחל כבודי שישאל נקראין כבוד והם יהיו משורין בין האומות חלף הק"ה הוא נקרא כבוד וכיון שאין ישראל נקראין ליות בין האומות אז גם אין כנין ב"ה חריף לחבר וזהו כלל מה' נבאות כדלעיל וז"ל לפרש שהוא כלל מה' נבאות שדורו הוא נבאחי אות שהוא ע"פ רק הכסא יגדל מלך רק שהוא יקי' אות נבאחי שדענו הכל שקדושתו הוא למעלה אבל מה שקורין איזו כדל' בשמו או שהו' לנכס לבסוף ורוכס על יסודו לא חשבת לו' ולא כלום וזהו תבין חכמת שלמה שא' מלות יתרות שא' ה' נבאות והוא כמיותר דל' חזי כ"ה חזר שהו' נבאות וז"ל הוא מלך הכבוד סלה ר"ל שהוא מלך עולם למחי' כ"ה הוא כחן להזכיר זה שהוא מלך עולם :

חלף ל' לפי שלמה רחם שלא רצו השערי' להחיותו ליתכנס הדרך ואמרו לו מי זה הוא מלך הכבוד שהם סברו שמה על ענינו הוא אהר כן וע"כ כדן שאף חס הוא אומר על ענינו חל' הוא הוא מוכח שיתרם ב"ה כדלעיל וע"כ לא נחלף לכו' אך שכל זה הי' ליום נדיה שאף חס לא הי' קורא ענינו מלך הכבוד לא הי' שום ה"ה לומר שיהא ב"ה קיים ליתכנס וז"ל למה לא הניחו אותנו השערי' חל' שחשבו טעם אהר לא רצו השערי' להחיותו דל' שאף השערי' היו יודעים שהם יחריבו וזי אפשר להם להיות קיימי' אך למה חריב להם על שלמ' עד שאמרו לו מי הוא זה מלך הכבוד י"ל שזה הי' הדגון שלה' שמה שהוא קורא ענינו מלך הכבוד שזה הי' א' שמו של הק"ה שהוא נקרא מלך כבוד שהוא חולק ויכבודו לכבוד' ואפשר שהם סברו שמהו כבוד' שכל הקורא עליו בטען המלך הוא חייב מיתם מל' ש' מהו קורא ענינו טעם של שמו כגדול ששטח שהוא חייב מיתם : וא"כ הי' שלמה מוטל בספק זה מה הי' החרון אף של השערי' אי' עשום שזוכה להם נכחו זה שאני קורא אותי מלך הכבוד מוכח הוא שהם יחריבו או שפני שאני קורא אותי בשמו של הק"ה שדעתם איזו רשאי להיות קורא בשמו ולחל' להם תירץ שספק על מהי' הם נבאות שזכאן כלשון שהוא חזיו כבוד' שזכר בור' חס אהר הוא קורא ענינו בשמו הוא חייב מיתם והוא אינו כן וע"כ הוא נקרא נבאות שהוא אות נבאחי וזהו אות שלו שהוא אינו כבוד' וז"ל קניט עיבת חרף בור' ואת' ש' החרון אף הוא זה שאני קורא עניני מלך הכבוד וז"ל מוכח כיון שהוא נכנס ע"י' חזי בור' עוכר עוכר שיתרם המקדש ולחל' הוא מלך הכבוד סלה רוצה לומר דחילו' הי' כדעתים שהוא לא יחריב לעולם הי' לו לכמותו ע"י' הק"ה בענינו שהוא מלך הכבוד סלה שהוא קיים לעולם ואו גם כן זה הכנין הי' עוכר וז"ל מה כדן שאני קורא אותי מלך הכבוד : ואשכ"כ לא רצו השערי' להחיותו לכנות כי אפשר לא הי' להשערי' יחלף או שפני שהוא קורא ענינו בשמו של הק"ה ואף ש"ה לא חשבת לו' חזי כ"ה ל' חלק כבוד להק"ה מעתה ואלא לקריות בשמו או שפני שזוכר להם בזה יום תורכס וקילקל החדש שלם :

זה בילקוט שאמר ולמה נגער שלמה על ידי שנתגאה וא' בכה בביתו בית זבול לך : וזהו פירושו ולמה נגער שלמה רוצה לומר הלא השערי' הם סברו שהוא על ענינו אומר כן וז"ל אחרי שהוא ח' נבאות הוא מלך הכבוד סלה וזהו הוא בילקוט פני ספיקות שהי' לו לתלות בו החרון אף של השערי' וכיון שתיירץ להם וז"ל למה נגער עוד שלמה לו' על ידי שנתגאה וא' בכה בביתו בית זבול לך רוצה לומר חז' ע' שנתגאה לקריות ענינו מלך הכבוד והו שמו של הק"ה שהוא נקרא מלך הכבוד ע"ש שהוא חולק מוכבודו לירדויו ואף שהוא אינו כבוד' וז"ל חלף חשבת לו' עכ"פ אהר לא הי' לך להתגאות מעתה ושאיני נביאמה דהק"ה קרא אותנו בשמו שח' נתתך חלבים לפרעה' אבל אהר מעשך לא הי' לך לעשות כן וזהו שא' ע"י' שנתגאה שאף שאין אדם עון אבל נאחו יס כחן וזכר לך סודיע שהוא יחריב וקילקל החדש וע"כ בנה בניתי בית זבול לך סודיע שהוא יחריב וקילקל החדש וע"כ נגער שלמה רצו להחיותו להכנות החרון ודין כי נכון הוא בע"ה ולפ' זה"ה שא' הק' בה לשערי' אתם חלקתם כבוד לוי חייבים כשאני אהריב את ביתי אין כל אומה שורט

ביאור שחזר עשה אות לט וירלו ש ויכנס

פ"י סתהו בילקוט כעשר שנה ע"י' שנתגאו וז"ל בנה בית זבול

שולש בכס כל כלי בית המקדש גלו לבל אכל
השערי במקומן נגנוו שנאמ' טבעו בארץ שעריה

וזכו פירושו אתם חלקתם כבוד לי רוצה לומר שהרי חרון אף
שלבם היה משלמה קרא ענינו בשמו של חלקן הק"כ ואף שהיה
תיך לכס שאין לי פום קפידא בזה שאין אני כחלקן כו' ושע"כ
אני נקרא ה' לכחות עם כל זה עדין לא שקטס דעתכם וחזרתם
שהיה לא היה לו לעשות כן לקרות ענינו כהם חלקן הכבוד וכ"כ
אזכר הייתם מקטנים על כבודי חייבם בשאני אחריב את ביתי
אין כל חומה שולט בכס כי היא שכרם הראוי לכם שהרי זוה
משלמה חזר ויבא חלקן הכבוד ואם על ענינו הוא ח' כן שהוא
קרא חלקן הכבוד שישראל הם נקראים כבוד והוא מלכס מה
הנכחו לעיל שהוא יחזק ואם הוא לא היה חומר על ענינו חלקן
הכבוד זה חן שום הוכחה לומר שהוא יחזק ואף שלמה הוכיח
שהוא יחזק טכא שהוא כבד ע"י שהוא כו' עובר ו"ל שזה חינו
שכחות הוא כבד ע"י הק"כ כדאי במדר' בנה בניתי
בנין בניו הוא בנה שהוא נבנה כבר ע"י הק"כ בה :



ליקוטים

סכני עוסק במצוה זו לזכות בו את הרבים וללמד זכות על מצוה
רבינו עליו השלום שלא יעלם על דעת אדם לומר שמהם ח"ו
עבר על דברי הק"כ במשל וכבוד זה ח"ל ולאחר דברי ר' יוחנן
אל הסלע והוא לא כן עשה והכחו ובודאי שיש כאן איזה דבר
כדכחי להכחה זו אך לא נכלה לכל עין ואני בע"ז אגלה חזונו
לעניו כל מחשבו' ומצורן לזה אקיים עוד דאימא בילקט פ' ט'

ביאור חדר
ליקוט ילך
סן קרבו
יודך למות
וכו' א' אשה
בין קלסתין
וכו' ובין
בזית עלי
מיתה ח"ל סן
דע מוכה
את הכנסות
וכו'

ויך הן קרבו ימך למות משל למה הרבר דומה
לא שכיבר את המלך והביא לו הרב חדה לרורן
א"ל המלך החתיו לו ראשו בה א"ל במה שכבדתך
בה אתה מתיו ראשי כן אמר משה בהן קלסתין
הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים ובהן ארצה
גזור מיתה עלי א"ל שכן רע מונה את הנכנסות
ואינו מונה את היוצאות אין את זכור שאמרת הן
לא יאמינו לי הן קרבו ימך ע"כ וצ"ב :

וראוי שונאי ויבושו רוצה לומר שדוד ביקש חות סהק"כ
יחזול לו ענד שפירין שלו הוא עירוק ומשח"כ לאחד שיחטא ואין
לו פירין שלא יחזול לו הק"כ ואף שהק"כ כבר ח"ל על שגאיות
ועל נכצרות ועל מזידין סבקי לך ומה שביקש עו' חות וי"ל שדוד
היה ידע משני טיוטין חילו על הלי קרא וימלא כבודי בכלסאין
הטו' א"ל שישראל הם נקראין כבוד וזה שהם היו כנולות מסודים
בין כל חומה וזו כבודו וישיש השני הוא שזה הוא כבודו
של הק"כ שזס חוטאין לפני ואני מוחל ללס ולזה היה דוד
מתירא אף אחר שאמר לו הק"כ על כולן סבקי לך יחזרו עדין
שנאי דוד שהוא חוטא ואין לו שום פירין על חטאיו ומה שח"ל
הק"כ סבקי לך הוא תמוס כבודו שזה הוא כבודו של הק"כ כשהוא
מוחל וזהו הוא ביקש עשה עמי חות לטובה ויראו שונאי ויבושו
ח"ל הק"כ בחיך חי אפשר אבל בחי' שלמה כן אני מודיע שלא
יפתחו השערי עד שאמרת זכרה לחסדי דוד וח"ל זכותו הוא גדול
אף משלמה ואו יראו שזכך ויבושו וק"ל : זכ"ל גם ליטב הא
דא' במדרש משכן העדות עדות לישראל שמחל
לחם אותו עון והוא משל לאשה שחכב אורתה
בעלה המלך מאור פעם אחת כעם עלי והניחה
אמרו שכינותיה שוב אינו חוזר לה לעולם וכו' :

כן הק"כ חכב ישראל ונתיאם לבר קני וכו' וכשתטא כעם
עליהם חזרו כנוים אין הק"כ מתרבה לכן עוד כשתמיד משה
והתפלל ואמר לו הק"כ סלחתי פדכרין ולא עוד אלא שאני
משרה שכינותי כיניסם והכל יודעים סלחתי לכם שנאמר ועשו
לי מקדש וכו' ע"כ : וכבדי שלא להאריך אך כדי לחזר האי
ולא עוד אלא שאני משרה שכינותי בתוכם ומה חזר הוא להא
דאמר שהוא מוחל על עוונותיהם ולפי הא דלפיל אתי סעור
הרי כבר הקדמנו שיש שני פירוטין על הלי קרא :

וימל' כבודי בכל האר' פ' הא' שישירא נקראין כבודו
זוה מה שהם יהיו מפורזין בין האומות והו כבודו
(והטירס הסני) הוא שהוא מוחל העונ' והו כבודו

ומכא כתיב ב"ה שהוא שלא לפנותו מוכח הוא חות פירס של
וימלא כבודי שהוא מוחל עון שסריאי אפשר לומר שזהו כבודו
שסס מסודים בין האומות שכיין שכבדו כ"ה חי אפשר להיות
מסודין אך שערין אפשר לומר עוד ע"י אחר על וימלא כבודי
שהפסיכס הוא בכל מקום וזו חן מוכח לומר שהוא מוחל על

ע"פ דאיתא בילקוט חוקת ויקהלו משה ואהרן את
הקהל ולמה כנסום אלא משה ואהרן מהלבין וכל
ישראל אחריהן והיו ישראל רואין את האבן והיו
עומדין ומקיפין אותו ואין דור שאין בו ליצנין והיו
הנקרבין אומריין אין אתם יודעיין שבין עמרים רוע'
של יתרו היה ורועי' פקחים הם במים והוא מבקש
למשכניו למקים המים ולומר לכו הרי הוצאתי
לכם מים ולשפעות אותנו אילוכן יוצ' א' לנומן
האבן הזו או מזו והק"כ בה כך צדוה מכל סלע
שורצים הוציא להם ומשה הפוך ארץ פניו סבור
שישראל אחריו והיו עשוין כתות על האבנים א'
יח א' S I א' לחם

ביאור הד
שחזר דוד
עשה עמי
אות לטובה
וראו שונאי
ויבושו
יחזול לו
לפירין
ועל נכצרות
היה ידע
הטו' א"ל
בין כל חומה
מתירא אף
שנאי דוד
הק"כ סבקי
מוחל וזהו
ח"ל הק"כ
יפתחו השערי
אף משלמה
דא' במדרש
לחם אותו
בעלה המלך
אמרו שכינותיה
כן הק"כ
עליהם חזרו
והתפלל ואמר
משרה שכינותי
לי מקדש וכו'
ולא עוד אלא
דאמר שהוא
הרי כבר הקדמנו
וימל' כבודי
זוה מה שהם
(והטירס הסני)
ומכא כתיב ב"ה
וימלא כבודי
שסס מסודים
מסודין אך
שהפסיכס הוא
יח א' S I א' לחם

לחם בראו עמי שאוציא לכם מים אל מזה אנו
 מבקשין אי מן הסלע הזה אי אתה מוציא אף מן
 אחרת אין אנו מבקשין ונתברכמו פניו כנגדך
 ונשבע שאין מוציא לחם מים אלא מאותו
 שהק' בה צוה לי ע"כ ובאותו דף איתא עוד אמרו
 לו לששה בזה הלשון לא אמרת שיש לנו אלהי
 בכל מקום שנאמ' הן לה' השמים ושמי
 השמים וכו' וא"כ ר"ה בקשתם ממשה אחרי
 שאמרת הן לה' אלהיך וכו' ואם הכל בידו למה
 אתה מוליך אותנו לאיזה אבן חרי כל אבנים
 ברשותי ותן לנו מים מאיזה אבן שתם ועו' איתא
 אמר רב יחורא בר רבי סימון בשם ריב"ל משה
 הכה הסלע וכל הצורים שבמדבר נתבקעו והיו
 מוציאם מים שנאמר יבקע צורים במדבר משל
 לאגרימין שיצא לשער את המידות מצא את
 החנונים נעולים נטל את הראשון והכירו ושמעו
 כולן ופתחו מאליהן עכ"ל :

פירוש חדר
 פירוש חתני
 הכתה סלע
 וכו' חדר
 לסל
 חתני
 פירוש
 לפי סידור
 וכו'

ועתה בין תבין המשל הכל' שאילו היה אותו אנדמי' לאותן
 חנוני וביקש בדברי רבים מאחר מן שינוי לו הוידע שלו
 שיראנו אם היה נזקק בוודאי שהיו האחרים אז כשב ואל תעשה
 שכל א' יאמר בלבו אם יבוא אלי יאמר לי שאינו לו המדק
 שלי אז אני מוציא חבל כל וכן שלא יאמר לי מ' חריית אותי
 להוציא לו הסידע ואז היה אותו אנדמי' לך לילך לכל א' לפני
 עצמו ולומר לו הוציא לי הסידע אך אותו אנדמי' שהיה חכם גדול
 מה עשה שלא יטרח לילך לכל א' לפני עצמו ולכן בא אל האחד
 והכסו שינוי לו הסידע שלו ואז מסדד סכאות אחרו מה לנו
 להסתין סכוא וכה גם אותנו כוונתה לראשון וע"כ הוציא
 מעצמן : וכן תבין גם חכמות של משה שהכה ולא הוציא להם
 מים ע"י דיבר כוונתו שאמר לו הק' בה ודברתם אל הסלע אלא וכן
 העי' שהרי כבר הקדמנו שהם באו על משה בטענה זו הנוצח
 שאמר לו הלא אתה אמרת לנו שיש לנו חלום בכל מקום שנאמר
 קן לה' אלהיך וכו' וא"כ מה לך להוציא דווקא מזה הסלע וכו' וכבר
 הקדמנו גם זה שמה שכתב שלא להוציא להם כ"א מאותו סלע
 שבוה לו הק' וא"כ מה היה לו לפנות שיצ' דיו שניהם שיקיים
 שנתנו שלא יוציא כ"א מאותו שבוה לו הק' וגם שישיר
 הפלוגה משראל שאמר לא אמרת לנו שיש לנו חלום בכל מקום
 ועתה אם הוציא להם דווקא מאותו סלע שא"ל הק' בה יאמר
 י"ו שאין ידו משלה בכל ופקר אמרתי להם הן לה' אלהיך וכו' וע"כ
 מה עשה משה לגלות ידו שניהם כחכמתו גם הוא לחכמת אנדמיין
 והכה הסלע ואז ראו כל הסלעים צדוף הכה הראשון אפרו מה
 לנו להסתין עד הכאה והוציאו כ"א עשנו כחכמת שניהם קיים
 שבעצמו שלא הוציא כ"א מאותו שבוה לו הק' וגם כירר
 דבריו פנה שאמר להן שיש להם חלום בכל מקום שהרי כל הסלעי'
 פיו יראים והוציאו מים חבל אם היה עוצי' מים ע"י דיבר אז
 כודאי שלא היה עוצי' מים כ"א אותו אבן הסדודר בו ואז היו
 ליצי הדור אומרים ח"ו שפקר דיבר משה מה שאמר קן לה' וכו' :

פירוש
 הפגלות
 גדול שמה
 ה' מוכר
 דווקא להכות
 הסלע

משה רב' שע' בהן קלסתיך באותו הן את' גזור עלי
 מיתה רוצה לומר שאותו הן שקלסתיך הוא גרם
 לי כל זה שהרי מכה אותו הן שאמרת הן לה' וכו'
 הם באו בטענה זו
 אם דברך שהוא משל בכל תן לנו מים מאיזה סלע שאנו רוצים
 וחס היה לי לעשות לקיים דברי שניהם להוציא דווקא מאותו סלע
 שא"ל לי גם להסיר הפלוגה להראות להם שאמת דברתי קן
 לה' הכל הוא שלי ובלתי אשער כוונת כ"א ע"י ההכאה ואז יתנו
 של גורי : וכן מרמז מה שא"ל דוד הן דכה גור ויזכרו מים רוג' :

לומר קן שאנו קן שא"ל משה הן לה' סלע ככה גור שזנו נרם
 להכאת גור ומה היה פעולתו ויזכרו מים רוג' לומר פירוש מים
 מכל גורי וזכו שאמר משה בהן קלסתיך בהן אתה גזור עלי
 מיתה שוכח אתה הן אתה גזור עלי מיתה וזמן כי נכון הוא וזכו
 כמי שאמר לו הק' בה אתה רואה הכנסות ואינו רואה היוצאות
 זכור מה שאמר הן בני ישראל לא יאמינו לי ואף בהן הקשתי
 לשאלו וכי מה חטא חסד כזה שאמר וכן לא יאמינו אחרי שהיה
 מתירא קן לא יאמינו ועו' אף אם חטא כזה היה לו לענשו או
 ולא להסתין עד הכאת הסלע ולהכריח הכאת הסלע עם אותו
 חטא שדיבר וכן לא יאמינו ול"ל ליטב פטוח שהק' בה שהיה לו
 כזה שהיה דיבר וכן לא יאמינו הוא שביאור לחטא של הכאת
 הסלע וזכו שאמר לו הק' כס' זכור שאמרת וכן לא יאמינו לי :

והוא ע"פ דא' במדר' רבה שמות ויען משה ויאמר
 והן לא יאמינו לי אותה שעה דבר משה של'
 כהונת הק' בה אל' ושמעו לקולך והוא א' והן לא
 יאמינו מיד השיבו לו הק' בה בשיטתו גרין ר'ו
 אותות לפי דבריו וראה מה כתיב אתיו ויאמר
 ה' אליו מזה בידך ויאמר משה כלומר מזה שבידך
 אתה צריך ללקות שאנתה מוציא שם רע על בני
 הם מאמיני בני מאמיני שנא' ויאמנהם וכו' ע"כ :

ואף כהן אין נדך אני לרקק בוס שאמר לו הק' כס' מזה בידך
 ואתר מטה ויטו לו הק' כס' מזה שבידך אתה נדך ללקות ויטו
 לא היה מטה בידו כמה היה מעשמו ולמה דווקא עונשו כמשה :

ואף שהיו' פירש שרמלו מה שיעשה הוא
 מזה המטה שהוא נחש כמו שלקו ישראל עי'
 הנחש השרפים אלא שהיה בוח סכנת מות ורחם
 ה' עליו והלקחו בצדעת ע"כ ביפח תואר :

וקשה לי לפי דבריו שהוא קיבל עונשו שה' חננה וכו' שא"ל קאמ'
 לו הק' כס' כעשת הכאת הסלע באותו פסלה שאמר משה בהן
 קלסתיך בהן אתה גזור עלי מיתה וכו' שאמרת וכן לא יאמינו
 לי דמס וע' שכן קיבל עונשו והלא כבר קיבל שהיה עובר ונראה לי
 ליטב דלא כפי' שלא הק' בה כן אמר לו כעשם שהוא א' וכן לא
 יאמינו לי וטוח שלא כהונ' דיבר שהרי הק' בה אמר לו שיאמינו
 ויפגעו לקולו ול"ל אל' הק' בה מזה בידך ואתר מטה רמז לו שיתכח
 זה הדובר שאמר והן לא יאמינו לי הוא עתיד לחשוף הכאת
 הסלע וע"י אמר לו הק' כס' מזה בידך פנה שבידך אתה ראו
 ללקות שהוא הטוע ואתה תלקח בו הסלע ואז תקבל עונשך
 ותכל כזה מזה שאמרת דיבר זה וכן לא יאמינו לי (נחש שלא
 כהונ' שאני יודע שהם מאמיני וכו' אך עדין אני נדך להסכיר לך
 שיש ליהם פקק בחיותו הפגלות שכתבתי לעיל בהכאת הסלע
 שמה היה מוכרח להכות הסלע אחרי ששראל באו בטענה
 כוננת שאמר הלא אתה אמרת קן לה' אלהיך השמים וכו' וא"כ קן
 הסלע היה עוצי' לנו מים כי מה לך זה הסלע או זה וימשה היה
 רוג' לומר דבריו וע"כ הכה וכתבנו כל הנז' ואז ראו שכל
 הנז' ברשותו של הק' בה זה הוא הפגלות של משה אך כל זה
 כיחא הוא אם יאמר ששראל באו בטענה זו לתד לו זה או זה
 כדי שידעו שהכל הוא ברשותו של הק' כס' ואז יפנה עשה משה
 שהכה הסלע ואז חיותם ההכאה כוונתו כולם וכתבר הרבר
 שכולם ברשותו של הק' בה שהרי כלום היו יראים הכל אם נאמר
 שלא לזה כוונ' שראל באמרתם מה לי סלע זה או זה כדי לברר
 להם שהכל הוא ברשותו של הק' בה אלא ידעו הכל כלי שום ספק
 שהכל הוא ברשותו של הק' בה וכתב זה גדלה תפיהתם עד מאוד
 שהרי הכל הוא ברשותו כי ידענו כלי שום ספק אך תעו' היא לנו
 לפי דווקא מאותו סלע כי לא ידענו שום טעם לברר וכן קי'
 רוצין לידע איזה טעם לברר וא"כ מה פעל משה בוס שהכה
 הסלע להראות בזה שכל הסלעים הם ברשותו הרי זה הם יודעין
 כבר אך שהם רוצים לידע טעמו של דבר וכתבתי זה חן כ"א
 שום טעם לברר וא"כ לא ימשה עשה משה שהכה הסלע שלא כעל

פירוש חדר
 פירוש חתני
 הכתה סלע
 וכו' חדר
 לסל
 חתני
 פירוש
 לפי סידור
 וכו'

פירוש
 על
 כל
 כן

בלום וז"ל שחשבה כחליט בדעתו כזה שאמרנו הלא אהת
 אהרת כן לה' אלהינו וכו' אמונתם היה לברר להם שהכל הוא תחת
 עמלנותנו וע"כ הכה הקלע חבל בלעזת י"ל שהיה טענה בזה
 שיהיה לך לזה כוונת כ"ח היה קשה להם מה נשתנה הקלע זה
 קלע הסביבם הלא קלע רחשן שתענע בו ויבוא משמו וזהו
 שאמרנו כי הק"ם למשה בטענה שאמר וכן בני ישראל לא יחמינו לי
 אשר לו הק"ם כמזל בידך ואמר לו משה רבו לו הק"ם מה שברך
 אתה רחמי ללקות רוצה לומר שבין שאתה בזה הטענה שאתה
 אומר וכן לא יחמינו לי וז"ל גם כזה שאמרנו לך מה לי סלע זה
 או זה עין לנו מזה הסלע הלא אהרת כן לה' אלהינו וכו' גם
 אתם מתי כטענת זה לומר שהם לא יחמינו שהכל הוא בראשיתו
 וזהו תוכן חת הסלע וקבל עונשך ולמה שישראל חמינו כי
 אלה מהם בני רונים לירע עשמו של דבר תמי אלהיה דמתי
 קלע סלע החר וז"ל הכאה היה שלא לנודך וע"כ מתוך הקושי
 שלי שלע אחר לו הק"ם מה בידך ואמר משה ואם לא הי' משה
 בידו מה היה עמנו הלא ב"ל שאין זו כ"ח שרצו לו שהיה עתיד
 ללקות בטענה שברדו הקלע וסמ יקבל עונשו וק"ל ולפי' מתוך
 כפי טענה חזק כסן קולסתרן וכהן אהת גזר עלי מישה שהיה הי'
 קבר טענה שאמרנו כלה חתה אהרת כן לה' אלהינו הלא אהרת
 מהם רונים שיהיה סמק מלכס מהם מסוקים חס הכל הוא
 בראשיתו או לא ומה עשה שהכה אכל הק"ם ח"ל שהוא טענה
 בדעתו וע"כ ח"ל ובר אהר אהרת וכן לא יחמינו לי ועם מיד
 דעותי לך ואהרתי לך יום בידך שרצו לך הדיבר שמכחו אותנו
 טעות אהת טעה את הסלע אכל אני יודע מהם מחמינו וכו' ומה
 שאמרנו הלא אהת אהרת כן לה' אלהינו מחמינו הם ומהן אותנו
 האמנם הם אומרים מה לי סלע זה או זה וז"ל במכס אהת כפי
 את הסלע וקבל עונשך ודוק כי נכון הוא וכאופן אחר ל"ל לישב

ביאור חזק
 שא"ה הק"ם
 שכן רע אהת
 רוחה את
 הכנכסות וזהו
 חתה רוחה
 לפי שינויה

ביאור חזק
 על מדרש
 ב"ל שא"ה
 כסן קולסתרן
 נכו'

מיתה ולז"ל חף הק"ם שכן רע וכו' שהלא גם אני עושה זאת
 ג"כ לכבודך שחמינו כן שהרי כשה פעמים מינו שערך חשש של
 טעה הי' שלא יחמרו טעה וי"ח חזק ח' בתורה וזהו עיקר חשש של
 טעה וכן הוא אומר שלא יחמרו טעה בדאי הוא וע"כ כפי הכתיבו
 הק"ם שח' ויחמינו בה' וכמה עברו וכלן חמרו טעה הי' אומרו'
 שלא ע"ם הק"ם הוא רק בתחבולת טעה טעה זאת לו"ל לו
 הק"ם וזכר אשר אהרת וכן בני ישראל לא יחמינו לי וכו' עיקר
 הדוגמה היא שלך שלא יחמינו לך ויעשוך בדאי וז"ל לטובתך חמי
 עושה זאת ש"ה מענישך על השנוי שפי' לך להנחיל ע"ם הדיבר
 וזו הי' שפי מקודש שפי' דיבר קול' יכולת הוא כדיבורי להנחיל
 עינים וגם עליך אין דבר לומר שמענישך עשית הלא חתה נענש על
 השנוי וע"כ שאהתי הוא השנוי וגם ידעו הכל שמעולם לא שנית
 טוב דבר בתורה ולא יושפת חסילו אות' ח' סדרי פתח ח' שנית
 דבר ח' שאהרתי להנחיל ע"י הדיבר והכית ואף שמתכוונת
 לטובתי ואפי' חתה נענש ח"כ ש"ע שמעולם לא שנית זכר דבר
 טעולם ואפי' באותו טענה שאתה כל לומר שטובתי עש עי' זאת
 ואף אני עושה כן לטובתך להנחילך מהשחר וטוב הוא לך לט"ם
 וק"ל ולפי' ל"ל

ביאור חזק
 סוכה כפי
 והתחן חל פ'
 כפת הסיוח
 לאמר חפי
 ט"ס להם
 לגדיק'
 לתלות
 במעשים
 הטובים וכו'

לישב מה דאי בע"מ ואתחנן אל ה' בעת ההיא
 לאמר אע"פ שיש להם לצריקי' לתלות במעשי'
 הטובי' אין מבקשי' אלא מתנות חיים כי שום
 יש שוכר על המעשה ועל המחשבה וזהו בער
 ההיא לאמר בקשתי שיתן לי באותו זמן שוכר
 ע"כ והוא תמוה :

ע"פ דאית' בציוני והובא בילקוט ראובני פ' חוקת
 פי' על האי קרא יען לא האמנרם בי להקרישני
 והוא מאריך בלשונו שום אבל תוכן הדבר רחוק
 שום שישיר' אף אחרי שראו שמושה הכה בסלע
 ויצאו מים רב צעקו בני ישראל ואמרו אין אנו
 משגיחין בכס כי בכשפי' ובתחבולת אתם עושים
 זאת ה' שיען לא האמנרם בי להקרישני ר' עיני
 בני ישראל וכו' ולכן נקנסה מיתה עליהם שר' א
 יכנסו לארץ רובה יבון ויתורע כי לא בתחבולה
 עשו זאת כ"א היה בתחבולה לא היו נקנסו וכיון
 שנקנסו יקורש שמי המחולל על ידכם ע"כ הוא

ע"פ דאית' בציוני והובא בילקוט ראובני פ' חוקת
 פי' על האי קרא יען לא האמנרם בי להקרישני
 והוא מאריך בלשונו שום אבל תוכן הדבר רחוק
 שום שישיר' אף אחרי שראו שמושה הכה בסלע
 ויצאו מים רב צעקו בני ישראל ואמרו אין אנו
 משגיחין בכס כי בכשפי' ובתחבולת אתם עושים
 זאת ה' שיען לא האמנרם בי להקרישני ר' עיני
 בני ישראל וכו' ולכן נקנסה מיתה עליהם שר' א
 יכנסו לארץ רובה יבון ויתורע כי לא בתחבולה
 עשו זאת כ"א היה בתחבולה לא היו נקנסו וכיון
 שנקנסו יקורש שמי המחולל על ידכם ע"כ הוא

בנינו וז"ל בהכרח הוא היה להענישם דח"ל כי היו אומרים
 בתחבולה עשו זאת ולא אהת הי' טעה ולא היה ש"ס מקודש
 אכל כשנענשו על השנוי שהנו וק"ם אהת להם שינויו ע"ס
 הדיבר וזהו יהיה מקודש ש"ס שבלתי שום תחבולה רק כדיבר
 הק"ם היה מנוח מים וזין לך קודש ש"ס גדול מה ע"כ ; ועשה
 תבין מה שהשיכו לו הק"ם למשה וכו' מה שאהרת וכן בני ישראל
 לא יחמינו לי ומה דברת שאף ע"ה אחרי שהכית וכוונתם הוא
 כדי שינויו כל הסלעים אין הם לא יחמינו ויאמרנו מעשה כשעים
 הם או תחבולת בני אדם וז"ל אין שתי מקודש אכל ענה שאני
 עע יתקן על השנוי שהיה לך להנחיל ע"י הדיבר וח"כ נכח העונש
 ורעין הכל שאפי' ע"כ הדיבר קול' יכולת הוא להנחיל מים ואז
 ופי' שפי מקודש וע"כ אני מוכרח להענישך וק"ל ולא כפי ידעו
 שאף אותנו הכאה לא היה שתחבולת בני אדם ולא טענה כשעים
 כ"א שהסלעים היריר' יראת ה' ומעיל' הוא שפי מקודש אכל
 אלא לא יעניש אותך אין טענתך בלום שאמרנו שתחבולת בני
 אדם הוא וק"ל ; או י"ל מה קול' אהרת מה שאפי' ק"ם

ע"פ דאיתא פלוגתא במנחות דף ס"ד בין רבה
 ורבא גבי שתי פרות שמינו וכו' אי אורינין
 בתר המעשה או בתר המחשבה היינו היכא
 שהמעשה הוא טוב והמחשבה הוא רע אז
 יח S a לחיפן

ביאור חזק
 ספי טעה
 מעניח טעון
 פן יעמוד לו
 זכותו של
 חברכס חפי'

ואף כאן קשה וכו' מה עלה על דעתו של משה לבנות ירא מעון
 שהוא עבד אברהם ואחזנו בני בניו של אברהם וכו' גדולה סו
 שהרי ע"ס זה נקרא עונ דמחו כלישנא ביטא לידע מה היה
 ב נתנו לרעה פילחס אברהם ויפות וזין ועמוד לו זכותו וז"ל
 לכונן כוונת משה בזה שהיה מתירא דוקא הוא היה כשתירא
 יותר מתוכן וע"כ גם הק"ם אהר בקדוק לשון אל תירא
 מאיתנו כי בידך נעתי אותנו ל"ל בידך דוקא להנחיל מלכך והוא ;

ע"פ דאיתא פלוגתא במנחות דף ס"ד בין רבה
 ורבא גבי שתי פרות שמינו וכו' אי אורינין
 בתר המעשה או בתר המחשבה היינו היכא
 שהמעשה הוא טוב והמחשבה הוא רע אז
 יח S a לחיפן

לחופך היינו כגון שנפל תינוק לנהר בשב' והעלה
מצודה להציל התינוק והעלה רגים ח"א אוליגין
בתר המעשה וח"א אוליגין בתר המחשבה וכן נבי
שתי פרות עיין שם הפלוגתא באריכות :

וכן נבי עשה שהכה הסלע ומחשבתו היש לטובה כדי לברך להם
הסלע הוא ברשותו של הק"כ הן המעשה בסלע לה טוב הוא
מעבר דברי פיו של הק"כ הן המעשה אחר לה טוב ע"ג הדובר
הוא טוב ולנבי עגון היש להיטיב שחשבתו היה לרעה אבל
המעשה היה טוב ע"כ כולל לטוב וחי אוליגין בתר המעשה אז יש
לעגוב וכות ולמשה אין זכות שהרי נבי עשה היש המעשה רע
ואי חיות דאוליגין בתר המחשבה הוא למשה הוא זכות ולעגוב
אין זכות שהרי מחשבתו היה לרעה ואין בידו לחיותו ספק
כ"א אחרי שהכה משה את הסלע ועגב עליו ואז בתכר לו
הספק דאוליגין בתר המעשה ואף שהמחשבה הוא טובה היא
אינה כלום ולזה כשהא משה לעגוב אז היה עשה כתיבא טן
יעמוד לו זכות אברהם ואף שחשבתו היה לרעה הלא הוא
ידע מזה ספק של עגבוב בהכרח הסלע שהיה מחשבתו לטובה
והמעשה רע והספק לטוב המעשה שהרי באמר לו ע"כ לא תפילו
וכו' וכו' גם כאן מהוא היסך אף שהמחשבה רעה אבל המעשה
הוא טוב ולכן היה משה ירא ואף שהיה לו ללמוד עשמו ספקות
עגב דמות מחוץ כלמני כ"כ אבל אם חסר דאוליגין בתר המעשה
ל"כ שאל להראות המעשה הטוב ולכן היה משה כתיבא ע"כ שאל
הק"כ אף חל עירא בי בידך כתיבא חתום ולפ"ו ל"כ שאל מה כוונת
רש"י פ' ואתחנן שפירש רש"י בעת שיהיה לחסר כבישת סיוון ועגב
וקשה למה דווקא אחר כבישת סיוון ועגב ואף שרש"י פירש דעתי
שעל היתר הכרז ויהי לו להקטין עיניך אחר כבישת סיוון לכד
ולמה הסתין עגב עוד אחר כבישת גם עגב אבל לפי מה דלעיל
אחי שפיר עגב שאל נכנס עגב היש פתיחה עדין דליפת אוליגין
בתר המעשה ונאלו אף שהמחשבה היה טובה אבל המעשה אינו
טובה אבל עכשיו שראה פנים עגב שפירש היש פתיחה עגב
הטעם אף הוא ניתן בידו ולא ואתחנן דווקא בעת שיהיה שאל
אחר כבישת סיוון ועגב : ועשה עגב דברי רש"י שאל
ואתחנן אל ה' בעת שהיה אע"פ שיש להם לגדוקים לתלות
בעשיהם המוכיחים אין מבקשין אלא שתתנו חיים כי שם יש סבר
על המחשבה ועל המעשה רונה לומר אחרי שראה משה כאן פתי
מילי דפתיחי אחריו שהרי עליו נגזרה אף שהיה מחשבה טובה אך
המעשה היה אינו כן וא"כ י"ל דאוליגין בתר המעשה וגם ראה
עגב נעקר בירו וסם היה היסוד שהמעשה היה טוב אך המחשבה
אינו כן וע"כ לא ידע משה שהיו עם יו וע"כ ביקש שתתנו חיים
רונה לומר שהוא הכריח כדעת שלישי דלפתא י"ל שגדוק דווקא
כבישת מעשה ומחשבה עד שהיה מניחם כאחד טובים ולו"ו כי
שם יש סבר על המעשה ועל המחשבה ר"ל דווקא מניחם יחד
וע"כ ביקש שתתנו חיים וק"ל :

ע"כ ולפ"ו שפירש שחן ככונ לכתוב חתום שהרי הכתיבה קיימת
לדורת ואין ביום גדולה היינו : ומתא' שיש כאן לחלק שלמי

ביאור כוונת
רש"י פ'
והתחנן שטי'
בעת שהיה
לחסר שכבישת
אין סיוון
ועגב דעתי
שאל היתר
הכרז וכו'

דכיו האלשיך ה"ל דמ"ל העטם במקום אשר תשחט הכא להודת
שכיון שחיסב להכתיב קרבן על עונותיו מיד ע"ה מחשבה זו נתקבר
לו והוא קרבן זה נחשב כשולל ופ"ה דאוליגין בתר מחשבה וזו י"ל
דלא חיסבת לן כבישתו של עוברי עבירה וחזרה לכפוף ולזי"ל
כי היכא דמתקבר לו : אבל עתא דמ"ל העטם כדו שלח לבייש
ויליף מהאי קריא בעקום אשר תשחטו הוא ס"ל דלא אוליגין
בתר מחשבה ואו אף שחיסב להביא קרבן אינו כלום ואינו נתקבר
לו עד שהביא ומתי בעקום אשר תשחטו את העולה וכו' הוא כתי
שלא לבייש : ולפ"ו עשה שהיה בהכרח הסלע הן המחשבה
לטובה אך המעשה הטוב ואי אוליגין בתר מחשבה אין בו מוטע
חטא לז"ח ואתחנן אל ה' שביקש משה לכנס ולמה דווקא בעת
שהיה שאלו אחר כבישת סיוון ועגב חלף שנתב כבישת פני
היה שאלו אחר כבישת סיוון ועגב חלף שנתב כבישת פני
אברהם אבל לנבי עשה שהמחשבה היה טובה אוליגין בתר המחשבה
וא"כ י"ל נמי הן דכבישת בעקום אשר תשחטו את העולה וכו' הוא
כמי מטעם שכל להודת שכיון שחיסב להביא קרבן על עגב מיד
נתקבר לו שהרי אוליגין בתר המחשבה וא"כ אין חסר לומר לומר
שלא לבייש עוברי עבירה : ולזה כתב משה להחזיק הדעה
דאוליגין בתר המחשבה ואז הוא מוקם עמו וע"כ הוא אף שכתוב
סודתני ואף שהוא יבוא לידו ביום פ"ה כיחא לז"י שאלו אין שום
פירוש על בעקום אשר תשחטו וכו' כ"א פירש האלשיך שאלו יתקבר
המחשבה שכיון שחיסב להביא קרבן מיד נתקבר לו והן חתמת
זה עולה משה ואז אף הוא מוקם עמו כחלת סלע שהרי
מחשבתו היה לטובה וע"כ הוא ביקש יכתוב סודתני רונה לומר
אם יש לך מה לכתוב כתוב שלפי שפירשתי הרי אין כאן מה לכתוב
שהרי הוא מוקם עמו וק"ל : אבל דוד שהוא חטא במחשבה
אבל בעגוב לא עשה ולא כלום שהוא חטאו של ב"ש שהוא
מעכבין לעבירה אבל באחת היא סלע שלו
שהיו ראו לו חטאת וימי בראשית וכחא ליה לומר דלא אוליגין
בתר המחשבה ואז הוא בעקום אשר תשחטו וכו' אינו כפירש
האלשיך כ"א כעגב דמ"ל שאל לבייש וע"כ הוא אומר אל יכתוב
סודתני שהרי אם חתה יכתוב סודתני ח
או אביא לידו וכו' וחסו שאמר שני ערנסים טובים
ד"ל שהרי לכתיב פ' תירוצין על חטאם וא"כ הם שניהם טובים
ואנכ שאני במקום כפרתו ואתחנן ל"ל לישב מה דאית בתי"ע על
הא שפלה על דעת משה שחומר כדו והתפלל אברהם נא כי עב
מניחם יחד עלתם הנורא לא תכאפו ושמע מניחם ביחד השיב
לו הק"כ רב לך חל וסוף דבר חלי עוד מברך הוא חטא שלך
גדול משל אהרן ואף כאן ל"כ : וכל"ו ע"כ מה ששמעתי
שכל זה שהגיד לי בשם ש"ה הנאמן האור הגדול אי"ו ור"ה דקין
הראוי חסד שחכם הכסן נרו דתאפרוט ששם פיה לן זה התנגלות
על הכחש סלע דתיחא כל עה שכתבם עשה בעגב ללפתא
אף הק"כ עשה לכתיב בעגב ומה שעשה ע"ה שליח אף סק"כ
עשה ע"ה שליח ואברהם אפר ווקח נח מעט מים שהוא ע"ה שליח
לכך היה נרין גם כאן לטוים ע"ה שליח וכו' : וכבר ידענו
שכונות משה היה בשלשן זה זה הדבר שהוא עגביו על כל
הנביא' מזה הוא שדיבר בעגבנו שחשביה היה מדברת מנרוננו של
משה וא"כ אם היה עונות חיים ע"ה דיבר הוא על ידי סק"כ ומשה
היה יודע שגדוק לפיות ע"ה שליח ולכן הכה ולא דיבר ולא חס
הנאמן ע"ה שליח ע"כ והגדופת' וחכי באתי לכוסי' על דבריו
ולישב לפ"ו לחת הוא נענש י"ל שהאמת אינו כן והוא ראי' שלכך
אחר הק"כ אל שניחם יחד ודברתם אל הסלע דעשוע לטוים
זהו ה' וקשה וכו' שייך כדבר לומר ששני' דברו ואדרבא תרי קלי
לא ששתוע אלא כ"ל שזוה אחר הק"כ לטוים ודברתם
להשנות דבר זה כדי להנמיא סברא זו וכלבו שלא יענה לומר
שדברו יהיה כאילו שניחם עניהם היא מדברת וע"כ הסוה
אזנו לחתן להראות שבוט הנוני הוא ואחרן שיש אך חשה
שהכה את הסלע לפי סברתו וא"כ שאלו לו הק"כ ימן
לא האמתים והיא שמת אהרן עלה על דעתו שהזמר
כדו ואף שיחם שנענש אהרן הוא סבר דשאני אהרן שאין
השכינה נכנסה בנרוננו אבל הוא שהשכינה בנרוננו ואי אפשר
כ"א על ידי הכאה וע"כ אחר ודברתם שהוא נגד הטבע
שהיו שני' מדברים הלא דבר אחד לזרז אלא שלום
בין

ביאור כוונת
רש"י פ'
והתחנן שטי'
בעת שהיה
לחסר שכבישת
אין סיוון
ועגב דעתי
שאל היתר
הכרז וכו'

בין שיעקר העדבר ימי' אהרן ואף שא' ודברתם הוא
 לכבודו של משה שלא יתן משה עמועט מן הדברות וש"כ הוא
 עקר שיעקר הכתוב הוא על אהרן וכיון שעת אהרן סבור הוא
 שסודר דברו ויכול הוא לבסוף לאי' : ולפי' בק' כפי שינוי מן
 אלה שלכך כוח אהרן כלאו דברי' ודברתם למופת סתם שמיס
 עין בזה והף שכבחות משה הוא כלאו זה להודת שהשכינה
 בגדונו הכל הוא לפי העת שהרי גם עשה לעצמי' דובר ככה כפי
 ח' ה' כתובת' וא"כ מנינו לעצמי' שאין השכינה נכנסה בגדונו
 ולזה ח' ה' הק' מה דבר לך החטא שלך הוא גדול משל אהרן שמה
 דקדקת שאין שייך לומר לשנים שהיו מדברי' ומש שאמרתי
 ודברתי' לא מעט'ך הוא אלא שכתתי למופת לך שמה
 דדבר אהרן השכינה נכנסה בגדונו וע"כ אמרתי ודברתם מדבורך
 ודבר אהרן הס' שנים אצל עיקר שנינו הוא לך ולא לאהרן וזהו
 שאל' פוסק דבר חלי עוד דברת מזה רובה לומר שפירש לו פת' כפי
 שזו שנינו אינו בו"כ כיון שאר כבחות שהיו בו"כ שאל' למופת
 שהשכינה נכנסה בגדונו אלא שהיא כשאר כתיב' שהיא כלאו כ"ס
 וא"כ הי"ך לדבר ולא להכות וק"ל :

ביאור מה
 חז"ל וסבטו
 אחרי עשה
 כלפי שחשדונו
 עת' א'

ואנה דאלו מהסך בכותו של פס' כ"ל ג"ל עוד ללמד וכות
 על דור דיעה כוונתה רשן ככה להוציא דוכה על דוק עתתיק
 סתק' פס' העיר עליו שאל' ולא קם כתיב עוד כישראל כמש' וכת'
 וסבטו פתרי משה מלמד שחשדונו כ"ל ומהוד הטוב מרש' לי אף
 פלה על דעתם הרעה הנדולה הושת לחשדו כ"ל א' :

ואף שהבורח פירש שלא חשדוהו בא"כ א'
 חשדוהו באכילה ושתי' שהווא צרכי הנזון כמו
 א"א וכפי מעלת משה ראוי לכנות שם השד זה
 בא"א וסמכו הכמי' ז"ל על פסוק וקנאו ל' משה
 וקינה את אשתו אמנם פסוק והביטו יותר מורה
 מרה שפירשתי ע"כ :

בכותב ולדרכו הוא עסקן שסוף כוחד דרך לעשות אצל אני רוצה
 לפתק דברי רז' לשלמרו עלמד שחשדונו כ"ל יש גרסאות מלמד
 שחשדונו מ' חספת אים כ"ס כפי חשדונו ולא כפי' : וכן כך וכן כך
 ע"כ דברי פסוק אינו מובני לי שמואל רז' למרש' ה' דחשדו רז'
 עלמד שחשדונו כ"ל ק"ל חלילה ועתי' וכינושו לא' א' והוא דחוק
 בעיני' : וכל' לישט באונסן זה והוא ע"פ

דאי' במשכ' שקר'ים והביטו אחרי משה עד בואו
 האוהלה דוד א' לגנאי ות' ל' לשבח מ"ד לגנאי חמוי
 כרעי' חמוי שקי' אכיל הוא מיהודאי ושתי הוא
 מיהודאי ומדלי' מיהודאי ופירושו הוא בראותו
 איך העשיר משה ופניו צהובת אמרו מנכמי
 יהודאי הוא מגבי' וכו' ומ"ד לשבח מיהמו צדיק'
 וכו' כפי' שחף לבי' לגנאי אינו אומר אלא שהוא עשיר מנכמי
 יהודאי אצל לא ח"ל : אף עדין קסם ע"פ אף עלה על דעתם
 לחשדו בגנב שחשדו שמוס' העשיר עכמי יהודאי כי ע"פ לי השד
 דח"ל שהוא ל' עתאף וכן לא ענוהו : וכל' לישט באונסן
 זה שס' חשדונו שחשדו העשיר מיהודאי באונסן שהוא עירס פתיר
 לענינו ע"פ ח"ה סברא שיש לו וסס' ח"ה לסתור סברתו ומכילן
 דח' מ"ל שחשדו הוא עובד שאין לו שום פתיר ולזה כוח אומר
 וסבטו אחרי עשה שחשדו חמוי כרעו חמוי עשיר הוא מיהודאי
 אך מן ע"פ ח"ה פתיר לוח' מלמד שחשדונו כ"ל רז' לומר
 שחשד שלשם הוא ע"פ שח"ל הוא ללמד שאין לו שום פתיר :
 והוא ע"פ דאי' במסכת מעילה במשנה איזה היא
 מעילה וקא' אין מעילה בלא שינוי שנא' איש
 אישכי תשמה אשתו ומעלה בו מעל ואומר
 וימעלו באלוהי אבותם ויונו אחרי אלהי
 נכר ואי' בתוספ' מאי ואומר ועבר שם צריכותא

ביאור שגוף
 שכי טרנס'
 זוכי' כ"ל עשור
 !סס לישט
 עשה ודוד וכו'

דאי לא ואומר ח"א מה סוטה שנהנה וע"כ כתיב
 גבה מעילה אבל כשלא נהנה כגון הנמול
 מהקדש ומשליך לאיבוד שאינו נהנה ח"א אינו
 מועיל לכך ואומר וימעלו באלוהי אבותם ויונו
 אחרי אלהי נכר וגבי ע"ו אין נהנה כלום ואע"כ
 הוי מעילה ואי הוה כתיב גבי ע"ו ולא הוי כתיב
 גבי סוטה ח"א מה ע"ו דאיכא שינוי רשות שהרי
 הוא יוצא מרשות של הקדוש ברוך
 הוה לרשות של סטרא אחרת אבל היכא
 דליכא שינוי רשות כגון גזבר דה"א אף
 שדוהא נהנה מהקדש אין בו מעילה לכך
 צריך איש איש כי תשמה אשתו לומר לך מרה
 סוטה שאין שינוי רשות שהרי אף שהיא מזנה
 אע"כ הא לא מתיישבת מבעלה ואין כאן שינוי
 רשות ואע"כ הוי מעילה לכן צריך שניהם להודת
 שאף בלא נהנה כגון רוק לאיבוד או שאין כאן
 שינוי רשות כלל הוי מעילה והיינו גזבר שנהנה
 אף שרוא לא הוציא מרשותו הוי מעילה

לכך ידענו שפס' ה' נזכר וסס' שחשדונו שאמרנו אכיל הוא מיהודאי
 'מדלי' מיהודאי ולפי' זהו פירושו שסס' חשדונו באונסן וס' שפס' מורה
 התיד לעשות רוצה לומר כיון שהוא גזבר ואין כאן שינוי רשות והוא
 פסד כיון שאין כאן שינוי רשות אין בו מעילה כלל וכו' מה שחשדונו
 אף מן חשדונו הוא איתו שאין מעילה כ"ל ע"פ שינוי לוח' מלמד
 שחשדונו ח"ל חשדונו שהוא שלם כדון עשה שנהנה שאף
 שאין בו שניו רשות וסס' מעילה ומנא לן ז' מה' א' שהרי כ"ל ח"ל מני
 כתי' ומעלה בו מעל' וסס' ח"ן שום שינוי רשות וא"כ אף אית' אף
 שאף גזבר יש כך משום מעילה והוה שאמרנו ח"ל ח"ס' שהפירו
 דאי' לדבריהם מ"ל א' אצל חשדונו באונסן דא"ל ח"ל
 שחשדונו שהוא נכנה מל הקדש וקסדר שאין בו משום מעילה
 והביאו דאי' מ"ל ח"ל דרוק כי כיון הוא :

ואנכ דלמ' מהפסין בכותו של פס' כ"ל לישט גם מה דאי' ברש"י
 ע' ויקרא ויקרא חל עשה לכל אמויות קדמה קריאה לשון חייב
 לשון שחלבי שררת משתמשין בו שח' וקרא זה חל זה יש כאן דקד'
 שח' קדמה קריאה לשון חייב והר' ח' לשון שפלאכי שררת משתמשין
 בו וא"כ שיעקר הוא לשון שפלאכי שררת משתמשין בו ולמחילי כ'
 קדמה דמשמע שהחייב היא בשביל שקדמה :
 ועל לשט חוקא' כאן כוונתה כדמס' לו חייב וזלטה לא כפי'
 הקדמות וכל' לישט ע"פ

דאי' בילקוט ויקרא והצשיאי' הביאו את אבני
 השוה' וכלי יקר שפתי דעת לפי שנפשו של משה
 הי' ענומה עליו אמר הכל הביאו גדבה ל' משכן
 ואני לא הבנתי א"ל הק' בה חייך דבורך חביב עלי
 מבט חדע לך שמבולן לא קרא הדיבר אלא למשה
 שנא' ויקרא אל משה ואף כאן צריך פירוש שהרי
 משה הי' נפשו ענומה על שלא הביא גדבה ומה
 תיקון לו הק' בה בזה שא' ויקרא אל משה וילפינן
 מיני' שא' דיבורך חביב עלי :

עכ"פ נפשו ענומה על שלא הביא כלום ופירושו המפרש' באונסן
 זה שיעקר עסק של משה שפי' נפשו ענומה עליו בשביל זה שאמרנו
 ר"ל אין עסקלון דברי' ודכו' מן גזולן ולא מן הנכס וכבר שקדמו
 שסס' חשדונו למשפ' שהוא אכיל מיהודאי ולו' כיון שהוא לא הביא
 כלום אז סי' כפשו ענומה עליו עשפה' יאמרנו חמת הוא שפוט אכיל
 מיהודאי שהוא נוכח ששלנו והא' דאי' ש"כ הוא אינו סביל שאין
 מקטלן מן הנכס ולכן ויקרא חל עשה פקדנה לו לשון חייב

ביאור הילקוט
 ע' ויקרא
 והכשיל' סביליו
 וכו' ח' משה
 כולם סביליו
 וכלי לא
 סביליו
 ח"ל הק' כפי'
 חייך דבורך
 חביב עלי וכו'

חיבה להסיר עקשות מה ממונו ע"כ דברי המפרשים
 ולי נראה ע"כ לדקדק ש"כ לשי שנספסו על משה די ענומה עליו שכל
 ישראל חביבין והוא אינו מביא ויש כאן יתור לשון דה"ל לשי
 שנספסו ענומה על שלא הביא ומה ל' להסיר שכל ישראל חביבין
 וכי על הכתוב ישראל די נספסו ענומה ו"ל שיה בזה תלוי שנספסו
 די ענומה על זה שכל ישראל כולם חביבין ואז כשהוא לבדו אינו
 אביא אז יתפזר עתה לחסרו וע"כ הוסיף כאן לומר שנספסו ענומה
 עליו שכל ישראל כולם חביבין והוא אינו מביא אך נקדימה דאית'
 בלתי תרוסה שלש דברי שנספסו ענומה עמי הק"ה ומהכל
 לפרט לחסרו ואין כאן ליטכן כל הכי הנ' לקדם אך חדא ומכאן
 מה דשיך בזה הדיוט והוא זה שנספסו שא' וכתבו איש כומר נספסו כל'
 העובר על הסקודי וזו יתנו כל העובר כהכל מה שנספסו לחסרו
 וכאן קשה מה פ' הכהלה ותנו מה פעל שנספסו לחסרו שנספסו
 מנסה לברוח וכי שיך לפני הק"ה לברוח שנת' אהא ענין אך
 ואהא אברח : ו"ל שזה הוא פירושו של נרעע לחסרו לח
 שהוא ונה לברוח ח"ו אלא שהוא נרעע לחסרו שזור מסברתו
 פראמונה שנספסו כשעוה דבר זה אז הכין שהוא פ' טועה בחיוב
 סברתו וזהו נרעע לחסרו שזור מסברתו הראשונה והוא ע"ש

ביאור ליקוטי
 פ' תרוסה כמעה
 ש"ה ק"ה כ"ה
 ונפשו איש
 כומר נספסו
 ונ' כהלה
 עשה ונרעע
 לחסרו

דאי פלוגתא בירושלמי דשקלים דאי שם מושגח
 ג' את מי ממשכנן לויים וישראל' וכו' א"ר יודגן לא
 כי יא כל בהן שאינו שוקל חוש'א' שהכהני דרשו
 במקרא זה לעצמן וכל מנחת כהן כליל תהי' לא
 תאכל והואיל העומר ושתי הלחם ולחם הפנים
 שלנו הם האידך הם נאכלין ע"כ

ואי באש"ר ית מי ממשכנן לויים ולא כהן כוכרי דלדרי' אסילולויים
 פטורין דתפרסו עמיח דבן כוכרי דכתיב כל העובר על הסקודים
 שחינו עכן עשרים ושכטו לו לא כמנה עמכם וכו' הוא האידך סס
 ואינו כעלקט אחר הק"ה וידך כלל עוקר פלוגתייהו של ר"י כן
 ואינו וכן כוכרי דר' ב"ו ס"ל זה יתנו ו"ה הוא י"ב שטט"ס כולם
 יתנו וכן כוכרי סבר כל העובר על הסקודים ר"ל כל העובר על
 פקודים כשפ' העגל הוא יתן אבל שכתו לו דלת עברו ולא כלום
 לח יתנו ור"י ב"ו ס"ל כל העובר על הסקודים מחן דעבר ביניה
 יתן ואף שכתו לוי יתנו : ולפ"ו אי היה שכתו לוי פטורין אז לא
 הוה נספסו על משה ענומה עליו לומר שיחמרו עליו שהוא גזול
 נע"כ הוא אינו מביא לפי שאין מקבלין מן הגזול זה אינו שהרי הוא
 משכטו של לוי וכל השכט אינו מביא והף הוא בתוכו אך אם כל
 שכטו מביאין והוא לבדו אינו מביא כדתי' שיחמרו עליו שהוא
 גזול : וכבר הקדמנו דמחן דר"ל שאף שכתו לו חיובין שנקל'
 הוא יליף מדכתיב זה יתנו ו"ה הוא י"ב שטט"ס יתנו ולזה כיון
 ששני עמם כשעה שא' לו הק"ה ונפשו איש כומר נספסו כמקוד
 אותם זה יתנו ואז כיון ששני שא' הק"ה זה יתנו כהכל : ונרעע
 לחסרו שזור מסברתו הראשונה שא' שזכר זה די' הוא סבר
 שכל שכתו לוי יהיו פטורין וע"כ נ"ך הוא טעור ואין עליה לוח
 שפטי' לומר שהוא גזול וע"כ אין מקבלין ממנו שהרי כל שכתו אינו
 נותנין כלום אבל אחרי ששני שא' הק"ה זה יתנו דמשמע כל י"ב
 שכתים יתנו כהכל שהרי יש להם ש"ש לומר שהוא גזול ונס נרעע
 לחסרו שזור מסברתו הראשונה עד שא"ל בק"ה ל' כשהיתה סבר
 שפירושו של זה שהוא קא ח"ס שטט"ס אלא זה שהוא כזה מהגית
 ששקל ולמולט שכתו לוי פטורין : כמברתך הראשונה ואין כאן שום
 לוח שפטי' עליך וק"ל : וכזה סבור נס מה שסתכלנו בו ויקרא
 א משה לפי שנספסו על משה די ענומה עליו שכל ישראל חביבין נכדות
 לפשכן ואינו אינו מביא ר"ל שאף לויים כהכל ואינו לבדי אינו מביא
 וא"כ הם יחמרו שאינו גזול ולכן ויקרא פ' אל משה לשון חיבה כתי'
 לבלק לוח שפטי' וק"ל : ולפ"ו תכין נס בדש"י שא' לשון שלילה
 קדימה קריאה לדבר לשון חיבה דמשמע סקדימה היא חיבה
 וא"כ אחר לשון שלילתי שרע משפטיהו בו וא"כ אין החיבה סנד
 שקדימה ותו לפי דוקא כאן באת בחיוב או ואף סכר סקדימה
 עמי שנספסו היה ענומה עליו והי' די לשון קדימה שהוא חיבה
 וסקדימה אלא היא ו"ל כאונסן זה ששפטי' הוא אף כלה קדימה
 לשון קדימה היו חיבה אך סק"ה רעה לפראות לו חיבה יתירה
 וקריאה לו בקדימה ונחוא זה שהרי זה ענינו כמנה מקומות תורה
 שפיקר ששם של משה הי' שם שחזונו גזול וע"כ הוא אינו מביא
 נפיקר הוא אם יש לוה איזה לומר שלא לקבל מן הגזול אבל אם

ביאור פירוש'
 פ' ויקרא ש"ח
 כ"ה שלילה
 קדימה קריאה
 לדבר לשון
 חיבה

כאמר שמואל לקבל מן הגזול אין כהן שום חששא לומר שהוא גזול
 ושכרי הוא אינו מביא חן זה ראי' שכרי מקבלין מן הגזול וא"כ אף
 שאין מביאין חן ככך כולם : ועתה קמוס חששתי מהיבי ילפיין
 שאין מקבלין מן הגזול עמאי קרא דכתיב כ"ו ויקרא חסר כי יקריב
 מכס קרבן וילפיין מיבי' אכס משלכס ולא מן הגזול : ועתה קמוס
 עריך ורחה כחה הי' משה כומר שלא יאל עליו שום ביש ח"ו אף לפי
 שעה והף טקסו להנגלות שאין משה בחותמו שום ביש מ"ה לא
 ביחא ליה אף דע א' לפעוד כמות ביש וא"כ לפ"ו ענין שפיר שכוונת
 פוח מסא דחי' בכרכות שא' משה כמות ולא ח' בחכמת עמי שפי'
 ית' מהצטנניו שרעה מן יתפזר שפס יסכרו חסנות לילה ככה כח
 ועדין לא יתלו ישראל תעשרים ויחמרו עשה בדחי' הוא והף שלכסוף
 כשעה מופטת ויחאו ישראל מעמדי' וזה אף הם יתנו שיה טעו
 בחכמת לילה ומשה פוח דרוק בדבריו אלא ל"ל שאף אותו שעה
 קטנה לא יחיא ליה למעוד כמות ביש וא"כ לפ"ו ענין שפיר שכוונת
 סק"ה שהי' יודע מחשבו אדם ויד' מונת לבו של משה ולכן ויקרא חל
 משה לשון חיבה ולמה כן אלא מפני שנספסו של משה הי' ענומה
 שהוא אינו מביא ויחמרו שהוא גזול ע"כ אינו מביא אך עדין קשה
 ע"ל דבר זה שאין מקבלין מן גזול אג"ל שילפיין מהאי קרא דכתיב
 אדם כי יקריב מכס קרבן מכס ולא מן הגזול וא"כ קשה הי' לו
 לומר שפחילה אדם כי יקריב מכס ולא הי' ילכו ממי שאין מקבלין
 מן הגזול וכן הגזול וזה כשיהי' תלוכה על משה לומר שאף הוא גזול
 אז הוא כהן לומר ויקרא אבל כאן סיפך הסדר שא' ויקרא שהוא
 לשון חיבה ועדין לא אית' אדם כי יקריב מכס ואין שום תלוכה
 ולחיים כוונת ח' ויקרא לוח פירש' קדימה קריאה לדבר לשון חיבה
 ר"ל שאף חיבה זו פירש' לו ק"ה שאף דע א' לא ישי' עליו תלוכה
 שאם הי' חומר תחלה כי יקריב מכס הוי מתיבך תוערים עליו שהוא
 גזול בינו לבניו עד שיחמרו ויקרא ולכן קדימה קריאה לשון חיבה
 ואח"כ זה לשון ויקרא הוא לשון חיבה שמי' משפטיהו בו דלכ"ה
 אף סקדימה לא כלום הוא וע"כ יש פירש' קדימה קריאה לשון
 חיבה שהקדימה היא החיבה אף מהיבי יתנו לומר שהקדימה היא לשון
 חיבה לבן נידך דש"י ע"כ לפירש' שפלי' ויקרא הוא לשון חיבה שמי'
 שמשפטיהו בו ואז סקדימה היא חיבה דרוק :

ולפ"ו ל"ל ליבש נס דרש ר"ל בזה דרשתי למה הלך דיקרא ועירא
 לומר כל שנספסו ביקש לכתוב ויקרא בלח אלק וק"ה
 זה לו לכתוב בחלף וע"כ אלק הוא ועירא ויקרא הוא כשלא כתיבי
 לדעת עשומו למה לא רעה משה לכתוב בחלף ואף שהוא עניו
 גדול אין כאן מקום לענוה זו שהרי אמרו ר"ל ויקרא חן ויקרא חל
 לשון טוהחה וא"כ אף עשה על דעתו לכתוב על ענוה כזה ו"ל
 ליבש אף שהכדים פו' חסוך כספיק' כפ' לבלק דכתיב ויחמרו בלעם
 לבלק התייבב על עולתך ותלכס חולי יקרה ה' לקראתי חבר מם
 יראני וכו' ויקר ה' אל בלעם וכו' וימם דבר בפני ויחמרו שוב אל
 בלק וכה מדבר ע"כ נס כאן קשה על דברי בלעם שהי' חסך גדול
 וידע פירושו של ויקרא כמו שרש"י פירש' כאן במקומו ויקרא לשון
 טוהחה והיאך הוא בענינו ביקש על זה שא' חולי יקרה וכו' ונס הוא
 ח' בלח אלק והל"ל חולי יקרא ה' ו"ל ליבש ע"ש דאי' בילקוט
 מה בין כתיבי ישראל לבניאי אופת העולם ואי' שם כנס חלוקי'
 דיעור' לחד ס"ל זה החילוק דאילו לבני בניאי ישראל כתי' ויקרא
 אבל לבני בניאי ח"ה כתי' ויקרא לשון טוהחת קרי ולחד ס"ל דחילו
 בניאי ישראל יכולין להתבאאות בין לבין ובין לבנים אבל בניאי
 ח"ה כגון בלעם לטב הוא יכול לבוש חין יכול הוא להתבאאות
 ועתה כין תכין דאם בא' שיה הוא החילוק שכלן אבל בלעם הוא
 אומר לשון טוהחה ויקרא אבל בני משה הוא חומר ויקרא ואז
 אפטר לומר שאחילו לבני יובל הוא בלעם לכתוב ויקרא שהוא לשון
 בניאי ישראל לבניאי ח"ה ו"ל הוי יש חילוק ויקרא שהוא לשון
 טוהחה ועתה פוק חוי כמס גדולה ספחת אותו רעה וכתה גדולה
 חיבת משה נגד ישראל שכרי בלעם אף הוא ידע שאחרי
 שככה משפכן טקקה כמות חיותות ואז קשה הדי בלעם אלא שהי'
 פכרש ע"ש בקשת משה שח' ונפלינו חני ועקד וזה הוא הספרש
 הרי ח' משפטי' או שחן לשון טוהחה שהוא ויקרא ח' שלא ככתבא ח'
 לטובתן של ישראל : וע"כ כשבת בלק חל בלעם וביקש שקלל
 את ישראל ובלעם הי' יודע שאי' חסר הוא שהוא לא יוכל כ"ה
 לטובה אם לא שיחמרו שפחדל יחי' בזה בין ויקרא ויקרא ולי' אף
 בלעם ויחמד בלעם חל בלק התייבב על עולתך ותלכס חולי יקרה
 ה' ודבר מה יראני ר"ל חולי שירחימו בדעבור ויחמד לי לשון
 ויקר

ביאור פירוש'
 ש"ה ק"ה כ"ה
 כהלה ונ'
 ל' רעה ונ'
 חלף דויק
 ועירא

ויקרא וקרא שמו לשון עומתה אך שאוכל לקבל אכל אם לא יאמר
 לי לשון ויקרא אז אין שום ספק כי כיון כתיב וישראל כלל זאת
 שאני אין כתיב כלל לטובה וא"כ אי אפשר הוא לקבל וע"כ ביקש
 על וישראל וישראל ויקרא"ם ה"ל אולי יהי זה הספר אך שאוכל
 לקבל וזה עשה הק"ם עשה כפי דעות ויקרא אליהם אל כלכם
 טענה לו כדמיון שא" לשון עומתה ואז שיהי כלכם
 בלבו לאמר שהוא יכול לקבלן ולזה הוא אומר וישראל כפי
 שהוא חכם או מלאך ויחזק שוב אל בלך וזה תדבר ר"ל חף שאני
 אומר לך לשון ויקרא שהוא לשון עומתה ואע"כ אי אזה ראוי
 לקבל וע"כ וישראל דבר כפי ויחזק לו כה עבד כאשר חשבו
 לך שהוא דווקא לטובה אבל לרעה אין לך דעות לקבל וק"ל :
 ולהסדך זה כתבנו משה שרצה לכתוב ויקרא בלל חלוק כדפי שלא
 ישי חיובו זה כינו ולכן כלכם ואז אין שום ספק כינו לבינו
 כ"ל שכלכם אינו יכול לכתובת"ל"ל לטוב ויחזק ל"ל משה שיכתיב
 עליו ויקרא אך כדו שלא יוכל לקבל ישראל וזה עשה הק"ם שרצה
 להראות גם למשה שגבי דעות הם חמת שלא יוכל לקבל ונס
 יאמר כן ויקרא בחלף ולזה"ל הק"ם למשה דבר אל בני ישראל
 ואמרת אליהם חכם כי יקריב חכם וכו' : והוא ע"פ
דאי' בשענה שבא בלך אל בלעם וביקש שיקלל
את ישראל א' הכתובי חולקי' כבוד לישראל ואיך
אקללם שהרי גבי מצורע בתי' איש כי יהי בעור
בשרו ולא כרטיב מכנס גבי קרבנות כשא"ל פי'
קרבנו בתי' מכנס וא"כ הכתובי חולקי' כבוד ואיך
אקללך : נמשך הכא התיקרא ש"ל אדם כי יקרי' חכם לא הי'
 יכול כלכם לקבל ול"ל כאן ויקרא ל משה ולא רצה משה לכתוב
 בחלף כי טוב לו שיכתוב עליו ח' איהו דבר שאינו הנון שהוא
 ויקרא אך שלא יוכל לקבל דל"כ מה הפסד יהי לו"ל הק"ם
 כתוב ויקרא ואל תדאג שאע"כ לא יהי ויכל לקבל ולכן ח"ל
 דבר אל בני ישראל אדם כי יקריב חכם ר"ל דבר אל בני ישראל
 כשאמרת עבד לישראל דבר כלשון כבוד ומה היה אומר להם
 אדם כי יקריב חכם ואז כשיראה שהכתובי חולקי' כבוד ואז לא
 יקבל דוק : ואזב ל"ל לישב הא דתי' :
במודרש למה מתחילין התיבוקרתי בת"כ פ' ויקרא
לפי שהקרבנו טהורין והתיבוק' טהורין ובא טהורין
ויתעסקו בדבר שהוא טהור :

כ"אור שהק"ם בחלף לא רצה ולקבל דוקי' ויקרא וכו' ויעידת

במורה איתו קריאה לו"ל אדרכא לא כן הדבר אלא ולא בא הכתי'
 אלא לחלוק כבוד למשה שהרי בכתיבם הוא אומר כאן ויקרא ונס
 בא' ויקרא וזהו ואל' ולא בא הכתוב ח"ל שבכתיבם הוא מודיע כבוד
 של משה מה שאין כן בשמיים וק"ל אך לפי' יש להקשות למה
 הוא מתיר בוודר כתיבתיך דשם הוא מתיר דמה שהוא אומר לגבי
 כלכם ויכחז אליו חלוקי' דחילו דידו' הוא ולא חלוקי' משה וק"ל
 שהוא רוצה לתרץ שאף כשעת השיחה בטרם תבוא אל הכתוב
 שאף איתו הדור ששמו הוא אומר שם ידעו כי גדול כבודו של
 משה מה שהוא קודם אל משה שהוא יבוא לגבי קב"ה ולכלם
 הוא בא אליו הוא דחילו דידו' כ"ל וכד"ל ל"ל לישב ע"פ
דאי' בנדרים נידוח בפניו אין מתירין לו אלא בפניו
ואית' שם טעמו של ר"ן ומעמו של הרא"ש דלחד
הוא טעמא משום חשדא שאם יתירו לו שר"ל
בפניו והוא לא ידע שהתירו לו נידויו ואז כשיראה
שאין נהוגין בו נידוי יאמר שהם נהגין קלות בנידוי
דרבנן לכך אין מתירין לו אלא בפניו : ולחד
הוא טעמא משום בזיון שכשם שעשו לו בזיון
גדול שנידוהו בפניו כך צריך שוב להתיר בזיון
דווקא בפניו ומאי נפקא מי' כן שפי פירושין ח' שם
 שהנפקותא היא דלמאן דמ"ל שטעם הוא משום חשדא וא"כ הוא
 יתיר כפי רבי' אין כאן משום דקלא חית ליה כיון שהוא כרבי'
 וינידו לו הדבר : ולמאן דמ"ל שטעם הוא משום שגשם
 שהבזיון הו' בפניו כן צריך גם כבוד להיות דוקא בפניו וא"כ חף
 אם יתיר שם ששים ריבוא לא הפני כ"ל דוקא שצריך לכתב דוקא
 בפניו : ואי' כרש"י לך רד כי שיחת עמו כחותו עשה כבוד
 משה חסי כ"ד של מעלה : ואי' כפי' במדר' שלא נפסד הדיבור
 עם משה עד אולם טועד ולמ"ו וזהו שא" ויקרא אל משה וכל ישראל
 שומעין ר"ל שבוה בקריאה הוטר לו נידוי שקראו והפירו לו בפניו
 כדון שהרי פירושו שלו ה' נ"ב בפניו שא" לך רד אך לפי אותו
 דיעה שם"ל שטעם הוא משום חשדא וכאן היו ישראל ששים ריבוא
 וקלא ח' ל' וא"כ למה ל' הקריאה לו"ל שלא בא הכתוב כ"ל
 לחלוק כבוד למשה ר"ל כדריך שם"ל שטעם הוא משום כבוד לך
 הוא אומר ויקרא אל משה וכל ישראל שומעין וא"כ שכל ישראל שומעין
 למה לי הקריאה אל משה בלל כבוד הכתוב אלא לחלוק כבוד
 למשה וק"ל :

והכתיב מתחיל לבאר ליקוטי מאפריס המדרש' וכזה סדרות ואף
 שלא כסדרו כי עתה אין ליעסק כן ואחלה לאל שזכני לנחור
 זה הספר ונחלי יגורו לי חיים עוד איתי הוא לבאר על חמשה חומשי
 תורה אוי"ר

בפ' בהעלותך ויצעק משה א' הלאמור א' נא רפא
נא לחופשי' אל נארפאנא לה מכאן שצריך
המתפלל שיאמר שניאמו שלשה דברים החנונים
קורם שירתפלל :

ושבו כרש"י ויאמר משה אל ה' לאמור מלמד שא' משה הסכני
 אם אזה מרפא איתע או לא : ושבו כרש"י אל בא רפא כא'
 לה ולמה לא חלריך משה הפליטה אלא כפי שלא יאמר חסותו
 בזה והוא חלריך בתפלה : וקצת יש לדקדק
 למה לא כלל רש"י לפרש בכת' ח' וכך פי' לו לפרש אל בא רפא
 נא לה מלמד שצריך לומר שא' או שלפני דברים ואח"כ מיד הי'
 לו לומר ולמה לא חלריך משה בתפלה וכו' וכאן הפסיק בכתיבם
 ופירש תחלה על לאמור שהוא הסכני ואח"כ פירש אל בא רפא נא
 למה לא חלריך וכו' וכוונתו יש כאן איהו כיון כרש"י וכו' לישב ע"פ
 דאוי' הכתובים אין עושין ח' לחינן ח"ל תניבא כל הנהיגי' בתפלתו
 אין תפלתו חזרת ריקס מנא לן חמשה שא"ל מתפלל אל ה' וכו' רמז
 בתרי' וישע' ח' ח' ג' נס כפפם ההוא וכו' : וכאן כדמיו רש"י רמזין
 אנו להבין ולהסביר שרש"י פירש לאמור ב' מקומות ח' חמשה הסכני
 כאן ח' אל' בא רפא נא לה וכתוב לאמור שא' לאמור לא הסכני אם
 איתע מרפא איתע או לאו וכן וחתקן אל ה' לאמור הסכני אם
 מכנסם לחריך או לאו ועדין אין אנו יודעין כוונת משה בזה שאמר
 הסכני אם חתם עושה שאלתי או לאו ומה יעשה באם שיאמר לך
 שאינו יעשה שאלתי וכו' יש לו על הק"ם ח' ח' ח' כפי' ח' ח' ח'
 פעל משה בזה שא' הסכני : אצל' שפי' לו למשה כטובו של איתע
 לטענתו

כ"אור פסוקי' כפ' בהעלותך וכפיר' ש' שם

מסכת אודר יעקב ריקומים

להכריזו שיגעו שאלתו והוא זה שהיא יאריך בתפילה ואז הוא
ברית כרותה שאין חרות ריקס ומימנו הוא נלמד וז"ל חף שהוא
חינו נלוי לחתומי חבל הוא ידע שור זה ויעתה עתין כונת
רש"י שבתפילה פירש אל נא רשע נא לה מתאן שריד לומר ב' או
ג' דברים קודם שיתפלל וח"כ פירש על האשור ר"ל שזכאן הוא
ימי מוכח דלח מני בלחו הכי חלח שיאמר ב' או ג' דבר ולכן פירש
עתי לאמור שהיו אין שיד הוא למטה שנאמר להק"כ לאמור ח"כ
שא' משה השבני חס אתה מרשא אותה או לאו ועדין קשה ועוד
בין חף חס יאמר כך שאין מרשא אותה ומה כך לעשות ח"כ שיש
לך משכון גדול על זה שיהאריך בתפילה וזו ברית כרותה שאין
חרות ריקס ולזה חזר רש"י חל נא רשע נא לה ולמה לא האריך
משה בתפילה ר"ל למה לו אותן שאלות ומשובת שא' השבני וזו
חס יאמרו לו שאין מרשא אותה או יאריך וזו היה ככנס השבני
פיקודם ולמה לא האריך בתפילה שהרי הוא היודע דבר זה שכל
ההאריך חינו חרות ריקס לו"ל כדי שלא יאמרו חתומי כברה והוא
מאריך וע"כ לא רצה להאריך כ"א אחר שזמרו לו שאינו מרשא אותה

ביאור קושי
עולם שקש
על פירש
סיף פ'ר
בדעותך
שפי' של
יאמרו חתומי
כברה והוא
מאריך בתפילה
וקשה ללמוד
על משה
עצמו למה כו'
לו להאריך
בחס חתומי
בגדה

ר' שזאל בר נחמן כל שבועה וימי הכנה פי' הק"כ חתומי למשה
שילך בשליחותו למדרי ובשביעי ח"ל שאלה כל בוד תפלה אחר הק"כ
תיך שאני נזדר לך בכנפיך חתומי מרע לו ר' לוי אחר כל
שבועה וימי חזר פי' משה נזקק בתפילה ובתחומי שיכנס לתוך
ובשביעי אומר כי לא תעבור חתי הירדן הזה ר' חלבו אחר כל שבועה
וימי התפילה תשה תשמש בכסונה גדולה כסבור שלו הוא ובשביעי
אמר לא שילך פי' חלח של חזקן ר' חתומי בתפילה רב
לכס בני לוי אחר משה למה חתם חולקי' על פסוקה והלא ללוי'
טובי' כי' השכונה שלוי כוונת אחד העשרים וכיין כוונת אחד ח"כ
לפי זה אין יכול לומר שזה היא העונה משבועה וימי התפילה כ"ל
דהרי הוא סבור שט"ל לוי מכהונה : פי' מוכח שהעונה של
פי' בשבועה וימי חזר וכו' יבין מעצמו לפי שאתה אחר רב לכס
בני לוי להראות שטובי' לוי' והכונה וז"ל חף זה העונה שילך על
שבועה וימי הכנה ומוכח שהעונה שילך ימי' בשבועה וימי חזר כשיך
אחר לך רב לך חל תוסף דבר חלוי כי לא תעבור חתי הירדן כזה
וק"ל :

הדק לקיימתי וז"ל שום הוא כוונת רש"י ויעתר יצחק מרמז
שהרבה והפציר בר' פילה ומנח לן לרש"י והיבא ריחא
כחן שהכנה והפציר בתפילה והלא סתם כתיב ויעתר ל"ל ע"פ
דאיתא בספרי והובא בילקוט ואההגון שרש
עשרה ר' שונות של תפילה ישוקא חשיב דררזם
הגון רינה זעקה שועה פילל עתרוכו'

יעון שם וכאן צריך לומר שיש מוח בקדקדו לדע על מה ולמה
כינו שתפילה בכתם לשיבת וכו' ר' די' הוא לשיבת תפלה נקראת
בחס א' חלח ל"ל לפי שחלוקי' תפלות הן ולפי עתה עתין
נקראת התפלה כגון חס היא כח לבקש חסוד או היא נקראת חתן
וכוונת רש"י וחתמן חין לשון וחתמן חלח תענית חסוד ואם היא
מבקש דין או היא נקראת פילל כגון גבי פתח אלמד טעמה
פיללות עם קונו וכן כוונת דין ותיבדו וכן ויעתר דאי' נגמר ולמה
נקראת עתה חלח מה עתה רב שזכרן בתפילה עתה חל גרן
כך התפילה מהעכט משידת רגוני' למידת רחמינו ע"כ בגמ'
וכן קשה לי תיבא ככוון נכון הוא חתומי קראת שם שמתפלל
הוא ידע בלבוש חתומי הוא כל להתפלל חס חסוד לקראו חתומי
תפילה שסם חתן ולא כדון לקראו חתומי תפילה שסם
פילל חף עתה האריך הוא קורא תפילה עתה למה שמתפלל
מרגוני' לרש"י ודלמח לא ימי' עת רגוני' ולא יבדך וז"ל חף חסוד
לקרותה בתפילה כשואו עומד להתפלל שסם עתה חלח ל"ל ע"פ
מה שהקדמנו לעיל שבדי' כדמותה הוא שכל שמתפלל בתפילה חתומי
חיות ריקס וז"ל כשואו עומד מתפלל להתירק חן חוד היא
נקראת עתה ע"פ שמתפלל כי בודאי יבדך ולזה ביון רש"י ויעתר
יצחק ע"ד"ס מלמד שהכנה והפציר בתפילה וימי חתומי לפרוש זה
אלא חסודי' חס' קשה לרש"י למה הוא חתומי ויעתר שבדי' כלן היא
בתפלה התפלה וימי יודע חס יבדך או ללא לזה עירש' מלמד
שהכנה והפציר בתפילה ר"ל שמתפלל עומד לפרוש בתפלה וזו
הוא ברית כרותה לששפי' שלא יאמרו ריקס ועל סיך זה קראו חוד
ויעתר לטות לך דבר זה וק"ל :

ולמ"ז ל"ל נס ליבש רש"י שפירש ויעתר לו לו ולא לה לפי
שאין דומה תפלות דין כן דין לתפלת דין כן רשע
לפיכך לו ולא לה : וזכאי לסיך היו נחמיה וז"ל ליבש בחופן
זה שרש"י חזל לשטנו שילך נקרא עתה שיהאך ולמה כן חלח ע"י
ריבוי תפלה וכיון שפירש רש"י בעתות נשקות שואו חתן נראין
כדמות וזו הוא ברית כרותה שכל המתפלל בתפילה חתומי ח
ריקס וח"כ קשה לרש"י כחן קושי' שכוונה דכתיב כחן ויעתר לו
שפירושו הוא לו ולא לה דהשפי' אלילי' תפילתו לא פי' תפלתה
עוסק כלום ולמה כן ביון שילך היא האריכה בתפילה וזכו ברית
כרותה וח"כ למה לא לה וע"כ פירש' לפי שאין דומה תפלות
דין כן דין לתפלות דין כן רשע וז"ל חף שרש"י לא כי' נריך
לפרש דבר זה וכו' רש"י צריך לתת טעם על מה שכתב בתורה
לכיון דכתיב לו דילטיק מני ולא לה למה ליה לרש"י לתת טעם
על זה ח"כ שפי' שקשה רש"י קושי' ח"כ ביון ששכנס האריכו
ח"כ היא ברית כרותה ומה לו לו : לא לזה צריך רש"י לתת
טעם לפי שאינו דומה וכו' ר"ל לפי שפי' נאן דין כן דין אדיק
כן רשע שוב הוא לקבל תפלות דין כן דין חלל באתת ח"ל
ח

ולמ"ז גם זה שפירש' עכאן שהתפלל צריך שיאמר ב' או ג' דברי
תחומי' קודם שיתפלל ופי' הוא פירש שהרי כחן חתומי ראו
הוא להאריך בתפילה כדי שלא יאמרו ופע"פ ה' חתומי ב' או ג'
דברי תחומי' ש"פ שכונת לומר ב' או ג' דברי תחומי' וק"ל :
ולמ"ז ל"ל שזה הוא גם כן כונת הפסוק וחתמן חל' ה' בעת
ההיא לאמור וכו' ע"פ שהשיב לו ה' רב לך חל תוסף דבר
חל' והוא זה שהרי משה גם כחן אחר חל' ה' לאמור ופירושו
הוא שהבני חס אתה עושה שאלפי' או ללא ושא' נפקא עני' חף
חס יאמרו לך שאין עושין שאלפי' חלח שיש לך בטחון להכרות
בתפילה לו"ל לו הק"כ רב לך שהטחון הוא שילך להכרות בתפילה
לו"ל חל תוסף דבר חל' שאינו משה חתומי שאל' האריך בתפילה
וק"ל וזו שפירש' שלא יאמרו כרה ככה קשה והתלמיד כחה
סרן ויועזר ר"ל חף שהוא ברית כרותה שכל המתפלל בתפילה
חינו חיות ריקס הוא ריק עוה העעם שלא יאמרו כרה כמה קשה
והלא גם לוי נבאי' בדבר שלא יאמרו תפלות כרה סרן עומד
ועומד וע"כ טוב הוא לעינו שלא תאריך בתפילה וע"כ חל תוסף
שהריטן לא חשבונו לי כזה שיאמרו כרה הרב קשה ואין זה כברה
לחולל לך וק"ל :

ובד"א ל"ל ליבש גם הוא דאי' ברש"י דח' רב לך רב טוב כנסון
לך לע"ה ושאי' דח' והלא חסוד הוא לטות שני כפידושין
שהרי אין סותרין זה חתומי וז"ל ע"פ דאי' שני פירושין על האי קרא
יקר ה' בעניי' חותמה לחסודו ר"ל ור' יהושע ח"א יקר הוא
בעניי' ה' לגוד מיתה על הנדיקן וחילולי' שסם עמון נזרין מיתה
על פגזין חין הק"כ כה נזר עליהן מיתה וח"א יקר בעניי' ה'
חיותה לחסודו פירושו אותן יקר הגנו לנדיקין נאוו בעניי' ה'
שנא' עין לא ראתה חלוקי' וזלתך היותה לחסודו שאותו יקר
מראין להן כשעת מיתה : ולמ"ז ל"ל שמתה פי' תוספ
אותו פירש יקר בעניי' ה' חיותה לחסודו שאינו נזר מיתה על
כדוקים ח"כ' הם עמון תוכעין כסה וע"כ ככנס טעמו הקורה
להתפלל ולא רצה לרצות עמון על מיתה והק"כ תפס פירש
כשני שזראין לו שכרו הטוב הגנו לו קודם מיתה וזה הוא שא'
לו רב לך ופרש' רב טוב כנסון הוא לך שחא פירושו של יקר
בעניי' ה' וע"כ גם רש"י בלשון זה שא' דח' ר"ל שהוא דבר אחר
שהוא פירש שהטו וק"ל :

אחר כן החתבר משה חשגיל' ככנס שפי' ביותי ק"פ ש"פ דאדר
משך הדעוס שיעתי מפי כקבין הראש פי' התודי מוקר' מנחם
מן גלו דבר כחה ומקובל ח"ל :
באדרה רבס פ' קרא : רב לכס בני לוי ואחר הק"כ למה שבדי
חוטרה דחיותה חת לקית : לפי שאת אחר רב לכס בני לוי לאמר
יאמר לך רב לך חל תוסף דבר חלוי כי לא תעבור חתי הירדן חוד
והוא עתו' כשחיל שהוא אחר רב לכס בני לוי לסיך לא יבא הוא
חל' : לתוך זאת חקד' מרש' ילקוט פ' שעיני : ח"ל אחר

ביאור פירש'
כח' וחתמן
רב לך חל
תוסף דבר
חלוי וכו'
יאמר רב
במה קשה וכו'
ד"ל רב טוב
כנסון לק"כ

ביאור פירש'
פ' תולדות
ויעתר לו
ולא לכו

ביאור דח'
פ' תולדות
ויעתר לו
לה לפי
שאינו חת
תפלות דין
וכו' לסיך

לא היה כאן כ"א כי לא כדתה גם תפלתה נשמעת כיון שהיא
 הרבה בתפלה והיא ברית כרותה אלה עמי שהיה גם דיוק
 ב"ע"כ לו ולא לה וזהו מה שר"י ע"כ לשיך לו ולא לה ר"ל
 שלא תטעה לומר בזה שאני חומר אצלו דומה תפלת דיוק וכו'
 ומסתבר אהיה לומר ע"כ ויעקר לו שתפלתו היה נשמעת אבל
 היא שכינה נב"ל לא היתה תפלתה נשמעת כלל אלא היתה
 נשמעת אך כאן שהיה עשה נב"ל לשיך לו ולא לה אבל אם לא
 היה עשה נב"ל היתה גם תפלתה נשמעת כי ברית כרותה היא
 ודוקי בי כיון הוא : וכד"ל ר"ל לשיך באותו וס"ע

דאיתא במדרש שיר משגיח מן החלונות מציין
 מן החרקים החלונות אילו אבות וחרקים
 אילו אמהות מלמד שזכות אבות גדולה היא
 מזכות אמהות :

וא"כ לפ"ו יש כאן להקשות מה שפירש"י לשי שאלנו דומה תפלות
 נב"ל לתפלות דיוק בן רשע והלא חף כלה זה האבות נקראו
 חלונות ואמהות נקראו חרקים וכו' לשי לומר לפי שאין
 דומה זכות של אמהות לזכות של אבות א"ל שהאמת הוא חף
 שם במדרש שקרא לאבות שלונות ואמהות חרקי וכו' טעמיה
 שיעקר אבות היה דיוקים בני דיוקים יעקב בן יצחק יצחק בן
 אביהם ואף אברהם עשה בן תרח הלא איתא שחף יצחק עשה
 פשוטה אבל אמהות היו כולן בנות רשעים ולכן האבות
 נקראו חלונות ואמהות חרקים : והנה שפירש"י כאן לפי
 שאינו דומה תפלות נב"ל וכו' ואם תקשה לך וכלל בלא זה
 האבות נקראים חלונות ואמהות חרקי וכו' רש"י לשיך לו ולא
 לה ר"ל שחף שם היינו טעמיה הוא שפירש"י שזכות נב"ל ולשיך
 לו ולא לה נק"ל ומה שיש עוד לחדש באותו קדר מניחין עו"ע
 אשר יזכיר ה' לחרב סיכור על התורה כעו"ה :

ביאור פירש"י
 ע' תולדות
 ויעקר לו
 ולא לה וכו'

נתתך אף אני קורא לך מלך הגוים וצ"ב ועוד אני
 בזהר בראשי א"ר א פעם א"בא פילוסוף א' לגבאי
 וא"ל אתון אמריתון אלהכון קשוט הוא הא כתיב
 בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך שקולא
 דא לבני נשא ותו דאתון אמריתון ולא קם נביא
 עוד בישראל כמושה בישראל לא קם אבל באומות
 קם אף הכי אימא בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
 מאין כמוך אבל בישראל יש כמוהו א"ל שפיר
 קאמרת הק"ב מה מצינו מתים אלישע החיה מתים
 הק"ב מה מוריד נשמים אליהו מניע נשמים ונחיר
 נשמים ע"כ בזהר וצ"ב : ומדרש שלישי
 הוא מדרש רבה ואתחנן א"ל הק"ב בה למשה אתה
 אמרת ואין עוד מלבדו ואף אני מעיד עליך ולא
 קם נביא כמושה ע"כ והנה ג' מדרשי האילו בכלל
 הם תמוהין ובכולם אית להקשו' בעין הדא קישו'
 במדרש הראשון דקאמר ירמיה לפים מה דאמר
 אמרת נביא לגוים נתתך ואף אני קורא אורחך
 מלך הגוים וכי האיך הוא תלה זה בזה לומר דבר
 שאינו מתוקן ונתן מקום לטעות חז' שאמר מלך
 הגוים דמשמע כאילו מלכיהון דישאל חז' לית
 הוא : וגם דקדק הלשון שאמר לפים מה דאת
 אמרת צ"ב :

ובמ' השני נ"כ קשה קושיא כו' שא' ספילוסוף אענו אערינו ולא
 קם נביא כמושה בישראל לא קסאכל בא"ס קם ואף אני איני
 הכי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוהו אבל בישראל
 יש כמוהו : ונ"כ קשה קושיא הכל כאן תלה שם
 בדלא תבי' ומה שיד' זה לזה והלא גם בלא אותו דיוק של ולא
 קם היה הוא יכול לדרק ולומר בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
 מאין כמוהו אבל בישראל יש כמוהו ולמה ליה לתלות כלל בדיוקו
 של ולא קם : ויותר הוא עמוה על ר"ל שא"ל להאי פילוסוף
 שפיר קאמרת ק"ב מה מצינו מתים חף אלישע מתיס ק"ב מה
 מוריד נשמים חף אליהו נחית נשמים וכל' בקינר שפיר קאמרת
 שיש בישראל כמוהו ולמה ליעוד לביטוי ראיה ולברר דבריו
 הלא בכל מקום הוא הכיור היבא שדר השני אינו מאשין לברר
 חומר לו ברר דברך וכאן שפילוסוף בא בוס שיש בישראל
 כמוהו ודי היה בזה אם היה ר"ל הויה לברר ולא הביאו עוד
 ראיה שיש כמוהו : ושפירש"י שהוה קשה האך הויה ר"ל
 לתפלות העין לומר חז' שיש כמוהו ועשרא לפותח דיימר הכי כי
 אין לרמות וכדאיתא בוסר שאף שאכחו מכו' לפעמי' חוטמת
 גלגלותא חז' דדוקאף אין זה כ"ל לברר האון אבל הוא ית'
 אין לו דעות כלל וא"כ האך הויה ר"ל לרמות זורה ליוגוס
 חז' ואף שפסכה דרין איתא שם ואכדיל כימי וכיוכס עומותיכם
 הכדילו כימי וכמי ואחזרו דז"ל אילן הוה דדיוקו בעי לא הוה הכדיל
 בניהם מה ק"ב מה ברא פלמא חף דרין' הוה ברא עלמא ח"כ
 חף בנמרא משמע שיש כמוהו הנה הרוגה לעין בקונטרסין שלי
 וכדירו למסכת סנהדרין תנא שם פירש מספיק וע"כ גם כאן
 צריך ביאור ועל כוה נאמר דרוש וקבל סבר : ונ"ל
 אדרבה ש"ל לא הויה לברריו אלא תשובה נוצת שהיו
 להדיא פילוסוף ועשה ספילוסוף כאילם לא יפתח פיו : וכאשר
 אכאר הכל באר הטיב בע"ה חף עוד אציע לשיך מיה דקשה לי
 גם במדרש ה' שחמר בק"ב לפסה אתה אורש ואין עוד
 מלבדו ואף אני מעיד עליך ולא קם נביא בישראל כמושה ואף
 כאן קשה קושיא הכל וכי שאך תלה זה בזה ואם לא היה עשה
 מעיד ואין עוד וכו' לא היה א"ה ק"ב ולא קם שהיה האמת הוא
 שלא קם : ונ"ל לשיך כלל ה' דרשי' אילו כדא
 מצינוה וראש לכלון הוא אותו מדר' שא' האי פילוסוף לר"ל ומתוק'
 ליה אכאר לך עוד מסוק א' בעיני' מ"ה

ביאור שלמה
 מדרש' תוספי'
 עיין עליהם

אמר
 בן המהרש"ה עשה ככא ש'אנב זה ראוי
 לחברה בני עילי מעליותא מה דשמעי לי עמי
 ספורי והרמב"ם שאלו ישראל לוי העביר כ"ו דיון
 ובעל הגוים חס"ם פרש"י פ' תולדות וכו' ויעתר לו ולא לה שאינו
 דומה תפלות דיוק בן רשע לתפלות דיוק בן דיוק לשיך לו ולא
 לה ומקשי' העולם על מה שפירש"י ומסיים לשיך לו ולא לה
 דנראה כיועיר נ"ל אחר שדקדק עוד דקדוק א' באשר דא"ל
 דאית' לו למיעוט לו ולא לה ח"כ י"ל דמעט כמי שלא בשביל
 שהיה בן דיוק ר"ל ויעתר לו דיוקא לו בזכותו לבר ולא בשביל
 שהיה בן דיוק וכו' וכו' כערכך דף ד' שקול הוא ויבואו
 בולם ופירש"י שם דה' ימנייהו עסקן וכו' אית' ימנייהו ע"ש חף
 הא תיבת דאם לא יהיה סותרין זה אית זה אבל אם יהיה השני
 שיעטין סותרין להדיא אז ע"כ דמעט המסתבר והמסתבר
 הוא למעט אז רבקה באשר שהי שניה היו תפלותיהם למוכח
 זו וקראת כתיב'אן לו למעט ואברהם לא כוכר כאן כהאי עניי'
 והנה ידוע דאי לאו זכות דאברהם אז יצחק ורבקה שניהם שווים
 לטובה שהיה היתה דקדוק כמו וכו' ח"כ א"ל למיעטי' תרנוייהו
 דח"כ יהיה קשה להם ויעתר לו דוק' והנה שפירש"י ו"ל לשיך
 לו ולא לה שלא תקשי מנ"ל לומר אינו דומה וכו' דלמא דשמעט
 לו גם זה שלא היה צריך חף זכות דאברהם ולזה עתק רש"י
 לשיך לו ולא לה דא"ל למעט גם זכות דאברהם ששום דאז יהיה
 שניהם שווים ומסתבר הוא יותר דלו דכתיב הכי משפט תפלת
 רבקה ולא שהוה משפט זכות דאברהם ודו"ק

ביאור רש"י
 ע' תולדות
 ויעתר לו
 לה לפי
 שאינו דומה
 תפלות דיוק
 וכו' לשיך
 לו ולא לה

והנה
 הואיל שאין עסק בליקוטים אכאר נ' מדרשים
 תעוהי' הסוגים כדילת ס' חזו"ל אחד לביאר

מדרש הא' הוא בילקוט ירמיה' לא יראוך מלך
 הגוים א"ל הק"ב מלך הגוים את קורא אורתי
 ומלכיהון דישאל לית אנא א"ל רבון כל
 העולמים לפום מה דאת אמרת לי נביא לגוים

וידו דבר ה'אלי' לאמור במרם אצרך בכמן
ידעוך ובמרם תצא מרחם הקדשריך נביא
לגוים נתתיך :

מה שתינו תמו' וגם מה'אלי' דרומו דנליס סס לתק
קשוט' וז' ולא קשקשו ללא צורך ל'א קשוט' הנדוכ ל'
לדרום שלי :

ואית' בילקוט בלק הצור חמים פעלו לא הניח
הק' בה פ' לאומת לעתיד לומר שאתה והקתנו
ולא נתתה לנו כמו שנתתה לישראל מה עשה
הק' בה העמיד לאומת נביא' ומלכי' וחכמי' כמו
לישראל ובדקו מלכיה ונביאיהם והחכמיהם עם של
ישראל ר'ל שיהא שוים העמיד שלמה העמיד
נבוכד נצרו זה בנה וזה החריב וכו' כל גדולה
שנשלחו ישראל נטלו כמותן גם האומת העמיד
משה לישראל העמיד בלעם לאומת מפני
שעתידין אומת לומר רבש"ע אילו ניתן לנו נביא
כמשה כבר קבלנו תורהך לפיכך נתן להם בלעם
שהוא כמשה במשה יתר אות' א' ובבלעם חסר
אות' א' כנגדו במשה חסר דבר א' שנא' חדיעני
את דרכיך ובבלעם בתי' וידוע דעת עליון ע"כ

ומסקין זה נ"כ מהיו כל הגוין דמס' היה דברי פיוס לירמיה שהוא
א' כי נער חוכי ולא ידעתי דבר ולא להיות כבוד וע"כ אשר ליה
הק' כס' במרם חנך וכו' במרם תנא מרחם הקדשריך ופירש'
עלך חמתי לחמה כבוד כיוון חקיס לך ויורכך וז' כלל זה
היה דברי פיוס אך חך ש"ך עזר לזה שאמר כבוד לגוים כשתך
סוף זה כ"ל דברי קתנור וסרי כסביל זה חף שהיה חסר חלך
הגוים וכו' לפוס' מה דלת' חמדת וכו' ח"כ למה באמת חסר ליה
הק' כס' לירמיה דבר זה : וכו' לפי שיש כאן חיוב קושי'
בדברי הק' כס' ע"כ כח' הק' כס' כשתך דבריו ואמר כבוד לגוים
נתתך והוא זה ע"כ דליתך כנשרת ולא קם כבוד עזר בישראל
כמשה בישראל לא קם חבל באומת קם ע"כ במרם וכו' היה
קס' בדברי הק' כס' כבוד ח"ל ולא קם כבוד עזר בישראל כמשה
וז"ל הוא חומר כבוד חקיס לפס' כיוון : ולקושי' זו לפוס'
דכשת' חן שום פירוש' כ"ל שאמר ע"כ שדיון שבגשרת דאמרי
דז"ל בישראל לא קם חבל באומת קם ח"כ י"ל חף כאן חס'
שאמר קס' כס' כבוד לגוים כשתך הוא כח' כשתך דבריו הראשונים
שאמר כבוד כיוון חקיס להם עקרבך ומרס' כאן על שזי קרא
במרם תנא מרחם הקדשריך ע"כ חמתי כבוד כיוון חקיס וכו'
וקן לא יקבל ירמיה דבריו כי יהיה קס' לו הלא כבוד ולא קם
עזר כבוד כמשה בישראל לז"א ק"כ וכל דייקון טע' בישראל
לא קם חבל באומת קם חף חזי כבוד לגוים כשתך וזו
בדיוקא בגמרא ולכן היה נרמס' כס' לומר לו כבוד לגוים כשתך
ככל' עזר : ועוד נ"ל לית' טעם לדבר שהך ח"ל הק' כס'
לירמיה כבוד לגוים כען שהוא אינו מן הגוים וכו' ש"כ קרא
אומת כבוד לגוים לפי שהוא כח' מרחם פוונע ועין סס ברש"י
שנרמס' דחק ענינו לית' טעם אחר על זה וסבוכד יבחרו :

ביאור סוף
ח' הק' כס'
לירמיה כבוד
לגוי' כשתך

ביאור דיוק
תוספת כמס'
גדול יום
הנשמי' כוס
שנתנה מ'
תורה

ביאור הספוק
אני חמתי
אלוקי' אתם
וכי עליון
כולכם וגו'

שם ונקוט כלל כיוון שכל' כחדש זה הוא מדקדק בחובו השער
לפיוס חסד דיוקא טוס' בכל' לבלעם כלתי טוס' תוסס' נרמס'
לבלעם דויל' בטר טעמ' דלילו היו טעס' גדול בדבר עס' מכלפס'
פיו החמות שם אומרי' חילו' היה לנו כבוד כמשה וכו' :
ולכ"ל ל'ל' מזה הוא הטעם מספיק למה הראש' הק' כס' דבר זה
ברצונו שהוא בלמוד דיוקא טו' ולא קם כבוד בישראל כמשה ודייקין
מז' בישראל לח' קם חבל באומת קם וזונו בלעם ולמה לא חסר
דבר זה בפירש' כבוד חקיס לאומת כיוון וכמו שאמר לחמה על
ירמיה כבוד חקיס לכס' כיוון חקרבך ופירש' בהאי קרא טרם
תנא מרחם הקדשריך שכל' דרמיה חסר קס' מה שאמר לחמה
כבוד חקיס לפס' עקרבך כיוון כן סוי' לילמוד נס' על בלעם לא
ל'ל' ע"כ ה' שהקדמוני דלית' בתענית' ה' דאמר רבא טיוס'
הנשמי' יותר חקרבך נלית' שחמרי' כחמיקים כנגד וזו נכלפס'
וכו' וכו' סיכא דלית' חף כדמיון הוא חזינו סקול' לגמרי חלף
היו חומר וי' תכלס' וח"כ נס' כאן חס' היה חומר כבוד חקיס
לאומת כיוון וזו כף כדמיון וזו חמות חמדי סוי' חומר מי תכלס'
לכן חמדי' תורה בלשון זה שבישראל לא קם ויחיל' נשמע
חבל באומת קס' חלף חס' נגמרי' חלף חס' כף כדמיון
וזו חן שום פתיון סה' לאומת לגמרי' דוק כי נכון הוא וקדוש
לאומת : וכו' כבוד חל' הביאור לכיוון דברי הטילוסוף
הנ"ל ותשובת ר"א וכו' וזה טעמ' טילוסוף חל' חתון חמרי' חס'
חלפס' קשט הוא שלא חל' כח' כמרגיש' פס' כדמיון ולכן העמיד נס'
לאומת הכל בשבט וזונו כגור פתיוס' כעלנו כדלית' בחדש' בלך
שחתון חמרי' טרונוס' דהאי כגור פתיוס' שהוא קטיוס' סמיו
שהעמיד כבודי' ומלכי' לישראל כן העמיד נס' לאומת ולמה
כן כדי שלא יכת' חמות חמרי' חילו' היה כבוד לנו כמשה
כבר פיינו חקבלין' התורה וכתוב בכל' חמיו הגוים וכוכל' חלבות'
חלון כיוון חתון חמרי' חן לח' כבוד בישראל בישראל הוא
דליו קם חבל באומת קם חף חזו' בכל' הגוים חן כבודו חבל
בישראל יש כבודו : וזונו לומר דלילו בלא דיוק טילס' שחתון
חמרי' חן לח' קם חבל באומת קם חל' חס' חל' דיוק שמי
בכבודי' לח' קם חבל בעלכי' קם וזונו דיוקא בישראל חבל באומת
כלל' לח' חבל כבודי' ולא בעלכי' ח"כ חס' פ"ס' להטילוסוף לוח'
בכל' הגוים חן כבודו חבל בישראל יש כבודו דל' בכל' הגוים חן
כבודו חף חל' חבל כמפלגות שלו חבל בישראל יש כבודו ככפס'
מעלות שרי' חסד דכתיב נבי' ותחקרהו מעט חללכיס' חבל
עכ"פ לח' כבודו טעם חבל באומת חף חל' חבל כמפלגות חן
כבודו : וחלפס' טילוסוף היה רוצה לדייק ולדמות הגוים
ליורה טעס' כלי שום נרמס' בעולם ולזס' הוא חל' כמפלגות שלו
וחסר חתון חמרי' חסר פתיוס' ולזה חסר חתון חמרי' חן
חלפס' קשט הוא וכמה הוא קשט שהעמיד לאומת כביחיס' כמו
שהעמיד לישראל ודיוקא חס' כבודו ודקדק חתון פלוסוף לומר
חתון חמרי' בישראל לח' קם חבל באומת קם יורה לומר חס'
חמרי' חן

ואי' בתענית פ"ק אמר ר' יהודה גדול יום הגשמי'
כיום שנתנה בו תורה שנא' יערוף כמטר דלקחי
ואין לקח אלא תורה שנא' כי לקח טוב וגו' רבא
א' יותר מיום שנתנה בו תורה שנא' יערוף כמטר
לקחי מי נתלה במי הוא אומר קשן נתלה בגדול .
ובסוף אותו פרק א' י' וזונו גדול יום הגשמי' כיום
קיבוץ גלויות שנ' שובה ה' את שבותינו כאפיקים
בנגב ואין אפיקי' אלא משר :
והקשו סס' כפוס' לפס' לח' ח' יותר דמי' כעלס' כמי' ועין סס'

אחיותיו אותו דיוק בעל פה ולמה חזר הק"ם כפי' כתיב חקים
 להם כיוון ח"ל דאלו היו כתיב בן הוי נף דרמיון והיו אחריכ
 מי נתלה כמי והיו משה גדול מכלם והוא שם י"ס לאומת לומ'
 אילו היה לנו כמשה היינו מקבלין התורה משם"כ אם הוא כלמוד
 עדיקתו אז הוא בלעם שיה' לגמרי כמשה ונבי משה כתי' ותחסרנו
 מעט מחלקי'ו ו"כ גם בלעם אינו חסד רק מעט יחלקים וכתיב
 בכל חכמי הגוים אין כיוון ואם בן מתי אין כיוון רק בחסרון
 מעט שהרי יש בלעם שאינו חסד רק מעט מחלקים
 וכדיוק בא' אכל בישראל יש כמותו ו"כ משמע מכל וכל כלי שום
 גרעון כלל ח"ו ולזה דקדק גם הפלוסוף בחסדו אתון אחיותיו
 ולא קם שהוא בעל פה להדוק מני' שהוא שום בלא שום גרעון
 ונף אכל אינו כן כונן לומר שאף אינו חסד הדיוק שלם כפי' ע'
 דבישראל יש משה ואין כאן חף שום מי נתלה ו"כ הוי בישראל
 כמותו משה ח"ו בן הוא דעת הפלוסוף : ולזה
 השיב לו ר"א שגיר קאמרע אמת הוא שיש בישראל כמותו מעט
 אכל בזה האופן שקדושתו למעלה וזה היה בישראל כולם יחד
 יש להם כל השעלות וכדאי' באמת הפוסק דאלו הוי בני
 דיקי' שוו בראו עלמא וכו' אך בזה יש הפרש שהוא יחיד והוא
 בעצמו כלל כל השעלות אכל נבי דיוקין יש בזה איזה מעלה
 ובאחד איזה מעלה אחרת אכל לא בא' כל השעלות ולזה ח"ל
 ר"א שגיר קאמרע שיש בישראל כמותו בכל ישראל אך לא
 באחד ולזה השיב לו ר"א מחלוקת ומחלוקת שלום ה' מעלה ח'
 ולזה מעלה אחרת עכ' שלא ה' לזה אכל הק"ם הוי באחד
 וכלל כל השעלות ודוק : ולפי' ל"ל שזה הוי כמות הפוסק
 אגני אמרתי אלוקים אתם ובני ער"ן בולכם

אזר דיוק
 עשו כתיב
 זל יום
 נסתי' כיון
 נתנה בן
 תורה

רונה לומר אינו אחרתי אלוקי' אתם משה כאלוקי' אכן זה הפרש
 יש עכ"פ שאשם בני ער"ן בולכם ר"ל שאתם בולכם יחד
 אז יש לכם כל השעלות אכל אינו לבדו כולל כל השעלות
 וכזה הוי קדושתו לשעלה שקדושתם וק"ל וכזה נסתפק העדרת
בפ' ואתחנן מה שא' הק"ם למה ארתה אמרת
ואין עוד מלבדו ואף אני מעיר עליך ור"א קם
נביא בישראל כמותו

והעלתי בקושיא לעיל וכו' האדוקתה זה הוי ולפי' הא' דלעיל אפי'
 שפיר שאילולי לא ח' משע ואין עוד לא ה' ק"ם ק"ם חסד ער"ן
 ולא קם ולזה בן שדרי כ"ר דיעב שוכח זה שא' הק"ם ולא
 קם נכתיב כמשה בישראל וליפני מני' בישראל לא קם אכל באומת
 קם אך למה לא חזר הק"ם כמשה נכתיב חקים לאומת כיוון
 ח"ל חסד דרמיון והוא ח"ו נתי' כמי והיו משה גדול מכלם
 ואז הוי פ"פ לאומת ע"כ דמותו הק"ם דיוקין ואז הוי בלעם שום
 משה למשה וזה גם הפלוסוף ח' באומתו טענה לל זור שיש ח"ו
 מעט כאלוקי' כלי שום גרעון כלל שהרי באומתו יש בלעם שהוא
 שום למשה ונבי משה כתיב ותחסרנו מעט מחלקי' וכתוב בכל
 חכמי הגו' ובכל מלכותם אין כיוון והוי בלעם שאינו חסד
 מחלקי' רק מעט וזהו אין כיוון ו"כ דיוקן שבישראל יש כמותו
 שאינו חסד אפילו אותו מעט וכו' טענת הפלוסוף ועל זה אין
 שום תירץ כ"א התיירץ שעכ"פ יש חילק שהוא כלכו' יש לו כל
 השעלות משם"כ בישראל מה שיש לוה אין לוה ולזה שגיר קאמר
 לו קדושתו כתיב הוא כיון שאח"כ אין עוד מלבדו שהודע' דבר זה
 שאף שיש בישראל שיש להם כל השעלות אכל הק"ם אין עוד
 מלבדו שהוא לבדו כלל כל השעלות וזהו הוי קדושתו למעלה
 ו"כ יכול אני לומר כלל כל השעלות וזהו הוי קדושתו למעלה
 ו"כ יכול אני לומר כלל כל השעלות וזהו הוי קדושתו למעלה
 יבוא הפלוסוף וילמד אותו דיוקן בישראל לא קם אכל באומת קם
 וכתיב זה הוי לקושיא שלו ולומר שיש בישראל כמותו הלא כבר
 עיקן משה זה בדברי שא' ואין עוד מלבדו שהוא לבדו כלל כל
 השעלות ואין מקום לטענת דוק :

וכזה נכתיב גם לביאור העדרת שכתלכו בו משה שא' ירמי' להק"ם
 מי לא יראוך מלך הגוים א"ל הק"ם בה מלך הגוים
 את קורא אותי ומלביהן דישראל לית אנא א"ל
 רבון העולמי' לפום מה דאת אמרת נביא לגוים
 נתתיך אף אני קורא אותך מלך הגוים
 והוא ע"פ דאי' בוחר משפטים ברודו דהוא סכא ע"ל יראוך

מלך הגוים ושם הוא מלך כלאונו וכששך עוד פסוקי' אכל תוכן
 הדבר של וזמר הוא באופן זה שהוא מעט פירושו דשאי' קרא מי
 לא יראוך מלך הגוים שאין זה פירושו שירמי' ח' על הק"ם שהוא
 מלך הגוים אלא זהו פירושו מי מלך הגוים שלא יראוך ויבית שם
 ראי' עהאי קרא שלאמרני כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
 מאין כיוון שם שם הוא פירושו אינו כפשוטו אלא בכל חכמי
 הגוים ובכל מלכותם ר"ל מי שהוא חכם בגוים ובכל מלכותם ר"ל
 גדולי החכמים שבהם הם משיגים בחכמתם שאין כיוון ולפי' גם
 האי קרא מי לא יראוך מלך הגוים גם כן פירושו מי מלך בגוים
 שלא יראוך והוי האי קרא בכל חכמי הגוים כפירוש להאי קרא מי
 לא יראוך מלך הגוים בן הוא בוחר : ולפי' תבין
 גם דברי ירמי' עם שק"ם שירמי' ח' להק"ם מי לא יראוך מלך
 הגוים ו"ל הק"ם מלך הגוים את קורא אותי ומלביהן דישראל
 לית אלא ח"ל רבון העולמי' ר"ל אדרבא אינו חסד שאת רבון

פעולמים וכפירוש הוהרהר מי מלך הגוים אשר לא

יראוך
 ח"כ אדרבא אינו חסד שאת רבון העולמי' שאפילו מלכו הגוים
 יראוך ואף שאינו חסד דבר שאינו מתוקן מן יעטו לומר שהוא
 חסד רק מלך הגוים זה אינו שהרי יש בנבחה פסוק של אחרי
 שח"ל כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כיוון שם פירושו
 הוא מי שהוא מלך וחכם באומת הוא יכול להשיג בחכמתו שאין
 כיוון ו"ל גם כן הפירוש מי לא יראוך מלך מי הוא מלך בגוים
 שלא יראוך שהרי הוא יודע להשיג שאין כיוון ו"ל אינו כיוון
 אפסוק דברי' : אך שעדין קשה ללח גם שיש מקום
 לטעות כהדין דפלוסוף דלעיל שח"ל דיוקין לומר בגוים לא קם
 אכל בישראל קם אך מן שן וליף הוא אותו פלוסוף והוכחנו
 לעיל שהוא לומר מחותנו דיוקן שאמרין בישראל לא קם אכל
 באומת קם ואז גם הוא בא באומת דיוקן לאשור בגוים אין כיוון
 אכל בישראל יש כמותו אך עדין קשה על אותו פלוסוף מאחר
 שהוא תלם עכ"פ בזה הדיוקן בישראל לא קם אכל באומת קם
 וחילולי זה הדיוקן גם הוא לא הוי מדיוקן כלום והלא יש עוד
 דיוקן אחר כמותו ד"ל בישראל לא קם בכמותו אכל במלכו' קם
 וכל זה הוי דיוקן בישראל דעכ"פ במלכו' קם אכל באומת
 כלל לא שלא קם לא בכמותו ולא במלכו' ואז אין הדיוקן שלו
 כלום לומר בגוים אין כיוון אכל בישראל יש כמותו דברי' י"ל
 בגוים אין כיוון חף כמותו ח' מכל השעלות אכל בישראל יש
 בקצת מעלות דומה לו אכל לא בכל השעלות וכגון משה שח"ל
 ותחסרנו מעט מחלקי' ואין לומר והלא בלעם שח"ל שום למשה
 אין זה כ"ל לחזן דם"ל אותו דיוקן לא קם נביא בישראל כמשה
 בישראל לא קם אכל קם באומת ואז הוי בלעם שום למשה
 אכל אם נח' דיוקן אחר וכדלעיל בישראל לא קם בכמותו אכל
 במלכו' קם אכל באומת כלל לא ואז אין שום פ"פ לאומת פלוסוף
 לומר בגוים אין כיוון אכל בישראל יש כמותו דברי' עתה יש לומר
 יש אכל לא כמותו משה ו"כ באיזה טענה בא אותו פלוסוף כיון
 שאין תשובתו תשובה נוחת ח"ל אלוהו פלוסוף ידע ויראה גם
 האי קרא טרם תבא מרחם הקדשתך וכפרש"י עלך אמרתי למשה
 נביא חקים להם כיוון ו"כ קשו קרא אהדדי חף בכמותו עתה
 שהרי בן כתי' ולא קם נביא בישראל וכאן ח' נכתיב חקים להם
 כיוון ואין שום תירץ על זה כ"א שא' בישראל לא קם אכל
 באומת קם וכיון שבאומת קם וע"כ אמר הק"ם לירמי' נביא
 לגוים נתתיך כדוי שלא תקשה לו קרא אהדדי כדלעיל :
 ו"כ מוכח הוא מדברי הק"ם כיון שא' נביא לגוים נתתיך ששוא
 עפש אותו דיוקן אכל באומת קם ו"כ גם הפלוסוף אחרי שדע
 מהאי קרא נכתיב לגוים נתתיך והבין שהוא תירץ כדוי שלא תקשי
 קרא אהד' ואז מוכח אותו דיוקן אכל באומת קם ואז גם הפלוסוף
 בא טענותיו לומר ג"כ דיוקן שלו בכל חכמי הגוים אין כיוון
 אכל בישראל אין כמותו אכל אי' לאו שא' הק"ם נכתיב א"ל גוים
 נתתיך אין כאן הוכחה לומר אותו דיוקן אכל באומת קם חלוא
 אפשר לומר כאידך דם"ל נכתיב לא קם אכל במלכו' קם וזהו
 בישראל אכל באומת כלל לא ואז ג"כ אפשר לומר על מי לא
 יראוך מלך הגוים כפירוש בוחר מי מלך בגו' אשר לא יראוך
 וקראי דכתיב מוכח עליו כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם שאין
 כיוון

ביאור ת"ש
 הק"ם לירמי'
 מלך הגוים
 קראתך

ביאור הפ"א'
 ירמי' להק"ם
 רבון פעולמים

בוה אבל א"י לאתחדר כל בה וח"א ראש עפרות תבל קא אתורה שהיא תבלין ועיין גם בכרכור

דא"כ כל המוקדם בטקוק וכו' מוקדם לכרכור ולפי' אדרכ חזן דאמר רב חזן כל הפסוק כולו לשיעורין נאמרו ועיין בפירוש רש"י שופרס סז שהיה פלוגת דרבי יוסי ורבי חזן דלרבי חזן אין נרדף להקדים כיון שאין שכה לא"י בסירות רק לשיעורין וכו' היה המורגלים מסופקים אי שכתב דא"י היה כשכח סירות והלש עפרות תבל שמתוכב בסירות או שא"י קרא לשיעורין ויתר ועפרות תבל קא אתורה ופי' תקשה הלל מדיון לא היה תורה חזן וקושית סז סברו כך הם ידעו שהחומות היושבים סז הם חכמים וכן חזירא דא"י מחכיה וכו' דא"י הפסוק ועפרות תבל קא אזורה אבל כשכח סירות י"ל ששאר חכמות טובים הן וכן פיר' חז"ל ויתר כשכח סירות ועתה תבין החילוק שלשון טבין המורגלים וכן יהושע כלב

ביאורי הדעה
בענין המורגלי'
ענין עליו

שהחמר גלים אמרו הארץ השמיניה היא אם רזרז היא היש בה עין ואין אין והתחוקתם ולקרותם מפרי הארץ :

שהיה מסופקים אם היא עמוכה כשכח סירות או הפסוק קא אתורה כי חזירא דא"י מחכים וישועה וכלב ידעו ששני הפירוש' אינם ולכן אמרו היש בה עין שהיו עין חיים היא הפור' שאוור' ל'א"י מחכים ופי' ילביח ויתר בעורה משאר חז"ל ופי' חז"ל ויתר חז"ל ולקחתם מפרי הארץ שגם בפירות היא משוכחת ויתר משאר חז"ל : ועמה תבין החילוק טבין המורגלים וכן יהושע וכלב שהרי גם המורגלים אמרו גם ארץ זבת חלב ודבש פיר' ואף יושע וכלב בדיון אמרו הארץ אשר עברנו בה טובה היא מאוד ארץ אשר היא זבת חלב ודבש חלל ל'ל שהחילוק בין המורגלי וכן יהושע וכלב שהמורגלים עשו עיקר לטפל ואמרו מה שכתב' מה שכתב שהיא ארץ חמסה ושעורה וכו' הכל הוא לשיעורין חמסה שיעורה לאכול חמסה בבית המנוגע וכן ארץ זבת חלב ודבש שיעורי' כזית כדא"י הכל בחפצת כרכות אבל כשכח הארץ נופ' י"ל ששאר הארץ ת טובה ממנה וע"כ אמרו גם ארץ זבת חלב ודבש היא ר"ל שיש שאריו גם ארץ זבת חלב ודבש חמס כי עו העם הזה ומה שייכות יש בזה וזה פירו' חמס כי עו העם הזה ונ"ל שהיה המורגלים תפסו הסכר' הוא שהכל לשיעורין כגון חמסה חכמת פרס בבית המנוגע וזה השיעור לפי גודל האדם כן הוא אמירתו וכן שיעור אמרו המורגלים וגם ארץ זבת חלב ודבש וזה פירו' חמס כי עו העם הזה ר"ל וזה פירו' עתה פירו' ששיעורו בה אתה יודע כי עו העם הזה שלטי גדלם שיעורם כן הוא דעת מורגלים שאין עיקר שכתב בפירות וע"כ אמרו גם ארץ זבת חלב ודבש גם שהוא טפל ודבש ולא אמרו גם לפרדות שיעור שכתב היא כפירות מה שא"כ כשכח חז"ל ושיעורין טפל ועל שאמרו המורגלים חמס כי עו העם הזה לכן אמרו ואמס אל תיראו את עם הארץ וק"ל :

והם כלב וגו' כי לאמרו הם פר צילים :
גם קשה הארץ הוא שוכית לטן מכרו זה שפר צילים שכן שפר דבר וכוונתם היה רק למוציא דיבה ונ"ל כך

דאיתא שם מאן דרוצח לידע כמה גובה של דקל ויער בצילו

ובאן פירש רש"י אנשי מידות ראינו סז אנשי גדולי' ונבוכד' ונרדף ליתן מידה לכל אלו' לכן נליות ששה חמות וזית וגם צריך להסבין מה שאמרו המורגלים חמסי מידות ראינו סז ולמה לא אמרו אנשי גדולים ונבוכים ראינו סז וגם מה שאמרו ושיינו כחנבים מנה הוה ידעו זה הפך שרש"י מתוך זה ששאמו שיששכ"ל' אמרו' כמ"ל קטנים אמס' קשה להם אמרו דווקא כחנבים וכל' שגם המורגלים ידעו את צילם של כתי כעין ולכן אמרו אנשי מידות ראינו סז גם מידות חפ' כל קויות ואל לפי שחשבו' שיינו כחנבים ע"כ שאל כח חס ולמי זה ראו ישועה וכלב להכניס את דבריהם ואמרו סזן משקין בדוכיהן כי אין להן מידות בעולם ולפי' אמרו כי קר' צילם מעליהן ר"ל שלא היה שום כל לאותו עם ואין

אומר צריך אדם לפרט את החטא שנאמר אנא חטא העם הוה חטאה גדולה ויעשו להם אלוקי זהב רבי עקיבא אומר אינו צריך שנאמר אשרי נשוי פשע כסוי חטאה אלא מה אני מקיים ויעשו להם אלוקי זהב אלא כרבי ר' ינאי דא' בשביל כסף וזהב שהשפעתה להם גרם להם שחטאו :

כענין שיש כאן פלוגתא דמאן דמ"ל שצריך לפרט החטא מולל אותו דיוק משה שחזקו פון שא"כ דרבי רבינא עליו שהטית דברים ונאמרו ויעשו להם אלוקי זהב חזן זה לכדרי רבי ינאי חלל לכדרי יהודא שאמר צריך אדם לפרט את חטאה אבל לחזן דמ"ל חזן צריך לפרט החטא וא"כ חז"ל ויעשו להם אלוקי זהב חלל לכדרי רבי ינאי שהטית דברים : וזה החטא של הפטת דברים כלפי טעק הוא שהוא גדול מחטא הכאת הקלע העפורה בפורה שהרי סז יש לו פירוש מספיק וכאשר ככתבי' כקונטרסין שלי ולוה היה ומה עתידת' הן וכרישו כשאן דמ"ל חזן צריך לפרט החטא ונ"כ חז"ל ויעשו אלוקי זהב ונאי שום ל' שיהיה חטא דכרי' כלפי מעל' ולוה ביקש עש' שיכפו' ל' חזקו פון כשיכפו' ל' חזקו פון מוכח הוא כדרי' לפרט החטא וע"כ נכסתו לפרט כתור' ואף שהי' לדורתי כי דוכס הכי ונא גם היה שאמר משה ויעשו להם אלוקי זהב הוא משום שצריך לפרט החטא ולא חזן שום ל' שיהיה חטא דכרי' דברים ומזוקה הוא עלותו עון וע"כ ייתא ליה דכיתוב פורקו וק"ל :

ואפי' עשר נשים בתנור א' ופיר' רש"י מחוסר עני' היה וקשה חל' לרש"י זה ונ"ל על פי דאיתא בתפכת סתמים פרק כל שעה דף ל"ז ע"ב איהו לחם חייב בחלה וקאמר חתם מעשה אילפס פלוגי בה ת"ק ורבי יהודא והיכדמי מעשה אילפס כגון מין דייס' שמבשלין וחזר ואפס דלת' ק חייב בחלה והי'איל שאפס בתנור ולרבי יהודה פושר דסבר אין לחם אלא האפוי בתנור מעיקרא ואמ' רבא מאי טעמ' דרבי יהודא דכתיב ואפוי עשר נשים בתנור א' לחם האפוי בתנור א' קרוי לחם ושאי' אפוי בתנור א' אין קרוי לחם עכ"ל ואיתא בגמרא שמותר להערים במעשר ולהכניסו דרך גג' וקרפיו ולהכניסה בבית והלה ומעשר דין א' לתן ומותר להערים :

וכאן הוא מעורר שיעור תוכחה חיובי מרובן שהרי כתיב ואלתם ולא תשבעו ואלתם כשר כתיב וכו' ויבוס ונ"ל חזן פלה על דעת רש"י לומר שמתקור עמים חלל ל' דבכי פירושו שבת שיעור קהלת פון שיעורו גדול עד שאמר ואלתם כשר כתיב וכו' וכשר אמרו שחזקת להערים בחלה כדי לטעורי פן חלה וכן הוא אמר ואפוי עשר נשים בתנור א' וא"ל הוא לכל דעתו חייב בחלה וקשה לרש"י וזהו ליה לעשות שתחילה יאפס חילפס והדר ל'אפס בתנור ואל' לא הוה בתנור א' וסופו פטור מן החלה ל' רש"י מחוסר עני' הוא וע"כ אמר ואפוי בתנור א' ששום מן הסכר' ל'אפס בתנור א' ולחייב בחלה ולעשות מעשה חילפס והדר לאפוי בתנור ולפטור מן החלה כן הוא כראש דעת רש"י שאין כוונת רש"י לומר שהתוכחה סיה מחוסר עני' אלא רש"י מתוך מה שאמר השקוק ואפוי עשר נשים בתנור א' וק"ל וזבן לא חכמה פליטוד וזבן על דור דעת דור הידברי חזן עשו כדכח הגדולה חזקת ל'אפס חילפס לתור סארין וכי טחו עיניהם מראות מגול סתקים שפעם לטן סק"ה וגם סל' חזקו סתמות סק"ה שאמר לטן להכיל אותו אל ארץ חלב ודבש חמסה ושעורה ונשן ותלום וירושן וכו' והחזק לא האשינו בדברי סק"ה ונראה לי לישב את דעתם וטעמם וע"ל לומר סל' חמיונו בום אך שבו סוס מסופק' כאשר שס פלוגת' :

במד' שלא וראש עפרות תבל זה א"י שמחובלת בכל מפני שיש עואר ארצות מה שיש בורה אין

אור נח'
גולה חז'
אטי חז'
שאי' חז'
כ"כ חז'
כלמס

ביאור מה
שפ' רש"י
חז"ל עשר
הכתבה א'
דוקר עני'

פלא שום תמידה וק"ל :

בשעת הסעוד' שעשה אברהם ביום הגמל
קיסרג השטן ואמל'פני הק' בהרב'שע מכל סעוד'
שעשה אברהם כלום היקר לפניך תור או גוול
א"ל הק' בה בן אחד יש לו ואני אומר לו הקריבו לי

ותאוד הוא תמוסו כי די היה אילו היה אומר לו הק' כה שקרב
בהסס או שיותר תמון רכ לא לגנוע בהשמות תחילס לשמש
כמו ימירו וכאלס לי כך

דאיתא בחנה שבי-אתה בטענה זו רבש"ע מכל'
אובלסין האילו שבראת בעולם לא היה לך ליתן
לי בן א' וממשיל שם מענת חנה לרא' שעשה
סעודה גדולה ובה עני אואם לא יתן לו כלום מה
אתה אומר לו מכל הסעודה שעשית לא היה לך
ליתן לעני זה פרוטה ואף אני באתי בשענה זו
מכל אותן אובלסין לא היה לך ליתן לי בן א' :

ביאוד קיסרג
השטן הסעוד'
אברהם

ועל טענה זו ניתן לה כי כיוספ' דברה ונס בהסעודת אברהם
מינו מהשטן עשה את מעונו כעני ולא כשנית עליו ויתת בוודי
כזה פעמים שחולקא דק"כ הוה מה שנתני לעני ולפי זה בה
השטן בקיטרונו לומר כלום היקר ולא אחר כעשה שיהיה
שעשה עניו כעני ולא יגניו עליו אלא משום שיהי שמתני
לעני הוה חולקא דק"כ ועי' יפה אל' כלום היקר לפניך ולזה
אמר לו הק' גם בדקדוק לשטן כן את' לתת לו ר"ל שכן אחר
היורה הייתי ליתן לו עמי שיש לו טענה חוקק לומר מכל אותן
אובלסין שבראת בעולמך לא היה לך ליתן לי בן אחד
ואילו היה אדם עשה סעודה גדולה ובה עני אואם לא היה
מסניח עליו עס הוה חומר מכל אותו סעודה וכי' יא' היה
שהכרת ליתן לו כן א' אכל עתה שעשה הוה סעודה גדולה ואתה
עשית עמך כעני ואתה מכל אותן סעודת לא השניח עליך אמי
חומר לו שחק חותנו כן א' שנתתי לו מקריב אותנו ולא יהיה לי אף
בן א' ויהי יאמר מכל חותנו אובלסין שבראת לא היה לך ליתן לי בן
אף אמי חומר לו מכל אותו סעודה לא היה לך ליתן לעני א'
וק"ל :
ואנכי זה נראה לתת ג"כ מענין זה כזה פ' עקידה
ויהי אחר הדברים האלה :

איתא במדרש מאי אחר הדברים אוהר דבריו של
שטן שאמ' שטן רבש"ע וקן זה אתה חננתו למאה
שני פרי בטן כלום היקר לפניך תור או גוול א"ל
הק' בה כלום עשה אברהם אלא בשביל בנו אם
אני אומר לו להקריב בנה הוא מקריב ע"כ במדר' :

וכנסתא אחרינא וק"ל ויהי אחר הדברים אחר דבריו של שטן
שאמר שטן אל אברהם סכא סכא אוכדת את ליך למאה שנים
ניתן לך כן ואתה רונה לשטנו וק"ל אברהם מל' מות כן והמי
כיסח'ת'ן תמוסיק'ת'חוד מה שהיה מדייק השטן וקן זה אתה חננתו
למאה שנים פרי בטן האיד תליח זה דווקא במאה שנים ונס
למסח'ת' אחרינא למאה שנים ניתן לך כן אשתי דווקא למאה שנים
וק"ל כאשר איתתא על פסוק לך לך מארניך שני פירושי' ח"פ כמתין
לך לך לרמו למאה שנים יהיו לך כן ועוד פ"ל לך לרמו לו שני
כיכלות חד לך מארניך וחד לך אל כר סמוריה ועל זה הסירות לך
אל כר סמוריה פירושו טעמ'שם שבעין רמו לו הק' כה שיהיה
לו כן נזריך להעלות אותו על עקידה שלא יאמר אברהם טוב
היה לו שלא יתן לי כן מעכשיו שניתן לי טובה לשטנו לכן רמו לו
ק"כ בה מקדם לך אל כר סמוריה כדי שיהיה הכריח בד אברהם
ולא יהיה לו פ"פ לאחר זה ובה יבואר הכיט שאמר השטן
בדקדוק לשטנו סכא סכא אוכדת את ליך כן שניתן לך למאה
שנים דווקא ולא פחות או יותר ובש"כ ג"ל שפירושו של לך
הוה כל לרמו זה שלמאה שנים יהיה לך כן ולא לרמו עקידה
וק"ל למה אתה רונה לשטנו והסכי לו אברהם ג"כ בדקדוק
ע"ן כן ר"ל שזה הפירוש הוה האמת שלך לך לרמו העקידה

בשעת עקידה
כא השטן אל
אברהם וק"ל
למאה שני'
כעת לך כן
וכו'

ולכתחילה ניתן לו בן ע"א כן לסכיא אותו עקידה והנסח'ת'
אחרינא יתורן ג"כ כזה הלוטן שאמר השטן רבש"ע וקן זה אתה
חננתו למאה שנים פרי בטן כלום היקר לך לך לית דווקא
למאה שנים ולא פחות או יותר ובש"כ ג"ל שפירושו של
לך לך הוה כל לרמו שלמאה שנים יהיה לו כן ולא לרמו
שלמאה שנים יהיה לו כן ולא לרמו עקידה א"ל למה לא היקר
לפניך תור או גוול כיום הגיול את יחזק בשלמות חס היה הפיר'
של לך לך לרמו העקידה דהיינו לך על כר סמוריה או לא היה
נריך אברהם להביא הקריבן כיום הגיול את יחזק כי אין לך קרבן
יותר מזה שיחזק כעצמו יהיה קרבן אף עכשיו שחננת חותנו
למאה שנים פרי בטן דווקא למאה שנים ומספיק שיהיה שפירושו של
לך לך כה לרמו למאה שנים יהיה לך כן וכן שום רמו לקרבן
וק"ל כלום היקר לפניך וכו' והסכי לו הק' גם ג"כ בששתו כלום
עשה אלא בשביל בנו אשתי אומר להקריב את בנו הוה יקריב כי
הפירושו שלך לך הוה לרמו עקידה וא"כ הוה כעצמו יקריבן
ואין אברהם נריך עוד לקרבן כיום הגיול וק"ל :
ואנכי כן שיתחבר משה י"ל לפר' טמס' שאמר משה מי מלל לאברהם יקריב
כן וסירה בעל הסעודה על' ג' עניו יאמר מאה קשס חלי רעוה שרה
בוה וכיותר קשס שאברהם שיהי מי מלל והוה לשון בקשס ולא
ייענו מה ביקשם שרה וגם בחוקיני כירגם בוה ופירה שהוה
לשון הלוגיה ק"כ הוה שייך לכלן לשון פלוגיה וק"ל כשטת
אדוני אבי הרב המתבר שירה אשכנז ג"כ הוה מסופק' כשירה
של לך לך ולכן חומר בבקשה לשון פלוגיה שיתעורר כן ר"ל
מלל בגימטריא מאה שלמאה שנים יהי' כן ולא לרמו טוב עקידה
ואו אמי נריך לעקוד את יחזק ואנכי כראה לי כן המתבר למאה
גם הססוק זה ויהי אחר הדברים האלה פירוש רש"י פחד דבריו
של ישמעאל שאמר ישמעאל ליצחק איתת ביטל למסורה והייתי
תינוק ולא הי' בידך לחמות ואמי כיוול לשלש עשרה שנה והייתי
גדול ולא פחותי אחר יחזק רב'שע אתה מתעלה בתכר א' ואני אם
יאמר הק' להקריב אותי בעקום קרבן בודאי לא יימנע
וקשס לי מת' ליה זה לרש"י בלא חין זה כי אם דכתיב נגדוהס
וק"ל כאשר דאיפת

במדרש רבה פרשה ויהי ובכמה פוקמו' שהצדיק'
לולי שהן גזרין על עצמן מיתה אי אפשר ליגזור
עליהן וראי' מאב' שאברהם אמר ואנכי הור'ך
עירי וכן משק ביתי יורש אותי וכן גבי יצחק
נאמר ותכנהן עני יצחק מראות ויאמר לא ידעת
יום מותי וכן יעקב א' עוד יוסף בני חי' אל' כה
ואראנה בטרם אמות מלמד שקשדה לפני
המקום ליגזור גזירה על הצדיק' ועיקר רמו
מן המקרא שנאמר יקר בעיני' המתה לחסידו
ופירש' פתח' בהונת יקר לשון כבוד הוה ולא
לשון יקר וחשיבות :

וק"ל שלפי זה יתורן רש"י שפיר כי קשס לרש"י האיד אחר
הק' בה לחכמה קח את בני וכו' והעלה לשולס בלא חין
ק"כ כה נזיר גידיה כי אם הם מרובין מד ענין ויצחק לא ידע
מזה כלום כי הוה שאל חי' טע' לעולם ולכן עתיד רש"י שכן הי'
מעשה אחר דבריו של ישמעאל וכו' א"כ כתרסד יחזק על וק"ל

צדיק אוכל לשובע נפשו זה הק' בה אמר
הק' בה לישראל בני מכל הקרבנו' שאתם מקריבו'
לי כלום אני נהנה מזהם אלא הריח שנאמר ריח
נוחיהו תשמרו להקריב לי במועדו ע"כ :

ונריך ביאר ביאך כלמד מזה שאמר ריח נוחיהו שהוה אוב
לשובע חלי נפשא מינה אי אוכל לשובע או לא לשובע ונדולה'
הוה האיד שייך בו אכילה וק"ל שיתרס' בוה בח' להיות שחין
לפניו אכילה ומה' והוה ע"מ דאיפת חין מכילת את הינומר
אלא אחר נמר כל הסעוד' ואין לך דבר שכל האורחין מכי' שמעק
אלא ריח עכ"ל כגא טעם הסוגר הוה כל כהאורחם שבע
האכילה

ע' ביאוד'
הרכס בעמ'
העקידה

האכילה ואין בדרך לאכול ואז הוא נהנה מן הזוגות ולזה יפה
 אחר צורך אכול לשבע נפשו זה הק"ה ר"ל שאין לפניו לא
 אכילה ולא שני' אלא תמיד הוא שבע כמו שאכל כל צרכו והוא
 רא' שגד ריח ניחוח שמעורר לקרוב לי וזהו שמכילן אחר נמר
 כל הסעודה ש"י דלגבי קודשא בריך הוא הוא תמיד אחר
 הסעודה ולכך הוא נהנה מן הריח ולכך יפה כלמד מבין שאין
 לפניו לא אכילה ולא שני' ואנב נראה לי לישב כפ' הראשית
 מה דאמר הק"ה לחדם הן העץ אשר ציוויתך לבלתי אכול
 מעצמו ויאמר האשה אשר נתתי עמדי הוא נכסה לי מן העץ
 ואוכל ולא ידענו מה השיב חדם לק"ה האשה נתנה שלא שיע
 לדברי הק"ה ושעל לדברי האשה שלא הכל חייבין בכבודו
 הוא ואשרו ונ"ל לישב ע"פ דאיתא בזהר שם הוא באר"כ
 ואני מאהבת הקימור כתבנו אף שלא בלשון זוהר רק להבין
 גוף הענין דאיתא שם אכלתי וערי עם דובשי ונשאלה זו
 השאלה בתענית דרקיב וכי יש לפניו אכילה שאחר אכלתי וערי
 עם דובשי עד שנתגלב הדבר ובא שאלה זו לפני רש"י והוא
 עריך לו מאהבת הזמן להכלה שיהי הק"ה אף שאין לפניו
 אכילה מ' מצינו גבי יעקב שנאמר וישכב במקום ההו' ויש אכן
 מראשיתו וכי לא הי' לו כדרכו אכילת אלה מאהבת הכלה שיהי
 וכן כבוד ועיין שם באר"כ שמשני אהבת הזמן להכלה מותר
 לשנות וזו שאמר לו הק"ה הן העץ אשר ציוויתך לבלתי אכול
 מעצמו אכלת והאך שיהי הדבר ונ"ל לו האשה אשר נתת
 עמדי ר"ל הלא האשה נתנה לי וסוף לי אהבת הכלה ומותר
 לשנות כשכילה וזו שאמר נתת לי ר"ל שאני הו' ה' לקוחין
 בה והק"ה שושבין וע"כ תיבת הכלה נרמזה וק"ל :

ב' האורח
 מה שכתב
 ועיקרם

פיה וזאת מודעת בישראל שיעתה הנדיקים ע"פ ה' ולא ע"פ
 מלאך המות שהוא שליח ב"ד וקשה האך יורד ק"כ כה לתוך
 ביתו של לוח הנדק ומטיל כשעתו וזהו הפסק דין מזדך להחזירו
 בעצמו שהוא ע"פ וזהו כוננת הכרבות אלהי נשמה שנתת בי
 טהורה הוא ר"ל שאני נדק ואתה עתיד ליטלה מעמי ע"פ
 ה' ולא ע"פ מלאך המות שהוא שליח ב"ד והלא חסור למשכנו
 בעצמו וע"כ אחר ואתה עתיד להחזירה בי ע"פ הדין וע"פ
 הדברים האלה כנאו אל ביארנו בפסוק אחריו מות שני בני
 אהרן וקשה קושא גדולה ועומה האך הי' עיתים של הנדיקים
 האלו הלא לא הי' ע"פ ה' אלא ע"פ ה' והאך יורד הק"ה
 לביטול ליטול משכונם שלא ע"פ הדין ע"פ מותר הכתוב בקרבנותם
 לפני ה' וימותו שהם בעצמם כנכסו לפני ולפניהם
 ברשותו של הק"ה וק"ל :

ב' בהר סיניכות הפרשה לעיל כתוב הוציא המקלל ורמזו
 אופו והקשו הפוסקי' למה נכתב המקלל והלא כבר כתוב
 ומקלל אביו מות יומת מה אביו כ"ו חייב המקלל מיתה ומכ"ש
 ק"ו כן בנו של ק"ו אביו ששמיים ופירשו הפוסקים דאין עושין
 מן הדין ונ"ל אברהם כהנא דושו תפירין דוקא ישראל נקראו
 עבדים אבל הם ישראל נקראו בני הדת הקושא לדוכתי'
 מה נדק הכתוב לכתוב ע' מקלל ה' שופ יומת הלא הוא הדין
 הוא בעצמו ומקלל אביו אלא ודאי מוכח מש' מקלל שלפניו
 ישראל נקראו עבדים וכדדרש ריה לזה גזר הק"ה שישוטע
 ויובלט שלא יאמר האדם ישראל האך שלי ואי' בחשן טעטע
 דאין לבן חוקק כנכסי אב לכך הוא נכנסה פ' שמיטה לט'
 מקלל דמכח ע' מקלל מוכח דלא נקראו בני ונ"ל ה"א דיש
 להם טענת חוקק לכך גזר הק"ה שש שנים ועבוד וכשביעית
 פשעטנה שבת לט' ותרעו שארן שלי שלא יעטמו טענת חוקק

ב' ואתה פני רש' ואתהן לשון עתנות חכם אה"פ שיש
 לנדיקים לתלות במשפחה הטובים אינם יחבשים אלא מתנת
 חכם וקשה למה הוא כן הלא טוב לאדם לבקש שכרו מלבקש
 בחי' הוא בודאי בדין ליטול מלבקש בחי' מה' ספק אם יתן ונ"ל
 אברהם כהנא לתוך ע"פ הדרש מי יקדמו וישלם אין לכרי'
 אלא קונו כלום כי כל הנותן אדם עושה עושה שכרו מקודם
 כלום עשה אדם נצית בכבוד אב לא נצית לו נגר מתחילה
 כלום קבץ עוזה כפתחו אם לא נצתי לו בית וכן כל המנות
 שאדם עושה כבר הוא טעל שכרו מקודם מתיילא כך הוא כוננת
 הפסוק ואתהן חל ה' הוא מתנת חכם וק' למה לא חבקש כבר
 ע"פ לוה תירך הכתוב אהב החילות להראות את גדלך מיר'
 רש' וז' מרת טובך של שר המנות קודם שעשה החילות
 דייקא ואין לכרי' אהל קונו כלום לכך ואתהן חבקש מתנת
 חכם :

במדבר ויעקב וירעבך ויאכלך את הן מנאן להדלקת כירות
 בשבת המדרש זה הוא תפוח מאד מש ענין הדלקת נירות אל
 אכילת הן ונ"ל ליישב ע"פ מה שכתב בעל שפת כהן ויעקב
 וירעבך ויאכלך את הן שירושו כך ויעקב וירעבך שא' שאמרה
 אשתר משי' שלי' נ' ימים ונ' לילות עכא זה ויאכלך את הן
 דאז יכלו להמן דאם לא נזו' נ' ימים לא הו' וכלי לי' ואי' בנש'
 הן הפורה מכין שגא' הן העץ אשר ציוויתך לאכול וקשה שאי
 השאלה הן מן הפורה מכין וכי כל שמות האדם נריכים לסיות
 כתובים בתורה ונ"ל אברהם כהנא שכן הוא מירושו הן מן
 התורה מכין ע"פ אותן הדוד פתחיבו כלי' מההן מאזיז חט
 סיכא רמזא חטאים בתורה ומתיר הנש' הן מנאן סי' מנאן עץ
 דענת פתחיבו כלי' מההן וא' בנמ' דחט עץ דענת גפן הי' וכתבו
 שופרשי' דאלו הן הן אה"ר עד וזן קדוש השבת מתיילא אז
 קידש על הנפן לא הי' בו שום חט בעץ דענת וזה תלוי בפלוגת'
 אם מוסיפין מחול על הקודש דאם הוא כמ' דא' מוסיפי' מחול
 על הקודש הרי באשת לא חטא דאף שאם אכל בעוד פיוס גדול
 לא חטא דמוסיפין מחול על הקודש ועל פדלקת נירות שבת
 נראה לי הטעם כך באשר קבלת שבת הוא עדות להק"ה
 שברא העולם וכשביעי שבת וינעם ואין מקללן עדות בלילה
 כמו שאית' בנ"ח אכל לאור הכר מותר לקבל עדות דלא יסא
 מוצא חא' מעיניו דכשר להעיד כן כתב ס' טע' לכך נריכים
 להדלקת

הלקת כירות בשבת והיו דוקא לפי הדעה דאין מוסיפין מחול
 על הקודש דאין מקדשין דוקא בלישם לכך נרמז לנדרות אבל
 אם הסוגי' דמוסיפין מחול על הקודש או עותר לקבל שבת
 ולקדש חף בעוד היום גדול וא"כ חל' הדלקות כרות כי שנת
 בטוהר' מה מהני וזוהי נכח אל ביאריו ויעקב וירעקב ויחבילך
 את הן מהיות הונך לצום ג' ימים וג' לילות עד שכלת להטן
 והטן ען כעורס מניין הן הן ע"י הטעם ה' כע"ז הדעת מחילת
 מוכח שחן מוסיפין מחול על הקודש וכיך לקדש כליהם ואין
 מקבלין ערות כליהם לכך נרמז להדלקת כירות בשבת :

ובאין אין שום כיווס לישראל ונ"ל ע"כ קושי' כוונת מהקטן אהב
 דקחשר עבה על הר העברים עלי' ויירדפ' היה סהור הולך
 ענדולתו ומיך טס ששטס סני חו' כלשון עלי' ששטס הכי פיה
 מונרת טס למות בח"ל כדי שבוכותו יעמדו כל בני דודו וע"כ
 עלי' יחיה לו"א ויבדד ר"ל משה בעצם היום הזה ונ"ל שני דורו
 יאצרו חן אמו עכיון אותו לו"א לו לאמור ר"ל אומר לקן דברי
 וכן מניחן אותך ומש היה חמירה יאמר לקן לו"א לו עלה אל הר
 ר"ל אומר לקן שהוא עלי' שלטן שבוכותך יעמדו כל בני דודו
 והוא משל למרגלות ובודאי יביאו אותך אך פן ואולי משם
 בעצמו לא יטיב פדכר בעיניו ולא יאמר גש לישראל כדי שלא
 יביאו אותו לוש אחר ומש בדר כאשר יש אחרן אותך ר"ל שכרי
 פתה היה שתאוס לאותו מיתה ונכחו חמי כך וק"ל :

**פ'נחם האדמרי ר"ל עשרה נישי' געש' לפנחם
 דמעשה זמרי וקא חשיב שם ודר מדרגך
 שבין אל הזכרות והנקבות :**

ומה היה חקר אם לא היה כיון משם אל הזכרות ואל הנקבות והי'
 דקדן סיוך לתורטין רק עד שלא יפרשו זמרי כדאיתא בגמרא
 שאם היה עורס היה נכחם חייב עלי' ונ"ל לישב ע"פ דחיתא
 בקשר שליחה וסם הוא בארבו' לשון ותוכן סדכר שמיש מטל כפ
 יערו וכן דוד שבת חרות וכן שלמה שנשא בת פרעה הכל היה
 ע"פ הפכרח להגביר כיון על סידוריו וסודו ימשול בה ג' אחר
 משמשן שכל להושע את ישראל וכתוב כי היה ישר בעיני
 הכהנים שהיו חוקק כחכם ויכס למשול בה וזהו וסם לא ידעו כי
 מה הפיה זאת וכו' ועיין סם :

**ואיתא בעשרה מאמרות דף צ"ג ע"א כובי היה
 גילגול דינה וזמרי הי' גלגול שבס' וכו' :**

וא"כ למי זה הוא הסודר כל' כיון שזמרי הוא טכס וכובי היה
 דינה וא"כ פס הוא זמרי שהוא טכס רכס למשולט בכובי שהיה
 דינה וא"כ ח"ו יהיה נח החינוך נזכר שהוא הסודר כדלעיל אך למי
 הכרח כעת שהיה בני גלגול שהוא זמרי והוא מישראל והוא
 ע"פ' א' כוונתו י' לו טענה לזמרי שהיה עותר לו ומה שגבר
 בנשו על החינוך ולזה בחמת נכונן זמרי שתפס אותם בכלורית
 ולמה לא נבד חיהה בה כדרך טל המנאפי' אלא שלוש כיון כחפשה
 בכלורית שורת שהוא שתכין להטבר כוחו על החינוך וגם
 שיה אירע כך שיונני חבי' שלא לבודות אלא לגדול שבין ואף
 הוא אחר חני' גדול ממש טאו' ש' כו' לאמור להגביר כחו על
 פל' החינוך וע"כ כטענה זו הוא זמרי לאמור ח"ת אסורים היה כפ
 יערו מי יפטר לך ר"ל שאם תאמר שאת עק' ונרין אתם להגביר
 בא החינוך חני' גדול מן' וגם טאף היה נשוי אלא היה למשע שום
 טענה נגדו כי אם שהוא ע"פ פני' גלגול שבס' והוא דינה וא"כ
 אסורין זה בוס הטעם הנ"ל טאו' יוכיח ח"ו כח החינוך שתגבר
 ועל זה חן שום פנייה לו"א' כשתעלה הלכס ממשע שום סדכר
 היה נעלם מעשה שבין הוא ההסודר לו"א' שנעשה נם לטענת
 שכיין לזכרות ר"ל שכיין לדבר זה שיש חילוק בנאותו שמישראל
 דקדושה ושיא מישראל דטוהר או עותר לו טעם דלעיל אכ"כ
 כלן הוא שהסודר שהוא היה שבס' והוא היתה דינה וישע משע
 כנחם סדרגולוכוזה וכו' ימי' טחשז זה לכס כנחך זמרי על
 כובי שדרך העדקרי' העליון היה רחי' להיות תחתון כמותו ונעשה
 נם ונתהכך זמרי על כובי כשפת מעשה ודאו' כל' ישראל ע"כ
 זו עורף לשון ילקוט סוף פרש' בלק וגם זה הוא כראש שלא לגדור
 כי אף אם היה הוא תחתון על הדוקח מו' הוא פתי ולא יסין זאת
 שכיבת נרין הוא להיות תחתון על הדוקח אלא שפיקד הכס' ה'
 להודיע שנתחם כיון לדבר כעגלם שהוא סודר גלגול שהוא
 סמיטרא דטוהר והוא מישראל דקדושה וזו יהיה ח"ו השליטה
 להסודר ולזה הוא לכס גדול שנתחם על כמותו לפראות דבר
 שכיין וק"ל הא דאמר יוסף לחיו' אחיו מאין באחם ויאמר
מאין כנען באנו
 ונחיו ע"פ דחיתא טעם לאחי יוסף על מה עשו ככה וזכרו את
 אפי'ם

במ'תרו כי הויה ה' הפצרים ה' גדולה על כולם וקשה בא לתרן
 בזה ולהכריע שהוא גדול על כולם ונ"ל לערך ע"פ דחית' כתי'
 דלשון נרמז' אחד שהוא מנייר לשם חכמה הרי הוא נכונה לו
 טא' לגר אשר בשעריך תעננו ואלכס שגר שהוא מנייר
 להתפרנס כפי' שרי הוא נכונה לו טל' לעמי ולגר תענוב
 יש גר שהוא מנייר לש"ס הרי הוא חשוב יותר עליו
 טח' לגר וללוי מקדומו ללוי ונש"י פי' את כל אשר טעם בין
 וכאר וידוע הוא שהטן בו כל טעמים וכן פכאר עמילא ה"א
 שיתרו פי' עתגרי' השביל חכמה ונש"י' לוס אחר הכתוב כי
 הויה כ' שפצרי' זו גדולה על כולם ר"ל בשביל ש"ג נייך את עמנו
 אחר בן המחבר יחזק כפאל שפירא אנה זה אוכיר מה שמתע
 מתי טרב המושג' מה'ר מתי' אכ"ד דק"ק פילא
 בספשת בשלם על פסוק מה נדעק אלי פי' רש"י עלי' כונע הדבר
 ולא עלך ותמו' מה הדבר כונע בק"כ קודם לזה נישב הפסוק
 בתירו עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלקי' בדבר אשר זרו
 עליהם קשה שלא כי נתינו' טעם הוא מה זה ולמה לא יוכר
 גדולה של הק"כ' כ"ל בדבר זה שהיה טובע למצויים בוס
 ערה כנגד מהה הפצרים היה טובעין את ישראל המים ונ"ל
 כדורו מפתח רק בהקדים דחיתא כפסר אלסוך פיר' על פסוק
 אנוסה חפני בני ישראל כי ה'לשם להם כפצרים וקשה לאל
 היה היה אומרים מצויים לנכס טעמי מה שלחם כפצרים שות תמו'
 ונתרן טרם טכאו' לים היה אומרים המצרים כל החכות שפלת
 ה' עליהם הכל לכבודו בשביל שהיה פרעה אשר מו' ה' אשר אשת
 ונ' אכל לא בשבי' ישראלך לא ר' לשלוח את ישראל אבל כשנאו
 לים וירואים שהק"כ' רוצה לטכוע אותם בים בשביל שהם טובעין
 את ישראל המים א"כ יוכר שכל החכות היות עליהם בשביל
 ישראל וזה הטיעם אנוסה כי ס' נלחם להם דייקח כפצרים ע"כ
 פירא' לשון נפשו עד הים היה אומרים שהק"כ' עושה לכבוד
 עמנו אבל אלא הים מוריס שהק"כ' עושה לכבוד ישראל
 ונקותא בוס כפי' מתי דחיתא בתירא דקדושו' עסוק דכרך
 יוכר שראש דכרך חמת בתחילת שדיבור אכ"כ' ב'וכי' היה אומרים
 לכבוד עמנו הוא דורס אבל בדיבור כבו' יוכר שכלכוד אדם
 א"כ אין הגדולה של הק"כ' יוכר כ"ל כשעשה לכבוד אדם ולא
 לכבודו וזוהי חתי שפיר עתה ידעתי כי גדול ה' כ'וכ' כי בדבר
 אשר זרו עליהם בשביל שהם הפצרים טובעין לישראל המים
 נטבעים בוס ח"כ כל השכות שהיו על הפצרים היה בשביל
 כבודם של ישראל ולא לכבודו וזוהי יוכר גדולתו ודוק הכלל שפולס
 מזה אם לא היה הפצרים נטבעים בוס לא היה יוכר גדולתו של
 הק"כ' כ"ל וזה הפיר' רש"י עלי' כונע הדבר ולא עלך ודוק :
 ויבדד הא' משה בעצם היום הזה לאמור עלה על הר העברים
 הוה סר כבו אשר בארץ וירא את ארץ כנען אשר חני נותן לבני
 ישראל ונות כסר אשר אתה עולה שיה ותאסף אל עמך כאשר
 טע ארצן אחיך ויחסף אל עמו וכו' וזאת הברכה ובאין נרין ישוב
 בראש' שפירוס בן' מקומו כחמר בעצם היום הזה כחמ' ככס בעצם
 היום והיוצאת מצרים והוצאת את צבאות וכו' בעצם היום הזה
 לפי שפיה אומרים אם אנו מרגישן אין אנו מניחן עינן נבי כח אין
 אנו מניחן לגלות אבל גבי מיתע טעה חן שייך לומר אין אנו
 מניחן למות וזה טעם עולם מפרש אין אנו מניחן לעלות לו כסר
 וזה בירם לעשות שלא ימות והיף שלפי' הסגנון אין כאן קושיא
 שקרי מיתע משה היה העלטה עד שלא ידע איש קבורתו ונ"ל
 שלא היה זמן ענינים ממש והו' אפטר להיות נעלם אבל בגורף
 עוד קושיא א' נתייבש באופן אחר והוא שיש כאן לקשות מתי
 לאמור דקחשר ודכר' ס' אל משה בעצם היום הזה לאמור
 ואין שייך בכל מקום לאמור כי אם שהוא צוה שאמר לישראל

אחיסא ואף נסרנו לשלוח יד בו לברנו מה רעש עשה יוסף והוא לפי שעתיד לנאת עמו וירעם ויעשה שני עמלי ע"ו ודבר אותו פ"ט סופו אך עדיין יש לבטל דין לחלוק עליו ולוסי' שאין דנין לא את כשכיל בני' ולזה חסד יוסף איו חתן חתם ר"ל מאתם כפרת שאתם רונים לרין אותי כשכיל הכנים ולזה גם הם אמרו חתן כנען ע"ט

דאיתא בילקוט ראובני פ' מצורע למה נקרא ארץ כנען ר"ל והא' ע' אומת היה שם ולמה דווקא כנען רבנן אמרי רמו הם חטא וכנען לקח אף כאן ישוראל הטוא והארץ מתקללת וכו'

ולפי זה יפה השיבו לו על שאמר מאין לך סכרא ו ופשיכו לו מאין כנען באנו ר"ל דיוק יש לנו מאין כנען שקדי למה נקרא כנען וכו' כשכיל חסם חטא וכנען לקח אף כאן ישראל חטאו והאין מתקללת נמצא כשכיל נקרא ארץ כנען נילמד מכאן שעונשין אבותי כעבוד בני' וכן בני' בעבוד אבות א"כ גם אנחנו למדנו מכאן: וישוראל אהב את יוסף כי בן זקוניו הוא פרש"י שגולד לעת זקנתו ד"א כ"ל מרה שר' מ"ד משום ועבר מסר לו

ונרין ביאר האין תלית זה שלמד עמו לכן זקוניו וכו' לא היה נרין לילמד אותו וכו' ל"ל לישב ע"ט דאיתא פלוגת' בפירושו דקרח בבוקר זרע ורעין ולפרס אל פנת ידן ח"ה סוד קח אבני' פ"י לך כנים בילדותו יביח לך כנים בוקנתו כי מי יודע איזה יכשר ומ"ח שום לא קח אבני' אלא אתלמידים היה לו תלמידים בילדותו יהיה לו בוקנתו אך טן יאמר האומר שהקרא בבוקר זרע ורעין וכו' אינו קרא אבנים כי דיו הוא לו למי שקייססו' וכו' ונקיפה אז שני זכורי' ופלוגת' היא ביטמות ויעקב לכל הדיעות כבר קיים פ"ר ולזה פירש אלא קאי אתלמידים שאם היה בילדותו ולזה פירש דש"י וכו' ועוד בדרך ח"ה' לפרש אהא דפירש"י שגולד לעת זקנתו וכו' מאן הוא דלא ידע פירושו דהא קרא כי בן זקונים הוא שגולד לעת זקנתו ונראה לי לישב ע"ט דאית' בוודי וגם הוכח

כו"ב ראובן שהי' קרוב לזוהמא לכך חטא בבלהה ויוסף שהי' רחוק מוזהמא לכן לא חטא באשרת פוטיפרע ע"כ :

וכבר הקדמנו שיוסף הי' הכבוד בחשכה וע"כ פירש בוודי כי בן זקוני' הוא ר"ל שהוא כעמו בן זקוני' שהוא זקן כשכיל' אלא וכו' ודאי' אפסר לומר שגם הוודי כיון להא דלע' לישב באשר שיעקב כבר קייססו' פ"י לו לפרוש ואי לא פירש עכ"ט לא הי' לו לאהוב ויתר משאר בני' שקיי' בן המצוה החוטלת עליו אבל עס שהוא נולד לזקנתו אין כאן שום מצוה ועל מה אהבו יותר משאר בני' לזה בא הוודי ופירש כי בן זקוני' הוא לו שהוא חזקן ככולם וא"כ כדון אהבו שהוא הראשון למצוה בן נראה לי דעת הוודי ודש"י שפירש להסיון שגולד לזקנתו וא"כ פקייסא בתקופה עושדת על מה אהבו שהי' הוא נולד שלא בתקו' מצוה אלא כ"ל לפי הא דלעיל שהאמת בחשכה הוא הי' תחילה אך ראובן שקדמו ושי' קרוב לזוהמא חטא ויוסף שהי' רחוק מוזהמא לא חטא וזו שפירש דש"י שגולד לעת זקנתו ופי' רחוק מוזהמא וזו אהבתו : פ"ה דאמר מ"פ ר"ט גולם חסדס גנווס שהי' לך וכו' ואתה נתן לישראל וקשה לפי קראו התורה ויוקח כסם חסדס וכו' ל"ל כשם ועוד מאי גנווס וכו' ע"ט :

דאיתא בוודי פ' יתרו לא תחמוד לא פסיק מעמו כלל דבשאר דיברות אית פסיק מעמא לומר לך כנען לא תרצח שלפעמים הוא מותר כנען דיני נפשות וכן לא תנאף שלפעמים הוא מותר כנען אלמנת חבירו ומצות יבום אבל לא תחמוד לא פסיק מעמו כלל :

וא"כ אפי' חסדס דאוריית' אס' כיון דלא פסיק מ"ה כבולי עבדת ל"ל ובהאי עבדת פרט אשת רע' וקיימת דעין וכו' לכשפסיק דוק'

אילו לא תחמוד אבל הכלל כולם שהיו חסדת התורה שכל חסדת נשנו נרין להיו' בתורה ופחיתו הוא לחסוד התורה ולכן כלל חסדות הוא פסיק לומר שלפעמים הוא חסד אלא בתורה איומן אלא כל החסדות נרין להיו' בעורה ולפי זה י"ל שפ"ט שפסס חסדס בתורה וראו שהק"כ כותן אותה לישראל והס חסדו לקבלה ונתקבלו בישראל אף שפי' ירא' לומר דבר תן הודך לנו סן יאמר האומר אתם עובדי' על לא תחמוד ולכן אין פסיק טעמו שאפילו חסדה דאורייתא אסוד לזה ח' חסדה גנווס ר"ל שהי' אנו יודעין כשכיל מה הוא לא פסיק טעמא עטני שהתורה היא כלל של חסדה ולכן אמרו חסדה גנווס ר"ל שאינו פסודס ומותר לחמוד אותה וע"כ פנה הודך על השט"י : הא דאיתא בירושלמי דקייסס כשניקס יוהשע משה רבו ולא מלאו כי כוכס ואמר פסו' אמוני' מפני אדם וע"כ אומרים נקת ה' עשה וישוראל אומרי' ומשפטיו עם ישראל פסוט מאוד ע"ט דאיתא בגמרא כל העובד ת"ה אין רפיא' למכתו וכבר כתבת בדרוש שלי בתקנת רכבו' בחומר מי כהח' יודע עבר וכן עתה ל"ל באופן זה ע"ט דאיתא שהפ"ח ונרין' הם נתפסין בעון הדור והוא מפני שדנין א' הוא שקול כרכי' ע"כ לטובתו הוא עושה שנטול נדון א' שהוא כשם כרכים וכו' הוא גנולין כל בני דורו וע"ט כתב הגאון עובר' ד' ישעי' בספרו אהא דה' דכ סלא חסדו' אפי' עשו שלו שהיא כריבדח דכפילתה ר"ל כסם שריבדח דכפילתה המקו' דס שהוא מכה באבר א' והוא רעווס לכל הנק' בן היא מיתתן שחיתתו הי' רפואה לכל הדור עכ"ל וכל זה הוא א' בני דורו הוא מכבדין לת"ה ומייקרי' שפת"ה הוא נחשב מאוד בעינין אז הוא יכול להיו' שהק"כ נטולו כשכיל רבי' שהי' הוא חשוב בעינין ויש לכן צער גדול והרי כאילו נטלו עסק רבי' ומה שאין בן אס קן מבין ת"ה ולא נחשב לכן כלום אז אין הק"כ יכול בעון הדור כי מה יעשה לכן בזה ולזה אמר ד"ל בנחת לשונם כל המצוה ת"ה אין רפואה למכתו כי הוא בעצמו ישי' פפרס על כל השעשו' ולא ת"ה וק"ל וזה כפי שיהושע דאמר נמר חסד פסו' אמר אס חבני אדם ע"ט דאיתא ע"ד טעם למיתת הנרין שכל א' ח' א"ל לכו אס בארז' אפלה איובי קוני' קסומי' לא כ"ש ואיתא במועד קטן וגם איתא במדרש בשעס שמת אברהם אחר אותו רשע אף באותו וקן פנעה מידת הדין ח"כ אין שר ועווס לזה א' יהושע נמר חסד פסו' אמוני' עבני אדם ר"ל שיהושע הי' ירא' מאנש דורו סקן לא יביט וזת שהוא הכתש בעון הדור כי בן א' ח' ח' יכטלו אלק' כיוצא בו ואל יכטל ציפריי של א' מקן אך הם יאמר ס'זס שבע בו ח"ו מדת הדין וע"כ א' פסו' אמוכים חבני אדם שסס ויתרו' אס באותו חסד פנעה מדת הדין וכו' ומ"ה אמרו נקת ה' עשה וכוא ע"ד דאית' בפרק במה בהמה א' רב איני אין מיתה בלא חט ואין יסורין בלא עון מתיבי אמרו מ"ה לפני הק"כ רב"שע מפני מה קנסת מיתה על אדם כראשון א"ל מצוה קלה ציוית ועבר וסלת עשה ואכרן שקיימו כל התורה כולם ומתו א' עקרי' א' לגדיק ולרשע לטוב וכו' הוא דה' כי האי' תנא דתיבא רב"שע אומר אף משה וזארהן בחטאס מתו שכאמר יען לא שאוכת בני להתקיימי לכן וגו' הא החמינו עדיין לא הינעו זסכס ע"כ כמז' דש' ל"אן פלוגתא דר' אימי ור"ע וכו' סבירא לי שאין מיתה בלא חט ואף משה וזארהן בחטאס מתו וי"ל באמת שזרע' יאמרו אס באותו וקן פנעה מידת הדין וכו' א"כ סברי דמשה וזארהן לא חטאו כלום וא"כ אין טעם למיתתם כי אס שהן נתפסין עדין ערכ ופשיטא משה שהוא ערכ קבלן שהרי משה קיבל תורה עסניו ומקרה ליהושע וגו' ואין לך קבלן גדול מזה ודין הוא שהי' לו טובע את ערכ קבלן וזכר התרכ וטובע מהלוב ולזס כיון יהושע ואמר נמר חסד פסו' אמוני' חבני אדם ר"ל שכיון נמר חסד פסו' אמוני' ש' אמרו' סכל אס באותו שני זקני' פנעו מ"ה שתקו ישראל ולא אמרו כלום סוף שהי' לכן להקדי' דכריון קדס מ"ה שנאמר כדן יחד כוכבי בקר וסדר יריעו בני אלוך וכן שתקו וסברו שהאמת כן היא שזארהן ומשה בחטאס מתו וזוהי האמת אסכאותו וקן פנעו מ"ה ד' וע"כ לא אמרו ולא כלום שהרי מה שיהושע הי' מתירא זה הוא האמת אך בשאריו מ"ה נקת פ' עשה ומ"ה אולי לשיטתם דאשרי במרמא שמשע וזארהן לא חטא כלום וא"כ מפני מה מתו וי"ל סקן נתפסין בעון הדור וזו פשיטא

דיקא כלל נגלול וק"ל :

והנה זה אמת מלי מעלימות משמי' דבן של קדושה' הרב
העוסק מ'הר"ר יצחק אב"ד דק"ק פיור מה דאיתא בגמרא כח
מכ"ע דק"ק ו"ע"ו ז"ל הנה
פרי דהו דייבא חד עילאי וחד פתאי איסחית מעובה כ"ש
פיה עילאי חולי וזקן לפתאי מי מתקן רבי חייה בר אבה אמר
בעליון מתקן רבי חייה בר יוסא אמר פתאי מתקן וסימן ויוסף
הרד מצרימה ע"כ : ודעה אי' שוקל וסומר לספר
מגול הסליחה הנשגבה במירא דאיתא דיוסף מה בני הכי וכדי
למך נקדים תפילה נפלונתא שמועש הנמרא שעל גא רבי
חייה בר אבה ור' חייה בר יוסא אי על הכיון להרשיק את
עמנו או על כעוון להרשיק את עמנו דר' חייה בר יוסא סבור על
כיוון להרשיק מה שפתחתו וכו' והנה קשה לכולנו' ודעו לא
די שהעליון מוקן לו והוא ז"ך עוד להרשיק ולתקן אכל אי
מנין שדן פניה כך הוא פתילא שטר קאמר רבי יוסא והנה
איתא בגמרא סוטה ומדרש תנחומ' ויוסף הווד מצרימה אל
תקרי הווד אלא הווד שגם להוד אביו ואחיו למגרים :
הנה תקשי' גם כל השפלות העני והאביון הלום מה הני ליש
ולחשוד סכאחיס תכרו אותו ומשם שדנו אותו בל' מיתת ב"ד
ועדין באשמו בו תוליו וכתיב דבדב ב"ש אכל לג"ד דלא קשה
כלום דרש' מפרש ומנא איש זה נבדיל ויאמרו לו אי מיה
אחי ויאמרו הלכו מזה דותנה לידע באימם נכלו' מיתת שדין
איתך ור' יע' ויוסף שחיו בסכיון לדין אותו ואת על כיוון
להרשיק עמנו הים לו לכרוח ויטלא הרשיק ולא ברה הוא
החייב וק"ל ושתא נגון של חייה בר יוסא אמר על התנחומ'
לתקן וז"ל שעל הכיון להרשיק וקשה לפלונו' ולוה מביא ראי'
נכונה מיוסף הווד מצרימה וזקוקין שסוף החייב והגורם
לאביו ואחיו שידרו מצרימה וקשה קושית המשכילים וז"ל תרומי
ומתילא מוכח שעל הכיון להרשיק וק"ל :

והנה יבואר מדרש ילקוט ויאמרו לנו ונכרנו ונשכחו אחד
בבורי נהרנו ונשלונו אל אבנים או נכלו' באילן ואמרנו
חיה דעה אכלתנו ע"כ מדרש' ואלה דברים אשר קשי'
לכונתם ואת לא זאת שעת ה' של אחיס נשכחו אל אחד
מיה וזה החטא של יוסף שרמס לרין אותו בסרג וזקק וספק
ז"ל לכו פאטו' דאיתא בגמרא סוטה כימאן חלל באדמה
כושל שדה ומפרש בגמרא כי יצא ערט לטמן בגל אבנים
באדמה ערט זך על בני פיהם כושל פרת לתלו' באילן ע"כ :
וכתבנא יוסף ופרש בטעם של העגלה שהיוספה דמתו כעוונתו
הרד' דאציק כחיל דמורין מנו פירו דמגל' ואלת' ליקום
הינח וזלו' עליו' ע"ש והשתא כגון שם אמרו לנו ונכרנו
ואמרנו חיה רעה אכלתנו וקשה יעקב אביהם ילך ועירוף
פעל' ויתודע לו שם הרגו ליוסף לוס קאמר הווד שחיו
ככל שלמה דינס שאין חסיון פגלה וסיינו נעלו עליו גל אבנים
או נכלו' באילן או נשכחו סבור שם שיש מיה ודוק :

אמר רב יהודא אמר רב לעולם אל יבא אדם את
עצמו לידי נסיון שהרי דוד מלך ישראל הביא את
עצמו לידי נסיון ונכשל אמר לפניו רב' שע מפני
מה אומרים אלקי אברהם לקי יצחק ולקי יעקב
ואין אומרים אלקי דוד אל' איננו קא מגני ראי'
ואת לא מגמית לי אמר לפניו רב' שע נסיוני שנא'
בדבני ונסיוני אל מינסינא לך ועבידנא לך מילתא
דלדידהו לא הוריענא ואילו לדידך קא מודיענא
לך דמנסינא לך בדבר העוורה והיה רעת ערב
ויקם דוד מעל משכבו וגו' אמר רב יהודא אמר
רב מלמד מעל משכבו של לילה למשכבו של
יום ונתעלמה ממנו הלכה אבר קטן יש בחדם
משביע רעב מרעיבו שבע והיינו דכתיב ויתהלך
דוד על ג' בית המלך וירא אשה רוחצת מעל הגג
וכאז

פשיטא ששה שקוא ע"ק וא"כ דינו הדר לתבוע מהלכו ואחר
שפע דבר זה מיה' אמרו ומשפטיו עם ישראל :

פירשת בהעלותך ויאמרו מני אנשים בחמה הם האחד אלמד
ועם השני מיד וכו' וינבחה בחמה ויפן יהושע כן
בן עשרת יוסע ויבחרו ויאמר אדוני משה כללם לבי מורין הלכה במני רבן
סנהדרין מתי ואדוני משה כללם לבי משה מורין הלכה במני רבן
ויש כאן להקשות מתי מתי קאמר לבי משה מורין הלכה במני
רבן דלמא הוא עמנו ויחול או דלמא האמת הוא כך
שחולקין כבוד לתלמיד במקום הרב דהא איכא פלוגתא בש"ס
ואין כאן חוב מיתה וכינתר יש לתמוכו ברש"י שכתב ע"ש
ואדוני משה כללם ד' א' תנס אל בית הכלל לבי משה ויתנבחים
משה מת ויושע מכניס משה אילו היה מתנבא' איוס דבר אחר
לא הייחבין ובגמרא הל' הוא הטעם לבי משה מורין הלכה
במני רבן ואין נפקיתא בזה שהיה מחויבים על מיתת משה או
על דבר אחר ולמה פרש"י על שפתנבחו משה מת ויושע מכניס
וה"ל שגם רש"י הרגיש בזה דלמא חולקין כבוד לתלמיד במקום
רב ושאין הן להצנכאות לכן פרש"י מכה זה שפתנבחו משה
מת ויושע מכניס מזה מוכח שאין חולקין כבוד לתלמיד במקום
הרב והא דאיתא במדרש שבקשת משה היה אהיה כתלמיד
ויהושע יהיה רב כיון שהני ארבו אך כל זה הוא טענה אם
חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב יש מקום לטענה זו אבל אם
כאמר שהילכתא הוא שאין חולקין אין כאן טענה למטה והוכרח
למות ולוה אמר יהושע אדוני משה כללם ואמרו דו"ל לבי משה
מורין הלכה במני רבן אך קשה לרש"י דלמא הילכת' שחולקין
כבוד לתלמידיהו הרב ויוז' להור' לרש"י לבי משה ויתנבחו'
משה מת ויושע מכניס ע"כ קאמריבין כלי' ודאי הוא שאין
חולקין כבוד לתלמיד במקום הרב ואין מורין הלכה במני רבן
דאי לא כן למח הם ויתנבחו משה מת מתי משה ויהי' יהושע
הרב ואף שזשה קיים הלא חולקין כבוד לר' כה' אלא מדרשתנבחו'
משה מת ע"ש דאין חולקין וא"כ אף הם אינן רשאין להתנבחי'
מטעם שאין חולקין וא"כ אדוני משה כללם ולמס דייטא יש
לשכנס זה מה שאמר יהושע אדני משה כללם ופירש רש"י
מנס אותו אל בית כלל ולא אמר בפירוט לדונם במיתה שהרי
הזכרם הלכה במני רבן חייב מיתת ונראה לי שאף יהושע היה
מתירא להוריות גוף דרין שכן חייבין מיתה שלא יבא גם הוא
באותו עונש שהיה גם הורו הלכה במני רבן שזרזו שכן חייבין
מיתה ע"כ לא סורו כלום רק אמר תנס אותו אל בית כלל ויהא
דישק דרין שלא מתי וק"ל ולזה השיב לו משה האמת אתה לי
ועדין לא ידענו מה הכיח לו וז"ל ע"ש דאיתא במדרש באותו
הקאה שביקש משה אהי' כתלמיד וסכס' פחו הק"ס אך כיון
שראה משה שהצבי' דיברה עם יהושע וכשתלך' משנו אדני משה מלה
מיתת ולא קנאה אחת ולמי זה יל' אשת הוא שחולקין כבוד
לתלמיד במקום הרב ויכול להיות אף במני רבן ואין ראי' מיתת
משה שהרי יוסע משה ואמר מתי מיתה מיתה ולא
קנאה אחת וא"כ הקנאה גרמה זאת ולוה אחר משה אשת
טעה בדבר שאתה אומר שכן חייבין כלי' ויבכחו' מזה שכן
אומרים שאני יש בקנאה גרמה זאת ולכן' כלשון הקנאה אתה לי

ביאור גמ'
פסוק דרש'
שם עין
הכונה דאמר
אדוני משה
כללם לבי
משה מורין
הלכה במני
רבן

אמר בן החכמי משה מעשיל כהנא במרשה שלח לך נשיא אחד
כשיא אדיתא במדרש אחר כלל נגלול והוא תמוה ל"ל כי
איתא שהתנגלים קיה עשר' שבו בני יעקב ונרין ליתן טעם מתי
שייכו' לזה האוך באו שבתי בני יעקב למרגלים וז"ל טעם פשוט
כי זה אין זריקן ראי' שהשטים וזכרו את יוסף כשעל מה יא דבה
עליהן וא"כ חטא גדול בעינין לשון הרע וא"כ י"ל לכן נגלול
הק"ס אותם במרגלים שלא מניא דבה אך לפי זה קשה קושית
של רש"י למה נסמכה פרשת מרים למרגלים ויין לומר
תורן של רש"י כדי שילמדו וגו' הלא הן מכרו את יוסף כשעל זה
שהיה זה חטא גדול בעינין אלא ע"כ ז"ל כלל נגלול ואפשר
לזה כיון העדרש ג"כ מפירש כלל נגלול : והנה זה נראה לי
ג"כ משה השקוף במרשה שקן וז"ל ויאמר יוסף אל אחיו מרגלים
אדם ופירשו האפרשים רמו לכן שהן יהיה מרגלים ועתידין
להניח דיבה על א"י וענו אחיו כולנו בני אדם אחד אהנו ולמי
פשוט לא השיבו לו כלל ושל"ד שפיר השיבו בני אדם אחד ר"ל את'

ביאור גמ'
ח' דוד רב' ע'
א' או'
אלוקי' ח' ו'
וא"ל אלוין
דוד וכו'

והאשה טובת מראה מאוד בת שבע הו' קא הייפה
 תותי חלתה אתא שמן ואירמי לי' בצפירתא פתק
 בי' גירי פתק לחלתי אנלי והיו מיד וישלח המלך
 לררוש את האשה ויאמרו הלא זאת בת שבע בת
 אליעם אשת אורי החיתי וישלח דור מלאכים
 לפנוי ויקחה ותבוא אליו וישכב עמה והיה
 מתקדשת משומאתה והיינו דכתיב בהנרתי לבי
 פקדת לילה צרפתי בל תמצא זמותי בל יעבור
 פי איבו זממו נפל בפומי רמאן דסני לי ולא אמר

כי האי מלתא ע"כ המאמר

והוא תמוס סאור וחלן נר בר נגר דיכול להולמו ונסה רבנן
 קשישאי סיחיו לי פתקס לגדור וזכארו בעו"ט ע"ס הירוק אשר
 הורני מן הסמים אך קודם הכיור אבדוק בחורין ובמדקין עד
 פתקס שירי מנעת להוית כל הסמיק' הווצאת מה ואח"כ חבנו
 כל הסמיקות והא' לך חדא חתי האי דקא קשיא לי' לרוד מסני
 מה חן אומיין חלוקי דוד כלא חן ק"כס מחד משו על הדוקי'
 בחייסן וכן ואולי אחרי עות שכלך דוד יחמרו גם חלוקי דוד כנו
 שזמרים חלוקי אברהם יתק ועקב חן שמהר"ה הירג כוו
 הקושא ופירש שדור כי יודע שאף לאחר עות לא יחמרו חלוקי
 דוד חן ודי כי אם דברי נבואה כי עלתה בלא טעמי הוא ונסא
 לי' לרבי נבואה האילו ועוד קושא ב' בחיזה טענה בא דוד
 שחמרו חלוקי דוד וכי טוב הוא טענה ואחרן דלא איתקלו
 באבות העולם ומה ראה דוד שכל באותו טענה וגם מה שהשיב
 לו ק"כס חינוק קח מכני לי ואת לא חמסיס לי ומס לי לפריוני
 האילו והל"ל כיון שאנו חומדין אלהי אברהם ואלהי יתק ואלהי
 יעקב וכיון שכל השפלות א"כ הסבט' וכל ישראל בכלל ואין
 דרך לומר עוד על שום אדם חלוקי פלוגי וקושא ג' דקאמר מיד
 ויהי לעת ערב ויקס דוד על עשכבו ואמר רס יהודא אמר רב
 מלמד שהקד משכבו של לילה ליום ומא' ליה לרב יהודא דבר זס
 ומה ליה לפלות בוקי פירקא ביה כדון מה דלא כתב בקרא והרי
 מעשה דבס שבע עפורס בקרא וקא טרחי רבנן למוציא פירוני
 להגיל אנוני דיקן ומה עלתה על דעת' דרב יהודא דלעיל ואף
 אם כדבריו כן הוא התורה כיסא והוא גילה ויתר הוא תמוס
 בדברי רש"י וז"ל והיא עקדשת טעומתה וכו' עלי' כשהיא בידה
 מנא לי' לרש"י זאת ואף ש"ל שך כתוב ותבוא אליו ופסכה
 עמה והיא מתקדשת טעומתה ש"י שמתחילה וישכב עימה
 ואח"כ מתקדשת טעומתה והלא י"ל אדרבה שהכתוב בא לתקן
 וישכב עמה ואעפ"כ נהיה מתקדשת טעומתה שלא יבי' עכ"ל חותן
 עון כורה ועוד קשה דקאמר וישלח מלאכי' לדרוש הש' ויאשרו לו
 שלא זאת בע שבע אשת אורי' חותני וישלח ויקחם וישכב עמה
 לתי"כ שלא לדרוש ואין לומר שדרישה הינה שחא פנוי' היא וז"כ
 כשאמר לו שהיא אשת אורי' חותני ולמה לא פירש ועוד קשה
 דקאמר בריש המאמר דקאמר ק"כס לרוד עבדנא לך מילתא
 דלדידנא לא מודיענא ולך עונענא שדבר עמוס חני טענה חותך
 ומא' לכו זה הלימוד שאין עליו רעו בקרא וכו' לישב כל
 השקופט וליישה המאמר כ"ל אקדי' מה דאיתא במדרש רב
 וזאי דקשיא לישב עואר אחס קושא ענות' עד שאחר כל התיורנין
 מן מה שכתב בשם אחרי' וכן מה שכתב מעצמו כפס באחרונה
 שלא תקדשה דעמו האילו פירוני' ונסה גם חני אענה את חלקי
 לפרן קושא שלו ואולי יוכשר בעניי רבותי וז"ל מדרש רב
 האדם הגדול בענקי' וס אברהם ולמה נקרא גדול שטי' ראוי
 לכבוד קודם אדם הראשון אלא אשר הק"כס אם אברא אברהם
 תחילה שלא יקלל ואין שי שיכוח אחרי' לתקנו אלא אברא חני
 את אדם הראשון ואף שיקלל ויבא אברהם אחרי' ויתקן ונסה
 במאמר הזה נחבנו כשה יצורו עולם ונאזני ארץ כגון יס
 עואר ובעל בעקידה ושאר חתני ישראל לתרן הקושיות שקשו
 כאן חדא על לישבא דק"כס דקא' שחא יחטא ועי איבא ספיקא
 קשיא שחא ועוד הלא הק"כס ודע ס' דבר וידע שאברהם לא
 יחטא וא"כ הוה ל' לברוא איתו תחיל' ועל קושיו' ויש פירן חסי חן
 חסדי' וכנס עליו בעל וסע עואר וז"ל אכל ארץ לתירן וס כיור
 הסכל וס כ"פ' נתן עיר על זס ואח"כ כתב בעצמו כ"ל אכל
 דעת זס כוזב ולא מנאת דבר שמתקדשה דעתי ע"כ עין סס ולי

הפעוט כ"ל הקושי' כ"ל בטוב ואולי יוכשר בעיני החכמי' האלו
 כי בעלמא דקשטו העס ויודו לדברי האמת אך הקדש מה שכבר
 הכאת בדורש שלי בטענת כדכות הא דאיתא בברך שני מידס
 וחילו דיקן ורשע לא קאמר ופרשו הספרשים משום דכדכדורו של
 ק"כס הוה מעשה וכן כתיב בדבר' ש"ס נעשו וע"כ חכס
 וטעם עמי ועמיר נבזר וחליט הכל הוא אומר כפס חן מדק
 ורשע דלא קאמר כי זס כלול וכדור בלי שום סיקשון סהק"כס
 יודע עתידות כפעולת אדם טוב ורע ולא כלוג בין מחד סיבותיו
 וכן מחד סיבותיו מחד אסמרי הכל הוא יודע כי הוא דהוקי'
 שנתגלה לו דהוה לי' כגון דלא מעלי' אך שח"כס כפיו לא קאמר
 משום דיבדורו הוה מעשה ולא יאמר הרשע שהוא היה הסכר
 להיות רשע כי כן גור עליו הק"כס להיות רשע והוא הדין מדק
 לא יתקן לקבל שכר וע"כ אף הק"כס לא קאמר כלום וכבר
 הקדמנו כרא' מוכי אבא אכל אבא חוכי כרא' ועסע כל עי
 שס לו מוח בקדקדו יבין דברי רבס כ"ל וכך חסירו ר"ל האדם
 טנדול זס אברהם ולמה נקרא גדול מסני שראוי פי' לברוא תחילה
 קודם האדם הראשון ולמה לא בראו אלא כך אמר ק"כס אם
 אברא אברהם שחא יחטא ואין עי שיבא אחרי' לתקנו לכך אברא
 אדם תחילה וזו בא אברהם אחרי' ויתקנו ר"ל שכרי עי הוא
 נכבדא תחילה הוא נקרא לזכר וסבא אחרי' נקרא לבן וע"כ אנו
 נקרא חן כי אדם שהוא הנכבד תחילה וסוא לזכר ואנחנו לבני
 אדם ואולי הי' אברהם נכבדא תחילה הי' אברהם נקרא לזכר
 וכבא' אחרי' כמה הי' נקרא חן לבני' ואף אדם אילו כי כבדא
 אשר אברהם חן הוא הי' לבן לאברהם ועמי כפס מוכס מוס על הי'
 אם אדם הוא נקרא לזכר ואברהם כבא אחרי' לבן או איכפא
 אם אברהם יטי' נקרא לזכר ואדם לבן זס הוה דנפקא מינה שחס
 האב ופי' החוטא וסבן אחרי' ופי' כדקין אז הוא מוכס גם אביו
 שכרי ברא' מוכי אבא אכל אם הוא סהכ' ופי' דיקן וסבן אחרי'
 ופי' החוטא חן לו פיתקן שאין מוכו ברא' ליה גם הק"כס ידע
 שאדם יחטא ואברהם יטי' דיקן לז"ל אם אברא אברהם תחילה
 שחא יחטא אדם ואין עי שיבא אחרי' לתקנו שפרי אדסטיבא אחרי'
 הוא יטי' ואין פיתקן לק"כקולו של אדם ואף שאברהם הי' דיקן
 פרי הוא הנכבדא תחילה והוא נקרא לזכר ואין אבא מוכי ברא' לכך
 אפי' אברא אדם תחילה שחא יחטא יבא אברהם ויתקן שפרי
 אברהם אם יבוא אחרי' אז אדם הוא האב ואברהם הוא הבן
 וברא' מוכי אבא וק"כס גם הקשיא שהתקס למס אשר שחא כיון
 שהוה ידע וא"כ חתי שחא ואם שהוה לשין מסוסק חן זס קושא
 כלל שפרי הק"כס דיקן ורשע לא קאמר עשו' שדכדורו עושה מעשה
 וע"כ הוכרז לומר כלשון שחא ואין כאן גוירה ודוק ;
 ונלא וכדור הוא עמי קושיות של
 בעל יסע עואר מסוקין קושא ראשונה שהקשה
 לו / הלא הק"כס ידע עתידות וידע שאברהם לא יחטא וא"כ איתאי
 לא בראו תחילה קודם אדם הראשון והוה כתיב דא"כ יהיה
 אברהם לזכר ואדם שחא אחרי' לבן וזו כאשר יחטא אדם אז חן
 אברהם שהוא ראשון יכול לתקנו כי חן אבא מוכי ברא' לבן בראו
 פק"כס לאדם תחילה ואף אם יחטא אז יבא אברהם אחרי' והוא
 לברא וברא עובא אבא וא"כ גם אדם יהיה מתקן וקוש' שמי'
 הלא פק"כס יודע עתידות וא"כ למה אמר כלשון שחא ע"ז הוא
 התיורן דאילו דיקן ורשע לא קאמר ולכן אפי' כלשון שחא ולכך
 הוא מדקדק כלשון וא' אלא כך אמר ליה הק"כס ר"ל שהאמירה
 היה כלשון זה כאילו הוא מסוסק וק"כס ולפי זה נראה לי לישב
 בא דאחרי' ר"ל בעתה אחישה זכו אחישה לא זכו בעתה ויש
 להקשות מ"כ לרז"ל האי מירש ואם משום דקא קשיא ליה חתי
 אחישה מייך כיוון דיש עת קבוע ודלמא פירוש של רד"ק הוא
 שאפי' שהוה פירש בעתה אחישה ר"ל כשיבא עת הנאולה אז
 אחישה שלא תתקן זמן פנאולכ וקרא חסייע כטורס תחיל' יולדה
 וסחליטה וכר ר"ל שנער חבלי לא יתשכו רק זמן מועט ופירוש
 זכו כראש בעיני קרוב לאפי' ; וז"ל לישב גם סכרת רז"ל פוס'
 ע"ס דאפי' בעת' דעדיות וסספד כדורות לכינו והוא קרן שחא'
 פקודת דורות פראש אפי' שחאמר ועבדו ועמו אבות'
 ארבע עול' שנס הוא חות' דור רבועי הוא ישובה פנה ועיניס סכמי'
 פרי' כס' וסחאב"ר למה נתן שני קיפין א' בשני' וא' בדורות וכו'
 ופירש מספר דורות לבניו סוא קרן אפי' שנתן קרן לבנאול' ישראל
 ולשעבודם בשני' מ"ס לעבין טוב' ונחשו' האמרת' לכן במספר
 הדורות

טעם שח"ל
 במס שח"ל
 שראוי הי'
 לאברהם
 לברוא קודם
 אדם הראשון
 ולא כבדא
 כשכל שחס
 יחטא לא יטי'
 עי שיתקנו
 וכו' ויתורן
 קוש' ס"פ

ד תנ"י
 רב"ש
 או'
 י' ח"י
 חלוקי
 וכו'

כדורות הוא תולה לפי שהוא רוח דור שהוא זכאי ונשתלגלג מדבר
 עד שניע אותו הדור וכן בגלות מצרים חש' עקב הקץ ארבע
 שנים וזו נגלו' לא וכו' ביסודת הארץ עד והשע' שאלותיו
 דור של יחושע וכו' לביאת הארץ וכן בגלות ככל נקדוק למוק
 שבשנים שנה חבל הכיית לא נכנסה כי אם אחר י"ח שנה א"כ וכן
 למוות השמים כשיגאלו לא יכנסו מיד לארץ אלא יוליכו הק"ם
 למדבר העמי' וינעם ויברסם כנדרף הכסף וקטנה אמתה כדור
 וכו' ע"כ דברי הר"ם בר נפשו שהוא מחלק קצת שקן השנים הוא
 לשבעים וקבלת הטובה הוא למספר כדורות שאותן הדור שיהיה
 וזכין אז יקבלו הטובה ולי נראה שאין לך קבלת טובה יות' שישול'
 השיעבוד קשה לחירות ואף שלא יקבע עת ישיב' הארץ ויש לטעם
 קשיות הר"ם כד באוסף זה היה שנתן הק"ם קן לשנים וקן לדורות
 הכל אח' ומשכונא' הוא אלא דאית' לאשמועינן דהכל תלוי
 בתשובה כשהוא חי' א"ס בקולו ושיעורו וע"כ אחר קן של מצרים
 ארבע מאות שנה ושוכ' א' ודור רביעי ישובו הנני ר"ל הא דנחת
 קן לשנים למאות שנה ולמה דווקא דע"ש לכן א' ודור רביעי ישובו
 שנה שאני רואה דור רביעי יהיה זכאין ולכן הרחבת הקן דע"ש
 שאז יהיה הדור כשר ובאמת אם יהיה הדור כשר אף קודם לזמן
 הזה יזאו אף קודם הזמן הקצוב ובאמת שהקן לשנים וקן לדורות
 הכל זמן אח' ולפי זה יפה אצרו רז"ל בעתה אחימשה
 וכו' אחימשה לא וכו' בעתה ר"ל שנה הכל תלוי בביאת הדור אם
 ישי' זכאין מיד נגאלין ואף שאתה רואה איש וכן לקן לזו אח' לא
 וכו' בעתה ר"ל שאלה יהיה דור כשר אז יהיה בעתה שאני רואה
 שאותו הדור יהיה בודאי דור כשר ויהיה כך פירושו לא וכו' דור
 כשר מקודם שאני רואה שהרי הוא בידם אם ירנו גם היו להיות
 חזוין בתשובה עוד חיי אני מקבלם ומיד יהיה נגאלין ואם לא וכו'
 לזה להיות זכאין אז בעתה שאני רואה שאז בודאי יהיה דור כשר
 ואז יגאלו : ולפי זה כיון דבוכמותו שאין תלוי בו אם בוכו' הדור
 ברובעיל עתה עתה עתה אחריו טובע ונחות לשון רז"ל בסוף דאשרי לבי
 לפשוני לא נגאלו ודאית' בחלק תיפת רוחן של מחשבי קצן שחשבוין
 הקן וכיון שש' העת ולא כ' למי חשבון אחריו טוב לא כ' אלא
 יתקנה לו שגאמר אם יתענה וזה חכה לו וכו' וזה הוא פירושו תיפת
 רוחן של מחשבי קצן ר"ל שכן מחשבין לפי חשבון ממשר השני'
 שכן מוכרין שהקן תלוי באפשר השני' והאמת אינו כן שאינו תלה
 אלא בכותב ואף שהק"ם יתן קן גם לשני' אלא יתן קן למשפר
 היודות וא"כ למה שני קצין אלא ללמדך שמה שניתן קן לשנים
 הוא כשבי' שהו' יראה שלעת היתה יהיה דור כשר לפי חשבון הדור'
 יתן קן גם במשפר שני' ובאמת אם יהיה הדור זכאי אזי קודם הקן
 יהיה נ"כ נגאלין כמו שאני' אחימשה וכן לסיידך שם ית' גם אותו
 הקן של שנים והוא לא יחזור בתשובה נ"כ אינן נגאלין אלא שנה
 מחשבין רק הקצין לפי חשבון וזו קח' אשפר השני' שאין שייך
 חשבון כי אם למשפר השני' אלא אם היו יודעין שהוא תלוי בכותב
 אין כאן שום חשבון ר"ל הו"ו אם בחולו עשמי' לו' א' תיפת רוחן
 של מחשבי קצן שכן תולין בחשבון השני' וכיון שג' השת' לפי
 חשבון ולא כ' אז אינן טוב' א"כ ש' וזה אמת אינו כן אלא תלה
 בתשובה וא"כ אף שיתענה אמתה לו למה שהרי אמת הוא שאינו
 תלה בחשבון כלום כי אם כדור כשר וא"כ חכה על דור כשר ויפת
 עשו חכמים ו"ל שקיללו אותן מחשבי קצין ללפי שכן אינן תולין
 בתשובה אז קן שש' אינן משכרין להם וק"ל : וזהו כיון דאשרי
 ליכי לפשוני לא נגאלו שהרי כבר קדמו פירוש דפאי' ואילו נדק
 ורשע לא קאמר דטעמא הוא שדיבורו של הק"ם כהו' טעם וזכאין
 אחריו שהקן תלה כדור כשר ולא במשפר השני' ואף שהק"ם יתן
 קן גם במשפר שני' הוא לפי שהוא רואה שאז יהיה דור כשר ובאמת
 אף שהק"ם יכול להשתדל בק' לטע' ובין לבוש שהרי משו' יהיו דרוק
 ורשע לא קאמר לו' א' תיפת רוחן של מחשבי קצן שכן מוכרין שהוא
 תלה בקן השני' ולא תלה בכותב ויבין לפשוני לא נגאלו וזהו
 באמת אלא שיש שאי אפשר לנלות והאף שהק"ם יודע בלבנו
 שקן לפי עספר כדורות חש"כ אי אפשר לומר כי אף יאשר
 כוונתו כך וכן יהיה פנאול' שאז יהיה דור כשר וא"כ יהיה דיבור
 עיון טעם והוא דרוק ורשע לא קאמר ואכל' טעם ש' אחר כיון
 אין שבר ועינש כיון דאית' שיקום היא וא"כ הו' קשה למה ליה
 להק"ם להרטיב זמן ועת' שנאלם עד כמה דורות' ואז הוא נוד
 יאמר על דור המדבר שיהא דור כשר ודיבר עיו' יעשה עשה
 ולכן לבי לפשוני לא נגאלו ולכן תיפת רוחן של מחשבי קצין שאינו
 שבינים שקבל תלה בתשובה והנה קעט' והעונה לחזור למשפר

שפתולו וטע' זנבנו כהם קשיות ודאזננו כהן אף עלתה על
 דפת דוד לבקש שיאשרו חלקי דוד ושלח און הק"ם פתח שמו
 על החיים מן וזו'ו' אחרי ימות בחמת יאמר אוקי דוד ולפי שמוטו
 כ"ל לישב ע"ש הוא דאית' הפתח דאכל על הוי קרא לא הפתח
 והללו יה ע"ש דאית' בחמתו כי ביה כ' צור עולמים כאילו שני
 תיכין'ר הק"ם שני עולמו' בוד ע"ש' וכתבתי' וע"כ לא דאית'
 יהללו יה שתי אשפר לכן לכלל לה' כשני עולמות שהרי כיון שכן
 מתים קן ע' בדלוק מוס העולם ואי אפשר לכן לכלל כשני עולמות
 וכשני'ו הו' הלך נחלת בנימן שתיק' שם על דוד למה לא יכול
 הוא לכבו' ה"ם משום שהוא אדם שהוא מלך על כל שכרדאים ואף
 על האמות וא"כ יהיה כלל' אשפר לשום חומה למרוד בו ולשנוט
 יד בכנין בית אם הוא יבנה ואף ששלטם גם הוא בא בכוחו וירש
 זכות מלכותו שאני דוד שהיו נקראו חיו עולמים וע"כ אנו אומרין
 דוד מלך ישראל חיו וקיים לעולם וע"כ אחר דוד לא חיו' א' אחיש
 ואשפר עשה יה ר"ל ש' ש' ש' חיו' יגולין לכלל יה לפי שאין
 כשני עולמות הכברא' ב"ה' אכל' אי לא אמות כי אחיש ואשפר
 עשה יה ולז' א' חגורה באשפר עולמים וזו'ו' דרש הוא
 פשוט שרש' לומר חגורה כשני עולמים בטעם שזימתו לא היה
 כי אם סילק כעלמא והרבה שם להביא רחיות כריות שדור הוא
 הנקראו חיו מלפום והוא כענין יהיה חיו' שגאמר ואת דוד
 אקיים להם למלך ע"כ וא"כ אין כאן קושיא' מה ראה דוד לבקש
 שיאשרו חלקי דוד דלמא אחרי ימות בחמת יאשרו אין זה קושיא'
 שהרי הוא היחוד הסברא שהוא לא ימות לעולם וא"כ בקש
 שיאשרו מיד חלקי דוד ואין לרבות שיאשרו אחר עתה שהרי הוא
 לא ימות כלל וק"ל וכן פשוטו מיוחד ועל קושיא' ב' למה הוא
 חיוק' בקש'ו ויפת עכ' שהיה לפניו שהרי חש' ואשר לא בקש
 דבר : וזה ראה דוד כ"ל מה פשיטא' אין קושיא' כלל שהרי דוד
 הוא אדם וכבר עמד קושיא' למה בחמת דווקא על חילוי שלטם
 אנו אומרין חלקי אלוהי אברהם וכי חלקי של אלו שלטם לבכר הוא
 וכדי אלהי כל הוא אלא כ"ל כיון שכל השתלשלות חילוי שלטם
 הוא עד דמישקב כשתלשלו השבטים והוא כאילו אחר חלקי ישראל
 אף עדיין קשה ועוב' היה לו לומר חלקי אדם שאנו כשתלשלו של
 שהוא לחזק כל הכרדים וכו' וזאת יתגר'ו עלכותו אף על כל
 שאמות אלא כ"ל תיגר' זה כאשר הקדמו' מרש' דכה זאת
 שאדם גדול חכמים זה אברהם ולמה נקרא גדול שהיה רח'
 לברוא אדם וא"כ אין כאן קושיא' ואשר חלקי אדם שהוא
 שדאשן שהרי באמת אברהם גדול וע"כ הוא נקרא אדם גדול
 שהוא גדול כשני' יותר מאדם ולפי זה ר"ל שהיוק' כ' לברואם
 כ' שמתחילה נעשה אב לאדם וא"כ נעשה אב לכל העולם כולו
 כך דרשו רז"ל בספת' ברכות וכל דרכי פירוש דאית' כמחמת
 אל תקרא הכברא' אלא באברהם וגם כאן נדק' ביאור
 להאי' תקרי' ור"ל דרכי פירוש דאית' ע"ש לא כברא אלא
 כשביל אברהם ולזה פירושו התפרשי' שהק"ם אחר לברואם וא'
 מאצטנני ש'ך שאתה רואה כמזל ש'ך שאין אתה מוליד חסד
 שהיוצאין חן מן העול שרשו לו שבו' קודם לברואו' והוא
 שולט בו כי אם הוא שולט במזל וע"כ א"כ ת' כהא בראם ר"ל שעולם
 הזה כברא כהא אלא באברהם שהרי כשביל אברהם נברא העמ'
 וא"כ לפי' נתנו אותו' ל' לברוא לריו' שהק"ם הכברא כהא לא
 כברא אלא כשביל אברהם ולכן הוסיפו לו על שמו וק"ל : ולפי
 זה יפה כיוונו רז"ל לא יקרא ש'ך אחרם כי אם אברהם שמתחילה
 הו' אב לאדם וא"כ נעשה אב לכל העולם כשמוסיפו לו אות' ה' א'
 ובאמת למה כן אלא אות' הוא שהוסיפו לו הוא לריו' שהק"ם
 הכברא כהא לא כברא אלא כשביל אברהם ולכן אמרו נמי
 כשהוסיפו לו אות' ה' נעשה אב לכל העולם כולו שהרי כשביל
 כבראו כולו וק"ל ולפי זה אין כאן קושיא' למי יאשרו חלקי
 אברהם יאשרו חלקי אדם שהוא רשון לכל הכברא' ויהא ככלל'ו
 גם כל האמות שהרי אברהם נקרא אדם גדול שהוא ה' רחיו
 לברוא קד' אדם ואף שהוא באמת אינו כברא הרי ה' א' שהוסיפו
 לו הוא ריו' שהוא אב לכל העולם ויתר מאדם וא"כ כשאומרין
 חלקי אברהם הוה כאילו אמרו אלוהי' ע"ש עמי' ע"כ אף כל
 זה הוא נראה באברהם ענינו שהוא יותר מאדם אף עדיין קשה
 לפי טעם זה למה אנו אומרין חלקי אלוהי' יתכן וחלקי יעקב אלא
 כ"ל ש'ן כולן אדם כדאית' בכל המפרשים וע"כ קן תקמו' ע'
 שאדם חש' ולפי זה כיון שכן באין מתח' אדם וע"כ אנו אומרין
 חלקי

אלוקי יצחק ואלוקי יעקב וא"כ מן הראוי לומר גם אלוקי דוד
 ולזה א דוד בדוקוק לשמו עמנו עה אומריין אלוקי אברהם ואלוקי
 יצחק ואלוקי יעקב ואין אומריין דוד ואילו הלאומריין אלוקי אברהם
 לכד הייתי אומר משום שהוא סי גדול בענקי שהוא גדול בשני
 יותר מאדם גדלעיל אבל כיון שאומריין גם אלוקי יצחק ואלוקי
 יעקב והטעם הוא שכן באין סבה אדם וא"כ גם הני אדם בעצמו
 ולזה לא אמר גם אלוקי דוד וק"ל ולמי הא גדלעיל דאמר שאברהם
 סי קרא אדם הגדול לפי שהי' ראוי ליכראו קודם אדם וכדכונכני
 לעיל ולפי זה נכון דברי ר"ל פ"ט ע"ג ועשיתי לך גם גדול בענקי
 זה שאומריין דוד ואפשך לנו גדול זה שאמרנו אלוקי אברהם ע"כ
 והוא תמוה וכו' בסביל ואפשך לנו גדול יאמרנו אלוקי אברהם ולפי
 זה גדלעיל שער הוא שלכך נקרא גדול משני שהוא גדול בשני
 יותר מאדם ואין כאן קושי ואומריין אלוקי אדם כרי אברהם גדול
 מאדם ולזה אמר לו הק"כ בן ק"ל מנסיש לנו וכי עד עבדנא לך
 דאילו לרדודו לא עבדנא דלדודך ודענא דקא מנסינא לך כדבר
 ערוה ואף כפן הקשית מנה לכו לר' זל שאין לזה שום רעו בקר דקא
 גודיע לו הק"כ שאפיו שלו ימי כדבר ערוה ונ"ל שבאמת לא
 למדו ר"ל משום קרא ריק ללמד הוא מנכוחת סביביל כדאיתא
 בענינה דקא חשיב כמה נכוחת כשי' וקא חשיב חביביל
 כדדיין וקאמר בעני' וחביביל סי נכוחה מכל וקאמר מהכא
 דקאמר חביביל לדוד ולא ימי לך זאת לטוקה מלמד שסי
 תוכנענא לכד עבדנא והנזיל לו דם כדס' והו' שאמר לה דוד
 כדכוח את שסי יצילי מכוח כדסי דמי תרתי משמע ועיין גם בענין
 מאי תרתי משמע וטרס אחד מהן דם פירש שתבעה לכוח עליו והיא
 הנה כדס' ועני' כדאית' בענינו' שהיה כדכוח שאמר וכל תתי
 לך זאת לטוקה וזאת מיותר הוא דה"ל וכל תתי לך לטוקה ועמי
 זאת חלה זאת לא תתי לך לטוקה חלה אחרת תתי לך לטוקה
 ע"כ וזו הוזהר שחודש לו הק"כ שהיא מנכוחת אותו כדבר
 ערוה ולפי' נכון מה שאמרנו עוד ויהי לפש ערב ויקס דוד
 מעל מעכבו אומר רב יודא ארז דב תלמד שהשך מעכבו על
 לילה ליום וכו' ואף שאין השלטיי אחר שיש ע"ל דבר זה ונראה לי
 ליטב ע"ש דאיתא בפרק כדכוח ארז רבי יוחנן ארז לשה
 איטתו כיום שאמר יחד יום חולר בו והילכך אומר הורה גבר
 לילה ביתנה להריון ויו לא ביתן להריון ור"ל א' מהכא כוזה דרבו
 יונת ור"ל מאי שפאל לא ארז כר' חביביל ליה כדדיין רבי חביביל
 כד שפאל אותו מלאך הממונה על הריון לילה שמו ונוטל הטיפה
 ותעמידה לפני הק"כ והוא ר' פנני ר"ש ע"ש טיפה זו מה תהא
 עליו נבדו או חלה הכס או טפס עשיר חו עמי ואילו דיק ורשע
 לא קאמר כדכוח חביביל דאמר רבי חביביל הכל בידי שמים חוץ
 מיראת שמים שאמר ועתה מה ה' שאל דקא סבר מלאך יש ולילה שמו
 ע"כ כנזיל לפי דברי רבי חביביל מה ה' שאל דקא סבר מלאך יש ולילה שמו
 י"ל שיותר לשום ימיטות כיום ואף שיש עוד פקוק דר"ל כוזה
 דרכיו ויוות הלא גם זה תירץ שם בגמרא כ"ל כמסר בן קורא
 ולעולם יותר לשום כיום וזה הכלל נקוט בידך שדוד היה ס"ל
 כד"ל דאילו דיק ורשע לא קאמר משום שאמר ועתה מה ה'
 שאל עמך כי אם ליראה איתי דל"כ חלה שהכל בידי שמים
 ואף דיק ורשע היכי אומר דוד בחגיגי ונסוי
 שהיה סבור שהוא יכבוש יצרו אך עלה זה על דעתו
 כיון שהוא ביד הק"כ הוא יעשה כרצונו שלא יכבוש יצרו לא דס"ל
 שהוא בידו ולא ביד הק"כ ע"כ ארז בחגיגי ונסוי ו גם זה
 סברא אמתיוות הוא דאם לאמר דיק ורשע אין בידו של הק"כ
 אז הוא וסתברא דלילה הוא המלאך שסעמיד פנימה כ"ל אבל
 אם נא' דהכל ביד הק"כ אף דיק ורשע לא פלוג אז י"ל שאין
 שום מלאך ולילה כדכוח יוחנן לילה ביתנה להריון וכו' והא לך
 הסברא שהיה עמד השכל הוא ואף דיק דאי' שבק"כ הוא הוונר
 והוא הבורא וגם השטן והיצר הרע הכל בידו והוא הוא הוונר
 לשום מלאך שיעמוד הטיפה ויאמר מה תהא ממנה מה שיהיה
 רצונו אף ארז הלידה יעשה ואז ליל הורה גבר אפוא להאי שלילה
 ביתנה להריון ולא יום אף דכאמר שיש אחיה דבר אף א' מן סוף
 שאין ביד הק"כ כי הוא דילביקן מאי קרא ועתה מה ה' שאל
 שיש' כי אם ליראה וילביקן שאין בידו ואז כוודאי דיק לטכור
 דוכי מי כשק שיתאזר אף גבידו ואלוה חכם ועופש וכו' אין ג"כ
 בידו ואף שיהי' שאל כי אם ליראה אבל כהני אמרי' לא ארטי
 לי יביה מה שיהיה ולכן דיק לומר שהאמר' יצרו ונוסי לילה
 א' הורה גבר שעלך

המנוחה לילה שמו ואז עופר לשם אף כיום וזה סברא אמתיוות
 ונכוח שיעט הנמר דקאמר ור"ל חביביל ל' כדכוח חביביל כ"ש
 וכו' שאלך מעמיד הטיפה וכו' ואילו דיק ורשע לא קאמר כדכוח
 חביביל וזוהי סבת ר' חביביל ולא חביביל בר קפרא דאמר הכל בידו
 שמי' חוץ מיראת שמי' שבאמר ועתה מה ה' שאל ל' ל' איתוי דאילו דיק
 ורשע לא קאמר כדכוח חביביל וכלא ד' ה' לו כוזה שאמר מעני ליה
 לכדכוח חביביל ה"ע שאלך המנוחה לילה שמו וכו' הוא נסער
 לומר של רבי יוחנן דאמר אומר לשם כיום ולמה ל' ל' אומר עוד
 דאילו דיק ורשע לא קאמר חלה משום דקא קאמי לי' מלאך
 וסאלות והשובת שיהי' מנתן טעיה וכי בלח האי קרא לילה
 הורה גבר לא יענו שהק"כ יעשה כרצונו לזה הוא מסוי' ואמר
 ואילו דיק ורשע לא קאמר ר' חביביל שיש אילו שאין ביד הק"כ
 לכן דיק לומר על האמר' שכן בידו חוץ מדיק ורשע וכאשר
 אם לאמר שאף דיק ורשע ביד פ' אז אין דיק שום לומר על זה
 שיהי' הוא הכל כן טעם ופין חכם וכו' ואילו כיון שאין דיק שום
 לומר מאי והלילה הורה גבר חלה הלילה כפינה להריון אבל יום
 אין ביתן להריון וק"ל ועתה עבין מהכא עלתה לו לר' יודא
 ארז רב שאמר על דוד מלמד שהשך מעכבו על לילה ליום לפיכך
 שום כיש על אופו דיק אבל לפי הא' גדלעיל יפה כיון רב יודא
 בדעית דוד לפי סברתו יהי' מותר לפי שם שהרי דוד א' בחנומי
 ונסויי ש"מ דסברא ל' ל' דאילו דיק ורשע אין ביד הק"כ
 דל"כ אין שייך לומר בחנומי ואז כשיש ארז דבר שאין ביד הק"כ
 אז דיק לומר ע"כ שהאמר' יצרו ואז אומר הלילה הורה גבר
 להכי הוא דאמי שעלך שמו לילה שפעמיה הטיפה וא"כ אין שום
 לומר דוד לפי סברתו יהי' מותר לפי שם שהרי דוד א' בחנומי
 ערב ש"מ שהשך מעכבו וכו' שהרי לדודי אין שום איסור וק"ל
 ולפי זה אין ספק אף אמר לכך כדכוח כ"ש כמסין מ' וכו' ונזכר
 דמכ' מנחות פ' תכלות דף מ"ג תיבא ארז רבי מאיר חייב אדם
 לכרך תהא ברכו' בכל יום שנאמר ועתה מה ה' שאל מעמך כי
 אם ליראה ח"ת מה חלה מאה ועיין שם ברש"י גם ערוש' אבל
 הכלל הוא דילביקן מהאי קרא חלה כד' חביביל דילי' עכאי קרא
 דדיק ורשע לא קאמר חלה י"ל דפוא ס"ל דכלל בידי שמי' הוא
 שאף דיק ורשע לא פלוג וזאתי' מה ה' שאל מעמך איתי למש
 ברכו' ואיתא כ"ל חייב אדם לכרך מאה ברכוש בכל יום וזו
 פיקון מאה ברכו' שאמר והוקם עול שהיקם עול של משכב
 וכי איזו משכב שייך כאן ונ"ל באופן זה שהרי כבר זה הוכחנו
 שדוד עסק חופה סברא שדיק ורשע אין ביד הק"כ וע"כ אמר
 בחגיגי ונסויי וזאתי' יצרו לו שום ביד הק"כ דיק ורשע חלה
 מהאי קרא ועתה מה ה' שאל מעמך כי אם ליראה וכדכוח
 חביביל כ"ש אף ארזי שראה שלא יוכל לעמוד בענין או
 ראש שאין בידו כי אם ביד הק"כ אף דיק ורשע בלח פלוג
 וא"כ מאי מה ה' שאל כי אם ליראה שאין לומר שאין ביד הק"כ
 דל"כ ימי' קשה למה לא כבשת את יצרו כיון שדיק הוא ולזה הי'
 דיק לחזור עליו וזוהי סברא ש"ל כ"ל והחויק סברת ר'
 מאיר דס"ל ועתה מה ה' שאל מעמך ח"ת מה חלה מאה ועל שלא
 תיקן שום אדם חלה ברכות ואז יש לו תירץ שאף דיק ורשע ביד
 הק"כ ועמי מה ה' שאל ח"ת מה חלה מאה ולפי זה הוא
 מוקדק בשלשון שאמר הוקם עול הקו' עול של תשובה ומה שייך
 לשון הקו' לתשובה ולפי דרכינו הוא מוכן שסדר על פי דאיתא בע"ז
 לא הי' דוד ראוי לאותו משנה חלה גזרת המקו' היתה כדי
 להורות תשובה ע"כ ואין שייך גזיר' המקו' כ"ל שהוא ביד הק"כ
 אף עם כל זה עדיין קשה אם הוא ביד הק"כ שיטתו אדם חלה
 משום דתשובה חביביל ל' י"ל שבכלי תשובה חביביל גזיר' מדרשית
 גמורין אף אין כאן ענינו וזה שאמר דוד הוקם עול שתיקן מאה
 ברכו' כוונתו שכן הוא שם דיק ורשע ביד הק"כ וא"כ מאי ועתה
 מה ה' שאל מעמך ונ"ל ח"ת מה חלה מאה אף עדיין קשה ואף
 שהוא ביד הק"כ פשוט שגזיר' שלא יטעו לזה אומר שהיקו' עולה
 של תשובה ר"ל כמה חביביל גזיר' כמה של תשובה לפני המקו' ער
 שהוא גזיר' שיטתו ויעשה תשובה וכו' הוקם עולה של תשובה ר"ל
 שעשה קיחה לתשובה שהרי זה היא תלה בסלוגת' אי דיקו' גמורין
 עדיין מעבלי תשובה או בעלי תשובה עדיין ולא כדכוח חביביל
 אבל מכאן נזכר דוד מוכח שאף דיק ורשע ביד הק"כ וא"כ למה
 הוא גזיר' שיטתו חלה שתשובה הוא חביביל גזיר' מדרשית וזוהי
 הוקם עול שעשה תקימה לתשובה ואף דגמרא דקאמר כדי להריו'
 תשובה

תשובה ג' יהי פירושו כדי להורות שבת ערשית והקושיא
 שהעליית בקרא דכתיב וישלח הטלח לדרום להאשה ויאמרו הלא
 זאת בת שבע בת אליעם אשת אחי חיימי וישלח דוד פלאטיס
 ויקחיה ונתוא אליה ויטכס עמה וכן קא לאתו טרף חי' הדישה
 שאין לומר שם עירו לו שהי' א"ל ואסור יונק עמנו וכן החטא הלא
 הנידון לו כדכתיב הלא זאת בת שבע אשת אחי חיימי ואעפ"כ
 לא נמנע עמנו וא"כ לא ידענו מה הי' ביונת הדישה וכל לתרן
 באופן זה שהרי כבר הוכחנו שטעם ולכקא מאין יצא דבר זה
 לר"ל שאחיו לעיל שק"ס הדיש לו נמנעו של יחי' כדבר ערו'
 ינעתי ונחתי שם דכתיב בהם גי'ל שחזרה ולא תהי' לך זאת
 לטקה זאת ויכלל דאחרית היא לטקן ושם מוכח באביביל שבחיה
 הי' וימנע לומר דר"ל שאחיו שק"ס הדיש לרוד נמנעו ויהי'
 בדבר ערו' ואין לך הדעה גדולה יותר מוכי' לא כתיבם אחר'
 ולא תהי' לך זאת וק"ל ועתה תבין זאת למאי אשת' כדרישה של
 דוד שחזר וישלח לדרום והלא חשב"כ אינו פורש וכל שבאמת
 כן הדבר שדוד לפי סברתו סבר שבידו הוה לכבוש וע"כ חמד
 בחיובו ולכן חזר גם וישלח לדרום להאשה שם ויאמרו לו שהיא
 אסורה יונק עמנו ויאמרו חך שאותן המלאכי הנשלחין לדרום חזקין
 שיעלית ונא ויהיכוהו לו שהוה טועה כדבר זה שהוא חומר
 שבידו הוה לכבוש אף ויגדו הלא ביד שק"ס הוה וזו שאמרו לו
 הלא זאת ר"ל הלא אחיביל אחר' לך כבר ברוח הקודש ולא תהי'
 לך זאת לפוקה חכ"ל אחרת יש וכיון שהיא אחרת ברוח הקודש
 ש"ס סכיד הק"ס הוה והוה נזיר ע"לך וזה לך לפשוט עוד
 וע"כ נשמע דבר זה מיד ויקחה ותבוא אליה ותשכב עמו
 ויכל זה תבין דברי רש"י שפירש וסוד מתקדשת וטומאתה חלמה
 שבת עליה כדכתיב ומי היכרה לרש"י לפרש כן וכל' שהרי לפ"ו
 שאמרו לו הלא זאת בת שבע היא לגורך התנגלות שאין אהיה
 חייב בה רק נזירת המק"ל הוה א"ל למאי כ"ו אמרו לו הלא זאת
 אשת אחי' ויהי' מי שיהי' ובודאי יש לומר שגם זה הוה להשתכלות
 לומר שאין בוה טעם א"ל אף כאשר יש בעמית' כוכ ארובין שאורי'
 הי' יוכל להשתחית בית דוד וכוונתו גמ' כדכתיב לרש"י וכוונתו
 הצוקש' בלא שום תכחין רק גמ' נזיר והוה פנוי' ומותרת לרוד או
 דעת המפרשי' שאורי' הי' גר ואין קידושין עומדין חך לפ"ו
 יהי' דכתיב סותרין וז"ל שאמרו הלא זאת היא שכבר כיבא עליו
 שאף נכשל בה ויגדו אחי' אשת אחי' ואין בה שום חיסור וא"כ
 מאז והלא וז"ל פירש רש"י שבת' עלי' כדכתיב ל"ל חף שאביביל
 אחר' לך ולא תהי' לך זאת לפוקה ושם הי' א"ל ויגדו וכיון
 שמהשתכלות אחר' שהיא אשת אחי' ואין בה טעם א"ל אחי' אחר'
 אביביל וזאת לזה פירוש רש"י חלמה שבת' עלי' כדכתיב וסוד מכסול
 וזה התנכח אביביל ולזה יפה מדוקדק הלשון שאמר אביביל ולא
 ערו' לך זאת לפוקה ר"ל אשת אחי' לך תהי' למעלה לפוקה לא כאן
 ולא כאחר' אבל באחרת שהיא דם נודע תהי' לך לפוקה שם
 ולמד כדכתיב והיה היתה כביאה ובאופן אחר ג"ל לישב ע"פ דאית'
 טרף כהוה אשה ויגדו ככבול' ולחילת' הסרח אסור דברים
 אינו לגעת בהן לר"ס וכן בחזר מותר ופריך כדכתיב לרש"י דס"ל
 חזר רב הוה כר"ה לכל דבר וא"כ ת"ש חזר דמותר ור"ה דאסור
 אחר רב כדי שלא תתנגם על בעלג התירו לה החיים תבטיבין
 יתלו לגעת בהן כההיא דמינא וזהו כדכתיב וכן הרש"י אביביל אמרו
 אסור לגידם שתכחול ותפרנס שבאחר וסודו כדכתיב תהא שתהא
 נוכח עמנו כד' שלא תיכחול ולא תפירכום עד שבת ר"ג ולימד
 א"כ תתנגם על בעלג אלה רשאי הוה לכתול ולפרכום וחלה וז"ל
 וסודו כדכתיב תהא שלעולם תהיה כדכתיב עד שתטבול בחיים
 עיני שם פרש' שפירש שלא תאחר כיון שערבה ינו כיוה והיא
 רוחצה עמיה לכק"ו בעלמא שוב אין כאן כיוה חלה לעולם היא
 כיוה עד ששטבול ע"כ ולפ"ו לוקיטם שאמרו והוה כדכתיב להכי
 הוה דאית' שלא תכחול וכו' א"ל באמתו ס"ל שבין שעבר' ז"מיי כ"ד'
 והיא רוחצת חף בלא טבילה מותר לבעלה וכן היא שלגנת' אבידה
 ח"ל כיוה ביומי תלי' מלתא וח"ל בטבילה תלי' מלתא ועתה
 חזר נא במאי פלגי' ועיקר פליגתייהו תלי' בזה אי חיישינן
 שמה תתנגם עליו או לא לדוד דס"ל דחיישינן שמה תתנגם וזאי
 והוה כדכתיב שאין לומר שלא תכחול ולא פרכום א"כ יתנגם על
 בעלג וחלה מאי והוה כדכתיב לעולם תהא כדכתיב עד שתטבול
 ולת"ד דס"ל שלא חיישינן וזו והוה כדכתיב הוה אשת' לזה שלא
 תכחול וכו' א"ל באמת' ס"ל שבין שעברו ז"מיי כיוה והיא רוחצת

חף בלא טבילה מותר לשמש : ואיתא בנדה בסוף כל סוף
 חזר רב חסדא אסור לחדש לשמש מיטתו כיום שחזרו ואכתב
 לרעך כיוון מאי ששבע חזר אביו שח' וירא דבר מונק ותתנגם
 עליו ע"כ ולפ"ו תבין מנח ליה לרש"י שפירש על ח"י קדח
 והיא מתקדשת וטומאתה חלמה שבת' עלי' כיוה ואדרבה וזה
 כתיב והיא מתקדשת וטומאתה חלמה שבת' עלי' כיוה ואדרבה וזה
 משכבו של לילה ליום כי כן כתיב וקם המ"ך לעת ערב ועל
 משכבו וח"כ קשה עשה דחזר רב חסדא ש"סור לשמש מיטתו
 ביום שח' וירא כה דבר מונק ותתנגם עליו חלה ג"ל דס"ל
 לדוד דלא חיישינן שמה תתנגם עליו ולזה כן חלה ג"ל המום
 דס"ל כוקיטם כדכתיב וסודו כדכתיב שלא תכחול ולא פירכום
 וח"כ היא תתנגם על בעלג וע"כ אין כדכתיב חשה שמה תתנגם
 וכו' א"ל הוה שהוא פירש ח"י קדח וכיוה כדכתיב לזה שלא
 תכחול ולא פירכום א"כ לפי סברתו אין לו שום לישוד שפריך
 כיוה טבילה במי' סכרו ר"ע חייש' לשמש תתנגם וזמיר ויכלה היא
 לכחול וז"ל מאי והוה כדכתיב חלה ג"ל כדכתיב ביום חבל
 לדוד דס"ל דלא חיישינן וח"כ והוה כדכתיב לזה שלא תכחול
 וכיומי תלי' שילתא כיון שעבר' ז"מיי כיוה והוה רוחצת' היא
 מותרת לשמש ובאמת' הכלה כר"ג וע"כ בא עלי' מבעד' אלוד'
 היא מתקדשת וטומאתה כדכתיב כדכתיב הוה טהורה והוא ח"מי
 כן וק"ל ונקיט כלל זה כיון שהסכמי' ביומי' דודו כדכתיב בנמר'
 דבי דמתו מדר קא מהסך בזכותו דודו שכל מה דעשה דוד לא
 לא כדכתיב ועל פשה כי אם שטעה בחיובו לישוד חו' בחיוב סכרי'
 וע"כ כדכתיב בדרום שלי נמנעתי ויחא במאמר שאלו את רבי
 חלמיהור פלגי' מה לט"ה בי'על הח' לחמרו כל האומר דוד חטא
 ר"ע שהוא סבר שמוזר ומוזר תבין עוד מאלה ח' דאיתא בירושלמי
 ר"ס פ"ד אהוה כ"ד בשם ר"ס בר גמלי' ב' אבות סוכר ומותרת
 תביא לחמה דכתיב תורה ע"כ במקום א' ופסוקה במקום אחר שגריך
 להביא דאית' תפירחין ומקום אחרים כדכתיב : ואיתא בתנ"ך
 דרש רבי דוסתאי דין כירי' למה הוה דוד דומה לסוכר כותי'
 אחר לכמו כב"ש ע' שניאות מייבין ח"ל שביקא לך ח"ל מכנסרות
 נקיי' שביקא לך גם מידים שוך עבדך שביקא לך ע"כ והוא אחר
 כולל תמוה חזרו וכל' לישב ע"פ דמתא כפיק חילו מניאות
 דרש רבי יהודא בר חילפי' מה דכתי' הוה רעמי' עשנס ולב"י עקב
 עונות טמאתם הוה רעמי' שפעם חילו ת"ח שנגנז נעשה לך
 כדון ולבית יעקב טמאתם זה עמי' הארצות שחידו שלו כשנגז :
 לפי זה תבין קצת מהמזל הזה בסרח חלק שאמר רבי דוסתאי
 שדוד דומה לסוכר ואחר לכמי' כק"ס מניאות מייבין ואמר לו
 הק"ס שבקי' לך טוב אחר ועכסרות נקיי' וח"ל שבקי' לך חזר
 ואמר גם מידים שוך עבדך ופרש כל מה דכתיב' מאי דח"מי' סכרי'
 נקיי' ג"כ אמרין קחי' וכל ממי' מייבין מייבין קציע' אחר' דכדכתיב
 שאין בה חילול' הסם וחמויר דמנגלם שיש בה קצת' חילול' הסם ולא
 מפרכת' לי חדה שחזר' ח' חנוני' שדוד עבר לחיוב מוזר סכרי
 על כל עבירות יש לו תירוץ וז"ל שחזר טועם בלימודו שרי' סכר
 שאין חיסור בדבר ובאמת' טעם עכ"ל אין נחשב למזיד ועוד קשה
 לפי דברי המפרשים הנ"ל חך הוא בח' לומר שחילול' לו בק"ס
 על כל פשעיו בלי שום קבלת עונם וכיותר קשה אף דומה חזנו
 רבי דוסתאי לסוכר כותי' חלה חילו הנקשות וכי כן דרך הסוחין
 לבקש חיזה סחורה בחינם ע"כ נראה לי לפרש דברי ר' דוסתאי
 בזה החומר שלכך דומה אותו לסוכר לפי שבאמת' שיקר תירוץ
 של דוד היה טעם וכן מעידו עליו ר"ל כל האומר דוד חטא
 חיזה חלה טועה ר"ל שדוד היה טועם באיזה לימוד וכבר הקדמו
 היוטלמי' שנת"ח כן דוחין לם אחרים שנאמר היתה כלניות סוכר
 שהתורה ע"כ בייקום א' ופסוקה במקום אחר ע"כ ומרחק תבילת' המס'
 שגריך להביא דאית' מקום אחרים כדי להעמידה דבר של כדרי'
 וכן כתיב וקומו דומין ת"ח לכסוי' כי ה' דאית' דע"כ רכבה מעו'
 יש לי להחליף ואין שולחני' להרבות : ולפי זה יפק'
 דומה רבי דוסתאי את דוד לסוכר כותי' העתחרטים וכן תבין
 על הראשונים כך דוד היה מתחרט באחרונה על פשעיו והוה
 טעמה בלימודו וע"כ אמר לכמי' כק"ס מניאות מייבין ר"ל שאני
 טועם בלימודו ושוגג אני ולכך דומה עמנו לסוכר שחמירח
 תביא לחמה וזריך' לכבי' חיה מרחק וזה אחר מנסרות
 נקיי' שאותן דאית' היה כנסרות ממיני חך לזה היה ית' כן יאמרו
 כ"י

ביאור
 בחלק
 לפי
 דוד
 לסוכר
 אחר
 רב'
 שניאות
 מייבין
 ח"ל
 שביקא
 לך

היו שנת תלמוד עולה דון ולזה אמר גם מודים שהך עבדך
 ר"ל שלא היה חטא שלי כחשב למוזר ועד יט לישב בזה הדין
 עת דאמר דוד ואל יושלו בי ואתרו ר"ל דלא לישתעו בי רבון
 או אישים מלמד שביקש דוד שלא יכתוב קוראני : ולפי
 זה אחרי שכל התנבלות של דוד היתה זאת שחזר ומסבתו
 הראשונה וזוהי שהיך נדחק ורשע ביד הק"ב וגו' היתה העלך היתה
 ר"ל בשמעת העמדת הטיסה אף נדחק ורשע קאמר וכיון שקאמר
 שגוירות ה"ב בדיבורו הוה מפשע וראוי להאי קרא בדבר ה'שמים
 כעצו ולזה אמר דוד מוזר לדוד השמים מספרים כבוד אל ר"ל
 שדוד היה מוזר שיש לו פירך גויות המוקום הוא שהוא גזר על
 הטיסה ושוב אי אפשר להיות באופן אחר כי דיבורו עושה מעשה
 ומי יגיד זאת שדיבורו עושה מעשה ל"א השמים מספרים כבודו
 שגבראו כדבור שגברא דבר השמים נעשו : ונ"ל
 לישב באופן אחר הקושיא דלעיל ל"א הפך משכבו של לילה ליום
 ונ"ל הוא שאמר לו הק"ב מהו נפשה אותו וחק מסוכחתי לעיל
 לפי ספרות דוד ה'ימותר לשאש ביום ושלילה הורה גבר
 קא אשאלך אע"כ היה להוציא עצמו מן הפלגות כי חסדו הוא
 ונ"ל לישב באופן זה ע"פ דאיתא דרש רבא ופיר דכתיב אני לללע
 ככוכב קרבי ומכאובי נגדי תמיד רחמי פורש מהרש"א כי אני
 ימי בראשית אלא שגאה עליו במכאוב ופורש מהרש"א כי אני
 לללע נכון כי האדם כבדחת מששת ימי בראשית מן הכלל וא"כ
 הוה דוד ידע עכש שבע שאל את ענה אף מאן ייתר לן
 שהוא אדם והיא מותרת לו ולזה היה צריך רחמי ואיתא ב"כ
 בפירושו בעסק אביעל שהיא הרחה לו דם יודע אף שאמר וכי
 רואין כי נידע בלילה אחרת לו וכי דנין דיני נפשות בלילה וקשה
 למה לא אחרת לו כפיצור בלא רחמי דם וכי דנין דיני נפשות
 בלילה ואף כשהוא אדם לה שבעל מורד באלכות היה ואין צריך
 למינייה והלא גם שגברא דרש רבא א"כ כן שהוא מורד באלכות
 והיה הטיבה לו עדיין לא יצא טבעך בעולם וא"כ כל זה היכולה
 לומר לו אף בלא דאיתא וצריך הוא גם שאביעל עדין הי' מוסקת
 בדבר זה חס הוא אדם או לא חס הוא אדם אין שייך לומר
 עדיין לא יצא טבעך כיון שהיא אדמוניה טרף על כל חבל מן ואולי
 הוא אינו אדם רק שהוא מלך עבד משיח שישל שפשו למלוכה
 אף זה עדיין אינו מפורסם לכל ואז שייך פסיר לומר עדיין לא יצא
 טבעך אף זה הספק הי' עליו בדבר זה שאם הוא אדם מכה שמתן
 לו משתתיו ע' שני והאבות העולם נכחו לו ג"כ ע"כ אחרים
 יצחק יעקב כדאיתא בפרש"א דוד בעצמו שהוא ראה כי הוא לא
 יבנה הכות שגאמר אתה לא תבנה את הכות כי שלמה בןך הוא
 יבנה הכות וא"כ כשהוא יחשבי פעמים ע"א הוא יהי מעבד
 בשמחת שלמה בנו כי אין המלכות וכו' והכית לא יבנה ע"כ
 הוא וייתר לזאת ע' וא"כ מאי אהני לו בנתינתם אותן ע' שנים
 כיון שהוא צריך שוב לזאת אותן ואהני לי' שאחר שה'לו ב'פעמים
 והוה מחנה ימי ומחנה לילות והוה וייתר הלילות ונשארו כל שני
 ימים עד שלוש נדדה שוכת עיניו כדאיתא עד מות ה' עוסק
 בתורה עתות ואילך בשירות ותשבחות שהשיגה א' מ"ם בייחיה
 ונ"כ הוא וייתר רק הלילות ונשארו כל שני ימים ואז ללית שלו
 דיכ"כיום וכל זה הוא חס הוא ארביע"א אביעל שהיה בספק אדם
 הוא אדם והוא לו דם נידע מן הוא אדם ואז לילה כיום תאיר לו
 וגם יכול הוא לזון אף שהוא אדם לה וכי רואין את הים בלילה
 נמצא שאין אתה אדם א"כ וכי נדכן בלילה ולפ"י ל"ל שנס
 זה רשעה לו אביעל בחנתה ואמרה לא תהי' לך זאת לפוקה
 אבל אחרת תהי' לפוקה והוא בת שבע ולמה ל"א אמר לו ואף
 שכל אחרת שמכאן למדו ר"ל שהק"ב הודיע לו בזה הוא מנסה
 אותו אבל עתה נראי' שהוא אחרת לו במה נפסך כיון שאין
 אתה רוא' אדם בלילה א"כ אין את אדם וא"כ זאת לא יהי' לפוק
 אבל בת שבע ימי' לך לפוקה לשני סברתך אין אתה אדם וא"כ
 היא אחרת לך : ולפי זה עתן למה הפך משכבו של לילה
 ליום שדבריו כיון ששיע דברי אלף או הכין אמרית שאף בת שבי
 יהי' אסורה לו שהוא אינו אדם כלל לך הפך משכבו של לילה ליום
 וזאת הוא אינו אדם ואמר לו הק"ב מהו הוה נסוקן שגברא
 בדבר ערוה שהרי סתם באר בדבר ערוה ונשיטא שהוא אסור
 גם בבת שבע ואם לא יאמר לו כלום הרי הוא אדם ומותר בבת
 שבע וע"כ באחת כאלה הוכיחו הק"ב ע"כ הפך משכבו או ראה
 וידע שהוא אדם וע"כ אחר ולללע נכון בקריבי וק"ל :

אמר בן המצטר משה מעשיל כהנא ג"כ בענין דוד למה שכי'
 מחולקין מנאי דוד עם דוד כי הסוכני' ה' אומרון דוד הכא על
 ח"א מיתתו בזה כי כן ה' אומרים מעוות לא יוכל לתקן זה כהנא
 על ח"א דוד אין לו תקנה וח"א זה הפורש מן התורה ואפשר
 מהו הוא שאמר הק"ב לרוד טוב לי י' א' בחי' מן העוסק בתורה
 מאלף עולת ר"ל רצו לו סכתורה חביבה מאוד וזה הוא הפירוש
 מעוות לא יוכל לתקן הפורש מן התורה ולא כהנאי דוד וק"ל
 ואנכ זה אינא עלתא בעם מחותני הרב המושלג מוסר"ר אהרן
 סג"ל חכ"ר דק"ק ווילעקן
 ג' תענית אילפא ור"י הו גירסא באורייתא דחיקי לבו מילתא
 טובא חסרי פא וניעבד עסקא וכו' ר"י הדר אילפא לא דדר
 וכו' אמרו לו לאילפא אי יתיב מר וגרים לא היו מלך מר אזל תלי'
 נפשי' וכו' אמר מי איכא דשאל לי במתניתא דר' חייא ור' חזני'
 ולא שפיענא ליה מפני' נפילנא וכו' והענין ע"פ מדר' פדוש
 תורה גוה לבו משה מורשה ירושה לך ת"ה הפורש ועתה אינו
 בוש לחזור לירושת אבותיו חזי חזר וברושלמי ונתתי אותם
 לכס מורשה למן דיהא פגם כמו מורשא דסכוי' וקשה תורה
 כיוה לבו משה מורשה איזה פגם בתורה ח"ו ומשני לית דיהא כני
 מיכא דבתי דלעי משכב נגמ' חגיגה איזה מעוות שאין יוכל לתקן
 זה ע"ה הפורש מן התורה ויובן שאמר לאילפא אי הו יתיב מר
 וגרים לא הו מלך מר והשתא שפירש מן התורה ח"א לחזור לש
 דעוונות שאין יוכל לתקן דפ"ה הפורש מן התורה והוא יזה
 להורות כמ"ד תורה גוה לבו משה מורשה ירושה ואין בוש לחזור
 לדירושת אבותיו חזר וכן יאמר האומר מורשא לטן דיהא דבתי
 דלעי משכב לך אחר אי איכא דשאל לי' במתניתא וכו' ולא
 שפיענא באופן שלא שכת ודאי כמ"ד מורשה ירושה ואין בוש
 לחזור ע"כ דברי הרב הל"ל :

א טעם אהא דקנסו הק"ב לאדם כראשונא חטא שלו במיתת
 ולא בשאר עונותיו ר"ל ולפי דם משלם מנופו ומוזר
 מעלי' וזה יודע דהנפך הוא חלק הנפש והוא מתחננים אבל
 הנפש הוא חלק אלפי נומעל ולכן אדם שחטא שלו הוא
 חטא ראשון ולכן משלם מנופו שהוא חומר אכל אנו כשאנו
 משולמים בחטא או דין הוא כשור המועד להשתלם מן העלי' ואז
 אף הנפש הוא סובל שהוא נוטל דיוק אחד המעולה שבה וזה מן
 העלי' ולכן באמת משה שאמר' כבוד וכו' כרחוק דביעי ביה ודינס
 כיועד ולכל דדעיות דלגיני שם אי בתלית ומנא הוה חוקה או
 כד' נגישות ולכן אמר משה מחני נא עסקרך שהוא מן העלי' ודוקו
 ב

הרבה טעמים אינן לי אהא דאמר ר"ל דריקין במיתתן קריין חייך
 וכשם נזידי ולכן דריקין אין מתחילין מרוח דא לא בסריח כשר
 הקודש מעולם וכו' ע"ש ולי נראה ע"פ דאיתא בזוהר אהא דאמר
 שלמה משכב חזי המיתם שכבר מתו ר"ל שכבר מתו בשולח'
 דמארי ע"ש אדם כי ימותו אהויל' מיתר וזו היא חיותו שאמר
 כי הוא חייך וק"ל :

ג ולקוט ולקוט ראובני בשם עסקיתא מר אחד איל אחד
 מר אחד מיוחד שבעדו איל אחד שלא היה כמזוהר ע"כ עסקיתא
 ויש להקשות למה שני שעירי' ה' שוין ואף אותו שכי' להם לא
 היה אחד מיוחד שבעדו ר"ל לתת טעם ע"פ דאיתא בזוהר פרשת
 פנחס על מה היה באין השני שעירים אחד לה' לכשר על מיעוט
 הירח ולכן כתיב ב'שעיר אחד לה' עולה ולפ"י ל"ל כיון שהק"ב
 צריך לכפרת י"ל דשלא כדון הוא מיעוט ירח וכדון אמרה ירח שהוא
 שפיון שוין ולזה השני שעירים היה באין שוין כדי להוריש שדון
 הוא להיות שוין וק"ל ודבר זה תלי' בסלונתא ע"פ דאיתא
 במסכתא סוטה מפני מה תיקונו תפילות בלחש כדי שלא לביישו
 ולפ"י אי אפשר לומר הטעם ה"ל לשני שעירים אבל כבסרי
 יש טעם אחר וגם בירושלמי דברכות לומר שהוא יקרוב בכל מיני
 קריבות שאף מה שאנו מברכין בלבנו או מרחשין בשפתינו והוא
 יודע ולפ"י הטעם ה"ל על עמדו וכו' י"ל שמה דוד שהיה
 שני פרכים טובים אחד אמר יכתוב קוראני כי דוד שאמר אל
 יכתוב ס"ל דטעם שלא לבייש וישה שאמר יכתוב סבר
 כאחד טעם ועתה נא ולמד לפי שזלך לכל הצריך לך :

ד לתת טעם מה פעולתהשו שיראל שהקדומו נעשה לנשמה
 ע

טעם על דוד
 שהפך משכבו
 של לילה ליום

אור
 זלך
 דוד
 זמר
 זר
 יאות
 ק"ל
 קיבל

משום שפי' ר"ע במקום השכינה בתוך עשרה הרומי מלכות וא"כ
אין עי' שיבת תחתיו שהיו הוא נידמה לשכינה וק"ל :

יד טעם לכה דלמדי רז"ל כפי"כ דכ"ב אחר רבי יוחנן חמש
עבירות עבר אותו רשע באותו יום בא על כפרת
המזרחית דכתיב היום כי כפרה עמנו והרג את הכהן וכתוב הכהן
והוא עיף וכתוב היום עיפה נפשי וכפר בעיקר כתיב הכהן למה זה
כתיב הכהן הכה הגוי הולך למות וכפר בעיקר כתיב הכה למה זה
לי וכתוב היום זה חלי ולאנסו וכוה את הכבודה דכתי' ויבועשו
את הכבודה ע"כ ואי לא דעספמינא ה"ל טעמא דנפשי שמכאן
לילמוד שעבר חמשה עבירות והכל ילמוד עמוק אחד דכתיב
ויבוא עמו מן השדה הוא השדה של כפרה המזרחית והוא השדה
שכבר בו הכל ואין גרף לג"ש של ופוח עיף ד"ל שהוא כפשוטו
שהוא עיף מטרדת פדוך וכן כל אשר יגע על פי השד' וכן כופל
על פי השדה וכן רבות רעות תמלאות השדה וכאן כתיב ויבא
עין השדה ופי' מימינו מפקית וכן היום דכתיב גבי יוסף וימצאו
החיש והנה פועה בשדה גם שם בירוש' בזה האופן שיוסף ה' ה
בשדה ר"ל כפרה של שדה וק"ל :

טו טעם לקדישא שם ארסענאטי כספר נשות ארס
כשם עוללות ארסיה לפי שם ארס מורה על
אחרות מה שחינו כן בשאר לשונות וכו' :

טז אמר בן המזבח חשה מעשיל כהנ' ל"ג נ"כ טע' להא
דלמדי רז"ל או להם לרשעי' שיהשכין מידת
רחמי' למידת דין ומקודם נתרן הפסוק טוב כעם משחוק כי
ברוע פני' ויטוב לבי כי חיתא בגמרא ושפטו העדה וכיליו הערש
פרץ עדה שוטט' ועדה מלת' שלמדו וכו' וא"כ כולה לחובה ויא
זכא' ווא"כ אם אירע הדבר שכל א' רצין בר"ג ופי' כולין לחיוב
ולא שאר רק א' משקדרין כנשא א"כ זה ג"כ מחיוב אותו הוה
כולהו לחיוב ויבא זה זכאי ומטוב דבר עליו אז הוא חיוב וז"ל
טוב כעם משחוק ר"ל שדראה לו כעם וילמוד חוב פליו זה טוב
לו כי ברוע פני' ויטוב לב ר"ל שדראה לו פני' רעי' ויטוב לב ר"ל
שדראה לו פנים רעי' חובה זה טוב לו שיהא כולה לחוב ואז
הוא עטור וק"ל כנשא שלפעמי' כזה אחרון מן הסנהדרין מלמד
עליו וכו' לחוב כנשא לו וזה שאמרו רז"ל אי לא הוה ליהן לרשעי' שיהשכין
מידת רחמי' למידת דין וק"ל :

ואנה זה אינא מלתא כשם כן דודתי הרכ המופלג וסודר ראוין
עק"ק ואפלאח אב"ד למה קהילות. בעודות פאדלי' ו"ל איתא
בחדש שלך מושך ויחשך ולא היו דברו אחר הק"ל האין הזכרי'
לילקו' כחושך עיד הסביבו כל פלגיא כול' סמרי' זה תמוה ויתורין
כך רק נקדי' מה כן דמי כפשות לרמי תמונות רמי כפשות תפחילין
מן סז' וד"ע מן הגדול ועוד ד"ל גרף וכו' וששטו עדה וגו' וד"ע
אין גרף וכו' מה ידועה על חושך יש שפי' סירוש' הא' כדי שיוענו
הרשעי' בשלשתי ימי חפלה וז"ל הוה דמי כפשות ועוד טעם כדי
שישאלו כסף וזהו ויתורין שער כיון שאמר הק"ל ראוין כן לילקו'
בחושך א"כ ש"פ שהוא דמי תמונות הואיל שהתחיל בגדול מיד
כסביבו כל פלגיא ר"ל מיד שלא זריכה הלכת דין וגם כל פלגיא
ר"ל שלא זריכו' וכות וק"ל דברי פי חכס

טז
שעתי יופי הרבי המופלג עובר' ל' לזר דין דק"ק ליפא
אחרתי לומר טעם פשוט ונתקבל על מה אשר קבעו חז"ל פלגיה
כרב באיורי וכו' שאל דבש' . פי' פלג' בחיובי המשקל שיקול
סדעת לרב שסו' בקי' ויפא משואל באיורי' ושואל סו' בקי' ויפא
ערב כדמי . והרב שהאור כפשוט חוות יואר כדחק מאוד הוה
יעו"ש . והנלע"ד לומר פ"פ דרית' בגמרא דתענית דק' י'
ע"א רב אשר יום שמי' כו' ושואל אשר כו' וסימך עילאי בני
מוח תפאי לא בני מוח ופ"פ רב שפי' תארך ישראל כו' ע"ש
ועי' בספר ויחשקן שרבי סי' תארך ישראל ושואל מבבל . ובגמרא
דסנהדרין לא יקור שבת ויהוד' אלו רחש גלית כו' ואחוקק מהין
דגליו אלו בני בניו של הלל' עוס' הכה תשיע דשבת עדיף
וכפרק מקום שנהנו אמרי' אבל עכבל' לזרן ישראל כיון דאין
בייסיין לבו אחרת דה"ל כוללתא דאיבור והיה דכתיב ארץ ישראל
חכיו טפי כו' אבל לענין שפסקת טעון והסקר' ב"ד כו' ע"ש
באריבו' . ונתענה יפא דע"כ קבעו חז"ל פלגיה כרב באיורי

כמה דחכמי טפי בא" . וכשואל דמי דהוא מבבל . וזה נכון
ונתקבל :

טז אמר בן המזבח חשה מעשיל כהנא טע' להא דלמדי
רז"ל כל המתנאה כשילו עובד ע"ו בהקדמה
קטנה מה שאמרו רז"ל מכל הדברי' אשר טוב ה'אל יאמר אי חשמי
בה רק יאמר חשמי בה ורצונו לעשות אך וזה חשמה שמרי' דכתי'
גור עלי' שלא לעשות חץ בע"ו שנאמר בה תועבה דכתי' לא תב'
תועבה אל ביתך שהוא תועבה שלא יתאוה לה ולפי זה גבי נאום
כתיב כמי כי תועבת ה'כל גובה לב והרי היא כע"ו וק"ל
ואנה זה אינא מלתא בגמרא דמסכת יומא שקילה שנאח חינס
כשליש עבירות שנתנה ע"ו וגילו עריות ושפיכות דמי' וכסוימת
דמלתא תכא רשעים היו אלא שתלו בטוחים בהק"כ וקשה
מאי שייכו' זה לזו ונראה לי לפי פשוטו כי כאן יש להקשות הלא
אמרי רז"ל המורה בע"ו כאילו כופר בכל סתורה כולה וא"כ לל"ל
כשליש הלא בע"ו הכל בכלל וכפי"כ ל"ל שיש חילוק בין מורה
להעביר כי דווקא המורה בע"ו הוא כופר ממש לא כן העובד
לפעמי' הוא עושה כשכיל' איום דבר שהקדש לו שלא כהוגן או
כשכיל' ממון ואעפ"כ הוא כופר' בה' ויתורין שפי' כי הנמרה הקדש
קושיא שבי ליה א' כשליש עבירות שבתורה הלא בכלל ע"ו הכל
בכלל ולכן עתרן רשעי' ה'י אלא שתלו בטוחי' ווא"כ לא הוה רק
עובד ואינו חמור כ"כ :

טז פסי פרב הגדול אב"ד דק"ק סאכטשוב
יז בגמרא דמכחות כשמה שעלה משה למרום וכו' הלך וישב
לסוף שזכה עשר שורות ושעתי מפינו טעם
לשבת למה ישב דווקא לסוף שזכה עשר שורות דווקא דא' בגמלה
עמוקין' דכ' שערי בינה כל א' כלול מעשרים כנשא כולם הם אלף
שערים וכו' חלף בינה ולשש רבינו בגמלה תתק"ט שערים חוץ
משער האלף ולכן ויקרא אלף ועדא וכן חשה ר"ע מטטרון שר
השנים נמטריא חלף תתק"ט א' לכל לר"ע ולתלמודיו נגמלה חף
שער האלף כנשא ה'י חסר לחשה מר"ע רק חלק האלף וא' בגמ'
דיומא ושכדרין תמי' קרי אלפי דמי' בשיבה של הק"כ כנשא
חלק האלף מ"ח אלפי דמי' הם שזכה עשר ולכן הוה נ"ל לישב לסוף
שזכה עשר שורות חלק האלף מהשורות ממש חלק האלף שבי'
חסר לו מר"ע ותלמודיו ודוק :

יח אמר בן המזבח נחם כהן אפי' אפי' חלקי לתת טע'
לדבר על מה שאמרו רז"ל כל המבוא מועד' כאילו
עובד ע"ו רק נקדי' כי כושש משה אל תקרא כי כושש אלא בא'
שש שעשו סעבל כשש שעות ואותן שש שעו' בטלו באותן השעו'
שיש במועד' חוץ שיימי רגל כפיני ענינו וסמך אותן שעו' ונמא'
שאותן שש שעו' בטלו בימי מועד' כי הן חושבין גם זה למועד
כמו שאמרו חז"ל מה חסר ונמלא' שמי המועד' מבטלי' הע"ו א"כ
כל המבוא מועד' כאילו עובד ע"ו ר"ל שאין תיקון על ע"ו וק"ל
ועוד נראה לי טעם הנקלמה שאמרו רז"ל שמתעבה בשבת קורעין
לו גור דמי כי גרף להבין מה שאמרו חכמים ז"ל ושוכ יום א' לפני
מועד' ואיתא בגמרא שזו הוא פירושו שכל א' ואחד גרף לדחוג
שחא ימו' לשחר ולכן ישש תשובה בדריות ולי נראה דרך פשוט
מאוד כי מנאח כתוב שאי' חשאר להיות לאדם בלא חכילה ושתי'
יותר משחכמי' וסו' דמו ושוכ יו' א' לפני מועד' להשתענו' חמי' ואז
נרצה לה' כי זה הוא פשוטה מופלג וא"כ הוא אז גרף להשתענ'
גם בשבת וזה שאמרו רז"ל כל השתענה כשבת וגו' וק"ל :

יט בישעיהו סיוון כ"ד רני עקרה לא ילדה סנהה וזה לשון
ולא חלה כי רבי בני שומעם עכבי בעולה אחר
ה' הרחיבי מקו' ואלהך וה' אלהי' תראו ולא תבאשו כי כושש עולאך
לא תוכרי עוד וגו' ועיין בר"ק שפירש וכן כל הפרשים שיקר
הכחיה והכבטה שזה יפי' נאולה שלמה ולא יפי' טוב גלות וע"כ
א' לא תיראו ולא תבאשו וגו' ע"פ דאיתא בפערה מיתא' טעם
חששין לזעזעל כקודם דכתיב וחמישיתו ווסף עליו ליה דווקא
חומש ושיש כשארם מוציא מהקדש לחולין אז כח החינוכי' יונק
מהקדש חלק חמישית ולכן עוסף חמישיתו עליו ונבוא שם ראו'
מהא כסוד האלף לך שלמה ומאמי' לגוטר' את שרי' אילו מאמיני'
מן חומש חלף ומערי' למרי' מן הקליפה שמרי' למרי' אשאר למנות

מה לפלוט ואעפ"כ פסק רמ"א להקל בהספק לאחר י"ב שעות וזכ"ש בנדון דיוק שיש ציר בתוכו אך שפסקה מלפלוט מבט הדחס
 ל"ל שהמלה אפסר יעשה זאת ויעורר נקבי הפליטה ואם לא יעורר לפיותם בוחס כחחו עכ"ל ועכ"ל גם מלכבוש שאם נאמר שפסקה
 נקבי הפליטה יעשה גם נקבי פליטה שהרי כהן הכליטה והפליטה הוא כח כאחת משא"כ בחתיכה שכבר פלטה דעה וזירה לדעת א'
 אחר י"ב ולדע"כ אחר מעת לעת ולא נאמר בתוכה ונגעה באותן חתיכות העוכרים במלחן שמעלתו ככלי מנוקס ומתחילה
 ואח"כ בכליו שאינו מנוקס בוודאי יבלע דאין לו מה לפלוט אבל בנדון דיוק הוא קול טפי מחמת דהציר נשאר בתוכו
 עדיין עכ"ל וי"ל שהמלה יעורר נקבי הפליטה אך שהדחה סתמה וכאודאי כשכח המלה עלי' פליטה וכ"כ כהן בהדחה יעשה חיזה
 פעולה לעורר הפליטה ועכ"ל ועכ"ל הכליט ע"כ ג"ל שיש להתיר בנדון זה מטעם שהוא ספקי' דטלוגתא ואיסור דרבנן ודחיתו כן
 בדברי מהר"ך ס"ק' ס"ק' א"ק א"מ ששע' חס היבא דחוכא פלוגתא בין השופקים דיש לקבוע אחריותו בחקים העסק ונורף שבת עזרף
 לזה דחיתא בס"י ע' שהציר יש בו כח לבלוע חתיכה השני ולא לפלוט ממנו אבל מלח מפליט ומכליט ולא דמי לחתיכה
 הנמלחה שגפלה לחתיכות שלא שבו שיעור מליחה דהתם אותה חתיכה חף שלא פלטה עדין כל צירה י"ל שיבלע הפליטה מאותן חתיכו
 שלא שבו ויהא חין בה כח לחזור ולהשליט שאותן חתיכות השולטת חיכה מחמת רך לבלוע ולא כל כך שיוכל לחזור ולפלוט
 ואפשר דעודו כהן גמס החתיכה ענינה נמלח ויתחזק ויפלוט מה שיבלע ע"כ מכל' ענין טעמים דחיתא להקביר בנדון דיוק לצורך שבת;
סי' עו' ה"ש ג' בסומו' א"ל לאחר חתיכות הוורדיון ועיי' בט"ו שהביא דברי הטור שפסקים בלאן רמב"א וזמית' ב'
 הסומו' וכתב בפרישה משום בהמה נקט לה ודחה ט"ו דבריו ועיקר ראייתו מלשון רמב"א שכתב' בשם הראב"ד
 שאם לא שחט כל הסומונים דנריך להתכסם בשעת שהם חס כמו בוורדיון ואפי' בעוף כמנא דחיידי מועף ע"כ דחה דבריו ומוקי לה
 בעוף ובאכר אכר ייורו עכ"ל ול"ב דקשה ליה לפרישה גם בלאן ראב"ד דקאמר שאם לא שחט כל הסומונים דנריך להתכסם ואילו
 בעוף ה"ל"א חס לא שחט אלא רובו של אחד ויתוך אחר כך ועו קושי' שאם שחט רוב סומונים למח' לחתכן אחר כך המיעט כי
 בוודאי חין המיעט הזה מעכב הדם וכאודאי מה שי"א אחר שחטת כל הסומונין ינא מנח רובן ואפילו בנקיבת הסומונים היה יכול להפנות
 הדם כדאיתא בפ' השוחט דף ק"ח ע"ב למיורא דטעמיה דר"י משום דם וספקי' ר"י אומר עד שיפשוט בוורדיון אימא עד שינקוב
 ואילו שיש חילק בין נקיבה או שחטת רובו או שיפשוט כולה למנין הוצאת דם ל"ל להש"ס לתרין ולומר אימא עד שינקוב יתרון כך
 דלכחי קאמר עד שיפשוט ר"ל כולה כל בוורדיון שניא כל דהם שיש חילק בין נקיבה דמשמע נקב לבד ולא יוצא כל דהם עד
 שיפשוט כולה אלא ודאי שלפנין הוצאת הדם חין חילק ואפילו ע"י נקב לבד יוצא כל דהם כאילו נחצבו כולה וז"ל קשה גם בדברי
 הראב"ד שאמר חס לא שחט כל הסומונים יתוך המיעוט בפרא ומכא' זה הקשה גם ב"י דאסור משום שהיה חף במיעוט בפרא ע"כ מפרש
 בפרישה בלאן רמב"א שפסקים בקבוצת חתם שחטת ב' הסומונים ולא מפרש כל הסומונים אדרבא לא חוקי' מראב"ד שלא נריך רך שחטת
 הסומונים מה דנריך ב' שחט' ו"ל יתר שהיה חף בנקיבה לבד ינא כל דהם כדלעיל וכן פי' הפרישה משום בהמה נקט לה דחילו משום עוף
 חין שייך לומר בו שחטת הסומוני' מה שייך בו שחטת הלא סני' לי' בסומוני' א' ואז בוודאי נריך לחתוך סומוני' שני או רובו כיון
 שהוא נשאר שלם אחר שחטת ולא היו לקטום אלא ודאי דלכמה קאי ועו' רא"י מדשונה בלאן וקאמר לאחר חתיכת הוורדיון
 ושחטת ב' הסומוני' לא היו ל"ל שחטת בעקם חתיכה דאחריו וכן הוא בש"ס דלא היו לי' למימר שחטת בחקים אסיפה דאחריו ויטה
 כיון פרישה לרעת רמב"א ומה שקשה לט"ו ואפילו בעוף י"ל לנדרין קתני ר"ל בהמה בשחטת הסומוני' סני' ת"ל מה ששייך ב' שחטת
 שהוא רוב ואפילו בעוף שלא סני' בשחטתו' שהוא סומוני' א' אלא דנריך לחתוך חקתת סומוני' שני ודלא כראב"ד שפירש יתוך כל הסומוני'
 דהיינו בעוף שאם לא שחט רק סומוני' א' יתוך כל הסומוני' ר"ל סני' שני ולא כפירש הט"ו יתוך כל הסומוני' אחר שחטת הרוב יתוך
 גם המיעוט כי המיעוט הנשאר הוא לא מעלה ולא מוריד לענין הוצאת הדם ורא"י גדולה היא משחטת קדשים שכל' ענינו הוא לדם
 נריך וזמ"ל סני' ברובם היבא דלא נריך בהדלה כדאיתא בפ"ק דזבחי' בס"י פ"ג סעי' ה' ציר דנים טמאים כו' שניא לא נמלחו יחד
 ועיי' בט"ו שהביא דעת הרא"ש שר"ל שניא לא נמלחו מתחילה והיו אחר כל פליטת צירן ומז"ל נקב חף המתירין לא חתירי אלא
 שאין נוגעין ודחה הט"ו דבריו בדברי הרא"ש ה"ל ולכאור' ב"ל חס' ע' סני' ג' כשר שחטתה שמתלחה עם כשר עריכה ומסיק שם רמ"א
 שאף כנגיעת פליטת צירין נאמר וכן הוא גם דעת המחבר עיין שם ודלמא לזה כיון גם הכ"ח ויש לחלק דשאני התם דציר טריפה
 מתדוריייתא אבל ציר דנים דרבנן והיו דנו כדן ציר כשר מלח עם לא נמלח דחינו אוקר בניגעת פליט' א"ל ככשר כציר וק"ל;
 סי' ע"ט סעיף א' ועב' שפי' אכיו ציר וכו' אבל חס' יש בהם חתיכה שאין בו קאקשי' הכל אסור ועיי' בס"י שפי' טעמים נזיר דחתיכו' ומז"ל
 שח' ואל' גם הניז ודחה דברי רמב"א שאוקר גם הטהורות הכאזוזות מטעם דציר ענינו אינו אלא גזירה ובחיובם דחה דברי רמב"א
 על כלי מה ש"ל דלדעת רמב"א אין טעם משום גזירה אלא דמדינת הניז אסור והיו הטהורות נזרו כציר טמא ואסור ואפילו בספק
 אם נזרו יום שלם מסיק רמ"א סעי' ה' דאחר והטעם דרמב"א כן הוא משום דציר דנים חין בו טעם סומוני' טריפה אלא משום שנגמח
 בו דג טהור שמתחיל לס' חין וכן הוא בדברי' וא"כ חס נפגא בו גם חתיכת טמא או דג שלם טמא חין כאן שום סומוני' דכשר דנוכל לומר
 אטעמיה' מעלמא אתו וטהור הוא כן הוא גם להפוך וא"כ כשר מדוכא אסור והיו טהור נשרה כציר טמא ואסור מדויא; דין כבש ג"ב
 סעיף א' כגו' חס' ואם לא נפסק הקלוח ועיי' בט"ו מה שהקשה על רמ"א בן תתאי' גבר בלא' לא נפסק הקלוח כדי דין נגיעה יש לו
 וכנגיעה אינו אוקר אלא כדו קליפה ומבאי' רא"י מדברי' רמ"ל שדעה דין זה לנגיעה וי"ל הלא הוא בענינו הקשה ריש ס' זה סעי' ב'
 בדין חס' נפל חלב על חתיכה כשר שנקדרה חוף לרוטב נאמר אותה חתיכה ואוקר כולה עד ס' והקשה לו מס' ק"ס כנגעין זה בוס
 דחינו אוקר רק כדו קליפה ויתיר בשם רמ"ל דיש לחלק בין גלול ובין עב והט"ו תירצ' ענינו דחלב מפשפע ובדברי' הטור מנינו עוד
 תירץ דמחלק בין חס' של גלול ובין חס' של קדרה וא"כ גם כאן איירי מדון חלב שגפול על כשר שנקדרה ושייכ' בו כל התירוינין דלעיל
 דלגלול ועי' שפיע' וחוס הקדרה וא"כ מה תקשה על תתאי' גבר שהרי חף חס נאמר ששייך כאן דין כנגעין מני דינא הכי דאוקר עד ס'
 וזה לי' בין תתאי' גבר ובין נוגעין דחד דינא הוא וכו' דאיכא כאן עוד חדא קוש' שמתחילה הקשה לו על חומרא שחמירי' רמ"א מנח
 תתאי' גבר ויזה להקל חף כשכש' שהוא תחתון חס וחלב זונן ומסיים וכו' להתמיר חף כשהבשר זונן וחלב שהוא עילאי חס דאוקר עד
 ס' באין הספק כמנא שהוא מחמירי' עוד יותר מרמ"א וגם עו' קוש' מה שהביא דחיתיו' מרמ"א שדמיון דין זה לנגיעה י"ל באמת הוא
 מטעם שפסקתו' משום דחד דינא הוא מטעם תירץ שלו אלא י"ל באמת שכן הוא שרמ"ל השוה מטעם תירץ שלו וגם לפי כפירש הט"ו
 הושה זה לנגעין זה בוס דהיינו דין תתאי' דכאן חד דינא הוא עם נוגעין זה בוס דאסורין עד ס' אלא שהקשה לו גם על רמ"א שגם
 הוא מחלק בד"מ שלו בין חלב ששפפע לשאר אסורין והקשה לו על רמ"א למה אוקר מנח תתאי' גבר הלא יש לבס' דין נגיעה וזמ"ל
 שנגיעה דהכא הוה כוונת תתאי' גבר ואוקר ג"כ א"כ קשה בהסוך בשתתאי' זונן לא נאמר רק כדו קליפה אבל חס נאמר שהוא אסור
 מעד נגיעה חין כאן שום חילק בין כשהבשר חס ובין חלב זונן תמיד כשהאחד חס ואחד זונן אוקר בה' וז"ל הקשה לחומרא ולא לקולא'
 או לכך מסיים שיש להחמיר חף כבשר זונן וחלב רותח מטעם נגיעה ולא מדון תתאי' שאין כאן תתאי' וק"ל;
דא דנשאלתו בשם הפאור הגדול מהו"ר יואל אב"ד ור"י דק"ק שערבשוין מהא דחיתא בס"י ס' שפסק הט"ו כעעשה שכל לפנינו
 בעיניה שגילמה בבני' ומנחה שם דם בקליפתה ויתיר מטעם שכלק את מינו כאילו אינו והענינה הוא שאינו מינו
 דכה עליו ומכילה ש"י דס"ל בעיניה האסור' הוא מין בחיבו עם ביצים כשזיים וכו' ק"ו דאירויי שם מביטל ביצים וכו' שם דהביצה
 הנזעה בה אפרוח או קורט דם קוה מין שאינו מינו עם ביצים הכשרים ואפי' יעקב כהנא פתהתי על המדעה חס ינאו דברים אילו מפס'
 קדוש באשר שאין כאן קוש' כלל דשם בס"י ק"ו איירי שהקפדו או קורט דם נכבשל כתיבתו וזו הו' האוקר ענינו היינו האפרוח או
 קורט

אורח הירושי רינים יעקב

קודם דם מין באיניו מינו עם בניו אבל בן במי'ו איירי שאשה מאזה קודם דם בקליפה אחרי לישות העיסה ואז אף שהשיב
האקורה נחשת חותה דם כעצרה' עם עם שאר בניו עם כל זה מין במינו נקרא שהרי עם בינה עדין עלי' ובתר מזה חזינין ואף שהיה
אסורה הוי כבשר שזוטה עם פשר כבילה כדחיתת בסי' ל'ח' בהג'ה ונס' ים נדמות דבר זה לכלכל בסי' ז' שכתב ענינו מנעוף לבטל
החלב שבה משום דהוי כבשר עם כשר ה'ג' הסינה עם שאר בניו הוי מין במינו רק החיבור שבו הוי כמין שאינו מינו וק"ל :

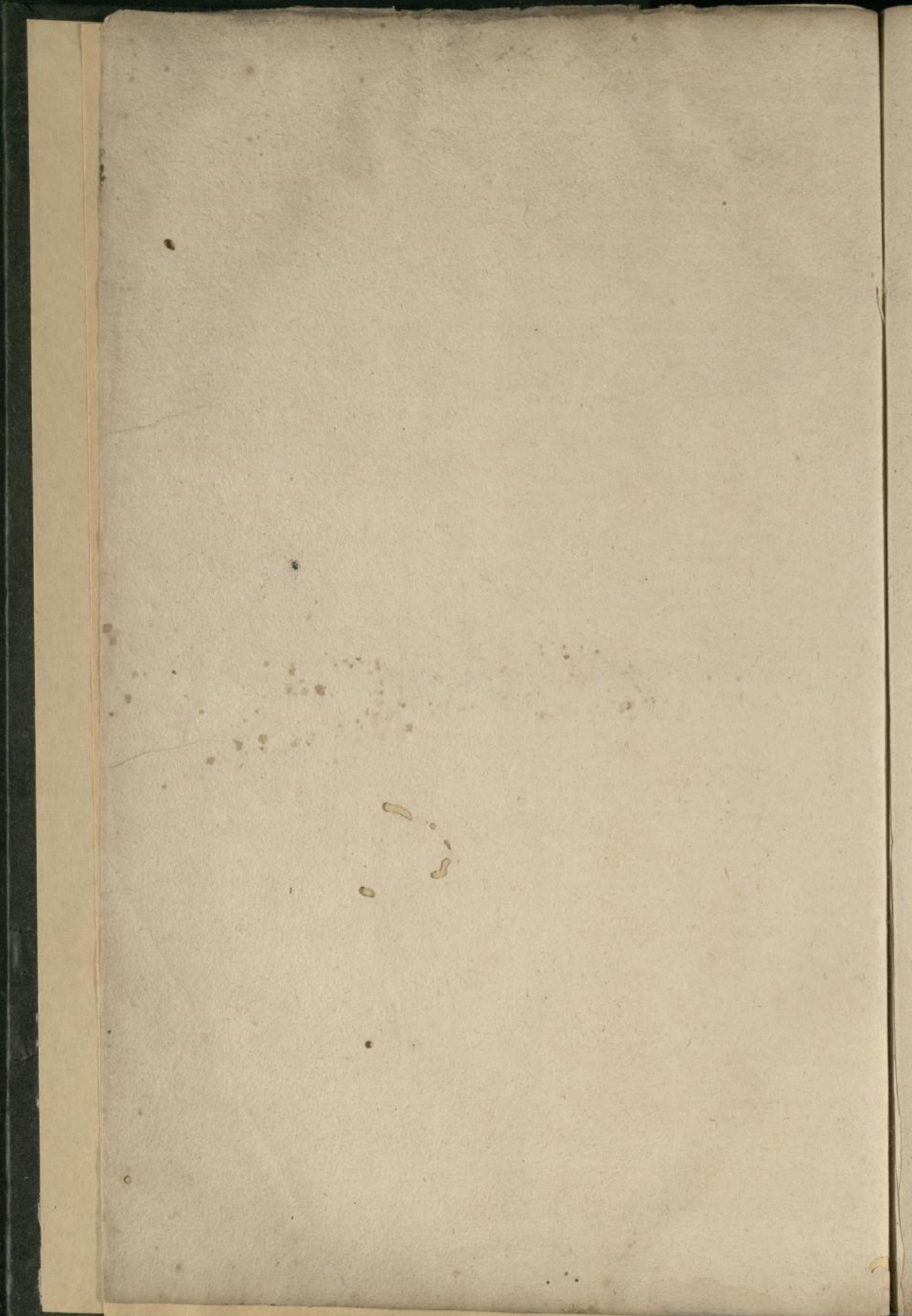
סו' צב לענין אם נפל חלב בקדרה של בשר ויש בהן קצת חילוקים בדיון זה והוא אם נפל על חתיכה שכולה חוץ לרוטב היינו
שח' מקצתה חוץ לרוטב והשני' מוחפת עלי' או פון לר"י וכן לרש"י אין הקדרה מטעמ' לאותה חתיכה ונריך בחותם
חתיכה עמיה ששים נגד החלב והוא גם חותם חתיכה מותרת ואם אין ס' באותה חתיכה או חותם חתיכה לבדכ אסורה וכל הקדרה
מותר' : וכל יעקב כהנא טעמ' אותה חתיכה שהיא מקצתה חוץ לרוטב נריך נטילה באם שאין בחתיכה לאותה ס' נגד
החלב והוא היא אסורה כולה והשני' נריך נטילה בדון כוננו אישר חס בהתיר חס ומשום הוא : ואם החלב נפל על חתיכה
שהיא מקצתה חוץ לרוטב ואין באותה חתיכה ס' נגד החלב ונקדרה יש ס' נגד החלב או הקדרה מותר והיינו אם לא ישר כלל לא
בתח' לה ולא לבסוף ובחתיכה אסורה מספק היינו אם נאמר כר"י הוא מותר ואם נאמר כרש"י הוא אסור לכן אם בקדרה ס' נגד
החלב או תמה נספך הוא מותר או ק"ל כר"י דתעברב כולה או הוי אפילו בחתיכה עמיה מותרת ואז כרש"י שאין ותעברב כולה
ששיטת מקדרה מותר וחתיכה אסורה וכל יעקב ש"ל באם שאינו חתיכה כה ששיח מקצתה כרוטב ואין בה ס' **יעקב**
שהיא אסורה ונפלה אח"כ לקדרה של בשר שיש לנגד להקל' שהרי היא כהן אישר דרכן ויש להקל' : ואם נפל חלב

צב בלל שאין חושרין חתיכה עמיה נעשית כולה אלא בכשר בחלב כך אין ק"ל בכל האיסורין לומר חתיכה עמיה נ"כ
ודוקא אם היא אישר דבין בולל חמירין חל"י ומנעוף כל הקדרה וכו' בשאר איסורין אבל בכשר בחלב אפילו חתמה תוך
הרוטב ואין אישר דבין בולל חמירין חל"י ועיין במי' בהג'ה והוא סותר להם שכתוב באן וגם הטי' הניח כז"ע וכל' שיש לחלק
באותן זה דלעיל לא חיירי אלא שהחתיכה אסורה אבל באן חיירי או מקרי כ"כ ונפקא מיני' לענין אם נפלה אח"כ לתירי והוא אם
חמירין כ"כ נריך ס' נגד כולה ואם לא חמירין כ"כ או אינו נריך נריך נגד פלגיה שבו ולא נגד כולה וק"ל ואין להקשות א"כ יבא
סופו חוזר חתיכותו שסעמי' ב' חמירין אם יש ס' נגד טיפת חלב אינו אסור רק החתיכה לבד ונאמר הקדרה מותר וא"כ אינו
נריך ס' נגד כל החתיכה וכשנפל בפעם שנית נאמר שנידך ס' נגד כולה ולא סני' בה' נגד פלגיה שבו וא"כ כיו' סופו חוזר
חתיכותו וי"ל שהרי כסעמי' ב' חיירי שהחתיכה מקצתה כרוטב ומקצתה בחוץ ונפל זה אפר מור"ם אם לא ישר כלל וכו' או סני'
בה' נגד הטיפה אבל באן כמספך ד' בה' להודות הדין דחתיכה עמיה כ"כ לענין שאם נפלה כולה לתוך תבשיל של בשר והוא נריך
ס' נגד כולה מה שאין כן לעיל שלא תעברב כולה וק"ל :

דין אם נפל טיפה של חלב על הקדרה של בשר והנה העולם לאסור כשנפלה על הדופן שלא כנגד הרוטב שלא נגד האש והטעם הוא
דחיטיון שח' היה משפיע בכלי עד סמוך לרוטב ואין בו ס' נגד הטיפה והוא חלק מהכלי נעשה כבילה והוא נריך ס' נעשים ס' לחי'
מעט בתבשיל נגד חותמו טיפה וזו וכל' למער כהו ולכן הוא טריטה וא"ל ולמה לא יבא כשר מכה שפק שתיקא שהרי באן שני שתיקות
הספק הירימח באותו חלק כלי מנינו יש ס' נגד הטיפה ואת' ל' שאין בו ס' דלפניו יש כתבשיל ס' נגד חותמו חלק וי"ל דע"כ שני הסתיקות
הם מישה א' דשח' יש בהן ס' והני כמספך אחד ועי' הרבה תירוץ כעין הוי : אכן כשעש' הדחק יש להתיר אפילו שלא
כנגד הרוטב ושלא כנגד האש היינו לנודך שבת או לאורחים או לעמי כפי ראות עיני המורה אך שהמורה יגיד מיהו טעם שלא
תקיל כדי שלא יתמחו למה פעמים אסור ולפעמים הוא מותר והוא מתשובת מהרימין ס' ט"ו וי"ל משום שהוא ס' ולפולס כשנכחילין
הטיפה בה' או בתבשיל מותר והקדרה אסור ומספך מור"ם שיערה מיד התבשיל עמיה כגד' אחר שלא כנגד הטיפה ודוח סתוקים שהבינו
שחימו עד שזעוף ולא ישרה פניו כעבד שפעת העירוי ויעי' לחקום שכלוב ולי יעקב כראה דעת מור"ם דטוב הוא לערות מיד ויוכל
לומר לנטותו לנגד השמי שלא נגד הטיפה אבל אם יותחו כך סן יגיעו כשיעפוט מעצמו לרוטב שהרי שפיעטוב לא כפעם א"כ הוא
מתפשט וגם אם יעבד או השיער של הפעפס עד' שלא יהיה בתבשיל ס' נגד חותמו שיער אבל אם יערה קודם שיגדל הפיעטוב אף
אם יגיע הרוטב לאותו חלק בקל יכול להיות ס' נגדו וק"ל : ובעיקר הדין כ"ל כל סיכא דיש גר להתיר לפי ראות המורה
יכול להק' כדדיון שפעי' רוב יש ס' נגד חותמו חלק שהרי בה' ל"ג בה' שש"ך טיפה שלפעמים יוכל לטווח בתבשיל שנקדרה
ס' נגד כל הקדרה ועיין עם ולמה לא נאמר באן שיש ע"כ נגד חותמו חלק ואף שהוא גדול שיש ס' נגדו לכן הכל הוא לפי
ראות עיני המורה היינו שנידך לשאלו אם יש מאכל הרבה או אם הוא מעט מאוד ולא אסור חלק יכול להיות גדול עד
שאין בו ס' והוא הוא טריפה וק"ל

צב בדין כיסוי דין הקדרה ה"ל וכו' ואין כוהנין לשער נגד מקום הקדר שבו ששם נדבקה החזאל' שאור ואף שהבינו אינו
ב"י הוי בחיולו הוא כן יומו לענין אותו מקום קדר אבל אם הוא כן יואו נריך לשער נגד כולה ס' והוא נ"כ אם
ס' התבשיל הוא מרובה יכול להיות ס' ואם אין התבשיל מרובה אז אין בו ס' נגד הכהני וק"ל :

צד דין תחיבת כף חולבת לקדרה של בשר או איפכה דמשערים ככל מה שנתחב עמנו ואף כשל מתכת ואף אם נתחב כזה
ס' אודע ככז' שני' כפע' א' ס' ואם אין אסור בהנאה ונרי' להשקל' לבי' הכס' לאל' לכלב אף שאינו שבו ואם אין ספק ב' הקדר'
והתבשיל מותרים אף שאין ס' וכסף אסור ואם נתחב אותו הכף שלא הי' ב' בתוך מעל' ב' הקדר' אחרת יש חילק אם נתחב לתוך תחיבה
ראשונה אין נריך ס' נגד הכף שהרי עשה כעשה אותו כף כיון תחיב' ואותה תחיבה נעשה גיעול' להם שיהיה בלוי' בו מחילתה אבל אם
חזרו ונתחבו לתוך שהיה בלוי' בו מתחילה או נריך ס' באם הוא תוך מעל' להחיתם ראשונה אבל אם הכף היה ב"י מתחת חושה
פתיחה או אין חילוק מהרי' ה' נעשה כלי אים' ואסור בין בכשר בין בחלב : וכל יעקב לישב ככדי שלא תקשה למה ככף משעריין
ככל מה שנתחב עמנו ולא יותר ובכסוי חלב שנתחב בו כשר שפך רש"ל דמשעריין נגד כל פלגיה חוץ תקפתה דכל חותך כספין אינו
מתקדק ואף אם אסור כרילי שלא חתכתי רק בתקום זה אינו באין דכל מילת' דלא רע' ל' חתימה' לאו אדעפי' וא"כ מיהו נבי כף
כתי' כ"י וי"ל דשאני נבי ספן שיש לחתימה משום דוחקא דסבינא משא"כ ככף וק"ל : קדרה שאינה ב"י ששטלו בה מאכל
שאניו של בשר ולא של חלב אלא שפן באותה קדרה שהיא של בשר או של חלב ואינה ב"י ונתחבה בה כף ששטלו ב"י או כוהנים' לתבול'
המאכל



153

